EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1969 **No.** 1

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op maandag 6 januari 1969 des ochtends om 9.00 uur.

Behandelde onderwerpen:

<u>VOORZITTER</u>: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

<u>SEKRETARIS</u>: A.J. Booi, Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: G.F.Croes, C.E.Lacle, D.G.Croes, M.Croes, C.Yarzagaray, A.M.Arends, E.M. de Kort, D.I.Leo, J.Maduro, A.Werleman, C.B. Boekhoudt, O.Croes, J.A.C.Alders, H.R.Dennert, L.A.I.Chance, E.R.Finck, G.A.Oduber, D.Tromp, V.Kock, B.R.Werleman, D.C.Mathew, alsmede de gedeputeerde T.Leest.

DE VOORZITTER: Ik verklaar hierbij de openbare vergadering van de Eilandsraad geopend. Ik heet U allen van harte welkom, ook de adviseurs van het Bestuurscollege en ga thans over tot de orde van de dag.

1. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1969. (Uitvoering Beheersverordening Dienst voor Openbare Werken) (Ag.no. 9284; bijlage 1968 no. 53)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp aangenomen.

2. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 9223; bijlage 1968 no. 54)

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, for di e carta dirigi na Raad hunto cu e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken y e presupuesto mes, tabata casi imposibel pa nos haya hustificacion di e presupuesto concerniente, pasobra no solamente e informacionnan agrega ta masha superficial, cual consecuentemente ta dificulta e bista riba e aspectonan financiero, pero ademas door di falta di rekencijfers, aunke sea riba un base provisional di aña 1967 tabata imposibel pa haya un impresion concreto riba e realidad di e presupuesto aki. Entre otro pa e motibo aki, ta tristo pa remarca, ora Bestuurscollege ta busca di desvia miembronan di Eilandsraad, alegando cu Bestuurscollege ta basa su mes riba su experiencia, segun e carta di introduccion, mi conclusion general ta cu logicamente nan experiencia tambe ta superficial. Ta pesey nos ta para ariba pa haya cifras realistica y concreto, aunke sea di aña 1967, pa por huzga si e gastonan, especialmente e aumentonan barbaro cu ta tumando lugar, ta hustifica di cu placa di pueblo no ta worde malgasta na gran escala. Ta tristo, Señor Presidente, cu den un presupuesto ta aumenta gastonan na un total di mas di f.550.000,-- es ta 13% mas cu aña 1968, Bestuurscollege no ta duna un splikacion adecuado y responsabel, sino ta meramente menciona e acontecimento aki di aumento di gastonan cu mas di mey miyon florin. No obstante esaki, siguiendo nos lema di oposicion loyal nos ta desea di contribui den un forma positivo, cu un sugerencia solido pa baha gastonan exhorbitante, door di puntra, si entre otro en bes di laga busca cantidad di empleadonan for di exterior, cualnan segun e carta di Bestuurscollege, ta casi exclusivamente pa preparacion of sea ehecucion di trabaonan di segundo fase di e plan di 10 aña, e proyectonan di Mercado Comun Europeo, Bestuurscollege lo a studia e posibilidad pa laga firmanan local y particular haci e trabaonan concerni, cu mi ta sigur un consecuente limitacion drastico di e gastonan, manera ta socede na otro paisnan, ora proyectonan di un caracter extra y temporal mester worde ehecuta rapido, eficas y a costo razonabel.
Señor Presidente, e ora no solamente no tin nodo di cumpra un sin numero di lessenaar, kashi, stoel, cortina, mesa, machin di dicteer, auto, machin di type, machin di conta, gastonan di biaha, toelagen na transportacion, etc., etc., etc., cualnan ta totalisa na cientos di miles di florin. Pero, y esaki ta mes importante cu e asunto financiero, a la bes nos firmanan local lo gana experiencia di preparacion y ehecucion di proyectonan di mayor importancia y magnitud, dunando mas oportunidad di trabao na nos mes hendenan capacita.

E ora tampoco ta necesario pa manda busca mas empleado na exterior pa bin fortalece e staf administrativo, cu a worde causa door di mas ambtenaar na Dienst voor Openbare Werken. Manera ta idea di Bestuurscollege, segun nan mes carta di introduccion na e Raad aki.
Tampoco e ora mester traha oficina nobo pa nan, manera e presupuesto aki ta calcula, na un balor di laba-laba den cuarenta mil florin.
Aki ta trata claramente y indudablemente di un politica negativo na Dienst voor Openbare Werken, cu no ta carga absolutamente ningun confiansa di nos fraccion. Un politica di cual e diputado mester carga tur falta pé, siendo cu e ta responsabel pé. Un politica cu practicamente mester di mehoransa, mester di realidad y splicacion.
Un politica cu falta iniciativo originalidad, dinamismo y integridad, sino e unico solucion lo ta un diputado nobo.
Permiti mi, Señor Presidente, di bay un poco mas den detaye.
Cu e presupuesto aki, aunke hopi informacion ta worde reteni, for di e miembronan di Raad, kiko ta worde entendi door di e post: Immateriële Activa, bao post 8? Cuanto ambtenaar of sea arbeidscontractant y cu ki preparacion y experiencia ta pensa di manda busca for di exterior y pa cual vacaturanan? No ta posibel pa haya e personanan adecuado aki localmente, aunke sea un parti di nan?
Aki ta trata di un suma pa nan binimento for di exterior di mada mas cu f.75.310. Den e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken ta worde calcula pa expansion di machine y auto f.85.700,-- y reemplaso di e mesun articulonan aki un total di f.501.800,--. Aunke Memorie van Antwoord ta papia rapidamente y liheramente riba un conseho interno, cu Bestuurscollege a pidi, mi ta puntra mi mes si door di otro medida, por ehempel dunando autovergoeding na empleadonan cu ta bin na consideracion pa esaki, lo no trece un besparing considerable y importante riba e post aki. Señor Presidente, mescos mi ta puntra mi mes, si di parti di e diputado of Bestuurscollege a worde considera pa usa autonan particular, nos lo no yega na un sistema mas responsabel?
E estudionan necesario pa esakinan a worde haci? Y door di kendenan y kiko ta e resultado? Mas adilanti mi ta puntra mi mes si no a worde revisa cerca e diferente departamentonan cu no tin facilidades di transporte excesivo of di mas, door di cual lo por disminui e gasto di transporte considerablemente. Papiando di e post: Vernieuwing houten opbouw transport personeel. Mi ta haya necesario pa studia e recomendacion pa duna un vervoertoelage na esnan cu ta bin na consideracion pa tal facilidad, especialmente mi ta pensa na e obreronan, door di cual lo bin un besparing considerable of por lo menos un politica mas eficiente por worde realisa. Ademas y mes importante, mas oportunidad di trabao ta worde crea door di esaki pa esnan cu tin transportacion particular. Lo mi desea di sabi for di Bestuurscollege, Señor Presidente, pa boca di Señor diputado Guzman Croes, si pa otro aña trobe nos por spera un suma asina exhorbitantemente halto pa compra y reemplaso di auto y otro medios di transportacion? Lo worde teni pa e compra y reemplaso aki un openbare inschrijving? Ta intencion di e diputado pa cumpra un solo marca of podiser algun marca serca un solo compania? Señor diputado lo por contesta mi, cu si ya tin compromiso verbal haci caba en cuanto e asunto aki cu algun hende of compania?
Mi kier worde informa pakiko na architect-bureau tin un saldo di explotacion negativo di f.139.155,-- calcula? Siendo cu e mesun suma aki na 1968 tabata f.81.627. Kier meen anto un aumento di e saldo negativo di no menos cu f.57.528. Kiko e aumento negativo di e explotacion aki ta? Es ta e diferencia grandi aki, kiko e ta representa?
Señor Presidente, ta remarcable con den un forma generalisa e gastonan a worde hisa, bao di e pretexto di preparacion y ehecucion di trabaonan di desaroyo. Pero mi ta puntra mi mes, CUAL proyectonan di desaroyo?

Hasta e trabaonan di desaroyo cu e partida di aki banda a entama y cualnan tabata den un estado basta avansa y a presenta e colegio aki riba un teblachi, ainda no por a worde ehecuta debidamente.
Cu placer lo mi kier tende di e diputado concerni un informacion detaya riba e asunto aki. E post: Opbrengst werkorders Land-, Eilandsdiensten en particulieren, 8.10. E post aki ta worde calcula na f.250.000,-- mas cu na aña 1968, sinembargo ningun, ni por lo menos un provisionale rekening, ta conoci na Raad. Mi ta puntra mi mes pakiko e diputado a haya bon di a calcula e aumento absurdo aki?
Con Bestuurscollege ta pensa di disminui e gastonan of posiblemente elimina nan por completo, di leeglopers, cu pa aña 1969 ta worde calcula na f.229.584,--? Directamente contra e idea aki nos ta weita na post 410 un aumento di mas di dos ton na sueldonan pa extension di personal. Con e diputado por splika e contraversia aki? Tambe mi a desea di puntra riba kiko e aumento di entrada na e post 8.30: Productie steenslag ta basa. No tin nada den toelichting. E postnan di 8.40 te 8.49 ta basa riba cifras obteni door di experiencia. Pero mi ta puntra ta cual ta e cifras aki, como cu den toelichting nan no ta aparece.
Pa nos, como miembro di Raad, por huzga si e cifranan aki ta hustifica nos mester di e cifranan aki riba cual Bestuurscollege a basa e parti di e presupuesto aki. Es mas, ki mishi Bestuurscollege tin cifras riba e postnan aki, siendo cu den e carta di entrega nan ta bisa cu tabata imposibel pa traha un vaste voorlopige rekening, pa via di escases di personal. Anto ta riba cual experiencia e cifranan ta basa?
Ta remarcable cu na post 412 ta worde calcula un suma halto di f.30.500 solamente pa overtime, siendo cu na diferente afdelingnan tin hopi leeglopers; unda eficiencia di trabao ta keda?
Mucho mas resaltante ta e overtime di algemene leiding y administratie, cual ta monta na f.12.000,--. Por fabor, un explicacion, Señor diputado Guzman Croes. Pa nos haya un mihor idea si e suma pidí ta hustifica, mi kier sabi cuanto e sumanan paga na overtime tabata na 1967 y na 1968, na realidad. Es decir, no cuanto a worde calcula.
Autotoelage, post 446: E post aki a subi cu casi f.4.000,--, siendo cu Bestuurscollege ta propone pa gasta f.74.800,-- pa autonan nobo pa e afdelingnan aki. E intencion ta pa duna e hendenan auto di dienst pa core a den y ademas tambe autotoelage? Na post 434 tin entre otro sugeri, un suma di f.3.500,-- pa cumpra airco's. Cuanto airconditioners, Señor Presidente? Lo e worde openbaar aanbesteed? E onderhoud y e airconditionernan aki ta halto? Cuanto a worde gasta pa e mantenecion aki na 1967 y na 1968? E postnan 450 te 455 ta mustra un aumento increible di mas di 100%. E toelichting no ta splika e urgencia ni directo necesidad pa compra di hopi articulonan asina. Entre otro, gereedschappen y hulpmaterialen a subi cu mas di binti mil florin. E post di muebles, apparaten-instrumenten a subi cu 400%, compara cu 1968. Aki tambe tabatin un tipo di conseho di expertos, mescos cu den e caso di compra reemplaso di auto? Kiko kier meen "stoffering"? Ta ki necesidad Architektenbureau tin di dos dicteermachine? Mi ta sigur, Señor Presidente, cu ningun di e diputadonan sinta aki ta gosa di un tal privilegio, aunke nan kier dicta algun biaha. Schrijfbureau na granel, machine di type mescos, hasta di electricidad. Machine pa reken na monton. Tin 14 machine cual entre otro ta motiva cu ta pa personal cu ta bin for di exterior. Mi ta hayando e impresion cu ta contador y typist so Bestuurscollege ta laga busca for di exterior, Señor Presidente 37 lessenaar y mesa, un cantidad di stoel, cu mi mes a perde cuenta.
Bestuurscollege ta propone pa pone cortina cu tapijt tur rond. Awor mi por comprende combin e gastonan di Openbare Werken a subi den un solo aña for di f.4.356.000,-- pa f.4.913.000,--. Un aumento di f.550.000, den apenas 12 luna. Cu otro palabra caso 13% di gastonan mas cu na aña 1968.

Ni maske ta un mina di ora eilandgebied tin anto no por sigui, corda ora ta trata cu placa di pueblo.
NO POR SIGUI DEN E FORMA AKI. Nos lo no POR aproba e ineficiencia y malgastamento di placa di belasting. Mester contribui pa sigui tolera un mal gobernacion asina di e departamento di Dienst voor Openbare Werken? Señor Presidente, en espera di e contestanan riba e diferente pregunta-y explicacionnan di e politica cu ta worde hiba na Openbare Werken, lo mi tene mi mes te cu na segundo ronde. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, bij het opmaken van deze begroting valt het meteen op, dat weer, net zoals het vorig jaar, nergens het woord "rekening" staat aangegeven, wat wel te merken was bij alle andere vorige begrotingen. In de huishoudelijke vergadering werd zelfs hiernaar gevraagd. Dus om een reden op te geven, waarom er geen rekencijfers werden opgemaakt. Volgens de Memorie van Antwoord zou dit te wijten zijn aan gebrek aan personeel bij de administratie.
Nu vraag ik mij af, of twee, drie jaar geleden, men wel genoeg personeel had bij de administratie om rekeningcijfers aan de Raad te verstrekken. Of, vraag ik mij ook af, is het bedrijf zodanig groter geworden, dat het nu niet meer bij te benen is?
In vergelijking tot overige begrotingen is het D.O.W.-bedrijf niet zo bar groot geworden, de gewone accres buiten beschouwing gelaten.
Dus dat kan niet de schuld zijn. Het blijft voor mij een misterie.
Ik vraag mij af of bij de administratie wel "the right man in the right place" aanwezig is. Welke ambtenaren moet men hebben om de rekeningcijfers te bepalen? Wie moet dat werk doen?
Overeenkomstig de Memorie van Antwoord en Uw begroting zal dit in de toekomst worden gedaan door hoofdcommiezen en commiezen eerste klasse, want alleen daarvoor bestaan er vacatures. Er zullen wel een paar S.P.D.-ers overkomen om de rekeningen van Dienst voor Openbare Werken af te maken. Gaan wij de andere begrotingen bekijken, dus de andere bedrijfsbegrotingen en de hoofdbegroting, dan lijkt me dit wel heel absurd, want die versieren het wel, met gelijke proportionele aantal krachten als Dienst voor Openbare Werken nu bezit. Daarom vraag ik mij af, of de betrokken gedeputeerde ons althans de voorlopige rekeningcijfers doet toekomen, want dan kunnen wij tenmiste praten.
Wij kunnen nu wel zeggen, doodgewoon: over de begroting van Dienst voor Openbare Werken valt niet te praten, want dit is geen begroting. Men raamt dit jaar iets meer of iets minder dan een raming die men het vorig jaar heeft opgemaakt. Of dit zo in werkelijkheid gaat, hoop ik van niet. Maar die indruk wordt bij ons gewekt, Eilandsraadsleden, volksvertegenwoordigers, die op een begroting zo geen ja of nee durven te zeggen, dus het beleid van een gouvernement goed of afkeuren.
Wij moeten op een schijnbegroting stemmen.
Zoiets kunnen wij of mogen helemaal niet toestaan. Ik wil de betrokken gedeputeerde nog vragen, wanneer hij nu eens eindelijk de eindrekening van 1966 aan de Raad kan voorleggen. Verder merken wij op, dat op een andere afdeling, namelijk de Plantsoenendienst, ook een tekort aan personeel bestaat. Uit de Memorie van Antwoord lezen wij, dat gezien de ontwikkeling van de hotelbouw een beroep op de Plantsoenendienst werd gedaan in het verleden. Verwacht het Bestuurscollege, dat er thans ook moeilijkheden zullen rijzen bij de tuinaanleg van de nu in aanbouw zijnde hotels, namelijk het Dividivi-hotel en Holiday Inn, alsmede hotels, die nog zullen komen? Nu is dit wel een beetje raar, want beide hotels, zowel het Dividivi-hotel als het Holiday Inn, zijn particuliere hotels. Wie zal dus de tuinaanleg gaan betalen? Daarover staat niets in de begroting. In het verleden, zoals is geschreven in de Memorie van Antwoord, staan wel genoemd de beide eerste hotels: Aruba Caribbean en Sheraton.

Maar, Mijnheer de Voorzitter, deze zijn hotels van de overheid, dus waar de overheid geld in gestoken heeft. Die worden gerund door de Aruven N.V. dus de tuinaanleg had door de overheid gedaan moeten worden.
Er gaan geruchten, dat het Sheratonhotel niet meer de tuinaanleg door Plantsoenendienst wil laten verzorgen. Waterrekeningen lopen tot astronomische cijfers, het gras schijnt niet op tijd te komen en lijkt niet van het juiste kwaliteit te zijn. Voor het planten van een paar palmbomen schijnen duizenden guldens gemoeid te zijn, etc., etc.
Aan de betrokken gedeputeerde zou ik dan ook over het Sheraton een paar vragen willen stellen, dus over de tuinaanleg van het Sheraton. Wat heeft de Sheraton-tuin tot nu toe gekost? Waarom is de Sheraton-tuin in zulk een deplorabele conditie? Waarom werd de persoon, die idee heeft van tuinaanleg de landscaping-architect, niet benaderd om advies uit te brengen ten aanzien van de tuinaanleg en het werk van Dienst voor Openbare Werken te controleren? Wat is het honorarium betaald aan de waarnemend ambtenaar, die op een of andere manier het toezicht heeft gehad op deze tuinaanleg? Waarom is het werk door Dienst voor Openbare Werken uitgevoerd nog niet klaar?
Als ik de zaak nuchter bekijk, dan vind ik dat het werk van de tuinaanleg net zo lang duurt als het werk van de bouw van het hotel.
Heeft de management van het hotel ooit geklaagd over de situatie?
Wat denkt de gedeputeerde te doen in dit geval? Hoe wordt al het verloren geld terugbetaald?
Mijnheer de Voorzitter, in de aanbiedingsbrief staat aangegeven, dat in verband met veel voorbereidend werk voor de meerjarenplan-projekten in de tweede fase van de E.E.G.-werken, het Bestuurscollege genoodzaakt is personeelsbezetting van de Planologische Afdeling en Architektenbureau uit te breiden, opdat alles op tijd klaar kan zijn.
Op de vraag welke opleiding een hoofdopzichter die solliciteert bij het Architektenbureau, nodig heeft, krijgen wij als antwoord: U.T.S. of gelijkwaardig. Wil dat dan zeggen, dat die man zonder zijn U.T.S.-diploma kan worden ingezet om voorbereidend werk te verrichten voor de E.E.G.-werken? Ik wil categorisch van de betrokken gedeputeerde vernemen, wat hij bedoelt met gelijkwaardige opleiding als U.T.S.
Ik wil de gedeputeerde vragen hoeveel H.T.S-ers er zullen worden aangetrokken voor het Architektenbureau en Planologische Afdeling.
Hoeveel Arubaanse H.T.S.-ers worden er in 1969 op Aruba terug verwacht? Ook hoeveel Arubaanse H.T.S.-ers er in de komen twee jaren klaar zullen komen met hun studie? Op heel Dienst voor Openbare Werken, voor wat betreft de Bouwkundige Afdeling, zijn er maar vijf H.T.S.-ers.
Een groot tekort. Ik hoop, dat ik de nodige antwoorden op mijn vragen zal krijgen. Nu wij toch over opleiding praten, wil ik het even hebben over een cursus, die een paar jaren geleden begonnen is in Oranjestad en San Nicolas voor assistent-opzichter.
De cursus houdt in onderricht op technisch gebied aan mensen, die geen U.T.S.-diploma hebben, om hun kennis uit te breiden over de techniek. Nu zijn er in de loop der jaren vele mensen bij Dienst voor Openbare Werken in de rangen van assistent-opzichter, opzichter en opzichter eerste klasse aangesteld, die geen jota afweten van wat techniek betreft. Wij hebben eens in deze Raad uren gesproken, namelijk een paar maanden geleden, over een persoon, die bij Plantsoenendienst aangesteld zou worden als opzichter, zonder dat er krediet voor was. Toevallig heeft deze persoon ook nooit van techniek gehoord. Bij de cursus, die ik zojuist genoemd heb worden de volgende vakken onderwezen: technisch schetsen, konstruktieleer, vaktekenen, projektieleer, bestekmaken, mechanica, betonkonstruktie, materialenleer, gereedschappenleer, het werken met rekenliniaal, natuurkunde, algebra, meetkunde, goneometrie, Nederlandse taal, noem maar op. Per week wordt drie keer les gegeven 's avonds.

Maar nu schijnt het, dat deze mensen niet in rang van assistent-opzichter kunnen of zullen worden aangesteld. Nu wil ik gaarne van de betrokken gedeputeerde weten of dit waar is. Hoe zijn de adviezen over dit geval. Op Uw antwoord zal ik zo nodig later terugkomen en indien nodig een voorstel indienen bij de artikelsgewijze behandeling van de begroting.
Mijnheer de Voorzitter, een kort woord over het autopark. In de afgelopen tien jaren is de investering in het wagenpark 1.7 miljoen geweest. Dit jaar staat er op de begroting een post van f.600.000,-- geraamd. Verhoudingsgewijze dus, in één jaar tijd een derde gedeelte van de investering in tien jaren. Dus het bedrag, dat uitgestreken wordt over drie jaren. Is dit wel nodig? Moeten er auto's van 1962 nu reeds vervangen worden? Verwart men hier niet afschrijving met de normale levensduur van een auto? Volgens mij kan een auto van vijf jaar nog makkelijk overhauled worden en er zeker nog een paar jaren meegaan. Waarom heeft men deze hoge onkosten niet over een paar jaren uitgespreid? Is het Bestuurscollege van mening, dat alle auto's van één merk moeten zijn? Het wagenpark is één van de grootste posten, die op deze begroting drukken. Een blok van tegen de zeven ton. Ik vraag me af of de post voor de vervangingen niet wat verlaagd kan worden, door als basis te nemen auto's van 1960 of 1961. In de begroting merken wij ook op, dat voor de post meubilair, waarvoor in 1967 een bedrag werd geraamd op de gewone dienst van f.2.900,--, verhoogd werd vorig jaar tot f.11.500,-- en dit jaar absurd verhoogd tot f.50.000,--. Plotseling moeten er alle soorten meubels worden aangekocht. Waarom is dit niet op de kapitaaldienst gekomen? Wil men hiermee het werk makkelijk maken om van afschrijvingsberekeningen af te komen? Indien ja, strookt dit met het beleid van het Bestuurscollege? Over de inventaris van het meubilair wil ik niet spreken, misschien wil iemand anders dit afhandelen en dit fijn uitpluizen. Op een andere post voor auto en machinekosten merkt men op dat van het bedrag, dat hiervoor geraamd is, namelijk twee ton, er ongeveer 60% daarvan ten goede komt aan huur van derde. Dus men wil proberen grote gedeelten van vervoer in particulierehanden te steken en niettemin verhoogt men aan de andere kant het wagenpark met een bedrag van tegen de zeven ton. Dit is inkonsekwent. Hoe verklaart de gedeputeerde dit? Tenslotte wil ik een paar verschillende vragen stellen. Hoe staat het met de weg naar Paradera? Hoe staan de voorbereidingen? Zal deze weg openbaar worden aanbesteed? De vorige keer heeft de gedeputeerde Guzman Croes beloofd, dat Dienst voor Openbare Werken helemaal zal worden gereorganiseerd. Hoe ver is men met dit plan? Of is dit in de beroemde doofpot gestopt? Grote leegloperij, terwijl grote werken door derden moeten worden uitgevoerd, zoals de brug te Mahuma en in de Vondellaan. Heeft de gedeputeerde alle papieren laten nakijken van alle mensen, die bij Dienst voor Openbare Werken werken, zoals beloofd werd het vorig jaar bij de behandeling van de begroting? Het vorig jaar heeft de gedeputeerde beloofd om de vijf hoofdtijdschrijvers te verminderen of helemaal te elimineren voor 1969.
Ik zie hier nog steeds niets van. Waarom is de gedeputeerde van plan veranderd? Als wij de afdelingen van Dienst voor Openbare Werken bekijken, om te beginnen bij de algemene leiding en administratie, dan wil ik eerst vragen: wat denkt het Bestuurscollege te doen in de toekomst ten aanzien van het Hoofd van dienst? Zal daarvoor een ingenieur worden aangetrokken? Als wij de begroting van Water- en Energiebedrijf bekijken dan zien wij dat er vijf ingenieurs staan opgebracht, bij Dienst voor Openbare Werken echter geen een. Denkt het Bestuurscollege om Arubaanse technici aan te stellen?
Verder staat er bij de Algemene Leiding en Administratie het woord "assistent-opzichter". Hoe verklaart de betrokken gedeputeerde dat bij de Administratie opzichters of assistent-opzichters voorkomen, dat is een technische rang.

Bij de administratie staat een bedrag van f.12.000,-- voor overtime. Welke ambtenaren krijgen deze overtime? Welke zijn de ambtenaren, die volgens de betrokken gedeputeerde, de rekening-cijfers moeten maken? Hoe denkt het Bestuurscollege de leegloperij te verminderen?
Bij de Reinigingsdienst heb ik opgemerkt, dat een hoofdopzichter, die in San Nicolas werkzaam is en al jaren in San Nicolas het werk goed verricht heeft en die alle wegen en huizen in San Nicolas door en door kent, plotseling wordt overgeplaatst naar Oranjestad en iemand die in Oranjestad woont, en die van San Nicolas niets afweet, wordt in zijn plaats gesteld. Hoe verklaart de betrokken gedeputeerde deze overplaatsing?
Bij de Wegendienst zien wij in de aanbiedingsbrief, dat vele werken door particulieren zullen worden gedaan. Hoe wordt de controle op het werk uitgevoerd, door de mensen van de Wegendienst zelf, of door een andere afdeling?
Bij Planologische Dienst merken wij op, dat er mensen zijn, die al tien a vijftien jaar in dienst zijn en nog steeds de rang van tekenaar hebben en dat, naar het oordeel van deskundigen, deze mensen zeer goed werk verrichten. Kan er niets gedaan worden voor deze mensen?
Denkt men voor het Architektenbureau en Bouw- & Woningtoezicht mensen uit het buitenland aan te trekken om deze diensten uit te breiden?
Tenslotte wil ik zeggen, dat ik misschien wel te veel vragen heb gesteld, maar dit is alleen maar gedaan om de zaak duidelijk te maken, dus ten goede. Een ding wil ik wel de gedeputeerde op het hart drukken, dat hij en zijn partij heel hard zullen moeten werken om al hetgeen zij aan het volk beloofd hebben gedurende de campagne waar te maken, reorganisatie van de verschillende dienst, het scheppen van meer werkgelegenheid, sociale wetten en dergelijke, want het Arubaanse volk laat niet met zich sollen, het wacht nog steeds met spanning op de beloofde "cambio". Denk erom, dat het volk op Uw beloften vertrouwt en het volk let goed op de nakoming van deze gezegde: "Een man een man, een woord een woord". Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, na het uitvoerig betoog van onze fraktieleider, de heer Oduber en de kundige uitleg van ons medelid, de heer Virgilio Kock, blijft er voor mij niet veel kans meer om vragen te stellen. Ik zou echter gaarne een inlichting hebben, Mijnheer de Voorzitter.
Mijnheer de Voorzitter, er zijn voorschriften voor de verkoop van oud materiaal en afgekeurd materiaal van Dienst voor Openbare Werken en er is een grens voor het bedrag. Dat wil zeggen, het Bestuurscollege mag tot, geloof ik, f.500,-- aan goederen verkopen zonder openbare inschrijving en zelf het bedrag vaststellen. Ik zou gaarne van de heer gedeputeerde van Openbare Werken willen vernemen hoe dit in de praktijk geschiedt, dus de juiste weg; wie opgeeft wat afgekeurd is, wie bepaalt hoeveel in bepaalde gevallen het bedrag moet zijn, dus de schatting voor hoeveel het geval verkocht kan worden? Dit zijn de vragen waarop ik gaarne van de heer gedeputeerde een antwoord wens te verkrijgen.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, di aña pasa nos fraccion por a mustra Bestuurscollege cu e presupuesto di aña 1968 den su totalidad tabata un fracaso, cual tabata debi na e cantidad enorme di foutnan cual e tabata contene. Bestuurscollege pa berguensa, no kier a admiti durante e dos siman di reunion cu nos a tene, cu esey tabata berdad.
Den e presupuesto, por ehempel, di Dienst voor Openbare Werken, so nos a descubri foutnan asina grandi, cu nos a mustra con por a balansa e presupuesto di 1968 toch. Pa esun aki di aña 1969, Raad a worde presenta un presupuesto, cual nos mester cualifica como e presupuesto di P.M.-posten. E ta asina yen di P.M.-posten, cu ni eindcijfers lo por a saca su cuenta ta na unda cu unda e placa di e aña aki ta bay y na unda e ta keda.

Pesey nos lider di fraccion lo drenta den detayes mas aleuw den e tratamento di e hoofdbegroting mes, Señor Presidente.
Pero, pa keda den e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken mes awor, mi lo mester haci algun pregunta na e diputado concerni y tambe kisas na henter Bestuurscollege. Pero antes mi kier a stipula, Señor Presidente, cu nos no por accepta e excuus di Bestuurscollege cu Raad no por a haya ningun rekeningcijfers di Dienst voor Openbare Werken su begroting, pasobra lo tin falta di personal den e dienst ey.
Señor Presidente, mi no ta kere, cu diripiente e personeelsbezetting a worde reduci di tal forma, cu no por worde cumpli cu e trabaonan necesario, al contrario, mi ta kere cu te hasta tin caba personeel nobo acerca, si mi no ta ekiboka. Por ta sina cu kisas cu for di top den e administracion e leiding ta faya di tal manera, cu no ta worde produci manera debe ser, a pesar di tanto overtime cu tin eyden.
Ta berdad, cu e diputado concerni a haya pa contesta, ariba un opdracht di djéle, pa presenta rekeningcijfers, cu si sigui asina e por spera e promer na aña 1972? Si ta asina, kiko e diputado ta pensa na haci pa remedia e situacion ey es ta sin pone mas hende den e lugar ey y sin traha overtime?
Señor Presidente, Bestuurscollege mester comprende cu Raad no por huzga un begroting bon na su merito sin haya e debido rekeningcijfers di e departamento aki. Y awor en cuanto e posicion di e hefe di Dienst voor Openbare Werken. Nos ta comprende, cu e actual hefe ta bay cu pensioen. Ta berdad cu ya Bestuurscollege a contrata un persona na Hulanda pa bin aki como hefe y cu ta berdad cu ta intencion cu e ta worde poni temporalmente den e posicion di ingenieur den Speciale Diensten pa despues e bira hefe? Si ta asina lo mi kier a puntra Bestuurscollege categoricamente, cu si no tin actualmente ningun ambtenaar capacita na Dienst voor Openbare Werken cu por bira hefe di e departamento aki?
Señor Presidente, mi ta desea di haya un contesta categoricamente riba e pregunta aki.
E gasto absoluto di henter Dienst voor Openbare Werken ta subi e aña aki cu no menos cu f.557.000,-- o sea cu no menos cu practicamente 13% compara cu aña 1968. Tin un motibo berdad pa e tremendo aumento aki, Señor Presidente? Segun mi no tin. Pero aki nos por weita claramente con Bestuurscollege ta purba hunga cu Raad. Conociendo e actitud di paloma cu e miembronan di otro banda ta tuma aki den Raad caba, mi tin miedo cu maske cuanto nos mustra nan riba e mal gobernacion di nan Bestuurscollege, toch nan lo guli tur cos y aproba atrobe un presupuesto cu no ta cuadra cu realidad. Ojala cu mi ta kiboka mi mes e biaha aki y cu nan lo demostra algun actividad di hombresa cu nan Bestuurscollege y asina kisas Aruba lo por bin probecha di un mihor gobernacion.
Den e aanbiedingsbrief Bestuurscollege ta bisa ariba e promer pagina lo siguiente.
"Het feit, dat de dienst veel werk zal moeten gaan verzetten ter voorbereiding c.q. uitvoering van de meerjarenplanwerken in de tweede fase en E.E.G.-werken dwingt ertoe de personeelsbezetting van het Planologische Afdeling en het Architektenbureau uit te breiden, opdat een tijdig gereedkomen van de te verrichten werkzaamheden zal zijn verzekerd".
Bestuurscollege por a duna un detaye di e trabaonan aki manera ta bisá den e carta? Siguientemente Bestuurscollege ta bisa en cuanto di nos plantsoenen lo siguiente: "In verband met de toeneming van de omvang en de zorg voor de plantsoenen en de nodige assistentie bij de aanleg van tuinen bij de bouw van hotels, is een kleine uitbreiding van de personeelsbezetting bij de Plantsoenendienst geraamd".
Señor Presidente, mi ta ripara cu masha poco ta worde haci na nos plantsoenen, desde cu e Bestuurscollege aki a sinta.

Tambe mi a ripara cu e opzichter di Plantsoenendienst no ta worde permiti pa sigui haci su trabao, manera tabata e costumber antes, a pesar cu e ta e persona cualifica pa e trabao ey. Diputado Guzman Croes lo por a splika Raad pakiko no ta haci uso di e capacidad di e opzichter ey manera mester ta?
Señor Presidente, aparentemente Reinigingsdienst ta den un problema awor, cu e diputado a kita e portugesnan sin cu a pasa otro hende na nan lugar, (a lo menos te ainda no), formando e cantidad cu e dienst ey mester tin pa e funcciona bon. Señor Presidente, mas aleuw, kiko ta pasa den Reinigingsdienst por ehemplo? Laga nos tira un bista den e asunto aki pa asina mustra un punto chikito con gastonan di Dienst voor Openbare Werken mester subi innecesariamente. Na e onderafdeling di Reinigingsdienst na San Nicolas tin como hefe un opzichter. Pa hopi tempo e persona aki cu ta encarga cu e onderafdeling aki ta un persona cu actualmente ta biba na San Nicolas y tambe masha cerca di e lugar ey. E persona aki ta masha bon na altura di su trabao y semper a cumpli perfectamente bon. Pa capricho di diputado Guzman Croes y miembronan di partido e opzichter aki mester bin traha te na Playa anto un otro opzichter, cu ta biba na Tanki Leendert mester bay traha na San Nicolas.
Esey puro pa politica partidario. Pero cuanto e chansa ey ta costa nos. Tur dia un pick-up di gobierno ta core bay bini Tanki Leendert/San Nicolas, cuater biaha pa dia y un otro pick-up ta core San Nicolas/Playa E trabao di San Nicolas ta worde atrasa, a lo menos temporalmente, pa e simple motibo cu e otro persona awor na San Nicolas ta tuma tempo pa e siña e trabao debidamente. Pakiko, tur esey pa trece gastonan extra pa gobierno. Solamente pa hunga politica barata nada mas. Pero ariba lista Señor diputado tin entre otro cuater barido di caya di San Nicolas, cu ta biba na San Nicolas. E trahadornan aki e ta pone bay bari cayanan na Playa y e ta manda otronan cu ta rond di Playa te na San Nicolas pa haci e trabao ey aya riba. Pakiko, Señor Presidente?
Bo kier sabi ta pakiko? Pasobra diputado Guzman Croes y su partido ta gusta molestia e pober trahadornan cu e ta kere ta P.P.A.
Pa e tene su mes na altura di ken ta ken politicamente e tin dos ambtenaar na Dienst voor Openbare Werken, cu cada rato ta yame na telefoon pa contéle tur redashi cu ta pasa den e dienst ey. Bo ta kere cu ta resta tempo pa haci trabao drechi, manera mester ta? En cuanto e overtime den algemene leiding en administratie. Bestuurscollege ta bisa cu e aumento di overtime ta debi cu no menos entre otro shete ambtenaren den algemene leiding en administratie tin derecho ariba vakantie den aña 1969 y esey ta mas o menos 25% di e personeel. Lo ta masha mal administracion di Bestuurscollege si nan permiti tur shete, es ta 25%, bay cu vakantie den e mesun aña. Mi ta sigur cu lo mester tin algun otro solucion pa e problema aki. Pero papiando di overtime na Dienst voor Openbare Werken, Señor Presidente, mi kier a haya un splikacion di e diputado concerni di e overtime cu a worde traha aña pasa, es ta na aña 1968, cu a worde paga na e diferente ambtenaarnan den algemene leiding en administratie, no solamente e overtime, pero e diferente gratificatienan cu a worde duna na e ambtenaarnan durante aña 1968, pa paga pa overtime cu nan a traha na e ambtenaarnan, cu segun e reglamento no tin derecho pa pago di overtime. Dus dos cos, Señor Presidente, e overtime y tambe gratificatienan, duna na ambtenaarnan di algemene leiding en administratie, cu ta ambtenaarnan cu ta den e categoria cu normalmente no mag gana overtime, specifica pa luna, incluyendo tambe e administrateur.
Señor Presidente, den Gewone Diesnt nos ta weita riba pagina 21, 22 y 23 di e toelichting e lista completo di apparatuur, meubilair y instrumentario nobo, cu Dienst voor Openbare Werken lo tin mester pa aña 1969. Segun e presentacion lo tin mester di 5 electrische telmachines, un stencilmachine, 6 stalen kasten, 29 stoel, 27 lessenaar, 2 electrische schrijfmachines, 1 electrische rekenmachine, 1 rekenmachine, 4 typewriters, 1 brievenkast, 8 tekentafels, 6 tekentafelstoelen, 3 tekenkrukken,

4 tekeningen opbergkasten, 1 bakkenkast, 2 dikteermachines y varios otro cos, Señor Presidente.
E chansa aki lo costa, es ta e meubilair ey so, f.39.845,--.
E diputado concerni lo tin e corahe di bisa Raad, cu tur e meubilair aki mester worde cumpra den un solo aña? Si acaso mes ta berdad cu mester cambia asina hopi stoel typewriter lessenaar etc., lo ta necesario pa haci tur den un solo aña?
No, Señor Presidente, mi ta sigur cu esey lo no ta necesario. Nos ta spera riba e contestanan categorica, detayada, di e diputado concerni. Laga mi puntra e diputado concerni un pregunta chikito, como proef ariba e asunto aki di meubilair. Señor diputado ta convenci pa su mes, cu lo ta necesario un lessenaar nobo di f.385,-- y un typewriter nobo di f.400,-- pa e kantoor di Reinigingsdienst na San Nicolas? Señor diputado por splika Raad kiko ta e cantidad di trabao y e cualidad di trabao, cu ta worde haci den e kantoor ey, cu ta hustifica un typewriter di f.400,-- nobo?
Señor Presidente, e fraccion aki mas aleuw durante tratamento di e begroting aki, lo bin cu un proposicion pa rebaha e suma aki pone na un suma razonable, manera cu lo mester por ta pa un aña.
Señor Presidente, tene cuenta cu né anto, cu pa e post ey nos lo trece un proposicion. Y awor di banda technico, un punto chikito, Señor Presidente, pakiko tur e meubilair aki a worde calcula den Gewone Dienst y no den Kapitaaldienst? Pasobra e renobacion di e autopark sí ta calcula den Kapitaaldienst. Y nos ta haya consecuente e hazanja di cumpramento di auto na Dienst voor Openbare Werken.
Mas cu mey miyon pa renobacion di auto, cumpramento di auto nobo y mas auto acerca, sin cu esey ta necesario, Señor Presidente.
Señor diputado por convence e miembronan di Raad cu esey ta necesario atrobe den un solo aña? Fraccion di Partido Patriotico Arubano e no por convence, pasobra nos sabi masha bon ta unda e cumpramento di e auto aki ta y tambe e cumpramento di piesanan di auto.
Señor diputado lo comprende mi sigur. Cu esey tampoco nos fraccion no por bay di acuerdo. Como un ehemplo. Señor diputado lo por a bisa cu ta berdad, cu tabatin un truck di Dienst voor Openbare Werken, cu ultimamente a worde drecha na un total di f.2.000,-- y despues a worde bendi, asina cu e drechamento di e truck aki al fin al cabo a resulta pa e persona cu a cumpra e truck ey na f.200,--? Mi ta spera cu e diputado concerni lo no draai rond di e asunto aki y duna Raad un contesta categorica. Señor Presidente, den notulen di aña pasa, e begrotingsbehandeling di aña 1968, riba pagina 329, mi kier cita Señor diputado Guzman Croes, ora e tabata na palabra y e ta bisa:"Señor Presidente, mi a duna mi splikacion extenso den promer ronde tocante e punta di bista di Bestuurscollege en cuanto e proposicion di Señor Daniel Leo" papiando di e caminda di Oranjestad/Paradera, y e ta sigui: "Segun mi ta mira aki nan, si acaso e cos ta bay na votacion y si Señor Leo por gana su punto pa medio di cooperacion di Partido Patriotico Arubano, esaki lo ta solamente un cambio den cifras, pero no den accion, casi sigur.
Mi no ta mira pakiko bo mester cambio den cifras". Y mas aleuw e diputado ta bisa: "Mi ta mantene mi punto di bista, mi no por accepta e mocion manera e ta a menos cu Señor Leo accepta pa poné P.M. Asina ta mi ta haya mi forsa pa vota contra e proposicion di Señor Leo".
Ariba pagina 330, na votamento. E proposicion di Señor Leo ta worde accepta cu 12 stem voor y 8 stem tegen. Y esun di promer cu ta vota tegen, tabata Señor Guzman Croes. Na television, poco dia pasa ey, Señor Dominico Guzman Croes, ta pronk,bisando cu Bestuurscollege, "NOS" ta trahando e caminda di Paradera/Oranjestad, mientras cu e tabata e di promer cu a vota contra e caminda ey. Awor mi kier puntra categoricamente: kiko ta para cu e caminda ey, Señor Presidente, den 1969?

Señor diputado lo por contesta nos, pasobra den e presupuesto di 1969 nos no ta weita nada di un caminda di Oranjestad pa Paradera. Pues nos lo kier sabi si e caminda di Oranjestad/Paradera lo worde traha den aña 1969, e ta bin sí of nó.
Señor Presidente, en cuanto e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken pa promer ronde mi ta kere cu mi ta stop aki, sperando ariba contestanan concreto di e diputado concerni. Masha danki.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, mi tampoco ta mucho contento cu begroting tal manera cu e ta. Mi a tende hopi kritika awe mainta y mi mester bisa cu hopi di nan mi ta eens cuné. Mi mester bisa tambe acerca.......

DE VOORZITTER: Mijnheer Maduro, er wordt gevraagd of U harder kunt spreken.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, mi no por papia mas duro. Mi kier sugeri pa pone un alto-parlante aki den, pasobra ora mi dirigi mi mes na Señor Presidente y si e otronan no por tende, anto ta duel mi masha hopi.

DE VOORZITTER: Mijnheer Maduro, sorry dat ik U even interrumpeer, maar ik wil de Raad mededelen, dat wij reeds bezig zijn om een plan te laten opstellen door een deskundige, zodat wij een volledige sound-system installatie krijgen, zodat Uw stemmen goed uitkomt, niet alleen voor de taperecorders, maar ook via luidsprekers en wij zullen ook trachten deze accoustisch beter te maken.
Het is mij opgevallen, dat sinds de airconditioners zijn geinstalleerd het erg lawaaierig geworden is. Wij zullen trachten om met accoustische tapijten en een accoustische plafond dit beter te maken en wij zullen binnenkort de Raad benaderen met een verzoek om machtiging tot uitgave voor de nodige verbeteringen.

DE HEER J.MADURO: Mi ta masha contento cu e toezegging di Señor Presidente, pero lo mi a prefera si nos por a bin cu un proposicion pa en bes di drecha e lugar aki, pa nos traha algo mihor, aunke ta dura algun aña, reservando tur aña algo for di e hopi gastonan cu nos tin cu e varios proyecto y departamentonan, pa nos por yega na un sala cu ta poco mas mihor, digno di nos autonomia.
Señor Presidente, manera mi a bisa caba, mi tampoco no ta mucho contento cu e begroting, cu e gastonan. Pero tambe mi mester observa cu tur e cosnan aki no a pasa for di juli 1967 pa awe. Cu tin hopi hende cu no ta haci nan trabao y ta causa hopi pierda, e hendenan ey no a worde poni despues di aña 1967. Cu tin un cantidad di hende ta camna por nada, e responsabilidad ta na Bestuurscollege. Pero no di nan so, ta un herencia. Tin hopi di nos, cu ta miembro di Eilandsraad, nos mes ta yuda, nos mes ta pushá, nos mes ta aboga, pa e bagamunderianan aki. Nos ta bisa na un banda cu nos mester drecha nos trabaonan, lamta nivel di nos empleado-nan di gobierno, nos ta aboga pa yiu di tera, di otro banda nos ta cuminsa puntra cuanto papel nos yiu di tera-nan tin, si nan ta capas pa hacié, ki papel e opzichter tin, si e tin papel, si su papel ta bon. Tata, ta depende unda bo a siña, cual school bo a bay, con bo ta pensa. Esnan cu a bay school na Europa ta pensa cu te hasta e barido di cayanan mester di papel, esunnan cu no a bay Europa ta kere den su praktijk. Un homber por subi y ocupa un cierto posicion, a pesar di cu e no a bay na Europa. Tin tempo cu nan tabata kere cu Merca ta mihor.
Bon, mi ta supone cu tur pais ta bon. Mi ta supone cu pa haci un trabao bo mester tin basicamente un cierto capacidad, un cierto estudio, di otro banda mi ta kere, cu un parti grandi pa haci e trabao, tambe ta cariño pa e trabao.

Tambe, y esaki no ta bay pa Openbare Werken, e por bay pa cualkier otro departamento, e ta depende cuanto responsabilidad, e sintimento di berguensa cu e persona cu ta ambtenaar ta haci su trabao.
Pasobra si e ta kritika, su trabao no ta worde haci, nos ta usa hopi dienstwagen por ehempel, y e mes ta usa su dienstwagen, poni disponibel pé, pa durante ora di trabao pa e haci trabao pa e mes, mi no por menta nomber, anto e ora e no mester tira piedra. Sí mi ta convenci cu hopi di e gastonan, manera a worde bisa awe mainta, ta halto y hopi di nan ta innecesario, mi mester admiti, cu tin hopi di berdad aden.
Y tambe papiando di e begroting, mi tambe a ripara, cu tin hopi di e cosnan aki, cu realmente no ta realistico. Awor mi por comprende cu na un dado momento Bestuurscollege of e diputado concerni no por check riba cada rol di papel cu ta worde usa, ta imposibel, pero esey no ta kita su responsabilidad. Mi ta kere tambe cu tin hopi ambtenaar cu ta ocupa posicion di responsabilidad, cu realmente por ta bien capas of asina leuw cu capacidad ta concerni, pero di responsabilidad mes nan sabi masha poco, pasobra ami no por kere ningun momento, a pesar di cu mi ta tene e diputado responsabel, cu e trabao di e diputado mester ta di core tras di un opzichter, pasobra e ta camna por nada.
Mi ta kere si, cu pa Bestuurscollege a yega tempo pa sana e condicion aki, aunke cu despues bin kritika pa motibo di e sanamento.
No ta nada, pasobra te hasta Cristo a bin na mundo y nan a crucifiké pasobra e no a cumpli cu gusto di tur hende. Despues di e sanamento por ta cu nos lo haya spoedvergadering pa proteha tata di famia, pa camna por nada pa binti aña. Mi ta bisa esaki padilanti, pasobra muy probablemente lo tin algun voorstel, awe of mayan mi no sabi ki dia e lo ta, pa corta. Pero tambe bam carga e consekwencia aki, bam carga e responsabilidad aki hunto, nos por bin aki, kritika Bestuurscollege so, sin carga e responsabilidad di accionnan hunto cu nan.
Awe nos ta propone pa sana, pa mehora, mehoracion no ta necesariamente door di pone mas hende acerca, por ta manda algun hende cas tambe.
Lo mi desea cu ora esey mester pasa, cu tur lo sabi di carga e responsabilidad, no cucuya awe, bisando: donder e afor, y mayan bin cu spoedvergadering pa proteha e "pober tata di famia".
Señor Presidente, ta un hecho, cu e gastonan di Dienst voor Openbare Werken tur aña ta bira mas hopi. Mi no ta kere cu nos mester saca cuenta na cent chikito pa nos sabi cu e condicionnan aki no por sigui. Al fin al cabo, Aruba ta produci un cierto cantidad na entrada y mescos cu un cas di famia, bo no por laga bo debenan sobrepasa bo entradanan. Lo mi no bisa cu tur gastonan cu ta worde proponi y placanan cu ta worde gasta, lo mi no bisa esey. Manera un colega a bisa caba, si un auto su periodo di bida, su duracion ta cinco aña, no tin ningun manera pa laga e dura un aña mas? Nos no por logra alarga e duracion un aña mas? Mi ta sigur cu mester tin, pasobra hopi di nos, cu mester nos auto nos mes, e auto ey ta dura nos mas cu cinco, mas cu seis te hasta mas cu ocho aña mes, hopi di nos, pa motibo cu nos ta worde forsa door di e circumstancia cu nos tin e cens, pesey nos mester hacié dura un aña mas. Mi ta kere cu tambe den un empresa, manera Dienst voor Openbare Werken, esey mester ta posibel. Mi ta kere tambe cu e casonan di kantoorbehoeften, kantoorbenodigdheden, etc, tambe segun esey mester por. Mi no ta kere, cu na un dado momento, aunke mi no ta mirado di koppie no, bo por weita cu e typemachine ta bay wanta solamente 321 dia, mi no ta kere. Mi ta kere si cu bo por weita cu e ta bayendo y cu e lo mester worde reemplasa. Mi ta kere hasta cu pa cierto trabaonan, esey ta worde haci tur parti na mundo, na un dado momento un typewriter ta bira bieuw pa e trabao fini di un secretaresse pero pa traha bonnen e ta perfectamente bon.
Mi no ta weita pasikiko anto nos lo no cambia esun cu ta birando bieuw, pero den bon condicion, pa otro trabao.

Anto pa esun cu ta worde usa pa e trabao mas fini, mas nechi, mas limpi, nos ta saca un nobo. Auto tambe. Lo mi haci e observacion aki, Señor Presidente, kiko nos ta spera di un vehiculo?
Di un vehiculo nos ta spera cu e por hiba nos un cierto camina of haci un cierto trabao definitivo. Mi no ta kere cu necesariamente e personalidad di un persona ta subi, pasobra e ta core den un pick-up nobo. Aparentemente y esey ta problema cu hopi otro departamento tin, e ambtenaarnan no kier core den un pick-up cu ta un poco bieuw y nan ta saca tur clase di falta pé. Mi ta kere cu ta tempo caba, cu nos expertonan, nos deskundigenan na garage ta cuminsa revisa e autonan aki y recheck nan. Pasobra hopi di nan, no cabe duda, ta den mal condicion pero no ta tur ta den e mesun mal condicion, cu forsosamente e mes aña nan mester worde cambia. Naturalmente Dienst voor Openbare Werken su gastonan mester a subi. Manera mi a bisa, hopi lo ta necesario. Pero mi no ta weita tanto necesario, cu solamente pasobra cierto trabaonan mester worde haci den futuro, mester traha un piramide cuné, pasobra bo mester, digamos, un hoofdingenieur, bo mester tambe un paar di ingenieur, bo mester di un cuater opzichter, etc. Mi no ta kere den e ley di piramide asina tanto, mi ta kere mas, den haci uso maximo di loke bo tin. Señor Presidente, mi ta di cunucu y ta masha conoci cu e hendenan ey ta biba masha retira for di stad nan ta haci uso di loke nan tin. Awendia bo ta bay na cualkier lugar y bo ta cumpra productonan den bleki di tur tipo. Tempo nos a lamta, trinta, cuarenta aña pasa, si un hende mata un porko na su cas, tabatin grito di alegria, pasobra nantabata haci uso di loke nan tin. Mi ta kere - y esaki no ta pa e departamento di Dienst voor Openbare Werken so, pero pa tur otro departamento di gobierno - cu ta bira tempo pa nos bay haci uso, mihor uso, di loke nos tin. Ta masha bunita pa cumpra tur cos nobo - mi tambe ta gusta cos nobo - pero mi no ta kere cu e nobo semper ta e bon, ni tampoco cu e nobo semper ta absoluto necesario. Segun mi Bestuurscollege mester exigi for di tur departamento, promer cu bay over na cumpra e cosnan nobo, pa indiscutiblemente nan pone riba mesa prueba di loke nan tin y cu e compra di cosnan nobo ta absolutamente necesario.
Tur e cosnan menciona den e post en cuestion aki no ta absolutamente necesario, den mi concepto no. Den mi concepto tin hopi di nan cu no ta asina necesario. Tambe nos mester comprende, manera mi a bisa caba, nos no tin tanto cens pa nos gasta. Ora pa un departamento so e gastonan a subi asina halto pa aña, nos ta lubida cu nos tin un bateria di e departamentonan aki. A yega e dia caba cu nos no por cubri nos presupuesto. Mi ta kere cu ta tempo pa Bestuurscollege trata di bezuinig lo mas hopi cu por.
Señor Presidente, tocante di e trabaonan mes di Dienst voor Openbare Werken, mi ta kere sinceramente, cu tin hopi di buena boluntad y nan kier traha, pero con mi ta defende e politiek ey aki den Raad?
Mi ta menciona algo chikito - y esey no ta bay pa e departamento di Dienst voor Openbare Werken speciaal, pero pa hopi otro departamento. Poco tempo pasa mi tabatin e oportunidad di bishita Dienst voor Openbare Werken, dos dia consecutivo. Mi a subi un segundo piso cerca un cabayero, pero ora mi a wak abao, mi a weita un bateria di hende tabata hunga domino, den ora di trabao y mi ta sigur cu e supervisornan di Dienst voor Openbare Werken tambe a weita. Esey ta djies pa menciona un, pero tin mas. Tambe mi tabata tin e oportunidad di weita un truck bay cumpra pisca tres, cuater bes den un solo siman pa nueb'or y cuarto exacto, mi a para cu mi holoshi y mi a klok e.
Y mi no ta bisa cu ta Dienst voor Openbare Werken so.
Tin hopi departamento na unda esaki tambe ta pasa.
Pero esaki no ta falta di e diputado, esaki ta falta di e personanan cu ta dirigi.

Den cierto sentido sí ta falta di e diputado pasobra e ta carga e responsabilidad, a pesar di cu mi no por kritikéle personalmente pa esaki, segun mi sí esaki a worde menciona caba aña pasa y Bestuurscollege aparentemente no a pone atencion riba esaki y e diputado no a camna tras di su hendenan suficientemente pa obliga nan pa stop cu e bagamunderia aki. Loke mi ta bisa aki hopi biaha, no ta cos cu "nan di", pasobra "nan di" mi no por proba. Hopi di esakinan ta observacion propio. Tocante e autonan, no ta pasobra e autonan di dienst ta carga un "D" riba nan number, tur ta bin di Openbare Werken, pero awe merdia, si tempo permiti nos, laga un of dos di nos bay tira un bista na cualkier di e schoolnan aki y weita cuanto "D"-wagens ta colecta mucha na school. Esaki no ta di Dienst voor Openbare Werken, sino di tur departamento y esaki no ta "nan di", sino mi ta weite tur merdia, cinco dia pa siman. Anto no ta mucho straño cu e autonan aki ta bira bieuw promer cu nan tempo, si nan mester pasa den tur e trafico ey continuamente, lastra mucha di school, afin, worde usa pa usonan pa cual nan no a cumpra. Asina mi por sigui den e mesun tono aki y tambe mi por papia hopi tocante cualkier di e postnan, pa denota mi desagrado cu hopi loke ta ey den.
Camindanan mes ta hopi na mal estado. Mi ta kere sinceramente cu hopi di e leegloperij aki por caba, si personanan concerni, tanten cu tin cens riba begroting haci un esfuerso grandi pa pone e personanan aki traha, drecha e caminda di teranan aki, locual no ta envolvi tanto gasto, corta algun di e matanan cu ta saca wowo di hende kanto di caminda y tambe coregi unda cu tin e rooinan grandi.
Mi kier menciona tambe un cos chikito. Un otro biaha mi tabatin e ocasion di haci un bishita na Dienst voor Openbare Werken. Mi a mira ey un pida palo cu cuater wiel, cual nan ta usa na garage pa drumi ariba ora nan ta traha bao di auto. Mi a haya e idea ey masha simpatico, masha simpel, sin tabata pa e hecho cu e persona tabata morto na soño ey bao. Naturalmente e diputado no tin falta, falta ta sinta otro camina. Por ta cu ta pa puro casualidad un biaha den un aña esaki a pasa, pero e casualidad tabata tambe cu mi a yega y mi a weita e cos ey. Naturalmente eseynan ta cosnan door di cual e gastonan tambe ta subi halto asina. Mi ta haci un apelacion, fuerte los di tur otro cos, riba Bestuurscollege y e diputado di e departamento concerni y mas leuw mi kier hacié na tur e diputadonan pa TUR departamento concerni, pa laga nos purba saca mas hopi cu nos por for di e trahadornan.
Al fin y al cabo, Señor Presidente, cada hende cu tuma un trabao y accepta un posicion, of cualkier trabao, ta accepta cierto condicionnan contra cierto pago pa haci un cierto cantidad di trabao.
Si Bestuurscollege of cualkier empresa of cualkier patron tuma un hende na un prijs masha abao y duné condicionnan malo di trabao, anto e Bestuurscollege, e empresa ey of e patron ey ta comete un accion inhumano, di pone hende traha sin paga adecuadamente. Si un empresa, Bestuurscollege, of un patron tuma un hende sin pagé pa su trabao, esey ta un ladronicia. Pero tambe si un trahador of un ambtenaar accepta un trabao of un posicion y e ta bay trankil tur fin di luna bay cobra su jornal, su sueldo, sin presta pé, anto bo no por bisa cu e diputado ta fout, of e Bestuurscollege ta fout. Bo mester bisa tambe, cu nos trahadornan tambe a cuminsa perde cuero di cara. Y aki den e error ta sinta. Mi por imagina mi, cu na un empresa na un dado momento un cierto trahador lo no tin trabao suficiente, esey ta pasa den tur empresa.
Pero cu e mester crece na un proporcion tan grandi manera nos tin na Dienst voor Openbare Werken, segun mi no ta mucho prudente, y e ta poco di mas.
Te asina leuw, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, na promer lugar, lo mi kier duna un palabra di elogio cu e begroting a bin cla na tempo y tambe na Financiën, pasobra nan a traha hopi duro eynan y tambe esunnan cu ta traha na Financiën ta hobennan di nos pueblo. Mi ta contento cu mi ta mira un sinta akinan awor.
Señor Presidente, awe mainta nos a tende hopi kritika y mi tambe tin di bisa cu mi ta comparti idea cu nan. Pero nos sabi tambe Señor Presidente, cu e diputadonan no por core henter dia ariba abao check tur departamento cu ta cay bao di nan, por ehempel, un ta core te Water- en Energiebedrijf mainta, sinta ayanan check kende ta yega laat, kende ta traha duro, esey no ta su trabao, pasobra e tin su trabao tambe na Bestuurskantoor. Otro cu tin di haci cu onderwijs no por core check tur school, otro di Dienst voor Openbare Werken, di Financiën, noem maar op, nan no por core henter dia, check nan departamento pasobra nan trabao mes ta keda atras. Pero mi ta haya cu esunnan, cu tin responsabilidad ta esunnan cu ta sinta como cabes di departamentonan.
Ta nan mester weita pa nan trahadornan ta traha productivo, cu nan ta haci nan trabao di acuerdo cu e pago cu nan ta haya tur luna.
E sistema ta bay awor aki, mi tambe tin di bisa cu e gastonan di e begroting di Dienst voor Openbare Werken ta hopi halto. Pero e sistema cu nan ta traha cu né, mi no ta bisa cu e ta bieuw, pero e ta un sistema cu no ta bay bon. Si nos coy, por ehempel, e companianan grandi, Lago y Aruba Chemical Industries, nan ta traha cu hobennan yiu di tera y tur e dos companianan ey ta bay bon, te hasta cu nan ta fia nan empleadonan na otro paisnan pa yuda otro hendenan bay padilanti. Pakiko den nos departamentonan nos hobennan no por haya chens? Mi ta kere cu si bo ta di un pueblo, lo bo tin sintimento pa bo pueblo y bo ta haci un trabao bon pa bo pueblo. Pasobra e sistema di traha, e midimento e planeamento y despues bolbe cambia e trabao no por ta mucho productivo.
Mi por tuma por ehempel e caminda di Paradera. Aña pasa despues di e begrotingsbehandeling na april despues di un luna ya nan tabata riba dje caba ta midi. Nan a midi, nan a traha plan, plan ta bay Dienst voor Openbare Werken pa keur, plan no ta bon, bolbe bin midi, asina nan a keda simannan largo. Despues mi no a weita nan. Despues di algun luna ata nan atrobe riba caminda, midimento di mainta te atardi, sketchmento p'aki, sketchmento p'aya, plan ta bay p'abao, plan lo no ta sirbi, bolbe bin atrobe. Awor despues di un aña ainda mi ta kere nan ta midi. Esey no ta sistema di traha. E sistema di traha ta di yega y haci un cos, traha bon riba djé, preparé bon y cuminsa cu e trabao. Kiko nan ta haci mi no sabi. Of ta computer mester busca pa traha riba e camindanan?
Señor Presidente, manera mi a bisa caba nos tin di bay check mihor riba esakinan. Mi ta haya cu Bestuurscollege lo mester tuma na consideracion ora cu nos bisa nan pa pone mas, laga nos no usa e palabra presion, pero algo por estilo, pa duna nan departamentonan di conoce cu asina aki nos no por sigui. Den e plannan y e trabaonan cu ta worde haci cu placa di E.E.G. y Hulanda hopi trabaonan ta bay hopi slow. Pero esey ta pa via di planeamento y sketchmento. Un ta cambia idea di otro y despues di un aña nan ta bolbe bin na mesa atrobe, bolbe cambia atrobe y asina ta sigui bay. Despues di 10 aña bo no ta haya un cos cla.
Esey no ta e sistema. Manera e dos companianan nan ta planea un cos - mi no ta traha den e dos companianan aki pero mi sabi di bon fuente pasobra mi a informa - y nan ta traha riba djé te ora nan bin cla.
No tin cuenta di cambia awe, mayan ta bay sinta bebe koffie tene reunion por nada. Nan ta sinta di mainta te atardi y traha un plan y asina nan ta sigui te dia cu nan caba cunéle.
Esey ta un sistema di traha. Y pesey awe nos ta weita cu e companianan ta productivo. Manera e ta bay den e departamentonan, no solamente Dienst voor Openbare Werken, sino otro departamentonan tambe, tur ta casi mescos.

Nos mester yuda nos hobennan pa traha den e departamentonan ey cu tin U.T.S. of algo por estilo of duna nan e chens pa bay school anochi of den ora di trabao manera Lago ta haci, duna nan e oportunidad pa siña den ora di trabao, duna nan les for di hendenan cu sabi nan trabao. Mi ta kere cu nos ta yuda hopi haciendo esaki y mayan nos lo tin hobennan bon capacita pa traha. No ta solamente papel ta manda. Tin hopi hende cu a bira hefe grandi den Lago y A.C.I. cu door di practica nan a yega asina leuw. Pakiko nos hobennan no por haya e chens aki tambe pa mayan nan tambe por haya puestonan bon? Pesey mi kier a sugeri na Bestuurscollege pa den tur departamento di gobierno unda tin hobennan cu tin gana pa siña y cu no a haya e chens di bay siña afor na Europa of na Merca, duna nan e oportunidad awor aki. Duna nan un opleiding pa mayan nan por haya posicionnan bon. Mi tin sigur cu hopi di nan tin bon capacidad pero e chens pa siña of e push-up nan no ta haya. Mi no sabi cu ta di miedo of kiko nan no ta hayéle.
Podiser mayan otronan lo tin di bay cas. Pesey mi kier pa nan tuma esaki na consideracion den tur departamento. Lo ta un bon idea pa cuminsa cu esaki. Awe mainta nan a papia di e leeglopernan. Esun cu no tin trabao pa haci den su departamento mandéle traha pafor pasobra tin hopi camindapa drecha. Señor Maduro mes a bisa awor ey, tin hopi cos pa haci. Laga nan bay traha pafor tambe pa asina nos sabi cu e placa ta worde bon gasta.
Di otro banda mi a tende algo di cumpramento di lessenaars y cosnan asina. Ami tambe tin basta aña ta traha trabao administrativo y mi ta weita un lessenaar cu tin 10 aña cu mi ta sinta na djéle ta casi mescos cu nobo ainda. Mi kier sabi cu e ta wanta 50 aña mas.
Ta casi imposibel cu un lessenaar ta asina kibra of ta sinta nan ta sinta riba djé. Ta kiko nan ta haci cuné mi no sabi. Lessenaar por wanta hopi aña. Stoel tambe por wanta hopi aña. Podiser den añanan benidero lo ta asina hopi sintamento lo tin. Esey tambe ta un posibilidad. Hopi biaha bo ta bay departamento di gobierno y bo ta weita koppie di koffie gespart riba mesa. Mi no ta kere cu esey ta un sistema di traha. Mi ta contra pa hende bebe koffie den oranan di trabao. Bo por bebe koffie mainta y atardi pero no henter dia koffie ta spart den oficina. Esey no ta un sistema di traha. A yega tempo pa nos cuminsa controla esakinan. Nos pueblo no ta un pueblo cu ta yen di placa pa nos por gasta hopi asina.
Señor Presidente, mi ta kere cu esaki ta tur den eerste ronde.
Si tin algo mas lo mi bolbe trobe den tweede ronde.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER A.WERLEMAN:</u> Señor Presidente, mi ta comprende cu tin hopi kritika riba e begroting di Openbare Werken.
Esaki no ta awor solamente. Semper mayoria di Raad tabatin hopi di remarca tocante e begroting di Dienst voor Openbare Werken.
Especialmente e biaha aki pa motibo di un aumento di mas di 1 1/2 miyon florin cu en general ta representa aumentonan di personal y material.
Señor Presidente, podiser den e aumento di material no tur por ta necesario e aña aki. Pero tin algun di nan cu seguramente ta necesario. Por ehempel si papia di reemplasamento di auto di aña 1960 - 1962, nos ta na aña 1969 y esey ta 7 aña bieuw, segun mi ta exigencia pa un compania cambia su auto cada 4, 5 of 6 aña. Depende con y cuanto nan ta worde usa. Segun mi esey no ta nada straño.
Casualmente esaki a cay e aña aki cu tin tanto necesidad asina pa reemplasamento. Esaki ta algo cu ta recuri cada aña. Mi no ta kere cu otro aña mescos lo worde haci. Mi ta calcula cu e hefe di e departamento ey a recomenda esaki y tabatin bon argumento pesey. Mi no ta kere cu pa su smaak e a pone nan riba begroting.

Di otro banda mi ta di acuerdo cu algun di e remarcanan constructivo di otro banda. E remarcanan ey ta welkom y mi ta contento di tende nan tambe. Nan ta trece nan awor aki aunke tempo cu nan tabata den Bestuurscollege nunca mi a tende nan.
Tocante e auto-toelage tambe mi ta di acuerdo cu mester trata di rebaha esey en bes di aumenté. Den esakinan nos mester busca un sistema pa controla e gastonan en general. No solamente pa Dienst voor Openbare Werken sino pa tur e departamentonan. A bira tempo pa nos controla gastonan. Si nos sigui asina dentro di poco lo nos no tin cens mas pa cubri nos gastonan. E hendenan "on top", e hefenan di departamentonan mester ta conciente di esey hunto cu Bestuurscollege. Si nos ripara na e empresanan grandi hopi tempo caba nan a cambia nan sistema. Gobierno tambe mester cambia di acuerdo.
Tocante e inproductieve lonen tambe nos mester percura pa mas tanto rebaha esaki. Mi a weita cu na aña 1967 e tabata f.120.000,--. Despues e a subi na 1968 pa f.180.000,--. Awor e a baha un poco na f.170.000,-- atrobe. Pero e idea ta no pa e subi sino pa e baha mas tanto posibel. Kisas e aplicacion no ta posibel pero mi ta duda sí cu e sueldonan aki mester ta inproductief. Tin hopi trabao pa worde haci tur parti ariba Aruba. Pero esaki ta rekeri planeamento y hendenan cu por weita padilanti. Esey no ta falta di e diputadonan sino e hendenan den e dienstnan mes. Nan mester planea mas mihor.
Señor Presidente, esakinan ta algun di e remarcanan cu mi tin.
Manera mi a bisa caba mi ta contento di tende algun di e puntonan constructivo di otro banda y mi ta spera cu esnan concerni, tanto e diputadonan como e hefenan di dienst lo haci nan best den esaki.
Deber di e diputadonan ta pa duna cierto instruccionnan, algemene richtlijnen pa e hefe di departamento sabi na kiko e por a tene su mes y sigui e politica di Bestuurscollege. Pesey mi ta spera cu e diputado lo controla cu e trabaonan ta worde ehecuta. Esey ta mas principal.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER C.YARZAGARAY</u>: Señor Presidente, awe mainta nos por a tende hopi kritika, algun di nan constructivo, ariba e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken. Ami tambe kier haci algun remarca ariba e Memorie van Antwoord. Mi sabi masha bon cu e Memorie van Antwoord aki ta traha door di e diferente hendenan den e diferente dienstnan cu tin.
Ta tristo pa constata cu den e Memorie van Antwoord, caminda cu nos a pidi un balans, probablemente un balans te dia 31 di december 1967, nos no por a obtenele. Cu un balans nos por weita e status di un departamento manera Dienst voor Openbare Werken ta worde considera como un bedrijf. Segun e comptabiliteitsvoorschriften, nos como miembronan di Raad, mester tin tur e informacionnan aki pa asina nos por haci un huzgamento di e placanan cu ta worde gasta pa traha un presupuesto di e añanan benidero. Pero aki mi ta ripara cu nos ta draai rond den bashi, sin base pa nos por hustifica begroting di Dienst voor Openbare Werken en cuanto e gastonan cu a worde poni riba djéle pa aña 1969.
Si nos bay bek den e Memorie van Antwoord nos ta haya cu nan ta declara nos cu nan tin un suma di f.297.000,-- na voorraad-inventaris.
Otro sumanan cu nan no por a presenta na nos detaya, por ehempel kiko e departamentonan costa, kiko ta e afschrijving. Naturalmente riba auto nan a bay extensivamente riba djé pa busca afschrijving di autonan, vervoer, di aña 1958 te cu aña 1968. No ta necesario pa nos bay perde tempo cu e cos aki. Riba e historia aki nos no por distingui mucho pa nos por bisa cu e afschrijving aki ta bon of malo. Segun e tempo moderno di un compania, si nos ta considera Dienst voor Openbare Werken un empresa particular cu ta cay bao di territorio insular di Aruba, nos ta kere cu e balansa di un status di e departamento ey por duna nos un idea kiko ta e bedrijf y kiko su ganashinan ta y kiko su entradanan ta.

Nos ta weita aki den cu nan ta paga na Central Mechanische Administratie of I.B.M. f.59.000,-- pa trabaonan cu ta worde haci na Dienst voor Openbare Werken. Den e commissie vergadering mi a puntra pa specifica cada trabao cu ta worde haci door di I.B.M. y door di Dienst voor Openbare Werken pa sabi cuanto cada un ta costa. Laga nos ta sincero ariba gastonan. Si nos ta papia di un loonlijst nos ta traha mas o menos den un sistema di un job-order. Un loonlijst ta worde prepara pa un I.B.M.-machine. E ta tuma, primeramente salario di e homber cu ta preparéle, e papel cu ta worde usa, e karchi cu ta worde usa y e rente en general di e machin aki. E ora ey nos por haya un suma di un loonlijst kiko I.B.M. lo cobra pé. Asina nos por perhudica I.B.M. cu su forsanan specificá. Pero aki den nos ta weita cu Dienst voor Openbare Werken ta usa un sistema pa begroting 1969 pa e Centrale Tabuleerdienst cu nos tin aki. Aki nos ta weita caba un paso di ineficiencia den un administracion.
Nos ta weita aki den tambe caminda nos a haci e remarca ariba f.30.000 cu ta worde gasta pa modernisa e kantoornan. Aki nan ta bisa, pa medio di e modernisacion di f.30.000,-- aki nan ta bay hisa e productividad di e hendenan cu ta traha eyden. Ni si bo modernisa e kantoor, pone tapijt y aircondition pa nan si nan no ta sirbi ta keda e mesun cos.
Asina ta, segun mi no ta hustifica pa e f.30.000,-- aki worde gasta na Dienst voor Openbare Werken pa pone e hendenan aki den un kooi.
Pasobra nan ta sali for di e kooi ey bay den otro bay klets sin haci nada toch. Laga nos no hunga wega di mucha. Ami ta sinti cu esunnan cu ta responsabel pa locual Raad aki pidi no ta dispuesto pa pone e miembronan aki na altura di e situacion financiero y economico di Dienst voor Openbare Werken. Ami ta kere cu ta un cos importante pa un miembro di Raad, especialmente pa su partida, distingui kiko ta e situacion financiero economico di un departamento manera Dienst voor Openbare Werken. Si nos papia ariba e f.297.000,-- na inventaris, anto na Ingles nos ta yamé "dead money".
Den e mundo moderno f.297.000,-- di materialnan cu tin ey ta placanan mara cu nos no por usa na e momento cu nos mester di djé.
Ta placanan cu a perde balor. Si nos bay ariba mercado mundial y si nos haci un evaluacion di cuanto e placa a devalua pa aña, no devalua den cifranan pero den purchasing power anto e statistica mundial ta bisa 2 1/2% pa aña. Kier meen cu riba un inventario di f.297.000,-- nos a perde na purchasing power di kapital 2 1/2%. A pesar di esey, di nan tambe ta baha.
Mi ta puntra mi mes pakiko tene un suma grandi di inventaris ora cu mayoria di e productonan aki por worde cumpra na momento cu nan mester di nan ariba e mercado aki? Ariba esey mi ta sigur cu e administracion aki ta laga hopi di desea en cuanto nan sistema di inventaris.
Varios corantnan ta scirbi cu Dienst voor Openbare Werken tin aanbesteding di materiaalnan cu nan ta bende. Nan ta cumpra un material pa f.100,--, nan ta schrijf e af of nan ta dicidi di saké for di inventaris benté afor perdiendo un capitalaso ariba esaki.
No ta responsabel pa un departamento core asina aki.
Papiando ariba e autonan cu mester worde reemplasá, segun mi nos mester tin un estudio profundo ariba e necesidad di e autonan aki.
Ariba necesidad di un auto nos por constata, por ehempel, ariba statisticanan cu ta worde mantene hunto cu e auto. Segun e sistema di contabilidad un auto ta worde drecha pa su productividad y su uso.
Bo mester tin un administracion sano y digno y door di esaki bo ta haya sabi cuanto ora e autonan ta worde usa y ki productividad nan tin.
Si bo ta tuma un auto y bay cumpra pisca cuné, manera Señor Maduro a bisa, ta oranan cu e autonan no ta produci.
Si bo ta tuma un auto y bay hunga domino cuné e autonan aki no ta produci nada.

Pesey e hefenan, cu ta importante den e departamentonan aki, mester por somete na nos status di cada auto, cuanto ora e ta worde usa pa dia y cuanto su productividad di uso ta y ki percentahe e autonan aki ta worde usa. E ora ey nos por haya un idea cu ta necesario pa cumpra un auto nobo sí of no.
Ariba trucknan mi por bisa cu varios pregunta a worde haci riba nan. Ami tambe a haci algun pregunta y mi ta spera cu e diputado concerni lo contesta mi. Mi kier a puntra un cos.
Si e no ta asina mi kier pa e diputado bisa mi asina. Un truck na Dienst voor Openbare Werken ta costa Dienst voor Openbare Werken pa dia mas o menos f.70,-- sin conta gasoline y otro gastonan cu ta bin cunéle siendo cu nos tin trucknan particular cu ta dispuesto pa traha pa f.4.50 pa ora. Pakiko nos tin di bay cohe mas cu f.200.000,-- bay cumpra truck nobo, siendo cu e placa aki nos no tin, pasobra nos tin di bay presté na banco y paga 8% riba djé. Naturalmente e diputado lo bisa mi cu si nos reemplasa e trucknan aki pa trucknan particular pa corta asina un gasto di f.30,-- of f.40,-- ariba cada truck di Dienst voor Openbare Werken e diputado lo bisa kiko ta para cu e chauffeurnan cu ta core cu nan, nan lo no tin nada di haci y nan lo ta sin trabao.
Lo mi sugeri pa e chauffeurnan aki cumpra e trucknan aki paga nan na Dienst voor Openbare Werken, trahando asina aki kitando e gasto cu Dienst voor Openbare Werken tin actualmente. Duna nan e oportunidad di cumpra e truck y bira doño di e trucknan nan mes. Mescos cu tin volkswoning cu gobierno ta bende e mesun sistema por worde aplica pa Dienst voor Openbare Werken. En cuanto e rekeningnan cu articulo 50 ta bisa tin debe na 1953 numero 134 nan ta bisa cu tin un tekort na personeel. Pero nan ta paga f.59.000,-- na I.B.M. cu ora I.B.M. traha eficasmente no tin tekort na personeel pasobra si bo tin un machin y bo no sabi su balor ta mescos cu bo tin un Cadillac y bo no por stuur é.
Esey ta pasando cu Dienst voor Openbare Werken cu e I.B.M.
E hendenan na Dienst voor Openbare Werken no sabi of no kier mira e capacidad cu un I.B.M. tin pa duna nos aki den al contado kiko ta e status di Dienst voor Openbare Werken. Pesey mi kier a pidi e diputado concerni pa considera esaki debidamente. Nos mester di hende cualifica conciente di e evolucion administrativa technica. No ta mi intencion pa aplica I.B.M. pa kita hende for di trabao pero e hendenan aki por worde usa pa diferente otro propositonan cu ta yuda nos pueblo.
Nos mester hopi statistica. Nos mester sabi con nos ta pará.
Nos mester sabi kiko Aruba tin y cuanto hende tin sin trabao. Si nos no ta na altura di e situacion manera e ta actualmente ta duro pa haci un decision pa bisa kiko ta e stapnan cu ta bay tuma pa mehora esakinan. Primeramente ta deber pa evalua cosnan aki pa bay padilanti. Tambe nan por bisa cu nos no por keda sin tuma truck pasobra gobierno mester di truck. Pero tambe nan ta bisa cu nan no ta cumpra un asphalt-finisher pasobra un asphalt-finisher ta mucho placa, esta f.45.000,--.
Pero truck si nan ta cumpra. Cu e asphalt-finisher e trabao ta worde haci pa un contractor. Pakiko e contractor por haci trabao na Dienst voor Openbare Werken y e hendenan particular no por traha na Dienst voor Openbare Werken? Mi ta kere cu den esaki tin "beating around the bush".
Ariba e personeelsbeleid di Dienst voor Openbare Werken lo mi kier a haci un remarca chikito caminda tur ora nos ta tende di personeelsbeleid. Nos ta weita un suma di f.30.000,-- pa overtime na Dienst voor Openbare Werken. E f.30.000,-- aki ta worde cohi for di aire of bisa cu tin hende ta bay cu vakantie. Pero tambe tin placa riba begroting pa trece nieuwe krachten aden. Dicon e suma a subi asina aki? Ken ta esunnan cu ta worde privilegea pa traha overtime?
Mi mes a mira cu den dia nan ta cana of sinta por nada y nan ta bay haci respondi.

Anochi nan ta bay traha overtime. Ki klase di administracion Dienst voor Openbare Werken tin? Si nos bay haci cambio cu e hefenan di Dienst voor Openbare Werken anto tin materiële ambtenarenrecht cu ta stipula cu nos no por tuma paso drastico contra e hendenan ey.
Nos no kier bay asina leuw cu e cosnan aki pero ta nos deber di mustra esakinan pa nos por scapa e placa di Aruba cu ta tanto importante especialmente den e situacion economico cu Aruba ta haya su mes aden actualmente. Cada hende cu ta haci abuso di un oportunidad asina aki door cu no ta importé con e ta bay e ta comete un crimen contra e gobierno y contra e pueblo pasobra haciendo asina e ta hortando placa pé biba y e no ta produci nada. Pesey, Señor Presidente, mi ta haci un suplica pa haya mas detaye ariba esakinan cu nos por haya un balans pa nos por evalua con Dienst voor Openbare Werken ta pará.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER H.R.DENNERT:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik wil wel zeggen, dat ik verheugd ben, dat ik van beide zijden zoveel constructieve kritiek gehoord heb op het beleid van de Openbare Werken, want het afgelopen jaar hebben wij de heren van de overkant zelfs niet horen spreken, laat staan kritiek uiten. Maar ik ben thans werkelijk verheugd, Mijnheer de Voorzitter, want dat is de enige manier waarop wij in deze Raad kunnen werken om te komen tot een sanering van de vele fouten bij de bedrijfsvoering van Openbare Werken en ook van andere departementen. Ik heb veel kritiek gehoord, Mijnheer de Voorzitter, op de leiding bij Openbare Werken. Op het hoofd, de administrateur of welke ambtenaar ook. Maar, Mijnheer de Voorzitter, de verantwoordelijkheid tegenover deze Raad, berust niet bij de ambtenaren, maar berust bij het Bestuurscollege en voornamelijk ook bij de betrokken gedeputeerde.
Het Bestuurscollege en de gedeputeerde zijn verantwoording schuldig tegenover deze Raad en zij en hij moeten deze verantwoordelijkheid dragen. Ik heb ook de opmerking gehoord dat wanneer wij willen bezuinigen er misschien ook mensen ontslagen zullen moeten worden.
En als dat gebeurt, dat er dan een spoedvergadering komt om te vechten voor deze mensen.
Mijnheer de Voorzitter, van onze kant is er vanmorgen direkt een voorstel gedaan om te bezuinigen, waarbij ontslag van ambtenaren of van arbeiders in het geding is. Als wij spreken over bezuinigingen, dan spreken wij van bezuinigingen in materieel of technisch opzicht, maar zeker niet om mensen te willen ontslaan en naar huis sturen.
Een zeer merkwaardige opmerking heb ik gehoord van de heer Yarzagaray, die gezegd heeft dat het Materieel Ambtenarenrecht stoort bij veranderingen in de personeelsbezetting van de departementen.
Mijnheer de Voorzitter, dat is helemaal niet waar.
Het Materieel Ambtenarenrecht stoort inderdaad helemaal niet in.
Het Materieel Ambtenarenrecht stoort wel, wanneer men ten onrecht wil optreden, wat dus ettelijke malen gebeurd is, in het afgelopen anderhalf jaar. Mensen, bijvoorbeeld overplaatsen of mensen andere funkties geven, maar als het geheel volgens het recht moet geschieden, dan stoort het Materieel Ambtenarenrecht in het geheel niet.
Mijnheer de Voorzitter, er is zeer veel gesproken over de vervanging van voertuigen. In de huishoudelijke vergadering zijn er ook vragen over gesteld. Het blijft toch een merkwaardig feit, dat wanneer men 12 dumptrucks gaat vervangen , dat er dumptrucks bij zijn van 1957 en 1958, maar ook van 1960 en 1961. Waarom dit verschil?
Waarom kan de ene dumptruck vanaf 1957, dus 12 jaren mee en waarom kan de andere slechts acht jaren mee? Die vraag is toen in de huishoudelijke vergadering gesteld en is niet beantwoord en wordt vandaag weer van alle zijden kritiek hierop uitgeoefend.

Ik heb verder nog een vraag hier, Mijnheer de Voorzitter, er is begroot in de personeelsstaat: 1 hoofd, 2 hoofdcommiezen en 1 commies 1ste klasse, vacatures. Het vorig jaar heeft de gedeputeerde van Openbare Werken gezegd, dat deze S.P.D.-ers zouden zijn. Nu wil ik vragen waarom tot nu toe deze S.P.D.-ers niet aangetrokken zijn. Waarom hebben er nog geen benoemingen in deze vacatures plaats gehad? Men spreekt constant van tekort in de personeelsbezetting, maar die vacatures die er zijn, zijn tot heden niet bezet.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil het hierbij laten in de eerste ronde.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil enkele opmerkingen naar voren brengen.
Op de eerste plaats had ik verleden jaar gevraagd of een omheining kon worden geplaatst bij het plantsoen tussen de Bernhardstraat en Dr. Schaepmanstraat. In de huishoudelijke vergadering heb ik dit weer gevraagd om de geachte gedeputeerde eraan te herinneren dit te laten doen. Het antwoord van het Bestuurscollege hierop vind ik hier vreemd.
Zij zegt, "wat betreft de gedane toezegging om een omheining te plaatsen om het plantsoen in de Bernhardstraat te San Nicolas kan worden medegedeeld dat inmiddels voorzieningen zijn getroffen enz, enz."
Dit is geen antwoord op hetgeen ik gevraagd heb. Ik had duidelijk naar voren gebracht dat er 's avonds auto's rond dit plantsoen gaan parkeren en dat dit volledig wordt gebruikt als parkeerterrein hetgeen zeer onveilig is voor auto's die komen uit de richting Bernhardstraat - Dr. Schaepmanstraat. Als het Bestuurscollege hier niet een omheining wil plaatsen, dan moet het Bestuurscollege dit zeggen.
Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat de Commissaris van Politie, of U als plaatselijke hoofd van politie, zeker moet zorgen voor de veiligheid van de bewoners van het eilandgebied Aruba. Wanneer in zo'n geval het Bestuurscollege haar medewerking niet wil geven dan moet U de nodige stappen nemen zodat deze omheining geplaats wordt, want het is een zeer onveilige toestand. Verschillende keren heb ik hierover met de Commissaris gesproken en hij heeft zeker niets hieraan gedaan anders zou hij zijn bevindingen aan U of aan het Bestuurscollege overbrengen.
Wanneer men zegt dat de beplanting veranderd is dan is dat geen antwoord. Dit is alleen maar een smoesje.
Mijnheer de Voorzitter, verleden jaar werd ook verteld, gelogen of wat dan ook, dat de tegenwoordige D-7 (dienstwagen) ingeruild zou worden bij het aankopen van een nieuwe auto voor de Gezaghebber. Ik zie dat de toenmalige D-1 nu D-7 is geworden en nog steeds in gebruik is.
Waarom heeft het Bestuurscollege verleden jaar de Eilandsraad voor gelogen? Zijn er redenen hiervoor of houdt men zoveel van deze wagen dat men hem niet wil inruilen? Gaarne zou ik van het Bestuurscollege willen vernemen waarom zij haar gedane toezegging van verleden jaar niet heeft gehandhaafd?
Mijnheer de Voorzitter, ik heb gemerkt in de begroting van Dienst voor Openbare Werken dat het Bestuurscollege voornemens is meer uitgezonden krachten in dienst te nemen. Verschillende andere leden hebben hierover gesproken. Is het niet mogelijk bij het opstellen van de uitbreidingsplannen om een technisch bureau in Nederland aan te trekken voor het samenstellen en uitwerken van deze plannen en ook om een prognose te geven aan het Bestuurscollege over deze plannen? Ik meen dat er andere eilandgebieden zijn die wel gebruik hiervan maken en die goede resultaten door het werk van dit technisch bureau hebben bereikt. Want als men eenmaal deze mensen heeft aangetrokken en de uit te maken plannen zijn klaar gekomen, dan kun je, zoals de heer Maduro of iemand anders heeft gezegd, deze mensen niet meer kwijtraken.
Men brengt je voor de Ambtenarenrechter met de bekende gevolgen.

Dus ik wil het Bestuurscollege in overweging willen geven dit werk op te dragen aan een of ander technisch bureau, want ik ben ervan overtuigd, dat wij dan het werk sneller kunnen doen en meer efficient.
Zoals de heer Leo naar voren heeft gebracht, weet iedereen, dat de mensen van Dienst voor Openbare Werken meten en nog eens meten.
Ik kan mij herinneren, Mijnheer de Voorzitter, toen ik in de Raad gevraagd heb om een weg aan te leggen bij het Havenkantoor hier te Oranjestad, dat ik de mensen van Dienst voor Openbare Werken daar een tiental keren gezien, telkens hebben ze weer gemeten, van voren naar achteren, van achteren naar voren. Eindelijk is men laatstelijk pas klaar gekomen met die weg, maar het geld, dat weggegooid is aan dat meten en nog eens meten, daarmee had men best een hele weg kunnen aanleggen. En nog erger, Mijnheer de Voorzitter, niettegenstaande al dat meten en nog eens meten is deze weg nog niet volledig afgemaakt, want men heeft toch nog twee stukken tussen uitgelaten, want het schijnt dat het niet in de opdracht stond om deze weg volledig uit te werken.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Leo heeft ook gezegd, dat deze begroting samengesteld is door "yiu di tera". Kan de heer gedeputeerde ons misschien mededelen hoeveel "yiu di tera" hebben meegewerkt aan de samenstelling van deze begroting? Het zou misschien heel interessant zijn dit eens te weten. Dan komen wij eens te weten hoeveel uitgezonden krachten hier voor "yiu di tera" doorgaan.
Er werd het vorig jaar ook beloofd door de Arubaanse Volks Partij om de mensen van Werkverschaffing over te plaatsen naar Dienst voor Openbare Werken, wat niet uitgevoerd werd, maar dat er "overleg zou worden gepleegd" met de overige partners van het Bestuurscollege, om te zien hoever dit uitgewerkt kon worden. Kan de geachte gedeputeerde ons mededelen, of deze bespreking met de overige partners van het Bestuurscollege heeft plaats gevonden en wanneer kunnen deze mensen eindelijk overgeplaatst worden naar Dienst voor Openbare Werken?
Zou het niet kunnen, de zogenaamde leeglopers bij de Dienst voor Openbare Werken samen te voegen met de mensen van de Werkverschaffing en er een werkgroep van maken en hen te belasten met het herstellen van wegen in de buitendistrikten van Aruba?
Mijnheer de Voorzitter, elk jaar weer worden er duizenden guldens uitgegeven aan aannemers en dergelijke voor de reparatie van wegen en bouwen van bruggen enz. Zou het niet mogelijk zijn dat deze ploeg gebruikt zou kunnen worden, tenminste om de terreinen schoon te maken en alles in orde te brengen totdat de aannemers gaan beginnen met de uitvoering van het eigenlijke werk? Dan zal zeker de aannemerssom veel lager komen te liggen dan nu het geval is.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, en cuanto e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken mi kier remarca cu e ta carga mi aprobacion. Sí mi ta haya cu e gastonan a subi demasiado rapido sin suficiente planeamento. Mi ta pidi e diputado concerni pa studia e posibilidad di pone hende capacita y adecuado den Dienst voor Openbare Werken, pa dirigi y duna tur su esfuerso pa reduci gastonan den e departamento aki. Señor Presidente, for di aña pasa caba mi a pidi pa studia e posibilidad pa presenta e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken den un forma mas moderno, cu mihor splikacion, cu mas mihor detaye di e postnan. E diputado concerni ta basta hopi ocupa cu su tarea.
Mi ta sigur cu e hoofd van dienstnan por yuda aki nan y trata di mehora e situacion aki y presenta e presupuesto den un sistema mas moderno. Mi kier bisa cu trabao publico bon planea semper tin un bon efecto ariba nos economia. E ta satisface e necesidadnan importante di nos comunidad.

Trabao Obras Publicas ta duna hopi tata di famia un entrada, si e ta bon planea, yudando asina combati e circulo vicioso di pobresa pasobra pobresa ta crea necesidad, necesidad ta destrui spaarmento, absencia di kapitaal pa falta di spaarmento ta elimina produccion masal y ta reduci bendemento y absencia di esaki ta trece pobresa y asina e circulo vicioso ta continua.
Papiando di e trabao publico bon planea, mi kier a puntra e diputado concerni con ta pará cu e caminda di Noord e hanchamento di e caminda pa Noord. Ki tempo esaki por tuma lugar? Mi ta pidi e diputado concerni pa haci tur su empeño pa esaki no tarda demasiado largo.
E diputado di Dienst voor Openbare Werken ta haya un pabien pa un bon trabao. En berdad cu e a yega di haci fout, pero esey ta mustra cu e a traha tambe, pasobra ta door di traha y di haci su esfuersonan, fout ta worde cometi. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, e campaña cu Bestuurscollege ta haciendo actualmente pa construccion y reconstruccion di e carreteranan di Aruba ta haya nos apoyo completo. Den e ultimo temponan aki nos a mira hopi cambio riba e construccion y reconstruccionnan aki, entre otro mi ta pensa riba e brug di Pos Chikito/Sabaneta, carretera di Seroe Patrishi/Paradera, carretera di Santa Cruz, extension di Vondellaan, etc. Pero a pesar di esey toch tin algun punto cu ta menos agradabel pa nos. Y cu e puntonan ey mi kier meen, entre otro, varios suplica cu ya nos a haci aña pasa a pesar di e suplicanan exactamente e postnan concerni a worde aumenta. Riba esaki mi no ta bay den detayes, pasobra ya casi tur oradornan a menciona nan caba.
Manera por ehempel autotoelage, riba cual nos a papia masha detaya aña pasa, e post overige personeelskosten pa overtime, cual ta monta na f.30.500,--- e aña aki. Di esaki, es ta post 412, f.12.000,-- ta bay pa algemene leiding. Ora cu mi bira y mira e personeelsstaat di algemene leiding mi ta mira cu solamente 17 ambtenaar ta bin den aanmerking pa overtime. Segun argumentonan usa, dos di nan a worde completamente exclui pa overtime, cual ta e telefoniste y e bode, lagando nos cu 15 ambtenaar cu ta cobra f.12.000,--, e ta sali como f.800,-- pa ambtenaar pa aña. Esey ta exactamente f.800,-- pa ambtenaar pa aña di mas.
Señor Presidente, tambe mi ta comprende cu Bestuurscollege y e diputado concerni ta hayando dificultad den e departamento ey.
Mi kier a haci un paar di pregunta y mi ta spera cu e diputado lo bin cu e contesta despues. Mi kier sabi si ta berdad cu e administrateur a nenga di voer uit beslissing di Bestuurscollege. Si ta asina, Bestuurscollege ta aproba e actitud aki? Ki paso Bestuurscollege a tuma, of lo tuma? Mi kier sabi si e mesun persona ey, es ta e administrateur a expresa su mes na nos diputado na e siguiente forma: Mi no ta tuma opdracht di bo, ta di Gezaghebber so mi ta tuma opdracht.
Masha danki, Señor Presidente.

De vergadering wordt geschorst.

De vergadering wordt heropend.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta spera cu tur hende nan barica ta yen despues di e pauze aki. Ami mes a haya masha poco tempo pa yena barica, sinembargo mi ta kere e ta poco yen toch. Na promer lugar mi ta spera cu awe e publico, e conseheronan, prensa, e miembronan di oposicion, e miembronan di partidonan di gobierno tur lo ta contento cu e trabao cu Bestuurscollege a haci pa awe nos por ta reuni den un lugar aireacondicionado - esaki ta cos cu añanan caba tabata deseo di Raad cu e lo a worde haci, pero sinembargo, nunca ta laat, nos a haciële.

Mi ta spera cu tur hende ta masha contento awe. Cada un di nos ta sinta den un lugar aireacondicionado y por lansa hopi pregunta y mi ta spera tambe cu miembronan di Bestuurscollege lo por contesta e preguntanan masha facil.
Señor Presidente, awe mainta durante e tratamento di begroting di Dienst voor Openbare Werken masha tanto preguntanan a worde lansa, masha tanto kritika, algun hendenan constructivo, otronan menos constructivo y tambe varios insinuacionnan politica, a worde haci pa algun miembronan di Raad. Den tratamento di begroting esaki ta normal. Tempo mi tabata den oposicion, mi no tabatin tempo, pero mi memoria ta basta bon, e sonidonan cu mi a tende awe for di banda di pariba ey, tabata mas o menos manera e sonida di e tempo aya, ora nos tabata den oposicion pa banda di pabao.
E promer orador di awe mainta tabata Señor Oduber, kende a haci varios pregunta y durante mi contesta na Raad, na un dado momento lo mi contesta un miembro di Raad y a la bes lo mi contesta tambe mas miembronan di Raad, cu a haci e mesun pregunta den un otro forma.
Cu otro palabra mi no ta contesta cada miembro e mesun pregunta por separado, pero mi ta contesta en general tur e miembronan cu a haci e mesun clase di pregunta.
Varios miembronan di Raad a puntra ta pakiko e rekeningcijfernan di aña 1967 no ta cla. Otronan a puntra que hubo di esnan di 1966? Kiko ta e motibonan y con a haci un calculacion riba e begroting 1969, si e rekeningcijfernan di e diferente añanan ey no ta cla. Pa cuminsa nos kier participa, cu e presupuesto 1969 ta un calculacion e ta.
Y e calculacion ey ta basa algun biaha riba experiencia, e rekeningcijfers di 1965 y experiencia y informacionnan cu tin den e dienst di Openbare Werken, cu cual nos a completa e begroting aña 1969.
Cu esaki mi ta contesta basta pregunta cu por a worde haci awe mainta.
Cu otro palabra, no solamente riba experiencia, pero riba informacionnan, cu tin den departamento di Obras Publicas, cualnan ta compila den rekening di 1966 y 1967 of 1968. Sinembargo mi por participa na Raad, cu e rekening 1966 siman pasa a bin cla, mi tin un copia aki, pero nos no por mande Raad ainda, pasobra segun reglanan e mester worde manda pa Accountantsdienst, kende mester traha su rapport riba djé, su controle riba djé. Tan pronto cu Accountantsdienst haci su controle riba e rekening di aña 1966 Bestuurscollege lo mande pa e miembronan di Raad. Rekening di aña 1967 nos lo cuminsa riba djé pronto.
Manera miembronan di Raad sabi nos tin falta di hende den Openbare Werken, den diferente seccion di e departamento. Especialmente den algemene leiding, cual tin un atraso enorme den administracion, cu mester worde haci pa hende mas capacita. Esey ta un di e rasonnan pakiko e departamento tin un atraso basta grandi den administracion.
Tambe ariba terreno technico locual hopi miembro a puntra, naturalmente tin hopi trabaonan cu mester worde haci, e trabaonan di mas-aña, e proyectonan cu tin riba stapel, e proyectonan ey tur ta menciona den e begroting cu nos a presenta. Pa esunnan cu a haci e pregunta, cual ta e proyectonan cu nos tin pendiente, nan por referi na nan begroting, eyden nan por lesa tur e begrotingnan cu tin pa ehecuta.
Ariba terreno technico, mescos cu nos a bisa aña pasa nos tin mester di hendenan cu experiencia technico, cu certificado y eseynan nos ta trata na haya lo mas tanto posibel for di exterior, especialmente for di Hulanda y naturalmente Arubianonan lo worde considera promer pa e trabaonan aki.
Cu gastonan a subi, segun Señor Oduber y otro miembronan di Raad esey ta berdad. Cada aña gastonan ta subi. Den Dienst voor Openbare Werken e gastonan a subi y nos por menciona e motibonan pakiko gastonan a subi, e aumentonan regular di e trahadornan y e ambtenaarnan.

E posible salarisherziening, cu ta incorpora den e departamento di Obras Publicas y algun gastonan cu a subi y cu ta claramente detaya y specifica den e Memorie van Toelichting. Si e miembro a tuma tempo pa lesa nan Memorie van Toelichting, claramente nan lo a mira specifica detayadamente e rasonnan pakiko e gastonan a subi.
Varios miembronan di Raad a haci observacion tocante subimento di e gastonan y tocante cumpramento di auto nobo na aña 1969.
Mi kier participa na esnan cu kisas no sabi ainda, cu e auto nobonan cu Dienst voor Openbare Werken lo cumpra na aña 1969 no ta solamente pa e Dienst voor Openbare Werken, sino tambe pa e otro dienstnan cu mester otro autonan, pero ta Dienst voor Openbare Werken ta cumpra nan y ta pa tal motibo e post ey a subi tanto, cu nos ta bira asina tanto alarmante ariba esaki. Papiando ariba esaki mi mester bisa, cu Señor Werleman a duna un bon comentario riba esey, cu naturalmente e autonan cu ta den servicio di gobierno tin cierto autonan cu ta traha mas cu otro.
Nan ta worde usa mas extensivamente y ta pa tal rason tin biaha un auto di aña 1959 ta mas bon cu un di aña 1964.
Cu esaki mi ta contesta Señor Dennert cu a haci e pregunta aki, y a la bes e otro miembronan cu a haci e mesun pregunta.
E autonan cu ta worde reemplasa ya pa añas caba tabata deseo di Dienst voor Openbare Werken pa bin cu un cantidad di auto nobo, pa asina e dienstnan di gobierno, no solamente Dienst voor Openbare Werken, sino e otro departamentonan tambe, por haya auto nobo, cu di tal manera e produccion lo subi mas y nan lo traha mas eficientemente pa medio di transporte, cual tabata hopi tempo caba un deseo di e departamento aki.
E autonan, nos por bien bisa, no ta di cinco aña solamente, manera un miembro di Raad a expresa, pero si nos conta e autonan di aña 1962, masha poco di 1963, si tin cuater of cinco di añanan 1963 y 1964 cu mester worde cambia, eseynan a worde discuti extensamente cu e hefe di e departamentonan y e techniconan di Dienst voor Openbare Werken.
Y basá ariba e informacionnan aki Bestuurscollege a dicidi di haci e proposicion pa cambia e autonan ariba aña 1963. Pero di aña 1962 pabao e techniconan cu nos tin na Dienst voor Openbare Werken a avisa Bestuurscollege cu ta consehable economicamente pa descontinua cu e auto bieuwnan aki, pasobra e gastonan di reparacion ta subi enormemente y en bista di esey e reparacion ta costa masha hopi placa. Ta pesey nos a dicidi pa propone na Raad pa cambia e autonan ey pa e varios departamentonan di gobierno.
Tambe tin varios orador cu a papia tocante e mueblenan cu Dienst voor Openbare Werken a propone pa cumpra. Mi por participa cu berdaderamente den Dienst voor Openbare Werken tin hopi mueblenan cu ta den hopi mal estado, a pesar cu mi a tende awe mainta di algun miembro di Raad, cu un lessenaar si e tin dies aña e ta bon, si e tin binti aña tambe e por ta bon. Pero sinembargo den departamento di Openbare Werken esey no ta e caso. Tin lessenaar di menos cu binti aña cu no ta bon y nan mester worde cambia. Manera nos a propone na Raad en bista di cu Bestuurscollege ta pensa di atrae techniconan, hendenan riba terreno di administracion, hendenan di capacidad avansa, nos a haya nos obliga di propone Raad pa cumpra lessenaar etc. y otro cosnan cu ta pertenece na mueblamento di oficina pa e empleadonan cu nos ta spera cu lo bin pronto pa traha riba Aruba. En bista di esey Bestuurscollege a haya necesario cu e proposicion di nos ta hustifica, basá riba locual mi a caba di menciona, y mi ta spera cu tur miembro di Raad lo comprende esey. Den su preguntanan awe mainta Señor Oduber, manera semper - y mi ta comprende pé como lider di fraccion di oposicion - mester a hunga politica, esey ta su ful derecho. Pero ami no kier drenta den e parti politica aki den na e momento aki, pasobra mi no ta considera esey e momento ni e lugar pa contesta riba ningun comentario politico haci door di ningun miembro di e Raad aki.

Solamente e preguntanan concreto relaciona cu e begroting aki lo mi kier trata na splika e contesta e miembronan di Raad lo mas cla y lo mas bon cu ta posibel, pa asina Raad por haya un idea completo y general di tur e varios preguntanan cu a worde haci awe mainta na mi persona.
Ora Señor Oduber a bisa awe mainta cu diputado ta responsabel personalmente pa su dienst, esey mi ta haya poco absurdo di parti di Señor Oduber, pasobra Señor Oduber tambe tabata diputado, y e sabi masha bon cu no ta diputado ta responsabel directamente pa e sucesonan den un departamento pero e colegio di diputado di acuerdo cu leynan estableci.
Tocante post no. 8, riba cual Señor Oduber a referi awe mainta di immateriële activa cu e gastonan a subi, mi por conteste cu esakinan ta gastonan naturalmente di e ambtenaarnan cu nos ta pensa di trece for di Europa of di Hulanda. E gastonan aki ta inclui gastonan di pasashi, etc. y mi ta sigur cu Señor Oduber, cu tabata diputado mester ta na altura di djé. Pero sinembargo, esakinan ta e gastonan en coneccion cu trecemento di empleadonan for di Hulanda pa Aruba semper bo tin gastonan cu esey. Esakinan ta indica riba e post aki. Esey pa informacion di Señor Oduber.
Cuanto hende nos ta pensa di trece for di exterior. Esey ta indica den e begroting, asina ta si e tuma tempo pa lesa e begroting anto e por a mira ta cuanto. Tambe Señor Oduber ta puntra, si e cantidad di auto cu nos ta bay cumpra, lo ta di un solo tipo y un solo marca. Mi kier participa Señor Oduber, cu e ley no a cambia for di aña 1967 pa awor. Ta e mesun ley cu tabata existi promer cu aña 1967, tempo cu Señor Oduber tabata diputado en cuanto cumpramento di auto, e mesun ley ey ta na vigor ainda. En bista di e ley ta imposible pa Bestuurscollege mantene un solo tipo di auto den su wagenpark. Esey ta depende di e resultado di e aanbesteding y cu aprobacion di Bestuurscollege e autonan ey ta worde cumpra na diferente firmanan cu ta inscribi mas abao. Ya caba nos tin contacto cu cierto firmanan cu ta bende auto, tambe tabata un di e preguntanan. Esey no por ta, Señor Presidente, ya cu esey por worde haci despues di aanbesteding door di Dienst voor Openbare Werken. Si nos por duna un idea cuanto gastonan nos lo tin pa cumpramento di auto na aña 1970, mi por participa cu e pregunta aki ta poco primatura y mi ta kere na su debido tempo Raad lo sabi cuanto auto lo bay cumpra na aña 1970 ora Bestuurscollege presenta e begroting di aña 1970.
Un punto masha importante cu Señor Oduber a trece awe mainta ta cu e ta bisa cu e gastonan di transportacion di obreronan ta exhorbitante, mi ta kere cu e tin rason.
En coneccion cu esaki Dienst voor Openbare Werken ta cuminsando cu un estudio pa mira cual ta mas barata: duna un toelage na e obreronan of sigui mantene e situacion actual. E punto ey ta hopi importante y mi ta kere cu Señor Oduber a haya un contesta satisfactorio en cuanto e asunto ey.
Señor Oduber a menciona tambe entre otro, cu tempo nan a baha, e trabaonan di Dienst voor Openbare Werken tabata hopi avansa. Ami no sabi cual trabaonan tabata hopi avansa, pero papiando di trabaonan avansa, mi no ta kere, pasobra dia nos a tuma over, nos a traha continuamente cu e materiaal cu nos a haya, pa ehecuta e trabaonan cu tin pendiente, segun menciona den e Memorie van Toelichting.
Post 8.10, Señor Oduber ta puntra pakiko esey a subi tanto asina. Ariba kiko nos a basa e estudio aki? Si Señor Oduber tabatin un poco tempo y e a cohe e kostenverdeelstaat, cu ta bay acompañando e begroting aki, eyden e por a lesa claramente con esaki a pasa.
Señor Oduber como miembro di Raad por a tuma e tempo pa mira e kostenverdeelstaat, na unda tur esaki tabata menciona?

DE HEER G.A.ODUBER: Señor diputado por ta asina bon di bisa mi riba ki pagina csaki ta menciona?

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: E ta algo separa, un blachi los den e begroting. E diputado no tin tempo pa atende tur e cosnan aki, e mester por depende tambe un poco riba cooperacion di e miembronan di Raad, pa nan tin nan stukken na orden. Nos ta scapa hopi tempo asina, si tur hende sabi de que se trata.
Post 410: Pakiko un aumento di mas di dos ton pa extension di personal? Esaki tambe detayadamente ta menciona den bijlage no. 1, blachi no. 1, 2 y 3 di begroting di Openbare Werken, si Señor Oduber tabatin tempo pa haci un estudio di esey.
Post 8.30: Produccion di steenslag. Esaki tambe Señor Oduber por haya mira den e saldo di rekeningen di blachi 45 y 46 di Openbare Werken. Eyden e ta menciona, contestando exactamente e pregunta di Señor Oduber.
Post 8.40/8.49: Mi a caba di bisa cu esaki ta basá riba informacion cu Dienst voor Openbare Werken tin den su poder na su oficina. Basá riba eseynan nos a haci e calculo aki.
Post 412: Suma halto pa overtime: E cuenta di overtime aki, no ta Señor Oduber so a mencioné, pero diferente miembro di Raad a mencioné, bisando cu nan ta haya cu esaki ta hopi halto. Pero probablemente hopi miembro di Raad no ta na altura di e trabaonan importante cu Dienst voor Openbare Werken tin ariba su lomba. No obstante e trabaonan aki, si nos tin hende capacita pa traha e trabaonan aki anto nos no mester traha overtime pero como cu nos situacion di empleado capacitá na Dienst voor Openbare Werken y en bista di e trabao cu no ta rekeri hendenan capacitá pa trahé, nos mester usa e material cu nos tin, despues di ora di trabao. Cu e contesta aki mi ta spera di a contesta tur e miembronan di Raad cu a haci e mesun pregunta. Tambe nos por menciona na tur e miembronan di Raad cu no a studia nan begroting pa referi na blachi 15 di begroting di Dienst voor Openbare Werken, eynan Bestuurscollege a duna su opinion en cuanto e overtime na Dienst voor Openbare Werken. Tambe hopi miembro a lansa kritika ariba e overtime, specialmente den algemene leiding. Esaki ta pa no solamente e miembronan di oposicion pero tambe e miembronan cu ta sostene gobierno.
Den algemene leiding nos ta spera cu pronto lo nos haya S.P.D.-ers for di Hulanda. Ya caba Bestuurscollege tin contacto cu uno. Y nos ta spera e contesta di ministro-plenipotenciario su oficina na Hulanda cu e meneer aki pronto lo yega Aruba y asina lo nos ponéle den Dienst voor Openbare Werken y esaki lo kier meen un adelanto mas hopi pa e departamento aki, cu ya hopi tempo ta haci falta di hendenan capacita den algemene leiding. Esey ta e rason tambe cu e trabaonan den algemene leiding, cu ta presta nos, nos no por haci otro sino traha overtime y ta pesey nos ta propone esaki. Sinembargo e posibilidad ta keda cu ora nos haya e hendenan for di exterior y nan cuminsa traha na aña 1969 e overtime por mengua. Pero semper ta bon pa bo calcula mas halto cu ta posibel, pa no tin nodo di bolbe bin den Raad pa pidi mas placa atrobe.
Si nos no gasta e suma cu nos a propone pa overtime na Dienst voor Openbare Werken pa aña 1969, esey kier meen un meevaller. E placa nos no ta usélé, e ta keda reserva, pero semper nos ta calcula un poco mas, pa si nos no haya e hendenan aki na tempo, nos ta cubri pa tur dos banda.
Mi ta spera cu nos miembronan di Raad lo comprende esaki.
Varios miembronan di Raad a puntra, cuanto overtime a worde paga na Dienst voor Openbare Werken na aña 1967 y aña 1968. Nos no tin e informacion aki al momento ora nos haya hende pa traha e eindrekeningnan, anto cu mucho gusto nos lo participa Raad por escrito tocante e cantidad di overtime cu a worde paga na aña 1967 y 1968.
Post 446: Autotoelage a subi mas cu f.4.000,--

Aki atrobe mi ta bin bek riba loke mi a caba di bisa, cu nos ta calcula poco di mas, probablemente lo no ta e montante, pero si nos mester menciona, cu si acaso nos mester logra algun h.t.s.-ers of hendenan mas capacitá pa yuda Aruba progresa economicamente nos ta spera cu den e grupo di hendenan cu nos ta trece, algun di nan mester tin derecho di un autotoelage.
Ta pesey e post ey ta calcula asina. Si esaki no ta e caso anto naturalmente e suma ey ta worde gespaar. Pero esaki ta un calculacion solamente. Mi ta kere cu Señor Oduber a haci e pregunta aki, pero mi no ta kere cu e tabata kier a meen e, es ta cu si e hendenan cu ta bin di Hulanda ta bay haya un auto y autotoelage. Mi por contesta, cu e hendenan no ta haya un auto Y un autotoelage, nan ta haya óf un auto óf un autotoelage. Tambe Señor Oduber a haci un pregunta awe mainta durante su discurso elabora ariba post 434 f.3.000,-- pa cumpra airco y tanto pa mantenecion. Esaki ta extensamente menciona y mi por referi Señor Oduber na pagina 19 di begroting di Dienst voor Openbare Werken. Si Señor Oduber por bira pa e blachi 19 ey, eynan Bestuurscollege a menciona detayadamente de que se trata en cuanto e airconan aki.
Post 450 y 455: Ta con e cos aki por subi cu mas di 100%, ta kiko a pasa, tabata exclamacion. Mi kier sabi categoricamente for di e diputado concerni, Señor Oduber a bisa awe mainta.
Mi kier referi Señor Oduber na blachi 20 di e begroting di Dienst voor Openbare Werken, eynan e contesta ta claramente y bon specifica y mi ta spera cu Señor Oduber lo comprende esey. Tambe Señor Oduber a puntra, pakiko dos dicteermachine na Architektenbureau? E a bisa machine na monton na Openbare Werken. Mi no ta kere cu tin machine na monton anto ta machinenan cu a worde cumpra ya hopi tempo pasa caba, cu a montona eynan, pero segun mi opinion no tin machine na monton, pero machinenan cu tin ta worde usá continuamente, pero sí mi kier participa, no solamente Señor Oduber, pero tur esnan interesa, cu e evolucion di mundo ariba terreno di administracion ta creciendo rapidamente y necesidad pa machinenan mas moderno ta un rekerimento indispensabel.
En bista di esey nos kier a trece machinenan mas moderno, pa asina nos completa nos trabaonan mas eficasmente, mas eficientemente, mas mihor y mas rapido. Y segun mi opinion e dos dicteermachinenan aki, especialmente na Architektenbureau ta sumamente necesario y sumamente hustifica, pasobra si nos kier pa nos departamento traha na bienestar di Aruba pa por produci mas trabao, anto nos mester tambe di tin equipment y material pa haci uso di nan asina completo posibel pa haci e trabao mas rapidamente. Cu esaki mi ta kere cu mi a contesta e respetado Señor Oduber su pregunta di awe mainta.
En cuanto cu Bestuurscollege tin idea di yena Dienst voor Openbare Werken cu tapijt, di esey Bestuurscollege no ta na altura ainda.
Si tin algun persona cu personalmente nan kier yena tapijt den nan oficina, esey ta keda pa nan cuenta, mi no ta kere cu Bestuurscollege tin nada contra pa duna aprobacion pa cumpra tapijt pa pone den nan oficina, pero segun informacion cu tin y segun e begroting, no tin cuenta di tapijt. Si Señor Oduber por check bek y bisa na unda e asunto di tapijt ta menciona eyden, anto cu mucho gusto nos lo bay bek pa check na unda e tapijtnan ey ta menciona den begroting.
Sí tin menciona tocante di cortina, etc, pero no tapijt.
Cu esaki mi ta kere cu mi a contesta e preguntanan haci pa Señor Oduber y e preguntanan di algun otro miembronan haci den e mesun direccion. Esunnan cu a haci e preguntanan aki mi ta spera cu nan lo ta contento y satisfecho cu e contesta cu mi a duna nan hunto cu Señor Oduber.
Señor Virgilio Kock a tuma palabra despues di e distinguido cabayero Señor Oduber.

No pasobra e a papia Hulandes lo mi no ta comprende Hulandes, pero semper pa mi ta dificil pa comprende Señor Kock tanto si e papia na Hulandes of na Papiamento, sinembargo mi a haci tur mi posibel pa mi comprende Señor Kock, es ta en cuanto e preguntanan cu e a haci awe mainta y mi ta spera cu lo mi duna Señor Kock un bon contesta y mi ta spera tambe cu e lo keda contento cu e contesta cu e ta haya.
Señor Kock a bin cu e cuenta di plantsoenen. Ariba e plantsoenen mi kier a elabora un poco mas aya di loke Señor Kock a puntra.
Bestuurscollege hunto cu henter e pueblo di Aruba, mi ta kere, lo aprecia pa nos plantsoenen bira bunita, lo aprecia pa Aruba bira mas atractivo, henter e pueblo lo aprecia cu henter Aruba lo bira berde, un berde duradero, di yerbanan cu ta dura hopi aña. Y en bista di esey Bestuurscollege tin hopi atencion ariba plantsoenen, mescos cu Señor Kock tambe tin hopi aprecio pa plantsoenen. E hotelnan manera Divi-divi of Manchebo of Holiday Inn Hotel, na varios ocasion caba e representante di e hotelnan ey a pidi cooperacion di Dienst voor Openbare Werken, conseho y asistencia pa nan por traha un hardin dilanti nan hotel, mescos cu na Sheraton Hotel y otro hotelnan cu ya ta estableci y tin hardinnan bunita, cu nos tur por gosa di dje awe. Cu esaki tambe mi kier contesta Señor Osbaldo Croes e pregunta, si ta berdad cu Bestuurscollege ta depriva e hefe di Plantsoenendienst den su trabao di duna conseho riba terreno di plantsoenen. Riba esey mi tin cu bisa, cu semper cu mucho gusto nos a duna cooperacion na e hefe di Plantsoenendienst. Y nos no ta na altura cu tin tal caso cu ta pasa of a pasa y cu mucho gusto nos ta haci uso di su saber riba terreno di plantsoenen, pasobra ya e a demostra caba su capacidad den esey. E ta un homber cualifica y Bestuurscollege ningun momento ta pensa di depriva ningun hende cualifica di nan privilegio, especialmente esaki cu tanto nos mester di djéle. Ta e ta e homber cu ta duna conseho y asistencia na tur e peticionnan di e diferente hotelnan, cu a establece nan mes den pasado y actualmente y mi ta spera tambe den futuro. Y ningun momento nos a stop e homber aki den su trabao, al contrario, nos ta aprecia si e por continua den e mesun direccion ey.
Mas produccion ainda lo ta mas apreciable pa nos, miembronan di Bestuurscollege.
E hardin di Aruba Sheraton Hotel te awor aki ta costa menos cu f.80.000,--, mas cu f.75.000,--, mey-mey di e dos cifranan aki, mas o menos e ta costa. Pero e cifra final ainda no a yega na Bestuurscollege, pero si Señor Kock ta interesa, anto na su debido tempo e lo por haya e informacion aki y esey a la bes lo ta informacion pa tur e miembronan di Raad, cu lo ta interesa na e cifra aki. Awor na Aruba Sheraton Hotel, especialmente, aunke mi no ta experto riba terreno di yerba, pero den e corto periodo cu mi a haya pa prepara mi contestacion, mi tabatin e oportunidad pa check bek y mi a ser informa cu ayanan nan ta usa un sorto di yerba cu ta tarda pa crece, pero cu ta mucho mas fuerte y mas berde. Esaki ta contesta ariba e preguntanan di Señor Kock kende ta masha preocupa pa tur e hotelnan nobo haya plantsoenen, si nan ta interesa, es ta e hotelnan, y nan pidi, cu mucho gusto nos conseheronan lo duna tur apoyo si ta necesario, mescos cu nos a duna desde di e comienso di nos gobernacion.
Mi kier sabi cu Señor Kock a puntra kiko ta di e waterrekeningen pa plantsoenennan. Esey ta pa cuenta di e hotelnan mes, tur loke nos ta duna ta asistencia, cooperacion y conseho. Lo demas ta cuenta di e hotelnan mes.
Pakiko e plantsoen di Aruba Sheraton Hotel ainda no ta cla, Señor Kock ta sclama? E hotel a habri na maart aña pasa, awe nos ta na januari 1969, menos cu un aña, dia e hotelnan a bin cla no tabatin ningun mata riba dje, awor aki Señor Kock ta masha tanto preocupa pakiko e hardin ainda no ta cla. Y tambe e a puntra si e manager a protesta na Bestuurscollege pa e tardansa aki. Berdaderamente tabatin contacto y entrevista cu y entre e manager di hotel y Openbare Werken en cuanto e completacion di esaki.

Nos a traha den e direccion aki. Mi no ta experto den asunto di mata y tal, pero mi ta comprende, cu ta masha dificil pa den menos cu un aña di tempo bo tin un hardin cu ta florece, cu ta brilia, pero sinembargo si bo tira un bista riba Aruba Sheraton Hotel anto bo por mira cu e ta mustrando bunita caba y mi ta spera cu pronto Señor Kock su preocupacion lo termina riba esey.
Tambe Señor Kock den su discurso awe mainta a papia tocante e "h.t.s-ers y esunnan ingual". E ta puntra si Bestuurscollege por duna un explikacion di kiko e kier meen cu "esunnan igual". Esakinan mi no sabi si nos lo haya nan, pero si acaso nos lo haya anto nan ta cay bao di e categoria di e Hoge Politechnische School di Rotterdam.
Mi ta kere cu Señor Kock sabi esey, siendo e mes un technico y un h.t.s.-er, eseynan anto ta worde considera igual na h.t.s.-ers.
Tampoco no ta intencion pa tuma ningun technico den dienst na Openbare Werken, sin diploma. Esey ta e decision di Bestuurscollege pa no tuma ningun technico sin diploma, asina ta cu nan mester presenta nan diploma na Bestuurscollege promer cu nan haya un trabao den ramo technico na Dienst voor Openbare Werken. Tambe Señor Kock a puntra cuanto h.t.s.-ers nos lo tuma na aña 1969. Den esaki mi no por referi na e begroting, pasobra e cantidad so ta worde menciona, pero sí e ta un pregunta bon, pasobra e no ta specifica cuanto h.t.s.-ers nos lo tuma na 1969. E total ta 8, esey mi por bisa Señor Kock y Bestuurscollege ta haci tur su posibel pa busca Arubanonan y Antiyanonan, cu a gradua riba e terreno aki na Hulanda, pa bin traha pa dienst Openbare Werken.
Tambe Señor Kock a puntra con ta para cu e assistent-bouwkundeopzichternan na Openbare Werken. Unda nan ta fit den e kader?
Esaki ta un rango cu actualmente ta bao estudio den e salarisherziening, cual muy pronto nos ta pensa di presente na Raad.
Un contesta definitivo ta imposibel na e momento aki, pero mi ta kere cu Señor Kock lo tin un tiki pasenshi, pasobra actualmente, manera mi a bisa caba un contesta definitivo no ta posibel. Tambe mi ta kere ta aña pasa, of ta e aña aki mes, tabatin asina tanto pregunta cu ta dificil pa tene cuenta cu tur, tin hende cu a haci e pregunta, si tur e h.t.s.-ers cu ta trahando na Dienst voor Openbare Werken, si tur tin diploma. E contesta ta sí, y cu esey mi kier kita cualkier mal pensamento cu tin den cabes di cualkier miembro di Raad.
Aki nos a yega na e famoso caminda di Paradera, cu tanto a preocupa hendenan di Raad awe mainta. Otro a hunga poco politica cu e caminda di Paradera. Otro a puntra ki dia ta cuminsa cu caminda di Paradera. Paradera a bira un lugar di masha importancia y mi ta kere tambe cu e ta un lugar cu tin masha importancia. Nos tin hasta miembro di Raad ta bin di Paradera. E caminda di Paradera aki, a pesar di mi contesta aña pasa, tocante si vota pé, cu e ta bin, si of no, ki dia e ta bin, y cu ta trahé si of no, nan lo a mira mi na television, menciona cu e caminda di Paradera aki lo bin. E caminda di Paradera lo bin ariba peticion di nos colega Daniel Leo, Señor Daniel Leo ta un miembro di Raad di partido di gobierno y nos mester scuchéle y nos ta scuchéle y pa juni, juli 1969 pa mas tarda, nos ta cuminsa cu e famoso caminda di Paradera ariba peticion di nos colega y miembro di Raad Señor Daniel Leo.
Tambe Señor Kock a menciona tocante e autonan, e duracion di cinco aña. Pero si nos conta, especialmente e dump-trucknan cu nos ta pensa di cambia na Dienst voor Openbare Werken, for di 1962 pa aña 1969 ta 7 aña. Siete aña pa un dump-truck, cu ta core pariba - pabao, su uso ta extensivamente, ta bira tempo pa cambia nan, segun conseho di e technico expertonan nan mantenecion ta bira di tal manera, cu ta mihor pa cambianan pa por run e departamento mas eficientemente y mihor.
Tambe Señor Virgilio Kock, apreciable miembro di oposicion, a haci un pregunta, cu ta pakiko opzichternan ta traha den administratie.

Nos tin opzichters den administratie, nos a HAYA opzichternan den administratie. Awor Bestuurscollege, si tin tempo, lo studia e asunto aki, y weita ki experiencia di trabao e opzichternan aki tin den administratie y mira si nan por ser nombra como adjunct-commies of commies den administratie. Tin adjunct-commies den administratie cu no tin ningun conocemento di administracion, eseynan nos a haya eyden.
Den Dienst voor Openbare Werken berdaderamente nos tin un of mas opzichters cu ta traha trabao di administratie. Esey mi ta kere ta bin door di nan experiencia di trabao, door di añanan nan a cualifica nan mes ariba e trabao di administracion y e trabao ya caba ta di tal forma, cu mi ta kere cu nos mester rema cu e remanan cu nos tin.
Tambe awe mainta masha stof a worde lamta pa asunto di leeglopers. Leeglopers na un dado momento a bira e topico di discusion.
Pero mi no ta kere cu ta na Dienst voor Openbare Werken so tin leeglopers. Tin otro caminda tambe cu tin leeglopers, pero nan no ta menciona como leeglopers.
Señor Julio Maduro a menciona awe mainta den su discurso ariba e leeglopernan aki, cu no ta aparece den e boekinan aki. Sinembargo, esaki ta un punto cu a trece masha argumento di banda di partido di oposicion, di banda di partidonan di gobierno.
Kiko nos ta haci cu e leeglopernan aki? Nos por kita nan tur for di trabao y manda tur cas. Awor, ta consehable pa manda nan cas?
Ta consehable pa manda tata di famia cas pasobra no tin trabao na Dienst voor Openbare Werken? Pasobra ún Bestuurscollege a pone nan na trabao pa rasonnan politica; nan t'ey caba. Kiko nos por haci cu nan?
Mas bien nan ta den e division di Wegenbouw-machine. Mayoria di nan ta den e division ey. Hopi chauffeur y operador y cosnan asina.
Eyden mas tanto e porcentahe di leeglopers na Dienst voor Openbare Werken ta.
Otro orador, pa contesta pregunta di Señor Chance, a bisa cu nos mester join e leeglopernan cu Werkverschaffing.
Cohe e leeglopernan di Werkverschaffing y Dienst voor Openbare Werken y pone nan bao di un solo post y laga nan drecha camindanan y buraconan.
Esaki ta poco dificil. E hendenan aki ta operadornan y chauffeurnan. Nan no ta peon. Ya caba nos ta mará cu e hendenan aki y nos no por haci nada cu nan. Nos ta haya nos den un situacion cu nos no por haci nada otro cu trata mas tanto cu ta posibel pa pone nan na trabao.
Pero nos no por pone nan traha peon. Mi ta spera cu tur hende por comprende esey. A menos cu Raad dicidi di manda tur hende cas nos ta mará cu e hendenan aki. Pero ta dificil pa manda tur hende cas.
Ultimamente mi kier a manda tres hende cas y henter Raad a bin grita cu nos ta manda tata di famia cas aunke cu nan tabata leeglopers.
Mi a haci un try, pero e no a pega. Anyway si varios miembronan di Raad bin conhuntamente cu un proposicion na Bestuurscollege anto cu mucho gusto Bestuurscollege lo tumé na consideracion.
Señor Presidente, laga mi bin bek un rato ariba e hoofdopzichter di San Nicolas cu Bestuurscollege a manda Playa. Parse cu esey tambe ta ún punto di preocupacion, esta pakiko manda un hoofdopzichter di San Nicolas Playa.
Bestuurscollege mester sabi kendenan ta e personanan mas cualifica. Si nos manda un opzichter di San Nicolas Playa ta pasobra e homber kende a bin Playa ta haya experiencia di e trabaonan na Playa y pa e por specialisa su mes ariba terreno di e trabaonan na Playa, trabaonan completamente diferente di San Nicolas. Nos ta poné den plantsoenen, pa paki, paya, pa e haya mas experiencia pa despues nos por usa su conocemento di trabao mihor. Y esun di Playa pa San Nicolas mescos, si despues un di nan bay cu vakantie anto e otro por reemplase facilmente.
Esaki no a worde haci pa motibonan politico.

Tambe a worde remarca cu tin hopi trabao ta worde haci pa particulier, contratistanan etc. y si esaki ta worde controla y pa kende?
Berdaderamente esaki ta worde controla door di departamento di Obras Publicas. Esaki a worde haci tambe den pasado y muy probablemente esaki lo worde haci den futuro tambe.
Lamentablemente nos no tin hopi personanan cualifica na Dienst voor Openbare Werken cu por haci e trabaonan cu e contratistanan ta haci ariba un nivel halto. Mi ta spera cu Señor Kock ta e mes un h.t.s.-er y e ta comprende mi bon kiko mi kier meen cu esaki.
Señor Kock a remarca tambe cu na Dienst voor Openbare Werken tin diferente hende cu tin mas cu 15 aña como tekenaar y kiko por worde haci cu e hendenan aki. Mi no ta kere cu e hendenan aki nan cualificacion no ta permiti pa nan por bira mas cu esaki. Por ta tambe cu algo malo a pasa den e aña anterior. Sinembargo mi kier a participa Señor Kock cu e asunto aki lo worde tuma na consideracion.
Tambe varios miembro di Raad a puntra pakiko varios trabaonan di Dienst voor Openbare Werken no ta worde pasa pa oficinanan priva.
Ya caba Bestuurscollege ta pasando algun trabao pa firmanan privá, pasobra si nos warda tanto nos no ta bin cla cu nan. Asina ta cu esaki ta den un estadio progresivo y nos ta pasando trabao caba pa firmanan privá pa por completa e trabaonan.
Señor Finck no a papia mucho awe mainta pero e a remarca algo di materialnan cu a worde desaproba ta worde bendi na Openbare Werken.
Mi por a informa Señor Finck cu esaki ta conforme Ab. 1956 No. 14 articulo 6. Conforme e articulo aki material desaprobá por worde bendi.
Señor Osbaldo Croes a menciona cu si e hefe ta bay cu pensioen si nos no tin ambtenaar actualmente na Openbare Werken cu por bira hefe.
E hefe actual no a participa cu e ta desea di bay cu pensioen.
Bestuurscollege no ta na altura cu e hefe actual lo bay cu pensioen.
Sinembargo mi por participa Señor Croes cu den Openbare Werken nos no tin ambtenaar cu por ocupa e puesto di hefe di e departamento ey.
Nos ta buscando awor aki un ingeniero, cu mi ta kere cu ta yega pronto tambe, pasobra e a accepta cu aprobacion di Bestuurscollege y esey lo nos pone un lugar den Dienst voor Openbare Werken pa haci e trabao di e hefe y mi ta kere cu esey lo yuda e dienst tambe masha hopi.
E ta un homber di experiencia y mi ta spera cu lo e bin haci bon trabao pa Aruba.
Tambe Señor Croes ta pidi pa duna un lista detaya di e trabaonan, cu nos tin pendiente. Aki nos ta referi Señor Croes na e Toelichting di Algemene Diensten; ey Señor Croes por lesa tur e trabaonan, specifica detayadamente.
Señor Croes ta bisa cu den Plantsoenendienst masha poco ta worde hací, mi no ta di acuerdo cu esey.
Segun ami juist hopi ta worde haci. Mi a caba di menciona tocante e hefe y mi ta kere Señor Croes ta satisfecho cu e contesta tocante e hefe di Plantsoenendienst. Nos no tin nada contra djé, e ta un bon trahador, aunke Bestuurscollege a spera un tiki mas di djé, pero esey tur Bestuurscollege a spera. Di tur ambtenaar Bestuurscollege ta spera pa nan haci mas trabao posibel, pa nan bira mas productivo.
No ambtenaarnan solamente, pero mi ta spera pa e hefe di departamentonan haci tur nan posibel, yuda Bestuurscollege y trata di haya mas produccion for di e ambtenaarnan y obreronan, pa asina nos por tin un aparato cu ta traha eficientemente pa bienestar general di nos comunidad.
Tambe Señor Croes a puntra si na Reinigingsdienst tabatin problema.
Nos no tabatin problema. Nos a manda hende di Playa San Nicolas y hende di San Nicolas pa Playa. Esaki ta solamente un cambio cual nan ta cosnan cu den tur organisacion of departamento sa pasa diariamente.
Den tur gobierno di mundo bo ta haya cambionan asina. Esaki no tin nada di haber cu politica partidario.

Señor Osbaldo Croes ta puntra tocante "politica partidario".
Mi tin un lista di politica partidario cual awor aki mi no kier lesa e nombernan. Si ta necesario lo mi bin cu nan. Por lo pronto mi ta laga nan para. Mi por menciona un "waslijst" di politica partidario, pero laga nos lubida riba esey awor aki.
Señor Osbaldo Croes a puntra si a pesar di overtime den algemene leiding Bestuurscollege a paga gratificatie.
Mi kier a participa Señor Croes cu Bestuurscollege no a aproba ningun sorto di gratificatie na Dienst voor Openbare Werken pa ningun empleado durante 1968.
Tambe e a bisa cu e kier un contesta categoricamente for di e diputado concerni, si ami, personalmente, ta haya hustifica lessenaar y type-writer nobo na San Nicolas na Dienst voor Openbare Werken, es ta Reinigingsdienst na San Nicolas.
Bueno e type-writer cu tabatin na San Nicolas, tabata un machine di e opzichter, cu tabata aya y cu nos a manda Playa pa bin specialisa su mes den e trabaonan na Playa. E tabata tin un machine personal di djé mes. Como e tin mester di tik de bes en cuando e tabata usa su machine ey na oficina. Ora cu e a worde overgeplaatst pa Playa, e a hiba e machine cas, cu su bon derecho. Awor mi ta kere cu un machine y un lessenaar berdaderamente ta hustifica na e momento aki y mi ta spera cu e miembronan di Raad lo vota pa esaki. E oficina a worde drecha bunita y geverf, cu su cortina den djé y ta bon drecha y e mester tin mobilario cu ta representa un ambtenaar di gobierno cu ta haci su trabao bon.
Tambe Señor Croes ta preocupa pasobra segun é nos ta cumpra tur auto den un solo aña. Esey no ta berdad. Nos no a cumpra tur e autonan den un solo aña. A pesar di loke Bestuurscollege a presenta na Raad Bestuurscollege a corta enormemente ariba e autonan aki ora cu e departamentonan a trece nan proposicionnan pa Bestuurscollege. Nos no ta haya cu esaki ta cumpramento di TUR autonan den un solo aña.
Señor Osbaldo Croes a puntra si nos a caba di repara un truck na Dienst voor Openbare Werken pa un suma di f.2.000,-- y cu nos ta bendenan despues pa f.200,--. Mi no sabi cu solamente reparacion di un auto ta costa f.2.000,--. Esaki no ta conoci pa e diputado concerni ni tampoco pa Bestuurscollege.
Tambe locual e a papia tocante e notulen di aña pasa unda mi a protesta ariba e caminda di Paradera esey ya caba ta "kant en klaar". Tur hende ta na altura di dje, no tin problema eynan mas.
Señor Osbaldo Croes a puntra si e caminda ey ta worde traha, si of no. Sí.
Señor Osbaldo Croes ta poco preocupa, poco, no asina tanto, pakiko Dienst voor Openbare Werken ta manda 25% di e ambtenaarnan cu vakantie, of pa permiti nan tur pa bay cu vakantie pa aña 1969. E lista te ainda mi no a miré y mi ta asumi cu 25% di e ambtenaarnan lo a pidi y e hefe di e departamento lo bay propone Bestuurscollege pa tene cuenta cu né den begroting cu pa aña 1969 nan ta desea di bay cu vakantie.
Awor di e 25% di empleadonan aki, a pesar di e poco empleadonan cu nos tin, capacitá, cu por traha trabaonan mas halto, esaki ta worde reparti durante henter e aña. Nos ta tuma na consideracion cu nos mester cierto hendenan pa cierto tempo; asina ta nos no por permiti pa tur e 25% bay cu vakantie januari. Esey ta imposibel, esey ta "poor planning".
Pero sinembargo nos tin un bon "planning" cual mi ta haya ta un "satisfactory planning" y esey ta bay aden aña 1969 y mi ta kere cu esaki lo no bay trece den e departamento mucho problema, fayando e trabaonan cu nos mester ehecuta. Nos ta spera e S.P.D.-ers y e personanan cu a studia M.B.A. y tambe e techniconan, cu ta bin for di Hulanda y mi ta kere cu esey lo drecha y alivia e situacion hopi pa e hendenan cu ta bay cu vakantie. Pero sinembargo mi no ta kere cu esaki lo perhudica e trabao importante di Dienst voor Openbare Werken.

Señor Julio Maduro den su discurso masha elocuente awe mainta a bisa cu e tambe ta bay parcialmente di acuerdo cu algun di e kritikanan di oposicion. Ami tambe ta bay di acuerdo cu e kritikanan constructivo di oposicion. Tin biaha ta bon pa scucha nan y tene nan na cuenta pa mayan bo haci uso di nan pasobra ainda tin hende den partida di oposicion cu tin conocemento riba e terreno aki. Tin kritika tambe cu mi no por bay di acuerdo cu nan.
Señor Julio Maduro a papia awe mainta tocante e responsabilidad di un ambtenaar. Ta bon pa nos papia riba e asunto ey. Aki den e colegio di gobierno nos tin hopi ambtenaar cu ta miembro di un of otro partida y mi ta kere tambe cu mi ta comparti opinion di Señor Maduro cu un ambtenaar mester tin cierto responsabilidad personal en cuanto su trabao.
Si un ambtenaar no produci nada durante henter un luna no tin responsabilidad en cuanto su trabao. Pesey lo mi pidi tur e hefenan di departamentonan pa tira un bista especialmente ariba e ambtenaarnan cu ta produci menos y no ta traha di acuerdo cu loke nan ta cobra.
Pesey manera mi a yega di bisa ta imposibel pa un diputado controla un auto di dienst cu no ta haciendo su trabao debidamente.
Ta imposibel pa un diputado controla e situacion pafor di oficina.
Si nos tin tempo, vaya, pero nos no ta controlador di trabao.
Nos ta gobernantenan y nos trabao ta pa goberna y dirigi e lugar pa lesa diferente consehonan, cualnan ta mas di cien pa dia, consehonan cu ta bin for di e diferente hefe di departamentonan pa Bestuurscollege.
Nos trabao ta pa studia e consehonan aki y aproba o desaproba nan segun decision. Nos no t'ey pa controla si un ambtenaar ta bay pisca den ora di trabao. Nos no t'ey pa controla si un pick-up ta core na Costa aya sin haci nada. Nos no por controla e cosnan ey. Ta pesey mi ta di acuerdo cu algun miembronan di partidanan di gobierno ora nan menciona esakinan y ta lansa e preguntanan aki y ta haci e observacionnan aki den nan ful derecho. Pero sí mi por menciona cu aunke Bestuurscollege - no diputado - ma Bestuurscollege - ta carga completa responsabilidad segun ley, pero den practico ta imposibel of mihor hopi dificil pa haci e controle aki y ta pesey for di e momento aki nos kier pidi tur e hefenan di departamentonan pa tira un bista riba esaki. Esey ta un cos cu mester worde controla door di e hefenan di departamento, pero no solamente door di nan pero tambe e hefenan chikito den un departamento, kendenan cu tin cierto responsabilidad y cu tin algun otro trahador bao di nan.
No solamente den Openbare Werken tin hende cu no ta produci 8 ora.
Den tur departamento di gobierno tin ambtenaar cu no ta produci 8 ora y ta dificil pa e diputado concerni controla nan. Pesey mi kier a pidi e hefenan di departamento, hunto cu e hefenan den e diferente afdelingnan pa nan pone man na obra pa mira cu e ambtenaarnan y obreronan ta haci nan trabao debidamente pa asina Aruba por haya un bon gobierno, bon trahadornan, pa mayan nos tur ta contento.
Tambe Señor Maduro a bisa cu e tin prueba cu tin trahadornan ta hunga domino durante oranan di trabao. E hungamento di domino ta algo cu ta fechá for di tempo bieuw. Pero ora cu bo tin trahador y bo no tin trabao pa nan e no por sinta man crusá.
Esakinan ta e leeglopernan. Nos a admiti cu nos tin leeglopers.
E hendenan no tin nada di haci. Ta sinta nan ta sinta hunga henter dia.
Nos mester sinta conhuntamente y bin cu un proposicion pa mira kiko nos por haci den e situacion aki. Esaki ta un situacion cu nos a haya.
Nos kier drechéle, pero con pa dreché? Haci kritika cu tin leeglopers y no bin cu proposicion pa drechéle no ta yuda e caso aki at all.
Señor Daniel Leo ta hopi preocupa pa e yiunan di tera cu no ta haya e posicionnan cu nan ta desea. Ami tambe ta deseo pa yiunan di tera haya posicion. Esey ta deseo di nos partido y deseo di Bestuurscollege, es ta pa yiunan di tera haya preferencia y pa yiunan di tera ocupa puestonan prominente den nos gobierno insular y mi ta kere den gobierno Central tambe.

Pero nos mester tin yiunan di tera capacitá, y tan pronto cu nos haya yiunan di tera capacitá y diplomá nan lo worde considera na promer lugar pa posicionnan prominente den nos gobierno actual.
Señor Leo ta masha preocupa pasobra tin masha hopi bebemento di koffie den gobierno. Nunca Bestuurscollege no a tira un bista riba bebemento di koffie, Bestuurscollege tin mas preocupacionnan mas importante cu esey. Bestuurscollege ta pensa kiko Bestuurscollege por haci pa progreso di Aruba. Pero si acaso tin mucho hopi bebemento di koffie den gobierno esey tambe ta fout. E hefe di departamento tin cu percura pa esey. Bo no por bebe koffie henter dia sino bo tin cu traha.
Señor Werleman tambe di su banda a bisa cu e tambe ta di acuerdo cu cierto remarcanan di partido di oposicion, cual e ta haya ta constructivo y ami tambe, berdaderamente awe mainta, no obstante e miembronan di oposicion, tambe e miembro di partidonan di gobierno a bin cu kritikanan constructivo, cu ta acceptabel pa mi como diputado di Obras Publicas y miembro di e Bestuurscollege aki. Ya cu semper ta bon pa bo accepta kritikanan constructivo pa asina bo por mehora bo situacion ariba remarca y ariba observacionnan di miembro di Raad, cu ta trece puntonan constructivo y positivo adilanti.
Señor Werleman tambe a papia tocante e asunto di autonan y mi a duna explisivamente un splikacion y mi ta spera cu e miembronan di Raad por a keda satisfecho cu mi contestacion.
Señor Werleman a puntra si ta posibel pa baha e improduktieve lonen y planea mihor. Nos tin esey na consideracion. Nos por considera un problema cu nos a hereda y nos ta spera cu den futuro cercano nos por evita cosnan asina aki, cu bon planeamento.
Señor Casimiro Yarzagaray tambe a haci algun observacionnan en cuanto Openbare Werken. E no a haci e kritikanan aki na e persona di e diputado. Mas bien e a haci nan na e dienst mes. Tur miembro di Raad tin derecho di haci su kritikanan. E a menciona nan tambe cu e no a haya un contesta satisfactorio for di Bestuurscollege riba su pregunta durante tratamento di reunion di comision. Wel promer su pregunta a ser lansa algo robes. En bista cu e rekening di Openbare Werken pa aña 1967, es ta e documentonan substancial ta hinca un caminda of otro na Openbare Werken, na e momento aki nos no por presenta e balans manera ta worde pidi pa Señor Yarzagaray den su pregunta durante reunion di comision. Sinembargo nos a caba cu e rekening di Openbare Werken di aña 1966 caba y muy pronto nos lo cuminsa cu e rekening cual tin hopi di haci cu locual Señor Yarzagaray a pidi y mi ta spera cu na su debido tempo nos lo bin cla pasobra nos ta bay haya un empleado di Water- en Energiebedrijf na Dienst voor Openbare Werken y e ta bay yuda nos administrateur masha tanto. Tan pronto cu nos ta cla cu e rekeningcijfers di aña 1967 mi ta kere cu nos ta cumpli cu e deseo di e balans manera Señor Yarzagaray a puntra.
Tambe den su discurso awe mainta Señor Yarzagaray a menciona cu nos mester haci mas uso di machinenan di I.B.M. y cu haciendo uso di e machinenan di I.B.M. nos por elimina hopi trabao di administracion cu actualmente ta worde haci a base di overtime. Mi mester bisa cu ainda esaki ta dificil pa pone tur trabao ariba machine a pesar cu varios trabao caba a worde poni ariba machine.
Segun nos contesta nos a menciona caba varios trabaonan, cu ya caba Dienst voor Openbare Werken tin riba machine. Pero si tin mas trabao, segun Señor Yarzagaray cu por bay riba machine y durante e corto periodo cu mi a haya pa prepara mi contestanan, mi a tuma contacto cu e hendenan concerni y nan a bisa mi cu berdaderamente tin e posibilidad cu ainda tin mas trabao no solamente na Openbare Werken sino tambe den otro departamentonan cu por eventualmente worde poni riba machine pasobra e machine cu nos tin ta capas pa haci tur e trabaonan ey.
Pero esey ta pa falta di hendenan pa sinta studia e cosnan aki of mihor dicho hendenan cualifica.

Cu otro palabra e hendenan cu nos tin ya caba ta hopi ocupa cu nan trabao, pero si por haya hende cu por pone trabao di gobierno riba machine anto mester ta hendenan cu hopi capacidad. Bo mester tin hendenan cu conocemento di leynan estableci, cu tur e ordenansanan pa traha.
Te awor nos no tin e suerte di haya e hendenan aki.
Sinembargo e idea di Señor Yarzagaray lo worde tuma na consideracion y Bestuurscollege lo pone man na obra pa weita ki trabaonan por worde poni riba I.B.M. y mengua e trabao di administracion.
Señor Yarzagaray a menciona cu e suma di f.297.000,-- na material etc. den stock ta "dead money",
Esaki no ta completamente "dead money". Tin cierto material cu bo mester tin den stock pasobra bo mester pa hayé directamente.
Pero mi por a participa Señor Yarzagaray cu Bestuurscollege ta pensa di haci un menguacion basta grandi. Nos a bin na un acuerdo cu un gran parti di esaki ta "dead money". Asina ta, duna nos un oportunidad pa haci un estudio ariba esaki y nos lo mengua esaki na un cantidad basta mas abao.
Señor Yarzagaray a papia pa nos purba bende e autonan cu e chauffeurnan of sea huur nan. Esaki ta un risico masha grandi pa Bestuurscollege. Hopi di e chauffeurnan ey ta pura pa weekend yega pa nan cobra nan dos placa pa nan hiba pa nan señora y nan no tin placa over pa cumpra e auto. Mi mester agrega cu un auto-park ta un siguransa pa un compañía pa un bedrijf, pasobra cu bo ta sigur cu na momento cu bo mester di un auto bo tin é.
Tambe Señor Yarzagaray a menciona cu un truck ta costa na Dienst voor Openbare Werken f.60,-- pa dia. Mi no por bisa cu esey ta asina na e momento aki. Por ta cu Señor Yarzagaray no a haci su pregunta categoricamente. Pero na su debido tempo nos lo por duna Señor Yarzagaray un cifra corecto di gasto pa cada auto y truck.
Na e momento aki ta imposibel pa nos haci esey.
Señor Yarzagaray a menciona algo tambe di e hendenan cu ta traha overtime y ta cana rond y gana overtime. Esaki ta un observacion cu mi no por confirma na e momento aki. Den mi departamento anto e hendenan cu tin derecho nan ta keda den e departamento pa traha overtime.
Probablemente ora bo mira un di nan ta cana rond por ta e persona ey no a haya autorisacion pa traha overtime. Sinembargo ami mes lo tira un bista riba e manera cu e departamento aki ta duna autorisacion pa traha overtime cuminsando mas pronto cu ta posibel pa asina elimina cualkier mal entendimiento cu lo por tin pa banda di cualkier miembro di Raad, cu en bes di traha overtime nan ta cana rond den caya of cualkier otro caminda y toch nan ta cobra overtime. Posiblemente esey lo a tuma lugar. Mi no ta bisa cu no pasobra e cos por pasa. Bo por duna un hende autorisacion pa traha overtime y e hefe no t'ey continuamente y e trahador por take un chens pa bay Playa un rato anto bolbe bay traha overtime. Anyway lo mi tira un bista riba esey y trata na elimina esey, especialmente den mi departamento.
Señor Dennert a bisa cu Bestuurscollege ta carga e responsabilidad di e ambtenaarnan. Señor Dennert tin rason pero manera mi a splika detayadamente caba Señor Dennert tin cu comprende cu a pesar di e responsabilidad di Bestuurscollege e hefenan di departamento tin cu carga e responsabilidad ey tambe.
Señor Chance ainda ta preocupa pa algun plantsoen na San Nicolas.
Su pregunta no tabata mucho cla. Mi kier sabi si ta e plantsoen na Wayaca of e plantsoen na Pete's Place pa zuid di e Esso Station.
Mi no sabi cual di e plantsoenen ta preocupa Señor Chance asina tanto.
Si ta esun banda di Pete's Place anto nos por bisa cu nos a pone algun struiken rond di dje pa asina evita cabritonan, carnenan y buriconan di come e yerba.

En cuanto e autonan cu ta parkeer rond di e plantsoenennan mi ta kere cu e pregunta a worde lansa na nos Presidente y mi ta sigur cu Señor Presidente lo duna un contesta adecuado riba e pregunta di Señor Chance.
Tambe Señor Chance ta preocupa e completacion di e trabao na Haven- en Loodsdienst, es ta drechamento di e camindanan cual nos a drecha den e ultimo aña cu nos a sinta y cu henter pueblo di Aruba ta asina contento cu por fin gobierno di Aruba nobo a drecha e lugar na Haven- en Loodsdienst pa ora e bapor "Romantica" bin e por tin un bista masha bunita. Pero toch Señor Chance ta preocupa y e ta bisa pakiko no caba cuné. Mi kier participa Señor Chance cu na februari e lo no tin e preocupacion ey mas.
En cuanto D-7 cual tabatin asina hopi losmento di lenga durante tratamento di begroting 1968, laga mi lesé manera e ta poni akinan, pa Señor Chance comprende exactamente ta kiko Bestuurscollege a haci cu e D-7. Dia cu a pidi placa pa cumpra un D-1 nobo a worde bisa cu no ta D-7 bieuw, pasobra no tabata conveni financieramente. Sí a worde menciona cu lo bende un vehiculo. Mientras tanto a resulta cu frequentemente nos ta haya nos presenta cu mester un auto di reserva, principalmente como nos ta haya bishita di pafor regularmente, locual ta rekeri huurmento di medio di transportacion etc. Ta pa e motibo aki nos a tene D-7. Mi ta kere cu esey ta masha corecto cu Señor Chance lo ta masha satisfecho cu e contesta aki.
Señor Chance ta bisa cu otro islanan si ta haci uso di oficinanan particular en cuestion cu trabaonan di Openbare Werken. Den mi contesta na Raad awe merdia ya caba mi a menciona cu nos tin contacto cu oficinanan privá y cu den esey tambe nos ta haci uso di nan servicionan, mescos cu e otro islanan, cual segun Señor Chance a resulta satisfactoriamente. Mi ta spera cu den nos caso esey tambe lo ta asina.
Tambe e ta preocupa cu e hendenan di Dienst voor Openbare Werken ta midi henter dia, midi y midi y mas midi, sin bin cla. Ami no sabi si Señor Chance tin conocemento di midimento, ami no tin conocemento di midimento y pesey mi a check cu e hefe di Openbare Werken kende a bisa mi, cu bo por midi un dia, por midi dos dia y por midi mas dia tambe. Ta depende di un trabao cu ta rekeri menos o mas tempo. Probablemente di promer bes cu nan a midi, nan no a midi bon, tabatin obstaculo den caminda, ya, eseynan ta puntonan technico cual mi no por drenta den detayes, pero sinembargo nos lo tira un bista berdaderamente den futuro, pa mira si midimentonan ta tuma lugar cu hopi tardansa, pa asina elimina e tardamento. Esey lo mi pidi e hefe di Dienst voor Openbare Werken, pa tene un bista riba e midimento aki, pa e bay mihor pa satisfaccion di Señor Chance.
Tambe Señor Chance, refiriendo riba e pregunta di Señor Leo, a puntra cuanto yiu di tera a traha e begroting di Dienst voor Openbare Werken. Mi por menciona cu algun yiu di tera a contribui na preparacion di e begroting di Dienst voor Openbare Werken, pero cu e begroting tabata bao di responsabilidad di e administrateur di Dienst voor Openbare Werken.
Tambe Señor Chance a puntra, kiko ta para cu Werkverschaffing?
Mi por referi Señor Chance na mi contesta na Raad riba esey. Mi contesta na Raad ta masha cla y ta duna e punto di bista di gobierno di Aruba claramente, con gobierno di Aruba ta pensa na e momento AKI di Werkverschaffing. Podiser e punto di bista di mayan por cambia, pero nos a duna un contesta con e Bestuurscollege na e momento aki ta pensa en cuanto Werkverschaffing.
Señor Casper Boekhoudt a elogia Bestuurscollege y a bisa cu e ta duna su apoyo na e begroting. Mi ta masha contento cu e elogio di Señor Boekhoudt pa e begroting aki y mi ta masha contento tambe cu e ta vota pa e begroting.

Mi ta spera cu mas hende tambe lo vota pa e begroting, incluyendo e miembronan di oposicion, ora cu nos convence nan ariba nan preguntanan haci durante e tratamento di e diferente begrotingnan di Aruba.
Mi ta kere sigur, cu e biaha aki sin duda lo nos convence nan, special e miembronan di oposicion y cu finalmente lo nan hiba un oposicion loyal y vota hunto cu e miembronan di gobierno, pa asina Aruba por ta contento un biaha y bisa cu den e periodo aki toch miembronan di oposicion tambe ta contribui na e begroting di aña 1969. Mescos cu nos a haci den pasado: vota ora nos ser convenci cu e begroting ta bon opgesteld.
Señor Boekhoudt tambe a haci un remarca cu e gastonan ta mucho halto y cu mester di mihor planeamento. Riba esaki ya caba mi a menciona den mi contesta na Raad generalmente y e contesta general tambe ta aplika na e miembronan di Raad, Señor Caspar Boekhoudt.
Tambe e ta puntra si Dienst voor Openbare Werken por a presenta un begroting mas moderno. Wel, mas moderno mi no ta kere cu nos por presente, pasobra esun cu nos a presenta ta esun di mas moderno. Si acaso mayan nos ta haya hendenan cu ta bin traha na Dienst voor Openbare Werken, cu conocemento mas moderno ainda cu actualmente, anto lo nos presenta begroting den estilo mas moderno. Cu e materialnan cu nos tin ta asina aki nos por presenta e begroting awor aki. Segun mi e begroting aki ta duna bo cifras y informacionnan detayadamente, claramente hustifica, comproba y aproba.
Señor Boekhoudt ta puntra con ta para cu e caminda di Noord. Mi no sabi cual caminda Señor Boekhoudt kier meen, pero si ta e caminda grandi di di Playa/Noord, esey ta riba begroting 1969.
Si nos aprobé den e dianan aki, of den curso di e dia aki, anto nos lo cuminsa traha riba djé lo mas pronto cu ta posibel, pa asina pueblo di Noord tambe haya un caminda hancho, cu por elimina accidente di trafico.
E ta menciona cu Bestuurscollege a haci fout, pero mi no ta kere cu Bestuurscollege a haci fout te ainda. Si acaso tin algun fout haci, anto lo mi aprecia di sabi kiko nan ta, pa nos corigi nan, pero segun mi pensamento Bestuurscollege a traha di buena fe pa presenta un begroting, sin fout aden.
E ultimo orador awe mainta tabata e ilustre cabayero, miembro di Raad Señor Efraim de Kort, kende a elogia Bestuurscollege pa e diferente trabaonan cu Bestuurscollege a haci den e corto periodo cu nan a sinta. Señor de Kort a menciona e brug entre Pos Chikito y Sabaneta e a menciona otro carretera na Aruba, e a menciona e brug di Vondellaan y a la bes e a bisa cu e ta masha contento cu e trabao cu Bestuurscollege a haci en cuanto e carreteranan di Aruba. Pero mescos cu algun otro miembronan di Raad e tin algun kritika y observacion tocante tratamento di begroting di Dienst voor Openbare Werken. E a menciona cu tin algun proposicionnan cu a worde haci, cu no a worde considera y e ta puntra si eseynan por ser considera ainda. Tambe e a puntra tocante e overtimenan cu ta worde traha den Dienst voor Openbare Werken. E a cifra e cantidad di placa cu cada empleado ta haya. Tur eseynan nos a comprende nan.
E a menciona autotoelage y kiko ta para di dje. Awor esey naturalmente Bestuurscollege a duna e autotoelage no solamente na algun empleadonan di Dienst voor Openbare Werken, pero tambe e autotoelage ey ta worde duna na algun otro ambtenaren di otro departamentonan.
E autotoelage aki, segun comentario y observacion di Señor de Kort durante tratamento di begroting di aña pasa, e a pensa cu esaki ta poco halto. Awor esaki no ta solamente pa e gasoline cu e auto ta gasta, pero esaki ta worde calcula a base di e cantidad di kilometro cu nan ta core y a base di cuanto e auto ta bay atras si haci uso di e auto pa dienst. Pasobra ora bo ta usa e auto ey pa dienst, no ta solamente e gasoline bo ta usa, bo ta usa bo tirenan, bo ta usa e auto den su totalidad y ora bo ta usa un auto den su totalidad, a fin di cuenta e auto ey ta bay atras economicamente y ta pa rason cu bo ta use pa dienst bo auto ta bay atras.

Si bo tin bo auto na cas, hincá den garashi, polish e cada weekend, core cuné solamente despues di ora di trabao e no ta bay atras mucho, manera si bo usé pa dienst, den camindanan den pueblo, na Noord, na Santa Cruz tur caminda, bo ta gasta gasoline pero bo auto tambe ta bay hopi atras. Ta pesey e suma ey ta worde fihá. E suma ey ta worde fihá pa diferente hende y di acuerdo cu diferente calculacion, ta depende e cantidad di uso cu e ambtenaar ey tin pa su auto den servicio di gobierno.
Pero toch ta bon pa tira un bista riba esey y mi ta priminti Señor de Kort cu lo mi tira un bista riba djé y si ta necesario bin cu un proposicion. Pero ya mi a menciona caba, pakiko tin diferente suma y cu un ta mas halto cu otro.
E asunto di overtime ya mi a contesta en general. Si tin overtime ta pa motibo cu tin hopi trabaonan cu mester a sali, algun proyectonan di trabao di desaroyo cu mester a sali, ariba presion di Bestuurscollege di Hulanda y di Gobierno Central tambe. Naturalmente e ambtenaarnan di Dienst voor Openbare Werken mester a caba e trabaonan aki na base di overtime, como den ora di trabao mes ya caba nan tin suficiente trabao pa haci.
Tambe Señor de Kort a haci un of algun pregunta en cuanto si ta berdad cu e administrateur a nenga di sigui orden di Bestuurscollege, es ta cumpli cu un beslissing di Bestuurscollege y si ta berdad cu e administrateur aki a bisa, cu e ta sigui solamente orden di Gezaghebber.
Mi por participa cu den trabaonan di Bestuurscollege Gezaghebber no por duna orden. Asina ta cu e administrateur no por sigui su orden. Pa mi no ta conoci si e administrateur a nenga di sigui orden di Bestuurscollege. Tur orden cu a worde manda pa e administrateur por escrito a worde cumpli debidamente. Riba e ultimo pregunta cu si e administrateur a bisa cu e no ta tuma orden, sino di Gezaghebber, esey tampoco ta conoci pa mi.
Señor Presidente, cu esakinan mi ta kere cu mi a contesta tur e preguntanan di Raad awe tardi. Si acaso mi por a lubida un of otro pregunta - pasobra ta masha pregunta a worde lansa - uno tras di otro - tin biaha ta dificil pa bo nota tur, mi no sabi shorthand, pero mi a trata na contesta tur si en general.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER G.A.ODUBER</u>: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Mi tin algun pregunta cu mi no a haya contesta riba nan. Mi por a ripiti nan un rato?

<u>DE VOORZITTER</u>: Podiser Señor Oduber por haci poco-poco pa nos por nota nan.

<u>DE HEER G.A.ODUBER</u>: Papiando riba proyecto y plannan di e plan di dies aña y e ayudo di e Mercado Comun Europeo, na principio mi a puntra si Bestuurscollege lo a studia e posibilidad pa laga firmanan particular y local, posiblemente, haci e trabaonan concerni, cual mi ta sigur lo trece un consecuente limitacion drastico di e gastonan, manera ta socede na otro paisnan, ora proyecto di un caracter extra y temporal mester worde ehecuta rapido, eficas y a costo razonabel. Esey ta uno.
Di dos, papiando riba post 8, cu ta: cuanto ambtenaar y arbeidscontractant, cu ki preparacion y experiencia Bestuurscollege ta pensa di laga busca for di exterior y pa cual vacatura. Mi a puntra tambe si no ta posibel pa haya e personanan adecuado localmente.
Di tres: Mi a puntra si a worde realisa un investigacion na e diferente departamentonan di gobierno, si no tin facilidad di transporte di mas, door di cual lo por disminui e gasto di transporte considerablemente. Es ta si e otro afdelingnan y diensten no ta usando auto di mas di loke nan tin mester.
Tambe mi a puntra, y esaki Señor diputado a referi mi na blachi 13 di e begroting, kiko e aumento negativo di e explotacion aki, es ta e

diferencia grandi, ta representa, papiando riba e explotacion negativo di Architektenbureau, cu a subi cu f.57.538,-- den un aña.
Tambe mi a puntra, kiko kier meen stoffering. Danki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb ook geen antwoord gekregen op een paar vragen. Ten eerste over de kosten van tuinaanleg van de Divi-divi en Holiday Inn Hotels. Wie zal dat betalen?
Ook heb ik gevraagd hoeveel h.t.s.-ers, Arubaanse h.t.s.-ers terug zullen komen op Aruba in 1969 en ook over twee en drie jaren.
Dus 1969, 1970 en 1971.
Waarom is de post meubilering niet op de Kapitaaldienst gekomen?
Ik heb gezegd, dat er nu vier hoofdtijdschrijvers zijn op de begroting van Dienst voor Openbare Werken.
Het vorig jaar werd beloofd om die vier hoofdtijdschrijvers af te schrijven of hen een andere positie te geven en dit jaar komen zij weer voor op de begroting. Hoe komt het dat U van standpunt veranderd bent?

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere vragen die niet beantwoord zijn in de eerste ronde?

DE HEER O.CROES: Ja, Mijnheer de Voorzitter.
Señor diputado no a duna mi contesta riba e pregunta ki cantidad y calidad di trabao ta worde haci riba e typewriter di f.400,-- na kantoor di Reinigingsdienst na San Nicolas. Pa e resto mi ta bin bek den tweede ronde.

DE VOORZITTER: Thans zal de heer gedeputeerde Max Croes de vragen van de heer Oduber eerst beantwoorden, waarna de heer D.G.Croes de overige ongeantwoorde vragen in de eerste ronde alsnog zal beantwoorden.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señores Oduber, Kock y Chance en coneccion cu e plan di Bestuurscollege pa atrae mas personal pa traha riba e desaroyo di e meerjarenplannan na Dienst voor Openbare Werken a puntra nan mes si no tabata posibel pa encarga e trabao di preparacion na particularnan y si Bestuurscollege a yega di pensa riba e posibilidad aki? Ehempelnan clasico di trabaonan di preparacion cu ta worde encarga na particularnan ta trabao di preparacion di e hospital y e stationsgebouw. Esaki a worde haci den pasado.
Actualmente tambe e ta bao di consideracion. Ta cu placer mi mester anuncia aunke Openbare Werken tabatin un scarcedad di personal altamente cualifica pa yuda den elaboracion di e plannan aki, casi tur e proyecto cu ta figura riba e promer prioriteitslijst a worde elabora eficientemente pa worde presenta na Gobierno Central y na Gobierno Hulandes, asina ta cu no tabata necesario pa atrae particularnan pa desaroya nan mas leuw. Sinembargo tin cierto proyectonan cu sí nos a dicidi di encarga na ingenieursbureaus particular, sea localmente of di Hulanda. Por ehempel mi ta menciona plannan cu lo worde encarga na particularnan camindanan di e verkavelingsplan di Malmok, rioleringsplan di San Nicolas, rioleringsplan di Oranjestad, Eagle-pier, construccion di schoolnan y construccion di un Bestuurskantoor nobo.
Bestuurscollege a bay hasta mas leuw y a dicidi cu unda cu Dienst voor Openbare Werken no ta capas pa entrega e plannan dentro di e schema cu nos a propone of unda tin urgencia particular, hasta proyectonan cu ta worde financia door di Eilandsbegroting posiblemente lo por worde encarga na Architektenbureau particular.
Señor Presidente, ya cu mi ta papia di e meerjarenplan, na un dado momento Señor Oduber a puntra sarcasticamente ta cual ta e proyectonan di meerjarenplan cu Openbare Werken ta traha riba djé anto.

Den e contestanan di mi colega Señor Guzman Croes mi a nota cu e a referi masha hopi na e documentonan intercambia, asina ta cu mi a haya e impresion cu Señor Oduber no ta muy al tanto di e begrotingnan cu e ta discuti y pa referi na e proyectonan cu actualmente ta bao estado di planeamento of bao di ehecucion, mi kier referi na begroting di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten.
Mi kier referi na Memorie van Toelichting riba hoofdbegroting, blz. 3 t/m 9 en total seis di e 12 blachinan di e Memorie van Toelichting ta dedica na e meerjarenplannan y tambe mi kier referi Señor Oduber na e Memorie van Antwoord di Bestuurscollege, blz. 13.
Señor Presidente, no ta straño cu tanto diligencia asina di un awacero di proyecto asina mester yena Señor Oduber su memoria.
Señor Oduber ta habri man y puntra ta kiko Bestuurscollege a haci cu tur e proyectonan cu Bestuurscollege anterior a laga pé ariba un teblachi. Señor Presidente, e teblachi ey lo ta leuw pa nos por localisé. Cuanto proyecto e Bestuurscollege anterior, di cual Señor Oduber tabata miembro a principia, cuanto e a ehecuta. Berdad, podiser e por a laga algun idea, pero proposicionnan detaya, eseynan tabata masha, masha minimal, Señor Presidente, y mi ta spera di bolbe ariba esey ora nos ta trata e meerjarenplannan den e hoofdbegroting. Si e Bestuurscollege anterior tabata asina diligente, pakiko e hospital no a worde realisa. Ta un plan cu tabata existi promer cu e Bestuurscollege anterior a sinta na aña 1963, di cual Señor Oduber tabata miembro. Pakiko stationsgebouw no a worde realisa? Di con fosfaatwinning no ta tuma lugar, electrolysefabriek, zoutwinning, jachthaven, cementfabriek y last but nos least e troetelkind di e diputado anterior: Swiss Chalet Hotel?
Tambe mi a nota cu Señor Osbaldo Croes a reclama un contesta ariba su pregunta di kiko ta socede cu e machine di f.400,-- na un oficina di Dienst voor Openbare Werken na San Nicolas.

DE HEER O.CROES: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, de vraag werd gesteld aan de heer gedeputeerde van Openbare Werken.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Pero esaki ta un introduccion pa mi contesta un pregunta mucho mas importante, cu no a worde contesta y cu Señor Croes no a reclama contesta riba djé.
Señor Croes a puntra tambe cual proyectonan ta ocupa atencion di Dienst voor Openbare Werken, mas o menos mesun pregunta cu Señor Oduber.
Mi kier contesta cu actualmente Dienst voor Openbare Werken tin su mannan yen cu coordinacion di plannan y e bestek di hospital nobo y stationsgebouw. Supervision ariba proyectonan cu ta worde ehecuta, por ehempel e brug di Spaans Lagoen, tambe Dienst voor Openbare Werken ta encarga cu tur e preparacion di tur e proyectonan cu lo principia aña cu ta bin, cualnan ta sumá den e Memorie van Antwoord, na cual mi ta referi Señor Croes. Ademas di esey, pronto lo mester cuminsa cu preparacion di proyectonan di derde fase y aki tambe Dienst voor Openbare Werken lo worde enbolbi. Aunke nos logra atrae ingenieursbureaus pa prepara e proyectonan aki, ainda lo keda suficiente trabao pa Dienst voor Openbare Werken pa hustifica e uitbreiding di personeel cu ta worde pidi aki.
De heer V.Kock heeft gevraagd wie de kosten van de tuinaanleg zal betalen voor de Divi-divi en Holiday Inn Hotels. De kosten zullen worden gedragen respectievelijk door de Divi-divi Hotel Corporation en de Aruba Real Estate.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Ariba post 8, Señor Presidente, mi kier a menciona algun informacion adicional pa Señor Oduber.
E post ta concerni 13 famia, cu un pormedio di seis persona pa famia, total 78 persona, pa cabes $.437,--.

Si nos haya hende localmente, esey ta un esfuersò di Bestuurscollege hopi tempo caba pa busca hende capacitá localmente, naturalmente si tin hende interesa y nos por haya esey, cu mucho gusto lo nos duna nan preferencia. Cuanto ta bao di arbeidscontract na e momento aki ta poco dificil pa bisa esey, como nos no ta verwacht introducimento di esey ainda.
E otro pregunta tocante di transporte di mas y si menguà nan lo ta bon pa e dienst ey. Segun opinion di Bestuurscollege transporte no ta di mas.
Ariba blachi 13 di begroting ta worde bisa explotacion negativo, riba esaki mi mester bisa Señor Presidente, cu ta imposibel pa nos duna un specificacion por completo pasobra e cifranan no ta conoci ainda, ta pesey nos a menciona un suma general. Ta dificil pa nos duna un break-down, pasobra e cifranan no ta conoci.
Señor Oduber a puntra kiko Bestuurscollege ta comprende bao di stoffering. Esey ta cortina, furamento di stoel etc., no vloerkleed ni tapijt.
Señor Kock a puntra cuanto h.t.s.-ers lo bin bek durante 1969, 1970 y 1971. Na aña 1969 probablemente lo bin 6, e otro añanan no ta conoci ainda, pero en total mas o menos 18 persona, excluyento 2 u.t.s.-ers cu ta studiando actualmente.
Pakiko e post meubilering no a bay riba Kapitaaldienst? Esey nos tiné for di aña 1961. Bestuurscollege a tuma un decision cu e ta bay riba Gewone Dienst y e a keda desde e tempo ey mescos. Pero otro biaha nos lo weita, si ta posibel, nos ta pone riba Kapitaaldienst.
Tocante e hoofdtijdschrijvernan cu lo mi a duna un toezegging aña pasa, esey ta un cos cu te ainda e ta den estudio. E ta un punto masha dificil pa bo determina na elimina nan completamente. Mester sabi promer kiko ta haci cu e cuater hoofdtijdschrijvers ey, unda ta manda nan, ki trabao tin pa nan. Esey ainda ta bao di consideracion, pasobra ainda nos no por bin cu un solucion definitivo riba djé, pero esey no kier meen cu nos a lubida, loke nos a bisa Raad caba aña pasa. Nos ta spera cu pronto lo nos keda cla pa duna Raad di conoce e resultadonan.
Señor Osbaldo Croes a puntra ki trabao tin na San Nicolas, na Reinigingsdienst pa un typewriter di f.400,--. Mi no sabi berdaderamente cu e ta hustifica, pero eynan mester di un typewriter, pa traha werkorders, staatnan, overzichtnan etc. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Dan wil ik even de heer Chance antwoorden. Die heeft onder mijn aandacht gebracht, als plaatselijk hoofd van politie, dat er een onveilige toestand bestaat bij de rotonde op het kruispunt Bernhardstraat en Dr. Schaepmanstraat te San Nicolas, waar zich een klein plantsoentje bevindt, doordat er daar auto's parkeren, waardoor het gevaarlijk wordt voor het verkeer. Ik ben de heer Chance dankbaar voor de hint en ik heb intussen de heer Commissaris van Politie gevraagd, deze zaak te onderzoeken en indien blijkt, dat hier inderdaad sprake is van een gevaar voor het verkeer, danwel een overtreding, dan zal hier een einde aan worden gemaakt. Wij gaan thans over tot de tweede ronde. Het woord is aan de heer Oduber.

DE HEER G.A.ODUBER: Danki, Señor Presidente,
Mi kier ta relativamente corto, pa motibo cu hopi biaha di aki banda ta sali algun ideanan constructivo y positivo, pero e captacion di e ideanan aki na e mesa principal ta laga hopi di desea.
Mi kier a aclarea un punto riba e responsabilidad cu mi a menciona den promer ronde di e diputado di Openbare Werken.
Podiser e no a comprende mi bon. Mi a bisa cu e ta responsabel pa e politica na Dienst voor Openbare Werken. Mi no a bisa cu e ta responsabel na Raad. Mi ta completamente al tanto (pa nos papia manera Señor Max Croes) cu ta Bestuurscollege den su totalidad ta responsabel na Raad.

Señor Presidente, tin varios punto den compra di auto y reemplaso di medio di transporte. Mi kier bin bek, pasobra mi no a haya un contesta concreto ni definitivo di e diputado concerni. E no sabi si otro aña ta bin e mesun suma exhorbitante aki riba begroting atrobe, e no sabi si e ta hopi mas abao. Pero mi kier tumé na consideracion cu si no ta asina cu otro aña no tin un suma halto, pakiko no ta extende e gastonan di compra y reemplaso di auto y otro medionan di transporte riba varios aña, door di cual e presupuesto lo worde grandemente alivia.
Mi a papia den promer ronde riba e autotoelage di autonan nobo cu lo worde cumpra pa cierto afdeling di Dienst voor Openbare Werken.
Mi kier a duna un ehempel concreto.
Riba pagina 20 nos ta haya autotoelage na Planologische Dienst f.2.000,--, siendo cu den begroting di 1968 Planologische Dienst no tabata gosa di ningun autotoelage.
Riba pagina 72 di Memorie van Toelichting nos ta haya cu Planologische Dienst lo haya uitbreiding di auto, mi ta lesa: 1 sedan di f.4.000,--, un stationwagen met imperiaal, di f.4.300,-- y un pick-up di f.6.500,--. Mi kier puntra anto ta pakiko un departamento cu nunca no tabatin autotoelage, cu podiser tabatin algun auto, awor ta haya autotoelage y ainda tres auto mas acerca?
E mesun caso ta presenta su mes den e afdeling Architektenbureau.
Atrobe mi ta bolbe lesa, blz. 20 di Memorie van Toelichting, tin un autotoelage di f.6.000,--; siendo cu den begroting e autotoelage ta f.3.600,--, atrobe un aumento di f.2.400,--. Pero ademas na blz. 72, nos ta weita bao di e heading di uitbreiding di wagenpark: Architektenbureau ta haya 2 stationwagen met imperiaal nobo, cu ta costa f.8.600,-- y un sedan cu ta costa f.4.100,--. Señor Presidente, mi ta puntra mi mes si no ta bale la pena considera tur e gastonan exhorbitantenan di mantenecion y e cuenta haltisimo di coriente, cual ta suma f.20.000,-- di airconditioning na Dienst voor Openbare Werken, studia e posibilidad pa yega na un sistema central di aireacondicionado.
Señor Presidente, Bestuurscollege, den bos di diputado Guzman Croes tin un plan, mi ta puntra pa reparacion di caminda? E ta worde ehecuta? Si e no ta worde ehecuta, pakiko no? Si no tinéle con por traha asina? Of ta worde traha segun humor y gana di e dirigentenan den e departamento aki? Ta posibel pa haya un specificacion di e urgencia y necesidad di e post Gereedschappen en hulpmaterialen, cu ta worde menciona den e Memorie van Toelichting, blz. 20 y 21, pa cada afdeling? Wel ta worde bisa pa cual afdeling e ta designa, pero no ta worde bisa kiko. Mi ta lesa den Memorie van Toelichting, blz. 20, post 450: Gereedschappen en hulpmaterialen: Voor de aankoop en het onderhoud van gereedschappen, alsmede voor de kosten van hulpmaterialen worden de volgende bedragen begroot: entre otro, afdeling 11: garage- en werkplaatsen f.11.000,--. Esaki no ta informacion cu ami, como miembro di Raad ta desea. Mi kier sabi pakiko e f.11.000,-- ta worde gastá y mi kier sabi si loke ta worde gasta riba dje ta necesario y urgente. Esaki no ta un toelichting.
Mi ta weita na afdeling 12: auto- en machine-bedrijf (smeermiddelen etc.) f.9.000,--. Ta hopi vaseline nan kier pasa e aña aki. Mi ta sigui bao pagina 21, afdeling 17, waterbedrijf (waterjugs, etc) f.2.000,--, mi ta bay na afdeling 24: Planologische Dienst (meetpennen) f.3.000,--. Mi ta puntra mi mes ta unda nan ta bay hinca nan asina.
Riba post 8.10: E post: Opbrengst werkorders enz. Riba mi pregunta den promer ronde e Señor diputado ta referi mi pa informacion riba pagina 13 di Memorie van Toelichting. Señor Presidente, permiti mi lesé un rato:
Den afdeling 1: Baten en Lasten, post 8.10, ta pará: Opbrengst werkorders Lands- Eilandsdiensten en particulieren f.1.423.670,--, un aumento di no menos cu 250-pico mil florin. Awor Señor diputado ta bisa mi lesa mi Memorie van Toelichting.

Mi ta comprende, Señor Presidente, cu ta esey ta e conseho cu e a haya di esnan cu a hinké cu e begroting aki, pasobra mi no por kere cu ta e mes a prepara e contestanan. Pasobra riba blachi 13 di Memorie van Toelichting ta pará: Opbrengst werkorders enz: de werkorders worden voor het merendeel ten laste van de algemene begroting uitgevoerd.
De te verrichten werkzaamheden en levenraties zijn bij het opmaken van de begroting Dienst voor Openbare Werken NIET BEKEND.
Het is dus NIET mogelijk een gespecificeerde verwijzing naar de posten van de algemene begroting te geven.
Diputado Guzman Croes ta referi mi riba un otro punto riba pagina 1, 2,y 3 di Memorie van Toelichting.
Señor Presidente, haci mi un fabor y pidi Señor Guzman Croes pa ora nos haci un pregunta e check begroting promer cu e contesta, pasobra Memorie van Toelichting ta cuminsa riba pagina 11.
Señor Presidente, entre otro, diputado Guzman Croes ta bisa den su betoog largisimo cu e ta spera cu muy pronto e salarisherziening lo worde treci den Raad. Otro prueba di inocencia.
Desde cuando bezoldiging di ambtenaar ta worde trata den Eilandsraad?
Riba mi pregunta cuanto hende ta bin for di exterior y ta poni den begroting den e vacaturenan aki, e ta bolbe referi na Memorie van Toelichting caminda ta para solamente vacature. Tin vacature den e personeelskosten. No ta bisa vacature voor een buitenlander.
No ta bisa vacature voor een Nederlander. No ta sa vacature voor een Arubaan. Mi a puntra specificamente cuanto di e vacaturenan tin y cual preparacion ta worde pensa ariba door di Bestuurscollege
Post 8.30. Mi pregunta tabata riba kiko Bestuurscollege a calcula cu e aumento di e produktie steenslag den un aña di tempo ta mas di f.45.000,--? E ta bolbe referi mi na e Memorie van Toelichting, Señor Presidente, pagina 54. Permiti mi bolbe lesa pa e tende, podiser pa promer biaha kiko e Memorie van Toelichting ta bisa.
Onder nummer van de afdeling 15, Steenslagbedrijf, rekening nummer 5.15.48 staat: Productie steenslag f.138.363,--. Esaki ta un toelichting?
Mi a pidi un toelichting, e basenan concreto, e hechonan, e factornan di experiencia y e cifranan ariba cual Bestuurscollege a basa e montante aki. Post 434. Afdeling 1. Mi a haci un pregunta cuanto aircondition y algun otro pregunta refiriendo na e airconditionnan aki.
E ta referi mi atrobe na Memorie van Toelichting, bladzijde 19.
Permiti mi bolbe lesa bladzijde 19 di e Memorie van Toelichting.
Riba post 434 ta bisa: AANKOOP EN ONDERHOUD VAN AIRCONDITIONERS:
a. Aankoop airconditioners f.3.500,--.
Pa Señor diputado Guzman Croes su informacion, esaki no ta bisa cuanto airconditioners tin aki den.
Riba mi pregunta di stoffering mi no ta corda mes kiko ta e splicacion cu diputado Guzman Croes a duna mi pero como nos mente ta humano pa certitud mi a check definicion di stoffering den diccionair.
E ta bisa "alles dat hoort tot de versiering van een huis".
Tapijt tambe ta versiering di un cas, no ta asina?
Ora nos habri e begroting di Dienst voor Openbare Werken riba pagina 21, nos ta weita bao di e post 453, MEUBILAIR, APPARATUUR EN INSTRUMENTARIUM mas abao, overige meubilering en stoffering.
Nos ta bira e blachi y nos ta weita afdeling 12 mas abao, stoffering.
Nos ta sigui mescos riba afdeling 24 y 25 y tur dos tin stoffering aden. Por ta diputado Guzman Croes no kier comprende of ta frega nan ta fregué. Den bos halto diputado Croes ta bisa cu e placa pa compra y reemplaso ta pa tur departamento den gobierno.
Señor Presidente, di e total di f.587.500,--, exactamente, pa diputado Guzman Croes su informacion f.36.000,-- ta pa otro departamento cu no ta Dienst voor Openbare Werken.

Es decir, pagina 71 bao AUTO EN MACHINEBEDRIJF nos tin vervanging van afgekeurde en afgeschreven voertuigen: 1 pijpentruck met lift di aña 1962 pa Water- en Energiebedrijf y riba pagina 72 nos ta haya un pick-up met opbouwcombinatie pa Telefoondienst pa uitbreiding. Mas ariba nos ta haya un sedan pa Luchthaven y un sedan pa Maatschappelijke Zorg. Despues di esey delaster un di e autonan aki, medicnan di transportacion, ta pa Dienst voor Openbare Werken.
E contestanan di e diputado di Dienst voor Openbare Werken ta demostra claramente e politica negativo cu ta worde hiba na Dienst voor Openbare Werken. Ora e mes no sabi kiko su contestanan ta inclui, ora e mes no ta sabi di lesa locual ta presenta na Raad den e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken loke e ta tira den cara di otronan cu ta haci pregunta, ora e mes no tin contesta positivo y concreto riba problemanan sobresaliente den su departamento, ora e mes ta bisa cu e no ta comprende Hulandes mucho bon, nos fraccion, na bienestar di e gobierno insular y pa progreso di e comunidad ta sintiéle obliga di rechasa e presupuesto aki. Cu tur su aumentonan exorbitante y posiblemente hasta yega of yuda esnan cu ta berdaderamente sinti pa un alivio radical y positivo den e departamento di Dienst voor Openbare Werken, expresa nos conviccion di incapacidad, falta di iniciativa y sentido creativo y hasta por bisa di completo negativismo di e diputado concerni.
Señor Presidente, mi ta termina door di referi na un parti di biblia cu ta bisa: "Zalig zijn de armen van geest want hunner is het koninkrijk des hemels". Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, ik zal in de tweede ronde zeer kort zijn. Ik zal beginnen met te verklaren dat ik kan begrijpen dat de gedeputeerde van Openbare Werken mij niet kan begrijpen.
De gedeputeerde van Openbare Werken heeft al moeilijkheden om Openbare Werken te begrijpen. Misschien als ik een beetje langzamer spreek, dat hij mij dan kan volgen.
Allereerst wil ik stellen dat de betrokken gedeputeerde persoonlijk in deze raadszaal vorig jaar bij de begrotingsbehandeling beloofd heeft om reorganisatie in Dienst voor Openbare Werken aan te brengen.
Hij kan daarom het vorige Bestuurscollege niet de schuld geven, dat het niet gelukt is om reorganisatie bij Dienst voor Openbare Werken te brengen.
Vervolgens vind ik het jammer dat de gedeputeerde zich niet met mij kan verenigen, dat de drie mensen bij Dienst voor Openbare Werken, die de cursus voor assistent-opzichter hebben gevolgd, met eigen middelen worden aangesteld als assistent-opzichter. Dus men studeert voor iets en de beloning is niets. Deze mensen hebben hun vrije tijd opgeofferd en geprobeerd zichzelf op te werken door meerdere en betere prestaties. Ik zou willen zeggen, voor assistent-opzichter gestudeerd, voor assistent-opzichter beloond. Heel eenvoudig net als één en één twee is.
Daarom zal ik bij de artikelsgewijze behandeling met een voorstel komen hierover.
De gedeputeerde heeft mij geantwoord dat gelijkwaardige opleidingen van de U.T.S.'ers het Hogere Politechinische Onderwijs is.
Maar hij vergeet hierbij te vermelden dat als hij dit werkelijk gelooft men hier op Aruba nooit een H.P.S.-er zal zien, niet eens een idealistische H.P.S'er. Op Curacao wordt de H.P.S.'er iets onder de H.B.S.'er en iets boven de U.T.S.'er beschouwd. Ik hoop dat de gedeputeerde dit zal onderzoeken. Dit is weer een positief advies.
Verwacht wordt dat volgend jaar 6 H.T.S.-ers naar Aruba zullen komen. De gedeputeerde verwacht ook dat er Hollandse H.T.S.ers zullen komen. Is er hier niet een conflict? Ik ben vergeten in de eerste ronde te vragen hoeveel bouwkundige H.T.S.'ers er in 1969, 1970, 1971 terugkomen. Ik hoop dat de gedeputeerde mij niet kwalijk neemt.

De gedeputeerde heeft mij in de eerste ronde niet het honorarium opgegeven dat betaald wordt aan de vervangende ambtenaar bij de Plantsoenendienst tijdens het verlof van de persoon die dus de tuinaanleg verzorgt bij de hotels.
Hij belooft dat Aruba groener zal worden doordat de Plantsoenendienst meer werk zal doen. Hij is ook blij dat Aruba veel meer gras krijgt. Maar op mijn vraag waarom de Sheraton tuin in zo'n deplorabele toestand verkeert heeft hij niet een officiële antwoord gegeven. Ik kan hem vragen om een deskundig rapport hierover te laten maken.
Volgens mij zijn er verschillende redenen.
De grondconditie, hetgeen wortelgroei kan bevorderen en dus de plantengroei. De grondaanvulling is zo zwaar op de klei dat als het zonlicht er bij komt de klei hard wordt waardoor geen lucht komt bij de wortels. Volgens mij heeft men dit niet goed gecontroleerd.
Misschien zijn er andere oorzaken. Daarom vraag ik de gedeputeerde of hij dus geneigd is een rapport hierover te laten maken.
Wat betreft de hoofdopzichter van San Nicolas kan ik zeggen, dat de gedeputeerde mij vergeten heeft te vertellen dat hij tegen die meneer heeft gezegd in het Papiaments: "nó,ta pasobra e a instala facilidadnan di electricidad pa un reunion publico di Partido Patriotico Arubano den su tempo liber nan mester a mandé Playa.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, de heer gedeputeerde van Openbare Werken heeft op de tweede vraag van onze fraktieleider, de heer Oduber, gemakshalve verwezen naar de Memorie van Toelichting, en op de enige vraag die ik gesteld had verwees hij mij naar Ab. 1956 No. 14. De inhoud van dit Ab. is mij bekend omdat ik toevallig de eer had in de Raad te zijn toen dit Ab. het levenslicht zag. Maar mijn vraag is niet geweest aan de hand van welk Ab. de afgekeurde materialen verkocht worden. Mijn vraag was welke procedure in de praktijk wordt bewandeld. Ik heb dat gevraagd als een wet nu eenmaal gemaakt is, wanneer de tijd bereikt is deze gewijzigd dient te worden, vooral als er een wet goed loopt en dan plotseling ergens lijkt op een scheermesje in de handen van een baby.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat dit niet het geval is bij het verkoop van tweede hands goederen en afgekeurde materiaal bij Dienst voor Openbare Werken. Wij hebben vanmorgen gehoord van een lid van deze Raad dat er een auto gerepareerd is op kosten van de gemeenschap voor f.2.000,-- terwijl de auto verkocht werd voor f.300,-- a f.400,-- met gebruikmaking van een artikel.
Artikel 6, waar de heer gedeputeerde mij naar verwijst: "eigendom van het eilandgebied wordt slechts verkocht indien zij niet voor de dienst nodig is". Maar wie zegt nu in de praktijk dat deze zaak niet meer nodig is voor de dienst? Is dat één gedeputeerde, of meer gedeputeerden, of het Bestuurscollege? Is het het hoofd van dienst of de administrateur van de dienst? Dan zegt het tweede lid, "in het vorige lid bedoelde geschiede door of namens het Bestuurscollege in het openbaar".
Mijnheer de Voorzitter, deze twee leden van dit artikel zijn veilig in de handen van het Bestuurscollege. Maar lid 3 van dit artikel moet geschrapt worden of gewijzigd worden. Nu is niet het moment dat ik het kan doen. Misschien kom ik ermee bij de behandeling van de hoofdbegroting. Maar artikel 3 is heel gevaarlijk en daar zit venijn in.
Het zegt, "in afwijking van het bepaalde in het vorige lid kan een eigendom onderhands worden verkocht". Dat is gevaarlijk, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Dat is altijd zo geweest, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R.FINCK: Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, het is altijd zo geweest maar de mensheid moet nu het recht hebben de wet te veranderen wanneer deze wetten in de weg zitten.

DE HEER D.G.CROES; GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter,...........

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet gestoord worden door de heer gedeputeerde als ik spreek. Hij heeft het al twee keer gedaan en ik geloof dat hij wel een goed voorbeeld moet zijn en de vragen beantwoorden.
Maar ik verlang geen antwoord meer van de heer gedeputeerde. Ik stel er ook geen prijs meer op, maar waarschijnlijk zal ik komen bij de behandeling van de hoofdbegroting met een voorstel om het derde lid te schrappen, zodat alles dan openbaar verkocht wordt.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil vragen of ik misschien van de gedeputeerde ergens in de begroting van zijn dienst zien kan waar een post opgebracht is, "opbrengst verkoop afgekeurd materiaal ".
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, casi no bal la pena pa nos sigui discuti e presupuesto di Openbare Werken basá ariba e manera cu e diputado concerni a contesta e diferente preguntanan hací door di nos fraccion, muy en especial e preguntanan hací door di nos lider di fraccion. En bes di a tuma e cantidad di tempo pa papia tocante e presupuesto aki e por a bisa den dos palabra, Señores, bosonan tur lesa boso begroting y boso Memorie van Toelichting pasobra eyden tur contesta ta hinca, locual no ta asina pasobra lider di nos fraccion, Señor Oduber a mustra e diputado concerni cu cuestion di referi nos na e Memorie van Toelichting di e presupuesto aki no tin nada di haber cu esaki pasobra eyden no ta para nada di e informacionnan general cu Raad mester pa e por huzga un presupuesto debidamente na su merito.
Toch, ya como nos ta aki den pa trata e presupuestonan di e diferente departamentonan di gobierno insular y como representantenan di pueblo escogi door di pueblo, nos lo sigui bataya cu e speransa cu nos lo por haya resultadonan positivo na bienestar di e pueblo cu nos ta representa. Si no ta awe of mayan, anto muy pronto, Señor Presidente.
Mi ta contento sí di a tende for di boca di e diputado di Dienst voor Openbare Werken cu sí ta asina cu si mayan e hefe actual di Dienst voor Openbare Werken bay cu pensioen tin ambtenaarnan adecuado aki mes cu por worde nombra como hefe di Dienst voor Openbare Werken sin tin cu manda busca pafor of di Hulanda. Mi ta spera anto cu e ingenieur cu mi a menciona awor ey no ta destina anto pa bira hefe di Dienst voor Openbare Werken mas oro manera a worde contesta door di e diputado.
En cuanto e cantidad di auto cu tin mester na Dienst voor Openbare Werken e aña aki, den su contesta e diputado a bisa cu esey no ta hopi pasobra e necesidad segun Dienst voor Openbare Werken tabata mucho mas hopi pero e pedida di Dienst voor Openbare Werken a worde corta hopi door di Bestuurscollege y miembronan di Raad cu ta respalda Bestuurscollege. Nan a kita masha hopi for di djéle y door di esaki rond di f.600.000,-- a keda over. Lo mi kier a puntra mi mes, cuanto e tabata anto si nan no a corta e suma. Esaki lo a pasa un miyon florin e aña aki, Señor Presidente.
Pero nos a haci e pregunta tambe pakiko tur e cantidad di auto aki den un solo aña. Si mi no ta kiboka Raad no a haya contesta riba esey.
Tocante e reemplaso di e opzichter for di Reiningsdienst na San Nicolas pa traha na Oranjestad e diputado a bisa cu ta pa e pone su mes na altura di diferente otro trabaonan di Dienst voor Openbare Werken y pesey e a worde manda Oranjestad.

Señor Presidente, no ta bal la pena pa bay den discusion ariba e punto aki. Diputado Guzman Croes sabi cu ningun di nos ta keré.
Tur hende sabi masha bon cu e hende ey a worde manda Playa dos dia despues di un reunion di Partido Patriotico Arubano na Sabaneta pasobra nan a weitéle ta yuda na preparacion di e reunion di Partido Patriotico Arubano. Y e diputado sabi tambe cu ningun hende ta kere e motibo cu e a duna awor ey.
Señor Presidente, ariba e pregunta si Raad por a haya un specificacion kiko a worde pagá na e diferente ambtenaarnan den algemene leiding en administratie na Dienst voor Openbare Werken durante aña 1968 y tambe gratificatie cu a worde duná na ambtenaarnan den e resto di e onderafdelingnan di Dienst voor Openbare Werken cu no por haya overtime pagá, e diputado a contesta nos cu e no por duna e contesta awor pasobra e no tin e cifranan y cu gratificatie no a worde duna na e otro ambtenaarnan cu normalmente no por haya overtime pagá.
Mi no ta kere cu Raad lo tin algo contra si Señor diputado of Bestuurscollege of Señor Presidente, pidi Raad pa schors e reunion aki pa un dia of dos dia of un of dos siman pa asina Dienst voor Openbare Werken su administratie por presenta, yudá door di e departamento di Finansas, e specificacionnan aki. Si no por haya nan awe mes anto pidi un schorsing di e reunion y busca e cifranan aki pa presenta na Raad e overtime pagá. E diputado a bisa cu no a worde duná ningun gratificatie.
Señor Presidente, e diputado di Finansas no ta aki den awor aki pero kisas diputado Betico Croes lo por a pone un nota péle cu lo mi kier a puntréle cu si é, diputado di Finansas, no sabi cu durante aña 1968 é a firma un of otro bevel pa paga gratificatie na ambtenaarnan na Dienst voor Openbare Werken den e onderafdelingnan algemene leiding en administratie.
Si nan yamé gratificatie of persoonlijke toelage of kiko cu ta esey no kier meen. Pero tin cu a haya persoonlijke toelage incluyendo e administrador, pa nan trabao of pa nan kedamento over cierto suma di placa.
Si e diputado concerni no kier duna contesta nos lo bin cuné despues. Pero mas bunita ta si Señor diputado presenta esaki na Raad awor durante e reunion aki.
En cuanto tur e meublenan di kantoor, lessenaar, typewriters, telmachines, rekenmachines y stencilmachines enz. e diputado a contesta cu mester mas machine moderno pa mas eficacia. Señor Presidente, anto cumpra 200 typewriters mas cu tur e otro machinenan ey, nan ta produci mas trabao na Dienst voor Openbare Werken? E machinenan so lo no produci mas, Señor Presidente? Pero atrobe e pregunta ta pakiko tanto cantidad di machinenan di kantoor den un solo aña?
Mi a haya como contesta en cuanto e kantoor di Reinigingsdienst na San Nicolas concerniendo e lessenaar y typewriter cu mi a puntra, cu e opzichter cu tabata aya riba promer ta na Playa actualmente y cu tabata usa tur e tempo su mes typewriter. Awor e a bay cu su typewriter y den kantoor no tin typewriter actualmente. Awor mi kier puntra si e lessenaar tabata di djé tambe of e a keda?
Si e lessenaar a keda eyden pakiko cambia e lessenaar pa un nobo? Diripiente e a bira asina bieuw cu e no ta sirbi mas pa e opzichter nobo, kisas?
Segun mustrá den begroting e typewriter pa e kantoor ey ta costa f.400,--. Señor Presidente, un typewriter di f.400,-- ta un typewriter basta grandi cu un carriage basta grandi.
Señor Presidente, e diputado a contesta mi cu e calidad di trabao aya riba ta di type werkorders y bonnetjes. Pero den e cantidad di typewriters cu tin idea di cambia na Dienst voor Openbare Werken e aña aki, no tin ningun di e bieuwnan cu por worde usa aya riba?
Señor Presidente, no comprende mi robes.

Mi no kier solamente pleita contra e kantoor ey riba pero mi a tumé como ehempel. Asina por tin tambe otro onderafdeling na Dienst voor Openbare Werken na Playa mes cu por worde considera di e mesun manera. Mi a tuma Reinigingsdienst na San Nicolas como ehempel.
Imagina bo un typewriter nobo nobo pa type werkorders y bonnetjes!
En cuanto e posible drechamento di un truck locual a costa pa drechamento so f.2.000,-- y cu mes ora despues cu e trabao tabata cla, a worde bendi cu un persona pa f.200,--, e diputado a contesta Raad cu nada di e esey no ta conoci pa e diputado ni pa Bestuurscollege. Por lo pronto lo mi no bay mas leuw den e asunto ey. Nos lo tende di djéle muy pronto, despues di e reunion aki.
Señor Presidente, e overtime na algemene leiding y administratie a subi cada aña mas. Na aña 1967 e tabata f.2.500,--. Na aña 1968 e a bira f.8.000,-- y pa aña 1969 e a worde calcula pa f.12.000,--.
E motibonan berdadero no a worde duna na Raad te ainda. Mi ultimo pregunta en cuanto esaki lo mi kier a hacié mas bien na e diputado di Centrale Tabuleerdienst. Den su discurso awe mainta mi colega Yarzagaray a puntra pakiko no ta worde hací mas uso di e machinenan di I.B.M. di gobierno pa mas trabao di Dienst voor Openbare Werken worde poní riba djé.
Si nos ta bon informa henter gobierno di e isla di Aruba no ta haci suficiente uso di nos machinenan den e Centrale Tabuleerdienst.
Diputado Guzman Croes a contesta cu esey tabata un bon idea pero nos no tin ainda suficiente hende adecuado y capacita pa pone e diferente trabaonan di e diferente dienstnan ariba I.B.M.
En cuanto esey lo mi kier a haci un pregunta na diputado Laclé.
Mi a comprende cu aña pasa a worde tumá den dienst un ambtenaar cu segun mi parecer tin masha hopi experiencia di I.B.M. E a traha pa binti-pico aña den Lago den I.B.M. so. Si mi no ta kiboka e tabata den Lago programmer assistant analist. E a worde tuma den servicio aki na gobierno pa studia e trabaonan den e diferente departamentonan di gobierno y traha un analise di e asunto aki, presentéle na e departamentonan y na Bestuurscollege pa pone mas trabao, no solamente di Dienst voor Openbare Werken sino di otro dienstnan tambe ariba I.B.M. machine.
Pues lo mi kier puntra e ambtenaar aki cu a worde tuma den dienst kiko e ta haciendo actualmente? E ta haciendo e trabao pa locual e a worde tumá? E ta bayendo rond den e diferente dienstnan pa studia e posibilidad pa pone e diferente trabaonan den e dienstnan riba I.B.M., of por lo menos un parti di nan? Of e no ta hacié mas y awor e ta worde usá pa haci trabao di operateur so? Mi ta spera cu diputado Laclé lo no referi nos na e Memorie van Toelichting pero cu e lo duna nos un bon contesta pa Raad comprende exactamente e pregunta aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, mi kier a pidi bo indulgencia pasobra tin algun cos cu no a laga mi completamente contento.
Hopi cos a worde aclarea pa mi, pero no tur.
Mi kier a cuminsa cu e uitbreiding cu un hoofd-ingenieur y mi ta puntra mi mes, despues di a tende e argumentonan di e diputado, si en bes di e hoofd-ingenieur si no tabata mihor si nos tabatin un eficiency expert pa haci algo pa nos na Dienst voor Openbare Werken.
Tin algo fout algun caminda.
Señor Presidente for di aña 1951 te cu 1969 mi tabata masha amante, ora cu mi no tabata miembro di Raad, di scucha e reunionnan di Eilandsraad. Francamente ta despues cu nos a haya un S.P.D.'er na Dienst voor Openbare Werken tin tanto bagamunderia asina. Promer cu esey nos no tabatin tanto troubel asina. Mi ta puntra mi mes cu si ta den calibe di e persona e cos ta sinta. Of podiser un persona den rango halto asina no mester haci nada y ta solamente un assistent e mester pa yudé haci su trabao.
Un caminda falta algo.

Mi kier a haci un pregunta chikito. Awe ta pidi 1/2 miyon florin pa auto. Sinembargo na april di aña 1968 a worde aproba un montante pa cumpra auto y te ainda nan no a cumpra nan. Esey ta un diferencia di casi 4 luna. Awor mi ta puntra mi mes si tabata necesario pa awe bringa e 1/2 miyon florin cu toch nos no ta usé promer cu fin di aña.
No ta mas prudente pa gasta solamente f.300.000,-- e aña aki - toch nos no ta hayé promer cu fin di aña - y warda e resto pa 1970.
Tambe mi ta puntra mi mes, papiando di e spare-partsnan, cu si no a bira tempo cu ora cu gobierno cumpra auto, haci manera Lago ta haci, exigi condicion pa cumpra auto of un cierto marca di auto y cu e agente duna garantia cu e ta mantene piesanan na stock di e auto cu gobierno ta cumpra for di djé. Asina leuw cu mi por a comproba Dienst voor Openbare Werken ta tene piesanan pa auto cu ni e dealernan no ta bende, pasobra nan no ta dje kens ey.
Tambe mi ta puntra mi mes, y esaki ta basa ariba experiencia, pakiko no ta bin un cambio den politica di Bestuurscollege den su totalidad den tur departamento den cumpramento di cosnan. Mi lo duna un ehempel. Si un departamento na dado momento mester papel pa seca man e ta cumpre na Dienst voor Openbare Werken. Pero si e departamento cumpré for di e agente e ta hayé cu 10% di rebaha. Ora nan cumpré for di Dienst voor Openbare Werken no solamente nan ta perde 10%, nan mester carga 16% ariba of 20%. E departamento di Dienst voor Openbare Werken a bira un parasiet riba e otro departamentonan y segun mi esey no mester ta asina. No mester ta asina pa e departamentonan perhudica nan begroting a costo di otro departamento. Mi no ta kere den blaas op un departamento crea job pa amigonan a costo di pueblo.
Tambe mi ta puntra mi mes cu D.O.W. ta duna su trahadornan transportacion. Lo no ta mas barata si duna e hendenan un bus-fare. Mi no ta un experto pero mi sa di conta. Un calculo global lo mustra mi cu suponiendo 400 trahador na Dienst voor Openbare Werken cu ta haya un toelage chikito pa paga bus grandi, mi ta sigur cu nos ta spaar un par di mil florin pa aña ariba esey so. Naturalmente ta keda e problema ora mester move nan di un caminda pa otro. Pero mirando e cantidad di pick-up y dumptruck mi ta kere cu esey lo por worde solucioná. Esaki no ta solamente pa Dienst voor Openbare Werken.
Personalmente mi conoce hopi ambtenaar cu ta haya toelage cu en berdad nunca a usa nan auto.
Señor Presidente, francamente awe merdia, despues cu mi a tende argumentonan techniconan, e unico cos cu mi por a haci tabata hari, pasobra mi no ta weita cu tin mester pa cada onderafdeling un of dos of mas telmachine. Si ta asina technico e cosnan aki ta anto ta computer cada un di nos mester. Mi a traha hopi aña na Lago y pa hopi calculonan bruto un slide-rule, un cos di f.40,-- tabata suficiente.
Tambe mi kier haci e observacion aki, Señor Presidente.
Naturalmente esaki no ta bay solamente pa Dienst voor Openbare Werken sino pa tur departamento. Segun mi tin un tendencia den gobierno pa crea mas gasto posibel, haci e departamentonan mas grandi, pasobra mas grandi e departamento ta mas hopi hende tin den e departamento y mas cachet e hefe lo tin.
Esey no ta husto. Mi mes a drenta den oficinanan y ora mi yega aya den mi ta puntra mi mes si e oficinanan aki realmente ta pertenece na un lugar di trabao of ta un cas priva nan ta.
Un lugar di trabao mester ta limpi adecuado pero su embeyesamento no mester ta asina grandi cu bo ta lubida cu bo ta den un oficina di gobierno y hasta bo ta kere cu ta den cas priva bo ta. Esaki no ta na Dienst voor Openbare Werken so. Pesey, Señor Presidente, lo mi kier a haci un apelacion na Bestuurscollege pa mas tanto cu por cuminsa mengua ariba e gastonan. Nos tur aki den ta conciente di cu nos no tin un rio di oro.

E cent cu nos tin ta bin door di belasting y cu e cent aki no ta pertenece na nos sino na e pueblo. Ta deber di cada un di nos pa mira cu e cent aki ta worde bon usá.
Awe mainta mi a haci un remarca chikito y mi a bisa cu ora haci un cambio radical cu lo mester manda hende cas nan ta yora. Mi no ta pidi ningun ora pa manda nan cas. Mi a bisa si ta necesario pa manda nan cas, lo yora. Señor Presidente, mi ta cuminsa pa kere cu un trahador ta sali for di su cas mainta cu e proposito di bin duna 8 ora di trabao.
Nos ta bisa cu nos por tuma e trahador na malo si e no traha. Sí nos por tumé na malo pasobra e ta cobra na fin di siman. No ta asina cu e trabao ta asina delicado cu é no sabi kiko e mester haci. Mi sabi for di experiencia cu tin hende cu ta stuur un tractor cu no tin e decencia di cohe un pida paña pasa riba e tractor pa kita stof ariba djé.
Un helper mester haci esey. No solamente e hefe di departamento mester zorg pa esakinan. E responsabilidad ta cay riba tur esunnan cu ta hoofdopzichter, opzichter y assistent-opzichter. Al fin y al cabo na e momento cu bo haya un job cu ta duna bo responsabilidad riba otro trahador bo mester zorg pa nan traha. Ningun hende no por bin bisa mi, a pesar di cu ami tambe ta hende y ami tambe ta trahador, cu un hende por bin siman aden siman afor sin cu nan haci nada absolutamente. Mi ta comprende bao di cierto circumstancia cu tin hende cu berdad no tin trabao urgente of trabao pa 8 ora. Sinembargo ta keda algo cu e por haci.
Y si pasobra e no tin trabao e ta hunga domino, mi no por accepta.
Segun mi hasta cana por nada e por siña.
Señor Presidente, mi ta kere cu si Bestuurscollege, especialmente e diputado concerni, pone pía aboa y e hefe di departamento tambe y tur e opzichternan tambe pone pía abao y reconoce nan responsabilidad, mi ta kere cu e leegloperij aki lo caba.
Mi ta realmente contento di tende di e diputado concerni cu ya e a mehora poco y e leegloperij lo caba. Un cos sí mi mester bisa, cu tambe ta haci mi contento realmente, cu a menos Dienst voor Openbare Werken tin balor di yamé na su nomber. Nan ta honrado pasobra nan ta admiti cu e hendenan ta cana por nada. Den otro departamentonan nunca bo ta tende esey.
Señor Presidente, mi no ta bay gasta mucho tempo mas di boso precioso tempo pero lo mi kier haci un apelacion pa cada 21 di nos aki den. Cada un di nos por yuda, tal bes door di kritika, door di sugerencia y door di observacionnan, pa haci e tarea di Bestuurscollege mas facil y duna nos un mihor gobernacion. Pesey nos mester uni forsosamente.
Mi ta spera cu ora nos bay riba e artikelsgewijze behandeling nos tur lo keda masha zakelijk. Tambe mi ta spera di e diputado concerni cu su contestanan lo ta masha concreto.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ami tambe lo ta corto den tweede ronde. Ya mainta mi a haci basta papiamento riba algun punto cu mi a trece padilanti. Mi kier a bisa sí cu mi a tende un contesta di diputado Guzman Croes cu no ta berdad cu e asunto tin hopi midimento y eseynan. Mi kier bisa atrobe cu pa un departament run bon e empleadonan tin cu traha eficasmente y no tur dia bin ariba e mesun plan bek.
Esey mi kier meen. Mi a tende cu podiser Señor Leo no sabi bon di e asunto ey. Pesey lo mi kier a bisa cu esey ta berdad. Mi sabi di bon fuente cu nan a midi e caminda ya hopi luna largo y despues nada no a bin afor pasobra nan no tabatin ningun plan cla.
Awor mi ta contento sí cu e diputado concerni a bisa cu pronto nan lo cuminsa riba e caminda. Mi kier a gradiciéle pesey.
Tambe mi ta haya cu su contestanan duná na Raad awe tabata bon sin haci politiek. Mi ta haya esaki algo bunita. Mi ta spera cu e otro miembronan di Raad tambe lo sigui e reunion aki cu e mesun ideanan pa no haci politiek locual no ta yuda Aruba at all.

Lo mi kier a puntra cu si e hendenan cu ta bay cu pensioen (60 aña) e aña aki na Dienst voor Openbare Werken si placa a worde poni pa reemplasa nan. Parece cu aña pasa no tabatin cent, pasobra despues cu esunnan cu a bay cu 60 aña no tabatin cent pa tuma otro na trabao. Pesey lo mi kier sabi si esaki sí a socede e aña aki.
Tambe lo mi kier pa Bestuurscollege tuma na consideracion pa entrena nos hobennan. Mi a tende cu no tin posibilidad pero ta posibel sí. Mi ta kere cu pa entrena e hobennan cu tin U.T.S. of otro educacion den ora di trabao mescos cu Lago ta haci lo ta un bon idea pa yuda nan haya un bon puesto mayan. Esey ta algo cu mester bin. Esaki ta aplica pa tur otro departamento di gobierno, no solamente pa Dienst voor Openbare Werken. Riba e asunto di autotoelage mi no kier a papia hopi pasobra e otro miembronan a papia hopi riba dje caba pero mi ta haya cu e mihor sistema ta pa cumpra auto chikito mescos cu Lago y asina spaar hopi placa. Lo mi kier a puntra tambe si un miembro di Eilandsraad cu ta traha na Dienst voor Openbare Werken por haya autotoelage tambe si no tin dienstwagen pa su departamento.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER C.YARZAGARAY:</u> Señor Presidente, lo mi kier gradici Señor Guzman Croes kende a responde mi preguntanan eficientemente manera mi a spera di djé. Mi ta comprende cu e tarea cu e tin awe ta un tarea poco dificil. E ta un tarea cu e tin cu cumpli cunéle pasobra e ta diputado cu ta responsabel pa Dienst voor Openbare Werken.
Mi ta contento di a tende e kritikanan cu a worde lansa di cual nan tabata constructivo, no contra Señor Guzman Croes su persona pasobra nos no ta tuma Señor Croes na malo pa un beleid caminda e mester guía pa su advisornan y pa su hefenan di departamento. Ainda mi por bisa cu Señor Guzman Croes ta un bon diputado.
Si ta ami, otro hende of cualkier hende tabata sinta eynan Huez lo a manda mi sera pasobra ta hopi hende lo mi a kita for di trabao.
Un diputado cu ta responsabel pa un beleid di un isla manera Aruba caminda cu miyones ta drey den su departamento mester tin hende bao di djéle cu por respaldéle pa yudéle trece un begroting cu ta en berdad bon. Pero manera e a bisa esaki ainda ta mitad di locual e a integra pasobra e wenselijkheidsbegroting di e dienstnan ta corta nan a corta afor.
Ta placa di pueblo mester paga esaki y ta duro especialmente den e tempo cu nos ta den awor aki.
Tambe Señor Croes a duna un bon contesta riba e inventaris cu tin aya bao cual ta suma f.297.000,-- cual mi a menciona mainta caba ta placa morto. Ami no ta traha den gobierno pero semper lo mi por duna un sugerencia con e por alivia e problemanan cu e tin.
E a papia tambe di un autopark si ta necesario. Mi ta di acuerdo cuné den cierto sentido cu un autopark ta necesario pa bo tin.
Dienst voor Openbare Werken ta un bedrijf. Probablemente un autopark ta necesario. Den e mundo moderno den cual nos ta biba, manera mi a bisa evolucion technico, ya e servicionan aki ta worde referi door di diferente instancianan cu e autopark aki no ta hunga un rol tan grandi mas den cualkier industria si nos por compara tur e industrianan na Merca.
Tambe e a menciona pa bay over na computer. Pa autorisa I.B.M. bo tin cu tene cuenta cu ordenansanan cu tin den eilandgebied cu ta duna bo specificacion con e presupuesto mester ta. E ordenansanan aki ta pa eilandgebied su begroting y leynan mester por wanta na djé, pero tambe den comptabilidad pafor particular e ordenansanan cu ta specifica door di e koophandelswetnan cu mester bay cuné manera ta particulier nan ta. Asina ta no ta den gobierno no tin ley cu ta controla un negoshi pero pafor tambe na particular.

Esakinan nos por hala nan for di caminda si nos tin expertonan, hendenan technico cu por comprende e argumentacion moderno cual nos ta yama e electronic administration. Esaki no ta un idea pa kita hende for di trabao. Nos pensamento como miembro di Raad ta pa nos haya loke nos mester pa nos yuda nos pueblo y pa nos bisa pueblo ora nan puntra nos cuanto placa ta worde gasta. Nos tin cu responde na pueblo pasobra nan tin derecho di sabi cuanto edificio nos tin, cuanto auto nos tin, cuanto placa nos tin. Esakinan no ta cosnan secreto manera hopi hoofd van dienst ta kere y cu nan so mester sabi. Gobierno ta publico.
E pueblo cu ta paga su cent cu belasting mester sabi exactamente con ta para cu e homber cu ta dirigi su destino pé.
Teniendo secreto for di pueblo, teniendo secreto for di nos miembronan di Raad no ta yuda e situacion di Aruba.
Tocante loke un miembro aki den a menciona en cuanto un departamento di compras lo mi kier bisa lo siguiente. Un departamento di compras no ta nada nobo den un sistema gubernamental. Na Merca nos ta haya cu e purchasing department ta county, state y federal. Ya na Merca nan ta certifica un departamento di compras. Pero aki ta tur biaha bo ta laga un homber bay cu un pick-up na Aruba Trading pa cumpra f.1,50 na parts ta keda tres ora aya. Esey ta leegloper. Bo tin cu coordina esakinan pa bo tin eficiencia den bo departamento. Pesey mi ta gradici Señor Guzman Croes cu e ta weita tur e cosnan aki pero naturalmente den 1 1/2 of dos aña di gobernacion nos no por trece cambionan radical.
Tin hopi cosnan cu nos tin cu bay cu nan te ora cu e momento yega pa cambia e cosnan aki manera nos kier cambia nan. Mi ta kere cu Partido Patriotico Arubano ta di acuerdo cu esaki pasobra nan a purba hopi den 12 aña y nan no por a cambia mucho. Pero mi ta contento cu awe nan ta haya nos cu kier duna cooperacion pa trece e cambionan aki.
Mi no sabi con nan a goberna pero esaki nan ta herencianan cu nos a haya y nos den gobierno no por haci nada tocante di djé. Pero cu cooperacion mutuo nos por bin na hopi solucionnan cu ta favorabel pa nos goberna nos isla. Pesey mi ta spera cu e tarea cu Bo tin ey y cu no ta facil pronto Bo por presenta na Raad un status di e bedrijf ey manera ta discribi den e Ordenansa P.B. 1953 No. 74, cu tur informacion di Memorie van Toelichting pa nos sabi kiko ta pasa. Pesey bo por conta cu mi apoyo pa ki ora cu bin un sugerencia pa baha e cosnan aki pa nos por sigui den e aña cu ta bin aki probablemente e placa cu ta poni riba e begroting aki nos ta aprobe, pero cu un beleid conciencial, cu pa fin di aña aki nos ta spaar tanto placa riba e begroting, nos no ta usa tur. Nos a begroot f.500.000,--, nos no a usa tur pero nos a usa un f.150.000,--. Esey ta eficiencia y cada hefe di e departamentonan por trece pa nos un rapport di e departamento por ehempel riba usonan di auto, cuanto auto ta worde usá y con e ta worde usá productivamente. Cuanto gasoline ta worde gastá, cuanto hende ta haci trabaonan cu no ta necesario, cu nos por consideré inproductivo. Asina nos por usa nos isla cu e situacion financiera, manera nos ta actualmente, door di aplica cambio.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, ami kier gradici e diputado Dominico Guzman Croes pa e contestanan cu e a duna na mi persona, ta dos pregunta mi a haci y mi ta accepta e contestanan ey bon hací.
Contestanan en general no tabata mucho bon, nos por a tende for di boca di nos lider di fraccion, Señor Oduber.
Mi mester bisa sí, Señor Presidente, cu mi ta admira e manera sarcastico cu e diputado concerni a papia den su eerste ronde.
Pero tin un dicho ta bisa: wie een gat graaft voor een ander valt er zelf in. Ta facil, Señor Presidente, pa bisa, cu ta parse cu Paradera a bira masha importante y bo mester rectifica bo mes y bisa no e ta importante berdad.

Y tambe ta facil pa haci hende ridiculo door di bisé cu e mester lesa su stukken, su Memorie van Antwoord, su Memorie van Toelichting, pa despues bo haya bo confrontá cu e prueba cu bo mes no a lesa nan. Riba algun di e cosnan aki mi kier a comenta. E diputado a bisa, cu miembronan di Bestuurscollege no t'ey pa controla ambtenaarnan, nan t'ey pa goberna.
Señor Presidente, gobernacion kier meen cu mester zorg pa e ambtenaarnan ser controla, pasobra e responsabilidad, manera mi a bisa den primera buelta, ta bo ta cargué. Bo mes no tin mester di hacié, zorg pa e worde hací. Riba leegloop, e diputado a bisa cu pa kita esaki mester manda e hendenan cas. Mester kita nan fo'i trabao. Mi no ta di acuerdo cu esey, Señor Presidente, si ta goberna bo ta goberna, anto bo ta purba pa duna e hendenan ey trabao, ora nan no tin nada di haci.
Señor Chance a haci un proposicion concreto: manda nan pa sera e buraconan den caya cu tin, ora awacero ta yobe. Pero no manda nan cas, busca trabao pa nan haci. Esey ta goberna. Pero e observacion mas bunita, cu e diputado a haci ta lo siguiente. E a bisa: nos ta calcula mas den begroting, asina pa nos no tin mester cada bes di bin pidi extra kredieten den Raad. Señor Presidente, esaki nos ta yama: falta di beleid. Esaki ta loke nos ta yama: tuma e Raad aki haci sokete. Ta cos cu nos a bisa semper caba y cu awor a ser confirma pa e diputado y aki mi kier a referi na e palabranan di diputado Betico Croes, cu e a usa hopi biaha aki den Raad, es decir ta mira padilanti. E palabranan aki ta berdad, pero pa e Bestuurscollege aki nan no tin sentido, pasobra si bo calcula hopi placa riba begroting, anto sinta warda y mira loke ta bay pasa, esey no ta miramento padilandi, esey ta cieguedad, of flohera, of falta di capacidad, of, Señor Presidente, leegloop. Masha danki.

<u>DE HEER L.A.I.CHANCE:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik moet U dankzeggen voor Uw antwoord op mijn voorstel ten aanzien van de plantsoen tussen de Bernhardstraat en de Dr. Schaepmanstraat. Ik had het antwoord, dat ik van de betrokken gedeputeerde gekregen heb niet verwacht. Vooral omdat deze zelfde gedeputeerde vandaag voor de zoveelste keer aan leden van onze zijde, zowel als leden van de regeringsgezinde partijen verwezen heeft naar de uitleg, die in de stukken staat. Mag ik even, Mijnheer de Voorzitter, even de gedeputeerde verwijzen naar zijn eigen woorden, op bladzijde 297 van de notulen van de begroting van 1968. Daar zal hij zijn eigen woorden op mijn vraag kunnen lezen. Want daarin staat duidelijk wat hij voor antwoord hij heeft gegeven. Het is wel vreemd dat, nadat hij wel een antwoord had gegeven en nadat het in de notulen werd opgenomen, hij vandaag zegt, dat hij niet weet, waarover het gaat. Daarom moet ik U dankzeggen, dat U het wel begrepen en dat U toegezegd hebt, dat U een en ander zult nagaan en voor de goede gang van zaken, wil ik de betrokken gedeputeerde laten weten, dat het plantsoen, waarover ik het had tussen de Bernhardstraat en de Dr. Schaepmanstraat ligt, ten Oosten van de Esso Servicenter van Joe Oduber, ten Noorden van Pete's Place, dat onder directie staat van zijn goede vriend Frits Lejuez. Ik geloof, dat hij nu wel weet, waar het ligt.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet wel opmerken, dat ik niet verwacht had, dat de leden van de regerings gezinde partijen vandaag veel zouden zeggen. Want ik heb in een plaatselijk weekblad gelezen, dat: e biaha aki e miembronan di gobierno no ta bay papia tocante e begroting, pasobra ora nan papia nan ta duna argumentonan na oposicion pa oposicion bati Bestuurscollege cu palo. Ta pesey nan ta bay pidi votacion so, voor en tegen. Mijnheer de Voorzitter, ik heb gemerkt dat alleen de fraktieleider van de Arubaanse Volks Partij hieraan gehoor heeft gegeven. Ik wil wel zeggen, dat wij blij zijn, dat de andere leden van de het-Bestuurscollege-steunende partijen wel moeite hebben gedaan en door zich niet te storen aan wat in dit plaatselijk weekblad stond geschreven.

Zij hebben hun eigen mening naar voren gebracht, want juist hierdoor ontstaat er uitwisseling van ideeën zoals vandaag hier is gebeurd.
Vele malen heb ik gemerkt, dat de kritiek van de het-Bestuurscollege-steunende partijen veel overeenkomst vertoonde met die van de oppositie in verschillende gevallen. Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet tevreden met het antwoord van de betrokken gedeputeerde betreffende mijn voorstel om de leeglopers, samen met andere mensen van Dienst voor Openbare Werken, in groepen te vormen en ze te belasten met werkzaamheden, want niemand wil deze mensen naar huis sturen, maar toch, Mijnheer de Voorzitter, het kost geld om deze aan te houden, dus om te laten verschijnen op het werk, om domino te spelen, of kaarten te spelen of wat dan ook. Ik had daarom gedacht of het niet beter zou zijn, wanneer wij deze mensen een taak geven, hen een dagtaak laten verrichten, dus iets doen voor het geld dat zij ontvangen. Wij gaan straks terreinen schoonmaken voor de vrije zone. Zou het geen goed idee zijn om deze mensen te werk te stellen om deze plaats schoon te maken. Natuurlijk zal het Bestuurscollege zeggen, dat dit werk aanbesteed moet worden.
Mijnheer de Voorzitter, er zijn meer gevallen waar uitzonderingen zijn gemaakt bij aanbestedingen, wij kunnen ons namelijk allemaal herinneren, dat bij het bestellen van meubilair voor het Sheraton Hotel er wel een uitzondering is gemaakt, daarom zie ik niet in waarom er hierin geen uitzondering gemaakt zou kunnen worden om deze mensen te werk te stellen. Er zijn nog vele andere taken waar deze mensen nuttig te werk gesteld kunnen worden. Want ik ben helemaal niet tevreden met een antwoord als: machinenan t'ey, pero e machinenan no por worde usá y e hendenan ta hunga domino. Dat is geen antwoord. Vooral van de betrokken gedeputeerde, die WEL verantwoordelijk is tegenover de Raad voor het geld, dat goedgekeurd wordt op de begroting, die onder zijn administratie valt.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij ook herinneren, dat door de partijen, die nu aan het bewind zijn vroeger kritiek werd geoefend op het Bestuurscollege van de Partido Patriotico Arubano, omdat men grote auto's ging kopen. Ik wil het Bestuurscollege nu vragen of zij het eigen idee gaan uitvoeren, door bijvoorbeeld, volkswagens te kopen, in plaats van die grote auto's, wat uiteraard een grote besparing op de begroting betekent.
Mijnheer de Voorzitter, ik had ook naar voren gebracht, dat wij met betrekking tot de auto D-1, D-7, door het Bestuurscollege in de maling genomen werden het vorig jaar, door niet naar waarheid te zeggen, hoe de zaak stond. Want als het Bestuurscollege wist, dat zij die auto niet zou inruilen, dan had het Bestuurscollege toen hetzelfde antwoord kunnen geven, dat de betrokken gedeputeerde vandaag gegeven heeft, namelijk dat die auto voor andere doeleinden zal worden gebruikt, en dus gehandhaafd zou worden.
Ook, Mijnheer de Voorzitter, verwijzende naar de Memorie van Antwoord en algemeen verslag, vragen wij wanneer men eigenlijk gaat beginnen met de uitvoering van toentertijd bij de behandeling van de begroting opgebracht f.700.000,-- voor het bouwen van wegen, zoals door de gedeputeerde van Financiën werd toegezegd? Heeft dit reeds plaatsgevonden?
Heeft het Bestuurscollege haar fout erkend? Heeft zij toegegeven, dat deze f.700.000,-- niet bestaat? Of is het Bestuurscollege bereid om het geld, waar dan ook te verkrijgen om deze werkzaamheden door particulieren, zoals dat door de gedeputeerde van Financiën werd gezegd, uit te laten voeren? Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE VOORZITTER</u>: Wenst de heer Boekhoudt nog het woord? Niet, wenst de heer Werleman nog het woord? Ook niet? Mijne heren, dan zal ik de vergadering schorsen ten behoeve van de avondmaaltijd en ook omdat wij gaan proberen om gedurende de schorsing een betere geluidsinstallatie aan te brengen. De vergadering wordt geschorst tot 8 uur vanavond.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: De geschorste openbare vergadering is hierbij heropend, het woord is thans aan de gedeputeerde van Openbare Werken, de heer Dominico Guzman Croes.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, den segunda buelta masha cos nobo a ser treci adilanti. Mas bien ta un ripiticion di locual a ser bisa den promer buelta.
Señor Oduber a haci un interpretacion comedial y a trata na draai mas bien e contestanan firme y documenta cu mi a duna den promer instancia. A la bes e a bin cu su politica di costumber, cual nunca mi por accepta nan den e forma cu e ta presenta nan.
Den e segunda buelta, aunke e ta bisa cu e lo tabata cortico, segun mi e tabata hopi largo atrobe, e a puntra tocante e situacion na Planologische Dienst. Mi por participa Señor Oduber, cu na Planologische Dienst nan ta depende na 1969 di tres auto mas y tambe nan ta depende di dos ambtenaar mas den e seccion aki. Mi ta corigi, den e departamento aki nos tin un expansion di mas o menos cinco ambtenaar pa aña 1969 y nos mester di tres auto y dos ambtenaar eyden mester di autotoelage pa aña 1969.
Ta calcula cu algun di e ambtenaarnan ey mester usa auto di nan mes pa haci trabaonan cu ta designa na nan. Na afdeling di Architektenbureau tin un uitbreiding di 7 ambtenaar y e peticion di Bestuurscollege ta pa tres auto adicional den e departamento ey.
Tambe ta intencion pa duna autotoelage na mas o menos dos empleado den e afdeling ey. Ta pa tal motibo e raming pa autotoelage ta aparece riba e post di e dos divisionnan aki.
Señor Oduber a pidi tambe pa studia e posibilidad pa pone un airco-centraal na Dienst voor Openbare Werken.
Bestuurscollege no ta di opinion cu un instalacion central na Dienst voor Openbare Werken lo ta economicamente hustifica en bista cu un instalacion central den e departamento di Openbare Werken ey den su totalidad, pasobra na un dado momento nos ta tene un ambtenaar traha overtime te diesdos'or di anochi, digamos, anto e ora henter e aparato mester sigui traha solamente pa esun ambtenaar ey.
Y tambe si acaso si e faya, henter e dienst lo keda sin airco, cual ta trece masha hopi problema riba su mes. Pero mas bien e no ta economicamente rendabel, pasobra hopi bes nos ta tene un of mas empleado traha sobretiempo, oranan largo, y tur e momento ey nos mester pone henter e aircondition di henter e edificio traha, pesey mi ta kere cu e sugerencia di Señor Oduber no por ta acceptabel, pa e motibonan cu mi a caba di mencioná. Señor Oduber ta continua y ta puntra cu nos tin plan pa reconstruccion di camindanan, mi ta kere cu esey lo e kier meen, of reparacion di camindanan. Si ta pa reconstruccion di camindanan, anto mi mester bisa cu nos tin un plan y cu ta for di e plan ey Dienst voor Openbare Werken ta ehecuta trabaonan, di acuerdo anto cu e plan estableci pa Dienst voor Openbare Werken.
Pa reparacion di caminda, esaki tambe ta cay bao di competencia di Dienst voor Openbare Werken y hopi bes ariba suplica di varios instancianan nan ta duna consideracion na cierto camindanan pa haci reparacion. Esey ta cay bao di competencia di Obras Pulicas, pero pa esey un plan no ta worde traha di antemano, sí pa reconstruccion di caminda.
Den su discurso ariba mi contesta den promer ronde, e distinguido miembro di Raad, Señor Oduber, a draai hopi di mi contestanan haci como si fuera cu mi no sabi mas o menos di kiko mi tabata papia.
Pero, Señor Oduber ta malamente ekiboka, pasobra mi ta na altura di e begroting di Dienst voor Openbare Werken, mi ta na altura di su preguntanan haci na mi y e contestanan cu e a haya tabata bon poni y

podiser Señor Oduber no a comprende nan mucho cla, pero sí mi ta kere cu mi a haci un bon explikacion di e postnan cu Señor Oduber a menciona awe mainta.
Ariba post 450, blachi 20, afdeling 11 y 12 tin un specificacion riba blachi 5 di Memorie van Antwoord tocante di esaki. Ta imposibel pa menciona na e momento aki e cantidad na cual Señor Oduber ta referi, sinembargo den e Memorie van Antwoord riba e blachi menciona e splikacion ta detayadamente.
Na afdeling 17, unda Señor Oduber ta referi ariba waterjugs f.2.000,--. Esaki ta solamente pa cumpra waterjugs. Naturalmente e splikacion no ta di tal forma cu nos por a menciona esey. No ta intencion pa pone tur e placa mencionando cuanto ta cumpra esaki y esaya, den e caso aki di waterjugs nos no sabi ainda di antemano ta cuanto waterjugs nos lo cumpra e aña aki, pero sinembargo ariba e afdeling aki e f.2.000,-- ey ta solamente pa cumpra waterjugs. Tambe na afdeling 24 Señor Oduber ta papia di e meetpennan cu a subi. E ta un post cu a subi masha poco, pero esaki ta pa cumpra e pida heronan cu nos ta midi terreno, en bista di e varios camindanan cu nos tin pa ehecuta ainda pa 1968/1969 nos a pensa cu e suma lo por ta un poco mas y esey ta solamente pa cumpra meetpennan.
Ariba post 8.10 e ta puntra pakiko e aumento di f.250.000,--. Akinan Señor Oduber a draai mi contesta completamente y a poné na su fabor.
Mi ta completamente di acuerdo cu né como politico opositorio, pa tuma e contestanan y draainan na su fabor, den e caso aki e a poné manera semper na su fabor y ariba esaki mi mester contesta, cu un biaha mas mi kier referi Señor Oduber na e kostenverdeelstaat, cu ta acompaña e begroting di Dienst voor Openbare Werken. Riba e verdeelstaat ey tin un specificacion con nos a yega na e cifranan, pero un splikacion mas profundo nos no por duna y esey ta locual pagina 13 di begroting ta referi na djé, segun Señor Oduber mes a menciona awe mainta.
Tambe riba e bezoldigingsregeling cu mi a menciona awe mainta, tanto Señor Oduber como Señor Dennert a bisa algo tocante capacidad. Nos no sabi si e bezoldigingsregeling mester bin Raad sí of nó.
Esey nos ta completamente na altura, di cu esey ta cay bao di competencia di Bestuurscollege, pero e revision di salarionan cu probablemente lo tuma lugar aña 1969, fecha retroactivo 1968, si e fondo pa esey no ta suficiente anto nos mester bin na Raad, pa placa adicional pa cubri e decision di Bestuurscollege cu ta worde tumá en cuanto bezoldigingsregeling. Señor Oduber categoricamente a puntra cuanto hende ta bin for di exterior. E contesta ta categoricamente 13, si nos haya nan. Post 8.30: riba kiko nos a basa nos calculacion, Señor Oduber a puntra. Nos por referi Señor Oduber na pagina 46 post 6.15.03 y post 5.15.75, cu ta indica e aumento a consecuencia di tur e trabaonan di camindanan nobo pa aña 1969. E post 5.15.75 a bira mas halto pa motibo cu e watchmannan, hendenan cu ta core warda na Ser'i Cucu, mi no sabi si Señor Oduber sabi unda ta Ser'i Cucu, un lugar masha scur patras di Balashi aya, tambe ta calcula. E post 6.15.03 ta mas halto, pa motibo cu nos ta spera mas produccion na aña 1969. E saldo di e cifranan riba pagina 46, tras di e post 5.15.99 riba pagina 45, ta f.138.363,-- bao di post 5.15.48. E suma aki tambe ta menciona bao di post 8.30, pagina 3. Post 434, riba cual Señor Oduber a haci pregunta y a continua den su discurso awe tardi, tocante cuanto aireacondicionado nos ta cumpra. Riba esey e a haci un observacion masha cla. Nos ta cumpra 6 aircondition pa e suma cu ta menciona y specifica riba e begroting di Dienst voor Openbare Werken. Ariba e situacion di stoffering e a bolbe bin den segundo ronde pa duna un splikacion mas extenso di ta kiko Bestuurscollege kier meen cu esey, pasobra Señor Oduber ta pretende cu nos no a pone pa cumpra tapijt ariba e post. Mi kier participa Señor Oduber cu nos no tin tapijt calcula den e suma ey. Sí nos tin cortina, furamento di mueblenan, venetian blinds y vitrage, (pañanan dilanti di bentananan y portanan) calcula den e post ey. Mi ta spera awor cu Señor Oduber ta satisfecho y contento cu e contesta aki y mi ta kere cu nos por considera e punta aki será.

Tambe Señor Oduber a lansa preocupacion, mescos cu Señor Osbaldo Croes si mi no ta ekiboka, un of otro señores di banda di partidonan di gobierno, tocante e cantidad di autonan cu nos ta cumpra den aña 1969 y pakiko no a parti nan over di mas aña. Bueno, e motibo ta, cu hopi aña pasá caba nos mester a cumpra e autonan aki, si nos ripara tin hopi di e autonan cu ta mas di dies aña, nan ta den un condicion deplorabel y hopi gasta y nos a dicidi den aña 1969, laga nos haci un compra grandi di tanto autonan asina aki. Nos no sabi di awe caba si nos ta bay cumpra mas auto den otro añanan tambe, pa asina pasa algun di esakinan pa aña 1970 tambe, of aña 1971. Pero esey tabata e intencion cu berdaderamente cu Dienst voor Openbare Werken y otro dienstnan, naturalmente Dienst voor Openbare Werken ta esun cu ta haya mas autonan, pasobra e ta un bedrijf hopi grandi y ta pa e rason ey tambe y como nos tin hopi necesidad di e autonan aki tambe nos ta kere cu ta bien hustifica cu Bestuurscollege a dicidi pa cumpra e cantidad di autonan menciona y Bestuurscollege no por bay di acuerdo cu e idea di Señor Oduber pa parti esakinan over di varios aña, ya cu nos ta wardando riba e autonan aki pa hopi aña caba y por fin a yega e oportunidad pa presenté na Raad y mi ta spera cu Raad lo vota pa esaki y asina nos haya disposicion di un wagenpark adecuado, sin problema di hopi reparacion etc. Pesey mi ta kere cu esaki lo ta na bienestar di e progreso di un bon servicio door di Dienst voor Openbare Werken y pa Aruba en general.
Señor Presidente, Señor Virgilio Kock atrobe den su segunda buelta tabata masha preocupa trobe riba e hardinnan, specialmente e hardin di Aruba Sheraton Hotel. Pero tocante esey mi ta bolbe bin bek detayadamente. E a menciona tambe tocante reorganisacion cu e diputado di Obras Publicas lo a menciona durante tratamento di begroting aña pasá cu lo a tuma lugar. Ami y tambe Bestuurscollege lo ta di acuerdo cu un reorganisacion no solamente den dienst di Openbare Werken. Pasobra mi ta kere cu nunca un reorganisacion a tuma lugar durante añanan cu e departamentonan aki ta bao di sistema insular, laga nos pone den e sentido aki. Pero sí mi ta kere cu un reorganisacion den e varios departamentonan ta necesario y den Openbare Werken, tan pronto cu nos haya persona cualifica cu por haci e trabao aki, nos lo haciéle cu mucho gusto. Pero tan tempo cu nos no tin hende cualificá nos no por hacié, pasobra e hendenan cu nos tin awor tin nan man yen di trabao di e proyectonan y trabaonan administrativo, cu ta atrasa, cu ta imposibel pa designa un di e personanan aki cuminsa cu un estudio di reorganisacion, cu ta exigi un estudio profundo y extenso, pa presenté na Bestuurscollege y na Raad.
Tambe Señor Kock ta preocupa pa e tres hendenan den Dienst voor Openbare Werken, es ta e assistent-opzichternan.
Esaki ta un punto cu nos no por contesta directamente en bista di cu e tres hendenan tambe lo cay bao di bezoldigingsregeling nobo y esey ta considera te ainda como un secreto y nos no a haci un decision ariba djé. E tres hendenan aki mester worde considera bao di kl. schaal nan lo cualifica pa ser inclui. Mientras tanto cu Bestuurscollege no a tuma un decision riba e asunto di bezoldigingsregeling, nos no por duna un contesta definitivo.
Tambe Señor Kock a bisa cu e H.P.S. ta igual cu U.T.S. Esaki ta basá riba un decision di Bestuurscollege despues di a haya contesta di Rijksgebouwendienst na Hulanda. Sinembargo nos lo bay reinvestiga e asunto aki. Mi ta contento cu Señor Kock a bin bek riba e observacion cu mi a haci en coneccion cu esaki a pesar cu nos a haya nos informacion di e Rijksgebouw di Hulanda. Toch mi ta kere cu ta importante pa Bestuurscollege reinvestiga e asunto aki pa trece claridad.
Señor Kock a puntra cuanto bouwkundige H.T.S.'ers nos por spera aki den futuro cercano. Mi por informa cu esey ta solamente uno. Despues probablemente na aña 1970 nos por spera dos mas.

Nos tin poco H.T.S.-ers cu e diploma di bouwkunde.
Tambe Señor Kock tabata preocupa y e a puntra ki clase di gratificacion a worde duná na cierto ambtenaarnan na Sheraton Hotel. Ariba esaki mi por menciona cu e departamento di A.B.O. a paga un persona cu no ta ambtenaar un suma pa su trabao di supervision na Sheraton Hotel.
Ariba e remarca di Señor Kock cu e hardin di Sheraton Hotel ta den un condicion deplorabel laga mi menciona lo siguiente pa Señor Kock su informacion, y pa informacion di e otro miembronan di Raad.
Tocante e hardin di Sheraton Hotel nos mester remarca cu e ta worde financia cu fondonan di meerjarenplan. Den e beheersverrekening ta poní cu ningun trabao cu fondonan di meerjarenplan por worde ehecuta den eigen beheer, es ta cu gobierno mes ta haci. Na Aruba no tin companianan cu experiencia di ponemento di hardinnan grandi manera esun di Sheraton Hotel. Pa e motibonan aki trahamento di hardin di Sheraton Hotel mester worde parti den varios parti pa cualnan mas tanto posibel mester tene un destaho publico. E procedura aki a tuma hopi tempo y pa e motibonan ey no por a cuminsa cu e plantamento di yerba mas promer. E companía cu mester a entrega materialnan manera piedra, gordura y klei no por a entrega nan na tempo como cu e gordura no tabata manera tabata specifica den e bestek.
Pa e plantamento di e hardin na Sheraton a worde cumprá un yerba cu yama "loika". E yerba aki no ta crece tan liher. E no ta mustra yen tan rapido manera e yerba cu yama "St. Augustinus". Pero e yerba "loika"ta mucho mas barata den mantenecion y di mihor calidad. Ochenta porciento di e yerba "loika" a worde planta te awor pasobra tin dificultad cu e seramento di klei, gordura etc. manera mi a bisa awor ey caba.
Señor Osbaldo Croes den su segunda buelta tambe a bin cu remarcanan politica no mucho agradabel. Manera costumber mas bien e a referi na loke su lider di fraccion a bisa y no bal la pena pa papia riba e cosnan aki.
Señor Croes y tambe Señor Kock tabata hopi preocupa pasobra nos a manda e opzichter di San Nicolas Playa. Nan ta bisa cu esey no a worde haci pa e motibonan cu mi a menciona sino pa motibonan politica y pasobra e opzichter lo a pone loudspeaker na un lugar na Sabaneta e a worde manda pa Playa. Awor mi kier puntra Señor Croes, si e meneer lo a pone loudspeaker na Noord unda lo mi a mandé? Santa Cruz of Playa? Pesey mi no por bay di acuerdo cu e argumentonan di e dos representantenan en cuanto e trasladacion di e opzichter aki di San Nicolas pa Playa.
Probablemente e tempo ey tabata net e tempo cu tabatin reunion di Partido Patriotico Arubano na Sabaneta cual afortunadamente a fracasa. Pero no kier meen cu pa motibo cu e a bay e reunion e a worde traslada pa Playa. Tabatin hopi hende di Partido Patriotico Arubano na e reunion ey y ningun di nan no a worde traslada ningun caminda. Asina ta esey no ta un argumento. Esaki a worde haci na bienestar general di e opzichter.
En cuanto e overtime den algemene leiding mi tin cu bisa cu ta imposibel pa nos schors e reunion te aki un siman of dos siman solamente pa traha un lista di overtime. E hendenan ey a traha overtime caba y mi ta kere cu e miembronan di Raad, Señor Croes of kende cu ta, lo ta satisfecho si nan haya e lista aki na su debido tempo. Pero pa schors e reunion solamente pa check ta absurdo y ta imposibel pa Bestuurscollege aplica e cos ey.
Tambe a worde puntra si berdaderamente un gratificacion a worde paga na e empleadonan den algemene leiding. Atrobe mi mester bisa cu si ta e administrateur Señor Osbaldo Croes kier meen a haya un gratificacion na aña 1968 lo mi kier bisa cu e meneer aki no a haya gratificacion.
Sí, algun di nan a haya placa pa overtime cu nan a traha. Esunnan cu no ta cay bao di e regla di overtime cu 12 dia no ta haya pago, e otro dianan cu nan traha sí nan ta haya pago, toelage pa overtime nan a haya.

Sí ta worde paga gratificacion pa hubileo of cumplimento di 25 aña of 30 aña etc.
Tambe Señor Croes ta masha preocupa cu e lessenaar riba begroting di San Nicolas. Mi no sabi si Señor Croes lo tabata preocupa si e opzichter anterior a keda na San Nicolas. Tal bes lo e no tabata preocupa pasobra ta nos hende ta haya un lessenaar nobo. Lamentablemente e señor aki a worde traslada pero si e a keda aya e lo a haya un lessenaar nobo. Anyway e motibo cu nos a cambia e lessenaar ta pasobra e lessenaar tabata hopi bieuw y den un condicion masha malo. Nos mester build-up tambe nos oficina. Mi ta kere cu un lessenaar ta masha hustificá pa e opzichter na San Nicolas cu ta traha den un oficina aireacondicionado.
Señor Julio Maduro den segunda buelta a comenta atrobe riba e asunto di autonan. E a duna su punto di bista atrobe riba produccion na trabao.
E a bin cu sugerencia y deseonan con por hisa produccion y e a bisa na varios ocacion den su discurso den segunda buelta cu no ta departamento di Dienst voor Openbare Werken solamente sino tambe otro departamentonan. Mi ta di acuerdo cu Señor Maduro y nos lo tuma tur su proposicionnan na consideracion.
Tambe e a bisa pa nos busca un eficiency expert. Esaki lo ta masha bon. Un eficiency expert pa henter servicio di gobierno lo ta masha bon y bal la pena pa considera e proposicion aki.
E a bisa cu nos tin cu bin cu un cambio den Bestuurscollege en cuanto compras di articulonan pa pasa pa otro dienstnan. Probablemente su opinion tin hopi peso den djé y un estudio tambe lo worde haci.
Cada departamento, segun mi ta comprende, mester tin su mes magazijn. Nos lo haci un estudio pero mi no sabi si e lo sali mas barata. Pasobra si cada departamento tin su mes magazijn, cumpra su mes papel pa seca boca anto e ora ey bo mester pone hende pa controla nan tambe. Bo mester pone un hende den e departamento ey pa controla e papel di seca boca y pa bay cumpra e cosnan trece nan paden. Segun mi opinion un departamento central caminda tur articulo pa tur departamento di gobierno ta poni for di unda e departamentonan ta haya nan articulonan cu bonnan, lo ta mihor. Digamos Dienst voor Openbare Werken ta keda responsabel pa articulonan di tur departamento di gobierno. Eynan nos tin un solo staff cu ta controla henter e aparato aki y solamente un par di dispatchers ey cu ta duna solamente articulonan na tur e departamentonan cu ta bin haci peticion. Ami no sabi, pero nos lo haci un estudio riba djé.
Mester pone nan den balans y mira cual ta mas bentahoso y cual nos por presenté na Raad e aña benidero. Pesey lo nos haci un investigacion.
Señor Maduro ta pensa tambe cu un bus-fare pa e obreronan lo sali mas barata. Manera mi a bisa caba nos a cuminsa haci un estudio riba djé pa mira cual ta mas favorabel economicamente pa gobierno.
Señor Maduro a haci un apelacion pa mengua gastonan ariba presupuesto. Ora cu Bestuurscollege bin cu un begroting ta bin un raming y mi ta kere cu ora e begroting worde aproba ta responsabilidad di cada hefe di departamento hunto cu su staff pa mengua e gastonan of si ta necesario no haci uso di tur e placa menciona. Nos tin experiencia di esaki di aña 1968. Den varios postnan cu sumanan a worde vota pa gastonan di varios departamento e hefenan di departamento a tuma interes pa controla esaki y mengua e gastonan mas tanto cu ta posibel. Mi ta kere tambe cu ta responsabilidad di cada hefe di departamento pa trata na economisa riba e begroting a pesar di cu tin tanto suma votá riba e begroting. Pero mi ta kere cu ta responsabilidad di e hefenan di departamento pa tira un bista riba esaki y mengua e gastonan tambe pa asina yuda gobierno di Aruba mengua gastonan innecesario a pesar cu nan ta votá ya riba begroting. Na conclusion di su discurso e a bisa cu e diputado concerni mester pone pia abao pa mira cu nos por caba cu e leegloperij aki.
Nos lo considera esey, Señor Presidente. E pianan ta abao di hopi día caba pero nos por pone nan un biaha mas abao pa weita kiko nos por haci pa drecha e situacion aki.

Esey tabata toezegging di Bestuurscollege na Raad.
Señor Daniël Leo a referi na e midimento di e caminda di Paradera cual despues e a bisa cu e ta contento di tende cu Bestuurscollege ta percura pa cuminsamento di e caminda aki na meymey di aña 1969.
Bestuurscollege den su totalidad ta apreciá pa respeta e digno pueblo di Paradera. A pesar cu den añanan pasá durante otro gobernacion e disstricto di Paradera a worde lubida completamente. Hende por ripara e interes cu nos tin pa e digno pueblo aki pasobra pa promer biaha den historia e pueblo di Paradera, un pueblo sano, ta haya un dokter Arubiano pa traha péle. Mi ta kere cu pueblo di Aruba en general y pueblo di Paradera en particular ta completamente contento cu gobierno insular di Aruba cu mandamento di un dokter Arubiano pa e districto di Paradera. Mi ta sigur cu henter e pueblo ta aprecia e trabao di Bestuurscollege. Tambe e caminda di Paradera ta muestra di trabao di su representante den partidanan di gobierno.
Tambe Señor Leo a puntra si e hendenan cu ta bay cu pensioen na Dienst voor Openbare Werken por worde reemplasa durante 1969 pasobra tin caso cu no tabata asina na aña 1968.
Berdaderamente tabatin caso cu nan no a worde reemplasa na 1968. Nos no por a reemplasa nan. Pero na 1969 sí nan ta worde reemplasá.
Mi kier sabi cu e cantidad ta masha poco na 1969. Esey mi por participa di antemano - es ta e hendenan cu lo cumpli 60 aña na Dienst voor Openbare Werken.
Señor Leo tabata hopi preocupa pa nos duna entrenamento na trahadornan pa asina por cualifica nan puestonan prominente den nos comunidad. Esaki ta poco dificil. A pesar cu gobierno tin un regla pa cada hende cu ta interesa pa sigui un of otro curso den cualkier linea di trabao, ley ta bisa cu por duna e persona aki un gratificacion ora e completa e curso y ora e presenta un certificado di completacion.
Tur empleado tin derecho ariba esaki y nos por ripara cu den ultimo temponan aki tin masha hopi ambtenaar cu tin masha hopi interes pa continua nan estudio y perfecciona nan mes den nan ramo di trabao y den otro ramonan na unda nan ta pensa cu probablemente nan lo por worde duna un oportunidad den futuro. Asina ta tin varios ambtenaarnan cu tin hopi interes y cu ta siguiendo diferente cursonan awor aki y ora cu nan completa esey segun reglanan estableci di ley nan ta haya un sorto di gratificacion pesey. Esey ta un estimulo pa e hendenan mes pa di nan mes iniciativa y boluntad nan bay sigui cursonan.
Señor Daniël Leo a puntra si tin un miembro di Raad cu ta traha na Dienst voor Openbare Werken kende ta gosa di un auto-toelage. Mi kier participa Señor Leo cu e persona aki no ta gosá di un autotoelage. Awor aki e ta gosa di un kilometertoelage cual de bes en cuando ta resulta mas hopi cu autotoelage. Autotoelage ta ora bo haya un prueba di basta tempo. Kilometertoelage ta ora Bestuurscollege decidi pa duna esey. Pero e meneer aki ta hayando un kilometertoelage.
Señor Casimiri Yarzagaray den su segundo oportunidad a duna elogio na Bestuurscollege y elogio en particular na diputado di Obras Publicas pa su trabaonan haci durante e tempo cu e ta diputado di Obras Publicas. Mi ta masha contento cu e elogio di parti di Señor Yarzagaray y mi ta spera cu lo mi sigui traha na bienestar general di Aruba y di e departamento aki mientras tanto cu boso amigo y serbidor ta den e posicion aki.
Tambe mi ta masha contento cu di parti di Señor Yarzagaray e a menciona cu lo mi haya su cooperacion manera semper.
Señor Yarzagaray tambe a papia di menguamento di gastonan y ya mi a contesta esey caba. Mi ta kere cu tanto Señor Julio Maduro como Señor Yarzagaray a haya un contesta corecto y definitivo ariba nan pregunta di menguamento di gastonan aprobá.

Tambe mi ta spera cu tan pronto cu e aparato di administracion di Dienst voor Openbare Werken ta funciona normalmente, cual ta deseo di henter Bestuurscollege y miembronan di Raad di partidanan di gobierno y tambe partidanan di oposicion nos por duna Raad informacionnan mas corecto y mas liher. Lamentablemente cu e situacion ta di tal forma cu varios informacionnan cu worde pidi pa motibo di boekhouding y pa motibo di rekencijfers, nos no por presenta nan. Pero mi ta spera cu pronto e departamento lo ta bek ariba pía normal y cu e departamento lo run na un manera eficas na un manera productivo, na un manera progresivo y na un manera cu tur miembro di Raad lo ta satisfecho cuné.
A pesar cu Señor Finck no a pidi contesta riba su observacion den e segunda buelta toch mi kier a menciona cu pa cuminsa mi no ta di acuerdo cu e sugerencia cu e a duna cu e lo bin cu un proposicion.
Di antemano mi mester bisa cu lo mi vota contra esey. E punto 3 di e articulo ey cu bo no por bende autonan bao di f.500,-- a worde aplica pa 12 aña y ningun hende no a ripara cu e ta fout. Dies-dos aña largo e diputadonan a bende autonan onderhands links en rechts y no tabata tin ningun clase di problema. Tempo e ex-diputado cu ta actualmente Minister di Finansas tabata diputado di Dienst voor Openbare Werken esey a pasa. Tempo cu e ambtenaar cu ta cuida preso tabata diputado pa hopi aña e situacion aki a pasa y Señor Finck no a haci ningun clase di remarca. Como cu un otro Bestuurscollege a sinta ya Señor Finck no ta di acuerdo cu e ley mas. Mi no ta di acuerdo. Pa 12 aña no tabatin observacion absoluto pa e punto aki. Tur cos tabata bay smooth manera vaseline.
Tambe Señor Finck a menciona si e diputado di Obras Publicas por mustra den su begroting unda tin un post poní pa opbrengst verkoop afgekeurd materiaal. Esaki ta geraamd P.M. y no tin cifra menciona. E ta post 8.52, overige bijzondere baten. Eynan, Señor Finck, e ta mencioná.
Señor Dennert ta esun cu mi a gosa mas tanto den segunda buelta.
E tabata masha contento cu e contestanan cu mi a dunéle y e ta contento di e manera cu mi a duna e contestanan. Pero e a bisa cu e contestanan general tabata un poco sarcastico manera lider di su fraccion a bisa. Esey ta masha bunita. Esey e no a bisé, ta lider di su fraccion a bisé. Awor ami kier bisa cu ariba e observacion di su lider kende a trata di draai mi palabranan - cu manera semper e ta draai nan - y mi ta mes bibo cuné den draaimento di palabra - asina ta esey ta un cos normal cu sa pasa.
Ora cu e a bisa cu ta pa falta di competencia y falta di capacidad nos ta calcula mas di loke e gastonan ta of nos ta calcula mas di loke nos a pensa cu lo worde gastá. Esey ta solamente pa un post. Nos no tabata referi na postnan en general sino un post individual.
Señor Chance no tabata mucho contento cu e contesta riba leegloperij. E no tabata mucho contento riba esey pero ta dificil manera mi a menciona. Hopi hende, hopi miembronan di Raad a menciona cu nos mester pone e leeglopernan limpia caminda y haci trabaonan secundaria y haci trabaonan cu no ta den nan ramo di trabao.
Pasobra si un leegloper ta un operador of un crane-operator cu ta gana f.3,45 pa ora y cu ta sinta ocho ora pa dia sin haci nada bo no por pone e homber bay chapi yerba. Ta un inhusticia bo ta comete cu e homber aki. Asina e casonan ta. Mi a bisa cu e hendenan cu ta leeglopers ta hendenan cu tin un posicion.
Ta dificil pa pone e hendenan aki chapi yerba. Nan lo no gusta y nan ta capas di kita. Si nan kita no ta malo ya nos lo no tin leeglopers. Pero nan ta rabia y tur ta votador y mester tene cuenta cu nan.
Nos mester tene cuenta cu e leeglopernan ta votador. ya caba mi a tende di pafor cu nan ta rabia, pasobra Señor Chance kier pone nan chapi yerba.

Tambe Señor Chance a bisa pakiko nos no ta cumpra volkswagen en bes di autonan asina grandi. Berdaderamente esey lo ta un bon idea. Ora cu nos pone nos aanbesteding y nos haya un oferta y si volkswagen ta di acuerdo cu e trabao cu e dienst ey lo bay haci, sigur nos por accepta volkswagen. Esaki ta depende riba ki clase di trabao e auto ta bay haci. Tin cierto trabao cu e volkswagen ta haci masha bon. Pero si nos cumpra un volkswagen pa manera Telefoondienst cu nan trapinan grandi, nos no por usa un volkswagen. Pues ta depende riba e trabao. Pero esey lo worde considera den e aanbesteding. Depende riba e resultado cu lo haya, nos ta bay dicidi cual ta mas bentahoso economicamente pa gobierno.
Señor Presidente, cu esaki mi ta kere cu mi a termina mi segundo ronde y mi ta spera cu tur hende a keda contento cu e contestanan cu nan a haya. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, ik heb nooit en te nimmer gezegd dat de zogenaamde leeglopers "pa laga nan traha cu chapi". Dit heb ik nooit gezegd. Ik heb gezegd, dat in plaats van ze te laten spelen met domino's ze samen met hun machines te sturen en bijvoorbeeld het gedeelte van het terrein dat bestemd is voor de vrije zone schoonmaken. Maar zoals de geachte gedeputeerde heeft toegegeven, "e ta gusta draai palabra" y e ta gusta gaña tambe.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mainta Señor Chance a bisa cu lo ta bon pa sugeri pa uni e leeglopers di Openbare Werken cu Werkverschaffing, incorpora nan cu Werkverschaffing.
Ta kiko ta trabao di Werkverschaffing?

DE VOORZITTER: Mijnheer Chance, wilt U het woord "gaña" terugnemen a.u.b.?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, wanneer de gedeputeerde iets zegt, dat ik niet gezegd heb, is dat niet liegen?

DE VOORZITTER: Er zijn vele manieren om iets te zeggen, mijnheer Chance.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Hoe zou ik het dan stellen, Mijnheer de Voorzitter?

DE VOORZITTER: Dat moet U weten. Ik verzoek U het woord "gaña" terug te nemen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Dan verander ik het woord "gaña" in "onwaarheid".

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance heeft de suggestie aan de hand gedaan om de leeglopers bij Dienst voor Openbare Werken in te schakelen bij de uitvoering van werken van het meerjarenplan. Met name noemde hij het projekt vrije zone.
De heer Chance heeft echter wel gesteld dat hij weet dat dit niet kan omdat werken van de meerjarenplannen openbaar moeten worden aanbesteed. Hij zegt echter, dat in het verleden uitzonderingen zijn gedaan. Inderdaad is het zo. Inderdaad moeten werken van het meerjarenplan in het openbaar worden aanbesteed. Uitzonderingen die in het verleden zijn gedaan betreffen meestal een afwijking in de richting van openbare aanbesteding ten gunste van onderhandse aanbesteding of inschrijving of uitnodiging. Wat de heer Chance echter voorstelt komt meer op uitvoering op zijn zachts uitgedrukt van werken in eigen beheer. Nederland is principieel tegen het uitvoeren van werken in eigen beheer in het kader van de meerjarenplanprojekten. Voor ons is het ook bezwaarlijk want de kosten van werken uitgevoerd in eigen beheer worden als regel niet vergoed.

Echter is het de laatste tijd zo, dat Nederland een soepele houding aanneemt en met betrekking tot de vrije zone willen wij stellen dat de kosten van drie overheidsbedrijven zullen worden vergoed.
Het gevaarlijke punt bij het inschakelen van mensen die ergens anders als leeglopers kunnen worden geklassifiseerd bij het uitvoeren van deze werken, is wel dat wij terugvallen op het gebied van sociale werkvoorziening. Tegen de sociale werkvoorziening bestaat in Nederland overwegend bezwaar. Zoals U weet is op het projektenlijst een bepaalde post opgenomen voor de sociale werkvoorziening, doch deze post werd als onaanvaardbaar door Nederland verklaard. Nederland geeft de voorkeur aan arbeidsintensieve werken binnen het kader van de meerjarenprojekten. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, a worde trecí padilanti e cuestion di e revision di salarionan pa ambtenaarnan.
En coneccion cu esaki algun miembro di oposicion a insinua mi colega Dominico Guzman Croes di ignorancia como cu e a bisa cu nos mester trece e regeling aki den Raad. Pero aki mi mester sali na defensa di diputado Guzman Croes como cu en todo caso conociendo e pa basta tempo den Bestuurscollege e no ta un tal persona manera e a worde pinta pa oposicion. Sí mi kier a agrega acerca cu considerando e calculacion cu tin den begroting muy probablemente nos mester acerca Raad pa credito adicional despues cu e revision di sueldo y funcion tuma lugar.
Tambe locual Señor Virgilio Kock a trece padilanti en coneccion cu U.T.S.'ers y H.P.S.'ers berdaderamente den estudio un H.P.S.'er no ta igual cu un U.T.S.'er. Pero manera diputado Guzman Croes a menciona caba, for di Rijksgebouwendienst nos a haya e conseho pa stipula e sueldo igual y e Bestuurscollege anterior a actua di acuerdo.
Considerando e revision di sueldo y funcion di oposicion sigur Bestuurscollege lo tuma cuenta cu e diferencia aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER J.MADURO: Punto di orde, Señor Presidente.
Segun mi e diputado a comprende mi malo. Ningun momento tabata mi intencion pa sugeri pa bin cu un magazijn den cada departamento.
Solamente mi a sugeri cu cierto cosnan mester worde cumpra directamente door di e departamento. Mi a hala como ehempel un caha di papel pa seca man ta 40% mas caro ora e ambtenaar di Dienst voor Openbare Werken tin cu order é. Esey ta e diferencia.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi tambe kier a menciona algun palabra mescos cu diputado Guzman Croes pa contesta algun di e preguntanan di e miembronan di Raad.
Diputado Guzman Croes a pasa e hecho cu awe nos ta sinta aki den un kamber cu un temperatura mas agradabel cu anteriormemte.
Señor Presidente, e hecho cu awe nos ta sinta aki den ta riba e iniciativa di Bo persona aunke hopi placa ta poni den e begroting aki.
Pero riba Bo iniciativa nos a bay di acuerdo y nos a tuma contacto cu e diferente fraktievoorzitternan den e diferente partidanan y nan naturalmente a bay di acuerdo mes ora pa nos haci e trabao aki siendo cu e placa pa e trabao ey no a worde votá pé ainda.
Pesey, Señor Presidente, lo mi kier a duna un palabra di elogio na Bo cu a bin cu e iniciativa pa asina nos por tene e reunion di begroting den air-condition. Si e iniciativa aki no a worde tuma nos lo mester a discuti tur e begroting aki den un temperatura menos agradabel cu esun cu nos ta den awor aki.

Señor Presidente, basando riba e remarca cu e miembro Yarzagaray a trece padilanti en coneccion cu e begroting di Dienst voor Openbare Werken, Señor Osbaldo Croes tambe a lansa un pregunta en coneccion cu e departamento bao cual computer ta cay. Señor Yarzagaray a haci e remarca cu nos mester pone mas trabao di gobierno riba computer. Esey ta deseo di e Bestuurscollege actual y manera Bo sabi tin un comision nombrá pa basta tempo caba pa haci un estudio di e posibilidadnan pa mas uso di computer cu e isla di Aruba tin den e departamento di Tabuleer.
Tambe manera Bo sabi, Señor Presidente, durante juli pa augustus di aña pasa, ora cu e hefe di e departamento di Accounting a bay Hulanda, e a bay cu dos encargo di Bestuurscollege. Un encargo tabata pa busca personal pa worde usá den trabaonan administrativo financiero y tambe e a bay cu e opdracht di Bestuurscollege pa studia na Hulanda den e diferente gemeentenan, especialmente den e gemeentenan grandi, pa yuda hopi trabao di gobierno cu naturalmente por worde poni riba sistema di computer. Despues di e regreso di e persona concerni mi por bisa cu e ta trahando riba e estudio cu e a haci na Hulanda y nos ta spera cu muy pronto e persona lo por bin hunto cu nos pa studia e posibilidad pa trece mas trabao riba computer pa asina e trabaonan por worde haci mas rapidamente. En berdad nos ta den un era moderna y no solamente cu e era moderna ey ta basá riba punto di oficina etc. etc., sino tambe e administracion den e isla di Aruba ta birando día pa día mas grandi y manera Bo sabi cu e proyectonan extenso cu nos ta hayando for di Hulanda, e administracion ta birando día pa día mas complica y ta exigi cu e mester worde hací mas rapido.
En cuanto esaki mi por participa cu promer cu e wenselijkheidsbegroting a worde presenta door di Bestuurscollege e hefe di Tabuleerdienst tabatin un conbersacion cu mi y e a bisa mi cu den su opinion mester bin un mehoransa den e aparato di computer. Cu otro palabra mester bin cierto cosnan adicional cu tin na e computers. Mi a bisé pakiko e no ta pone e suma ey riba e begroting, anto e ora ey lo mi bay di acuerdo cu su remarca y cu mihor nos warda te ora cu e rapport di e hefe di Accountantsdienst worde presenta despues di un estudio profundo di e comision promer cu nos bay haci gasto door di cumpra esakinan.
Naturalmente mi a bisé cu na momento cu e rapport ta cla y e comision haya cu ta absolutamente necesario y na beneficio di e sistema gubernamental lo mi duné e garantia cu indiscutiblemente Raad lo aproba un credito adicional pa asina ey e sistema gubernamental por worde mehora di un manera mas eficiente.
Mi no por bisa akinan pero mi tin miedo cu Corsow ta bayendo un tiki mas adelanti cu nos en cuanto usamento di computer pa administracion general di gobierno. Naturalmente nos lo no kier keda tras. Asina ta mi por bisa di awor cu mi ta spera cu Raad na su debido tempo lo duna aprobacion pa nos cumpra aparatonan adicional.
Señor Osbaldo Croes, riba e comentario di Señor Yarzagaray, a haci un pregunta na mi cu si aña pasa un ambtenaar no a worde tuma den dienst cu mester a bin prepara e sistema gubernamental y pone e sistema di administracion riba e computer. Mi por participa na Señor Osbaldo Croes cu e persona ey a worde emplea den e rango di commies-eerste klasse cu ta cay mas o menos meymey di hoofd tabuleermachine operateur y un gewoon tabuleermachine operateur. Y conociendo e trabao di hoofdmachine operateur mi mester bisa cu su trabao ta satisfactorio.
En cuanto e pregunta si e ta programmeur y a la bes assistant-analist mi por bisa Señor Croes cu e no ta ni un ni otro.
Señor Chance a puntra si e f.700.000,-- di e begroting di aña pasa pa cierto trabaonan di camindanan cu mester worde usá pa Dienst voor Openbare Werken a worde usá.
Mi kier sabi tambe cu Señor Chance a puntra for di unda nos a haya e placa ey.

E brug di Mahuma y e brug di Vondellaan ta costa mas o menos f.182.000,--. E mehoracion riba e carretera di Oranjestad pa Santa Cruz lo costa f.300.000,-- y manera e diputado di Obras Publicas a bisa awe caba, mas o menos aki na tres luna e aanbesteding lo bin cla. Tambe f.200.000,-- ta bay pa e famoso caya di Paradera y e aanbesteding pesey lo bin cla mas o menos aki 5 luna. Esakinan anto ta obranan cu lo worde trahá pa companíanan privá.
Nan lo no worde trahá pa Dienst voor Openbare Werken.
En cuanto placa pa e trabaonan aki laga nos no "beat around the bush", laga nos no trata na hunga wega, laga nos no gaña otro.
Nos tur sabi cu placa den ultimo añanan aki ta un rompecabesa pa e isla. E trabaonan durante e ultimo añanan aki no ta manera antes cu e bijdragennan di Gewone Dienst ta cubri pa nos gasta e kapitaalsgeld.
Den e ultimo añanan aki e placa mester worde fía pa e trabaonan worde ehecutá. Mi no ta papiando di e meerjarenprojektennan unda nos ta haya placa for di E.E.G. y Hulanda. Mi ta papiando di e placa, gewoon kapitaalsgeld, di Aruba mes.
Asina ta actualmente ta cu gewoon placa, esta placa di e eilandgebied, nos mester ehecuta esakinan. Nos ta buscando fiansa pa e otro obranan cu mester worde hací y nos lo sigui busca fiansa pa cubri e trabaonan. Mi ta kere cu esaki mi a contesta e preguntanan cu a worde lansá na mi adres. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen en gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.

Artikel 1: bladzijde 3. Post 8.41 en 8.43: Opbrengst ledigen beerputten en opbrengst witzand, grantito en diabaas.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, gustosamente mi kier a ser informa door di Bestuurscollege pakiko e postnan 8.41 y 8.43 a ser subi, un di nan cu f.5.000,-- y e otro a worde redoblá e aña aki compara cu e dos añanan anterior.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Esaki, Señor Presidente, ta basá, segun e tendencia te awor aki, den e informacionnan cu nos tin di Dienst voor Openbare Werken. Naturalmente no tin rekening cu nos mes a pasa riba djéle pero esey ta e tendencia den e departamento aki cu esey ta subi y cu basá riba e informacionnan cu nos tin di Dienst voor Openbare Werken nos a aumenta e post ey, tanto post 8.41 como post 8.43.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, podiser Señor Guzman Croes por a splika un poco mas detayá riba e tendencia aki. Masha bunita: e promer post, 8.41 ta yamá: opbrengst ledigen van beerputten. Di golpi tin mas pos? E posnan tin mas cos? Kiko ta e motibo? Ki tendencia tin akinan: e posnan a crece of e contenido a bira mas?
Riba post 8.43, opbrengst witzand, grantito en diabaas mi kier bisa cu e a subi di f.20.000,-- pa f.40.000,--. Ta e trabaonan mas cu a worde haci ta hustifica e aumento aki? No tin nada di urgencia aki y pesey mi ta haci e preguntanan aki.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Tin varios mas pero nunca nan ta worde poni den e toelichting. Pero e cifranan cu nos tin na Openbare Werken ta duna e indicacion aki. A pesar di esey e raming di aña pasa tabata hopi abao. Señor Oduber mester comprende tambe cu hopi cas nobo a bin na Aruba y esey a haci cu e suma aki a subi. Esey ta un pregunta cu tur hende por comprende.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 3 aangenomen.

Bladzijde 4. Post 403. Direkte lonen.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, ik zou hier graag komen met een voorstel, zoals ik beloofd heb. Mijn voorstel luidt als volgt:
Overwegende dat er in de loop der jaren vele mensen in de rang van opzichter of dergelijke zijn benoemd, zonder enige kennis van techniek te bezitten;
Overwegende dat er een paar mensen bij Dienst voor Openbare Werken, om juist te zijn 3, een cursus hebben gevolgd voor assistent-opzichter;
Overwegende dat deze mensen wel technisch onderwijs op een behoorlijk niveau krijgen en dus bevordering voor het werk bij Dienst voor Openbare Werken verdienen, stel ik voor om deze mensen op de afdelingen Architektenbureau, Gebouwendienst en Bouw- en Woningtoezicht te plaatsen in de rang van assistent-opzichter.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund?

Het voorstel van de heer V.Kock wordt ondersteund door de leden J.A.C. Alders en E.R.Finck.

DE VOORZITTER: U hebt hiermede Uw voorstel tevens gemotiveerd, neem ik aan.

DE HEER V.KOCK: Jawel, Mijnheer de Voorzitter, alleen wil ik zeggen, dat het bedrag van f.1.110.300,-- helemaal niet geraamd had moeten worden.

DE VOORZITTER: Als ik het goed begrepen heb, dan stelt U niet voor om het bedrag te herzien, doch U stelt voor om die drie mensen te benoemen tot assistent-opzichter in dezelfde afdeling waarin zij thans werkzaam zijn. Is dat als ambtenaar?

DE HEER V.KOCK: Jawel, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Het woord is thans aan de heer D.G.Croes, gedeputeerde van Openbare Werken.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: E proposicion di........

DE HEER J.A.C.ALDERS: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Ik dacht dat wanneer er een voorstel gedaan wordt, men eerst de algemene beschouwing daarop hield. Er zijn meerdere leden hier die graag het woord daarover willen voeren.

DE VOORZITTER: Ik heb er geen bezwaar tegen. Ik dacht dat U eerst de mening van het Bestuurscollege zou willen vernemen.
Het is namelijk voor U voordeliger om het standpunt van het Bestuurscollege te zullen vernemen.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: E proposicion di Señor Kock ta pa cambia e post di lonen, hacié menos y poné pa bezoldiging. Pero esaki ta keda bao di competencia di Bestuurscollege. Promocion di ambtenaarnan, esey ta un competencia directo di Bestuurscollege, no di Raad.

DE VOORZITTER: Hiermee heeft de gedeputeerde het standpunt van het Bestuurscollege toegelicht.
Zijn er nog leden, die het woord wensen te voeren over dit voorstel?

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, laga mi gradici Bo pa e oportunidad. Los di e argumento di e diputado di e departamento, mi ta di opinion cu, no necesariamente pasobra un hende cu a sigui un estudio e mester worde promove ora e terminé.
Esaki ta un precedent cu nos no mester crea den e Raad aki.
Pasobra mayan bo ta haya un schrijver b, pasobra e a sigui un estudio di praktijk Boekhouden y e a haya su diploma, bo mester, cu bo tin lugar of bo no tin lugar, si bo tin uso pé of no, a base di accepta esaki, nombre como boekhoudkundig ambtenaar, sin mas. Mi no ta eens cu esey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, ta trata aki di un werkman y dos ambtenaar caba y tur tres a obtene nan diploma. Awor Bestuurscollege por promove un di nan normalmente como cu ya e tin tres aña den e rang anterior. E otro cu ta ambtenaar por haya promocion despues di aki un aña y mey. E otro persona ainda ta un werkman. Mi ta kere tambe, Señor Presidente, cu na e revision di sueldonan e tempo lo ta mas oportuno pa considera e tres personanan aki.

DE VOORZITTER: Misschien mag ik hier dit keer gebruikmaken van mijn adviserende stem. Ik vrees, dat wij ons hier op gevaarlijk terrein gaan begeven, omdat de benoeming tot ambtenaar en eventuele bevorderingen vallen onder de competentie van het Bestuurscollege en niet van de Raad. Dan is er nog een tweede aspekt, de motie van de heer Kock, zoals die luidt, houdt toch nog een wijziging van het krediet en als deze mensen ambtenaren worden voor zover zij nog geen ambtenaar zijn en ambtenaar zullen worden, dan zou deze loonpost verlaagd moeten worden en de corresponderende post voor bezoldiging van ambtenaren verhoogd. Mag ik daarom de heer Kock adviseren om het slot van zijn voorstel zo te stellen, dat hij het Bestuurscollege verzoekt, op grond van zijn overwegingen, zoals hij die naar voren heeft gebracht, om na te gaan of betrokkenen bevorderd kunnen worden, zoals de heer Kock dat wenst? Want als de Raad hierop zou gaan beslissen, dan begeeft zij zich op het gebied van de competentie van het Bestuurscollege.

DE HEER V.KOCK: Geen bezwaar, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Dan kan ik U namens het Bestuurscollege toezeggen, dat het Bestuurscollege dit zal onderzoeken.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 4.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 5.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, en cuanto post no 453: Meubilaire, apparaten en dergelijke.
Durante e discurso awe merdia Bestuurscollege por a tende e argumentonan treci padilanti door di nos banda di fraccion aki en cuanto e cantidad di meubilaire cu Bestuurscollege ta pensa di cumpra durante aña 1969. Señor Presidente, nos fraccion no por bay di acuerdo cu esey. Nos ta considera cu e montante aki ta exhorbitantemente halto y nos no por bay di acuerdo cu né, pasobra nos no ta kere cu e necesidad ta di e tanto ey, cu den un solo aña un solo departamento manera Dienst voor Openbare Werken mester di tanto machinenan di kantoor, manera ta pidí den e presupuesto aki, cual ta suma na no menos cu f.50.000,-- y pico. Pesey, Señor Presidente, mi kier trece e proposicion aki, un voorstel anto, na Raad, pa nos rebaha e suma aki te na e suma di f.16.800,--, o sea un tercera parte di locual Bestuurscollege ta pidi.

Si en berdad tin hopi necesidad pa e departamento aki haya machinenan y meubilario nobo anto esaki lo por worde cumpra den termino di tres aña.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund, Mijnheer Croes?

Het voorstel van de heer Osbaldo Croes wordt ondersteund door de heren H.R.Dennert en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: Dan zal ik voordat ik de algemene beschouwingen open, de betrokken gedeputeerde in de gelegenheid stellen om het standpunt van het Bestuurscollege in deze mede te delen.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en bista di e cantidad di hendenan cu tin proponí riba begroting pa aña 1969 di Dienst voor Openbare Werken y en bista di e necesidad di e mueblenan machinenan, etc., cu ta enbolbi un suma di f.50.000,-- y pico, Bestuurscollege no por tuma e proposicion di Señor Osbaldo Croes na consideracion. Mi ta kere cu nos a splika suficiente claro tocante e necesidad di esakinan y kiko ta e motibonan pa cual nos a pone e f.50.000,--.
Nos no por bay di acuerdo cu Señor Osbaldo Croes y su proposicion y ora e proposicion bin na votamento lo mi vota contra esey.

DE VOORZITTER: Zijn er leden, die het woord wensen te voeren naar aanleiding van het voorstel van de heer Osbaldo Croes?

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi no ta weita e problema pa baha e post aki di f.50.210,-- pa un tercera parte di e montante, pasobra nos por baha e personal cu ta worde uitgenodigd tambe relativamente.
Asina ta esey no ta un motibo pa mantene e suma aki, manera diputado Croes a bisa. En berdad, mi ta kere no solamente di aki banda, tin tambe algun di e miembronan di partidonan cu ta sostene gobierno, for di kende awe mainta nos a tende bisa cu e sumanan, especialmente di meubilaire aki ta exageradamente halto. Esaki ta solamente e principio, durante e bladzijdegewijze behandeling aki, cu nos ta bin cu proposicionnan pa rebaha cierto postnan, cu lo bay pone e situacion financiero por lo menos di e aña aki y no solamente di Dienst voor Openbare Werken na un posicion hopi mas favorabel y hopi mas realistico.

DE VOORZITTER: Zijn er nog meer sprekers in de eerste ronde?

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, Señor Croes a contesta cu Bestuurscollege no por tuma mi proposicion na consideracion y e a bisa cu pa motibonan cu ya durante e dia di awe e a plika na Raad caba.
Señor Presidente, ta duel mi cu mi mester bisa, cu e splikacionnan, es ta locual Señor Croes a trece padilanti awe henter dia, no tabata argumentonan sano, no tabata argumentonan constructivo, no tabata argumentonan serio, pa contesta riba preguntanan hací door di nos fraccion aki.
Pues esey mi no por tuma como argumento pa cual motibo lo mi mester laga mi proposicion cay. Nos ta convenci cu e suma ta mucho halto, pesey mi ta mantene mi voorstel.

DE VOORZITTER: Er zijn geen sprekers meer in de eerste ronde. Het woord is thans aan de heer D.G.Croes, gedeputeerde van Dienst voor Openbare Werken.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Oduber a bisa cu nan por baha e postnan di ambtenaarnan.
Tur dos post a worde studiá pa Bestuurscollege debidamente.

Y Bestuurscollege a manda e begroting aki na Raad, concientemente di su responsabilidad y ta pesey awe mi a menciona esakinan caba awe mainta y awe tardi y ta duel mi di tende awe cu Señor Osbaldo Croes no ta comprende. Awor mi ta cuminsa perde confiansa den Señor Croes su seriedad of den su falta di seriedad pa accepta e contesta di Bestuurscollege, pasobra loke mi a bisa awe mainta ta perfectamente cla y mi ta kere cu Señor Croes a comprende debidamente loke nos kier a meen en cuanto e meubelnan, machinenan, etc. y e cantidad di placa cu nos a pone aki. Awor mi ta cuminsa duda den sinceridad di Señor Croes en bista di cu e ta bisa, cu mi argumentonan no ta sano, anto mi no sabi con sano sano ta anto.
Pasobra mi ta kere cu mi a splika esaki masha cla awe mainta y awe tardi y nos ta keda para riba nos punto cu nos no ta haci ningun cambio den e begroting aki, especialmente riba e post aki nos no ta haci ningun cambio, pasobra nos mester di djé, e f.50.000,-- ta hustifica, si nos ta haya hende for di Hulanda, locual nos ta spera cu nos ta haya, e machinenan bieuw mester worde cambia y e lessenaarnan tambe. Esaki ta un proposicion di Bestuurscollege, cu conocemente di e mayoria di e miembronan cu ta respalda e gobierno aki y ta concientemente nos a mandé na Raad y mi ta kere cu e argumentonan treci pa miembronan di oposicion no ta suficiente hustifica y di gran balor cu nos por cambia nos opinion en cuanto esaki.

<u>DE HEER G.A.ODUBER</u>: Señor Presidente, aunke cu repetidamente mi a tende for di boca di diputado Guzman Croes con bon e ta al tanto di e presupuesto aki, te na e momento aki pa keda cu algo afilia na e post aki so, mi ta wardando un contesta cual ta e 13 hendenan cu mester bin for di Hulanda y den ki vacatura nan ta bin. Pero, Señor Presidente, 13 hende, siendo cu aña pasa nos a tende di aya banda, cu e placa cu tabatin votá den e begroting 1968, pa laga busca a penas dos S.P.D.-ers, cual a worde goedgekeurd na april di aña pasa, te awe, awe nochi, nan no ta aki ainda. Mi kier sabi ta ki aña e 13 hendenan aki lo bin.
Manera e beleid di Openbare Werken ta worde hiba.

<u>DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE</u>: Señor Presidente, e beleid di personeelsbezetting no ta den Openbare Werken e ta keda, pero den e departamento di Personeelszaken e ta worde hibá.
Mi ta kere cu mi a papia suficientemente riba esaki caba y Bestuurscollege ta mantene su punta di bista, cu e f.50.210,-- manera nos a propone Raad, ta hustifica. Nos no a haya ningun clase di argumento adecuado pa nos por cambia nos punta di bista.

<u>DE VOORZITTER</u>: Het voorstel van de heer Osbaldo Croes wordt dus niet door het Bestuurscollege overgenomen.
Wenst iemand hoofdelijke stemming?

De heer G.A.Oduber wenst hoodelijke stemming.

<u>DE VOORZITTER</u>: In stemming wordt dus gebracht het voorstel van de heer O.Croes om de post 453 op bladzijde 6 te verlagen van f.50.210,-- tot f.16.800,--.

Het voorstel wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 10 stemmen voor.

<u>Tegen stemden de leden</u>: M.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C.Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, C.E.Lacle, en D.I.Leo.

Voor stemden de leden: D.C.Mathew, J.A.C.Alders, E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, L.A.I.Chance, V.Kock, O.Croes en D.Tromp.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 6.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen: Kapitaaldienst, bladzijde 8.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, riba pagina 9, post 6, uitbreiding en vervanging vaste activa. En bista di argumento extensivo cu a worde duná den e curso di e dia di awe, tanto door di e banda aki como door di otro banda, mi kier a propone pa baha e suma aki na mitar, anto otro aña ta pone un parti extra atrobe acerca, pa nos por alivia e aspecto financiero di Dienst voor Openbare Werken, y consecuentemente alivia e hoofdbegroting.

DE VOORZITTER: U heeft Uw voorstel reeds gemotiveerd. Wordt Uw voorstel ondersteund?
Het voorstel van de heer G.A.Oduber wordt ondersteund door de leden O.Croes en J.A.C.Alders.
Dan zal thans de gedeputeerde van Openbare Werken het standpunt van het Bestuurscollege naar voren brengen.
Het woord is aan de heer D.G.Croes.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en bista di e argumentonan cu Bestuurscollege a trece adilanti awe mainta y awe tardi no ta keda otro manera sino mantene e post aki manera e ta.
Di nos banda nos ta bisa cu nos hendenan no ta traha, di otro banda nos ta tende cu kier kita material for di nan cu nan no por traha.
Mi no ta comprende algun miembronan di Raad en cuanto esaki.
Y a pesar di esey mi a splika esaki detayadamente. E necesidad cu tin pa e cosnan aki. Asina ta en bista di tur e argumentonan aki, cu ya Raad ta na altura di dje caba, mi no tin mester di ripiti esaki un biaha mas, Bestuurscollege no ta dispuesto pa accepta e proposicion di Señor Oduber. Bestuurscollege den su totalidad lo vota contra e proposicion aki.

DE VOORZITTER: Zijn er leden die het woord wensen te voeren over dit voorstel?

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, naturalmente nos argumento pa trece padilanti e proposicion aki ta igual cu e proposcion di awor ey, cual mayoria di Raad a haya bon pa rechasa. Pero, Señor Presidente, mescos cu aña pasa, nos fraccion a debati dianan largo cu e Bestuurscollege aki en cuanto e presupuesto, pero nan a mara cabes hunto duro, sera orea pa tur e argumentonan sano di nos, pa nan accepta e begroting toch. Nos ta sinti cu atrobe, maske cuanto argumento sano nos grupo por presenta pa yuda alivia e situacion aki, pa kita afor parti di locual ta worde treci, por ehempel, riba begroting di Openbare Werken, cu tur hende ta haya, y mi ta sigur cu e miembronan di e banda ey den nan curason nan ta haya, cu nos tin rason, pero nan no ta durf bay di acuerdo cu nos. Pesey, Señor Presidente, argumentonan nos no a tende, es ta argumentonan sano por lo menos, for di e diputado concerni y nos ta mantene nos proposicion pa rebaha e suma aki manera nos lider di fraccion a presenté.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere sprekers?
Zo niet, wenst de heer Oduber nog het woord?

DE HEER G.A.ODUBER: Si, Señor Presidente. Un corto palabra riba e punto aki. No tabata mi idea ningun momento door di rebaha esaki na mitar, di kita materialnan cu e hendenan mester pa traha cu néle. Door di rebahé por mantene e parke di medionan di transporte, cu lo worde reemplasa y e ora ey pasa nan pa e begroting di otro aña.

DE HEER C YARZAGARAY: Señor Presidente, e kapitaal cu ta worde poni den e presupuesto riba e post aki en berdad ta poco halto, teniendo na consideracion cu nos adversarionan politico kier bin bisa cu nos no tin e corage pa habri boca en cuanto esaki. Nos no ta manera nan, pasobra nos ta liber pa haci observacionnan en cuanto e proposicion aki.
Si nos bay bek den historia di e partido aki, aña pasa kier a traha caminda. E mocion a worde accepta y apoya pa nos fraccion aki.
Si nos ta haya cu e suma aki no ta suficiente, ta nos ta bin cu un voorstel y e ta worde apoya. Asina ta nos no ta laga partido di oposicion goberna, ta nos ta gobernante den e gobierno aki y mi ta kere cu ta nos derecho pa dicidi riba e beleid di nos Bestuurscollege.
E raadsledennan aki cada un ta un homber riba su mes, pa asina informa e diputado concerni con e placa ey mester worde gastá y si nos haya na un dado momento cu e cos no ta bay bon e ora ey nos ta weita con e barco ta sigui. Nos ta bin semper constructivamente cu nos argumentonan.
Esaki ta un presupuesto, e no ta un placa cu ta bay worde gastá ainda.
Ta fin di aña ora e rekeningnan bin por weita kiko a resta di locual tin aki riba. Pero nos tin cu weita padilanti pa goberna y mi ta kere, cu e partido di oposicion no ta den un posicion pa guia nos den e necesidadnan di un Bestuurscollege. Asina ta, nos standpunt ta cu nos ta mantene esaki, yudando e diputado pa wak con e placa aki ta worde gasta, mirando cu por resta algo mas for di dje y si ta asina anto lo avisa e Raad aki con e placa ey a worde gasta. Masha danki.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, en berdad mi tambe a haya e suma aki exhorbitante. No cabe duda. Hasta mi a sugeri na Bestuurscollege, entre otro, cu e suma por worde pidi na april di aña pasa cual di e autonan no a worde cumpra ainda. Sinembargo lo mi yuda Bestuurscollege den su trabao, esey ta mi deseo. Y mi kier sigura e resto di Raad, cu si tin un homber liber aki den ta ami. Cu lo mi vota di acuerdo cu mi consenshi, pasobra nos mester duna Bestuurscollege moda di traha.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere sprekers? Zo niet, dan is het woord aan de heer D.G.Croes, gedeputeerde van Openbare Werken.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Oduber ta bisa cu no ta su intencion pa kita material for di e trahadornan.
Esaki ta exactamente loke Señor Oduber kier haci cu su proposicion, kita material for di e hendenan. Di un banda Señor Oduber ta bisa, cu e hendenan no ta traha suficiente, di otro banda e kier pa nos kita material for di nan pa keda menos oportunidad pa traha atrobe.
Señor Croes a bisa cu nan a bin cu argumento sano ariba esaki.
Mi kier participa Señor Croes, cu su argumento sano por ta sano pa su partido, pero no ta sano pa Bestuurscollege, tampoco pa e miembronan di Raad cu lo vota contra e proposicion di Señor Croes su fraccion.
Di otro banda mi ta gradici Señor Maduro y tambe Señor Yarzagaray pa nan observacion. Mi ta comprende cu nan tambe ta liber pa vota segun nan consenshi. Y mi ta comprende cu nan kier yuda e Bestuurscollege aki traha pa mira progreso y mi ta kere cu nan tambe lo bay di acuerdo pa mantene e post aki manera e ta y mi kier participa di antemano cu e argumento sano cu Señor Croes a bin cu né, no ta acceptable pa e Bestuurscollege como sano.

DE VOORZITTER: Zijn er nog sprekers in de tweede ronde? Zo niet, dan kan ik verklaren dat het voorstel dus niet overgenomen wordt door het Bestuurscollege. Wenst iemand hoofdelijke stemming?
De heer O.Croes wenst hoofdelijke stemming.
Dus in stemming wordt gebracht het voorstel van de heer G.A.Oduber om de post no. 6 op bladzijde 9, ten bedrage van f.664.200,-- te halveren.

Het voorstel wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 10 stemmen voor.

Tegen stemden de leden: A.M.Arends, E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C.Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, C.E.Lacle, D.I.Leo en M.Croes.

Voor stemden de leden: E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, L.A.I.Chance, V.Kock, O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew en J.A.C.Alders.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 9.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, nos nota pidi hoofdelijke stemming. Solamente nos kier pa worde nota, cu e fraccion aki, considerando e falta di consideracion pa e preguntanan haci door di Raad, pa evalua e begroting aki di Dienst voor Openbare Werken seriamente, ta contra.

De heer A.M.Arends wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Thans wordt in stemming gebracht het ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1969.

Het ontwerp wordt aangenomen met 11 stemmen voor en 10 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C.Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, C.E.Lacle, D.I. Leo, M.Croes, en A.M.Arends.

Tegen stemden de leden: E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, L.A.I.Chance, V.Kock, O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew en J.A.C.Alders.

3. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor het Water- en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1969 (Uitvoering Beheersverordening Water- en Energiebedrijf). (Ag.no. 9978; bijlage 1968 no. 55)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp-raadsbesluit aangenomen.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van het Water en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 10430; bijlage 1968 no. 56)

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, de aanbiedingsbrief maakt ophef, dat men het bedrijf zo economisch en efficient mogelijk wil laten functioneren. Het Bestuurscollege spreekt zelfs haar voldoening over uit, dat het zo goed gaat met dit bedrijf.

Mijnheer de Voorzitter, graag wil ik het Bestuurscollege vragen waaruit dat dan blijkt. Niettegenstaande het feit dat de opbrengsten met ruim vier ton gestegen zijn, is het exploitatie-verlies toch op hetzelfde niveau blijven staan. Waaruit blijkt dan een besparing en efficientie bij het Water- en Energiebedrijf? Kan het Bestuurscollege aangeven waarop dan bespaard is en welke maatregelen genomen zijn voor verhoging van efficientie? Hoe denkt het Bestuurscollege het nadelig saldo weg te werken? Heeft zij zich op deze materie verdiept? Wat zal het beleid terzake zijn? Of heeft het Bestuurscollege of de gedeputeerde geen enkel beleid terzake? Gaarne wil ik op deze vragen een concreet antwoord van het Bestuurscollege hebben.
Het rapport White, hetwelk unaniem enkele jaren geleden door deze Raad werd aanvaard is nog niet uitgevoerd. Concreet wil ik van de betrokken gedeputeerde vernemen, of dit rapport in de praktijk bruikbaar is gebleken en zo ja, waarom hij het dan niet heeft uitgevoerd? Zo neen, kan de gedeputeerde ons mededelen, welke onderdelen van het rapport als onbruikbaar zijn gebleken en waarom?
Op bladzijde 2 van de aanbiedingsbrief wordt gesteld, dat het in de bedoeling ligt met personeelsuitbreiding te komen van vijf man.
Daarom breng ik weer even naar voren dat de geachte gedeputeerde zijn woorden waar zal maken door de ontslagenen van ongeveer een jaar terug hier opnieuw aan het werk zal aanstellen.
Mijnheer de Voorzitter, deze personeelsuitbreiding is ons niet duidelijk. Lakoniek wordt dit gemotiveerd door de zogenaamde verwachte benutting van de volle capaciteit van de centrale. Kan de betrokken gedeputeerde ons mededelen op welke gronden deze verwachtingen gebaseerd zijn.
Het Bestuurscollege schijnt zeer voldaan te zijn over deze begroting. Kan de gedeputeerde mij mededelen of deze voldoening werkelijk reëel is?
Wij van onze kant menen, dat noch voor voldoening noch voor die juichkreten voldoende gronden aanwezig zijn. Zolang het bedrijf met een verlies van rond 7 ton werkt niettegenstaande het feit dat de opbrengsten aanzienlijk zijn toegenomen voor 1969, jazelfs met f.400.000,--.
Hoewel uit de aanbiedingsbrief het door het Bestuurscollege voor 1969 geplande beleid niet kon worden gedistilleerd kon toch in ieder geval enigszins uitzicht in de werkelijke gang van zaken bij het bedrijf worden verkregen doordat de rekeningcijfers voor 1967, zoals het in gevolge de comptabiliteitsvoorschriften dient te geschieden, waren opgenomen.
Ik wacht de antwoorden van de betrokken gedeputeerde op de door mij gestelde vragen af, alvorens mijn fraktie zich over deze begroting zal kunnen uitspreken. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Zijn er andere leden, die in de eerste ronde het woord verlangen? Zo niet, dan wordt de vergadering voor 10 minuten geschorst voor de beantwoording.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, gaarne zou ik van deze gelegenheid gebruik willen maken om de heer Oduber te antwoorden op de vragen, die hij heeft gesteld met betrekking tot het Water- en Energiebedrijf. Onder andere heeft de heer Oduber gevraagd waaruit het moet blijken, dat het met het bedrijf zo goed gaat.
Ik moge de heer Oduber als volgt antwoorden. Met minder bedrijfsverlies ondanks uitbreiding van personeel van vijf man, alsmede ondanks de geraamde salarisherziening.
Als derde punt, ondanks verhoogde afschrijvingspercentage.

Ook vroeg de heer Oduber waaruit blijkt dat er besparing is en efficientie. Deze blijkt uit het feit, dat ondanks de vergrote omzet, de kosten niet evenredig verhoogd zijn uiteraard met uitzondering van de personeelskosten en stookoliekosten. De efficientie blijkt uit de stijging van stookolieverbruik, wat minder is dan de evenredig toegenomen verhoging van de omzet water- en elektriciteitsproduktie.
De heer Oduber vroeg hoe het Bestuurscollege het nadelig saldo denkt op te heffen. Met verdere toepassing van de efficiente stookolieverbruik en de te verwachten hogere omzet van het bedrijf.
Onder andere zijn wij bezig met Lago te onderhandelen voor een grotere afname van water- en elektriciteit.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Oduber had het over het fameuse rapport White. Ook het vorig jaar is hierover gesproken, meen ik. Is het rapport in de praktijk bruikbaar gebleken, vroeg de heer Oduber.
Ten aanzien van deze vraag alsmede welke onderdelen van het rapport onbruikbaar zijn en waarom, moge ik de heer Oduber naar de Memorie van Antwoord terzake verwijzen.
Met betrekking tot het rapport White kan worden medegedeeld dat de organisatieschema zoals aanbevolen doorgevoerd is voor zover, dit uit de bestaande bezetting mogelijk was. De overige punten zijn op bruikbaarheid getoetst en zullen voor zover mogelijk worden doorgevoerd.
Dus de organisatieschema is bruikbaar doch onbruikbaar is gebleken het voorgestelde job-order-systeem. Dit door de beperkte administratie die het bedrijf op na houdt. Onbruikbaar is gebleken jobtraining zonder inschakeling van de technische school.Op verzoek van de geinteresseerden is de gehele opleiding aan de school overgedragen.
De heer Oduber had het over de uitbreiding van 5 man. Hij vroeg of ik mijn woord zou houden om de vijf mensen, die destijds bij het bedrijf werden ontslagen weder in dienst te nemen. De mensen die wij dachten hiervoor in dienst te nemen moeten een zekere opleiding hebben genoten. Ik moge de heer Oduber naar de Memorie van Toelichting, bladzijde 41, post 410 verwijzen. De mensen, die wij destijds ontslagen hebben kunnen tot mijn grote spijt niet in aanmerking komen. Zij waren schilders van beroep en zoals uit het Memorie van Toelichting mag blijken is hier een opleiding van tenminste U.T.S. vereist.
De heer Oduber vroeg op welke gronden de verwachte volle benutting van de centrale gebaseerd werden. Op deze vraag kan ik antwoorden dat deze gebaseerd zijn op de onderhandelingen met de Lago voor grotere afname van water en elektriciteit. Ik meen, Mijnheer de Voorzitter, hiermee te kunnen volstaan.

<u>DE HEER G.A.ODUBER</u>: Mijnheer de Voorzitter, ik ben de heer gedeputeerde zeer erkentelijk voor de zakelijke wijze waarop hij heeft geantwoord doch dat hij in grote mate niet helemaal naar mijn voldoening heeft beantwoord.
Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen vragen of het contract met de Lago voor water en elektriciteit al afgelopen is.
Zijn de besprekingen al gaande of moeten die nog beginnen?
Waaruit blijkt nu al de mogelijkheid van grote afname van deze maatschappij van zowel water als elektriciteit?
Alhoewel gedeputeerde Leest heeft geprobeerd mij te beinvloeden ten aanzien van zijn voldoening naar de realiteit in deze begroting, toch bezie ik met zekere bezorgdheid de gang van zaken bij deze dienst, die zich in de loop van de laatste twee jaren heeft gerealiseerd. Immers uit de ontwerp-begroting van Water- en Energiebedrijf voor 1969 en ik lees op afdeling 1, bladzijde 4, post 999.90 blijkt dat er geen enkele reden tot voldoening is. Op grond van de uitkomsten voor 1967 van het bedrijf, had verwacht mogen worden, mede gelet op de verhoging van omzetten, waarover gedeputeerde Leest zojuist heeft gesproken, dat het verlies

van het bedrijf voor 1969 aanzienlijk minder had moeten worden geraamd indien rekening werd gehouden met het feit dat volgens de regeling van het bedrijf voor 1967 het nadelig exploitatie-saldo f.6.938 heeft bedragen. Kan de geachte gedeputeerde hiervoor een aan de realiteit grenzende verklaring geven? Hoe strookt dit met het economische en efficiente beleid? Of wordt deze Raad van volksvertegenwoordigers alweer door dit College voor de gek gehouden?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Oduber heeft gevraagd hoe het stond met het Lagocontract en of de onderhandelingen nog moesten beginnen of dat deze reeds afgerond waren.
Ik kan de heer Oduber en de hele Raad mededelen dat de onderhandelingen intussen beeindigd zijn, doch dat het contract nog niet getekend is.
Een dezer dagen bereikt Uw Raad een voorstel.
De heer Oduber had het uitvoerig over het begrotingcijfers, nadelig verlies Water- en Energiebedrijf 1968 en 1969. Hij vroeg of de Raad hier voor de gek werd gehouden, door haar wat cijfers voor te spiegelen, althans woorden in die zin. Ik kan de heer Oduber verzekeren dat het niet in de bedoeling van het Bestuurscollege ligt om de Raad cijfers voor de ogen te spiegelen. De raming zoals deze in de begroting 1968 is gebracht is tot standgekomen vanwege incidentele ontvangsten van de Lago. Hetgeen U voor 1969 ziet is al een raming.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen.
Wij gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.

Artikel 1. Bladzijde 4.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, bij post 999.90 zie ik dat de toelichting op deze post inlichtingen geeft dat ten opzichte van 1968 wat een begrotingcijfer is, het exploitatieverlies f.23.000,-- minder bedraagt. Maar om terug te komen op mijn vraag in de algemene beschouwingen met betrekking tot de cijfers van de begroting 1969 van bijna 7 ton, vergeleken met de rekening van 1967 waar men alleen maar tot de zeven duizend komt. Het bedrijfsverlies van de geraamde begroting van 1967 is 100 keer zoveel als de rekeningcijfer van 1967.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zou de heer Oduber gerust kunnen stellen door te beantwoorden dat de reële uitkomst een nadelig saldo voor 1968 om en nabij f.300.000,-- zal zijn.
Dit is veel minder dan geraamd is.

DE VOORZITTER: Mijnheer Leest, kunt U Uw antwoord a.u.b. herhalen.
Het was niet te verstaan.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, lo mi trata, pero ta asina cu ya ta di dos biaha mi ta ripiti e cos aki pa satisfaccion di Señor Oduber. Pa di tres biaha lo mi kier bisa cu e cifranan segun mi ta comprende pa aña 1968 lo ta den e cercanía di f.300.000,-- y no loke cu tin para aki riba. Loke cu tin akinan ta masha pesimisticamente halto calculá.

DE HEER G.A.ODUBER: Anto mi no ta comprende con ta worde papiá di efficiency y di besparing. Si na aña 1967 e rekeningcijfer, kier meen e cifra despues di tur e cuentanan di entrada cu gasto a worde entrega, caba - pues e ta para como un cifra incambiabel - e perdida di Wateren Energiebedrijf tabata f.7.000,-- mas o menos.

Awor mi ta tende di Señor Leest cu na aña 1968 e ta monta mas o menos na f.300.000,-- y e aña aki 1969 ta worde calcula un perdida di f.700.000,--. Si e ta kere di por convence, por lo menos mi persona of e miembronan di Raad aki cu door di cada aña tin aumento asina grandi den e montante di perdida na Water- en Energiebedrijf, anto mi no ta weita unda por worde papia ni di eficiencia, ni de besparing, ni di nada.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt voor 5 minuten geschorst.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, om nogmaals op de vraag van de heer Oduber te komen wil ik stellen dat met de cijfers van het jaar 1967 het nadelig saldo zoals deze is opgebracht voor het jaar 1967 gekomen is doordat wij in dat jaar minder hebben afgeschreven en een lage rente-last hadden.
Ook hadden wij voor dat jaar een zeer goede verkoop van water en elektriciteit. In 1968 werd geraamd 7 ton, voorlopige cijfers, hetgeen resulteerde in een bedrijfsverschil van drie ton doordat wij voor dat jaar meer afgeschreven en een hogere rentelast moesten betalen.
De cijfers van 1969 zijn geraamd en gebaseerd op die van 1968 welke ook in een verlaging zullen resulteren. Het is evenwel aan te bevelen, Mijnheer de Voorzitter, deze pessimistische raming aan te houden.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 4 aangenomen.

Bladzijde 5.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, op bladzijde 5 staat onder post 400.27 geraamd voor dit jaar: f.10.000,--, als bijdrage aan de Centrale Dienst Mechanische Administratie.
Verleden jaar werd geraamd f.28.000,--. Ik begrijp wel dat dit gesplitst is, dit jaar komt het niet alleen onder post 400.27 maar bijdrage aan de Centrale Dienst Mechanische Administratie komt ook voor onder post 440.27. Als wij deze twee bedragen samen tellen komen wij op een bedrag van f.40.000,-- als bijdrage van het Water- en Energiebedrijf aan Centrale Dienst Mechanische Administratie vergeleken met wat ik zojuist zei op de begroting 1968, een totaal van f.28.000,--. Dus een stijging van f.12.000,-- als bijdrage aan de Centrale Dienst Mechanische Administratie. Misschien ben ik fout maar ik zou graag een uitleg hiervoor willen hebben.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb gemerkt dat de heer Oduber de begroting van Water- en Energiebedrijf degelijk heeft doorgenomen. Ik moet constateren dat het mij genoegen doet dat althans één van de leden de begroting heeft doorgenomen.
Ik kan de heer Oduber antwoorden op zijn vraag dat de kosten bij de Tabuleerdienst gestegen zijn.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik ben zo blij dat wij elkander zo goed begrijpen.
De heer gedeputeerde zegt dat de Centrale Dienst Mechanische Administratie de prijs voor de diensten verleend aan de andere departementen heeft verhoogd. Ik zal zijn woord voor nu aannemen totdat wij bij de begrotingsbehandeling van de algemene begroting komen.

Ik ben nog niet klaar met bladzijde 5, Mijnheer de Voorzitter.
Voor het eerst na het antwoord ten aanzien van het nadelig saldo op bladzijde 4 komen wij aan een post voor afschrijving en rente.
Ik had een algemene vraag hierover. De heer Leest zei dat de verhoging van het nadelig saldo komt door een verhoogde afschrijving en een hogere rente-last.
Graag zou ik van de gedeputeerde willen vernemen wanneer deze verhoging begonnen is, ik neem aan dat het niet dit jaar begonnen is, maar verleden jaar en wat voor verschil zowel in de afschrijving als in de rente-last betaald is.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de vragen van de heer Oduber kunnen als volgt beantwoord worden. Wij hebben het over afschrijvingen en rente-last. De heer Oduber wilde weten met hoeveel de afschrijving was toegenomen. De verhoging op de afschrijvingsuitbreiding van de centrale in 1968 bedraagt 0.1%, dus een verhoging van 0.1, van 3.2 naar 3.3.
De rente-last van de elektriciteitsproduktie en bij waterproduktie bedragen respectievelijk f.11.520,-- en f.13.520,--, posten 410.51 en 420.51 als de heer Oduber bijlage 6 voor zich wil houden.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 5 aangenomen.

Bladzijde 7. Post 410.00.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, akinan mi ta weita un subimento di f.33.000,-- den bezoldigingen. Si eynan lo tin promocionnan lo mi kier a weita cu e hobennan Arubano cu ta traha den Balashi prevalece, esta cu nan tin e chens promer cu e otronan.
Si e aña cu ta bin tin machinist cu ta bay of si ta pensa di manda nan anto mi kier weita H.T.S.'ers ocupa e puestonan na Balashi.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos lo tene debida consideracion cu deseo di Señor Leo.

Post 410.11:

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, mi kier puntra Bestuurscollege si e por informa nos si tin cierto irregularidad ta pasando cu trahadornan di warda cu ta meld ziek constantemente ora nan tin cu traha diadomingo of ariba un holiday pa asina duna chens na otro pa nan gana double of triple time.

DE HEER T.LEEST,GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, lo mi laga haci un investigacion en cuanto loke Señor Caspar Boekhoudt a trece padilanti. Ariba su mes esaki ta un acusacion serio.

Post 410.35.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, mi ta ripara cu eynan f.150.000 a subi cu f.20.000,-- y mi kier puntra pakiko e suma aki a subi siendo cu e rekening di 1967 ta indica cu contrario mester a worde haci.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, den un empresa manera Water- en Energiebedrijf ta necesario pa nos mantene den stock cierto partinan necesario pa bon funcionamento di un empresa manera Water- en Energiebedrijf.

Por resulta cu e gastonan pa cu compra di cierto onderdelen ta subi of por fluctua segun e mercado den exterior. Mi ta kere cu esey ta e caso akinan. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik heb begrepen dat dit nadelig saldo dus wat de gedeputeerde mij opgaf als voorlopige cijfers over 1968 van drie ton nu geraamd is op bijna 7 ton, een verschil namelijk van f.400.000,-- en dat dit verschil te wijten is aan het feit dat er een hogere afschrijving en een hogere rente-last plaatsvindt.
Op bladzijde 7 onder de posten 410.50 en 410.51 en op bladzijde 9 voor waterproduktie posten 420.50 en 420.51 is het totaal van deze 4 posten, het saldo dus, f.135.000,-- vergeleken met de begroting van 1968.
Doch tussen f.400.000,-- van het nadelig saldo van het bedrijf in zijn totaliteit en f.135.000,-- van de hogere afschrijving en hogere rentelast resteert nog een bedrag van f.265.000,-- waar de gedeputeerde nog geen reden voor gegeven heeft.
Graag zou ik uit monde van gedeputeerde Leest willen vernemen waaraan het verschil f.265.000,-- te wijten is.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ta parse cu awe nochi Señor Oduber a haya un tijma cu post di afschrijving y rente.
Si Señor Oduber tabatin e gentilesa di a tuma su dilanti nos aanbiedingsbrief, pagina 2 e lo a haya aya riba henter un resume di con nos a yega na e cifranan. Riba pagina 2 e di 4 regel nos por lesa, "deze onvermijdelijke verhogingen van de lasten wordt veroorzaakt door de verhoogde personeelskosten met rond f.127000,--, de toeneming van de bedrijfskosten met rond f.140.000,-- als gevolg van meer stookolie- en zuurverbruik vanwege de verhoogde produktie en voorts de rente en afschrijvingskosten met rond f.102.000,-- meer.
De verhoogde personeelskosten, die postgewijze in de Memorie van Toelichting worden omschreven, houden een personeelsuitbreiding in van 5 man, die benodigd zijn als gevolg van de te verwachten benutting van de volle capaciteit van de centrale.
Verder is er in personeelskosten rekening gehouden met de te verwachten salarisherziening. De totale personeelsbezetting van 249 man over 1968 wordt voor dit jaar derhalve uitgebreid tot 254 man.
Het nadelige explotatiesaldo van f.697.935,-- (1968: f721.355,--) kan nader als volgt worden gespecificeerd". Dan volgt de specificatie, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.A.ODUBER: Dus, Mijnheer de Voorzitter, kan ik concluderen, dat dit nadelig saldo, geraamd in 1969 voor 7 ton, in tegenstelling tot wat de gedeputeerde zo net zei, een pessimistische raming is?
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 7 aangenomen.

Bladzijde 9. Post 420.00

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, riba e post aki mi ta weita cu esaki a worde aumenta cu e suma di f.18.900,-- en comparacion cu e aña anterior. Mi ta spera cu esaki a worde haci pa nan hiba cuenta cu e H.T.S.-er Arubiano cu nan lo pone den e departamento di water produktie. Esaki pa motibo cu un H.T.S.'er cu a tuma e departamento aki over na september di aña pasa, ora cu e situacion di awa na Aruba tabata kritiko a haci un trabao masha masha bon. Dia cu e a tuma over e tankinan di Water- en Energiebedrijf tabatin 15.000 m^3 di awa. Awe nos por constata cu casi 95% di e tankinan ta yen y pronto segun informacionnan cu nos a haya e tankinan aki lo ta yen y cu e situacion kritika lo a pasa.

Pesey mi kier a haci uso di e oportunidad aki, Señor Presidente pa duna un palabra di elogio na e H.T.S.'er Arubiano aki y mi ta spera cu e diputado lo tuma cuenta cu e bon trabao cu e H.T.S.'er aki a haci.

Post 420.34. Zuurverbruik.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, lo mi kier a haya sabi ki tipo di zuur, si e diputado por bisa mi. E suma aki ta poco halto.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, de toelichting hierop zegt, "deze kosten werden voorheen onder de uitgaven voor materialen en benodigdheden geraamd en worden thans voor het eerst onder een afzonderlijke uitgaafpost ondergebracht". Onder welke post of gezamelijke posten, materialen en benodigdheden?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa contesta Señor Maduro lo mi kier bisa cu e zuurverbruik cu ta parece riba post 420.34 pa promer biaha a worde gelicht, sacá for di e post cu ta sigui, 420.35, den e begrotingnan anterior. E ta un sorto di acido cu ta worde injecta den awa, zwavelzuur, pa combati malesa. E cifra di f.85.000,-- por ta parece un poco caro pero e ta necesario segun mi ta comprende.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik heb geen antwoord gekregen van de geachte gedeputeerde.

DE VOORZITTER: De gedeputeerde heeft U zo net verwezen naar de post vlak daaronder, 420.35. Als U terugkijkt naar '67 dan ziet U dat het totaal f.85.000,-- is.

Post 420.10. Lonen.

DE HEER A.WERLEMAN: Mi kier a puntra e diputado si e por a haci un areglo mas husto di pago na e trahadornan di warda cu ta traha tres warda. Ora cu nan ta traha tres warda claramente nan ta haya un shift-differential pero ora cu nan bay cu vakantie of ora cu nan ta malo, segun mi, nan ta haya solamente e day-shift.
Na otro empresanan como Lago ora nan ta cu vakantie of ora nan ta traha warda nan ta haya nan pago total incluyendo e shift-differential. Segun mi tin un cierto inhusticia aki den. Street bay bo ta traha riba un cierto sueldo pero ora bo tin vakantie of ora bo ta malo e ta menos.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, enigszins zou ik op 420.34 kunnen doorgaan. Die raamt voor het eerst f.85.000,--, 420.35 heeft een vermindering op de post "materialen en benodigdheden" van f.50.000,--. Nu is mijn vraag ten aanzien van 420.34 of hierin de verhoging van f.35.000,-- zit, waarom en of dit wel betekent een verhoogde waterproduktie?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa contesta Señor Oduber, por cierto e manera cu e pregunta a worde haci pa Señor Oduber, ta masha dificil pa formula un contestacion pasobra Señor Oduber ta masha masha sigur y exacto cu su cifranan. E a weita cu f.50.000,-- lo worde geraamd ariba 420.35 y na unda nos tin f.85.000,-- pa 420.34 e ta puntra unda e verschil di f.35.000,-- a keda. Pero ta un begroting nos ta tratando, e ta un cos cu ta fluctua. Mi no tin un specificacion aki nan. Esey nos ta kom tegemoet den djéle pero e gastonan den material anto mester a bira menos.

Señor Werleman a puntra si nos por a weita un manera pa regla e asunto di warda di e hendenan cu ta traha tres warda. Por cierto mi por sigura Señor Werleman cu esaki ya caba tin nos atencion pa via cu no mas cu dos siman pasá nos a ricibi di parti di e bedrijf un carta dirigi na Bestuurscollege pa indica nos ariba e problema akinan. Mi kier sigura Señor Werleman y Raad cu nos lo haci tur nos posibel pa bin na un areglo satisfactorio pa esunnan cu ta traha warda.

DE VOORZITTER: Misschien kan ik nog even toevoegen aan wat de heer Leest aan de heer Oduber geantwoord heeft, door erop te wijzen dat bij 1967 de rekeningcijfer voor zuurverbruik en materiaal samen f.189.000,-- was en dat het bedrag voor 1968 een raming was. Dus bij de raming voor 1969 is uitgegaan van de werkelijke cijfers die dus in 1967 al f.189.000,-- bedroegen.

DE HEER G.A.ODUBER: Voor het eerst dus krijgen wij een splitsing tussen zuurverbruik en materiaal en benodigdheden. Ik neem dan aan dat het totaal hiervan bijna gelijk is aan de rekeningcijfer 1967. Maar ik hoorde zojuist van de gedeputeerde Leest dat hoogstwaarschijnlijk de materialen en gereedschappen betaald zijn; het bedrag dus dat geraamd wordt voor materialen en benodigdheden. Dus ik neem aan dat het zuurverbruik verhoogd is.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mi no ta comprende redenering di Señor Oduber, Señor Presidente. Nos ta tratando un begroting y un begroting ta un cos cu ta fluctua y no un cos stationair. Señor Oduber ta supone cu ta zuurverbruik a baha. Ami ta bisa cu no. Ta e materiaal a baha.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 9 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 11, 13, 15, 17, 19 en 21.

Afdeling II. Kapitaalsontvangsten en uitgaven.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 24 aangenomen.

Bladzijde 25: Post 312.02 Aanschaffing van duurzame gereedschappen.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, dit is een kleinigheid maar ik wilde toch opmerken dat bij duurzame gereedschappen staat aangegeven in de Memorie van Toelichting "een droogover" voor de laboratorium. Dit moet "droogoven" zijn.

Post 312.04.

DE HEER V.KOCK: Hier wordt gesproken over aansluiting van de multiflash verdamperplant. Graag zou ik weten wat een multiflash verdamperplant is. Ook wil ik vragen of de provisorium verdamperplant goed heeft voldaan en wat de globale kosten er van geweest zijn.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa contesta Señor Kock ariba su pregunta di kiko ta un multiflash verdamper lo mi kier bisa cu ta dificil pa contesta aki nan. Mi kier a combida Señor Kock un dia cu e tin tempo pa nos bay Balashi y mi ta mustré.
Pa contesta su pregunta di cu kiko e f.25.000,-- cu ta geraamd akinan ta representá, mi kier bisé cu esey ta pa nos por conecta planta no 7, un planta nobo, ariba esnan actualmente den uso.
En cuanto e pregunta di provisorium mi ta comprende cu esey no tin nada di haci cu e planta aki.
Esey ta pa produci elektricidad y e a worde kibra.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 25 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden bladzijde 26, 27, 28, 29 en 30 aangenomen.

Bladzijde 31. Post 360.01.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, ta pasando mas irregularidad den Water- en Energiebedrijf cu mester worde drecha. Hopi material costoso ta worde mal usa.E magazijn ta yen di material costoso cu pa falta di mantenecion ta bay perdi. Materialnan costoso ta worde cumpra siendo cu den magazijn tin hopi di nan. Cosnan costoso y otro equipment y makinerianan ta worde malamente usa y destrui sin cu nunca nan a bin afor. Hopi cos cu ainda no a worde afgeschreven ta worde benta afor.
Hasta trahadornan ta worde mal usa pa haci trabaonan cu nan no mester haci. Cu e materialnan di e compañía e hefenan ta traha cosnan personal.
Señor Presidente, Water- en Energiebedrijf ta pidi un estudio profundo y mi ta spera cu diputado Leest lo sigui su bon trabao y drecha e situacion cu, segun mi, ta deplorabel.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, Señor Boekhoudt cu derecho a bisa di e situacion deplorabel y cu e ta spera cu diputado Leest den su bon trabao lo por drechéle. Mi kier sabi si en berdad e situacion aki ta existi.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier a cuminsa pa gradici Señor Boekhoudt pa su palabranan gentil dirigi na mi persona.
Mi kier a siguré cu lo mi haci tur cu ta na mi alcance pa haci di Water- en Energiebedrijf un mihor empresa ainda.
Segun mi concepto Water- en Energiebedrijf ta haciendo un bon trabao pero semper tin lugar pa drecha un y otro.
Mi por sigurá Señor Oduber cu si tabatin algo asina cu segun mi concepto no ta coresponde cu buena marcha di e empresa costoso aki di Aruba, lo mi no a perde tempo sino lo mi a dreché o lo mi a poné na conocimento di Raad. Sinembargo, y esaki mi ta priminti Señor Boekhoudt, lo mi investiga e casonan cu e a trece padilanti awe nochi.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, kunnen wij even teruglopen één bladzijde. U bent zojuist zo vlug er overheen gegaan.

Bladzijde 30. Post 390.51.

DE HEER G.A.ODUBER: Hier staat in de toelichting, "voor de financiering van de geraamde kapitaalswerken, alsmede voor de aanschaffing van duurzame gereedschappen enz.is een totaal bedrag van f.215.500,-- ten laste van de Kapitaaldienst van de eilandsbegroting opgebracht".
Een feit dat over 1968 voor deze post f.92.750,-- geraamd werd en nu opeens is er een sprong in de raming tot f.215.500,--.
Dus een verschil van ruim f.120,--. Mijn vraag is of dit aan de duurzame gereedschappen ligt, zo niet wat zijn deze duurzame gereedschappen die hier specifiek genoemd worden en hoe duur zijn deze?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa satisface Señor Oduber su pregunta mi tin cu bisa cu ademas di normale uitbreidingen e post aki ta encera tambe trabaonan di tweede fase, entre otro loke ta parece riba post 311.10 cu ta coresponde cu f.5.000,--, post 311.11 cu f.10.000,--, post 312.04 cu f.35.000,--, 323.02 cu f.10.000,-- y 323.03 cu f.10.000,--, un total di f.70.000,--.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, si mi por a comprende e diputado bon e ta suma un total di f.60.000,-- pa kapitaalswerken tweede fase. Kier meen si mi kita e f.60.000,--,for di e suma di 215.500,-- ta keda f.155.500,-- pa duurzame gereedschappen.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Uitbreidingswerkennan tambe, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Pero mi pregunta specifico tabata cuanto e duurzame gereedschappen ta cu ta inclui den e f.215.500,--

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Pa contesta Señor Oduber mi por biséle cu e suma specifico ta f.14.500,-- parti bao di e post 311.01 cu f.5.000,-- y 312.02 cu f.9.500,--. Esaki ta e total duurzame material, esta f.14.500,--.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 30 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt artikel 2 aangenomen.

De heer Arends wenst hoofdelijke stemming op het ontwerp-begroting voor Water- en Energiebedrijf 1969.

Het ontwerp wordt aangenomen met 11 stemmen voor en 10 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: D.G.Croes, C.E.Lacle, D.I.Leo, M.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C.Yarzagaray en C.B.Boekhoudt.

Tegen stemden de leden: O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew, J.A.C.Alders, E.R. Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, L.A.I.Chance en V.Kock.

5. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor de Telefoondienst voor het dienstjaar 1969 (Uitvoering Beheersverordening Telefoondienst). (Ag.no. 9995; bijlage 1968 no. 57)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp aangenomen.

6. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Telefoondienst voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 9615; bijlage 1968 no. 58)

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, e contesta duná ariba preguntanan haci den e huishoudelijke vergadering, ta bisa, cu e tardansa den presentamento di e telefoongids a ser causá door di cu tabatin mas cu un gegadigde pa drukmento di e gids. Mi kier sabi si e otro gegadigde por tabata e drukkerij "De Stad".

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, riba e pregunta di Señor Osbaldo Croes e contesta ta "nó".

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Artikel I, Baten en Lasten, bladzijde 2,3,5, 7; Kapitaaldienst, bladzijde 10, 11, 12, 13, Artikel II.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik wil wel even naar voren brengen, dat deze begroting bijzonder goed in elkaar zit. Deze fraktie is echter principieel tegen deze begroting vanwege de verhoging van het tarief van de telefoon gesprekken van f.1,04 tot f.0,05.
Verschillende leden vragen hoofdelijke stemming op het ontwerp.

DE VOORZITTER: In stemming is thans het ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Telefoondienst voor het dienstjaar 1969.

Het ontwerp wordt aangenomen met 11 stemmen voor en 10 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: J.Maduro, C.Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, C.E.Lacle, D.I.Leo, M.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, A.Werleman en G.F.Croes.

Tegen stemden de leden: H.R.Dennert. B.R.Werleman, G.A.Oduber, L.A.I. Chance, V.Kock, O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew, J.A.C.Alders en E.R.Finck.

7. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojecten voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 6512; bijlage 1968 no. 59)

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, tocante e presupuesto aki mi ta kere nos por ta masha masha cortico. E presupuesto den su totalidad ta refleha claramente un inactividad di e Bestuurscollege actual, sobresaliente. Ningun proyecto propio ta worde entama. E ta pas henteramente cu e señores diputadonan nan inactividad gubernamental y falta di iniciativo pa bin cu plannan nobo, pa mehora e situacion economico y social di nos isla. Ta pesey nos no por tin ningun sorto di confiansa den e futuro di Aruba tanten e actual Bestuurscollege den su composicion ta sinta na e mesa principal. Ta pesey pueblo ta realisando cu e promesanan politico di aña 1967 y 1968 a caba na arros cu coco.
Y prueba di esaki ta un presupuesto basá unicamente, cu excepcion masha chikito, riba proyectonan cu e Bestuurscollege di nos fraccion a entama durante e periodo di nan gobernacion.
Ni ainda, hayando e rumbo di mehoransa economico, e Bestuurscollege actual no por tabatin e diligencia den e direccion positivo aki.
Prueba di esaki ta un presupuesto cu nos por yama un eskeleto.
Aparentemente nan mes kier fiha nan destino, presentando na Raad un presupuesto, cu lo pasa den historia como uno yamá: "P.M.".
No pro memorie, sino casi lo mi bisa "post mortem". Promer cu nos fraccion duna un decision final riba e prespuesto aki nos kier tende di Bestuurscollege ki plannan propio y nobo nan tin. Ki iniciativanan nobo nan ta pensa di tuma pa progreso y bienestar di nos isla. Nos ta spera di haya un contesta concreto riba e preguntanan aki pa asina nos por huzga e politica di e Bestuurscollege aki, en caso cu esey ta existi.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Oduber ta tuma e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten como un oportunidad pa e por lansa kritika riba e actividad di e Bestuurscollege aki, aparentemente pa camufla su fracaso politico di e dia di ayera y e dia di awe, cu a habri di mesun tiro pé.
Na tur sorto di manera, tin ora na un manera masha kinderachtig, e lider di oposicion a manifesta su mes como un politico cu tin hopi di siña ainda.

Señor Presidente, ora cu Señor Oduber ta cualifica e politica di e Bestuurscollege aki, como un politica di inactividad, principalmente riba terreno di desaroyo economico, mi ta asumi, Señor Presidente, cu simplemente Señor Oduber no sabi di kiko e ta papia. Señor Oduber tabata un figura prominente den e Bestuurscollege anterior, e tabata ocupa e posicion di diputado di Finansas y diputado di Turismo y mi por bisa, cu, mirando su actuacion di acerca durante cuater aña, Señor Presidente, e a brilia door di inactividad. Mi no ta corda cu nunca mi a mira Señor Oduber presencia acto di inauguracion di un proyecto, mi no a mira su portret na ningun proyecto cu a worde realisa, simplemente pasobra durante e periodo ey no tabatin ningun di tal cos. Awe mainta caba e a pica e Bestuurscollege aki, bisando, cu nos a haya un cantidad di proyecto presenta ariba teblachi. Nada ta menos berdad, Señor Presidente. Mi a puntra, pakiko tur e proyectonan cu su fraccion tabata camna caba cuné, no a worde realisa. Simplemente door di inactividad di e propio Señor Oduber, cu awe nochi tin e curason di bin lamta kritika, pa mi no bisa e palabra "baho", ariba e Bestuurscollege aki.
Señor Presidente, durante e aña cu a pasa, nos a haya aprobacion ariba cuater proyecto. Mi no ta bay menciona nan mes, pasobra ya caba nan ta enlista, specificá den e begroting aki. Nan ta specificá den nos aanbiedingsbrief di e hoofdbegroting y tambe un bes mas nos a bolbe specificá nan den nos Memorie van Toelichting.
Señor Presidente, cu e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten no ta inclui mas proyecto awe, seguramente no ta falta di e Bestuurscollege aki. E presupuesto aki ta encera e proyectonan cu ya a worde aproba door di Hulanda y cual ta den preparacion y nos ta spera di bin cla cu nan durante e aña cu ta bin.
Señor Presidente, ta tristo pa mi menciona e lista di proyectonan, cu ainda ta pendiente di aprobacion y cual a worde mandá aden caba hopi tempo, via Gobierno Antiyano.
E hospital di Aruba, un caso tragico cual no ta cos di papia mes.
Señor Oduber tabata den un Bestuurscollege cuater aña largo durante cual e proyecto di hospital tabata den preparacion. Nos a yega día promer di juli 1967 den e Bestuurscollege aki sin haya e proyecto prepará.
Nos a haya tur cos ariba abao, reboltea, sin principio ni fin.
Programa di construccion di school ta pendiente ainda pa aprobacion.
E yachthaven di Aruba ta pendiente. Verkaveling Eagle Beach ta pendiente. Distribucion di awa pa Palm Beach, preparacion di terreno pa traha volkswoningen na Pos Chikito, Tarabana y San Nicolas ta pendiente, entrega for di principio di e aña aki. Preparacion di e terreno pa sitio industrial na San Nicolas ta pendiente for di principio di e aña aki.
Riba tur e proyectonan aki e Bestuurscollege aki a haci su parti pa pone nan cla.
Señor Presidente, tambe mi mester remarca cu den e presupuesto aki ta worde menciona solamente e proyectonan cu ta worde ehecuta cu ayudo di Hulanda y cu ayudo di E.E.G. E presupuesto aki den ningun sentico ta inclui tur e proyectonan tanto popular cu ta pendiente y cu ta bao preparacion awor aki. Tocante eseynan Señor Oduber no a haci mencion.
Mi no ta speré di haci mencion tampoco, Señor Presidente, pasobra mi ta comprende cu Señor Oduber dificilmente lo por bin elogia trabao di e Bestuurscollege aki. Pero mescos cu Señor Oduber a bisa cu ta su opinion cu ta pueblo ta hartá di e Bestuurscollege aki y cu pueblo lo sabi di huzga, ami ta convenci, Señor Presidente, cu awe e druifnan ta masha zuur pa Señor Oduber y cu den e siguiente eleccion pueblo lo huzga su fraccion y e druifnan lo sigui ta zuur pé y pa su partida.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, den e begroting di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten den cual presupuesto un Bestuurscollege activo lo a presenta nan proyectonan cu mi a caba di tende di boca di diputado Max Croes, proyectonan manera e hotel di 650 kamber cu nos a tende for di principio di aña pasa for di boca di diputado Thomas Leest manera e tres fabricanan y mi no ta corda cuanto hotel Señor Max Croes a informa e Raad aki di dje na principio di aña pasa.
Asina mi por sigui cu un lista largo di proyecto cu a worde priminti y awor algun mas a ser añadi for di boca di diputado Max Croes.
Pero laga mi lesa for di kapitaaldienst e proyectonan cu ta worde entama den e begroting aki. Pa elektriciteitscentrale un raming P.M. Waterfabriek un calculacion P.M. Asina mi ta sigui cu tur e proyectonan cu ta menciona riba pagina 7. Nan ta proyectonan cu a worde of concludi completamente door di e pasado Bestuurscollege of ta proyectonan cu e Bestuurscollege pasado a entama y tabatin preparacionnan haci pa nan.
Mi ta lesa den e Memorie van Toelichting caminda e Bestuurscollege aki ta bisa riba pagina 18 bao di elektriciteitscentrale, post 6.01, "De uitbreiding van de elektriciteitscentrale is begroot op NAf.32.290.000,--. In de begrotingen van de voorgaande jaren zijn reeds kredieten gevoteerd enz." Mi ta lesa di waterfabriek, "Voor de uitbreiding van de waterfabriek zijn in de begrotingen van de voorgaande jaren reeds kredieten gevoteerd enz." Mi ta lesa di aanleg industriehaven Barcadera, "Voor de aanleg van de industriehaven, waarvoor in voorgaande jaren reeds een krediet van NAf. 5.500.000,-- is gevoteerd enz." Na verbetering van de luchthaven mi ta lesa, "De uitbreiding van de luchthaven is begroot op NAf.10.500.000,--, welk bedrag reeds in voorgaande begrotingen is gevoteerd". Na zoutwinningsprojekt mi ta lesa, "Voor de voorbereiding van dit projekt is in 1966 een bedrag van NAf.4.500.000,-- opgevoerd enz." Na bouw Aruba Sheraton Hotel mi ta lesa, "Voor de bouw van het hotel zijn in de voorgaande begrotingen reeds kredieten gevoteerd."
Asina mi por pidi pa e delaster un di nan. Esaki ta prueba cu e proyectonan aki a worde prepará y entamá y creá door di Bestuurscollege anterior. No tabatin ningun adicion cu bal la pena.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ta colmo di ironia cu un ex-diputado di finansas no por sabi cu un hotel di 650 kamber y cu fabricanan particular no ta aparece den begroting di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten. Na e momento aki mi a cuminsa duda cu mi mester tuma Señor Oduber como lider di oposicion mas serio of na broma.
Señor Oduber ta referi sarcasticamente na e proyectonan cu diputado Leest y mi persona lo a encamina pa Aruba.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Mi no a papia sarcasticamente y mi no a usa e palabra tampoco.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e proyectonan aki tin chens di realisa pasobra nos ta aki y nos lo ta aki pa hopi tempo ainda. Pero e proyectonan cu Señor Oduber a bay busca na Puerto Rico nunca mas lo realisa pasobra e no ta aki y e lo tin un trabao duro pa bin sinta tras di e mesa principal aki.
Señor Presidente, henter dia Señor Oduber a presenta su mes como un sembrador di confusion.
Si e a a kere di bin hunga e mesun wega cu mi e a dal su dede. E ta cuminsa cu pagina 7. Elektriciteitscentrale ta P.M. Waterfabriek ta P.M. Aanleg industriehaven ta P.M. Naturalmente, Señor Presidente.
E proyectonan aki ta cla. E ta referi na proyectonan cu a cuminsa na aña 1961 y aña 1962. Pero nan ta riba begroting solamente pa motibo cu algun partinan chikito ainda mester worde financiá.

Mi no sabi cu ta broma of cu mi a overestimate Señor Oduber cu e tabata comprende e otro begrotingnan henter dia pero lastimamente e no a comprende esaki.
Despues e ta habri e begroting riba pagina 18, Memorie van Toelichting. E ta lesa hopi bon te na e momento cu ta combinié. Tur e proyectonan placa a worde vota den voorgaande jaren. Pero Señor Oduber a stop di lesa net na e momento cu nos storia ta cuminsa. Unda cu e disco bieuw di su administracion anterior a stop ey é tambe a stop di lesa.
Señor Presidente, mi no ta bay molestia Bo pa lesa e proyectonan nobo cu ta opgebracht pero sí mi ta spera cu mayoria di e Raad aki no ta hunga e politica di avestruz manera Señor Oduber ta hungé.
Na momento cu no ta combinié e ta dera su cabes den tera y e no ta tende ni mira.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van de tweede ronde en gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.

Artikel I. Gewone Dienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt artikel 1, bladzijde 2 en bladzijde 3 aangenomen.

Kapitaaldienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 6 en 7 aangenomen.

Artikel II.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt artikel II aangenomen

De heer A.M.Arends wenst hoofdelijke stemming op het ontwerp in zijn geheel.

Het ontwerp wordt aangenomen met 11 stemmen voor en 10 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: D.I.Leo, M.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C.Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes en C.E.Laclé.

Tegen stemden de leden: D.Tromp, D.C.Mathew, J.A.C.Alders, E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, L.A.I.Chance, V.Kock en O.Croes.

8. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van afschrijvingspercentages (Uitvoering Eilandsverordening reserves en fondsen 1959; Ab. 1959; no. 18). (Ag.no. 9982; bijlage 1968 no. 60).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp aangenomen.

DE VOORZITTER: Hiermee schors ik de vergadering tot morgenochtend 9 uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

DE VOORZITTER: De openbare vergadering is hiermede heropend.
Aan de orde is agendapunt no. 9.

9. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 10431; bijlage 1968 no. 61)

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, den e promer ronde lo mi kier a toca unicamente e parti cu ta concerni enseñansa.
Despues di hopi aña nos ta haya cu awe nos Bestuurscollege ta hibando un politica dinamico riba e terreno di enseñansa.
Fraccion di Arubaanse Volks Partij y fraccionnan di combinacion, mi ta sigur, ta completamente di acuerdo cu e politica aki.
Enseñansa y educacion ta e fundeshi pa tur progreso den un comunidad. Si nos papia di desaroyo economico, social y cultural semper nos ta cay bek riba enseñansa y educacion. Manera nos por a lesa den corant y tambe manera ta pará den e carta di introduccion na Raad, na september di e aña aki e hobennan di Santa Cruz lo no tin mester di bay school mas den barak. Nos Bestuurscollege na un manera dinamico y rapidísimo a percura pa haya finansiamento pa e school di Macuarima. Nos por a lesa cu e destaho publico a tuma lugar dia 23 di december. Mi pregunta ta pakiko e gunning te awor no a tuma lugar.
Tambe mi ta sigur cu nos Bestuurscollege ta na altura di e necesidadnan di school pa Savaneta, Tanki Leendert y Noord.
Señor Presidente, mi ta kere cu tempo a yega tambe pa nos bin cu un propio U.T.S. pa motibo cu Colegio Arubano ta e unico school secundario, segun mi concepto, y esaki ta un poco chikito. Gustosamente lo mi kier tende di Bestuurscollege y especialmente di e diputado encarga cu enseñansa, kiko nan ta pensa di haci pa nos por haya mas school den otro districtonan. Den e tratamento di presupuesto di aña 1968 e diputado di Enseñansa a trece padilanti cu e suma cu directivanan di schoolnan privá ta haya pa cubri gastonan di administracion no ta suficiente. Awe como prueba di bon gobernacion di nos Bestuurscollege y trabaonan dinámico di nos diputado Gilberto Croes nos por mira cu e suma aki a worde casi redobla. Claramente nos fraccion ta completamente di acuerdo cu e proposicion di e Bestuurscollege aki. Proposicionnan sano, principalmente esnan relaciona cu educacion di nos hubentud, por conta semper ariba apoyo di nos tur aki den Raad. Tur esakinan ta masha bunita, Señor Presidente, pero mi mester ta un poco realistico pa motibo cu nos ta mira cu e gastonan di enseñansa ta subiendo cu pasonan gigantesco.
Mi por pronostica si nos no yega na un reparticion di placanan di belasting lo bay ta masha dificil pa motibo cu e sumanan cual educacion ta exigi ta masha masha halto y si nos sigui asina lo ta masha dificil pa nos begroting por yega na un sluiting.
Pa e motibo aki mi kier haci un suplica riba nos Bestuurscollege pa nan acerca mas pronto cu ta posibel Gobierno Central por escrito of personalmente, pa forma un comision pa yega na un reparticion mas husto di e placanan di belasting cu ta worde produci aki na Aruba.
Señor Presidente, den tur optimismo cu nos tin en coneccion cu e departamento aki, no mucho dia pasa nos por a lesa un noticia cu casi nos por bisa ta tristo. Esaki ta un noticia cu mi ta sigur lo afecta no solamente nos enseñansa, sino tambe, y principalmente, e cuido di nos hubentud. E noticia ta cu e frerenan lo bandona Aruba. Mi sabi cu e noticia aki ta preocupa nos Bestuurscollege masha hopi. Ademas mi sabi cu nos diputado di Enseñansa a haci tur clase di contacto pa mira si por a logra cu e decision mencioná lo por a worde cancela. Awe, Señor Presidente, lo mi presenta un mocion en coneccion cu e punto aki y mi ta spera cu esaki lo tin apoyo y aprobacion di henter e Raad. Si esaki haya apoyo completo di nos Raad lo e ta un prueba cu ta henter nos pueblo ta desea pa e frerenan keda aki pa yuda nos den nos ensenansa y cuido di nos hubentud.

Tambe, Señor Presidente, mi ta puntra mi mes si no a yega tempo pa nos cuminsa un departamento sikólogo, physchologische dienst y pa nos trata di atrae un sikólogo pa nos territorio insular, esta pa isla di Aruba. considerando tambe cu e politica educativo di nos gobierno ta pa duna mayor atencion na nos enseñansa secundaria lo mi kier suplica nos Bestuurscollege pa duna tur cooperacion na e avond-H.A.V.O. E H.A.V.O. di anochi, manera nos sabi no tin suficiente localnan pa acomoda e cantidad di hobennan cu kier atende nos H.A.V.O. Pesey un grupo di maestronan na Santa Cruz a forma un avond-H.A.V.O. Nos ta aplaudi e iniciativa di e grupo aki y mi ta spera cu nos Bestuurscollege lo duna tur cooperacion pa asina nan por yuda nos, especialmente e hobennan cu pa motibo di escases di lugar den e diferente localnan no tin chens pa atende na e estudio aki.
Señor Presidente, cu Bo permiso lo mi kier a presenta mi mocion na Raad.

DE VOORZITTER: Ik zou willen voorstellen, dit is in het algemeen ook als er andere moties zijn, dat wij de moties aan het eind van de algemene beschouwingen naar voren brengen.

DE HEER A.M.ARENDS: Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Dus ik wilde de motie aan de orde stellen aan het eind van de algemene beschouwingen. Er komen dus twee ronden over de motie. Wanneer straks de heer Arends de motie voorleest dan kan men daarop reageren. Anders lopen wij gevaar dat wij nu in deze twee ronden over de motie gaan praten en daarna nog eens twee ronden. Dat zijn dus 4 ronden over de motie. Ik stel dus voor ons hieraan te houden anders wordt het e een gerekte zaak.
Zijn er andere sprekers voor de eerste ronde?

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, is er geen lijst van sprekers? Ik wil alleen maar weten hoe het nu gaat. Ik was namelijk verleden jaar niet hier.

DE VOORZITTER: In de Staten gebeurt dat, Mijnheer Finck,

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, e Bestuurscollege aki a haya su les den e tratamento di presupuesto aña pasa. E foutnan, o mehor dicho, e barconan cu a worde pegá den e presupuesto 1968 y cu a worde aclarea door di nos fraccion, a ser considerá minuciosamente den presentacion di e presupuesto aki.
Pero toch nos no por laga di desahoga nos door di bisa cu Bestuurscollege a meen, tambe den e presupuesto aki, di purba di tira santo den wowo di e representantenan di nos comunidad Arubano.
Cu e magica di cifras y otro manipulaciones enmascará, Bestuurscollege ta purba di crea un imagen of impresion eroneo di e gobierno actual pa 1969. Esaki ta un asunto sumamente serio, esaki nos ta considera imposible pa tolerá, corda aproba.
Den curso di tratamento di e presupuesto aki nos lo bin cu pruebanan palpable pa mustra con atrobe e Bestuurscollege kier tuma e cuerpo di representantes di nos comunidad como mucha chikito.
Señor Presidente, mi kier puntra Bestuurscollege cu nan a trata seriamente pa presenta un presupuesto balansá, pasobra considerando e aumento enorme di e gastonan e comparacion cu 1968 casi 2 miyon 400 mil florin, nos ta puntra nos mes, ta ki politica e hendenan aki ta hiba? Si sigui asina aki, e malgastamento di placa aki lo hiba Aruba den un ruina financiero incondicionalmente. Lo ta falta di coordinacion entre e diputadonan di Bestuurscollege, cu cada departamento, sin excepcion, ta gasta placa manera nan ta haya ta bon?

Nos tin e impresion fuerte di e existencia di un "free-for-all", un pustamento cu ta cual diputado cu su departamento por drispidi mas placa di belasting di pueblo. Esaki ta un politica iresponsabel y inperdonable y cu lo haya nos desaprobacion completo y irrevocable.
Señor Presidente, despues di e kritikanan severo y hustifica cu Bestuurscollege a haya den e tratamento di presupuesto aña pasa, Bestuurscollege e aña aki a presenta un carta di introducion na Eilandsraad cu no tin pia ni cabes di un politica concreto, pa asina desvia nos atencion di un voto responsabel.
For di presupuesto 1969 ta reflehá claramente cu e Bestuurscollege, den e 18 luna na poder, no a haci completamente nada positivo pa e pueblo. Pa 1969 tampoco, mirando e presupuesto aki, nos no tin absolutamente nada di spera - ningun sorto di plannan nobo - initiativa propio - pa mehoransa y ensanchamento di nos base economico, a worde presenta. Den presupuesto nos por lesa solamente un resumen superficial di tur proyecto cu añanan anterior a worde entama door di gobierno di nos fraccion P.P.A., manera a worde claramente demostra den e tratamento di e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten.
Nos ta comprende cu nan no por a haci esaki tampoco pa motibo cu diferente miembronan di e actual Bestuurscollege a demostra repetida veces incapacidad remarkable, actitud rencoroso, inactividad total y un disposicion bochornoso, cual ta pone pueblo duda gravemente di e seriedad y dinamismo necesario pa un bon gobernacion.
Prueba di esaki ta expresionnan bobo, haci publicamente, falta di cooperacion y coordinacion entre e diputadonan mes, palabras insultante na gobiernonan di nos hermanonan di reinado, un politica pa cu empleadonan di gobierno, especialmente chikitonan, cu hopi bes no por defende nan mes, cu ta sclama venganza na cielo, perdida di prestigio den corte hudicial, menasa arrogante na representantenan di pueblo, etc., etc.,
Mi kier puntra e Bestuurscollege si e presupuesto aki, en berdad e biaha aki sí ta basa riba realidad.
Nos impresion fuerte ta cu lo contrario mas bien ta un hecho.
Bestuurscollege a purba di turbia cu calculacionnan sin base realistico e imagen berdadero cu e miembronan di e Raad aki mester pa forma un impresion concreto y veridico di e presupuesto. Di un banda entradanan ta malamente desminui, di otro banda gastonan exorbitante halto calcula pa asina entrega na Raad un presupuesto cu un deficit di f.1.275,000,--.
Por ehempel, entrada di e belastingnan principal a worde calcula masha abao, entre otro, winstbelasting, na aña 1968 ta calcula na f.11.350.000,-- y e aña aki na f.10.870.000,-- siendo cu e tarifa di winstbelasting a subi na 1968.
Pa demostra esaki nos kier di Bestuurscollege un specificacion di tur e entradanan cu a worde ricibi riba e diferente postnan aki di entrada na 1968, pa asina nos por huzga cu e calculacionnan di 1968 ta berdaderamente basá riba realidad.
Tambe nos kier sabi cual parti di e calculacionnan aki ta concerni: "invordering van achterstallige belastingen, riba e diferente postnan - es decir di tur post riba paragrafo 1 + 2 di hoofdstuk 11 (elf).
Cu masha bos halto aña pasa a worde bisá door di e actual Bestuurscollege cu e post 3.11.01.0.90: "nominale waarde der afgesloten kapitaalleningen" ta mustra f. 6.266.255,-- sin ningun toelichting.
Mi kier sabi cuanto prestamo a worde cera riba e post realistico aki.
Pa e aña aki e ta calcula prudentemente na f.875.574,--. E cifra aki ta realistico?
Señor Presidente aña pasa nos a pidi specificacion di post 5.01.01.0.50 y 5.01.03.0.50 "saldo per het begin van het dienstjaar" di respectivamente e zogenaamde "saldi reservedienst" y "algemeen financieringsfonds voor werken van blijvende aard".

Nos a haci e pregunta aki pasobra maske e informacionnan ricibi tabata nulo o minimo, nos tabata convenci cu e sumanan di e reservanan aki no tabata di acuerdo cu realidad.
Bestuurscollege a contesta nos cu no ta posibel pa duna e informacion aki a menos cu bay bek te aña 1951. Mi kier tende categoricamente di Bestuurscollege - nan tin e informacion aki, un aña despues, disponibel?
E contesta di e diputado, Señor Presidente, ta sumamente importante pa mi, pa por sigui e argumentacion den tweede ronde.
Señor Presidente, cu un kinipí di wowo, ta worde papia den e carta di introduccion agrega na e presupuesto di 1969 di "liquiditeitspositie". Nos kier sabi categoricamente con e desaroyo di e "liquiditeit" aki di eilandgebied tabata en realidad durante 1968 y tambe nos lo kier un prognosis di kiko esaki lo ta durante aña 1969.
Señor Presidente, tocante e proyectonan den plan di 10 aña y Mercado Comun Europeo, mi no tin mucho di bisa pasobra e Bestuurscollege aki no a haci nada pa hiba e plannan aki mas cerca di nan realisacion - den e carta di introducion nos ta bolbe lesa nada otro cu un ripiticion monótono di e plannan di Partido Patriotico Arubano.
Plannan cu, nos no sabi pakiko, por ta falta di actividad o capacidad, o falta di coordinacion, of pa falta di entusiasmo, pasobra nan ta plannan di Partido Patriotico Arubano, no ta worde entama debidamente pa pronto nan por worde realisa.
Na e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten caba mi a demostra esaki, sinembargo e contestanan di e karakter personal politico no ta kita e fayo di e Bestuurscollege aki en cuanto un politica agresivo pa crea, prepara y ehecuta plannan y proyectonan pa e desaroyo economico y social di nos isla.
E pasonan indeciso y pasivo di e Bestuurscollege den e asuntonan aki ta remarkable y sobresaliente. Manera cos ta bay, ta nos fraccion mes lo mester di tuma mando pa rebiba e entusiasmo, dinamismo y alma creativo pa por yega na un Aruba cu no ta destina pa bolbe den e era di corta aloë y piki watapana.
Señor Presidente, den e carta di introduccion Bestuurscollege ta bisa cu aki na Aruba nan a tene conbersacion cu Su Excelencia Vice Minister Presidente di Hulanda tocante e recargo di creditonan no usá di 1 pa 2 fase di e plan di 10 aña. Ki confiansa nos por tin den e informacion aki, cordando e entrevista cu un diputado di e Colegio aki a gaña bisa cu e tabatin cu e mesun Minister menciona? Concretamente mi kier sabi kiko e resultado di e conbersacion aki na Aruba tabata, ya cu esun di Hulanda no tabatin ningun resultado, siendo cu e tabata basá riba mentira.
Señor Presidente, un di e fuentenan principal pa ensancha nos base economico ta indudablemente turismo. Ta pesey tur gobernante conciente mester haci tur nan posibel pa fomenta y promove desaroyo di turismo pa nos isla. Tur e islanan den mar Caribe ta realisa esaki, y pesey den nan presupuestonan sumanan, aumentando aña pa aña ta stimula e fuente di bida aki mas tanto posibel. Pero no aki na Aruba.
E Bestuurscollege aki demostrando abiertamente falta di vision gubernamental a haya bon di rebaha drasticamente e suma stipula pa desaroyo di turismo pa nos isla. Increible y absurdo, Señor Presidente, pero até aki nos dilanti. Na lugar cu diputado di Turismo ta gasta placa di pueblo pa biaha constantemente na exterior, promoviendo hotelnan cu ta existi exclusivamente den su mente, lo tabata mas hustifica pa e sumanan aki worde destina productivamente bao guia di personanan capacita y cu experiencia y conocemento necesario den e ramo di promocion di turismo.
Señor Presidente, un contesta concreto e diputado concerni debe e Raad aki en cuanto e hotelnan cu periodicamente ta sali den corant, especialmente esun di 650 kamber.

Considerando e delicades di turismo den su desaroyo inicial, un Bestuurscollege cu conoce su responsabilidad mester actua cu masha cautela ora e ta tuma medidanan cu por ta perhudicial pa nos turismo. Ta pesey Señor Presidente, a penas algun siman pasá e fraccion di oposicion aki a vota den su totalidad, despues di a duna argumentonan fundá, contra e proyecto di ley pa impone impuesto ariba turismo. Nos no a haci esaki simplemente pa haci oposicion. Nos motibonan principal tabata basá riba e conviccion cu e gobierno actual no a haci ningun prparacion debido promer cu presenta e ley aki. Nos no a worde convenci cu ainda Aruba no ta cla pa cuminsa cu tipo di impuestonan asina. Nos ta mas cu convenci cu e porcentahe di 5% ta mucho halto. Awor kiko a pasa?
Te hasta entidadnan privá manera e asociacion (lesa carta di A.H.A. di hotelnan riba nos isla a expresa nan malcontento cu e asunto aki. Señor Presidente, cu Bo permiso lo mi kier a lesa un carta di Aruba Hotel Association. (A.H.A.) na Ingles.

Gentemen:

We have been informed that the Executive Council is proposing e a new basic law for the purpose of raising additional revenue in the form of a hotel room tax. According to our information the proposed law will levy a tax of 5% of the room rate charged to hotel guests which tax is to be paid by the guests and not by the hotel propietor.
Furthermore we are informed.........

DE VOORZITTER: Mijnheer Oduber, kunt U even vermelden aan wie die brief gericht is?

DE HEER G.A.ODUBER: Hoeft dat?

DE VOORZITTER: Ja, U leest een brief voor en wij willen graag weten aan wie het gericht is.

DE HEER G.A.ODUBER: Ik heb toch gezegd een brief van de Aruba Hotel Assocation.

DE VOORZITTER: Bent U bereid te verklaren aan wie het gericht is?

DE HEER G.A.ODUBER: Aan het Bestuurscollege.

Furthermore we are informed that it is intended to make this tax effective January 1, 1969. Our association which represents all of the hotels now operating in Aruba respectfully wishes to call certain facts to your attention as well as to make recommendations which we believe will be helpful in the consideration of the problems raised by such facts. As you are aware all hotels have confirmed reservations for most of their available rooms for the period commencing Januari 1, 1969 to April 1969.
As to such rooms it will be impossible to require the guests to add a room tax to the rates already quoted and from which in most instances the hotels have advanced deposits. Each day new commitments for such rooms are, as are still uncommitted, being made by authorized personal in the States and there is no way at present to halt such confirmations without unnecesarily disturbing the travel agent, their clients, our hotels and the tourist industry general.
It is therefore our first recommendation that the Executive Council postpone the effective date of the application of this law and preferably until not earlier than July 1, 1969, so that the necessary preparations for informing the travel industry of the enactment of such facts can be consumated and so they in turn may then properly inform the travel agents.

Our association also feels that considering the status of the tourist industry in Aruba all steps should be taken to prevent any unnecessary impediment to constructive competition with other areas in the Caribbean. It is with this in mind that our next recommendation is that the tax be lowered to an amount not exceeding three procent so that the impact of this added cost to the guests may be of a limited nature.
We have been informed that Curacao likewise intends to levy a room-tax but that such tax will not exceed three procent.
The members of out association are aware that the use of a room-tax by the government to encourage tourism and other related activities is in common use throughout the hotel industry. We are therefore not raising any objections to the idea for we recognize the necessity of such tax to help support the promotion of tourism in Aruba. However we likewise believe it to be of great importance to the future of the rapidly developing tourist industry in Aruba that we do not alleviate the travel agents, wholesalers and other participants in the travel industry nor should we do anything to cost the clients of such representatives of the travel industry to react unfavourably towards us in Aruba. Once the fact is enacted it will be less of a problem to increase it in succeeding years if necessary, so long if it remains within reasonable limits and in no event not beyond an ultimate 5% figure.
To summarize our association in light of all circumstances most earnestly and respectfully urge you to postpone the imposition of any room-tax un until July 1, 1969, at the earliest so that to coincide with the Summer season and we do also likewise urge you not to establish such tax in its initial year beyond a three procent level. We are confident that if these recommendations are acceptable that our hotels, the travel industry and the guests will all adjust to this matter with the minimum of disturbance to all concerned.

Respectfully Yours,

Aruba Hotel Association.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier a pidi Señor Oduber pa participa Raad ki dia e carta aki ta fechá.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, e carta aki ta fecha december 27, 1968.

DE VOORZITTER: Deze brief is aan het Bestuurscollege gericht dus wij kunnen kopieën hiervan maken als de Raad er prijs op stelt.
Ik wil de Sekretaris verzoeken hiervan kopieën te maken.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, esaki atrobe ta demostra sin ningun lugar na duda y na un manera concreto e ideanan cu ta reina den loke nos por yama expertonan riba terreno di turismo.
Den corant nos por a lesa e ideanan aki di mal contento y esaki a haci mi investiga e asunto un poco mas detaya.
E entidad privá aki ta recomenda gobierno pa, si mester di impone un semehante impuesto pa laga esaki drenta na vigor na juli di 1969, ya un tempo adecuado por worde tumá na consideracion pa informa tur otro instancia manera agencia di biahe na exterior, representacion di hotelnan y especialmente pa tene cuenta cu esaki cu tur reservacion cu ya a worde ricibi y mayormente paga. Tambe e entidad di hotelnan aki a pidi pa no impone un impuesto asina di mas cu 3%.
Señor Presidente, esaki ta simplemente otro indicacion di e inabilidad di e gobierno actual.

Di nan incapacidad, pasobra nan no sabi kiko ta pasando, nan no sabi cu mayoria di turista di awendia, esta den season, ta pasando vakantie riba nos isla, ya a haci nan reservacion casi un aña adelantá na tarifanan di kamber stipula hopi tempo caba. Y awor nan lo mester ricibi un sorpresa poco desagradabel di aumento di 5%.
Mi sabi, Señor Presidente, cu tin miembro di gobernacion cu ta tuma actitud cu 5% no ta nada of masha poco, pero laga esakinan saca cuenta 5% ta monta despues di un siman of dos di estadia na e tarifanan cu nos tin na Aruba di e mihor hotelnan.
Señor Presidente, durante e tratamento nos a papia tambe di e articulo cu ta stipula yudansa di un ambtenaar den caso cu un dirigente di hotel no por scirbi. Nos a adverti riba e ridicules aki y awor mi a tende di un gerente di un hotel aki cu un stipulacion semehante no ta nada mas cu un indicacion cu tal bes den e cuerpo di diputadonan tin persona cu no por scirbi y cu lo mester haci uso di sirbishi di un ambtenaar.
Tal bes pronto nos lo spera un proposicion pa cambia reglement van orde di Raad den e mesun sentido y nos por supone cu tambe reglement van orde di Bestuurscollege tin un stipulacion asina.
Señor Presidente, entidadnan priva ta hayando rapidamente un impresion masha tristo di nos gobernantenan, un impresion cu nos fraccion tin hopi tempo caba y cu awor ta worde proyecta den tur sector di nos comunidad.
Señor Presidente, den e mesun ley tin tambe fayonan cu na mi opinion humilde huridicamente ta worde califica como immoral. Si nos lesa artikel 16, parafo 1, nos ta mira cu Bestuurscollege por haci "voordracht" na Gouverneur pa nombramento di personanan encarga cu mantenecion di e ley aki. Gobierno federal sabi algo tocante e asunto aki, nan ta di acuerdo cu e sistema aki? Desde cuanto un entidad di gobierno insular por haci "voordrachten" na autoridadnan federal sin un autorisacion previo?
Awor Señor Presidente e ironía mas grandi, den nos opinion, den henter e asunto aki ta cu e consideracion di e ley menciona ta stipula cu e obheto di e ley ta pa cubri gastonan presente y den futuro relacioná cu promocion di turismo. Y ata nos dilanti un proyecto di presupuesto pa 1969. Kiko nos ta mira, pa promer biaha den historia e post di "bevordering toerisme" ta worde baha. Anto cu casi 10%. Unda e logico di gobernacion a keda? Nos tur sinta aki den Raad por mira e hechonan aki, nos por mira con hopi di e otro dienstnan sí a ricibi aumento den nan presupuesto. Mi ta kere cu tur miembro di Raad mester admiti cu e gobernacion actual ta hungando wega di mucha chikito y ta trata di tapa wowo di tur e miembronan di e Raad aki.
Señor Presidente, e ultimo aña tabatin un aumento di mas di 50% di bishitantenan na nos isla. Na aña 1969 lo bin mas kamber di hotel disponibel, por ehempel Holiday Inn Hotel y Divi Divi Beach Hotel. Awor cu segun ley pa impone un impuesto di 5% di ingreso directamente bao di Turismo awor pa promer biaha nos ta weita cu promocion di Turismo ta worde rebaha riba e presupuesto. Experiencia ta mustra claramente cu posibilidades economico di nos isla ta mas den turismo tanto pa su ingreso como pa e hecho di crea trabao pa nos isla.
Competencia den turismo ta aumentando na un paso increible - esta compara cu e otro islanan den Caribe y di otro areanan. Awor cu Aruba ta hayando mas acomodacion di caracter menos luhoso ta masha necesario pa dedica mas propaganda na un mercado manera Venezuela of otro similar. No ta mas logico cu ora un medida menos popular, manera e room-tax aki, ta worde imponi, nan mester a haci mas propaganda pa contraaresta e posible efecto negativo di e medida aki.
Si na un departamento manera Dienst voor Openbare Werken un aumento barbaro di mey miyon florin por a tuma lugar anto ta mas cu hustifica pa aumenta e post promocion di turismo.

Señor Presidente, mi kier a puntra Bestuurscollege si Bestuurscollege por a bisa mi cuanto e huur di terreno y awa, post 1.02.01.0.36, dus e parti achterstallig, ta. Mescos pa post 1.02.01.0.46.
Señor Presidente, e gobernacion actual a sabi di brilia cu nan biahamento y cu trecemento di caso dilanti huez.
Loke ta masha remarcable ta cu e mesun grupo aki, den tur skina di nos isla ta sclama cu NAN si ta Arubiano. Cu e esclama aki nan ta kere cu nan por sigui gaña pueblo. E Arubianismo di e señornan aki no ta sali ni for di nan cuero. Laga nan mustra ta kiko nan a presta pa e pueblo Arubano. Nan prestacion ta brilia cu biahamento y especialmente cu trecemento di caso dilanti Corte di Husticia; anto pa nan perde nan tambe.
Desde e comienso di e gobernacion actual nan a trece varios caso dilanti huez, of mihor bisa nan a worde hiba dilanti di huez pa varios caso di retiro. Anto Señor Presidente, e gran mayoria di caso ta concerni Arubiano. A bira cu te hasta un diputado ta nombra dos persona Arubiano den Werkverschaffing awe y mayan otro diputado ta kita nan for di trabao atrobe.
Departamento di Informacion, esta e departamento cu semper e partido di A.V.P. kier a cera tempo di gobierno di P.P.A..
Awor cu A.V.P. gelapi ta manda, ta haya aumento riba presupuesto. Logica, manera semper cerca e gobierno aki, no ta existi at all.
Señor Presidente, nos tur aki den Raad y henter pueblo di Aruba, por corda ta con e departamento aki a pone berguensa na cara di henter nos isla aña pasa. Ta parse cu den e departamento ey tin un chabalito cu tin mas poder cu e mesun hefe di e departamento aki.
Señor Presidente, belasting y mas belasting. E gobernacion ta dedica hopi di nan tempo pa idea y crea tur clase di impuesto.
Nan ta lubida cu medidanan asina ta hisa costo di bida di nos isla, un costo di bida cu ya ta hopi halto caba y cu hopi biaha ta stroba desaroyo industrial di Aruba. Aparti di e 5% di impuesto riba turismo awor mas recien ainda nan ta permiti un aumento di tarifanan di taxi y den e dianan aki nan a aproba tambe un aumento di tarifanan di autobus Nos no tin nada contra pa tur hende biba.
E aumento di tarifanan di autobus ta directamente un recargo riba pueblo atrobe, pasobra ta e mesun pueblo Arubano mester paga awor más pa haya transportacion pa tur districto.
Señor Presidente, mi kier a puntra ta con a para cu tur e gran plannan pa hotel, cu nan a promové? Pueblo y nos tur den Raad aki por corda portret den corant gañando pueblo cu nan sí ta trece hotel. Entre otro nos por corda "American chain"
E famoso plan di drydock a caba na arroz cu coco of ta diputado mes, segun boca di pueblo, ta riba drydock awor? Plannan di golfcourse ta pegá ainda?
Medidanan pa mehora facilidad na e actual stationsgebouw na aeropuerto ta asina pober cu nan ta mas un berguensa cu un yudansa. Aruba cu semper tabata gosa di un bon reputacion di hospitalidad, ta ricibi su bishitantenan na vliegveld, den un edificio cu parse mas un curá pa baca cu un stationsgebouw. Esey ta e impresion cu murayanan di zinc ta duna. Un poco biahamento menos di e diputadonan lo a permiti un trabao mihor. Y mientras tanto e proyecto di stationsgebouw nobo tambe ta pará; mester corda tambe cu ora construccion cuminsa mes, lo tarda casi dos aña promer cu esaki por worde usa completamente.
Señor Presidente, riba e specificacion di e prestamonan di eilandgebied nos ta mira cu gobierno a tuma un prestamo di f.10.949.281,-- na 6 1/2% annuiteitslening 1967. Nos kier sabi ki dia e lening aki a worde cera y kiko e condicionnan di interes y pago tabata; tambe e grandura di e annuiteit y pa cuanto aña e ta tumá?

Señor Presidente, gustosamente mi kier tende di e diputado si e saldi di Verrekendienst, par. 1 completo, ta bon y basá riba realidad. Pasobra nos tin e impresion atrobe cu tin algo cu no ta klop. Por ehempel, post 6.03.01.3.92, "rente voor financiering onrendabele projekten", na 1968 a worde calcula un suma di f.711.703,-- y e aña aki ... un strepi. Kiko esaki ta nificá?
Señor Presidente, mi tin hopi remarca mas tocante e presupuesto aki, pero un gran parti di mi argumentacion lo depende riba e contestanan di Bestuurscollege riba mi preguntanan. For di mi consideracionnan por saca e hecho cu e politica den begroting di Bestuurscollege, den masha hopi aspecto, ta ausente completamente.
En espera di e contestacionnan di Bestuurscollege, lo mi warda te den segunda buelta, caminda lo mi bin cu proposicionnan concreto pa rebaha e deficit di 1969, si no ta pa eliminé completamente.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, permiti mi na promer lugar pa gradici Bestuurscollege cu e esfuerso cu nan a haci pa presenta e begroting na tempo. Lastimamente nos por weita atrobe cu gastonan a subi enormemente. Mester bin un modo pa cuminsa economisa ariba e gastonan. Bestuurscollege mester cuminsa duna opdracht na e diferente hoofden van dienst pa studia e posibilidad pa economisa mas tanto den e gastonan. Manera nos ta weita dia pa dia begroting ta bira mas pisa, e gastonan pa onderwijs ta bira mas grandi. Pues mester bin un modo pa cuminsa economisa ariba e otro gastonan.
Durante tratamento di presupuesto di aña pasa mi a lansa un pregunta, con tabata para cu electrificacion den e barionan menos rendabel.
Mi a haya como contesta di e diputado concerni cu nan a drenta den conbersacion cu ELMAR y cu muy pronto lo tin resultadonan. Awor mi kier sabi con leuw e conbersacionnan ta y ki tempo e resultadonan por worde sperá.
Tambe lo mi kier a trece lo siguiente padilanti. Ora pasa un desastre na exterior mes ora comision ta worde forma pa yuda den cualkier forma den coleccion di placa, panja etc., pa manda pa e victimanan.
Pero ora cu pasa algo na Aruba nos ta weita cu ningun hende no ta saca man pa yuda cu algo. Algun tempo pasa un windhose a pasa na Aruba y a ranca dak di un cas na Sabana Basora. Te awe e cas no a worde drechá. Awor mi kier sabi kiko Bestuurscollege a haci pa remedia e asunto aki? Si encaso Bestuurscollege no a haci nada ainda kiko Bestuurscollege ta pensa di haci pa yuda e pober hendenan aki?
Tambe lo mi kier a sugeri na Bestuurscollege, especialmente na e diputado di Openbare Werken, pa studia e posibilidad pa traha un verbindingsweg entre Boton y Bringamosa.
Actualmente si un persona ta bibando na Boton of Bringamosa y e kier bay di un bario pa otro anto mester haci un omweg completamente via Maria-Mai of Jan Flemming. Mi a worde informa cu un gran parti di e terreno aya banda ta propiedad di gobierno. Asina ta por studia e posibilidad pa traha un caminda pa asina e pueblo por yega di un bario pa otro mas facil.
Señor Presidente, aña pasa durante tratamento di presupuesto Señor Apolonio Werleman a trece padilanti cu e personal di Ontvangerskantoor ta traha riba diasabra y pa cual nan ta haya mitar dia liber e siguiente diabierna. Nos ta weita cu den esey tin un gran inhusticia pasobra hende ta traha 3 1/2 or y e mes tanto ora e ta haya bek como pago. Despues di algun deliberacionnan nos a tende cu e trahamento ariba diasabra a termina na Ontvangerskantoor. Pero nos ta weita cu ainda esey no ta e caso na Burgelijke Stand, aki bao mes. Ainda tin un gran parti di ambtenaarnan cu ta traha riba diasabra y como compensacion nan ta haya e siguiente diabierna merdia liber.

Pesey mi ta suplica Bestuurscollege pa studia e posibilidad pa e ambtenaarnan ey tambe por gosa di nan 40 ora.
Algun tempo pasa algun vrachtrijders di Aruba a dirigi nan mes na Bestuurscollege cu un peticion pa forma un comision pa studia e problemanan cu nan tin den e asunto di trahamento cu truck. Te ainda nos ta weita cu e asunto aki no a worde trata, ni den huishoudelijke vergadering, pa nos weita kiko por worde haci pa e hendenan ey.
Pesey mi pregunta na Bestuurscollege ta kiko a para cu e asunto ey? Nos por spera un contesta pronto, sí of no? Te asina leuw den promer ronde Señor Presidente. Masha danki.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik vind het wel fijn dat wij de airco hebben gekregen maar ik heb er ontzettend veel last van. Gisteren heb ik de hele dag de leden van de overkant haast niet kunnen volgen en ik geloof niet dat U mij met dit geraas zult kunnen volgen. Mijnheer de Voorzitter, onze fraktieleider heeft zoveel naar voren gebracht dat er praktisch weinig overgebleven is voor de overige leden van onze fraktie. Niettemin zal ik hier en daar kunnen volstaan met een enkele opmerking.
In 1968 werd de begroting maanden na de wettelijk vastgestelde tijd aangeboden door het Bestuurscollege. Toen hebben de leden van de Raad hun misnoegen hierover uitgesproken, daar toch op die manier op volmaakt onverantwoordelijke wijze tekort werd gedaan aan de belangen van het eilandgebied. Dit jaar, echter, Mijnheer de Voorzitter, is de begroting op tijd ingediend en mijn eerste indruk was dat bij de behandeling een woord van waardering op zijn plaats zou zijn. Immers wanneer wij tekortkomingen bekritiseren dan moeten wij ook het goede erkennen.
Ik nam mij dan ook voor om bij deze behandeling te beginnen het Bestuurscollege te feliciteren met de gang van zaken voor wat betreft het op tijd aanbieden van deze begroting. Toen ging ik de begroting bekijken en bestuderen en toen viel mij als het ware de schellen van de ogen. Mijnheer de Voorzitter, in 1968 was het Bestuurscollege te laat, kennelijk omdat men er aan gewerkt had, hetgeen tijd in beslag nam.
Het resultaat was echter toen een stuk onkundig werk dat kant noch wal raakte, met een aanzienlijk tekort, dat in feite werd teruggebracht, zoals onze fraktieleider naar voren heeft gebracht, zodat wij eigenlijk een sluitende begroting hadden. In 1969 is de begroting op tijd omdat er kennelijk geen behoorlijk werk verricht werd. Voor ons ligt een soort blanco, een "geraamte"-begroting met onnoemelijk veel nietszeggende P.M.-posten waardoor het ontzettend moeilijk wordt voor welk raadslid dan ook om peil op deze begroting te kunnen trekken.
Dit is een manipulatie van het Bestuurscollege om opzettelijk zand in de ogen van de Raad te strooien. En dan een aanbiedingsbrief, Mijnheer de Voorzitter, dat in grote lijnen is overgenomen uit de begroting van 1967.
Mijnheer de Voorzitter, tevergeefs heb ik in deze begroting gezocht naar nieuw initiatief, naar nieuwe projekten en naar eigen creaties van het Bestuurscollege. Tevergeefs heb ik gezocht naar de met zoveel fanfares aangekondigde projekten zoals bijvoorbeeld het befaamde hotel van 600 kamers. Mijnheer de Voorzitter, zo net zag ik toen de heer Oduber aan het woord was die dit hotel ook aanraakte, dat de heer gedeputeerde daar op een zeer sarcastische wijze zat te grinniken. Niettemin zou ik willen vragen hoe het nou staat met dit projekt. In welk stadium verkeren deze plannen? Heeft het Bestuurscollege inlichtingen over deze personen ingewonnen? Hoe staan zij bekend? Mijnheer de Voorzitter, tevergeefs heb ik gezocht naar de belastingverlagingen om alleen maar belasting-verhogingen en nieuwe belastingen te vinden. U zult het met mij roerend eens zijn dat er weinig gedaan werd, anders dan verhogen en verzwaren van de op het volk drukkende belastingenlast.

Verder vraag ik mij eigenlijk af of het zin heeft om met onze wensen naar voren te komen hier in deze Raad. Gisteren is het weer duidelijk naar voren gekomen toen onze fraktieleider voorstelde een post te verlagen. Wij kregen toen te horen van een lid van het Bestuurscollege dat "wij regeren en als wij dat nodig achten komen wij zelf met een voorstel en wij houden geen rekening met de anderen", althans woorden van gelijke strekking. Nu kunnen wij wel zeggen dat bedoeld lid een nieuweling is die dus niet over de nodige parlementaire ervaring beschikt of dat hij despotistische neigingen heeft. Hoe het ook zij, Mijnheer de Voorzitter, dit is een gevaarlijke gedachtengang.
Al bestond onze fraktie uit één enkele man toch is het Bestuurscollege rekening en verantwoording aan hem verschuldigd, laatstaan de grootste fraktie, van de Eilandsraad; 10/21 deel van de Raad, Mijnheer de Voorzitter, en dan krijgen wij dergelijke opmerkingen te horen.
Straks zal ik niet verwonderd zijn als de 11 heren die het Bestuurscollege steunen en vormen bij de heer Yarzagaray thuis op de porch gaan zitten en de begroting gaan behandelen.
Mijnheer de Voorzitter, het wordt tijd dat de Raad even duidelijk laat horen wie het eigenlijk voor te zeggen heeft hier.
De laatste tijd is het voorgekomen dat raadsleden vragen aan het Bestuurscollege stelden, vragen die normaal gesproken binnen één of twee weken beantwoord hadden kunnen worden. Het heeft maanden geduurd voor de vragenstellers antwoord op de door hen gestelde vragen kregen.
Dit dank zij de pers die herhaaldelijk op antwoord aandrong.
Bij de beantwoording van deze vragen probeert men vaak op een zeer listige wijze de kern van de zaak te ontwijken, of men maakt er zich heel gemakkelijk van af door te zeggen dat men niet op de hoogte is of was. Ik neem aan dat de heer Yarzagaray veel genoegen heeft gehad met Uw antwoorden op de door hem gestelde vragen.
Mijnheer de Voorzitter, in de Memorie van Antwoord heeft het Bestuurscollege, op de vraag of het Bestuurscollege sedert de laatste begrotingsbehandeling contact met de Lago heeft gehad betreffende diens lay-off politiek, bevestigend geantwoord.
Het Bestuurscollege gaat verder en zegt, "de werknemers die thans de dienst van de Lago verlaten doen dit op basis van een "mutual accord". Gezien de toezegging van de Lago, dat de lay-off politiek niet meer wordt gevoerd en gelet op de aanstaande bouw van de ontzwavelingsfabriek, waar naar verwachting tijdens de piek in de bouwperiode 2000 mensen werk zullen vinden, zijn wij van mening dat vooralsnog geen afzonderlijk voorzieningen behoeven te worden getroffen om de ontslagenen op te vangen.
Mijnheer de Voorzitter, dit kunnen wij beschouwen als zuiver kolder.
Daar er veel oud-Lago-employees in het Bestuurscollege en de Raad zitten mag men wel verwachten dat zij goed weten wat ontslag op basis van "mutual accord" betekent.
Een werknemer wordt bij de één of andere hoge instantie ontboden en krijgt dan de keuze tussen overplaatsing naar een andere departement tegen een lagere salaris, dus tegen een "cut" zoals men het noemt, van soms 40% of zijn lay-off te nemen.
Hij moet dan een document tekenen waarin staat dat hij hiermee akkoord gaat. Dit is dan de beruchte "mutual accord". Verkiest men nu een overplaatsing met salarisvermindering dan wordt men toch na een paar maanden ontslagen. Nu is de lay-off allowance berekend op zijn laatste sterk verminderde salaris. Dit "mutual accord" is pure chantage. Ook als deze niet getekend wordt, wordt men toch ontslagen.
Men leest Murray, niet de president van de Lago, in de Local.
Deze brief sprak duidelijke taal en was voldoende, volgens mij, om het slapende Bestuurscollege wakker te schudden en te doen beseffen dat zij door de Lago voor de gek worden gehouden.

Maar ja, Mijnheer de Voorzitter, het was maar een arme werknemer. Tijdens de behandeling van de begroting verleden jaar of maart dit jaar, heb ik dit onderwerp hier in de zaal aangesneden. Aan de overkant zat onze grote vakbondsleider, de heer Wijkie Maduro en die heeft mij toen aangehoord en slechts de schouders opgehaald en later zei hij nog tegen mij dat hetgeen ik naar voren bracht helemaal niet waar was. Mijnheer de Voorzitter, de beruchte open massale ontslagen doen weer de ronden. Zij zijn zelfs meer dan geruchten want de vakbondsleider Maduro heeft in een pamflet fel hiertegen gereageerd. De lago heeft nu plus minus 1500 man. Dit aantal wordt in de loop van 1969 en 1970 teruggebracht tot 700 man. Er zullen dus 800 werknemers zijn gezinshoofden, die er mee akkoord gaan dat zij ontslagen worden, de "mutual accord".
Verder met betrekking tot de 2000 man die gedurende de bouw van de ontzwavelingsfabriek werk zullen vinden waardoor het Bestuurscollege van mening is dat vooralsnog geen voorzieningen mogen worden getroffen, het volgende:
Mijnheer de Voorzitter, dit getuigt van kortzichtigheid van het Bestuurscollege. Wanneer denkt het Bestuurscollege dan maatregelen te treffen? Als de werkzaamheden voltooid zijn, kan het Bestuurscollege ons mededelen of deze 2000 mensen tegelijk in dienst zullen zijn of is het zo dat er steeds een paar honderd mensen tegelijkertijd werkzaam zullen zijn? Weet het Bestuurscollege ongeveer hoeveel mensen van buiten aangetrokken zullen worden en of die mensen die dus van buiten komen ook onder die 2000 vallen? Bij de 2000 arbeidsplaatsen die zullen worden geschapen, zullen de mensen worden aangetrokken uit de poel van de werklozen of zullen zij binnen de Lago gewoon overgeplaatst worden naar die ontzwavelingsfabriek?
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege kan wel rustig zitten wachten. Dat kunnen de heren zich veroorloven. Het volk echter eist dat er veel meer gedaan wordt.
Mijnheer de Voorzitter, het is mijns inziens in het belang van een gezonde ontwikkeling van ons onderwijs dat mensen die hiermee belast zijn zo goed mogelijk op de hoogte zijn van ontwikkelingen in het moderne onderwijs, zowel binnen het Koninkrijk als daarbuiten. Suggesties van alle zijden kunnen het Bestuurscollege alleen haar blik helpen verruimen en stimuleren tot kennismaking met ander mogelijkheden. Men is in vele Europese landen bezig met het vernieuwen van het onderwijs. Veel van deze landen hebben gekozen voor één vorm van voortgezet onderwijs. In Nederland had men ook veel aandacht voor deze vorm maar koos nog een systeem van onderwijs dat enigszins overeenkwam met het traditionele systeem.
Een van de belangrijkste eisen van onze tijd aan moderne voortgezet onderwijs is, het percentage leerlingen die voorbereide wetenschappelijk onderwijs volgen, drastisch te vergroten en het mogelijk te maken dat een een groter percentage werkelijk de eindstreep halen. Als wij Nederland en Zweden vergelijken,Mijnheer de Voorzitter, dan zien wij dat in Nederland ongeveer 12% en in Zweden 30% van alle kinderen na het lager onderwijs naar het voortgezet wetenschappelijk onderwijs gaan. Vroeger was dit in Zweden 10% toen men nog individuele voortgezet onderwijs kende.
Dit geeft te denken, Mijnheer de Voorzitter. Het doel van de vernieuwing is dus rendementsverhoging en rendementsverhoging bij de sociaal en economische zwakkeren.
Moderne opvoeders hebben wetenschappelijk bewezen dat het falen op school meer verband houdt met slechte sociale en economische toestanden dan met intelligentie. Ons doel moet dus zijn een sterke doorstroming naar boven of beter nog dat van het begin af aan onze kinderen in een hogere vorm van voortgezet onderwijs komen.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben geschoolde mensen op allerlei gebied nodig maar mijns inziens vooral in de hogere en hoogste regioenen, dus wetenschappelijk gevormde mensen en mensen met een hogere beroepsopleiding.

Dit is het snelst en meest economisch te bereiken via een tak van het voortgezet wetenschappelijk onderwijs of van H.A.V.O.
Ik heb laatst gelezen dat volgens de inspektie 30% van de leerlingen van de M.A.V.O.-brugklassen op de Antillen, dat is dus 30% van ongeveer 800 leerlingen, zou moeten kunnen overgaan naar de E.T.A.O. Dit is een nieuwe schooltype. Na drie maanden reeds vindt een doorstroming naar beneden. Van een doorstroming naar boven wordt er niet gerept. Zou het Bestuurscollege ons kunnen mededelen of zij voornemens is om deze schooltype ook op Aruba te introduceren? Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege verzoeken een rapport van de M.A.V.O.- en H.A.V.O.-scholen over hun bevindingen na de eerste drie maanden en de percentages die uit deze schooltype naar boven en naar beneden doorstromen of zouden doorstromen, te laten opmaken. Mijnheer de Voorzitter, de laatste tijd hoor ik veel spreken over de H.A.V.O., maar niet over de athenaeum. Bestaat de athenaeum ook op Aruba? Mijnheer de Voorzitter, zoals wij allemaal weten is de H.A.V.O. een nieuwe schooltype die niet gelijk staat aan de oude H.B.S. De H.B.S. leidde min of meer op voor de universiteit maar de H.A.V.O. niet. In plaats van de H.B.S. is de athenaeum gekomen. Mijnheer de Voorzitter, zou dit niet uiteindelijk leiden tot een degradatie van ons hoogste onderwijs op Aruba? Gaarne de mening van het Bestuurscollege in deze.
Verder moet ik zeggen dat ik mij verheug dat het Bestuurscollege bereid zou zijn om studiebeurzen naar de Verenigde Staten te geven. Dit kan zeer zeker onze goedkeuring dragen.
Mijnheer de Voorzitter, de uitbreiding van de kweekschool met een derde leerkring kan ook onze goedkeuring wegdragen. De gebeurtenissen van de laatste tijd tonen aan dat dit niet voldoende zal zijn. Onze kweekschool moet doodgewoon groter worden. Er moeten meer leerlingen aangetrokken worden willen wij dan een ramp voorkomen. Ook dit jaar horen wij van een massale uittocht van onderwijzers. Daar komt nog bij dat ook de freres langzaamaan hun werkzaamheden hier gaan staken. Nu ik het eenmaal over de freres heb, Mijnheer de Voorzitter, zou ik wel vanaf deze plaats, ook mede namens mijn fraktie, mijn erkentelijkheid en dank willen betuigen voor het vele en goede werk dat de freres gedurende de laatste 30 jaar voor de Arubaanse jeugd gedaan hebben. Zij hebben zich met hart en ziel ingezet voor de educatieve en lichamelijke opvoeding van onze kinderen. Zij hebben op een zeer duidelijke en positieve wijze bijgedragen tot de bevordering van duizenden Arubaanse jongens. Nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, onze hartelijke dank voor het werk dat de freres gedurende zoveel lange jaren verricht hebben.
Verder zou ik wel de wens willen uitspreken dat het de freres verder goed zal mogen gaan.
Mijnheer de Voorzitter, het is bekend dat ons onderwijs een zeer moeilijke periode tegemoet gaat. Dit zou volgens mij eigenlijk een prikkel moeten zijn om het Bestuurscollege te stimuleren om met bekwame spoed aan de uitbreiding van de kweekschool te gaan werken. Zou het niet in het belang van het onderwijs zijn als het Bestuurscollege nu bij de uitgezonden krachten inlichting gaat inwinnen over wie van plan is dit jaar en in de nabije toekomst Aruba voor goed te gaan laten, en waarom? Als wij de cijfers in de begroting bekijken met betrekking tot het onderwijs dan zien wij dat de cijfers van het onderwijs schrikbarend stijgen althans de kosten. In 1968 bedroeg het totaal f.9.813.000,-- of zoiets. In 1969 wordt een bedrag van over de één miljoen meer geraamd. Ik zou graag willen vragen, Mijnheer de Voorzitter, of deze stijging reëel is. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, Mijnheer de Voorzitter, dan zal ik graag het Bestuurscollege willen voorstellen om een rapport door deskundigen te doen opstellen met betrekking tot de rendabiliteit en de efficientie van ons onderwijs.

Verder heb ik deze dagen in de krant gelezen over de nieuwe vakantieregeling. Zou het Bestuurscollege ons kunnen mededelen wat de nieuwe vakantieregeling eigenlijk inhoudt?
Mijnheer de Voorzitter, over die kaarten die recht geven op vrije geneeskundige behandeling zou ik een enkele opmerking willen maken. Toen de Raad bijeen kwam enkele maanden geleden om de begroting te bekijken heb ik al een voorbeeld naar voren gebracht van een oude dame die voor jaren over een kaart beschikte. Helaas werd haar kaart ingetrokken.
Ik heb zelf contact opgenomen met de betrokken gedeputeerde en die zou werk hiervan maken. Mijnheer nu maanden later beschikt deze oude vrouw nog steeds niet over een kaart. Zou het Bestuurscollege ons hierover omstandig kunnen inlichten?
Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat ik hiermee kan volstaan in de eerste ronde. Ik dank U.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, durante tratamento di presupuesto di Dienst voor Openbare Werken caba mi a trece padilanti cu nos fraccion a haya su mes obliga di cualifica e presupuesto di aña 1969 pa e territorio insular di Aruba den su totalidad como e presupuesto di P.M.
Lider di nos fraccion awe mainta a mustra en parte ariba e hecho ey y durante e tratamento mas aleuw awe nos lo demostra locual nos a bisa en cuanto e presupuesto P.M.
Señor Presidente, si e Bestuurscollege actual aña pasa durante tratamento di presupuesto 1968 den e reunion publico di Eilandsraad no kier a admiti publicamente su errornan den e presupuesto ey, y tambe cu e miembronan sosteniendo Bestuurscollege den e Raad aki tampoco kier a admiti di duna e fraccion aki rason pa su argumentonan y pa e manera cu e a mustra Bestuurscollege ariba e foutnan y barconan grandi pegá den e presupuesto ey, mi ta comprende cu nan no kier a haci esey como tabata trata di nan promer presupuesto den e constelacion nobo di Bestuurscollege.
Sí mi a spera cu durante tratamento di presupuesto di aña 1969 Bestuurscollege aki pa cuminsa lo a presenta Raad berdaderamente un presupuesto realistico, cual nos a keda kiboka cu no ta asina, pero tambe mi a spera cu e aña aki nan lo tabata mas di acuerdo pa admiti e argumentonan sano y concreto treci padilanti door di nos fraccion na unda nos fraccion ta mustra Bestuurscollege e foutnan y tambe e fayonan den e beleid pa cu e presupuesto aki. Aki tambe mi a weita caba pa e aña aki tampoco nan kier admiti esey y esey a keda comproba caba durante tratamento di e presupuesto di Openbare Werken.
Señor Presidente, di un banda nos ta weita cu masha hopi postnan di diferente diensten a worde hisá barbaramente asina pa presenta un presupuesto cu ta mustra cu e deficit a subi mucho mas ainda en comparacion cu esun di aña pasá. Pero a pesar di nos argumentonan, Señor Presidente, Bestuurscollege ta para ariba cu asina e mester ta.
Mi no ta kere cu ta necesario pa mi bay mas den detayes di e presupuesto aki como cu locual nos lider di fraccion a trece padilanti ohalá e por ricibi e contestanan ariba su argumentonan y preguntanan y tambe atencion necesario cu Raad mester haya door di Bestuurscollege pa asina trata e presupuesto debidamente.
Señor Presidente, un punto cu mi kier a trece padilanti ta lo siguiente y mi kier a tuma un comparacion cu e presupuesto di Openbare Werken pa mi trece e punto aki padilanti den e begroting aki.
Diputado di Openbare Werken, den su contesta na mi na un cierto momento a mustra ariba e necesidad di drecha oficinanan di Dienst voor Openbare Werken nechi cu cortina bunita cu machinenan nobo den djéle pa duna un mihor aparencia. Masha bunita, Señor Presidente.
Mi kier a puntra Bestuurscollege anto kiko Bestuurscollege ta pensa na haci por fin cu e edificio di Dienst Arbeidszaken Maatschappelijke Zorg.

E dienst ey ta estableci den un di e edificionan di mas bieuw di Aruba pero esey lo no tabata nada di e tabata den bon condicion. Pero e condicion di e edificio aki ta exigi, na mi parecer, cu ta tempo - mi ta kere cu hopi tempo pasá e a worde gechek pero despues nunca mas - cu Bestuurscollege por laga departamento di Salubridad - y nos ta contento cu Dokter Bijl ta aki awe mainta como consehero - por a chek e edificio aki su paden. Tin hopi hende ta traha eyden, Señor Presidente y tur e kalki cu ta garna tur dia den e lugar aya, especialmente den e parti abao y e verf y e stof fini, aunke cu mi no ta leek riba e terreno ey, mi no por kita for di e impresion cu a lo largo ya cu tur e trahadornan eyden ta inhaleer e stof ey tur dia e trahadornan eyden lo bira malo. Mi ta spera di haya un bon contesta ariba e punto aki, Señor Presidente.
Señor Presidente, nos a mustra cu argumentonan sano cu e Bestuurscollege aki te awor, for di dia 1 di juli 1967 cu e a sinta, no a presenta na Raad ningun proyecto di iniciativa propio.
Ayera nochi diputado Max Croes a trata di demostra lo contrario pero e no a logra pa e simpel motibo cu no ta existi tal cos.
Tur e proyectonan aki cu ta poni den e presupuesto di Administratie-bureau Ontwikkelingsprojekten ta proyectonan entamá door di e Bestuurscollege bieuw, esta Bestuurscollege cu a sinta te cu dia 30 di juni 1967.
E kier a contesta nos lider di fraccion cu nos lider di fraccion lo a stop di lesa e proyectonan na unda esunnan di su Bestuurscollege a cuminsa. Señor Presidente, nos lider di fraccion a stop ayera nochi, si mi no ta kiboka na bouw Aruba Sheraton Hotel.
Pero e bouw ziekenhuis cu ta sigui tur hende sabi masha bon ta un proyecto entama door di Bestuurscollege anterior y no di Bestuurscollege actual.
E "bouwrijpmaken industrieterreinen" igual e "rioolwaterzuivering-installatie" ta mescos.
"Uitbreiding transmissie systeem" tambe ta mescos.
E uitbreiding di e hoofdschakelstation en onderstation Barcadera y e golfcourse tambe ta mescos. Ami mes tabata un di e personanan cu a trata riba e golfcourse aki anteriormente antes cu e Bestuurscollege aki a sinta. E stichting bedrijfsgebouwen ta mescos.
Inrichting vrije zone no ta un idea di e Bestuurscollege aki.
E no ta un iniciativa di nan. No ta un proyecto nobo nan a cuminsá.
E wegen di Eagle beach y por ultimo "bouwrijpmaken terreinen volkswoningen" pa entre otro Pos Chikito mi mes por a weita e plannan promer cu aña 1967. Aki Raad a worde mustra tur e proyectonan cu a worde entama door di e Bestuurscollege anterior. Señor Presidente, te ainda no a worde presenta ni un solo proyecto completamente nobo di e Bestuurscollege aki. A worde papia sí aña pasa di un proyecto di un drydock di un compania Griego. Señor Presidente, e forma cu Bestuurscollege a anuncia e posible establecimento di un companía di drydock lo a duna, no tur hende, pero un cierto cantidad di hende riba Aruba e impresion cu dentro di algun luna ya caba lo tabatin un drydock aki na Barcadera. Bestuurscollege ta suppose di sabi mihor y cu e no mester hunga cu sintimento di un pueblo sano manera pueblo di Aruba door di lanta un cierto speransa den nan curason cu muy pronto nan lo haya trabao na e drydock. Pa un comparacion chikito mi a topa un mainta cierto tempo pasá cu un homber cu ta sin trabao saliendo for di Bestuurskantoor. Nos a para papia un par di minuut y e a bisa mi: "awor aki mi no por haya nada pero e diputado a primintiéle cu mi ta haya un trabao na drydock". Señor Presidente, bo no por hunga cu necesidad di un tata di familia asina. Ora cu e bin busca yudansa cerca bo como diputado bo ta bisé carga pasenshi y peransa pasobra bo ta haya trabao na drydock. Señor Presidente, e diputado cu a bisa e meneer asina sabi masha bon cu no ta asina, e no tin gevoel di hende,

E ta ganja un tata di familia. Nos ta spera sí cu e drydock lo bin, pero si acaso e bin anto no ta cos cu e por haya yudansa dentro di un aña. Esey yama hunga cu necesidad di e pueblo humilde di Aruba.
Pero e Bestuurscollege aki a brilia caba den su forma di hunga cu e necesidad di nos hendenan ariba Aruba na un manera masha masha sin responsabilidad. Ta tristo.
Señor Presidente, mi mes no tabata presente durante e tratamento di e presupuesto aki den reunion di comision pero mi a nota sí cu e miembronan di Raad a haci varios pregunta en coneccion cu e drydock aki.
Un di e preguntanan tabata cu si Bestuurscollege por a bisa Raad cu Gobierno Central di Antiyas lo a haci algo pa stroba establecimento di e drydock. Bestuurscollege a contesta ariba papel categoricamente cu esey no ta e hecho y cu Bestuurscollege no a ripara ni a sinti te ainda ningun estorbo pa stroba binimento di e drydock aki na Aruba door di Gobierno Central. Den pueblo ariba pamflet di A.V.P. sí nan ta trata ainda pa ganja pueblo bisando cu drydock no ta bin pasobra Gobierno Central ta stroba. Señor Presidente, e diputadonan no ta comprende cu e flie ey no ta subi mas ariba Aruba den pueblo su mente? Bo no ta logra mas ganja pueblo cu cosnan semehante.
Señor Presidente, Bestuurscollege a contesta tambe en cuanto un pregunta di drydock cu tocante e drydock aki no ta concerni Bestuurscollege directamente pa motibo cu e placa cu e compania aki S.E.K.A. lo inverti pa e drydock aki ta placa di e companía.
Señor Presidente, Bestuurscollege mester comprende cu no mester duna Raad un contesta asina, por lo menos na e fraccion aki.
Mi no sabi si e fraccion di gobierno ta dispuesto na keda keto despues di un contesta asina - mi ta sigur cu entre otro nos colega Yarzagaray lo no accepta un contesta asina.
Ta responsabilidad di Bestuurscollege tambe, ta concerni Bestuurscollege y ta concerni Raad tambe pa motibo cu pa e drydock bay door mester bin un inversion, no di banda di e companía, di no menos, segun cifras duna door di Bestuurscollege cu $ 12 1/2.000.000,--.
Si mester bin un inversion di $ 12 1/2.000.000,-- di e banda cu no ta di e companía pa e companía establece su mes, anto Bestuurscollege ta bisa cu esey no ta concerni Bestuurscollege directo lo mi kier a bisa cu ora cu Raad haya contesta asina for di Bestuurscollege cu ta suppose di duna contestanan bon e ta kibra e idea di debati y discuti un presupuesto manera esaki pa cu Bestuurscollege pasobra no ta keda caminda mas pa argumentacion sano entre miembronan di Raad cu Bestuurscollege.
Señor Presidente, pa tira na cara di nos lider di fraccion ayera nochi, diputado Max Croes a puntra ke hubo di e proyecto di fosfaat, e proyecto di cement y petroleo. Señor Presidente, si diputado Max Croes awor na Bestuurskantoor lo a haya tempo lo e por a bay door di e rapportnan en cuanto e posible ontginning di fosfaat. E lo por a weita den e banda economico di e posible ontginning di fosfaat anto e lo a haya sabi e estorbo cu tin of cu lo por tin pa ontgin fosfaat na un base comercial.
Pero, Señor Presidente, e asunto di e posible ontginning di fosfaat ta un proyecto cu a worde traha door di Bestuurscollege di Partido Patriotico Arubano. Cu e no por bay door, ta un otro cos. Pero sí gobierno di Partido Patriotico Arubano a demostra cu e tabata conciente di su responsabilidad y e a chek tur posibilidades ariba Aruba kiko por worde hací pa ensanchamento di economia di Aruba y kiko por worde hací pa posible establecimento di un ke otro industria. Despues di a haci tur e trabao di chekmento di e posibilidad, si a resulta cu economicamente no por, no ta un berguensa pa ningun Bestuurscollege.
Ohala si e Bestuurscollege aki ainda bin y reporta pues trabaonan y iniciativanan cu e a haci en espera di por haya algo pa pueblo y despues economicamente ta mustra cu no por, anto e ora ey tur hende lo bisa por lo menos nan ta haciendo algo.
Igualmente cu e proyecto di cement.

Si diputado Max Croes lo a lesa e rapportnan tambe ta worde bisá posiblemente lo por tabata posibel pa pone un fabrica di cement ariba Aruba cu tin e materia prima posible pero economicamente tambe a keda demostra cu, si no ta imposibel, anto masha trabahoso.
Señor Presidente, en cuanto e asunto di zeta lo mi kier a bisa lo siguiente. Kisas diputado Max Croes sabi tambe e situacion ey y mi ta kere cu e mester sabi tambe e problema di awanan territorial entre Antiyas y Venezuela. Lo e mester sabi tambe, si en caso e kier pone su mes na altura di e acontisimentonan aki, cu ta un problema cu ta worde trata entre gobierno di Reino Hulandes y cu e gobierno Venezolano.
Pero, Señor Presidente, e bunita entrevistanan y e bunita aparicionnan di un ke otro diputado na Telearuba pa anuncia asina ey, durante aña pasa por ehempel, e proyecto di nan.
Mi ta menciona liberamente - e oradornan cu a precede mi a menciona nan caba - pero nos a weita un portret masha bunita di e hotel di American Chains den corant y na television, pero nada mas.
Mi a tende riba caya, mi no sabi cu ta berdad, cu e portret ey cu a worde mustra na television na Telearuba tabata un portret cu tabata poni riba mesa di un comerciante aki na Aruba algun aña caba promer cu e diputado a presente na television. Asina mi a tende riba caya.
Di e hotel di 650 kamber di diputado Tommy Leest tampoco nos no a tende nada mas di djé. Si e no ta poni den begroting ta pasobra e tabata un proyecto particular, all right, pero ke hubo? E ta biniendo sí of no?
Asina nos a tende di diputado Max Croes cu Bestuurscollege tabatin contacto, por lo menos é tabatin contacto, cu companíanan stranhero na Merca pa posible establecimento di un ke otro fabrica aki na Aruba. Nos lo kier a tende for di e diputado concerni kiko nos por spera di esey.
Señor Presidente, awe mainta ora nos lider di fraccion a papia tocante turismo e a trece padilanti e asunto di e belasting y e a lesa e carta di e asociacion di hotelnan na Aruba dirigi na Bestuurscollege.
Riba cara di mayoria di e diputadonan mi por a ripara cu tin di nan cu te ainda nan no sabi nada di e carta aki a pesar cu e carta aki tabata fechá for di december aña pasa.
Tambe mi a weita den e contestanan duná na Raad riba e preguntanan hací den e reunion di comision en cuanto e presupuesto aki cu a worde haci, e pregunta pa pidi Bestuurscollege pa entrega Raad un lista di cuanto biahanan e diputadonan a haci na exterior. Mi ta comprende cu di un cierto banda lo worde puntra pa e biahanan hací for di dia promer di juli 1967 te awor y a base di e pregunta ey otro miembronan lo a bisa laga nos pidié pa henter e tempo cu Bestuurscollege ta existi.
Bestuurscollege a contesta cu nan por duna solamente lista di e biahanan na exterior for di aña 1965 pa cu awor. Nan a cambiéle te cu dia 30 di juni 1967 y despues for di dia promer di juli te awor.
Voor de aardigheid, djies pa smaak, Señor Presidente, mi a conta e biahenan pa mi tuma un comparacion di e dos diputadonan di turismo.
E diputado di turismo, for di januari 1965 pa juni 1967, dus den un periodo di 30 luna, e biahe pafor di Aruba 17 biaha.
E diputado di turismo for di dia promer di juli 1967 te cu september 1968, pues den 14 luna so, a biaha 24 biaha pafor di Aruba.
Nos por bisa cu si e a bin cu algun resultado te ainda, o.k., pero ainda Raad ta sperando riba un ke otro resultado positivo, por lo menos, na bienestar general di e pueblo aki, Señor Presidente.
Señor Presidente, mi ta kere cu mi por stop awor den promer ronde y dependiendo kiko mas bin durante e tratamento aki y si ta necesario lo mi bin bek den e segunda buelta.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, awor nos a yega na e parti di e presupuesto di territorio insular di Aruba cu ta mas importante pa loke ta concerni pueblo Arubano.
Contrario cu e aña anterior lo mi kier a elogia Bestuurscollege aki pa nan bon trabao. Nan prestacion den e poco tempo cu nan ta goberna ta riparabel den tur skina di Aruba ariba terreno social, educativo y economico. E presupuesto aki ta indica e direccion favorabel di nos gobernantenan pa manda y dirigi Aruba, y tambe pa e añanan benidero.
Si den añanan pasa tabatin hopi dolor di cabes cu e presupuesto mi ta sigur cu no tabata sinta den e hecho cu e diputadonan of e colegio cu a sinta dia promer di juli 1967 no tabata capas sino meramente nan a haya nan confronta cu trabaonan sumamente pisa y hopi problemanan grandi cu Bestuurscollege anterior a laga atras.
Cierto manipulacionnan intencionalmente a worde haci pa stroba trabao di e gobierno actual. Tin hopi y pa menciona algun mi por referi na e caso di admision di Señor Julio Maduro den e Raad aki y algun tempo pasa den e admision di Señor de Kort den Raad despues di fayecemento di e lider di Arubaanse Volks Partij, Señor Eman.
Asina mi por sigui menciona un cantidad di hazanjanan cu nan ta yama oposicion loyal. Esaki por ser cualifica como un oposicion di mala fé. Señor Osbaldo Croes ta gaba tur e proyectonan cu ta den presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten como proyectonan di Partido Patriotico Arubano. Mi ta haya esaki un berguensa cu e ta para haci su mes ridiculo den presencia di Raad, e cuerpo advisor, prensa y publico. E ta para gaba proyectonan di Partido Patriotico Arubano y proyectonan cu nan a entama, y ayera nochi é cu su fraccion a vota contra nan mes proyectonan. Ki sorto di actitud esey ta, Señor Presidente?
Tratamento di e presupuesto ta e ocasion cu representantenan di pueblo ta trece nan deseonan padilanti pa asina stimula y contribui na desaroyo economico, social y educativo.
Señor Presidente, no kere cu pueblo di Aruba no sabi con mal hechonan ta ser haci pa stroba trabao di e actual Bestuurscollege y progreso di Aruba. Holiday Inn ta un bon ehempel, esta boycoteamento di interes di pueblo Arubano.
Durante tratamento di presupuesto aña pasa oposicion a bin cu un avalansa di preguntas y remarcas. Ta di suma importancia pa ser constata cu tur e preguntanan aki a ser contesta debidamente y atakenan contra-arresta. E maniobranan di mala fé di banda di oposicion aña pasa tabata meramente pa strooi santo den bista di pueblo. Hopi insinuacionnan Bestuurscollege mester a suporta durante tratamento di presupuesto aña pasa mientras cu oposicion tabata sabedor ki mal administracion nan a causa intencionalmente. Nan tabata conciente cu nan lo a perde gobierno di Aruba den e eleccion di Eilandsraad, pa nan poco diligencia y incapacidad. Awe ta di spera cu nos coleganan di otro banda sabi mihor y drenta den tratamento di e presupuesto aki cu comprension pa e situacion financiero y economico di Aruba. Ademas nan por cumpli, maske fuera di nan gusto, cu nan promesa hací, cu asina un boca grandi na pueblo di Aruba, di un oposicion loyal.
Si Bestuurscollege a bin cu retribucion y hopi cobransa nobo ta di comprende. Ta algo cu nos como representante di pueblo mester tin comprension pé. Laga nos puntra nos mes for di unda e placa ta bin pa cubri gastonan di gobierno. 1)Belasting? 2)Traha placa, loke nos no por? 3)Fiansa cu pago di interes?
Si nos haci fiansa anto nos ta shift e peso economico pa e generacion di mayan pa nan tur paga interes di capital ariba e fiansa.
Ademas di esaki e ta crea un peso indirecto riba nos economia pasobra e belasting cu nos mester paga cu hopi sudor di frenta mester worde usá pa paga interes ariba e placanan di fiansa.
Awor nos ta mira cu Gobierno Central ta pres Aruba y ta manda telegram pa Aruba paga 2 1/2 miyon florin den 24 ora di tempo.

Pero nos por comprende kiko ta intencion di Gobierno Central y su ministerio di finansas, encabesa pa un Arubiano.
En cuanto e carta di Señor Oduber mi kier a puntra si Bestuurscollege ta na altura di e carta aki. For di e pregunta cu Señor Presidente a haci na Señor Oduber mi a haya e impresion cu Señor Presidente no sabi na kende e carta ta dirigi. Si esaki ta e caso anto lo mi kier a puntra si ta posibel cu Bestuurscollege por a puntra Señor Oduber pa declara unda e a haya e carta aki. Mi ta haya masha inelegante di Señor Oduber pa papia tocante di e contenido di e carta aki kisas promer cu Bestuurscollege a ricibi e carta. E ley a pasa dia 20 di december 1968 y e carta ta fechá dia 27 di december 1968.
Ta casi sigur cu e no a worde trata ainda. Pesey mi ta kere cu Bestuurscollege mester haya sabi di unda e carta aki ta y traté.
Mi ta di opinion cu nan no mester hala atras ni un stap den e caso aki.
Señor Presidente, ariba pagina 3 di e carta di presentacion di e presupuesto aki bao letter A ta pará entre otro cu e creditonan cu no a ser usá entre otro pa e edificio di e aeropuerto y hospital deliberacionnan a ser tení cu Su Excelencia Vice-Minister President di Hulanda pa transferi esakinan pa segunda fase di meerjarenplan.
Mi kier sabi cu si esaki lo socede ki tempo anto nos por spera ehecucion di e proyectonan aki.
Bao letter B lo mi kier sabi lo siguiente. For di e prestamo financiero cu Antiyas ta haya for di Hulanda den segunda fase, cuanto ta e parti cu ta toca Aruba? E lista indicativo ta mustra un suma di f.68.581.000. Lo mi kier sabi si e suma aki ta ser ricibi en su totalidad.
Ademas lo mi kier a sabi di Bestuurscollege ki parti Corsow ta haya pa asina nos por compara. E ultimo frase bao di letter B cual ta bisa: "deze posten zijn opgenomen als onderdelen van projekten op de indicatieve lijst van het Land, welke projekten betrekking hebben op de gehele Nederlandse Antillen". Mi kier un splikacion, Señor Presidente. Kiko ta e relacion cu e proyecto aki tin cu Hulanda mientras cu aki na Aruba pueblo ta mira e necesidad pa nos mes dirigi nos asuntonan, especialmente asuntonan di industria. E frase aki ta nifica cu ta Gobierno Central ta dicidi si industria ta worde estableci na Aruba. Unda democracia a keda?
Bao C mi kier sabi si Gobierno Hulandes a pone yudansa disponibel pa construccion di un buurtcentrum den e districtonan y si esaki ta conoci pa Bestuurscollege. Actualmente den e diferente districtonan tin necesidad di recreacion y lugarnan adecuado pa desaroya nos pueblo riba un base cultural y social.
Señor Presidente, mi ta haya cu e problema pa obtene maestronan pa bin establece aki na Aruba ta uno cu Bestuurscollege mester trata di soluciona mas pronto cu ta posibel. Awor cu e frerenan a dicidi di bandona Aruba e situacion di maestronan di school lo bay keda hopi pretá.
En cuanto e problema aki lo mi kier puntra Bestuurscollege ki esfuerso ta worde haci pa haya mas maestronan di school pa Aruba.
Segun mi tin entendi tin hopi Arubiano ta trahando na Hulanda como maestro. Kiko ta worde haci pa haya e hendenan ey bin traha na Aruba?
Tambe mi kier a haci un sugerencia na Bestuurscollege y e diputado concerni pa studia e posibilidad di haci manera Colombia y crea un sistema manera S.E.N.A. na unda tur compañía estableci na Aruba ta paga un, dos of tres porciento di nan salario pa cubri gasto di enseñansa.
Esaki ta mas tanto pa yuda cubri e gasto pa train e muchanan pa un of otro ofishi. Compañíanan manera Lago of A.C.I. mester di e trahadornan.
Mi ta haya cu ta husto cu tur otro compañía aki na Aruba lo por contribui. Seguramente nan lo contribui gustosamente pa un bon doel asina.

Tambe mi kier a puntra e diputado concerni en cuanto e posibilidad di un huishoudschool na Noord. Ki tempo nos por spera esaki?
Tambe mi ta interesa di mira un school na Tanki Leendert.
Señor Presidente, mi kier sabi cu ta berdad cu sucursalnen di representacionnan di agencianan, sea di combustible, fabricanan di un of otro producto di cual nan oficina principal ta na Corsow, si nan ta paga belasting na Aruba - esta esunnan cu tin boekhouding aki na Aruba. Of si e ganashi di e empresanan aki ta ser transferi pa Corsow unda e boekinan ta ser teni unda cu aangifte di e beneficionan di Aruba ta ser incorpora riba ganashi na esun kantoor na Corsow. Asina, Señor Presidente, mi ta puntra si no ta tempo pa caba cu e sistema aki.
Awor mi kier a papia tocante Stichting Arubaanse Dierentuin. Mi a comprende cu e stichting aki a manda un carta na Bestuurscollege fechá dia 19 di januari 1968 den cual nan ta pidi un subsidie. Mi kier puntra con ta pará cu esaki. E dierentuin aki ta un atraccion importante den nos comunidad, especialmente pa nos muchanan di school.
A la bes e ta un atraccion pa turismo. Mi ta sugeri Bestuurscollege pa considera e caso aki y bin cu un proposicion aki den Raad despues di un bon estudio, pa yuda sostene e stichting aki.
En conclusion, Señor Presidente, mi kier a haci un yamamento na nos coleganan di otro banda pa tuma na consideracion e situacion financiera di nos isla y haci un yamamento na nan Gobierno Central pa tuma pasonan pa yega na un particion husto di e medionan financiero entre e islanan.
Pa un bon gobernacion, mester bin cu kritika, pero kritika constructivo y un oposicion leal manera Señor Finck a priminti y pa nan accepta nan derota di pasado. Oposicion tabata boycotea sin ningun motibo drechi.
Pero mi ta spera cu nan lo accepta y aproba e presupuesto aki.
E presupuesto aki a ser bon compilá y studiá promer di a ser presenta na Raad. No laga interes partidario ni interes politica sera nos coleganan di otro banda, manera a socede den pasado.
Señor Presidente, pueblo su bista ta riba nan actitud, especialmente riba e actitud di e Arubianonan cu ta forma parti di oposicion.
No kere cu pueblo no ta na altura di loke nan ta haci den Partido Patriotico Arubano, y mas ainda ki apoyo nan ta duna den Gobierno Central pa stroba gobernacion di Aruba. Awe ta e ocacion pa nan demostra nan confiansa cu nos votadornan a deposita den nan.
Señor Presidente, cu sumo alegria mi kier participa cu mi ta duna mi completo respaldo na e presupuesto di aña 1969.
Cu esaki mi kier termina den promer ronde, Señor Presidente.
Masha danki.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst tot 2 uur vanmiddag.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, ta parse cu algun di e miembronan di e partidonan cu ta den gobierno awe a demostra te asina leuw cu nan no a prepara nan presupuesto pa motibo cu ya prueba di esey ta cu Señor Caspar Boekhoudt ta lanta pa contesta kiko Señor Osbaldo Croes a bisa. Kisas Señor Boekhoudt no sabi, pero remarcanan y preguntanan cu ta worde haci den e conseho aki ta cay bao di competencia di Bestuurscollege kende mester duna contestanan. Pero esaki no ta nada straño pa nos pa motibo cu nos a costumbra caba cu e politica cu e miembronan di partidonan cu ta sostene gobierno ta hiba, es ta di sinta spera kiko miembronan di oposicion ta bisa pa asina nan por traha nan speech.

Esaki nos por a mira awe mainta aki den ora cu mientras tanto miembronan di oposicion tin palabra nan ta nota locual cu nan lo ta kere di bay contesta nan. Por ehempel cu Señor Caspar Boekhoudt ta bin bisa cu nos a grita asina tanto ayera nochi na tratamento di e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten unda cu nos a bisa cu ta e proyectonan cu a worde entama pa Partido Patriotico Arubano solamente tin den e presupuesto ey y toch nos a vota contra di e plannan ey. Kisas Señor Caspar Boekhoudt ta na altura pero nos a vota contra un presupuesto, manera nos ta yama na Hulandes, die "lek me het vestje". Señor Presidente, awe atrobe nos ta pará dilanti di un proposicion di Bestuurscollege den forma di e presupuesto di 1969.
Ora cu representantenan di pueblo ta pará dilanti di un presupuesto nos sabi cu nos mester tira un bista atras pa nos mira kiko a ser logra durante e aña cu a pasa. Nos tin cu compara por ehempel gobernacion di otro partidonan cu a forma y apoya Bestuurscollege durante e otro añanan. Nos tin cu compara Bestuurscollege y e partidonan cu a apoya Bestuurscollege na aña 1968 y esun cu ta apoya pa e partidonan di 1969. Si nos compara e trabaonan cu a ser hací na 1968 cu e trabaonan cu a ser completá y entamá promer cu 1968 y 1967, no ta un secreto ni un cos scondi sino un cos cu gobierno actual no kier comprende y ta lo siguiente. For di promer di juli 1967 te cu fin di december 1968 nos por a ripara cu e Bestuurscollege apoyá pa e partidonan di Arubaanse Volks Partij y partidonan di combinacion no a enterpreta nada cu por a sali for di nan mes seno. Ta un secreto publico, Señor Presidente, cu nos ta mira tur e plannan cu te ainda a keda realisa ta plannan cu a ser completamente entamá pa Partido Patriotico Arubano y cu solamente mester a worde ehecuta pa e Bestuurscollege actual.
Solamente nos por a ripara dos esfuerso cu Bestuurscollege actual a trata na haci. Na promer lugar nan a trata na engaña pueblo Arubano cu e propaganda di "Lucha Arubano" cual a resulta, manera nos lider di fraccion a bisa, na arroz con coco.
Na di dos lugar nan mester a trata pa sigui lapi di e así yamá, no 11 miembronan di e partidonan cu ta sostene gobierno, sino nos por bisa 11 partidonan cu ta cla pa spat for di otro..
Pa no ripiti locual otro miembronan di Raad a bisa caba, es ta pa no menciona e puntonan di mal gobernacion lo mi no bay mas den detayes.
Sí ta prudente pa referesca memoria di e Bestuurscollege actual riba tur e promesanan cu nan a haci na e pueblo Arubano den nan campaña electoral.
Solamente mi kier a menciona algun, por ehempel, unda cu nan a priminti pueblo - aña pasa tambe nos a trece esaki dilanti - cu tur persona cu tabata traha na Werkverschaffing lo pasa pa Dienst voor Openbare Werken. Esaki tabata un punto ariba programa di Arubaanse Volks Partij cual por escrito a ser duna na e trahadornan di Werkverschaffing e tempo ey. Tambe nan a priminti bahamento di belasting. Al contrario nos por a ripara recientemente despues cu nan a sinta nan a subi 10 opcenten mas. Tambe den nan campaña nan a cana grita cu asina cu nan tuma over e mando di Bestuurscollege nan lo por duna trabao na cada un di e personanan cu tabata sin trabao e tempo ey, etc., etc.
Fuera di e promesanan hací durante nan campaña, Señor Presidente, nos por lesa cantidad di promesanan cu principalmente Señor Dominico Guzman Croes a haci na e Raad aki durante tratamento di e presupuesto di aña pasá. For di pagina 10 te cu pagina 18 nos por lesa den e notulen cu Señor Dominico Guzman Croes a priminti e Raad aki en general 1001 cos, y principalmente na Señor Frans Lodewijk Maduro cantidad di cos a ser priminti. Kiko ta e resultado, Señor Presidente?
Nada, pero completamente nada. No ta mas cu consecuente cu e representante di Partido Revolucionario di Obrero lo hiba e mesun politica cu su compañero a hiba aña pasá? Resumiendo nos por mira y conclui solamente un cos di e Bestuurscollege aki.

Hopi scuma pero nada di chocolati. E presupuesto di e aña aki ta net locual ta coresponde cu e politica di e Bestuurscollege actual, es ta un politica di priminti un cantidad y di haci nada. No ta necesario pa menciona algo pasobra e notulen di e reunion di presupuesto di aña 1968 ta papia pa su mes. Si awe nos repasa e presupuesto di e aña aki locual cu hopi miembronan di Raad a haci caba y hopi mas lo bay haci, nos por a ripara e resultado di un Bestuurscollege cu ta yegando na su fin.
Un barco cu tin 11 capitan cu ta bringa cu otro no ta bay ni padilanti ni patras. Mientras tanto e caminda di desorden ta keda habri.
Por ehempel Voorlichtingsdienst, un departamento caminda f.5.980,-- ta worde poni pa material di propaganda. Un suma cu seguramente por worde usa mucho mas eficiente. f.18.825,-- ta e sumá total, mientras tanto durante aña pasa nos pueblo Arubano a hayé confronta cu diferente charlanan cu no a cay na nan agrado. Por ehempel e charla di un ambtenaar di Voorlichtingsdienst kende fuera di responsabilidad di un Bestuurscollege iresponsabel, a trata di desbarata principalmente nos compatriotanan Europeo di Reinado Hulandes. Señor Presidente, ki dia e faltanan aki ta yega na nan fin?
Sociale en Maatschappelijke Zorg, manera den boca di pueblo, awe ta worde yama un a-sociale zorg. Na lugar cu hendenan pober ta worde yuda debidamente Bestuurscollege den hopi caso a dicidi di kita onderstand.
Di otro banda nos por a tende riba caya cu toch di un ke otro persona cu ta haya tur clase di preferencia a pesar di e decision di Bestuurscollege. Te cu siman pasa, segun mi tin entendi, Señor Presidente, un ke otro persona, a pesar di e decision di Bestuurscollege, tabata haya onderstand continuamente. Mi kier a puntra si e caso aki tabata berdad y kiko ta e motibo cu e persona aki sí, a pesar di e decision di Bestuurscollege, a haya su onderstand contra e decision.
No solamente e politica en cuanto onderstand y kaarchi di dokter a coy un otro direccion cu a worde priminti sino tambe Bestuurscollege a trata di venga ningun persona menos cu Señor Osbaldo Croes, ambtenaar na Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg, cual decision den Amigoe di Aruba a keda cualifica como un blunder di e Bestuurscollege aki. Pasobra algun dia despues e decision aki mester a worde halá aden atrobe. Pero den ansha di morto ta comprensibel cu nos por spera tur clase di saltonan mortal.
Señor Presidente, esakinan no ta propaganda cu ta cay for di laira sino hechonan cu ta simbolisa un Bestuurscollege di fracaso y muribundo.
E tendencia aki ta reina den henter presupuesto.
Por ehempel e post "Straatverlichting". Atrobe nos ta mira f.215.000,-- pa iluminacion di caya. Mi kier a puntra si e f.30.000,-- di aña pasá a worde usá pa extension di iluminacion di caya y na unda esey a worde usá. Atrobe nos ta mira otro f.30.000,-- riba e presupuesto di e aña aki. Mi kier a puntra ta na unda e placa aki ta worde usá of solamente ta copie conform nan ta coy e presupuesto di 1968 y poné ariba e presupuesto di 1969. Pesey mi kier a pidi Bestuurscollege pa un specificacion di e lugarnan na unda iluminacion di caya usando e f.30.000,-- aki a tuma lugar. Manera Señor Mathew a trece padilanti nos ta haya nos confronta na e momento aki cu un decision interno di e orden di frerenan di La Salle cual a dicidi di tuma e decision pa stop e labornan incansabel cu nan a presta na e pueblo Arubano.
Segun mi a worde informa, Señor Presidente, mi por bisa cu hopi cos mester pasa pa e frerenan aki no bay for di Aruba. Es decir cu ya caba ta dicidi cu nan lo bandona nos isla. Durante aña 1969 algun di nan lo bay, es ta cu verlof y esnan cu bay cu verlof lo no bolbe Aruba mas.
A keda dicidi positivamente cu un di e frerenan lo bay Latinoamerica.
Señor Presidente, desde e lugar aki tambe mi kier a duna un palabra di gradicimento na e labor incansabel cu e frerenan di orden de La Salle a haci pa nos comunidad y cu awor cu nan ausencia nos lo ripara locual cu nan a haci pa nos.

Manera nos tur ta realisa, Señor Presidente, un pueblo sin enseñansa ta un pueblo sin fundeshi. E ideal di mas grandi di cada pueblo ta pa percura pa haya su mes maestronan di school. Den e direccion aki Partido Patriotico Arubano a tuma e tempo ey e iniciativa pa introduci e kweekschool aki na Aruba. Mi ta kere cu lo ta necesario tambe pa introduci aki na Aruba e di 5 aña di kweekschool, es ta e derde leer-kring.
Nos falta hopi maestronan local pa cumpli cu e tarea di educacion y enseñansa. Mi kier a puntra Bestuurscollege en cuanto di esaki si acaso e plannan ya caba ta concreto pa ehecucion di e derde leerkring aki, principiando dia 18 de augustus 1969.
Si acaso Bestuurscollege tin e intencion concreto y sincero di principia e derde leerkring na augustus 1969 mi kier a puntra Bestuurscollege cu lo tin suficiente volledig bevoegde leerkrachten pa por cuminsa cu e derde leerkring aki y tambe cuanto placa Bestuurscollege ta kere cu e derde leerkring aki lo bay costa. Si acaso no tin suficiente volledig bevoegde leerkrachten cuanto di e personanan aki mester worde atrae for di Hulanda of di otro caminda.
Den e contestacion di Bestuurscollege den e reunion di comision cu nos tabatin aki den tratando e presupuesto, es ta aña pasa, Bestuurscollege den su contestacion no tabata na altura di e cantidad di maestronan cu lo bandona nos isla pa semper. Bestuurscollege por menciona kisas, cuanto maestronan fuera di e cantidad menciona lo bandona nos isla pa semper durante 1969?
Tambe mi kier sabi cuanto maestro Bestuurscollege a atrae aña pasa y cuanto di nan a yega Aruba caba. Tambe mi kier sabi cuanto maestro Bestuurscollege lo tabatin intencion di atrae aña pasa pa cual motibo nos diputado di Enseñansa a haci un dienstreis.
Bestuurscollege den su contesta a bisa cu trahamento di un ke otro overdekte speelplaats tin tur atencion di Bestuurscollege. Lo tabata un berguensa si lo contrario tabata berdad y falta di responsabilidad di un Bestuurscollege. Mi kier a puntra si durante 1969 Bestuurscollege no tin intencion di principia construccion di un ke otro speelplaats, un overdekte speelplaats manera a ser menciona den tratamento di begroting den reunion di comision - en especial na Santa Cruz y San Nicolas unda cu tin cantidad di muchanan sin e facilidad of pa haci gymnastiek. Manera a worde menciona den e reunion di comision unda cu e schoolnan di San Nicolas lo tabatin e oportunidad di haci uso di Lago Sport Park e tempo ey, awor pa basta luna caba Lago Sport Park ta será y oficialmente ningun school, ningun maestro y ningun mucha no tin mag di subi aya riba tanten cu e organisacion cu tuma Lago Sport Park over, lo dicidi en cuanto di esaki. Manera ta poni den e Memorie van Antwoord di Bestuurscollege e peso halto y e peso grandi cu tin ariba nos presupuesto ta esun di educacion y enseñansa.
En coneccion cu esaki Bestuurscollege lo tabata tin contacto cu Gobierno Central. Mi kier a sabi di Bestuurscollege kiko mas o menos ta resultado di e contacto aki. Mi ta spera cu e contesta lo no ta cu te ainda e ta bao geheimhouding.
Ta straño cu Bestuurscollege ta comprende e asunto di cu un schoolarts no ta suficiente, sinembargo Bestuurscollege no ta duna di conoce den nan Memorie van Antwoord cu nan tin intencion di atrae un schoolarts mas. Pesey mi lo keda masha contento si Bestuurscollege lo bisa nos awe ki dia e problema aki lo worde resolvi. Tambe mi kier a sabi ki dia e schoolarts nobo cu segun e Memorie van Antwoord, lo drenta den servicio di gobierno di territorio insular di Aruba.
Un otro parti di e responsabilidad di un Bestuurscollege pa cu su pueblo escolar ta e tratamento dental. Aki nos por constata cu Bestuurs-college mes ta di acuerdo cu tin falta di mas dentista escolar.

Sinembargo nos no ta haya un toezegging di Bestuurscollege cu pronto lo bin sikiera un dentista mas pa motibo cu nan no a bisa ni cu ta costoso ni cu ta imposibel. En coneccion cu esaki mi kier a puntra cuanto costa un auto ekipa cu atributonan di dentista y cuanto ta costa gobierno atraccion di un dentista mas.
Den contesta di Bestuurscollege ariba preguntanan hací den e reunion di comision, Señor Presidente, Bestuurscollege no a duna specificacion di e trabao di e schema cu diferente miembronan di Raad a pidi, entre otro mi persona, di e dentista cu ta traha den servicio di gobierno pa cu school. Solamente nan a trata di desvia for di e pregunta aki ya cu ta tres a cuater aña cu e school unda mi mes ta traha no a mira un dentista mas.
Señor Presidente, mi a keda masha asombra tocante di e post 2.10.13.0.01 Vergoeding aan personeel. Aki den Bestuurscollege ta bisa:"Blijkens schriftelijke mededeling van de direkteur van Onderwijs van Suriname worden de aldaar behaalde en bij de onderwijsakte behorende aantekeningen niet gehonoreerd in Suriname.
Verder zijn bedoelde aantekeningen in de Nederlandse Antillen wettelijk niet erkend. In verband met een en ander heeft ons College besloten het uitkeren van de op Aruba steeds ten onrechte betaalde toelage wegens het bezitten van bedoelde aantekeningen per 1 oktober 1968 stop te zetten. Volledigheidshalve zijn vermeld dat ook op Curacao deze aantekeningen niet worden gehonoreerd".
Mi kier a haya di Bestuurscollege un declaracion amplio tocante e asunto aki ya cu mi ta haya e contesta aki atrobe ta un poco conteni. Mi kier sabi mas detayes si ta un decision di Gobierno Central, si ta un decision di Bestuurscollege, of si ta un decision di Inspectie van Onderwijs.
Mi kier sabi precies con e forki ta pegá na e cabo.
Señor Presidente, ora di e postgewijze behandeling mi kier a propone pa hisa e suma di post 2.10.19.0.82 na un total di f.20.000,--.
Nos tur ta na altura di e schoolnan nobo cu a habri nan portanan aña pasa y consecuentemente e suma stipula no ta suficiente pa furni e schoolnan nobo cu e materialnan adecuado pa e practica di deporte na school.
Señor Presidente, mi kier a haci na Bo persona un pregunta en cuanto di e vergunning cu normalmente semper a worde duna na organisacionnan cu no tin societeitsvergunning.
Tocante esaki actualmente ta reina un cierto wanhoop principalmente den e organisacionnan deportivo cu no tin e societeitsvergunning pero cu semper ta trata di desaroya e deporte aki na Aruba, por ehempel organisacionnan cu tin team di voetbal. E organisacionnan aki diferente di nan te ainda no a traha cu un profit. Ora cu e dirigentenan di e organisacionnan aki ta yega cu un vergunning nan ta haciéle solamente pa acumula fondo pa asina sigui mantene y desaroya e deporte den nos pueblo, y pesey mi kier a puntra Señor Presidente, pakiko artikel 13 di e vergunningsverordening 1949 ta worde aplica asina severo pa cu e clubnan deportivo?
Tur e organisacionnan aki actualmente ta desesperando pasobra nan no ta mira e caminda unda cu nan por haya un solucion pa nan por sigui mantene nan mes. Mi tin un ehempel di un di e clubnan ey cual ya caba nos por bisa a caba na nada pa motibo cu nan tin cu huur un terreno di voetbal pa hunga y train riba djé y nan tin cu paga. E organisacionnan aki no por organisa ningun fiesta mas manera costumber. Y manera artikel 13 ta bisa: "bij een bijzondere en zeer tijdelijke gelegenheid etc., etc.
Señor Presidente, normalmente si e artikel aki ta worde aplica ta nifica cu solamente "once in a while" nan por haya un vergunning pa fiesta na unda bebidanan alcoholico por worde bendí. Pero sí manera mi tin entendi nan por haci un fiesta sin cu bebida alcoholico worde bendí.
Señor Presidente, esaki ta algo irealistico pa cualkier persona cu bay fiesta.

Mi no ta bisa cu abuso di alcohol mester worde haci, sinembargo pa "heat up the spirit" den un fiesta mi ta kere seguramente cada un di nos aki den tambe, y Señor Presidente mes tambe, lo ta aprecia seguramente si un "borreltje wordt geschonken".
Asina ta mi ta spera cu lo mi haya un contesta di Señor Presidente en cuanto esaki. Manera nos sabi, Señor Presidente, tin un sportcommissie na bida cual sportcommissie ta existi solamente pa nomber y ora un ke otro accion por worde tuma, por ehempel encuentro interinsular aki na Antiyas anto nos lo mira purá purá cu un ke otro cos mester worde haci cual ta resulta solamente trabao di un persona.
Mi kier a puntra Bestuurscollege si acaso e sportcommissie aki por haya un caracter mas oficial, kisas e diputado concerni, kende ta un persona masha deportivo, por trece esey padilanti cu e ambtenaar di sportaangelegenheid. Señor Presidente, esaki ta un proposicion chikito y mi no sabi si e por worde accepta pero na e momentonan aki no tin asina tanto hende ariba tribuna pa presencia e reunionnan di Eilandsraad, pero ora cu e oranan di anochi ta acerca e personanan aki ta sinta hopi largo y mi kier a puntra sí si no tabata prudente pa pone un watercooler pafor den gang of den koffiekamer.
Señor Presidente, por lo pronto esaki ta tur. Lo mi bin bek den segunda buelta depende di e contestanan di Bestuurscollege riba mi preguntanan. Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER C.YARZAGARAY:</u> Señor Presidente, semper na tratamento di e presupuesto ta costumber di diferente representantenan di pueblo di trece nan argumentonan dilanti y nan puntonan di bista en cuanto e presupuesto cu ta worde trata. Awe mainta cu nos a cuminsa cu e presupuesto mayor di e territorio insular di Aruba nos por a tende no solamente e punta di bista en cuanto e presupuesto mes pero tambe e puntonan di bista en cuanto e politicanan cu cada partida cu ta representa aki den ta hiba.
En cuanto politica cu gusto lo mi kier papia poco ariba djéle pa aclarea e programa y e beleid di Bestuurscollege en cuanto nos politica como partida di Arubaanse Volks Partij. Na aña 1967 dia promer di juli un Bestuurscollege nobo a worde formá na Aruba consistiendo di tres diputadonan di Arubaanse Volks Partij y dos diputadonan di e partidonan di combinacion. Cu esaki a keda establecí na Aruba primeramente un di e puntonan di e programa di nos partido caminda cu Aruba a haya un gobierno nobo. Un gobierno propio den su definicion ta un gobierno, cu en berdad ta sinti y ta sali na vanguardia di e pueblo Arubano na cualkier momento y na tur ora cu tin necesidad. Y esey a trece un politica nobo pa e territorio insular di Aruba y tambe un cambio den e constelacion politica Antiyano. Cu e cambio aki, na cuminsamento di juli, nos a haya diferente kritika di prensa y di diferente instancianan cu nos por bisa no tin interes den e pueblo Arubano.
En cuanto e kritikanan cu a worde lansá ariba nos gobierno aki na Aruba nos por bisa cu e pueblo Arubano pa hopi aña, despues di autonomia, ainda no tin e poder di tin un corant propio cu por a defende su beleid. E corantnan aki ta sali for di e territorio di Corsow y aya riba naturalmente e gobernacion central ta sinta. Y nan ta bisa na Hulandes: "Wiens brood men eet diens taal men spreekt".
Esey ta e prensa cu ta mayoria bes of kasi tur dia ta ataca nos gobierno buscando asina di influencia nos votadornan den nan pensamento politico en cuanto un gobierno propio pa Aruba. Ta tristo pa bisa pero un pregunta tin pa esunnan cu ta responsabel pa e prensanan aki: Unda e dignidad democratico y e derechonan di e ciudadanonan ta keda? Unda e dignidad y e karakter di e representantenan di prensa ta keda en cuanto e responsabilidad pa un pueblo comunica cu otro exactamente locual ta tumando lugar?

Mi no ta contra e libertad democratico cu un prensa ta insisti, pero mi ta puntra mi mes si misbruik ta worde haci aki na Antiyas, especialmente den corant La Prensa. Awe nos ta tende diferente basenan cu ta worde poni pa forma atakenan politica ariba nos gobierno y ariba e pueblo Arubano cu a pone nan aki den. Ta tristo pa bisa, Señor Presidente, cu cada biaha bo por ripara cu ora bo lesa e La Prensa e homber cu ta scirbi e La Prensa aki ta inconciente di su responsabilidad. Prensa tin un responsabilidad pa comunica cu pueblo actividadnan di un gobernacion. Te awe nos no por a mira nada bon di e gobernacion di Aruba den e prensa aki, solamente mentiranan a worde formula pa ciero componentenan cu ta y yama nan mes representantenan di prensa.
En cuanto esaki nos no ta tuma nan na malo pero e indentidad di Aruba y di Antiyas internacionalmente no ta refleha bunita. E ta mustra nos incapacidad. Nan no ta traha na bienestar di esunnan cu ta contra ni di esunnan cu ta pa e sistema di gobernacion. Ariba esaki mi ta kere cu mi kier enfasa e politica cu ta worde haci den Antiyas, e politica di abuso di prensa en cuanto kritika riba un gobierno cu ta haci tur su esfuerso luchando solito den e constelacion Antiyano. Pasobra nos programa y nos idealnan ta diferente di varios componentenan politico den Antiyas.
Papiando ariba politica nos por a mira awe mainta na palabranan di lider di fraccion di Partido Patriotico Arubano, Señor Dolfi Oduber - mi no kier bay den detayes pero mi kier a haci un clarificacion, di kiko e politica ta cu ta worde hiba y kiko nos ta gana cu un oposicion cu ta hiba un politica cu no ta constructivo. Partido Patriotico Arubano, despues di 12 aña na mando, no ta na mando mas na Aruba y ainda e deseo a keda di toch ta na mando. Mi ta comprende esey. Nos por a haci un resumen di e politica cu a worde hibá desde promer di juli te cu e fecha di awe, dia 21 di januari 1969. Nan a duna nos tres luna pa keda na mando. Despues nan a duna nos 6 luna. Despues nan a bisa cu nos lo bringa cu otro y caba. Nan a pasa leynan den Staten pa manda diputado cas dunando e arma na cada un di e miembronan aki pa bringa pa kita un puesto di diputado. Nos no ta den representacion di pueblo pa bira diputado of un ke otro puesto. Nos ta den representacion di pueblo pa haci un trabao unda cu ta y ki ora cu ta na interes general di Aruba. Como un trabao Como cu Aruba ta un isla cu ta representa hopi economicamente den henter e constelacion Antiyano ainda nos tin e derecho di ta liber aki den awe y a la bes nos por discuti nos presupuesto libremente. E tristesa lo ta mas si mayan cambionan bin caminda cu Aruba no por dicidi mas ariba su presupuesto. Pasobra e posibilidad ta existi cu esaki tambe por worde kitá for di Aruba caminda cu Aruba no por dicidi riba su estado financiero y riba su desaroyo economico. Aruba ta chikito pero toch tin un respet pasobra Aruba economicamente ta necesario pa e mantene e constelacion Antiyano aunke sea cu nos no ta pertenece den e gobernacion aki. Nan ta yama esaki un "scheve verhouding". Esakinan ta scirbí den prensa cu nos no por triumfa cu e politica cu nos ta hiba. Esey no ta e caso pasobra nos a triumfa y nos lo sigui demostra pueblo y pueblo lo pone confiansa atrobe den e combinacion y den Arubaanse Volks Partij pa sigui goberná den futuro pasobra aki nos ta bin cu hechos cu nos kier mira cambionan na fabor di Aruba. No solamente cambionan sino tambe desaroyonan na fabor di Aruba.
Si nos haci un recapitulacion ariba nos entrada nos ta weita riba e begroting aki awe y nos por suma un total di locual Aruba ta trece den. E raming ta f.26.600.000,--. E ta worde comparti como lo siguiente.
Na inkomstenbelasting Aruba ta haya f.3.770.000,--.
Na winstbelasting Aruba ta haya f.6.402.500,--. Na invoerrechten-accijnzen-omzet op bier Aruba ta haya f.4.927.500,--. Esaki ta suma cu Aruba ta haya, es ta f.15.100.000,-- di su entrada aki na Aruba.
Pa Corsow di e placa aki ta bay f.2.030.000,--.

Cu Corsow mi kier meen Land. Di winstbelasting Land ta haya di Corsow y di Aruba f.3.447.000,--.
Di accijnzen y otronan cu ta worde importa aki Corsow ta haya f.6.000.000,-- locual Aruba a contribui f.11.500.000,-- na Gobierno Central. Esaki ta representa Aruba su contribucion ariba e begroting aki manera e ta di un percentahe di 43.2% di su entrada. Kier meen si nos bay kritika e gastonan di e begroting aki nos ta haya nos den e necesidad pa haciéle pa corta gastonan. Pero di e placa aki Aruba ta contribui den henter e Gobierno Central y contribuyendo na Islanan Ariba.
Na Bonaire tin tres miyon y algo. Esakinan no ta hibá completamente na nomber di Aruba sino tambe parti di Corsow. En otras palabras cu Aruba economicamente y financieramente ta un isla potente den e constelacion Antiyano. Pakiko anto no reconoce Aruba den su estado financiero. Esaki ta nos base pa mas autonomia pa Aruba, es ta pa trece un cambio caminda tur e islanan aki por mantene hunto nan relacionnan mas amistoso. Si nos kier mantene Aruba den e constelacion Antiyano, cu nos begroting, anto nos tin cu duna y tuma. Actualmente e ta tuma y no duna.
En cuanto e proyectonan di Aruba nos a tende awe di varios oradornan den e otro begrotingnan cu a pasa cu ariba P.M.-dienst Bestuurscollege no a trece ningun proyecto nobo.
E proyectonan cu a worde treci ta un acuerdo entre Hulanda y E.E.G. pa un dia asina bay over na un desaroyo economico na e lugarnan aki den e estado di meerjarenplan caminda cu Hulanda lo duna e placanan aki pa yuda e lugarnan aki y cada isla lo paga e placanan aki bek. No ta un fabor grandi esakinan ta, esta economicamente. Pero e fabor ta, cu Aruba, cu tin cu sacrifica 43% di su entrada, Aruba tambe tin cu tuma parti den tur e meerjarenplannan aki pa asina nos tambe por defende nos mes economicamente. Fuera di e placanan aki nos por a weita Aruba Caribbean Hotel worde traha. Nos por a weita Hydroponics, cual sí a bira P.M.
Nos por a weita Sheraton Hotel y Waterplant a worde traha puramente for di placanan cu a worde prestá for di e meerjarenplan.
Un desaroyo hací pa autoridadnan di un gobierno.
En cuanto esaki nos tambe, cu a tuma e gobierno over mester haci esfuerso como autoridad pa desaroya Aruba financieramente y economicamente. Ta derecho di un gobierno di inverti placa pa yuda su pais bay padilanti. Ta derecho di un gobierno pa goberna y no entremete su mes mucho den asuntonan priva. Esakinan ta depende completamente riba e instancianan priva cu ta estableci den Antiyas pa desaroya e lugar aki. Desaroyo economico ta un empuhe pa un gobierno pa nos no caba y bay den un miseria manera rapportnan ta papia di verpaupering di e Antiliaanse Bond.
Nos ta masha agradecido pa e pensamentonan aki. Ta nos deber como gobierno aki di busca modo di desaroya e plannan. Cu e Bestuurscollege aki nos por a weita varios plan a cuminsa bin y nos por a scucha programanan di cual ta e proyectonan cu na aña 1969 lo mester worde ehecuta en cuanto e compromisonan cu tin cu esakinan, entre otro trahamento di Luchthaven, Vrije zone, schoolnan y varios otro plannan manera nos tur sabi pasobra nos tur tin e rapportnan aki y lo mi no kier bay den detayes.
Partido Patriotico Arubano durante su gobernacion a papia semper di proyecto pero masha poco a worde ehecuta. Pesey awe nan ta sintá den oposicion. Bo no por guia un pueblo cu promesanan falso. Bo tin cu presta y demostra pa bo sabi kiko bo por a traha. Den e corto periodo cu e gobernacion di Aruba a cambia cu diferente programa, nos por bisa cu a pesar di varios resolucionnan, a pesar di varios problemanan sin cooperacion total di Gobierno Central, Aruba su so pará aki, por papia awe cu nos ainda ta den gobernacion di Aruba. Esey ta un derecho di cada un di nos como politico di mantene nos resolucion politica en cuanto esakinan. Na cuminsamento di nos gobernacion nos no a haya e gobierno aki su presupuesto prepará pa paga ningun rente.

Ningun placa no a worde poni riba e presupuesto pa paga e rentenan, interesnan cu tin. Y esey ta un cobransa na aña 1967 di f.2.400.000,-- pa paga den 24 ora. Y esey a worde cumpli cuné door di e Bestuurscollege aki. Nos a wanta cu e financiële verplichtingnan aki.
Sí nos por a weita cu e Gobierno Central, a pesar di cu di representantenan sinta aki tin representantenan den Gobierno Central, mi ta comprende cu nan tampoco ta den e posicion pa haci mucho. Nan ta keto sinta aya riba pero tin 3 miembro di Staten y 3 minister cu ta forma 15, kendenan tin hopi di bisa en cuanto e territorio di Aruba. Kier meen cu Aruba actualmente den e gobernacion Antiyano, en cuanto Aruba su begroting hunto cu di Land - pasobra esakinan ta traha conhuntamente - no tin mucho di bisa pasobra Corsow tin 7 y 3 overlopers ta 10, 2 di Islanan Ariba ta 12. Kier meen cu Partido Patriotico Arubano su tresnan ta un lift nan a haya aya riba. Sí nan ta sirbi pa vota contra un landsverordening cu ta rekeri 2/3 parti pa trece cambionan den Eilandenregeling y den Staatsregeling. Pesey e susto cu nos no por nenga di bisa pa cuanto tempo nos tin oportunidad di vota pa nos begroting.
Cu e begroting aki tambe ta worde comproba na un manera cu e ta worde haci actualmente na Islanan Ariba cu nan tą hibéle, nos no tin mucho di bisa pero e ta worde vastgesteld pa un landsverordening.
Mi ta comprende cu nan ta bisa cu e nadelige saldi ta worde vastgesteld pa un landsverordening pero esey automaticamente ta duna e derecho pa e Gobierno Central mete den e asuntonan interno di un eilandgebied.
Mi ta spera cu esaki nunca lo pasa.
En cuanto e meerjarenplan nos por a lesa den un schema cu nos a haya cu tin cierto capitalnan pa landbouw - f.2.662.000,-- pa landbouw, di locual Aruba tin f.570.000,-- pa desaroya nan landbouw.
Aki na Aruba den e ultimo añanan ariba agricultura masha poco a worde haci. Pa bo bay over na agricultura bo mester di diferente ayudonan. Damnan mester worde traha, posnan mester worde coba y e teranan mester worde trahá pa asina bo produci algun producto propio di agricultura aki na Aruba. Hopi hende ta bisa cu agricultura na Aruba ta un problema y e no ta surti. Den pasado Aruba tabatin hopi baca riba djéle y masha hopi otro bestia. Agricultura tabata un base di e populacion Antiyano. No solamente Watapana y aloë tabata worde pidi - mi no kier hiba Aruba den pasado pero si esaki lo no a cambia ainda e populacion lo tabata biba di e tera, es ta agricultura den un forma mas moderna.
Riba esaki mi kier a haci un pregunta na Bestuurscollege.
Con ta para cu e plan pa desaroyo di agricultura y kiko ta e ideanan di Bestuurscollege en cuanto e meerjarenplan caminda tin f.570.000,-- poni un banda pa desaroyo di agricultura?
Un otro problema cu ta surgi aki na Aruba ta e trafico. Mi ta kere cu e esey ta cay bao huridiccion di Señor Presidente, y ariba esey mi kier a haci algun pregunta en cuanto e veiligheid di nos trafico.
Manera nos ta weita den Memorie van Antwoord tin un caminda cu nan ta papia di trafico, es ta e bocht na Santa Cruz caminda cu tin hopi accidente. Tin mas lugar aki na Aruba cu ta pasa hopi accidente y mi ta kere cu police-department tin mas informacion riba esaki.
En cuanto esaki lo mi kier sugeri na Bestuurscollege pa nos por poné aki na Aruba den caya grandi, verkeerslichten, es ta lusnan di trafico weitando cu e cantidad di auto a suma te mas cu 10.000,--.
Y mi ta weita unda cu ta necesario pa pone uno caba, es ta e entrada di Nassaustraat saliendo for di Emmastraat birando pariba.
Esey lo yuda e trafico masha hopi si bin lus pa trafico eynan.
Tambe pariba banda di e Esso Station cabamento di Nassaustraat caminda tin un rotonde. Basta ora den dia y mayoria bes merdia e trafico ta masha pisa. Mi ta kere cu un lus lo alivia e polisnan nan trabao pasobra den awa of solo e polisnan mester ta eynan pa dirigi e trafico. Mi ta kere cu tempo a yega pa nos cuminsa wak pa instala e lusnan aki.

Mi por menciona algun caminda cu probablemente ora cu e lusnan aki worde poní, cu esey por contribui na un trafico mas seguro y mas eficiente, especialmente aki na Playa.
En cuanto e begroting aki, Señor Presidente, mi tin algun otro remarca pero lo mi reserva mi remarcanan pa den tweede ronde pa asina nos por wak e mas mihor y cu esaki mi a caba den eerste ronde.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ya no a keda asina hopi mas pa mi comenta como cu nos presupuesto y tambe e opinion di nos candidatonan a duna nos punta di bista claramente caba y tambe e a pasa riba diferente terreno. Pero a pesar di esey, Señor Presidente, tin algun puntonan cu mi kier a trece padilanti, no puntonan cu ta pa kritika destructivo sino puntonan unda sin duda por tin mehoracion en lo futuro.
Primeramente lo mi kier a cuminsa cu e departamento di Domeinbeheer, es ta e terrenonan di gobierno aki na Aruba. Ta parse mi cu ta masha dificil actualmente pa haya terreno erfpacht aki na Aruba y e motibo principal pa esaki ta cu hopi persona tin terreno y a pesar cu tin Ab's cu ta stipula cu nan mester construi dentro di 6 luna esaki no ta worde ehecuta. Den districto di Sabaneta, por ehempel no tin ni un spot habri banda di caminda grandi pa haya na erfpacht. Pero sí tin hopi spot den erfpacht cu no a worde construi riba djé te awe.
Tambe na Malmok mi sabi di persona cu Bestuurscollege a bisa nan cu nan a perde permiso pasobra nan no a construi den 6 luna di tempo y toch tin hopi otro cu no ta construi den 6 luna di tempo y ainda nan tin e terreno. Lo mi kier a haci un suplica na Bestuurscollege si tal bes lo ta apropiado pa ehecuta e verordening aki di un solo bes pero si duna un periodo di, laga nos bisa un aña of dos aña pa tur hende cu tin nan terreno riba erfpacht construi y despues di e periodo ey cuminsa ehecuta e 6 luna manera cu ta stipula.
Departamento huridico ta laga basta hopi di desea, Señor Presidente. Nos sabi cu esaki ta pa falta di reorganisacion of di desorganisacion di e departamento aki. Sí tin hopi verordening cu ta ridiculo pa menciona. No ta tur ta cay bao competencia di nos gobierno insular pero toch nos gobierno insular por yuda den loke ta cay bao nan poder.
Por ehempel pa mi clarifica e punta ey, Señor Presidente, lo mi kier a bisa lo siguiente. Nos ta haya un persona na edad di 18 aña ya por sirbi den servicio militar. Ora cu e completa 21 aña ya e persona ey por vota. Cu otras palabra e por eligi su representantenan.
Ora e haci 23 1/2 e por bira miembro di Raad of di Staten, es ta dirigi su pueblo. Pero e persona ey, a pesar di cu e por sirbi su pais den tur e maneranan ey e no por dicidi riba su mes destino, por ehempel drenta den enlace matrimonial sin aprobacion di su mama of su tata.
Ami ta haya cu esaki ta algo ridiculo.
Un otro punto tocante esaki ta, mi ta kere cu e ta poni den e Ab. 1960 no. 5, cu ora un persona drenta enlace matrimonial su mama cu su tata mester firma pé y si un di nan, pa motibo di enfermedad no por bin Bevolkingsbureau pa firma e mester paga f.40,-- pa un ambtenaar di Bevolkingsbureau bay su cas puntré si ta o.k. pa su yiu casa.
Cuarenta florin pa e ambtenaar bay 5 minuut na hospital.
Señor Presidente, den departamento di trafico tin algun punto cu ta menos agradabel pa nos y pa nos comunidad. Locual mi compañero Señor Yarzagaray a menciona di trafic lights lo mi kier a bisa cu mi ta completamente di acuerdo cuné pero tambe lo mi kier a menciona dos otro lugar cu ta sumamente peligroso y cu a causa bida di hopi hende caba. Esey ta dilanti di e arts di districto di Sabaneta y dilanti di e warda di polis di Sabaneta.
Otro punto cu ta menos agradabel tambe ta e "beatnicks" of e "provos" cu ta para den e Nassaustraat tur atardi y hopi bes nan ta sinta abao.

Pero si ta solamente pará of sintá ta o.k. pero nan ta dirigi palabranan insultante na personanan cu ta pasa.
Mi ta kere cu departamento di polis lo por haci algo pa remedia esaki.
Otro punto ta e asunto di vergunning di bebida cu mi kier a specifiké.
E rumshopnan aki na Aruba a pesar cu nan vergunning ta stipula cu nan no por bende habrí, es ta cu nan no por bebe e cerbesnan den rumshopnan mes, toch e ta worde haci.
Esaki ta un competencia masha unfair pa e doñonan di bar kendenan no por competi cu e prijs cu e rumshopnan ta bende cerbes.
Señor Presidente, un punto cu tin mi preocupacion, mi no sabi si Bestuurscollege mes ta na altura, pero e percentahe di e muchanan cu ta nace aki na Aruba eligitimo den e ultimo dos añanan aki ta para na 22%.
Esey ta casi un di cada cuater mucha cu nace.
Mi ta di opinion cu Bestuurscollege lo por haci algo den e sentido aki pa baha e rate.
Mi no kier meen cu nan mester yuda aumente sino door di un bon campaña social y cooperacion di e dokternan di districto esaki por worde rebaha.
Pasobra 22% pa un islita chikito manera Aruba ta sumamente halto.
Na diputado Guzman Croes lo mi kier a haci un pregunta.
Aña pasa durante e tratamento di begroting e a duna mi e toezegging cu e hutnan pa e piscadornan di Sabaneta tambe lo a worde construi, a pesar cu e no ta cay directamente bao di su departamento.
Lo mi kier a sabi con a para cu esey.
Tambe for di nos diputado di Educacion lo mi kier a sabi con leuw ta cu e plan pa e lagere school pa Pos Chikito, pasobra mi ta kere cu ya e diputado ta na altura cu e muchanan di school ta hayando les den barak di Mariniers Kazerne.
Tocante e desaroyo riba terreno economico turistico mi ta kere cu sin duda pa e departamentonan ey, Bestuurscollege mester di un palabra di elogio, door cu e a haci cu e cantidad di kamber turistico a bira triple di loke e tabata na aña 1967, y e aumento di turismo compara cu aña 1967 ta para riba 63%.
Despues di a tende e diferente argumentonan kritikando Bestuurscollege den e asunto aki mi ta mira cu tabata solamente kritika di vengansa y odio sin pia sin cabes.
Especialmente ora e honorabel lider di fraccion di oposicion a lansa su atakenan riba gobierno.
Sintando akinan e a pone mi corda riba un filosofo conoci kende a bisa cu un hende ta mescos cu e temporadanan di un aña.
Un hende su infancia, su hunbentud, su madures y su behes ta mescos cu e temporada cu su lente, su zomer, su herfst y su winter.
Pero lastimamente e a pone mi pensa den e direccion ey como cu parse cu te ainda e no a sali for di lente.
Señor Presidente, promer cu mi termina lo mi kier a expresa mi sincero speransa cu otro aña, ora cu Bestuurscollege presenta e begroting nobo, nos lo tin Bo persona ainda pa dirigi e reunion.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, pa cuminsa ami tambe kier a duna un palabra di elogio na Bestuurscollege pa e begroting aki.
Ayera mi a papia riba dje caba pero ayera tabata di Dienst voor Openbare Werken.
Awe mi kier a papia en general.
Na tur e diputadonan kendenan incansablemente a traha duro durante e ultimo lunanan, y desde dia promer di juli ta trahando duro y tambe e departamento cu a coopera bon cu nan entre otro Financiën cu a traha riba e begroting grandi aki, na tur mi tin cu duna un palabra di elogio.

Señor Presidente, lo mi kier cuminsa cu enseñansa. Aki nan tambe mi tin cu elogia diputado Gilberto Francois Croes kende ta haciendo un trabao masha bon mes. Nos ta respeta su capacidad como diputado di Enseñansa.
Señor Presidente, lo mi kier sí, si e por a tuma na consideracion, weitando cu Ayo ta un distancia hopi leuw for di Santa Cruz y Paradera, pa pone dos klas na Ayo como cu e muchanan chikito tin cu cana mas cu 3 kilometer promer cu nan yega un school.
Señor Presidente, siguiendo riba enseñansa mi tin di bisa tambe cu e departamento di enseñansa ta un ehempel pa e otro departamentonan como cu eynan nan ta traha duro mes. Aña pasa nos por a weita, ora cu e Mammoethwet mester a bin, con nan a traha dia y nochi pa bin cla cuné y pa habri e schoolnan na september. Nan ta bisa hopi bes cu nos yiunan di tera no ta capacita, pero eynan ta sinta un y na djé tambe ta bay un palabra di elogio.
Señor Presidente, un cos cu mi ta haya mester bin na Aruba den enseñansa, si ta posibel anto, ta e leerplicht.
Si e mester bin anto mi ta kere cu hopi mayornan tin e responsabilidad di manda nan yiunan school. Nos por bisa cu esaki lo yuda pa Aruba haya hobennan capas aki poco aña mas. Nos ta weita hopi bes, tempo cu nos tabata bay school tambe, Señor Presidente, bo tin gana di spijbel. Pero esey mester caba y cu e muchanan sigui un estudio avansa. E cos aki mester bira serio. Lo mi kier pa e diputado concerni tuma esaki na consideracion, es ta e leerplicht, si ta posibel.
Tambe lo ta bon si na school sport worde haci mas hopi, y no solamente un bes pa siman 1/2 ora of 3/4 ora bo ta bay gymnastieklokaal y a caba. Esaki mester bira mas hopi manera e sistema na Merca unda cu e muchanan ta crece salud. No solamente enseñansa mester, bo mester di sport tambe pa bo crece salud. Lo mi kier pa zwemles worde hinca den e lesnan di gymnastiek. Esaki mester worde haci un verplichting na school.
Aruba ta rondona door di lama y toch hopi mucha no sa landa of nan no tin e facilidad pa siña landa. Nos mester busca hendenan cu por duna les, asina e muchanan por haya e oportunidad pa tuma zwemles.
Pesey lo mi kier bisa cu door di esey un mucha cu no por siña bon ora e bira homber grandi nan no ta gusta lama of piskeria of algo asina pasobra nan no por domina landamento. Lo ta un bon cos si nan pone na school.
Tambe e training di hobennan cu no tin e capacidad di sigui un estudio avansa lo ta bon pa pone cursonan - mi ta kere cu tin e caba, pero nos mester pone mas atractivo cu busnan por pasa den districtonan anochi y hiba e muchanan ambachtschool si no ta costa hopi placa. Nos sabi caba cu onderwijs ta costando masha hopi placa. Pero nos tin mester di hendenan cu ofishi.
Tambe mi tin di bisa cu e diputado concerni a haci hopi caba pa e asunto di e curso di waiters. Tambe lo ta bon si pensa riba un curso di assistent-kokki, pasobra weitando e hotelnan cu ta biniendo cla mi ta kere cu aki na Aruba bo no ta haya hende pa traha den cushina como kokki. Pesey lo ta bon pa cuminsa cu un curso pa asina hobennan Arubano tambe tin e oportunidad di yega den un posicion basta bon.
Señor Presidente, ariba iluminacion di cayanan lo mi desea tambe pa Bestuurscollege tuma na consideracion cu ora carreteranan worde traha na Aruba lus por worde poni, si ta posibel na un distancia di 200 meter mes basta cu hende cu ta cana na pia por worde salba si autonan ta core duro riba e camindanan ey. Por ehempel e caminda di Paradera, manera nan ta yamé, e famoso caminda.
Ariba Salubridad Publico lo mi kier a haya informacion en cuanto e griep cu nan ta yama na Merca "Honkong griep". Lo mi kier a sabi si aki na Aruba tin algo contra djé caba of si tin casonan na Aruba di e griep aki. Tambe lo mi kier bin ariba e dokter di Paradera, kende a cuminsa traha siman pasa den e pueblo ey.

Lo mi kier duna un palabra di gradicimento na Bestuurscollege kende atrobe a corda riba e pueblo di Paradera. Pero mi a keda hopi desapunta sí, y mi sabi sigur cu e diputado concerni no por yuda, pasobra e no por core ariba abao pa controla tur lugar, pero mi a pasa weita e lugar mes un dia cu e a cuminsa eynan y si mi no tabata biba na Aruba y promer biaha mi bay eynan lo mi a kere cu un ramp a pasa na Aruba pasobra mi a hera trompeka den e oficina ariba brancard y carga bieuw.
Nan tabata sabi di antemano cu e dokter ey tabata pa bin y pesey tabata bon si e oficina aki tabata den condicion pa e cuminsa traha.
En todo caso e a cuminsa traha y pueblo ta contento cunéle pasobra e ta comprende nos bon y e ta Arubiano mescos cu nos tur.
Tambe lo mi kier sabi si e spuitmento contra moscanan ta sigui constantemente tur caminda contra peliger di malesa cu por bin.
Señor Presidente, dia cu mi a haci e pregunta den huishoudelijke vergadering riba e ambulance-chauffeurnan mi a haya contesta, cu nan ta traha pero no ful 8 ora pasobra nan tin cu sinta warda hopi te ora un yamada drenta. Pero, Señor Presidente, nan tin nan responsabilidad.
Nan tin cu sinta eynan warda te ora un yamada yega. Ta sigur cu nan mester sinta pasobra si nan kita for di nan post nan no ta sirbi.
Cuanto bes, Señor Presidente, nan tin cu transporta hendenan cu malesa cu nan tambe por pega cunéle y otro cosnan mas cu nan tin di haci.
Mi ta kere cu e hendenan aki tin nan deber di keda sinta warda riba e yamadanan, pero tin ambtenaar cu ta gana cantidad di placa cu ta sinta, aunke cu nan tin trabao di haci, pero nan no ta haciéle.
Pesey mi kier pa Bestuurscollege tuma esaki na consideracion pasobra nan ta cay den un schaal mucho abao, nan schaal ta igual cu di e bodenan.
Mi kier sigui, Señor Presidente, cu Veterinaire Dienst. Eynan tambe, Señor Presidente, mi no ta contento cu e dienst aki. E ta un dienst cu t'ey pa duna servicio na pueblo, pero pueblo tin di paga si. Naturalmente mi no ta contra cu nan mester paga, pasobra si bo haya servicio, bo mester paga péle. Pero, Señor Presidente, laga nos tuma como ehempel e ultimo temponan aki. Nos ta lesa hopi cuenta di cabrito y carnenan cu nan ta cohe den mondi y cu nan ta pone veneno, y hopi animalnan ta worde matá y riba esey lo mi kier haci e preguntanan aki. Kiko a pasa poco dia pasa, si no ta na Brasil, cu bestianan a worde venená y ta kende a duna hende e sorto di veneno ey den nan man, cu nan por a venena e bestianan ey? Si ta berdad, anto mi kier contesta. Pasobra e veneno ey ta hopi peligroso. Pa casualidad, ayera dos hoben a bay Seroe Plat cu nan cachonan. Ora nan a yega Seroe Plat e dos cachonan, cu tabata los for di nan a cay abao drumi y tur dos a muri hunto.

DE VOORZITTER: E cachonan so, no? E cachonan a muri?

DE HEER D.I.LEO: Si, Señor Presidente, e cachonan a muri. Si acaso e cachonan ey a mishi cu e veneno y cu nan boca nan lo a mishi cu pida pan of algo otro di e muchanan ey, poni den un saco, y e muchanan tambe a come na e momento ey, kiko lo a pasa e ora ey?
Peligro di bida esaki ta pa pueblo, Señor Presidente, mi ta kere cu e scopet of e revolvernan cu nan tabata usa ta mas mihor pa mata e bestianan, pasobra cu esey mi no ta kere cu lo tin peligro pa hende anochi of den dia tambe, pero e cuenta di veneno ey ta masha peligroso y mi ta completamente contra djé.
Y tambe, Señor Presidente, ora cu e cabrito y carnenan worde gará den mondi, si nan worde matá na abatoir e doñonan ta haya e placa ey?
Pasobra si mi ta bon informa, tin hende cu no a haya nan cen di carné of cabritonan cu a worde matá y e carni ta worde bendí.
Mi no ta kere cu esey ta husto tampoco. Nan tin derecho riba nan placa.
Y mi ta kere tambe, cu si e animalnan no ta bay stroba riba carreteragrandi, ta gewoon den districto nan ta cana, anto mi no ta haya pakiko nan mester bay cohe bestia di hende. No ta husto.

Mi no ta kere cu e bestianan aki no ta stroba ningun hende ora nan ta come den mondi y nan no mester worde matá tampoco cu veneno.
Señor Presidente, lo mi kier sigui riba e asunto di volkshuisvesting.
Mi kier sabi, si Bestuurscollege a chek bon cu si tin hende cu tin manera ta biba den e casnan di gobierno, na Dakota.
Mi kier sabi, cu te ainda tin hopi hende ta biba den e casnan ey, cu tin un entrada basta grandi cu nan por paga un cas di mas placa, strobando e pobernan cu no tin cas di haya un cas pa nan por biba aden.
Señor Presidente, un cos cu mi ta hopi contento cu né, ta e post di Nutriculture-farm cu na aña 1968 nos tabatin riba dje f.218.000,-- awe e a baha te f.15.000,--.
Esey tabata un cos cu hopi aña largo, ora mi tabata scucha reunionnan di Raad aki den, nan a bringa hopi riba djé, pidi pa caba cu né, pasobra esey tabata algo cu tabata pone nos begroting bay dia mas den gastonan, pero awe nos Bestuurscollege aki a weite na tempo, y a elimine, door di pase pa particular y asina e aña aki nos ta weita solamente f.15.000,-- riba e begroting. Esey ta un alivio grandi pa e begroting.
Riba asunto di piscamento, ta bon si Bestuurscollege por a studia e posibilidad, pa busca moda di haci un flota di piskeria, si ta posibel mescos cu esun di St. Maarten, pero no den man di hapones, pa nos no haya djengo na Aruba.
Señor Presidente, ariba Maatschappelijke Zorg mi ta weita f.1.100.000,-- pa hospital y medicamenten. Mi kier sabi si e medicamenten cu ta poni eynan ta di boticanan pafor. Pasobra casi sigur e f.1.100.000,-- no ta pa hospital so y e bieuwnan.
Señor Presidente, riba turismo tambe lo mi kier papia y eynan ta bay un palabra di elogio na Señor diputado Tommy Leest, maske nan ta kritiké di otro banda, pero mi sabi cu ora un hende ta haci un trabao bon y ta bringa pa haci algo bon pa su pueblo, semper bay bo ta haya hendenan celoso, nan no kier weite traha pa su pueblo, nan kier weite sinta sin haci nada, pa por kritikéle. Pero awor cu e ta haci bon, tambe nan ta kritikéle. E biaha cu e a tira afor, nos tin sigur cu nan tin resultado. Nos por weita "Romantica" den waf akinan. Nan ta bisa y insinua cu Bestuurscollege ta tira biahenan por nada, pero ata "Romantica" den waf y pueblo por mira cu cada dia ta bin mas y mas turista aki na Aruba.
Lo mi tabata kier sí, cu nan por a tuma contacto cu companíanan na Portugal, Italia, Suecia y Canada, cu tin liña di bapornan di turista pa nan tambe por tuma rumbo pa Aruba, incluyendo Aruba den nan schedule di biahenan den Caribe, pasobra mi sabi cu e agentenan cu tin aki na Aruba no ta agentenan di hendenan local, pero mas tanto di Corsow nan ta y mi ta kere cu e sintimento di nan no ta Aruba, Señor Presidente.
Por ehempel, nos por tuma Señor Oduber mes, kende tin un oficina di biahe, kisas e por haya algun di e liñanan cu kier bishita Aruba, ken sabi si e haya nan den e direccion ey anto mi sabi sigur e ora Aruba lo haya mas y mas bapor di turista pa aña.
Señor Presidente, siguiendo ariba turismo, lo mi kier bisa aki poco dia, no falta mucho mas siman Carnaval lo ta den porta.
E Carnaval di Aruba, Señor Presidente, ta algo grandi y ta pesey mi kier bisa cu aki tambe mi kier elogia Bestuurscollege, ya nan a duna segundo dia di Carnaval, dialuna, liber. Cu Gobierno Central no kier duné, esey ta comprendibel, pasobra den otro islanan den Antillas no tin Carnaval. Ta Aruba ta e lugar cu tin Carnaval den Antillas Hulandes. Ta pesey nan no kier dunéle, pasobra nan tin miedo cu Carnaval di Aruba bira algo mas grandi ainda. Pasobra nan no tinéle, pesey nan kier stroba Aruba. Pero e gobierno insular di Aruba si a pensa bon y a duna e segundo dia liber.

Tambe siguiendo riba turismo, Señor Presidente, lo mi kier weita nos musicantenan tambe haya chens pa toca den hotelnan di Aruba y esunnan cu ta bin di afor, dal un tax bon ariba nan, pasobra nan no ta turista, nan ta bin pa gana placa na Aruba y mi kier sabi cu nan ta bay cu e placa sin paga tax. Si ta posibel cobranan un bon tax y pa e hobennan, cu ta bon musicante tambe por haya chens den hotelnan di Aruba. Aki poco luna Holiday Inn ta bin cla, otro mas trabao di gobierno akinan, di e Bestuurscollege aki y di e diputadonan cu nan ta bisa cu nan no ta haci nada. Señor Presidente, si mi no ta ekiboka, ta dia 24 di januari aña pasa, un landsbesluit a pasa unda nan kier a stroba trahamento di Holiday Inn. Pero mi ta sigur cu Señor Presidente ta un cu a bringa esaki y a demostra cu tin sintimento pa Aruba y e diputadonan concerni tambe, skouder cu skouder a bringa hunto y awe nos ta weita Holiday Inn ta hopi halto caba y ta biniendo cla. Banda pariba ta kritika sin fin, pero ta celoso nan ta, pasobra nan no kier pa Aruba haya nada.

Biniendo, Señor Presidente, ariba e dierentuin. Ya Señor Boekhoudt a papia riba djéle y mi tambe kier usa algun palabra na dje. Na Corsow nan tin un dierentuin, mi no kier tuma Corsow como ehempel, mihor mi tuma un otro caminda. Na Merca, otro lugarnan, Colombia, nan tin dierentuinnan cu hopi hendenan ta bay weita nan. Aki na Aruba, mi ta kere, Señor Presidente, nos tambe mester di uno. Ya tin basta animalnan caba tin basta paharanan caba den djéle y lo ta bon si Bestuurscollege tuma na consideracion, cu den e dianan aki Bestuurscollege lo haya un carta di e stichting na unda e stichting ey ta pidi cooperacion di Bestuurscollege cu nan por yuda financia un parti di e dierentuin aki. Ta algo pa pueblo di Aruba y ta algo tambe pa turismo, pasobra ta primeramente pa e beach y e solo turistanan ta bin Aruba y tambe e kietud cu nos tin aki, cu un dierentuin e auto nan di huur por pasa na e lugarnan pa e turistanan por weita algo.

Señor Presidente, mi kier algo mas, no solamente pa e turistanan, pero pa nos localnan tambe, ta e pelea di gay, cu ley hulandes no ta permiti, pero mi ta kere pa un banda nos ta cay den e reinado hulandes, pero di otro banda nos ta aki te na Sur America, cu inclinacionnan y tradicionnan latino, asina mi ta kere cu nos mester tin e pelea di gay aki.

Ta algo bon e ta, Señor Presidente. Hopi hende ta gustéle, na Mexico por ehempel, cantidad grandi di turista ta bay weita pelea di gay, pakiko aki na Aruba no por tiné? Podiser Señor Presidente por puntra hefe di polis, pero en todo caso como plaatselijk hoofd van politie, mi ta kere cu Señor Presidente lo no tin nada contra esaki. Si mi no ta ekiboka mi na St. Maarten nan ta hungéle, es ta pelea di gay.

Señor Presidente, algo tambe cu mi kier bin riba djé, ta e lay-off cu Lago ta dunando. Manera Señor Mathew a bisa awe mainta, mi tampoco ta eens cu esaki. Berdad ta cu Lago a yuda Aruba tempo Aruba no tabatin nada. E ta un compañía Americano, cu cuarenta aña pasa a bin akinan y a yuda Aruba economicamente bay hopi padilanti. Pero awe, Señor Presidente nos ta weita, cu awe e ta rafina mucho mas azeta cu antes, cuenta di 470.000 baril pa dia y sinembargo e ta mandando hende tur dia cas. Pesey, Señor Presidente, mi ta kere cu hopi paisnan latino awe ta pensa den otro direccion, cu solamente weita capitalistanan. Si sigui asina, Señor Presidente, ta unda ta bay. Aki mester sacrificio, papia cu Lago, weita kiko Lago por haci den e direccion aki. E a bin cu un plan masha bunita fin di aña, pero di otro banda e ta sigui manda hende cas.

Un otro punto, Señor Presidente, e placa cu ta sali for di Aruba. Esey ta algo cu, mi ta kere, mester bay controla bon, pa no laga e placa sali for di aki. Laga nos bisa por ehempel, compañía di aseguronan, nan ta ganando basta bon cen aki na Aruba, pero e placa no ta keda aki, Señor Presidente, algun di nan bo ta weita ta traha un edificio, nada mas. Y tambe particularnan cu ta saca placa di akinan, por ehempel, dollars, si ta posibel banconan coopera den esaki, pa no laga hende saca placa for di Aruba.

Señor Presidente, di banda pariba mi por a scucha mainta, na unda Señor Oduber a bisa cu aña pasa Bestuurscollege a haya un bon les cerca nan den tratamento di begroting, pero mi ta kere cu nan tambe a haya un bon les for di e pueblo di Aruba na aña 1967, cu awe nan no ta sintá na e mesa di gobierno.
Tambe Señor Boekhoudt a papia riba dje caba awe mainta, na unda Señor Oduber a papia di e proyectonan cu ta di nan, pero cu sinembargo, ayera nochi nan mes ta vota contra di nan. Mi ta kere cu esey si no ta capacidad mas, mi no sabi con mester yama esey.
Señor Osbaldo Croes ta bisa cu e diputadonan ta gaña hende ariba e asunto di drydock. Pero manera mi ta bon informa, tin un rapport aden ainda cu ta tratando riba e asunto di dry-dock y mi kier sabi cu riba e asunto di petroli sí mi no a tende nada hopi tempo.
Mi kier sabi cu ta masha poco di e petroli a keda na Aruba.
Señor Presidente, lo mi kier bin tambe riba un punto, cu ta concerni na bo persona. Es ta e asunto di vergunning pa scopet. Mi no sabi sigur cu e ta pertenece eynan, pasobra algun rato pasa Señor Alders tambe a haci un pregunta na Señor Presidente riba e asunto di e fiestanan cu worde tení den e clubnan cu no tin societeitsvergunning, pero mi kier sabi, cu e pregunta ey no tabata pertenece ey, pasobra Señor Presidente ta sintá akinan como voorzitter di Raad, y no como plaatselijk hoofd van politie, si mi ekiboka mi. Pero si ta asina anto, Señor Presidente, lo mi kier haci e pregunta tocante e asunto di scopet tambe, es ta cu tin hendenan cu tin hopi bestia y cu nan scopet a worde kitá for di nan, e vergunning anto; tin hende cu ta biba banda di Prins, cu no ta biba canti di caminda, cu tin masha hopi bestia y e homber ey nan a pidié cu e mester entrega su scopet y nan a hala su vergunning aden, asina ta mi no ta haya esey husto. E tabata traha na Lago, e a haya lay-off na Lago, e no tin trabao. E tin un tres cien cabrito y su vergunning ta worde kita for di dje y tin hopi ladron di cabrito ta biba aya trasnan, no Arubiano si, hendenan di otro parti cu ta bin biba na Aruba, nan ta horta e cabrito di e pober homber ey.
Señor Presidente, tambe Señor Croes tabata papia awe mainta tocante e gañamento di hendenan, esey mi kier bin bek riba dјé.
Es ta e asunto di hendenan den necesidad. Pero, Señor Presidente, tempo e tabata traha pa dunamento di trabao of yuda hende, cartanan tabata worde manda pa contratistanan cu tabata bin traha, pa no duna tal hende trabao. Y hasta tabatin hende cu tabata traha na draga.........

<u>DE HEER O.CROES</u>: Mijnheer de Voorzitter, punt van orde.
Mi tabata kier a pidi Señor Leo, si e por a duna un prueba di e cartanan cu ami lo a manda pa doño di trabao pa no duna Jan, Piet of Hein, cu nomber cu adres tur cos, trabao. Y mi kier esey awor aki.

<u>DE VOORZITTER</u>: Esey no ta un punta di orde, Señor Croes por bin cu esey den segundo buelta.

<u>DE HEER D.I.LEO</u>: Señor Presidente, tempo cu draga a bin traha na Barcadera, e a manda carta cu tal homber no mester haya trabao y na Balashi tambe na Westinghouse. Eynan e tabata stroba e Arubianonan di haya trabao. Tambe mi tabata kier pa Bestuurscollege tuma na consideracion y e diputado di Openbare Werken, Señor Guzman Croes, cu den futuro ora e caminda di Paradera ta cla, pa nan por planea e camina cu sigui di Marawiel pa Ayo for di Paradera, na unda e turistanan ta pasa tur dia pa bay natural bridge y otro lugarnan turistico mas patras aya.
Señor Presidente, awor cu Paradera a haya dokter tambe lo mi kier mira cu ta bin un grens pa nos sabi con Paradera ta dividi, pasobra, laga nos cohe por ehempel tempo di eleccion, Señor Presidente, hendenan di Paradera tabata vota tur parti cu ta keda rond di Paradera, Noord

Santa Cruz, na Playa, dakota, awor cu e dokter a bin lo mi kier weita cu tin un grens pa e dokter. Of pa Paradera bira un districto mas mihor pasobra mi tin entendi, Paradera no ta conta pa un districto, ta cinco tin y e no ta aden. Lo ta bon anto pa nan tuma esaki na consideracion y hacié un districto.
Señor Presidente, mi ta kere cu pa promer ronde esaki lo ta tur, pero lo mi kier bisa di awor caba cu lo mi duna mi voto "pro" pa e begroting aki di nos Bestuurscollege. Masha danki.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, bij de behandeling van de begroting voor het jaar 1969 mag ik mij gelukkig prijzen, dat ik niet veel hoef te praten vanmiddag.
Ten eerste, Mijnheer de Voorzitter, omdat onze fraktieleider en nog enkele andere leden, reeds zoveel mogelijk á detaille een en ander naar voren gebracht hebben en die vragen gesteld, waar men graag antwoord op zou willen hebben. De andere reden, Mijnheer de Voorzitter, is omdat na normale cijferwerk bij het opmaken van deze begroting, die uiteindelijk een continuiteit is van 17 jaren, er geen enkel beleid valt af te leiden uit deze begroting, geen enkel beleid van het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, er is een andere medium, andere media zelfs, waarbij wij wel het beleid van het Bestuurscollege dikwijls kunnen vernemen en dat zijn de plaatselijke kranten. Ik ben blij, waar het Bestuurscollege en het verlengstuk van het Bestuurscollege, namelijk de Voorlichtingsdienst, te kort schieten om het volk kennis te geven van het wel en wee van het eilandgebied, dat deze kranten het toch nog doen en dan bedoel ik speciaal de kranten Amigoe di Aruba en La Prensa.
Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen daar zeer á detaille lezen over een groot deel van het beleid van speciale zaken van het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, uiteraard heeft niemand bezwaar tegen publiciteit, maar het is toch ergens een kwestie van zelfrespect, wanneer wij het eerst horen van het Bestuurscollege alvorens wij het in de kranten lezen.
Mijnheer de Voorzitter, nogmaals ik ben blij en de hele bevolking is blij. En wanneer wij deze kranten lezen, dan heb je soms het gevoel of wel het Bestuurscollege serieus te werk gaat of, dat zij wel geheim moet houden wat geheim gehouden moet worden. Andere berichten, Mijnheer de Voorzitter, laat mij eerst even hierover voortborduren, ik wil het even over het laatste bericht hebben: Er wordt een vergadering gehouden door het Bestuurscollege, naar aanleiding van een voorstel van de Landsregering, dat uiteindelijk een verordening moet worden.
Dit voorstel van de Regering wordt besproken in het Bestuurscollege
Wij hebben er nooit iets van gehoord, uiteindelijk terecht.
Wat het Bestuurscollege geeft als antwoord aan de Landsregering hoeven wij ook niet te weten, maar Mijnheer de Voorzitter, wat een verbazing dat ik moest lezen in de krant, niet alleen moet een bespreking hebben plaatsgevonden, maar precies de Arubaanse Volks Partij in de vergadering was er tegen, het besluit, namelijk dat ging over de nieuwe vakantieregeling, omdat de onderwijzers dan zouden wegtrekken van Aruba, maar de heer Max Croes zei, het ging maar over 60 onderwijzers, dus het kon wel door. Mijnheer de Voorzitter, dat is geen zelfrespect voor het Bestuurscollege, dat uiteindelijk advies moet uitbrengen aan de Landsregering. Mijnheer de Voorzitter, ik geloof wel, dat dit geheim had moeten blijven. Nogmaals ik ben blij, dat ik dit allemaal vernomen heb, vooral als politicus, maar Mijnheer de Voorzitter, dit is geen manier van werken en ik geloof, dat het Bestuurscollege met deze gedachtengang ook de leden van de Eilandsraad feitelijk behandelt. En ik ben bang, dat het Bestuurscollege, trots zij hier reeds anderhalf jaar zitting heeft niet wil spelen, het spel, dat voorgeschreven is in de regels.
Hiermee bedoel ik dit: Aruba is een deel van een groot geheel en wanneer er burgers zijn, die zitting nemen als gedeputeerden in het Bestuurcollege, dan is zonder meer door hen aanvaard het spel, de regels dus.

Wij kunnen niet zomaar zeggen, hetgeen is zo, maar aan deze dingen doe ik niet mee. Mijnheer de Voorzitter, als dit opgaat bij een voetbalvereniging, of een sociale vereniging, of welke vereniging dan ook, elke organisatie, het meeste wordt dit dan verwacht van een volksvertegenwoordiging. Er zijn vele voorbeelden waar het Bestuurscollege bewezen heeft, lak te hebben aan de regels. Regels die vastgesteld zijn door het Koninkrijk der Nederlanden, regels die vastgesteld zijn door oudere politici, zij die heengegaan zijn, regels die vastgesteld zijn in Dan Haag, in aanwezigheid van Hare Majesteit de Koningin, als Hoofd van dit Koninkrijk. Mijnheer de Voorzitter, zij hoeven niet te allen tijde eens te zijn met alle regels, geenszins. Zij kunnen altijd deze regels verbreken of wijzigen. Wij kunnen zelfs zover gaan, dat een deel van het geheel zegt: ik heb genoeg van de heleboel en ik ga weg. Alles kan, Mijnheer de Voorzitter, maar zolang je dat niet bereikt heb ben je verplicht mee te doen met het geheel. Een voorbeeld, Mijnheer de Voorzitter, als een rijkswet tot stand moet komen, waarbij voor de totstandkoming hiervan het Statencollege, de volksvertegenwoordiging van de Nederlandse Antillen en van Suriname, hun op of aanmerkingen moeten geven, dus hun zienswijze daarop, dan kan ik niet van het Statencollege verwachten dat het zegt, ik stop hen in de la en ik antwoord maar niet. Nee, Mijnheer de Voorzitter, dat gaat nu eenmaal niet. Er moet geantwoord worden, of je nou vóór bent of niet, het gaat niet, je moet antwoorden. Het komt hetzelfde op neer, als het dit Bestuurscollege is. Als de Landsregering, ingevolge de vastgestelde regels, het Statuut en alle andere regelsmiddelen en alles·meer, aan het Bestuurscollege een stuk stuurt, een officieel stuk, Mijnheer de Voorzitter, een stuk, dat uiteindelijk zal moeten worden goedgekeurd door het Statencollege, het hoogste College van de vertegenwoordiging van de Nederlandse Antillen, maar dat uiteraard elk eilandgebied raakt.
De Landsregering houdt zich aan de regels en stuurt dit naar het Bestuurscollege, zoals dit al 16-17 jaar gebeurt.
Het is de plicht van het Bestuurscollege om dit stuk zo spoedig mogelijk te retourneren naar de Landsregering met haar op- en aanmerkingen.
Zij mag zeggen, neen, wij zijn er tegen of wij zijn er vóór, of wij willen wijziging, maar dit stuk MOET geantwoord worden, Mijnheer de Voorzitter, Wat hebben wij nou gezien de laatste tijd, Mijnheer de Voorzitter. Er wordt een zekere sfeer gekweekt, althans men tracht een zekere sfeer te kweken onder de Arubaanse bevolking tegen de Landsregering. Ik heb mij steeds afgevraagd en gezegd, laten wij afwachten, de heren zijn pas aan het bewind gekomen er zijn velen die pas hun intrede gedaan hebben op 1 juli 1967 en direkt aan de kant zijn gaan zitten, misschien weten zij het nog niet, maar langzaamaan zullen zij wel willen leren. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik heb anderhalf jaar gewacht en ik zie, dat het spel maar rustigaan doorgaat.
Ik wil twee voorbeelden noemen, Mijnheer de Voorzitter, van de vele.
Een: het vorig jaar had de Regering op verzoek van alle frakties in de Staten, ook van de Arubaanse Volks Partij, gevraagd om enkele wijzigingen in de Eilandenregeling. Ik wil het nu niet hebben over de wijzigingen, maar alleen over de procedure die toen bewandeld werd.
De Regering heeft toen een ontwerp gemaakt, heeft dit ontwerp gestuurd om advies naar dit Bestuurscollege. Dit Bestuurscollege heeft het ontwerp in de la gelaten en heeft nimmer geantwoord. De Landsregering heeft een brief gestuurd en gevraagd: heren, wilt U a.u.b. antwoorden.
Mijnheer de Voorzitter, er werd niet geantwoord. Mijnheer de Voorzitter, de Landsregering heeft een telegram gestuurd, er werd niet geantwoord, En wat gebeurde er toen? De hele gang van zaken was er op gericht om de Regering te tonen: wij hebben lak aan jou. Wat is toen gebeurd?
Toen de Staten dit stuk in de handen kregen, toen werd het antwoord gestuurd en toen kwam de fraktie daar met de motie verband houdende daarmede.

Mijnheer de Voorzitter, ik neem het niet op voor de Landsregering, geenszins. Ik zal dat ook nooit doen. Ik wil alleen maar objectief dit weergeven, dus over de procedure die hier dikwijls bewandeld wordt. Dit geval heb ik terzijde geschoven en gezegd, de heren zijn pas begonnen. Maar nu zie ik enkele dagen geleden in de Amigoe en in de La Prensa het bericht, dat sedert juni 1968 de Regering een stuk om advies gestuurd heeft aan dit Bestuurscollege, betreffende vakantiewijziging. Intussen komt er geen antwoord aan de Landsregering van dit Bestuurscollege. Zij wil het spel niet meespelen, terwijl zij verplicht gebonden zijn aan de regels. Wat gebeurt er? De Landsregering wacht niet langer, geeft de stukken door aan de Georganiseerd Overleg, geeft de stukken door aan de Statenleden ter vertrouwelijke inzage, daardoor zijn wij dus daarvan op de hoogte. En eindelijk dan krijgt de Landsregering antwoord van het Bestuurscollege. En het antwoord, Mijnheer de Voorzitter, weet ik zeker, heeft de Landsregering ontvangen nadat bekend was hoe de stemming geweest is, hoe de argumenten geweest zijn. Dus nadien heeft de Landsregering antwoord gekregen van dit Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, de minister-president mag de naam hebben van Jonckheer, van Kroon, van Croes, hoe dan ook, het gaat niet om de persoon, die daar zit, het gaat niet om de partij die de Regering steunt, het gaat om de Regering van de Antillen, Landsregering van de Nederlandse Antillen. Het gaat ons, leden van de Staten van de Nederlandse Antillen, niet aan, wie minister-president is van Nederland, of het nou een lid is van de K.V.P., of van de C.A.U. of van de Partij van de Arbeid, Mijnheer de Voorzitter, het is de Regering van Nederland, En, Mijnheer de Voorzitter, wij moeten werken volgens de voorschriften met de verschillende regeringen, de regering van Suriname, de Bestuurscolleges van de eilandgebieden, de Landsregering van de Nederlandse Antillen, de regering van Nederland en de regering van het Koninkrijk. En het strekt Aruba niet ten voordele, wanneer deze zaken zo doorbehandeld zullen worden, want, Mijnheer de Voorzitter, er wordt op straat gezegd en er wordt reeds gesproken, niet in het voordeel van Aruba, dat dit geen zaak meer is, dat een vertrouwelijk stuk, dat gestuurd is door Landsregering naar het Bestuurscollege van Aruba, reeds in de krant moest staan, niet alleen het antwoord, maar ook hoe de heren gestemd hebben. Ik klets er misschien te veel over, zult U zeggen, maar ik vind het zeer ernstig, in vind het een zeer ernstige zaak, dat ik in de krant moet lezen, dat de heer Max Croes gezegd heeft: nou, het zijn maar zestig onderwijzers en dat de Arubaanse Volks Partij gezegd heeft: nee, wij nemen het wel aan, of wij nemen het niet aan, want dan zullen de onderwijzers ons verlaten.

DE HEER M.CROES: Pardon, Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet gehoord in welke krant,dat gestaan zou hebben.

DE HEER E.R.FINCK: In de "Amigoe di Aruba", Mijnheer de Voorzitter. Dat is dus ter zake het spel, dat niet gespeeld wil worden door het Bestuurscollege. Ik herinner mij de woorden van de heer Max Croes, toen hij raadslid was, toen hij zei, dat de rollen omgekeerd kunnen worden. Hij zit nu daar en wij zitten hier en wie weet over twee, drie, vier, zes, tien jaar zitten wij hier, inderdaad, dit is een prachtig voorbeeld. Wij zaten zo twaalf jaar lang, nu zit U daar en wij zitten hier. Het is misschien slechts een theoretische mogelijkheid, dat U ook zal zitten in de Landsregering, maar de mogelijkheid is niet uitgesloten. Wij moeten het spel door blijven spelen en wanneer er een regel is in het spel, die U niet bevalt, dan moet U met voorstellen komen, zelfs de gewone burger kan dat doen, elke burger kan dus vragen om een wetswijziging, wij kunnen het des te meer. En dan is er een ander kenmerk van dit Bestuurscollege waarover wij ook steeds lezen in de krant.

De heren begonnen bij de overname in 1967 een machtsvertoon aan de dag te leggen, onder andere door mensen te ontslaan.
Ik heb er nooit kritiek op uitgeoefend, Mijnheer de Voorzitter, want ik dacht, het zijn mensen, die pas beginnen en die uiteindelijk, zoals iedereen, wanneer zij een jaartje ouder worden, zullen bijdraaien.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit ging door. Dat was wel een spelletje, dat de heren wilden spelen. Er worden berichten in de krant geschreven; weer iemand voor de ambtenarenrechter. En weer zegt de ambtenarenrechter dat deze man niet ontslagen mag worden. Of de ambtenarenrechter zegt: neem het weer op met het Bestuurscollege. Dan lezen wij, dat tientallen of honderden schoolkinderen op de straat staan, die wachten op een bus en geen busvervoer kunnen krijgen. Dan lezen wij in de krant, dat er ambtenaar overgeplaats is zonder zijn voorkennis, met de bedoeling, dat heeft het Bestuurscollege niet gezegd, dat zegt de krant, om hem rekenplichtig ambtenaar te maken. Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik al deze berichten lees, dan vraag ik mijzelf af, wat is de drijfsfeer van dit Bestuurscollege. Waar wil zij feitelijk naar toe? Want ik wil U dit wel zeggen, uiteindelijk, Mijnheer de Voorzitter, persoonlijk heb ik het meermalen hier gezegd en ik blijf het herhalen en ik zal het blijven herhalen, zolang ik in de politiek ben, dat ik nooit en te nimmer lid van een partij zou zijn, wanneer deze partij, om de politieke kleur iemand naar huis stuurt. Mijnheer de Voorzitter, ik kan dit in mijn partij nooit toestaan en zou mijn partij dit willen doen, dan zal ik uit de partij treden, want iedereen is vrij de vlag van de partij te dragen, die hij wil. En wanneer iemand uitsluitend ontslagen wordt of overgeplaatst wordt vanwege zijn partij-kleur, dus vanwege de partij, die hij aanhangt, Mijnheer de Voorzitter, dan zal ik niet in deze partij plaats kunnen nemen. Ik doe daarom een beroep op dit Bestuurscollege om niet verder te gaan met dit beleid. Het brengt U niet ver. En Aruba ook niet. Want als dit alleen maar ten nadele was van Uw partij, dan zou ik er misschien over spreken, maar het is niet goed voor de naam van Aruba. Want als dit door zou blijven gaan, dan zullen wij ons straks bevinden in een politiek stadium in plaats van in een rechtsstadium.
Daarom heb ik het ook serieus gemeend, gisteren, toen ik een vraag stelde en de hoop heb geuit, dat de heer Kock, die een deskundig betoog hield, niet als beloning zal krijgen, dat hij tot rekenplichtig ambtenaar zal worden benoemd.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer een lid van deze Raad een vraag stelt aan het Bestuurscollege, dan is deze vraag gebaseerd op gegevens die hij gekregen heeft op inlichtingen die hij ingewonnen heeft of op geruchten, die hij gehoord heeft. Er kunnen vragen gesteld worden over cijfers, over aankoop van auto's, waar hij inlichting over wil hebben. Maar er zijn ook vragen, die vragen zijn, maar die ergens een bevestiging inhouden en beledigend kunnen zijn voor iemand. Daarom heeft het mij verwonderd, dat toen gisteren het raadslid de Kort hier inlichtingen gevraagd heeft aan de heer gedeputeerde van Dienst voor Openbare Werken over een ambtenaar en dat deze vraag ontkennend werd beantwoord door de heer gedeputeerde, waarop de heer de Kort geen commentaar meer op gaf. Dat is niet juist, Mijnheer de Voorzitter, want de heer de Kort heeft toen gevraagd of het waar is, dat de administrateur van de dienst gezegd heeft, dat hij niets te maken heeft met de gedeputeerde en dat hij alleen maar orders aanneemt van de Gezaghebber, waarop de gedeputeerde antwoordde, dat hem ter zake niets van bekend was. Terwille van de goede naam van deze meneer, ik ken die meneer niet, ik weet niet wie hij is, ik wil het ook niet weten, want ik wil objectief hierover praten, dus terwille van deze meneer, die nu misschien hier in de zaal zit, zou het wel prettig geweest zijn en ook raadzaam als de heer de Kort even was opgestaan en gezegd had: Het spijt mij erg dat ik verkeerd ingelicht ben, maar ik ben blij, dat ik de vraag gesteld heb, want nu weet ik zeker dat het niet zo is.

Ik zeg niet, wat een ander moet doen, maar ik spreek over het algemeen, omdat morgen gezegd kan worden, dan een lid van de Arubaanse Eilandsraad een dergelijke vraag gesteld heeft.
Mijnheer de Voorzitter, ik verzoek om zo spoedig mogelijk het jaarverslag van het eilandgebied Aruba over het jaar 1967 te ontvangen.
Het is misschien reeds onderweg, ik weet het niet. Ik heb het nog niet ontvangen. Het is niet erg, wij zijn gewend om de stukken laat te ontvangen. Ook zou ik willen verzoeken of wij inzage mogen hebben van de overdracht van de hydroponicsfarm naar een N.V. of zo. Het is niet verplicht, maar als het mogelijk is zouden wij toch graag weten wat er geschiedt met de gelden en bezittingen van het eilandgebied.
Mijnheer de Voorzitter, twee sprekers hebben het reeds gehad over de politie. Ook wil ik even iets zeggen over de politie. Niet direkt over de politie, over hun optreden of zo, dat is allemaal prima, maar over het verkeer. Het is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat de politie valt onder Minister van Justitie, maar gezien het plaatselijke karakter van deze dienst, hebben zij dus een plaatselijk hoofd van politie benoemd, dus ik geloof dat ik hier wel over het verkeer mag uitweiden.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb reeds meerdere malen in deze Raad gevraagd en ernstig een beroep gedaan op de politie via U, om in Gods naam, laat mij deze uitdrukking even gebruiken, Savaneta te beveiligen tegen de hardrijders en het onveilig verkeer daar. Er zijn daar reeds vele doden gevallen en de meeste doden zijn kinderen. Enkele dagen geleden een te Cura Cabai en enkele maanden geleden ook eentje en zo telkens een kindje, dat door de auto overreden wordt en wij weten allemaal wat dit voor de ouders en het gezin met zich meebrengt, wanneer een kind op deze wijze hun ontrukt wordt. Mijnheer de Voorzitter, is het niet mogelijk om, al is het desnoods op lange termijn, een tweede weg te maken, van, laten wij zeggen, de dokterswoning te Savaneta, naar San Nicolas of Zeewijk of zo, ik heb er geen verstand van, maar deze toestand kan niet gehandhaafd worden. Mijnheer de Voorzitter, als U bij Cura Cabai zit, ik doe het dikwijls, want ik heb kennissen daar, dan zie je daar auto's langs gaan met een vaart van 90, 100, 120 km, zelfs. En ik moet U zeggen, dat die chauffeur het niet eens beseft, dat ie zo hard rijdt.
Hij heeft een lange rechte weg voor zich en onbewust gaat hij hard rijden, je bent geneigd dus om harder te gaan rijden.
Ik heb het persoonlijk hierover gehad met de inspekteur van politie hier, om te zien of er een oplossing te vinden is voor deze zaak. Hij heeft het over lichtpunten gehad, die hij gebruiken wilde om de chauffeurs daar speciaal op attent te maken en hen beter op te laten letten, maar ik zie nog steeds niets gebeuren. Ik wil alsnog vragen, Mijnheer de Voorzitter, deze vraag serieus te bespreken en te zien wat wij kunnen doen. Kan er geen tweede weg gemaakt worden? Ik bedoel dus een tweede weg met één richting naar Oranjestad en de andere naar San Nicolas.
Kan het niet aan de zeekant, dan kan het misschien binnen Savaneta.
Er zijn genoeg zandwegen daar die verhard kunnen worden opdat wij voorkomen kunnen dat in de toekomst meer van deze onschuldige kinderen door auto's worden getroffen.
Mijnheer de Voorzitter, over het verkeer wil ik dit zeggen. Als ik hard rij op het nieuwe gedeelte van San Nicolas, tegen 80, en de politie geeft mij een bekeuring dan stap ik uit mijn auto en ik zeg dan, mijnheer U hebt groot gelijk, ik heb de wet overtreden. Maar persoonlijk zie ik het niet in als er daar geen druk verkeer is dat je dus hard mag rijden. Waar ik wel tegen ben, en daar wordt niet opgelet, is het fout parkeren in de stad. Er zijn hoeken waar je twee keer op en neer moet gaan voordat je feitelijk die hoek in kan gaan. De politie gaat daar langs en de politie doet niets. Misschien is hij op dat moment bezig met een opdracht en hij heeft dus geen tijd. Kijk maar naar de zijweg waar mijn kantoor is.

Mijnheer de Voorzitter, de grootste ellende hier in Oranjestad is het parkeren op de berm en op het trottoir. Ook op Savaneta heb je veel auto's geparkeerd op de bermen dat de mensen dus verplicht worden op straat te gaan lopen. Hier in de stad is het dagelijks te zien dat de mensen van het trottoir moeten afstappen om een stukje op straat te lopen en dan weer op het trottoir te gaan. Daarom verzoek ik U, Mijnheer de Voorzitter, om de politie dus te vragen hierop te willen toezien en dat de mensen niet op het trottoir parkeren. Waarschuw ze een maand of drie maanden, ik heb er geen verstand van, dat moet de Commissaris wel weten. Maar waarschuw ze een korte tijd en dan tot procesverbaal overgaan.
En ik hoop dat ik de eerste ben als ik een fout maak die een procesverbaal krijg.
Mijnheer de Voorzitter, er is enkele maanden geleden een verzoek gericht tot het Bestuurscollege door een groep van jongeren om het dragen van helmen verplicht te stellen, stalen helmen of metalen helmen, voor de knapen op de brommers. Het Bestuurscollege heeft tot vandaag hierop nog niet gereageerd, althans wij hebben niets vernomen. Ik wil niet zeggen dat het Bestuurscollege dit niet doet omdat het komt van een jongere groep maar mocht dat eventueel het geval zijn laat dan deze fraktie het overnemen. Zou ook dát in de weg staan dan zou ik willen verzoeken om de fraktie aan de overkant het te laten overnemen.
Mijnheer de Voorzitter, bij het laatste geval met een dodelijke gevolg, ergens te Santa Cruz bij het politiebureau, heb ik gesproken met iemand die daar stond en die vertelde mij dat deze knaap op de brommer als een pijl uit de boog ging tegen de boom met zijn hoofd en die misschien nog gered had kunnen worden tenzij hij zijn nek gebroken had, als hij één van die helmen op zijn hoofd had. Dit heb ik gehoord van iemand die hier verstand van heeft. Wanneer dit verzoek van de jongere groep in behandeling was genomen dan had het misschien nog net op tijd gekomen en dan was deze jongeman nog in leven. Daarom verzoek ik U, Mijnheer de Voorzitter, laten wij vergeten van wie dit voorstel komt. Seponeer U dit, Mijnheer de Voorzitter. Kom met een heel nieuw voorstel met heel andere woorden, maar komt U er mee. Laat dus niets in de weg staan. Kom met een voorstel en dan is het een voorstel van de Arubaanse Volks Partij en de combinatie. Onze medewerking hebt U zonder meer.
Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil U dringend verzoeken, maar dan ook heel dringend, om het ontvangsthal op het vliegveld te verbeteren.
Wij die op Aruba wonen vinden het al hinderlijk. Als wij in het vliegtuig zijn zien wij mooi Aruba onder ons, dan stappen wij uit het vliegtuig en wij zien een mooi station en dan plotseling bevinden wij ons feitelijk in een, ik wil niet zeggen koeienstal, maar toch ergens dat helemaal niet aangenaam is. Mijnheer de Voorzitter, ik verzoek U, ik wil het niet uitzoeken, zoekt U het uit in de begroting waar een post is van enkele duizenden gulden om iets te maken daar wat meer representabel is voor Aruba. Vergeet niet, de mensen die Aruba bezoeken vinden alles mooi, maar juist één die iets opvalt dat niet mooi is dat is juist antipropaganda voor ons. Iemand kan bij wijze van spreken opmerken: de hotels zijn mooi, de wegen zijn mooi, de mensen vallen je niet lastig er zijn geen bedelaars, maar wanneer je in het vliegveld bent dan denk je dat je in een paardenstal bent. Dat is juist tegen een goede propaganda voor ons. Daarom verzoek ik U nog, Mijnheer de Voorzitter, als het kan deze week nog te beginnen.
Wat de projekten betreft wil ik niet op ingaan. De heer Oduber heeft dat al uitvoerig gedaan. Er werd iets gezegd dat mij is opgevallen.
Gisteravond toen er gesproken werd over projekten, ik wil niet zeggen welke van de Partido Patriotico Arubano zijn en welke van dit Bestuurscollege zijn, heeft de heer gedeputeerde van Welvaartszorg, de heer Max Croes, gezegd dat bij de overname van dit Bestuurscollege was de zaak van de welvaartsprojekten zo onoverzichtelijk dat wij niet wisten waar wij aan toe waren.

Mag ik even brutaal zijn, Mijnheer de Voorzitter?
Toen wij in het Bestuurscollege zaten hebben wij het nodig geoordeeld, en wij zijn heel blij dat wij dit gedaan hebben, om de Gezaghebber te belasten met de welvaartsprojekten. Als ik mij niet vergis dan deed de Gezaghebber dat tot 30 juni 1967. Als toen de boel zo onoverzichtelijk werd, dan is het op de eerste plaats de schuld van die mijnheer daar (de Voorzitter van de Raad). Daarom zou ik de Voorzitter willen verzoeken of hij een uitleg kan geven of hij inderdaad toen belast was met de welvaartsprojekten en of hij inderdaad de boel zo onoverzichtelijk heeft gelaten voor dit Bestuurscollege. Ik neem aan dat U straks zal zeggen dat U het niet zal doen maar het zou voor ons prettig zijn.
Mijnheer de Voorzitter, mag ik heel eventjes iets corrigeren?
Er werd in de Amigoe geen namen genoemd. Wel werd geschreven in kringen van de combinatie. Maar als ik lees de combinatie dan zie ik daar de heer Max Croos. Dus ik wil dat even rechtzetten. Het was niet helemaal fout.
Dus in plaats van de heer Max Croes zeg ik in kringen van de combinatie.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER D.TROMP</u>: Señor Presidente, den e promer rond aki mi kier limita mi solamente na algun observacion y algun pregunta. Manera nos tur sabi aña pasa na september cu yudansa financiero di Mercado Comun Europeo aki na Aruba nos por a habri diferente schoolnan y asina alivia nos enseñansa un poco mas. Awor mi kier a puntra Bestuurscollege con ta para cu e tweede fase di e scholenbouwprojekt. Mi a tende cu nos por wel di lubida riba djé y cu nos no ta haya ayudo financiero mas di E.E.G. pasobra segun mi ta lesa den e carta di introduccion na miembronan di Raad, tin un suma di 1 1/2 miyon florin destina pa loke ta pidí den e Memorie di Toelichting. Den e toelichting di e Vice-Minister Presidente di Hulanda ta poni cu e suma aki ta destina solamente pa schoolnan manera H.B.S., schoolnan technico y schoolnan B.L.O.
Den e discurso di algun oradornan anterior mi a saca afor cu algun di nan ta menciona cu tabatin caba destaho publico di e bijzondere lagere school na Macuarima y cu pronto lo tin tambe destaho publico pa e school di Pos Chikito. Tambe a worde treci padilanti cu den futuro lo bin un school den pueblo di Tanki Leendert. Awor mi kier a puntra Bestuurscollege si tin un planning pa tur esakinan. Lo mi kier a haya si ta posibel un schema di tur e schoolnan cu den futuro ta necesario pa nos pueblo di Aruba.
Tocante Scheepvaartschool na Corsow mi kier a puntra Bestuurscollege cuanto alumno di Aruba tin actualmente na e school aki y cuanto disípulo di Aruba en total a caba e school aki. Di nan cu a caba e school aki cuanto ta haya trabao y cuanto ta sigui studia.
En cuanto e casnan di gobierno lo mi kier a puntra cuanto casnan di gobierno a ser bendí durante aña 1968. Tambe cuanto casnan di gobierno a ser bendi en total te awor aki. Tambe mi kier sabi gustosamente di Bestuurscollege cuanto e suma total ta awor aki di e huurnan atrasa di e casnan di gobierno.
Di parti di agricultura lo mi kier tende di Bestuurscollege con ta para cu e rapport di Grondmaatschappij Sogrea y si te awor Bestuurscollege tin solamente un parti di e rapport aki. Tambe lo mi kier sabi kiko ta e comentario di Bestuurscollege riba e rapport aki di Grondmaatschappij Sogrea y tambe si Bestuurscollege tin intencion di sigui e rapport como un guia riba terreno agricultural.
Tambe mi kier sabi di Bestuurscollege ki luna mas o menos e centro di agricultura na Santa Cruz lo bin cla y tambe cual ta e departamentonan cu lo worde concentra na e centro di agricultura aki na Santa Cruz.
Mi kier a pidi Bestuurscollege atencion special pa nos markthallen caminda nos ta bende carni, piscá y fruta. E lugarnan aki ta den un condicion masha malo mes.

Pa nos Aruba cu tur dia ta bira mas y mas bunita esaki ta forma un bista menos agradabel.
Señor Presidente, si nos pasa riba L.G. Smith Boulevard biniendo di pariba bayendo pabao y si nos wak na banda drechi nos ta mira algun borchi grandi cu letter asina grandi "Plaza Henny Eman". Mi kier a puntra Bestuurscollege ki intencion Bestuurscollege tin di e pida lugar aki. Principalmente pasobra turistanan ora nan mira e cos aki, nan ta hayé un poco ridiculo, pasobra nos ta mira eynan e bista di banda di patras di postkantoor bieuw, e actual Eilandsontvangerskantoor nobo, pariba di Domeinbeheer, un bista di poco yerba y poco palo di kwihi y voor de rest nada. Si ta intencion di Bestuurscollege pa destina e lugar aki pa lanta un estatua na memoria di e persona cu den su tempo a traha duro pa autonomia di Aruba, mi ta haya e un poco penoso, pasobra e lugar aki actualmente bo ta mira hopi auto estaciona eynan, un tempo nan tabata mara burico na e palo di kwihinan ey. Mi kier sabi ki intencion Bestuurscollege tin cu e pida lugar ey. Kisas aki no ta e lugar apropia pa haci pregunta na un stichting cu segun mi no ta existi ainda, sinembargo lo mi kier a sabi den cuanto tempo kiko lo bin eynan y den cuanto tempo nan ta pensa pa realisa esey? Te akinan Señor Presidente, den primera buelta. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, na promer lugar, nos ta contento di mira cu e begroting aki e aña aki ta na tempo y aunke nos no a traté aña pasa mes, ta den e aña aki e ta worde trata, pero tin cierto motibonan cu nos ta na altura di djé.
Aunke cu nos ta mira un deficit riba e begroting aki, nos ta di acuerdo cu e splikacion di Bestuurscollege tocante esaki y nos ta spera cu e mayor actividad cu lo bin e aña aki specialmente e proyectonan grandi di industria y tambe di Gobierno Insular lo principia e aña aki.
Y tambe mi ta spera cu nos lo logra e reparticion di belasting y ademas un cobramento mas efectivo di e belastingnan atrasa, asina cu esey por trece financianan necesario pa nos por cubri e begroting aki y ademas mi ta spera cu Bestuurscollege lo hiba un politica mas drastico pa corta e gastonan y controla nan.
Señor Presidente, tocante e proyectonan grandi cu lo cuminsa, especialmente den industria priva, mi kier urgi Bestuurscollege un biaha mas, pa mas pronto posibel cuminsa cu trainmento di welders y otro ofishinan necesario, pa nos no tin mester di importa trahadornan di pafor.
Esey ta desagradabel, mi ta calcula, pa nos Bestuurscollege mes y pa tur otro hende.
Tocante turismo mi kier pidi pa haya un splikacion mas leuw tocante e desaroyo di hotelnan nobo. Ki plan nan tin? Mi no ta menciona cuenta di 650 hotel pero algo cu kisas ta den preparacion, te asina leuw anto cu informacion por worde duná.
Señor Presidente, mi kier tambe urgi pa Bestuurscollege concentra un poco mas pa nos por trece turistanan di Venezuela y a la bes mi kier puntra con a para cu e asunto di ferryboat.
Ta basta tempo cu nan a haci e promer biaha y despues nos no a tende nada mas. Nos kier sabi anto cu tin algo ainda, si e cos aki a caba of cu no tin interes mas di banda di sea Antiyas of di Venezuela.
Di otro banda nos ta contento cu Bestuurscollege a logra atrae un baporcita chikito, yamá "Romantica", cu ta haci biaha aki rond, den bicindario. Un cos sí mi ta spera cu esaki no solamente lo fomenta turismo di Aruba pafor, pero cu e tambe lo fomenta turismo di pafor di Aruba pa Aruba. Esaki ta un exito basta bon di Bestuurscollege y mi ta spera cu nan por trece mas di e bapornan aki, trece e clase di cruisnan aki, cualnan, mi ta sigur, lo yuda e lugarnan aki poco.
Señor Presidente, un otro manera cu Bestuurscollege por haci propaganda na Venezuela, especialmente, mi ta pensa, si Bestuurscollege

-- podiser e aña aki ta laat caba - pero den aña benidero Bestuurscollege lo por invita e concocido Renny Otolina bin saca un video-tape di Carnaval aki na Aruba y presenté na Venezuela pa asina haci poco propaganda pa Aruba pa nos Carnaval. Di e manera ey e por haya un bon acogida. Asina nos ta haci Aruba mas conoci na Venezuela.
Señor Presidente, ainda mi no ta convenci, manera Bestuurscollege a bisa cu e pueblo di Noord no por haya un telefon-centrale ainda. Mi ta papié den e begroting aki, pasobra mi ta kere cu aki tambe, mescos cu otro districtonan, nos tambe mester haya un telefoncentrale cual kisas lo ta na beneficio di e pueblo di Noord. Seguramente aya banda un lugar residencial lo worde establece den futuro cu mas hotelnan y mi ta casi sigur cu en lo futuro e lo ta hustifica.
Señor Presidente, un otro asunto cu mi a pidi atencion na Bestuurscollege ta e proyecto di Holland Town pa San Nicolas. Manera mi tin entendi for di e aña pasa caba solamente tabatin un poco propaganda y ya nos por a mira e mehoramento di negoshi di e comerciantenan.
Nan negoshi a bay mas dilanti y mi ta kere nos mester weita un manera pa drecha e situacion aki nan tambe y cu Bestuurscollege pone lugar unda cu por pa realisa e proyecto aki.
Segun mi tin entendi Dienst voor Openbare Werken a haci un calculacion y ta bisa cu e ta costa masha placa. Señor Presidente, den e caso aki lo mi kier a sugeri pa no laga Dienst voor Openbare Werken haci esaki. Laga un companía privá hacié y seguramente e lo sali mas barata.
Señor Presidente, actualmente tin como 30 hobennan di Aruba cu ta siguiendo un avond-havo na Santa Cruz. E avond-havo aki ta legalmente estableci y segun e stipulacionnan di ley mi ta sigur cu nan tin derecho riba un subsidie di gobierno. Ya nan ta opera caba desde aña pasa september y mi ta spera cu Bestuurscollege lo yuda nan cu un subsidie. Segun mi nan mester a pidi caba pa nan por sigui e avond-havo aki.
Aki e iniciativa priva ta yuda gobierno pasobra esaki ta mas barata pa gobierno si e avond-havo sigui en bes di traha mas schoolnan y mas klasnan na h.b.s. Mi ta spera cu si ta posibel riba begroting mes of mas pronto cu ta posibel riba un suppletoire-begroting Bestuurscollege lo bin cu placa pa yuda esaki. Esaki lo costa mas o menos, segun mi un f.10.000,-- y no mas. Bestuurscollege lo spaar hopi placa y tambe lo yuda e hobennan y tambe hendenan di edad cu kier sigui e estudio di avond-havo.
Señor Presidente, papiando di educacion mi kier bolbe pidi Bestuurscollege seriamente pa considera pa traha un school pa Tanki Leendert. Segun mi tin un peticion caba di e pueblo di Tanki Leendert cu cifranan cu ta demostra cu e poblacion di ey banda tin un circulo masha chikito den Tanki Leendert y algun becindario aya banda y nan tin bastante muchanan eligibel pa bay school na Tanki Leendert. Mi ta spera cu Bestuurscollege tambe lo cumpli cu esaki, mescos cu Pos Chikito ta haya su lagere school. Tambe mi ta kere cu e pueblo di Ayo tin bastante mucha eligibel pa haya un school of sikiera un par di klas pa cuminsa.
Señor Presidente, mi kier a pidi Bestuurscollege pa considera pa aircondition e Eilandsontvanger na San Nicolas. Si tin un grupo na e kantoor di San Nicolas cu ta traha berdaderamente ta e grupo di Eilandsontvanger. Tur ora bay nan ta busy y nan ta trece pago aden. Nan ta traha den un condicion masha deplorabel nos por bisa pero nan coleganan aki na Playa sí ta traha den aircondition pa basta tempo caba.
Mi no kier meen henter e kantoor grandi aya pero pa e grupo unda cu tin mas hende ta traha y cu tin mas actividad tambe. Segun mi e gastonan no ta hopi. E ta mas o menos f.2.000,-- y e gastonan cu lo bin lo no ta mucho hopi pa opera e aircondition aki.
En cuanto e asunto di tratamento di medico liber - kaarchi liber di dokter - mi tin un sugerencia. Mi no sabi si Bestuurscollege a considera caba si no por trece un gedragslijn mas mihor of mas facil tanto pa e personanan como pa e dienst.

Esaki ta concerni e personanan di 60 aña pariba. Segun mi un persona di 60 aña pariba kendenan segun nan entrada ta bin na remarca pa e kaarchi di dokter liber lo mester haya esaki automaticamente cada 6 luna despues di un investigacion. Mi no ta kere cu cada bes e hendenan bieuw aki mester renoba e kaarchinan aki cada dos siman.
Mi ta kere cu cada 6 luna mes lo ta mihor pa e sociale werker bay bishita nan na nan cas y no fada e hendenan bieuw aki, hopi di nan tin edad avansa of malo door di laga nan bin na kantoor. Semper bo ta haya un grupo di e bieuwnan aki cu pa motibo di nan edad of di nan salud of di nan condicion fisika mester haya e kaarchi aki automaticamente cu menos estorbo posibel. Esaki ta na beneficio di e dienst mes y na beneficio di e personanan cu mester worde yuda. Esaki ta djies un sugerencia na Bestuurscollege pa nos trata e asuntonan aki mas liher posibel. Esaki ta bay tambe pa esunnan mancaron.
Mi ta comprende cu mester tin un cierto control pasobra tin hopi hende cu ta busca chens pa haci abuso. Di tur sorto di reglamento cu gobierno tin nan ta busca pa haci abuso. Pesey bo mester tin un control riba esaki. Pero mi ta kere cu esaki mester sali for di banda di e kantoor.
Señor Presidente, tocante agricultura, piskeria y ganaderia lo mi kier a duna un otro sugerencia na Bestuurscollege. Segun mi ta birando tempo pa nos splits e seccion aki bao di e departamento Veterinaire Dienst. E hefe di e dienst aki tin cantidad di otro cosnan pa haci, piskeria, ganaderia y agricultura.
Pa tal motibo e no tin suficiente tempo pa dedica su mes na tal asuntonan. Kisas cu tempo nos lo encarga un persona adecuado cu e se seccion aki pa e por desaroyéle mas mihor y asina nos por weita kiko nos por haci den e sentido aki. Den tur pais agricultura ta un di e fuentenan hopi importante. Aunke nan ta bisa cu no tin hopi na Aruba y nos no por haci nada pa agricultura. Pero nos mester purba.
Pa cuminsa bo mester purba traha bastante damnan pa retene awa aki na Aruba. Ora bo tin e awa teni door di mas tanto dam posibel e nivel di awa ta subi y e ora ey bo por coba un pos y bo por promove agricultura y horticultura cu nos por haya mas frutanan fresco aki riba nos mes suela. Señor Presidente, en cuanto trafico lo mi kier a pidi Bestuurscollege en coneccion cu trafico na Sabaneta, banda di cas Seroe Alehandro 29A tin un bocht masha peligroso y anochi ta scur ey. Mi no sabi pakiko nan no ta haci e caminda ey un poco street. Mi no sabi si e terreno ta terreno propiedad pero e bocht ta masha fastioso y cualkier ora por tin un accidente eynan. Kisas si pone un lus aya banda esey lo por yuda.
Tambe mi tin entendi cu na San Nicolas banda di e school di ofishi tin mester di algun lus na e lugar ey pa proteccion no solamente na e propiedad y di e school sino tambe anochi e school ta worde usa pa duna les.
Señor Presidente, un biaha mas mi kier a urgi Bestuurscollege pa studia e posibilidad pa un Bestuurskantoor sea chikito pa Santa Cruz. Actualmente tin e oportunidad pa paga awa y algun otro cuentanan di gobierno pero mi ta kere cu ta tempo pa nos traha den e direccion pa nos haya un bestuurskantoor na Santa Cruz. Di otro banda mi mester bisa cu mi ta contento cu Bestuurscollege a yega asina leuw cu Santa Cruz por haya su sport stadion. Mi ta spera cu Bestuurscollege lo haci algo den e direccion aki aunke segun mi Aruba Sport Unie ta encarga di esaki pero Bestuurscollege tambe tin algo di haber den esaki.
Señor Presidente, un cos cu nos ta contento cune e aña aki ta cu e suma di f.60.000,-- cu aña pasa a aparece riba e begroting pa hydroponics no t'ey mas. Berdad nos tin un suma di f.15.000,--, pero ta casi sigur cu nos por kita esey y pone riba e otro banda na entrada, dos mil y pico florin como cu segun mi hydroponicsfarm awor aki ta na huur cu un companía nobo cu a lanta y nos ta spera cu esaki lo tin exito.
Mi ta contento cu Bestuurscollege por fin a haya un companía cu ta dispuesto pa huur e empresa aki y nos ta spera cu nan lo tin exito.

Señor Presidente, tambe mi kier a gradici Bestuurscollege cu nan a haci un esfuerso ya cu poco poco nan ta bay cumprando e casnan na Parkietenbos cu ta sufri di e mal consecuencianan di e gasnan etc. di e fabrica di kimika cu tin aya.
En cuanto e asunto cu e frerenan ta bay for di Aruba lo mi kier a bisa cu berdaderamente Aruba tin hopi di gradici na e personanan aki kendenan a yuda pa educacion y trabao di hubentud. Mi ta kere cu aki un palabra di gratitud ta na su lugar pa e trabao cu e personanan aki a haci.
Claramente nos lo no kier weita nan bay djaki. Pesey mi ta di acuerdo cu e mocion cu a ser presenta door di mi colega Arends y nos ta spera cu henter Raad por yuda nos pa manda e mocion aki pa e superior di e orde na Hulanda pa nos weita kiko por worde haci ainda. Berdaderamente si e grupo di frerenan aki bay sigur esaki lo ta un perdida basta grandi pa nos isla di Aruba.
Señor Presidente, lo mi no kier bay papia tocante e remarcanan cu e otro miembronan a haci den e Raad aki pasobra loke mi por a tende ta solamente negativismo y kritika. Nan ta bisa cu nos no a haci nada y cu Bestuurscollege no a haci nada. Nos tur sabi cu esey ta politica barata y mi no kier a contesta nan mes, especialmente e remarca di lider di fraccion di Partido Patriotico Arubano y tampoco e remarcanan di e otro miembronan pasobra nan a papia den e mes sentido. Nan ta bisa cu nos diputadonan a biaha hopi. Señor Presidente, si nos bay compara e lista tambe cu nos a haya aki nos lo mester bisa cu di nan banda tambe nan a biaha hopi.
Nos por bisa mes tanto. Kisas nan ta jaloers cu nan no a haya mas chens pero nos por bisa cu e diputadonan di nos tabata hopi economico.
Esnan di Bestuurscollege bieuw a gasta tres bes mas tanto placa durante cu nan a biaha. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, promer cu mi bay over na mi discurso en cuanto e presupuesto aki mi kier a hala atencion di un cos chikito di ayera nochi. Mi ta contento cu Señor Finck a trecé padilanti ayera nochi. pasobra ami tambe ta amante di orde. Mi sabi cu tin reglamentonan pa Bo, Señor Presidente, con Bo ta comporta Bo mes aki den y con Bo ta tuma Bo decisionnan. Mester ta asina tambe cu un hende ta tene orde. Tin reglamentonan pa e miembronan di Eilandsraad con nan mester comporta nan mes y tambe tin reglamento pa e publico den tribune. Awor mi sabi cu Bestuurscollege na dado momento den su reunionnan ta trece un hende como advisor pa duna su advies. Mi ta imagina mi cu ora nan bin aki, si ta ora di trabao pasobra anochi ta keda ora di trabao pa nan, nan ta bin aki pa scucha e reunion y pa duna conseho. Si ta necesario conseho ta worde pidi di nan. Pero mi ta haya un poco onbeschoft cu nan ta sinta aki sin scucha, papia asina duro cu nan ta stroba otro y sinta traha puzzle. Mi a spera mihor di nan. Tambe, Señor Presidente, mi kier a haci un peticion pa pone un telefoon na e otro banda pa prensa pasobra na porta di koffiekamer bo por lesa solamente pa miembronan di Raad y hopi biaha miembronan di Raad of un diputado of Señor Presidente mes of un di e advisornan mester di e telefoon y no ta posibel pasobra e telefoon ta ocupa pa duna noticia.
Esaki no ta un condicion sano. Nos por extende na nan tur clase di cortesia pero nos no por corta nanishi pa daña e cara.
Señor Presidente, poco dia pasa mi a lesa den corant cu e frerenan ta bay y mas oro nos ta bin cu un motie en cuanto esaki. Pero mi kier a papia riba educacion en general. Mi ta haci esaki cu masha gusto aunke ami tambe tin kritika. E parti bunita lo mi tuma despues. Lo mi cuminsa cu e parti mas malo. Mi a lesa cu tabatin masha trouble en coneccion cu overtime y lo mi kier haci un pregunta chikito. Mi a lesa hasta cu nan ta haha 4 1/2 florin pa overtime. Awor mi no ta papiando di esunnan di bijzonder onderwijs. Mi ta papia di esunnan cu ta ambtenaar. Si en caso esakinan ta worde paga overtime mi kier a sabi a base di ki reglamento. Pa motibo cu un ambtenaar cu yega un cierto entrada anual no tin derecho riba overtime.

Asina ta si en caso nan tin derecho mi kier a sabi a base di kiko nan tin e derecho of ta pretende di tin e derecho. Pasobra bo no por ta ambtenaar ora bo ta gosa so anto bo no ta ambtenaar ora bo ta gosa mas hopi. Of nan ta ambtenaar y nan ta cay bao di e reglamento of nan no ta ambtenaar y nan no ta cay bao di e reglamento.
Señor Presidente, ta cu pena mi ta bisa lo siguiente.
Juist pasobra mi a gosa di poco educacion compara cu hopi di e miembronan di Raad aki den mi tin masha cariño pa educacion. Pasobra mi ta sinti su falta pero tambe pa hopi otro motibonan.
Un onderwijzer, Señor Presidente, no tin solamente un oficio pa e gana su pan. Si e ta un homber conciente e ta sinti su mes tambe como un educador. Esey ta su deber a pesar di cu educacion ta cuminsa na cas. Mayor parti di bida di un mucha - su bida cu e ta lantando - ta worde pasa na school. No solamente loke un onderwijzer ta scirbi riba borchi of loke e ta bisa pero tambe hopi di con e ta comporte ta di masha importancia di e mucha chikito aki. Mi ta bay bek 30 aña tempo cu ami a bay school, a pesar di cu ami a bay school di cunucu promer cu juffrouw etc. Mi a bay school aki na Playa. Mi por menciona nombernan honroso. Mi no kier meen nada malo, alcontrario mi kier elogia nan. Pero mi ta corda meneer Van Has, un Lampe, un de Cuba, Colonel y Dieventaller.
Mi ta corda con mi a bay school e promer dia y cu mi a topa e maestronan aki - manera mi a bisa promer di juffrouw tabatin algun klas di soeur - mi tabata wak ariba contra nan, bisti cu nan flus blanco pero mi tabatin respet pa nan. Nan tabata imponi respet. Nan tabata limpi bisti y nan tabata comporta nan mes bon cu nan cabey pela y bon feita. Nan tabata mustra maestro y educador. Mi no ta biba mucho leuw for di school aki Playa. Poco dia pasa pa mi gran sorpresa y pena mi a pasa banda di un onderwijzer - despues mi a haya sabi cu ta onderwijzer - cu cabey largo cu barba. Mi ta corda cu e camisa tabata licht blauw cu flor cora asina grandi. Promer mi a kere cu ta un dragon y despues mi a weita cu ta un flor. Ki respet e por impone of inculca den su disípulonan? No cu mi tin algo contra modernisacion. Mi ta sinti mi hoben ainda. Mi ta sinti mi moderno. Pero pa educacion no tin un cos cu yama modernisacion. Mi sabi cu den oficina den Lago of cualkier hende cu traha na gobierno tambe si bo bin kantoor cu un camisa yen di flor por cierto nan ta core bo pa bay cambia bo camisa; especialmente ora bo ta trata cu publico.
No ta tur e maestronan, Señor Presidente. Dios libra, mi no ta bisa esaki. Mi mag generalisa. Mi a bisa cu e ta worde haci. Mi a weité y mas cu un biaha y pesey mes mi ta remarca riba djé. Pasobra aunke nan ta ambtenaar nan ta haya placa di pueblo via subsidie podiser y mi ta kere cu nan debe pueblo cierto respet pa e pan cu nan ta come ora nan ta educa nan yiu. Esey ta mi manera di pensa. Por ta cu mi ta fout. Ohala mi ta fout, pero mi no ta kere.
Señor Presidente, no ta reglamento mi kier. Mi ta haci un apelacion. Pasobra si nos kier educa nos yiunan laga e educador ta conciente di su promer deber pa cu su disipulos. Pues, nan duna un bon ehempel. Cabey largo ta masha bunita pero pa un muher. Barba tambe ta bunita - riba un cuadro di Rembrandt. Cada persona tin su smaak.
Awor nos ta bay papia di e banda bunita - e opleiding. Di mi banda lo mi duna cualkier apoyo cu mi por pa yuda educacion. Si mester di un school cualkier caminda y ami por duna apoyo den cualkier forma anto mi tey. Mi ta kere den educacion pasobra ami tambe tin yiu. Mi ta kere cu educacion ta un di e debernan grandi cu gobierno tin pa cu su pueblo.
Y mi no kier meen siña lèsa y scirbi solamente. Mi ta papia di educacion formal. Y si en caso ta necesario pa mayan duna mas beurs pa mas mucha bay studia kiko ke se fuera y unda ke se fuera lo mi duna mi apoyo 100%. No ta importa mi ki color e tin ni ki religion e ta ni di unda e ta bin.

Señor Presidente, tambe pa varios aña y e ta te ainda mi ta weita un diferencia di e sumanan cu ta worde duná na bijzondere scholen y openbare scholen. Mi kier pidi pa tur diferencia cu por tin, asina leuw cu ta posibel pa trata di kita esaki. Lo no mester tin diferencia. Al fin y al cabo no por tin diferencia pa cuanto ta cobra un schrift of un boeki si e ta bay school publico of un bijzondere school. Lo no mester tin diferencia. Un hende cu ta haci limpi na un bijzondere school no mester gana menos cu un di un school publico. Esakinan no mester ta asina cu bo ta weita un diferencia.
Esey ta costa nos algun cent mas. Mi no kier yamé discriminacion pero no mester tin diferencia den trato den dos calidad di school.
Papiando di school, Señor Presidente mi ta spera cu loke mi ta bisa aki ta realmente di mas, pero promer cu traha school laga haci un estudio basta profundo di ki e posibilidadnan ta pa cu e hendenan cu ta biba ey banda. Comprende mi bon. Mi no tin nada contra San Nicolas. Mi mes a nace ayanan y mi a biba eynan masha hopi aña.
Y mi ta spera di bay aya bek. Pero mi a ripara cu na San Nicolas ultimamente ora nan ta traha school nan ta traha e schoolnan den un caminda unda tin poco hende cu poco probabilidad cu lo bay biba mas hende.
E posibilidad grandi ta cu hende no ta biba ey banda. Ningun momento mi ta contra pa nan traha school pero por ta cu si nan move e sitio unda nan kier traha e school na un bario mas pariba of un bario mas pabao of mas pa nord of mas pa suid lo tabata mihor situa y lo a duna mihor servicio na e poblacion. Mi no ta bisa cu e schoolnan cu a worde traha ta malo pero den mi concepto e por tabata mihor.
Señor Presidente, tambe mi kier sabi si ainda Bestuurscollege tin intencion of cu Bestuurscollege a chek e posibilidad di algun dia haya watercoolers pa nos schoolnan. Esaki no ta nada nobo. Si mi no ta kiboka 14 aña pasa placa a worde vota aki den pa watercoolers.
Mi colega Señor Alders a menciona esaki y ami tambe cu gusto lo kier mencioné.
Terrenonan di deporte pa school - laga mi yamé schoolvoetbal pasobra e ta un deporte cu mi ta gusta masha hopi y cu mi a hacié - mi kier a pidi Bestuurscollege pa haci tur loke ta posibel pa trece mas terreno pa deporte pasobra nos ta papia di hubentud malo. Nan ta cana y hasta kibra y destrui cos di tur hende. Tin biaha bo ta puntra bo mes pakiko nan ta hacie si nan tin otro caminda di bay. Pero nan no tin caminda di bay ni caminda di hunga. Telearuba no ta habri e ora ey pa nan por wak e show. Asina ta nan tin cu hunga den cura di cas. Na otro lugarnan tin institucionnan. Lastimamente aki nos no tin. Mi ta comprende cu Aruba ta chikito pero e no ta djé chikito cu nos no por haya un pida terreno rond di cada school of bario pa traha lugar di deporte pa e muchanan aki. Mi sabi cu e ta costoso. Mi sabi cu e ta duna dolor di cabes. Sinembargo mi ta pidi, asina leuw cu por, pa Bestuurscollege haci algo pa e muchanan aki. Esey ta tur pa educacion por lo pronto.
Señor Presidente, awor mi kier a bay over na un otro punto. Atrobe mi kier bisa cu mi no kier kritika ningun hende pero como cu mesun diputado ta den e liña aki mi kier a pidi, si ta posibel - mi no sabi si e persona enbolbi a pidi y mi ta pidi perdon si mi ta ofendé pasobra no ta mi intencion di haci esey - pero mi kier a weita na Bestuurskantoor, na Sekretarie por supuesto, cu un otro ambtenaar worde añadi den un rango basta halto y cu hopi experiencia cu bon educacion y bon prepará.
Eilandsekretaris ta sirbi nos tur di consehero y e ta humano y e tin dos man solamente. E tin mas o menos 8 ora di trabao normal fuera mi no sabi di su oranan liber. Pero e ta traha masha hopi pa cual mi ta sumamente contento y agradecido na djé.
Pero segun mi nos ta sobrecargé hopi biaha cu cosnan chikito.
Sigur otro hende por yudé prepara nan. Awor mi no ta bisa cu e dos mucha muhernan cu e tin aya den no ta competente. Mi no ta bisa esey.

Mi ta bisa sí cu e mester di un hende pa yudé prepara hopi trabaonan chikito cu é ta haci y sigur e aparato di Bestuurskantoor lo drey mas suave. Tin caso cu cartanan ayanan mes ta dura 3 of 4 dia promer cu nan yega nan destinacion pa motibo cu e sekretaris tin un cierto cantidad di toezicht pa haci riba hopi di e trabaonan.
Pero humanamente bo nò por verwacht pa e contesta tur di nan a pesar di cu e tin di haci esey. Pero e ta e persona cu nos tur ta yega core cerca djé, miembronan di Eilandsraad tambe, pasobra nan ta haya nan den tur clase di dificultad. E mester por tin suficiente tempo.
Señor Presidente, awor mi kier a papia un rato tocante Gezondheidsdienst. Aña pasá e persona kende mi ta reemplasa aki den Raad pa algun tempo, a trece padilanti e cuestion di dokter. E a trece padilanti tambe algo di iregularidades. Awor mi kier puntra si e registracion di medicina cu a worde duna na clinicanan di e dokternan di gobierno a tuma lugar. Si mi no ta mal informa, mi no a trece e number di P.B. pero tin un P.B. cu ta goberna e materia aki y cu ta bisa cu esaki ta obligatorio.
Riba un otro tema Señor Finck a papia algo y mi ta 100% di acuerdo cu hopi cos cu e a bisa. Mi ta kere cu si nos tin un ley y e no a worde cambia nos mester respeté. Si e ley t'ey nos tur mester cumpli cuné. Pasobra con Bestuurscollege kier impone verordening riba henter e poblacion of riba ambtenaar y nan mes ta faya di cumpli cu un verordening cual nan tambe ta cay bao di djé? A menos nan mester mira cu esaki worde cumpli cuné. Please, no laga e persona cu mi ta reemplasa bin atrobe pa contrae y reclama esaki atrobe. Ami ta reclamé awor. Tur reglamentonan mester worde cumpli cuné. Dia cu tin ambtenaar cu no ta dispuesto pa sigui e reglamentonan ta un caminda solamente e tin di bay - cas.
Tambe mi ta hacié pa un otro motibo. Mi ta hacié realmente pa proteha e dokternan nan bon nomber. Awe ora mi puntra, e diputado lo contesta mi. Pero mi ta keda liber y pueblo tambe ta keda liber pa kere loke nan kier. No mester ta asina. Bo mester proteha nan tambe. Si nan ta cumpli debidamente cu e reglamentonan ningun hende no por bisa mayan cu nan a haci esaki y esaya pasobra nan ta cumpli cu e reglamentonan. Pero si nan no ta cumpli cuné nos por kere kiko nos kier.
Mi no ta pensa malo di nan, pero tin biaha mi ta duda.
Tambe tin un post pa eerste hulp. En coneccion cu esaki mi pregunta ta si esaki ta un subsidie of un tegemoetkoming y a base di kiko. Nos ta haya un rapportage di con e ta worde gasta? Of ta f.600,-- a buena fé ta worde duna y si nan gasta mas ta bon y si nan gasta menos tambe ta bon?
En cuanto e bloedtransfussiedienst mi kier a sabi si e institucion aki ta di gobierno, si e ta privá, si e ta un stichting, si e ta worde gesubsidieerd of si e ta un donacion un bes pa aña.
Tambe mi kier sabi en cuanto e rontgenapparaten onderhoud etc., etc., te San Nicolas. Mi kier sabi cuanto biaha e apparaat famoso aki a worde usa. Ki dia tabata e promer biaha y ki dia tabata e di delaster biaha? E fecha no mester ta exacto, cualkier 6 luna ta bon.
Tambe nos tin cent pa ambtenaarnan cu ta yuda den e pelea contra alcohol. Mi kier sabi si e personanan aki ta traha na gobierno, si nan ta traha cu A.A., si nan standplaats ta na Gezondheidsdienst of na A.A.
Ami no kier sabi, mi kier pa Raad sabi pasobra ami sabi caba.
Señor Presidente, awor mi kier a papia un rato tocante e topico di cabrito. Mi ta bay haci un apelacion serio riba tur e miembronan di Eilandsraad irespecto di partido politico. Pasobra door di papia riba cabrito awe e par di voto pa e partido cu mi tin nos ta core risico di perde nan. Pero mi ta conciente di mi deber. Promer mi kier pa Bo sabi, Señor Presidente, cu mi ta bin di cunucu. Mi tata tabatin bestia y ami tambe tabatin y nos tin te ainda.

Mi kier pa Bo sabi, y Veterinaire Dienst por haci un investigacion con-huntamente cu Voorlichtingsdienst cu 90% di tenedornan di bestia, vee-houders na San Nicolas no tin un bender di terreno. Y nan tur hunto no tin 10 benderden henter San Nicolas. Mi conoce nan personalmente.
Mi sabi di ki mi ta papia. Nan no tin terreno. Tur mainta nan ta habri porta y laga bestia bay mondi. Pero no tin mondi mas na Aruba. Tempo cu ami a lanta unda cu ta Congo Weg awe, tabatin dos cas. Awe tin seis cien y pico mas, y lo bin mucho mas. Pero cada un di e casnan aki tin un cura cu un par di mata eyden, y cuanto bes ta pasa ami y otro hende cu na fin di luna, segun nos ta bisa, bo tin cu drama awa di wowo pa paga e awa cu bo ta usa pa cuida bo matanan pa tres cuater luna y den un solo anochi cu bo lubida di sera bo porta cabritonan sin doño - pasobra ora nan ta come nan no tin doño pero ora bo mata nan e ora e doñonan ta sali - wel e cabritonan aki ta bin y nan ta destrui tur cos pa bo. Mi no tin nada contra si un persona ta cría bestia. Pero sí mi ta bisa cu cada un di nos tin un cierto derecho. E tin derecho di cría bestia ami tin derecho di tin mata. Señor Presidente, mi derecho ta caba ora cu mi derecho ta cuminsa impone abuso ariba derecho di otro hende. Mi mag tin derecho di cría bestia pero mi no por bira un maldicion pa un pueblo. Tuma aki pa suid na Cumarebo. Tempo cu mi tabata mucha mi a haya e oportunidad di bishita aya nan, conoci pa un lugar masha nechi. Na aña 1954 mi a bay bek - un desaster completo. Nos tur ta papia di e pober hendenan cu tin algun cabrito, un cuater of cinco. Pero ora un hende tin 400 of 800 of 900 cabrito sin tin un bender di terreno bo no por papia di hende pober. Nos ta papia di esun pober cu ta cría bestia, pero nos no ta papia di cu di cada cabrito 50 pobernan mester wanta molester di e destruccion di e bestianan aki. Segun mi esaki ta un bon terreno pa Veterinaire Dienst combina cu Voorlichting. Hopi hende no sabi mucho cos di cabrito.
Tur cos cu nan sabi ta cu e ta cana riba cuater pía, cu ta peligrosísimo y cu e ta come tur cos cu ta mata y algun ta duna lechi y e ta masha bon den tayó. Pero cualkier hende cu sabi algo di bestia lo bisa bo cu un bestia di rasa ta come 1/4 parti di loke un di e restonan ta destrui pa mantene esakinan. E ta produci hopi mas carni y hopi mas lechi.
Bo por haya dobel of tripel cantidad di carni di e bestianan aki si nan ta sera pasobra mas un bestia ta cana ta musculo e ta cría.
E ta trece desaster den e isla y realmente e ta duna masha poco resultado. E bestianan aki no ta manera hopi hende ta bisa cu cachó ta morde nan. Cabrito no ta un bestia cu cachó ta mata con e kier.
Pa un cacho mata un cabrito masha cos mester socede si bo conoce cachó bon y cabrito bon. E bestianan aki ta destructivo pero nan ta casi indistructibel. Anan casi bo no por caba cu nan. Ta tiro den cabes so ta caba cu nan. Nos 21 miembro aki den mester apoya Bo como plaatselijke hoofd van politie pa protega e poblacion contra e cabritonan.
Y segun mi Voorlichtingsdienst y Veterinaire Dienst combina por haci un bon trabao. Nos no kier tin un isla bunita yen di kool y un isla yen di cabrito na mesun tempo. Aki ta of e cabrito of e kool; un di dos.
Bo no por spaar tur dos. Mi sabi cu e ta duro y e ta costa un paar di voto. Pero e ta costa boso un paar di voto, of ami anto, solamente na e hendenan cu ta tene cabrito, of e hendenan cu ta sufri molester di cabrito. Si nos laga e tema di cabrito y su destruccion afor di politico y nos wak é como un yudansa pa nos pueblo cu ta cria mata en general pa pueblo mes y pa e isla mes mi ta kere cu nos lo ta riba un bon caminda.
Si en caso aki den, nos 21, no por duna e apoyo anto mi no a bisa nada.
En cuanto e cuestion di turismo mi kier a mishi levemente cuné.
Señor Presidente, ta poco straño cu net awor cu turismo paga nos a reduci e suma pa turismo. Mi kier a pidi Bestuurscollege pa reconsidera ainda si nos por haya e medionan nos por tira un par di mil florin extra pa turismo.

Ta duel mi di weita cu e a worde reduci. Ta duel mi masha hopi, pasobra ta net awor e a cuminsa produci mescos cu mata. Net awor cu e mata a cuminsa crece bo ta stop di muhéle.
Señor Presidente, mi no kier kritika ningun hende pero mi kier a mishi cu un comentario chikito di Señor Mathew en coneccion cu Lago.
Ningun momento so mi kier kritika Señor Mathew pero e a haci un pregunta y segun mi e a haci esaki no conciente. E a puntra kiko Bestuurscollege a haci pa stop of pa mehora e lay-off na Lago. Mi ta puntra mi mes si e pregunta aki ta corecto. Segun mi aparte di scirbi un carta y yora cu Lago Bestuurscollege no mester traha mas. Segun mi esaki mester worde busca na Staten y no den Eilandsraad. Pasobra ta den e ontslagrecht of sea den e articulonan cu ta goberna esaki, den e arbeidsovereenkomst enz., articulo 1613 di P.B. te articulo 1629 di P.B., especialmente 1615 cu ta igual na 1639 di Hulanda of casi igual ta eyden e mester worde busca. Manera Señor Presidente sabi na Hulanda pa bo kita un hende sin motibo bo mester pidi permiso. Na Antiyas nos no conoce esaki. Ta net esey ta haci e diferencia den e leynan social di arbeidswetgeving entre Hulanda y Antiyas. Mi ta corda cu tempo cu esaki a worde trata e Minister di e tempo ey a bisa cu e motibo pa cual nan no kier haci esaki ta pasobra e islanan ta chikito y nan no kier a mara e tablon mucho hopi. Ademas na Hulanda si bo zeg af ontslag y e persona aki bay y yega su cas lo mi mester bisa cu e mentalidad di e Antiyano ta asina frega cu e lo no bay traha mas. E ta prefera di keda afor.
Esaki no ta casualidad; ta intencionalmente. Mi kier pidi e miembronan di Staten aki den si nan por a haci algo en cuanto esaki.
Pero sí mi kier pidi Bestuurscollege, si en caso e ta necesario y si nan ta haya prudente, pa nan hala atencion di Gobierno Central en cuanto esaki. Mi no ta kere cu nos mester yora cu Lago y scirbi carta pa pidi nan pa reconsideracion. Segun mi a yega e momento pa acerca Landsregering y pidi nan trece e ontslagrecht manera e mester ta.
Esey lo ta mihor.
Tambe, Señor Presidente, mi kier a haci un peticion. Mi kier pidi algun cos tambe. Lo mi kier a hala Bestuurscollege su tino en cuanto lo siguiente. A para bira awor aki cu tur hende cu tin un poco sushedad ta cohé y bashé den domeingrond, tur parti na Aruba; manera auto bieuw y stoof bieuw. Por ta cu tin hende ta weité como welvaart pasobra tin hopi auto bieuw na canto di caminda. Pero no ta asina. Esaki ta un señal di sushedad. Tur caminda cu bo pasa, especialmente domeingronden, ta pata pata di sushedad, y hopi di nos ta culpabel di esaki.
Nos kier haci hopi cos pa nos isla pero nos ta crea un stortplaats cada 300 meter. Esaki no por y pesey mi ta pidi atencion di Bestuurscollege y atrobe mi kier bisa cu Voorlichtingsdienst por haci un bon trabao den esaki.
Awor mi kier menciona algo mas cu segun mi merece atencion di Bestuurscollege. Señor Presidente, e lagoen pabao di Plasa, banda di pabao, cierto temponan durante e aña tin un holor masha desagradabel. Nos tin é banda di e hotelnan tambe. Mi ta comprende cu nan ta trahando un solucion. Ke ubo di e solucion aki? Semper mi a puntra mi mes, y mi sabi masha poco di ley, si Bestuurscollege nunca a haci nada den e asunto aki, pasobra no solamente e ta hole stinki pero e lugar ey mester worde haci limpi. Un walkway promenade mester worde traha.
Un lugar nechi mester worde traha unda cu bo por sali anochi keiro.
Nos mester hacié un atraccion. Pero manera e t'ey e no ta ningun sorto di atraccion. Pesey mi ta pidi atencion di Bestuurscollege den esaki.
Na San Nicolas tambe algo a hala mi atencion. Mi conoce San Nicolas masha bon pasobra mi ta di aya. Un dia tardi mi tabata keiro aya banda y mi a dal den un Greathillweg, un Grotebergweg y un Seroegrandiweg.
Mi á puntra mi mes kende ta loco, ami of esun cu a pone e nombernan pasobra basicamente sin ta linguista, sin ta pretende di sabi mihor cu tur hende, nan tres kier meen mescos.

Segun mi nombramento di e cayanan of barionan na San Nicolas cu e nombernan aki lo mi no yama nan insulto. Si tabata un esfuerso pa kita algo di nos cultura of di nos pueblo mi ta hayé fout. Pa mi ta un sorpresa masha grandi, un lugar cu mi conoce como Zapato di lodo, awor e yama Bottomhillweg. Ami como Arubiano den mi mes pais no sabi unda mi ta bay. Esakinan ta fout. Mi no ta kere cu e a worde haci cu mal intencion. Mi ta kere sí cu e ta zona un poco straño. Nos tin un Sabastraat. Nos tin un St. Maartenstraat, antes e mainstreet di San Nicolas. Nos no tin un di St. Eustatius. Podiser despues nos por pone un. Tin hopi di e lugarnan pinturesco na Saba, St. Eustatius, St. Maarten, Bonaire of Corsow. Hasta e ta sirbi den cierto forma den educacion di nos yiunan. Ora nan puntra kiko ta St.Eustatius bo por splika nan y bo por splika nan tur e otronan. Esaki ta un fuente di saber pa nan. Y nos mester hacié tambe den nos idioma. Mi no ta kere cu ta berguensa pa un Arubiano pidi pa den su pais e cayanan worde nombra na Papiamento. Tambe Señor Presidente, mi ta protesta, pero no fuerte, contra e cambiamento di e nomber di San Nicolas pa e nomber ironico di Holland Town. Aki den y pafor mi a tende hopi hende yama San Nicolas, Village. Esey no ta berdad. Tin un parti di San Nicolas cu ta worde considera como Village. Tin un otro cu ta worde considera Bloemendorp. Tin un otro Kerosene Town. Tin hopi bario na San Nicolas, pero e ta keda San Nicolas. Si e bario di negoshi cu ta masha sushi mes y masha vies lo worde haci limpi y si nan kier yamé Holland Town es ta e krenchi mainstreet, anto laga nan. Pero no benta e nomber di San Nicolas afor pa recohe Holland Town. Al resumo e ta un inhusticia pa e hendenan cu a biba eynan semper. Pa di dos e ta un nomber hasta pa hala atencion descrimatorio. Nan ta bisa cu ta pa malo nan a hacié. Señor Presidente, mi ta pidi cu Señor Presidente, mi ta pidi cu urgencia pa Voorlichtingsdienst cuminsa un campaña di re-educacion di nos pueblo. Hopi di nos hendenan Islariberñonan, Bonereanonan, Curazoleñonan y Arubianonan te awe no sabi cu nan nan tin cierto derechonan of cierto debernan. Por ehempel nan no sabi, a menos cu un hende bisa nan, cu nan por pidi un beurs pa nan yiu of cu tin cierto cosnan cu nan por haya. Hopi di nan no sabi cu nan yiunan por haci un keuring of e por pasa un test pa cierto educacionnan mas leve.

~~Segun mi esaki mester ta trabao di Voorlichtingsdienst kende mester~~ bisa e hendenan cu tin clinica pa muchanan chikito, cu nan sabi cu nan por bay Maatschappelijke Zorg pa cierto cosnan, cu nan sabi cu bao di cierto circumstancianan nan por haya ayudo financiero. Nan mester sabi esakinan. Nan mester sabi unda nan ta para. Algun di nan ta kere cu nan tin cierto derecho riba cierto cosnan mientras tanto cu ta un privilegio y vice-versa. Nos mester re-educa nos pueblo, no cu mi ta considera nos pueblo bobo aunke mi a tende awe tardi sonidonan den e sentido di cu hendenan cu no sabi di lesa ni scirbi, onalfabeet, mester tin berguensa. Esey no ta berdad. Hopi homber drechi no sabi lesa ni scirbi. Re-educacion di bo pueblo nunca por ta un berguensa. Esaki mester ta un deber di parti di gobierno.

Tambe mi tabata kier, si ta posibel, pa e 1/4 ora di Voorlichtingsdienst worde haci mas largo, por ehempel 1/2 ora, y destina pa un otro cos. Por ehempel, mi no ta experto y mi no ta pretende di ta, pa onderwijzers re-educa nos pueblo den e sentido di por ehempel cuanto di nos miembronan aki den sabi cu na Aruba tin un mata cu ta florea cu yama Nebuha. Ningun di nos sabi. Ami sabié. Cuanto di boso a yega di weita un mata cu yama Macubari. Kibrahacha sí boso a weita. Tin hopi mata aki na Aruba cu hopi hende no sabi di nan. Nos muchanan ta siña algo di nan na school. Pero hasta nos cu ta hende grandi no sabi nadá di nan. Por ehempel tin hopi biaha nos ta kritika waterleiding pero nos no tin un idea con e trabao ey ta sinta den otro. Hopi biaha nos ta kritika gobierno pero nos pueblo no sabi con e departamentonan ta sintá den otro.

Ta nos deber di splika nos hendenan. Nos ta haci e trabao di gobierno y e ta yuda e hendenan aki haya loke ta di nan. Mi ta kere cu esaki ta trabao di Voorlichtingsdienst.
Mi ta masha contento y agradecido di tende cu un miembro a trece padilanti pa haci un cambio, un limpiesa, di e edificio di Maatschappelijke Zorg. E no ta na ami pa trece e por menor pero sí mi kier a bisa cu en berdad e lugar aki ta den mal estado. Mi a comprende cu na aña 1957 - 1958 e departamento en cuestion a bay aya pa poco tempo.
E poco tempo ey a bira mas cu 10 aña.
Mi ta comprende e situacion financiero di gobierno. Mi ta comprende cu bo no por lanta traha asina. Pero mi kier haci un splikacion chikito.
E lugar aki en berdad ta den mal estado, hopi for di orde, y no pa falta di verf. E dak a yena y mi no ta kere cu ta conviniente pa renobé.
Nan a renobé un biaha caba y e a tuma basta cent. Pa gobierno duna bon servicio ta necesario pa nan duna un mihor edificio.
Mi ta kere cu e diputado di e departamento ey lo por duna nos un mihor splikacion di esey.
Riba verkeer lo mi kier bisa algo, Señor Presidente, pero no hopi.
Masha poco mi kier bisa.
Cuanto bes mi a puntra mi mes - mi sabi cu finansas ta poco malo - si no tabata posibel pa e caminda cu ta bin noord, na altura di Ponton ey no por worde duna dos desembocadura, un riba Weststraat y un riba Emmastraat. E ora ey e fluho di trafico den Noord por worde eleva sin congestiona aki dilanti di Juancho Irausquinplein bay suid na Boerhavestraat. Un biaha mas mi no ta pretende di ta experto riba trafico.
Tambe mi a puntra mi mes lo siguiente. Antes Kloosterweg, awe Dominicanessenstraat bay ariba, patras di hospital, crusa y sali na Sabana Blanco, ya Nassaustraat a caba. Awe Nassaustraat ta un bottle neck.
Mi no sabi si Señor Presidente of un di e miembronan por a yega di pasa ey banda 12'or di merdia of atardi 6'or, pero especialmente cuarto pa 8 di mainta. E trafico eynan ta masha pisá.
A bira asina leuw cu e distancia di Zoutmanstraat pa unda ami ta biba ta tuma mi 20 minuut y mi por cané den 6 minuut. Pesey mi ta pidi, si ta posibel. pa haci un estudio pa alivia e trafico.
Na San Nicolas ta poco mas mihor pasobra eynan bo por pasa Zeewijk of bo ta pasa Pastoor Hendrikstraat. Bo no tin mester di pasa Bernhardstraat.
Pero aki unda cu bo bay bo tin cu pasa den Nassaustraat. Awor ey mi a trece padilanti un punto unda cu mi a bisa cu mi ta completamente di acuerdo cu cierto expresionnan di Señor Finck en cuanto respet pa orde y pa e reglamentonan cu nos tur mester sigui. Mi ta mantene esey.
Awor tin un caminda cu mi no ta eens cuné, es ta unda cu e a bisa cu nunca e kier ta den un partida cual ta abusa di e chikito etc. Foei!
Awe mainta na varios ocasion kritika a worde lansá na Bestuurscollege.
Ami tambe ta kritika pero tin biaha kritika ta poco fastioso pasobra kritika a worde lansa door di bisa cu tin un cierto corant y e a aparece. Mi no kier haci propaganda pa ningun corant y mi no kier ataka ningun di nan tampoco pero mayor parti e corantnan aki no ta scirbi berdad. Pasobra e ta depende for di cual fuente nan a hayé.
Hopi biaha e no ta from the horses mouth. Tin biaha nan a hayé langs de lange weg y nos conoce Aruba pasobra e ta un comunidad chikito y di un boca pa otro e ta crece. Cuminda di un boca pa otro ta bira chikito pero noticia no.
Tambe ta depende di e ideanan of e mentalidad di e persona cu ta scirbié. Un poëta forsosamente ta scirbi algo heredá.
Tin hopi tipo di prensa. Tin prensa cu por duna nan comprador cu ta pagé. Tin prensa cu ta aki por nada y ta hinca rincor den pueblo.
Pa ser exacto tin cuater tipo di prensa.
Mi ta menciona 2.

Prensa di conkistador y e prensa di cobarde loke ta skirbi loke e no ta tribi di bisa. Naturalmente tin masha hopi punto cu por worde toka aki. Cu hopi di nan mi no ta eens y cu hopi di nan mi ta eens. No ta asina cu mi ta dje chikito di mente cu mi no por aprecia ora un hende tin algo bon. Pero ora cu un persona ta cualifica nos di hopi scuma poco chocolati ami ta bisa ni scuma pasobra holor no ta gorda cabrito.
Awor, Señor Presidente, mi ta yega na un punto mucho mas serio.
Mi kier papia di e charla di un ambtenaar di Voorlichtingsdienst.
Lo mi no bay den detayes. Bestuurscollege a duna su contesta y pa mi ta un caso cabado. Pero mi kier papia personalmente awor aki.
Mi opinion personal ta cu e ambtenaar aki - si bo a scucha loke e a bisa - no a bisa nada cu ami como Arubiano no sa sinti. Hopi biaha nos tambe tin sintimento di hipocresía. Nos ta gustoso cu e a bisé pero nos no ta tribi di bisé. Segun mi cada Arubiano cu ta sinti su mes Arubiano, nacionalista y no chauvinista, tambe lo kier expresa e palabranan. Por ta e no a haya e ocasion ni e corahe.
Señor Presidente, na e diputado di turismo lo mi kier dirigi e siguiente pregunta of sugerencia. Por ta e ta cay bao di Haven- en Loodsdienst. tambe. Nos tin un pier aki y e tin un nomber. E no yama Bali pier. Primeramente lo mi kier a mira e nomber ey restaura pa motibonan turistico. Di dos mi kier sabi si e ta propiedad privá di e N.V. of si e tin erfpacht of si e a worde bendi na djé of si e a worde duna na contract voor het leven of e ta na huur perpetua. Mi a weita cos masha straño pasa aya riba. Si mayan bin un companía por ta mi mes ta duna cent, mi no sabi, pa cuminsa algo cu mi por duna gobierno un mihor oferta pé huur é si otro comunidadnan tambe tin chens. Of esey a bira verkregen recht?
Señor Presidente, mi no por a caba di hari awe mainta pasobra nos ta worde cualifica y acusa di tira santo den bista di pueblo of den wowo di pueblo. Y como cu mi sabi cu tin un scarsedad enorme di santo aki na Aruba e 12 aña di tiramento di santo den wowo di pueblo nos no por a hala e santonan afor pasobra nos tabatin bon negoshi.
Openbare Werken a haci un bon trabao cu e santo.
Señor Presidente, awe mainta ora nos a cuminsa tabatin hopi kritika pa banda di oposicion y hasta mi ta bisa cu ta nan deber y nan bon derecho. Di nos banda tambe nos tin algun kritika. E unico cos cu mi no a haci ta elogia Bestuurscollege. Mi no por tampoco pa motibo cu ami tambe a spera mas cos di e begroting aki. Mi tabatin masha hopi deseo y nan no a worde cumpli. Por ehempel mi kier weita mas school mas caminda. Mi kier weita e beachnan worde haci limpi mas bunita. Afijn, masha hopi cos mi a desea y nan no a worde realisa por lo menos nan no ta aki riba. Pero pa e poco cu sí a worde cumpli cuné, danki y te den segundo ronde.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst tot vanavond acht uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, bij het aanhoren van zovele eloquente betogingen van mijn collega's aan deze kant over de ontwerp-begroting van het jaar 1969, rest mij niet veel meer om eraan toe te voegen. Ik kan echter niet nalaten om een integrale blik te werpen op deze begroting. Deze hoofdbegroting bestaat uit 12 hoofdstukken, die inhouden een aparte dienst of diensten. Bekijken wij deze afdelingen afzonderlijk, dan zien wij, dat de duurste afdeling, de afdeling Volksontwikkeling is, met f.10.962.036,-- en de goedkoopste, de post: Eigendommen, niet voor openbare dienst bestemd, met een uitgave van f.264.108.

Dat volksontwikkeling de duurste uitgavepost is, kan ik wel begrijpen, want in alle landen die in vrede leven, is deze post groot.
Een land in oorlog heeft als grootste post, de Defensie, zoals bijvoorbeeld Israël. Gaan wij iets dieper in de Volksontwikkeling, dan bemerken wij, dat op de ontvangstenpost een bedrag van f.108.750,-- is en van dit bedrag is het grootste gedeelte schoolgelden van het middelbaar onderwijs, namelijk een bedrag van f.60.000,--.
Deze heffing is gebaseerd op P.B.-1952 no. 162. Ik zou graag van de gedeputeerde van Onderwijs willen vernemen, hoeveel leerlingen het middelbaar onderwijs volgen, ook zou ik graag willen weten, hoeveel dit is per klas. Als wij verder bij paragraaf 2, gewoon lager onderwijs kijken, dan zien wij voor het bijzonder lager onderwijs een post, namelijk 2.10.04.0.04 met een bedrag van f.50.000,-- vergeleken met het vorig jaar f.25.000,--, dus het dubbele. Het betreft: vergoeding van uitrustingskosten van 20 onderwijzers. Ik wil daarom van de gedeputeerde van Onderwijs willen vernemen, hoeveel contracten er al getekend zijn van deze genoemde 20 onderwijzers. Ook zou ik willen weten of de naar Aruba komende onderwijzers met de gedeputeerde hebben gesproken, gedurende zijn reis naar Nederland.
Bij paragraaf 3: buitengewoon lager onderwijs, bij het openbaar onderwijs post 2.10.05.0.37 zien wij een bedrag van f.3.500,-- voor repatriering van 1 onderwijzer en gezin. Ik zou graag van de gedeputeerde van Onderwijs willen vernemen of er voor deze weggaande onderwijzer reeds een ander voor in de plaats is gekomen of zal komen.
Ook zou ik willen weten of er verwacht kan worden, dat er niet meer zullen repatrieren, in verband met de grote ontevredenheid van de onderwijzers.
Verder wil ik in het algemeen vragen of het bedrag voor overwerk niet te laag is in vergelijking met andere ambtenaren. In verband hiermede wil ik even vragen waarom het zolang moet duren voordat de mensen hun geld krijgen voor overtime. Soms, volgens mededeling duurt het meer dan zes weken. Misschien is mijn bron van inlichtingen niet zo goed, daarom zal ik het graag van de heer gedeputeerde willen vernemen.
Verder merk ik, dat er bij de L.T.S. in Oranjestad al een administrateur aanwezig is. Ik zie in het overzicht van bezoldigingen en toeslagen van ambtenaren en salarissen van arbeidscontractanten op bladzijde 18, dat er twee staan geraamd dit jaar.
Is er een tweede administrateur bedoeld voor de L.T.S. te San Nicolas? Want zover ik heb vernomen, moet daar de direkteur zelf de administratie voeren van deze school en daarbij ook les geven.
Het resultaat hiervan is natuurlijk, dat er een grote achterstand komt in de administratie van deze school. Indien het antwoord bevestigend is, dan moet ik dit toejuichen. Indien Uw antwoord ontkennend is, dan raad ik U aan, dit zo spoedig mogelijk te onderzoeken.
Ook wil ik weten hoe het staat met de besprekingen over een cursus voor het lassen dus bij de L.T.S. Ook over de cursus voor het Horecafbedrijf? Bij paragraag 11, lichamelijke opvoeding en sport staat op post 2.10.19.0.46 een bedrag van f.100.000,-- geraamd, hetwelk net als de vorige jaren aan de Aruba Sport Unie wordt verstrekt.
Natuurlijk is dit toe te juichen, dat voor de bevordering van de sport zo'n bedrag wordt geraamd. Of het te hoog of te laag is, kan ik niet weten. Daarom zou ik gaarne van de betrokken gedeputeerde willen horen, of het Bestuurscollege een controle kan voeren, om te weten wat er allemaal met dat geld gedaan wordt. Komen zij daarmee uit of houden zij over? Indien het mogelijk is, kan dan te zijner tijd aan ons een rapport gezonden worden, waarin staat wat er zo allemaal met het geld gedaan wordt. Ook wil ik vragen of er in de toekomst meer gedaan zal worden aan athletiek?
Tot zover over het duurste hoofdstuk in deze begroting.

Bij de goedkoopste afdeling, dus eigendommen, niet voor openbare dienst bestemd, zie ik, dat er daar een voordelig saldo voorkomt. Dit komt voornamelijk door het huren van huizen, gronden, erfpachtsrecht enz.
Ik wil echter vragen waarom post 2.02.01.1.66 voor grondbelasting het bedrag honderd procent lager ligt, dan de voorlopige rekening van 1967? Waaraan is dit te wijten? Kijken wij verder bij de andere afdeling, dan zien wij, dat bij hoofdstuk 1, algemeen beheer, in het Memorie van Antwoord onder algemeen staat aangegeven, dat de kosten van het wagenpark kunnen worden verminderd, indien het aantal automerken wordt beperkt.
Nu wil ik aan de betrokken gedeputeerde vragen hoeveel automerken er dan voorkomen in het wagenpark nu. Bij hoofdstuk IV: Volksgezondheid staat een nadelig saldo aangegeven van twee miljoen gulden, een groot bedrag. De ontvangsten bedragen ongeveer f.250.000,--, waarvan het grootste gedeelte komt door de vergoeding van de aan de Nederlandse Antillen bewezen diensten, namelijk een bedrag van f.100.000,--..
Over deze f.100.000,-- zegt de Memorie van Toelichting, dat het Land f.40.000,-- per jaar aan het eilandgebied vergoedt en dat er een verzoek is van het Bestuurscollege aan het Land om het bedrag te verhogen tot f.100.000,--, wat dus nu op de begroting staat. Nu zou ik van de betrokken gedeputeerde willen vernemen, of zij al antwoord heeft gekregen op het verzoek van het Bestuurscollege, dus of het Land reeds heeft geantwoord. Indien ja, wat heeft het Land geantwoord?
Onze fraktievoorzitter heeft gisteren uitvoerig gesproken over hoofdstuk 5. Alleen wil ik vragen of het Bestuurscollege akkoord gaat met de procedure bij de openbare aanbesteding bij Water- en Energiebedrijf.
Naar wij zijn ingelicht werd werk gegund aan een aannemer die een alternatief heeft ingediend op het bestek, terwijl in het bestek zelf geen alternatief is toegestaan. Ik heb toevallig een voorbeeld, namelijk bestek no. 5, dienstjaar 1968, handelende over de levering van de p.c.c.-buizen, ten behoeve van de afdeling waterproduktie.
Volgens informatie, zouden helemaal geen p.c.c.-buizen zijn geleverd.
Kan het Bestuurscollege mij mededelen of dit waar is? Indien ja, waarom?
Ook aan andere aannemers is medegedeeld, dat het werk gegund is voor een alternatief. Ook zou ik graag willen vernemen, hoe de procedure was bij de planning voor de aanbrenging van de airco's in deze zaal.
Is het onderhands aanbesteed of werd er maar van een aannemer prijs aangevraagd? Bij hoofdstuk VIII, Economische aangelegenheden, met een nadelig saldo van bijna een miljoen, zie ik bij post 1.08.06.0.10 een P.M.-raming staan, namelijk voor opbrengst van Aruba-bordjes.
Ook zou ik graag willen vernemen wat dat voor bordjes zijn. En hoe denkt men opbrengst te krijgen van deze bordjes? Bij hoofdstuk IX: Arbeids- en Maatschappelijke Zorg, bij post bezoldigingen, post no. 2.09.01.0.01 zie ik, dat er bij deze dienst een bode en een commies a zijn toegevoegd.
Mijn vraag is, wat de aanleiding is geweest om deze commies a te ramen op deze begroting en wat zijn werkzaamheden zullen zijn.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan stellen, dat deze ontwerp-begroting officieel al niet juist is, aangezien bepaalde verwachtingen van het College, onder andere ten aanzien van rioolbelasting die nu een retributie is geworden en ten aanzien van de rentebepaling op de achterstallige belastingen, die nu feitelijk op een meer reële 10% vastgesteld werd door de Raad, achterwege zijn gebleven.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER H.R.DENNERT</u>: Mijnheer de Voorzitter, bij een begrotingsbehandeling is het de gewoonte om niet alleen vooruit te zien, dus niet alleen naar het komende jaar, maar ook om een blik te werpen op het afgelopen jaar, om de gebeurtenissen van het afgelopen jaar de revue te laten passeren.

En zodoende kan men komen tot een bepaalde conclusie voor wat betreft het beleid dat gevoerd is en dan kan men, daarop afgaande, zich een voorstelling maken van wat de toekomst zal brengen. Zo wil ik dan ook een blik achterom werpen op het jaar 1968. En ik zal beginnen met mijn conclusies.
Zelden, Mijnheer de Voorzitter, in haar geschiedenis heeft het autonome eilandgebied Aruba op bestuurlijk gebied zo'n triest jaar meegemaakt. Het was een jaar van grote verwarring. Er was verwarring in het Bestuurscollege, welks beleid (voor zover men nog van een beleid kan spreken) totaal verward was.
Er was verwarring in de Eilandsraad, en er was verwarring bij de bevolking, die zich afvroeg of men nog wel een bestuur had.
Een jaar van politieke onmacht, een jaar van sociale en maatschappelijke onrechtvaardigheid en vooral ook een jaar van onbarmhartigheid, Dat is een hele lijst, als ik die zo opnoem, een triest geheel.
En ongetwijfeld, Mijnheer de Voorzitter, als ik dit gezegd heb, zal mij verweten worden, dat ik hier destruktieve kritiek uit.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, wij uiten geen destruktieve kritiek. Wij uiten kritiek op de destruktieve handelingen en beleid van dit Bestuurscollege. Ik zou ook nog willen zeggen, leugenachtig beleid van dit Bestuurscollege. Maar het is dan ook niet zonder zorg dat ik dit alles moet concluderen. Ik doe dit niet om wille van de politiek.
Ik ben er, zelfs als lid van de oppositie, helemaal niet trots op dat deze conclusie getrokken moeten worden en ik ben er veel minder blij mee, het gaat hier immers om Aruba. En het is Aruba die hier onder lijdt. Ik wil gaarne deze conclusies met enkele voorbeelden illustreren:
Nemen wij het geval van een ambtenaar bij de Plantsoenendienst die maanden na zijn benoeming en in diesttreding geen salaris kon ontvangen omdat er geen kredieten hiervoor beschikbaar waren. Dit is vorige jaar gebeurd. Waarom waren er geen kredieten hiervoor beschikbaar gesteld, Mijnheer de Voorzitter? Omdat er verwarring heerste in het Bestuurscollege? Men kwam laat met het voorstel om deze kredieten beschikbaar te stellen en toen men er mee kwam toen heerste er verwarring in de Eilandsraad, want een lid van de regering-steunende partijen verliet de zaal en de vergadering kon weer niet doorgaan.
Ik noem U gevallen van het ontslag van verschillende arbeiders bij Dienst voor Openbare Werken en Haven- en Loodsdienst.
Gevallen van ontslag van mensen die een lange tijd in dienst zijn, die goed werk verricht hebben en die dan ontslag krijgen waarin staat dat men geen redenen opgeeft voor dit ontslag.
Ik wil U noemen het ontslag van twee tewerkgestelden bij de Werkverschaffing op 24 december 1968. Deze mensen waren aangenomen in afwachting van een besluit van het Bestuurscollege. In het algemeen verwacht men dat in zulke gevallen er een continuiteit is van de praktijk en dat deze mensen dus tewerkgesteld zouden blijven. Maar alweer vanwege verwarring in het Bestuurscollege werden deze mensen toch weer ontslagen.
Als laatste geval van personeelsbeleid wil ik U noemen het geval van de benoeming van een ambtenaar tot rekenplichting ambtenaar. Deze ambtenaar verzet zich hiertegen en gaat naar de ambtenarenrechter.
Wat doet het Bestuurscollege? Men trekt dan deze benoeming weer in.
Mijnheer de Voorzitter, ik vraag nu, waar blijft het prestige van dit Bestuurscollege als ik deze dingen opnoem?
Ik ben niet destruktief als ik hier kritiek oplever. Dit is een schandaal zoals het nu gaat.
Mijnheer de Voorzitter, al deze gevallen tonen niet alleen het gebrek aan prestige en gebrek aan een richting beleid van het Bestuurscollege maar ze scheppen bij de ambtenaren en arbeiders vooral, ook het gevoel van een gebrek aan rechtszekerheid. En er is niets fnuikender voor een werkerscorps dan gebrek aan rechtszekerheid.

Het schept verdriet en angst. Want al is er een materieel ambtenarenrecht, iets wat tot heden ten dage zijn groot voordeel heeft bewezen in tegenstelling tot wat de heer Yarzagaray beweerd heeft, toch is het niet prettig wanneer er een soort "kat en muis" met je gespeeld wordt.
Maar de arbeider heeft geen materieel arbeidersrecht. Daar speelt willekeur een grote rol.
En daar is het waar men zijn haat en nijd kan botvieren. Op de hoofden van de kleine man. Ik zou mij er voor wachten, Mijnheer de Voorzitter, deel uit te maken van een Bestuurscollege dat deze dingen op zijn geweten heeft. Want deze dingen vallen toch ten name van de leden van dit College en wanneer men zich wil verschuilen achter de rokken van de partijraad, dus de partijraad wil het, daarom moet het gebeuren, dan komen wij terecht bij het algemeen bekende "befehl ist befehl", een principe dat door de wereld als onaanvaardbaar is verklaard.
Een andere zaak, waar ik wat langer bij wil blijven stilstaan en die ik zeer ernstig opneem is de epidemie van het intrekken of weigeren van onderstanden en van kaarten voor vrije geneeskundige behandeling, die Aruba nu in zijn greep heeft en waarbij vooral de vrije geneeskundige behandeling mijn aandacht heeft.
Het is werkelijk een epidemie, want waar je ook gaat hoor je van mensen wiens kaart voor vrije geneeskundige behandeling is ingetrokken of van mensen die, wanneer zij zo'n kaart aanvragen, botweg geweigerd worden.
Ik wil er van uitgaan dat hier geen politiek in het spel is. Ik ben er echter van overtuigd dat juist het omgekeerde het geval is en dat politiek hier wel degelijk een zeer grote rol in speelt, maar nogmaals, ik wil er van uitgaan dat de politiek hierbij geen rol speelt.
Ik wil er van uitgaan dat hierbij zuiver zakelijke motieven een rol spelen. En wat zijn deze zakelijke motieven dan?
Mijnheer de Voorzitter, ik weet het niet, ik kan mij daar geen oordeel over vormen, want op een desbetreffende vraag in de huishoudelijke vergadering antwoordt het Bestuurscollege letterlijk: "De eisen voor vrije geneeskundige behandeling worden samengevat in de on- of minvermogendheid" van de verzoeker, die wettelijk ter beoordeling staat van het Bestuurscollege. Nu zou ik gaarne willen vernemen van het Bestuurscollege wat haar richtlijnen zijn omtrent de on- of minvermogendheid van iemand. Want dat is wat men bedoeld had te vragen en de vraag op zichzelf is duidelijk genoeg namelijk vele leden wilden vernemen aan welke eisen men moet voldoen om voor vrije geneeskundige behandeling in aanmerking te komen en wat het beleid van het Bestuurscollege in deze is".
Het antwoord hierop, wat ik al genoemd heb, is geen antwoord. Daarom stel ik deze vraag wederom aan het Bestuurscollege en ik hoop er deze keer wel een antwoord op te krijgen. Maar in afwachting van het antwoord wilde ik het volgende opmerken. Hier heeft men nu een van die gevallen waarbij de barmhartigheid om de deur komt kijken en waar men kan tonen begrip en liefde te hebben voor de medemens, begrip voor zijn vorming en achterland voor zijn zogenaamde existeren in deze wereld. En daarom heb ik gezegd dat ik er van uit wil gaan dat in deze zaak de politiek geen rol speelt.
Het Bestuurscollege schrijft in haar brief dd. 13 november 1968, bijlagen bij de notulen van de Eilandsraad van Aruba over 1968 no. 90 agendanummer 11504 de volgende zeer wijze en ware woorden:"daar een vaste groep, ongeacht de economische situatie vooralsnog ten laste van de Arubaanse Gemeenschap zal blijven komen".
het betrof hier extra kredieten voor onderstanden maar dit geldt ook voor vrije geneeskundige behandeling.
Deze woorden kan men, als men wil, ook op een kwalijke manier uitleggen, maar ik doe dit niet, integendeel. Op de openbare vergadering van de Eilandsraad van 25 november 1968 heb ik juist verklaard dat ik het hier helemaal mee eens was.

Want het is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat er een bepaalde vaste groep mensen is, die altijd ten laste van onze gemeenschap zal komen.
Dit is inhaerent aan (wat ik al genoemd heb) hun vorming, hun achterland (en met achterland bedoel ik omgeving en beschavingsmilieu) en hun "zijn" in de wereld. Er zijn mensen die nooit met het geld dat ze verdienen uitkomen, hoe zij het ook proberen en wat zij ook doen.
Er zijn mensen, die tegen hun beter weten in, hun inkomsten verspillen.
Er zijn mensen, die tengevolge van bepaalde karakterfouten en verslaving aan bijvoorbeeld alcohol chronisch in de armoede leven, al hebben zij werk of andere inkomsten. Bij de beter gesitueerden geeft dit aanleiding tot bepaalde conflicten, bij de kleine man, onder wie ik vooral de arbeiders indeel, leidt dit tot uitgesproken armoede en daardoor tot zorg, verdriet en verkommering.
En hier komt de barmhartigheid aan te pas. Want de aanvrager van een kaart voor vrije geneeskundige behandeling kan inderdaad vallen buiten de richtlijnen, wat die ook mogen zijn, van het Bestuurscollege en als ik dit zeg bedoel ik natuurlijk NET buiten de richtlijnen.
Maar dat wil niet zeggen dat hier geen armoede en nood heersen om de vorengenoemde redenen.
En dat is wat er op het ogenblik gebeurt. Geen politieke spel, zuiver zakelijk: je valt buiten de richtlijnen dus je krijgt geen vrije geneeskundige behandeling. En dit is in vele gevallen onbarmhartig, Mijnheer de Voorzitter, dit is in vele gevallen geen rekening houden met de menselijke realiteit.
Een voorbeeld: een weduwe met drie kinderen, waarvan er één werk heeft en de andere twee nog op school zijn heeft als enig inkomen haar weduwenpensioen a raison van f.35,-- per maand. Zij heeft een kaart voor vrije geneeskundige behandeling voor haar en de twee kinderen die nog op school zijn. De zoon verdient als losse arbeider ongeveer f.50,-- per week. Plotseling krijgt ze te horen dat deze kaart wordt ingetrokken en wat is de reden? Er zijn anderen die het meer nodig hebben als zij.
Mijnheer de Voorzitter, ik ken een man, die slechts zijn ouderdomspensioen als inkomen heeft en wiens kinderen allemaal werk hebben en van een grote welstand genieten en van deze man wordt de kaart voor vrije geneeskundige behandeling die hij bezit niet ingetrokken. Ik wens ook niet dat hij ingetrokken wordt, want ik ken de omstandigheden.
Maar dit is niet eerlijk. Wat met deze weduwe gebeurd is, is onbarmhartig al mocht het zo zijn, dat zij buiten de richtlijnen van het Bestuurscollege valt, hetgeen ik betwijfel, maar ik ken die richtlijnen niet. En het is niet alleen onbarmhartig, dit is onrechtvaardig.
Vandaar dat ik het in het begin van mijn redevoering had over sociale en maatschappelijke onrechtvaardigheid en onbarmhartigheid. En dit was maar een voorbeeld er zijn er ettelijke meer. Er zijn ettelijke gevallen aan mij door geestelijken en door medici verteld en ettelijke gevallen zijn mij direkt door de personen zelf verteld.
Ik wil dan ook ten sterkste pleiten voor een meer humane benadering van deze zaken. In elk geval wacht ik met belangstelling het antwoord van het Bestuurscollege af.
Mijnheer de Voorzitter, datgene wat echter bij ons als partij de druppel was die de emmer deed overlopen en het was geen kleine druppel maar op zichzelf een emmer vol, dat was de beruchte causerie, die op 30 oktober van het vorige jaar door een ambtenaar gehouden is in de uitzending van de Arubaanse Voorlichtingsdienst,via Telearuba. In een resolutie heeft onze partij daar krachtig stelling tegen genomen.
De verwarring was toen in het Bestuurscollege en in de partijen die dit Bestuurscollege steunen praktisch totaal. Tegenstrijdige verklaringen werden toen afgelegd en het hoofd van de Arubaanse Voorlichtingsdienst heeft zich in een daaropvolgende uitzending categorisch van deze causerie gedistancieerd.

Alleen het Bestuurscollege bleef weer twijfelen door gebrek aan coordinatie en gebrek aan beleid. En maar aanleiding van vragen gesteld in de huishoudelijke vergadering omtrent deze causerie blijft het Bestuurscollege nog steeds twijfelen, want er kwam in de Memorie van Antwoord geen duidelijk antwoord. Het Bestuurscollege zegt namelijk in de Memorie van Antwoord op de vraag "of de betrokken ambtenaar namens het Bestuurscollege sprak" het volgende: ten aanzien van bedoeld programma was het Bestuurscollege als zodanig niet op de hoogte van de vorm waarin het programma zou worden gepresenteerd. Categorisch willen wij dan ook stellen, dat de presentatie-vorm van het omstreden programma onze goedkeuring niet kan wegdragen".
Mijnheer de Voorzitter, dat is geen antwoord op de vraag. De vraag was of de ambtenaar namens het Bestuurscollege sprak. En dan gaat het niet om de presentatie-vorm, maar dan gaat het om de inhoudt van de causerie. Maar om in te gaan op deze presentatie-vorm wil ik het Bestuurscollege pertinent vragen waarom deze presentatie-vorm haar goedkeuring niet kan wegdragen. Is het misschien omdat de coulissen op de achtergrond niet correct beschilderd waren? Of was het omdat de betrokken ambtenaar zat terwijl hij had moeten staan of Mijnheer de Voorzitter was het omdat de betrokken ambtenaar geen zogenaamde turtle-neck-shirt aan had?
Met spanning wacht ik op het antwoord hierop af.
Maar ik heb nu de volgende pertinente vraag aan het Bestuurscollege. Keurt het Bestuurscollege de inhoud van deze causerie goed? Hierop verwacht ik een pertinent antwoord en wel in de eerste ronde en ik hoop niet dat men zich er van af zal maken met te zeggen dat men een schriftelijk antwoord zal geven, want met schriftelijke vragen en antwoorden hebben wij al slechte ervaringen genoeg en dit is een beleidskwestie die het Bestuurscollege mondeling moet kunnen beantwoorden, in deze vergadering. Mijnheer de Voorzitter, eind 1968 hebben wij een zogenaamde logeergastenbelasting gecreëerd.
Onze fraktie was fel tegen deze belasting gekant en wij zijn het nóg. Nu echter doet er zich het volgende voor: ik verneem namelijk uit de krant en uit gesprekken dat vanwege bestaande contracten sommige hotels deze belasting niet aan hun gasten kunnen opleggen, dus vanwege bestaande contracten. Deze hotels zullen deze belasting echter wél moeten betalen, want zij zijn de belastingschuldigen. Hierdoor zouden de winsten van de hotels kleiner worden, dus ook de winst van de Aruven.
Nu vraag ik me af of deze belasting aftrekbaar is van hun winst. Gaarne zou ik hier van het Bestuurscollege een antwoord op hebben. Indien deze belasting wel aftrekbaar is, wil ik tevens weten waarom wel. En indien hij niet aftrekbaar is, wil ik ook weten waarom niet. Om duidelijk te zijn wil ik nogmaals herhalen: het gaat dus om bestaande contracten, waarbij dus de mensen een waarborgsom gestort hebben.
Wat de Volksgezondheid betreft, wil ik het volgende naar voren brengen. In de huishoudelijke vergadering is gezegd dat de raming van het aantal districtsgeneeskundigen foutief is. Geraamd zijn namelijk 5 districtsgeneeskundigen, maar het moeten er 6 zijn. Het antwoord van het Bestuurscollege hierop is (en denk erom, mijns inziens was dit slechts een eenvoudige vraag) ik citeer: De opmerking betreffende het aantal districtsgeneeskundigen is ons niet duidelijk, aangezien zowel in het overzicht van de bezoldigingen van de ambtenaren als in de toelichting op de betreffende post (2.04.01.0.01 het geraamde aantal districtsgeneeskundigen 5 is. Mijnheer de Voorzitter, stel U voor. Het Bestuurscollege kan niet eens het aantal districtsgeneeskundigen tellen. Hoe moeten wij dan staan tegenover deze ontwerpbegroting, die voor ons ligt en waarin alleen maar tellingen voorkomen. Want, Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege staart zich blind op haar eigen foutieve raming.

Men behoeft slechts haar raming van het aantal districtsgeneeskundigen, van het jaar 1968 te zien, en dit staat op bladzijde 23 gewone dienst van de Memorie van Toelichting, naast de huidige raming namelijk 6 districtsdeskundigen in 1968 en 5 in 1969. Maar ik kan het begrijpen, Mijnheer de Voorzitter, want in haar wijsheid bij de grote dingen zoals bijvoorbeeld het opstellen van de reserve-, kas- en verrekendienst, en U hebt al gehoord dat onze fraktieleider hierover ernstige vragen gesteld heeft, houdt zij zich niet bezig met de kleine dingen zoals het tellen van de districtsgeneeskundigen.
Het enige kleine waarmee dit Bestuurscollege zich bezig houdt, is de kleine man, van wie zij wel telt, hoeveel zij zonder opgaaf van redenen, op onrechtvaardige wijze, kan ontslaan.
Maar gaarne wil ik in dit geval het Bestuurscollege helpen. Haar raming voor 1968 van het aantal districtsgeneeskundigen, namelijk 6, was juist. De raming voor 1969 namelijk 5 is niet juist. Temeer omdat er op dit moment in de vacature Paradera is voorzien.
Ik zal tellen, Mijnheer de Voorzitter: Noord, Paradera, Oranjestad, Savaneta, Santa Cruz en San Nicolas.
Dus er zijn 6 districtsgeneeskundigen, 6, en niet 5. Het feit dat de districtsgeneeskundige van Oranjestad, geneeskundige 1ste klas is, heeft daar niets mee te maken. Hij is ook districtsgeneeskundige. Namelijk van het district Oranjestad. Overigens komt het woord districtsgeneeskundige in de bezoldigingsschaal niet voor.
Daar wordt gesproken van geneeskundige met toestemming tot het uitoefenen van particuliere praktijk of van geneeskundige eerste klas met toestemming tot het uitoefenen van particuliere praktijk.
Nu heb ik van de heer Leo gehoord vanmiddag dat Paradera geen district is. Dit doet aan mijn hele redenering niet af. Als je twee artsen hebt die in een district werken dan heb je twee districtartsen.
Ik hoop dat het nu aan het Bestuurscollege duidelijk is dat haar raming van het aantal districtsgeneeskundigen van het jaar 1969 niet juist is. Ook ik zou willen vragen, net als de heer Leo of ik te weten zou kunnen komen hoe het nieuwe, laten wij het noemen medische district Paradera uit zal zien. Als het mogelijk is zou ik het gaarne zien uitgetekend op een kaart.
Over de bouw van een dienstwoning voor de districtsgeneeskundige te Paradera, of als er particulier een geschikte woning gevonden kan worden, wil ik het Bestuurscollege vragen of daaraan gewerkt wordt.
Want er is een dokter voor Paradera benoemd en deze dokter zal in Paradera moeten wonen, want een districtsgeneeskundige moet in zijn district wonen, artikel 4 P.B. 1918 no. 13.
Gaarne verneem ik van het Bestuurscollege wat hieraan nu gedaan wordt, want, ik herhaal, de districtsgeneeskundige te Paradera is benoemd.
Mijnheer de Voorzitter, ik wilde ook gaarne vernemen waarom het krediet voor de ambtenaar in algemene dienst, voorkomende in de Personeelsstaat van de administratie bij de Gezondheidsdienst, en die thans niet werkzaam is bij deze dienst, beschikbaar dient te blijven.
Is het omdat men, nu dat een ander persoon al anderhalf jaar de funktie van administrateur van deze dienst waarneemt, tot de conclusie gekomen is dat deze persoon niet deugt voor dit werk, en dus een andere ambtenaar in algemene dienst bij de Gezondheidsdienst zal detacheren, of is het omdat de ambtenaar in algemene dienst die daar werkte, en nu daar nu niet werkzaam is de kans loopt om bijvoorbeeld door deze Eilandsraad daar weer werkzaam gesteld te worden.
En indien inderdaad een nieuwe ambtenaar in algemene dienst bij de Gezondheidsdienst zal gedetacheerd worden zou het misschien een persoon kunnen betreffen die reeds enige ervaring heeft op het gebied van de medische administratie?

Ik vraag dit, Mijnheer de Voorzitter, omdat bij de dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg, geraamd is een hoofd b (non-actief), en het krediet voor het salaris voor dit hoofd b (non-actief) is niet eens P.M. geraamd. Gaarne een antwoord hierop.
Bij post 2.04.04.0.63 werd gevraagd in de huishoudelijke vergadering wat momenteel gedaan wordt aan de gele-koorts-muskieten-bestrijding. Uit het antwoord in de Memorie van Antwoord leid ik af dat er slechts controles plaats hebben. Dat was niet de bedoeling van deze vraag. De bedoeling was om te weten te komen of men de eventueel aanwezige gele-koorts-muskiet wel bestrijdt of niet bestrijdt.
Aruba was al eens gele-koorts-muskieten-vrij. Na een hernieuwde, zogenaamde besmetting met of invoer van deze muskiet, meen ik dat men concludeerde dat het niet doenlijk was om Aruba vrij te houden van deze muskiet. Is dit nog steeds het beleid van het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, over de gratis verkrijgbare inenting tegen tetanus, waar ik zo voor gepleit heb, en die het Bestuurscollege mij bij monde van gedeputeerde Leest beloofd heeft, wil ik het niet meer hebben, want ik word toch met een kluitje het riet in gestuurd. En als ik er nu weer een redenering over zou houden, zal er wel weer een spitsvondig antwoord op komen. Ik blijf er bij dat er gratis verkrijgbare inenting tegen de tetanus moet zijn, omdat dit van eminent belang is voor de volksgezondheid.
Ook over het te sluiten contract met de huidarts wil ik het niet meer hebben. Ook daar word ik steeds met een kluitje in het riet gestuurd. Eerst was het dat men dit in studie had, nu is het dat men hierover binnen afzienbare tijd een beslissing neemt, en het volgend jaar zal het wel zijn dat men bijna klaar is met het beslissen.
Ik wil nu terugkeren tot het beleid van dit Bestuurscollege zoals dat tot uitdrukking komt in de begroting van 1968 en 1969.
~~Kapitaaldienst post 4.07.01.0.89, zie begroting Dienst voor Openbare~~ Werken bladzijde 13 Verkeer en Vervoer Wegen en Riolen.
Dit, Mijnheer de Voorzitter, is de beroemde post waar onze fraktie bij de begrotingsbehandeling 1968 de begroting sluitend gemaakt heeft. Hoe? Omdat er op de begroting van de Dienst voor Openbare Werken. f.700.000,-- minder geraamd was aan ontvangsten dan de totalen van de corresponderende posten op de hoofdbegroting.
Het Bestuurscollege wilde toen echter niet horen van het sluiten van de begroting en men zei dat het de bedoeling was om voor dit bedrag de aan te leggen wegen openbaar aan te besteden. Zoals U weet, Mijnheer de Voorzitter, is bijna nog niets aanbesteed en men hoopt het nog steeds te doen. In de Memorie van Antwoord bij de begroting van Dienst voor Openbare Werken staat dat het Bestuurscollege voornemens is aan te besteden:
reconstructie gedeelte weg Oranjestad-Santa Cruz voor f.300.000,-- begroot en reconstructie en asfaltering weg Oranjestad-Paradera, de be-- beroemde weg van de heer Leo voor f.200.000,-- begroot.
Aanbesteding heeft reeds plaats gehad voor de brug in de Vondellaan, begroot voor f.65.000 en de brug in de grote weg te Mahuma, begroot voor f.75.000,--.
Wat wil nu het geval? Er is op de begroting 1969 een post bij gekomen namelijk 4.07.01.0.50, saldo per begin van het dienstjaar f.1.281.877,-- Van het oorspronkelijk begrote bedrag van f.1.409.000,-- is dus overgebleven f.1.281.877,--
Er is dus uitgegeven f.187.123,--. Dit bedrag is dus aan Dienst voor Openbare Werken overgedragen.
Ik neem aan dat het bedrag van f.500.000,-- van hoofdstuk VII paragraaf 1, gewone dienst ook overgedragen is aan de Dienst voor Openbare Werken. Dan is in totaal aan de Dienst voor Openbare Werken overgedragen f.687.123,--.

Volgens de begroting van de Dienst voor Openbare Werken moest deze dienst f.1.200.000,-- ontvangen, namelijk aanleg en onderhoud van wegen en rioleringen. De wegendienst van de Dienst voor Openbare Werken heeft in het jaar 1968 dus maar voor 58% ontvangen van wat het toekwam.
En dan zijn daar improductieve lonen en leegloop.
De wegendienst heeft dus maar voor 60% gewerkt. Dit is een ernstige zaak, vooral wanneer men wil beweren dat deze post op de Kapitaaldienst in 1968 verhoogd is om de heersende werkeloosheid te helpen verlichten.
En dan om de gedeputeerde van Dienst voor Openbare Werken voor het televisiescherm te moeten horen beweren dat dit Bestuurscollege de wegenbouw zo voortvarend aanpakt met een verwijt aan het vorige Bestuurscollege toe. Maar om de verwarring te vergroten, of om het gebrek aan beleid te maskeren, worden niet eens de bedragen op de voorlopige rekening 1966 en de begroting 1967 vermeld, waar deze in de begroting 1968 wel vermeld staan. Door dit grote overschot, dus het saldo aan het eind van het dienstjaar, zou de begroting 1968 gesloten zijn, maar het Bestuurscollege blijft volharden en hevelt het bedrag over naar 1969 en raamt er nog wat bij ook namelijk f.622.000,--
Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, waarom is dit zo gegaan?
Gaarne zou ik van het Bestuurscollege een specificatie willen hebben van het saldo per einde van het dienstjaar f.1.281.877,--. Met een specificatie bedoel ik welke wegen er niet aangelegd zijn.
Mijnheer de Voorzitter, U weet dat men in een begroting vindt een kolom voorlopige rekening 1966, voorlopige rekening 1967 dan een kolom begroting 1968 en dan een kolom die dubbel is, begroting 1969.
Nu wil ik het volgende vragen, Mijnheer de Voorzitter, Moet het cijfer dat in de kolom begroting 1968 staat hetzelfde cijfer zijn als dat welk in de begroting 1968 staat? Ik geloof van wel, Mijnheer de Voorzitter.
Ik meen dat er hier voorschriften voor zijn. Maar al zijn er geen voorschriften hiervoor dan verbieden althans eerlijkheid en waarheid om dit te doen. Als iemand een begroting leest en hij krijgt een vergelijkingcijfer van 1968 daarna dan hoeven er niet eens redenen voor te zijn.
Ik neem, Mijnheer de Voorzitter, kapitaaldienst. Titel B. Bladzijde 14 en 15. Volkshuisvesting. Als men de eerste post neemt, 3.06.03.0.53, dan ziet men bij begroting 1968 een streep.
Bij begroting 1969 ziet men f.15.000,--.
Mijnheer de Voorzitter, die streep moet zijn f.25.000,--, want in de begroting 1968 Volkshuisvesting staat f.25.000,--.
Op diezelfde bladzijde, de laatste post bij saldo voor einde van dienstjaar staat begroting 1969 f.171.900,--. Sla ik mijn begroting 1968 op dan staat daar voor diezelfde post saldo voor einde van het dienstjaar en een P.M. Op de volgende bladzijde bij de post 4.06.03.0.50 staat begroting 1968 f.111.826. Sla ik de begroting 1968 dan staat daar niet f.111.826,-- maar daar staat f.98.767,--. Mijnheer de Voorzitter, ik zal U niet verder lastig vallen hiermee, want er zijn talloze voorbeelden.
Neemt U bladzijde 18 en 19 van de reserve- kas- en verrekendienst dan heb je ook zo'n fout. Saldo per einde van het dienstjaar begroting 1968 f.2.380.437. Het moet zijn f.2.350.620,--.
Bij post 5.03.01.1.98, saldo einde van het dienstjaar f.5.417.357,-- moet zijn f.5.637.034,--.
Mijnheer de Voorzitter, dat is wat de heer Oduber bedoelde toen hij het hedenmorgen had over het gemanipuleer met cijfers van dit Bestuurscollege. Dat is wat ik bedoel met een leugenachtig beleid.
Wij worden hier gewoon voor de gek gehouden maar wij laten ons niet voor de gek houden.
Resten mij nog enkele algemene opmerkingen.
Tot onze grote ontsteltenis hebben wij dit jaar kunnen horen en lezen van enkele ongevallen met dodelijke afloop door het eten van vuurwerk, het beruchte Raspa Bill.

Ik wilde graag in deze Raad het verzoek doen om nog meer regulerend op te treden bij het geven van vergunning tot de verkoop van vuurwerk bij de jaarwisseling. Ik weet dat het een gewoonte, een traditie is om bij de jaarwisseling vuurwerk af te steken. Laten wij dit dan maar op slechts één dag doen namelijk op oudejaarsdag en nacht om zodoende letterlijk het oude jaar weg te knallen.
Een ander gevaar, Mijnheer de Voorzitter, zijn de bromfietsen. De wijze waarop met deze vehikels gereden wordt is ten hemel schreiend. Hele wedstrijden worden er soms 's avonds in de Nassaustraat gehouden waardoor levensgevaarlijke situaties ontstaan. Ik heb dit persoonlijk ettelijke malen meegemaakt. Kan ook hier niet op de een of andere manier strenger regulerend opgetreden worden of kan er niet meer controle gehouden worden? Ik wil gaarne iets hierover horen.
En dan tot slot het volgende: het komt herhaaldelijk voor dat wij extrakredieten voteren in deze Raad. Dat zal het komende jaar ook wel weer gebeuren. En telkens moeten wij horen of wij "vooruitlopende op een daartoe strekkende begrotingswijziging" dit krediet beschikbaar willen stellen.
Wanneer zullen wij, na anderhalf jaar verwarring, eindelijk eens deze begrotingswijzigingen zien? Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik denk wel dat ik, nadat zoveel leden al gesproken hebben, vanavond kort kan zijn.
Voordat ik hier dieper op inga wil ik een verzoek doen aan de gedeputeerde van de Haven- en Loodsdienst. Ik wil hem verzoeken dat hij zoveel mogelijk wanneer hij vragen beantwoordt, om antwoorden te geven die tenminste op de waarheid berusten.
Mijnheer de Voorzitter, als hij ons geen antwoorden kan geven die op de waarheid berusten, dan verzoek ik hem tenminste het betrokken hoofd van dienst te raadplegen. Als hij dat niet kan doen, laat dan één van de andere gedeputeerde voor hem antwoorden.
Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats, sprekende over de salarisregeling, hebben wij bepaalde vragen gesteld in de huishoudelijke vergadering en men heeft een zeer nietszeggend antwoord gegeven.
Men zei, dat de raming van de post van salarisherziening welke op hoofdstuk 12 van de gewone dienst is opgebracht gebaseerd is op een minimum salarisverhoging. Deze minimum verhoging zou voor gehuwde ambtenaren f.360,-- per jaar bedragen. Nu wil ik het Bestuurscollege iets vragen. Ik zou graag willen weten wat de Landsregering gedaan heeft in dit geval. Ik wil het Bestuurscollege ook vragen hoe ver het Bestuurscollege is met de voorgenomen salarisherziening en wanneer wij kunnen verwachten dat het Bestuurscollege zal overgaan tot invoering van een nieuwe salarisherziening.
Mijnheer de Voorzitter, verleden jaar had ik gevraagd of het Bestuurscollege een of ander idee had over het in het leven roepen van een continu-toeslag voor degenen die in continu-dienst waren.
Men heeft mij geantwoord dat men een brief aan de Landsregering had gestuurd hierover.
Ik heb het aan de Landsregering gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, en de Landsregering heeft nergens een brief van het Bestuurscollege van Aruba kunnen vinden hierover.
Kan dit misschien op een misverstand berusten, Mijnheer de Voorzitter. Als zo'n brief werkelijk werd gestuurd aan de Landsregering, Mijnheer de Voorzitter, kan U ons de datum geven wanneer dit gebeurd is of misschien de nummer van de brief? Dan kunnen wij de Landsregering vragen wat ermee is gebeurd.
Mijnheer de Voorzitter, de zogenaamde stuurman-motoristen, die bij de Haven- en Loodsdienst werken krijgen een toeslag, een zogenaamde "shift-differential".

Maar wanneer zij ziek worden of wanneer zij met verlof of met vakantie gaan, dan verliezen zij de "shift-differential". In tegenstelling met de Lago waar de "shift-differential" wordt doorbetaald.
Ik wil het Bestuurscollege verzoeken indien het mogelijk is dit bedrag door te blijven betalen, want dit is een gedeelte van het salaris van deze mensen geworden.
Mijnheer de Voorzitter, het antwoord dat het Bestuurscollege gegeven heeft in verband met de lay-off kwestie van de Lago is een zeer raar antwoord. Het is een antwoord dat duidelijk laat zien dat het Bestuurscollege niet weet waarover zij spreekt. Mijnheer de Voorzitter, ik heb hier een pamflet in mijn hand maar ik ga het niet helemaal voorlezen. Het komt van de Independent Oil Workers of Aruba Grensweg 3, San Nicolas, januari 14 1969, getiteld, "Eliminacion trabao den proces".
Dit werd ondertekend door de heer Frans Lodewijk Maduro, presidente.
Mijnheer de Voorzitter, dit is net het tegenovergestelde van hetgeen het Bestuurscollege in haar antwoord zegt.
Ik wil niet zeggen dat het Bestuurscollege de Lago kan dwingen om geen mensen meer te ontslaan.
Ik denk dat het beter op haar plaats is wanneer de Regering in de Staten de goedkeuring van voorgenomen concessies aan de Lago ter sprake brengt. En dit zal ik ook doen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, iemand die deel uitmaakt van de partijen, die het Bestuurscollege steunen, heeft een andere mening dan het Bestuurscollege hierover. Ik wil mijn pamflet graag aan het Bestuurscollege aanbieden, want dit is net het tegenovergestelde, dan kan de Raad tenminste hierdoor de waarheid te weten komen.
Mijnheer de Voorzitter, over straatverlichting wil ik het Bestuurscollege vragen of het niet mogelijk is om, nadat zoveel jaren hier gevraagd wordt voor verlichting voor wijken, zoals Congoweg en Majoor de Bruinewijk, Savaneta en misschien nog andere, over te gaan tot het uitvoeren hiervan.
Mijnheer de Voorzitter, vooral over Majoor de Bruinewijk en Rooi Congo heb ik verschillende klachten gekregen van mensen die daar wonen. Kwajongens gooien met stenen op de huizen en tegen de ramen. Als er misschien verlichting was, dan zou dit probleem opgelost kunnen worden.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de wegen wil ik het volgende onder de aandacht van het Bestuurscollege brengen. Ik denk dat de volgende wegen een reparatie hard nodig hebben. De Lagoweg. Hoe staat het met de verlenging van de Lagoweg, welke al zovele jaren toegezegd werd?
Zijn de grote problemen nog niet opgelost? Wanneer kunnen wij verwachten dat er hier een eind aan zal komen? Ook de weg naar Rooi Hundo heeft reparatie nodig, Mijnheer de Voorzitter. De weg die voor de Emanuel kapel loopt is een weg die veel gebruikt wordt door mensen die naar de kapel gaan op zondag en ook 's avonds. Ik denk dat het Bestuurscollege zeker iets hieraan kan doen om verbetering hierin te brengen. De weg naar Fontein, Palisiaweg, Weg Seroe Preto, Weg Seroe Blanco, weg naar Brazil en Zeewijk, die zijn allemaal wegen die in een zeer slechte toestand verkeren. Ik hoop dat de betrokken gedeputeerde dit in overweging kan nemen. Mijnheer de Voorzitter, op Curacao bijvoorbeeld, heeft men een prioriteitslijst opgesteld, wat betreft de verharding, het repareren en de uitbreiding van wegen.
Kan ons Bestuurscollege dit ook niet doen? Waar ligt het aan, Mijnheer de Voorzitter? Ligt de schuld bij Dienst voor Openbare Werken of ligt het aan de onkunde van de gedeputeerde?
Graag wil ik dit vernemen.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Dennert heeft al hierover gesproken maar toch moet ik de geachte gedeputeerde Lacle zeggen, dat ik het antwoord dat hij gisteravond gegeven heeft op de wegen die zouden worden aangelegd, wel kon verwachten van zijn collega, Dominico Guzman Croes, maar niet van hem. Tot nu toe heeft hij altijd de waarheid gesproken, tenminste dat denk ik.

Dus gaarne zou ik verzoeken dat hij eerst een en ander hierover laat onderzoeken en dat hij een degelijk antwoord aan de Raad geeft. Er werd aangehaald, dat de weg naar Paradera hieronder zal vallen en iedereen weet dat dit bedrag f.700.000,--, dat op de begroting stond voor de weg naar Paradera, pas daarna werd opgebracht door het geachte lid Daniel Leo, die steun van de Partido Patriotico Arubano had gekregen.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de Vrije Zone ben ik zeer blij dat het Bestuurscollege heeft toegezegd dat men spoedig zal beginnen met de uitvoering van deze werkzaamheden. Echter wil ik wel onder de aandacht van het Bestuurscollege brengen dat het vissershuis van Rancho jarenlang gebruikt werd, in de omgeving waar de Vrije Zone zal komen, voor het ankeren en vastmaken van de boten.
Wanneer wij overgaan tot invoering van de Vrije Zone dan wil ik het Bestuurscollege vragen om een plaats vrij te laten voor het gebruik van dit vissershuis zodat men steeds hun boten daar kan ankeren in de omgeving. Anders moeten zij misschien naar de Palm Beach gaan of ergens in de haven, waar er geen plaats is.
Mijnheer de Voorzitter, ik zie dat het Bestuurscollege een Havenmeester heeft benoemd, nadat wij dit in de huishoudelijke vergadering hadden gevraagd. Er is wel iets vreemds, Mijnheer de Voorzitter. Deze man heeft bijna een jaar waargenomen voordat het Bestuurscollege tot benoeming tot hoofd overging. Ik heb een en ander gevraagd en ik ben tot de ontdekking gekomen dat de benoeming, alhoewel deze de steun van het Bestuurscollege had, tegengehouden werd door een zekere mijnheer Milo Croes, een lid van de partijraad van de Arubaanse Volks Partij, die boos was omdat de Havenmeester hem een keer bij het Havenkantoor gezegd had dat hij daar niet met de radio moest spelen. Ik moet het Bestuurscollege wel zeggen, dat wanneer het Bestuurscollege een besluit neemt, ongeacht welke partijraad hiertegen is, het besluit toch uitgevoerd moet worden.
U bent verantwoordelijk aan de Eilandsraad en niet een lid van de partijraad.
Ik heb ook gehoord dat dit het Bestuurscollege erg duur zal kosten, want hij wil ook hoofd Algemene Zaken worden. Ik hoop dat de leden van de combinatie op hun standpunt zullen blijven staan en dit niet laten doorgaan. Het is mijn mening dat voor deze post iemand nodig is die juridisch het Bestuurscollege kan helpen en bijstaan met hun werkzaamheden.
Mijnheer de Voorzitter, ik had ook gevraagd hoe het stond met de plannen voor de bouw van een hotel van 650 kamers. Ik weet niet hoe dit hotel genoemd zal worden. Ik heb wel verschillende stukken gelezen hierover. Ik heb verschillende praatjes gehoord hierover. Ik hoorde de naam noemen van een zekere mijnheer Simmons. Ik heb de naam van een zekere Lawrence gehoord, eigenaar van een hotel in Miami, en ik heb ook verschillende andere namen gehoord. Ik wil het Bestuurscollege vragen of er vastomlijnde plannen zijn voor dit zogenaamde hotel van 650 kamers en hoe het staat met de financiering daarvan. Weet het Bestuurscollege iets hiervan? Is die klaar of is het de bedoeling dat de financiering plaats vindt via de Landsregering of via Nederland of via de plaatselijke banken.
Als het door kan gaan moet ik wel zeggen dat wij niet concreets hierover hebben gehoord van het Bestuurscollege. Ik weet niet of het een vergissing is maar ik heb wel vragen hierover gesteld in de huishoudelijke vergadering maar ik heb geen antwoord hierop gekregen.
Ik zou van het Bestuurscollege willen vernemen of het Bestuurscollege besprekingen heeft gevoerd met de Lago omtrent plannen die Lago heeft voor de bouw van een hotel aan de Rodgers Beach.
Als de Lago niet bij het Bestuurscollege is gekomen, waarom neemt dan het Bestuurscollege niet het initiatief om met de Lago te gaan spreken? Volgens een woordvoerder van de Lago wil de Lago slechts definitieve toezegging, desnoods schriftelijk, hebben van het Bestuurscollege, dat er niet verder gewerkt zal worden aan fosfaatontginning.

Als de Lago deze toezegging kan krijgen dan zal zij bereid zijn een hotel te bouwen. Mijnheer de Voorzitter, laten wij ons zelf niet voor de gek houden. Niemand hier op Aruba wil vandaag in een fosfaatmijn gaan werken. Er zijn zeer weinigen, die dit willen doen. Als wij een hotel kunnen krijgen, dat niet aan zoveel mensen employment kan geven als de fosfaat-ontginning, waarom kunnen wij dan onze medewerking niet geven aan de Lago voor de bouw van dit hotel. Als wij te lang wachten, dan zal de Lago misschien zeggen dat zij geen interesse meer heeft.
Mijnheer de Voorzitter, kan het Bestuurscollege ons een overzicht geven van de overeenkomst tussen de mensen die de nutriculture farm gaan runnen, en het Bestuurscollege?
Verder wil ik het Bestuurscollege feliciteren dat zij eindelijk een beslissing heeft genomen die al lang genomen moest worden.
Mijnheer de Voorzitter, ik had ook gevraagd hoe het staat met de mogelijkheid om een steigertje te bouwen voor de vissers van Savaneta. Ik heb als antwoord gekregen dat er twee kleine vissersteigers zijn aangelegd door particulieren. Daar heb ik niets mee te maken, Mijnheer de Voorzitter. Ik wil weten of het Bestuurscollege bereid is dit aan te leggen voor de vissers van Savaneta. Ik kan mij nog herinneren, toen de heer Guzman Croes in de oppositie was, dat hij altijd hiervoor had gevraagd. Nu dat hij gedeputeerde is wil ik hem vragen of het niet mogelijk is om het Bestuurscollege nu zijn steun te geven om dit te verwezenlijken.
Mijnheer de Voorzitter, de kade van de vissers van Brazil is totaal aan stukken geslagen. Het bestaat bijna niet meer. Men kan het niet meer gebruiken. Kan het Bestuurscollege de kade misschien voor deze mensen herstellen? Jarenlang hebben zij hem gebruikt en nu kunnen zij hem niet meer gebruiken.
Mijnheer de Voorzitter, zoals U gezien hebt heb ik enige vragen gesteld over het dokprojekt. Het dokprojekt is iets dat heel mooi luidt, als het op waarheid berust. Daarom heb ik deze vragen gesteld en ik ben zeer dankbaar voor de antwoorden, die ik gekregen heb, vooral het laatste antwoord. Mijnheer de Voorzitter, deze vragen waren niet volledig en daarom wil ik nu enkele vragen hieraan toevoegen, zodat wij een meer uitgebreid idee kunnen krijgen van wat dit allemaal inhoudt.
Op mijn eerste vraag heeft het Bestuurscollege geantwoord geheel namens de S.E.K.A. Ook wordt medegedeeld dat dit een onderneming is, die zich richt op de exploitatie van bunkerstations ten behoeve van de scheepvaart met bindingen met de Griekse tankvaartmaatschappij en de Griekse luchtvaartmaatschappij.
Mijnheer de Voorzitter, welke Griekse luchtvaartmaatschappij? Is dat de Olimpic Airlines of is het een andere luchtvaartmaatschappij?
Kan het Bestuurscollege ook zeggen welke tankvaartmaatschappij.
Is het de Heleniclines Incorporated of is het een of andere soortgelijke maatschappij, die de naam van Heleniclines pleegt te gebruiken?
Mijnheer de Voorzitter, welke van de mensen van de direktie van de grote maatschappijen zijn hierbij betrokken? Graag zou ik hierover meer inlichtingen van het Bestuurscollege willen krijgen.
Bij vraag drie staat dat het bedrag, dat de S.E.K.A. wil investeren op Aruba 10 miljoen dollar bedraagt. De financiering geschiedt door S.E.K.A. uit eigen middelen. Heeft het Bestuurscollege een garantie van deze middelen of bestaan deze middelen uit tweedehand stof die de waarde zal worden gegeven van 10 miljoen dollar?
Op vraag 5 hebben wij als antwoord gekregen dat indien het later nog zal worden weggesleept dit voor de S.E.K.A. een verlies zal betekenen van circa 4 1/2 miljoen dollar aan investeringen, afgezien daarvan zijn door het Bestuurscollege nog een aantal aanvullende garanties overwogen waar omtrent in dit stadium van de onderhandelingen echter geen mededelingen kunnen worden gedaan.

Waarom niet, Mijnheer de Voorzitter? Is men niet naar Londen gegaan om besprekingen te voerenmet de direktie om aan de Nederlandse Regering de nodige garanties vóor te leggen zodat de Nederlandse Regering een degelijke beslissing kon nemen? Of is dit misschien voor iets anders geweest? Graag wil ik weten welke garanties het Bestuurscollege precies opgaf.
Mijnheer de Voorzitter, op vraag 19 werd geantwoord, dat in september 1968 twee leden van het Bestuurscollege, de gedeputeerden van Welvaartszorg en Haven- en Loodsdienst naar Londen zijn gereisd om aldaar besprekingen te voeren met de S.E.K.A. en haar technische adviseurs etc. Als wij dit verder doorlezen krijgen wij een idee dat alles in kannen en kruiken is. Maar wij herinneren ons de toespraak gehouden door gedeputeerde Max Croes, vóór de televisie nadat hij van Londen was teruggekeerd, waar hij gezegd heeft dat het niet zeker was, hoever de resultaten waren en dat over 6 maanden meer gegevens zullen worden gekregen. Heeft het Bestuurscollege intussen andere gegevens gekregen en welk standpunt neemt het Bestuurscollege op het ogenblik in?
Mijnheer de Voorzitter, bij vraag 11 hadden wij gevraagd of de gedeputeerde bij minister Bakker in Nederland is geweest. Wij kunnen ons allemaal herinneren dat wij in de Amigoe hebben gelezen dat één van de gedeputeerde, namelijk gedeputeerde Guzman Croes, aan de A.N.P. gezegd heeft dat hij met minister Bakker had gesproken over de autonomie van Aruba en dat hij geprotesteerd had tegen de gang van zaken.
Nu antwoord het Bestuurscollege dat één van de gedeputeerden zijn opwachting heeft gemaakt bij de gevolmachtigde minister. De bespreking met minister Bakker heeft niet plaats gevonden. Wie moeten wij nu geloven, Mijnheer de Voorzitter, het antwoord van het Bestuurscollege of het bericht in de Amigoe? Ik denk niet dat het Bestuurscollege hierop antwoord zal geven, want iedereen weet wie het antwoord heeft opgesteld en wie de verklaring aan de A.N.P. heeft afgelegd.
~~Er wordt ook gezegd bij vraag 12 dat door S.E.K.A. eerst de principiële~~ uitspraak omtrent de financiering wordt afgewacht.
Mijnheer de Voorzitter, welke financiering? Heeft het Bestuurscollege niet in een vorig antwoord reeds gezegd, dat de S.E.K.A. klaar is met haar financiering? Waarop moeten wij nu wachten? Zijn deze geen tegenstrijdige antwoorden, Mijnheer de Voorzitter?
Of bedoelt het Bestuurscollege iets anders hiermee?
Mijnheer de Voorzitter, als U geduld hebt, dan wil ik het laatste stuk helemaal lezen, want tot nu toe zijn er verschillende verslagen gepubliceerd in de verschillende kranten, maar ik heb dit stuk nog niet gelezen. Overal, Mijnheer de Voorzitter, wordt geschreven en een paar maanden geleden kon men voor de televisie iedere avond horen dat het dokprojekt tegen gehouden werd door de Landsregering. Daarom hebben wij gevraagd of de Landsregering werkelijk dit projekt tegenwerkt.
Wij kregen hetvolgende als antwoord.
"Met betrekking tot de soort opmerking inzake de houding van het Land tegenover het dokprojekt van S.E.K.A., kan worden medegedeeld dat er geen aanwijzingen zijn dat de Landsregering dit projekt tegenwerkt. Begrijpelijk is het echter dat het Land even als Nederland zich er wel van wil vergewissen dat er voor beide dokprojekten voldoende werk zal zijn. In deze is het Land tot nog toe echter slechts opgetreden als intermidiaire tussen Aruba en Nederland, bij het indienen van de plannen en het doorgeven van commentaren".
Waarom dan, Mijnheer de Voorzitter, al deze ophitserij dat de Landsregering dit projekt tegenwerkt? Is dit alleen maar om het volk voor de gek te houden? Is dit alleen maar om het volk tegen de Landsregering op te hitsen? Of kan men niet meer het verschil zien tussen de waarheid en leugens?
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het industrieterrein te San Nicolas geeft het Bestuurscollege als antwoord: "Teneinde de grondspeculatie te

voorkomen kunnen in dit stadium geen mededelingen worden gedaan over de locatie van het geprojekteerde industrieterrein San Nicolas. Iedere promotie van dit industrieterrein heeft voor dezelfde reden nog niet plaats gevonden. Wel hebben enkele bedrijven geinformeerd naar onze plannen inzake aanleg van industrieterrein San Nicolas".
Mijnheer de Voorzitter, waarom kunnen geen gegevens worden verstrekt aan de Raad? Het Bestuurscollege had tenminste aan de Raad kunnen mededelen wat er hier aan de hand is. Wij weten allemaal dat het Bestuurscollege hier iemand gelukkig wil maken, voordat zij haar antwoord geeft aan de Raad.
Mijnheer de Voorzitter, net als de heer Dennert wil ik hetvolgende zeggen. Ik heb in de Amigoe gelezen dat U Raspa Bill hebt laten onderzoeken maar op de wijze waarop de Amigoe dit geschreven had, krijg ik het idee dat U het geproefd had. Dat vond ik wel vreemd.
Ik hoop het niet, maar in ieder geval ben ik blij dat U hier drastische stappen hebt genomen en dit alles hebt U laten opruimen.
Ik wil mij bij de woorden van de heer Dennert aansluiten om U te verzoeken om bij Oudjaarsdag niet meer dan één dag toestemming te geven voor het afsteken van vuurwerk. Ik weet wel dat het grootste gedeelte van de bevolking alleen maar last hiervan heeft en niets anders.
Ook wil ik U laten weten dat ik volkomen eens ben met U en de commissaris van politie wat betreft de controle op de clubs met societeitsvergunningen. Mijnheer de Voorzitter, dit was een zaak geworden dat deze mensen alleen maar overal groot lawaai maakten en er moest een eind aan komen. Daarom ben ik blij dat U stappen hebt genomen in deze richting en als het nodig is kunt U in plaats van drie keer per jaar toestemming te geven voor mijn part dit helemaal intrekken. Als iemand naar een club wil gaan laat hem dan lid worden. Dan kan hij betalen en dan kan hij daarvan genieten en niet alleen maar als parasiet op anderen, die wel betalen, genieten.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb twee opmerkingen.
De heer de Kort heeft vandaag namelijk de wens geuit dat U als gezaghebber zal worden herbenoemd. Ik ben blij om dit te horen, want als dit van de heer de Kort en zijn partij komt, dan is dat weer een erkenning van de Arubaanse Volks Partij voor iemand, die uit boezem van de Partido Patriotico Arubano is gekomen, dat zij zonder hem niet kunnen werken. Ik vind zelfs dat U ze te veel helpt. Men zegt in het Papiaments. Laga nan pega barco. Dit houdt een erkenning in dat de Partido Patriotico Arubano wel iemand heeft die het Bestuurscollege kan helpen.
En, Mijnheer de Voorzitter, nog blijer ben ik dat deze persoon een "stranhero" is.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb ook gemerkt dat de heer Daniel Leo vandaag niet heeft gesproken over "drama sanger". Hij wil nu de hanen laten "drama sanger". Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Hiermee hebben alle raadsleden, althans voor zover zij geen zitting hebben in het Bestuurscollege gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om het woord te voeren.
Het is mijn bedoeling de vergadering te schorsen teneinde het Bestuurscollege in de gelegenheid te stellen zich voor te bereiden op de beantwoording. Ik wil daarbij nog naar voren brengen, dat het mijn bedoeling is, dat als wij morgenmiddag weer vergaderen om voor te stellen om door te gaan totdat wij klaar komen.
Ik wil de vergadering nu schorsen tot morgenmiddag twee uur zodat het Bestuurscollege zich kan voorbereiden en dan wil ik dus om twee uur morgenmiddag de vergadering heropenen en dan als het ware doorstomen de hele nacht door totdat wij klaar komen.

Ik heb de Eilandsekretaris verzocht om maatregelen te treffen opdat er morgenavond voor de inwendige mens gezorgd zal worden gedurende de vergadering. De motie van de heer Arends en eventuele andere moties zal ik aan de orde brengen aan het eind van de algemene beschouwingen.
Hiermee schors ik deze vergadering tot morgenmiddag twee uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: De geschorste openbare vergadering wordt hiermede geopend.
Het Bestuurscollege zal thans overgaan tot beantwoording van de vragen die gesteld werden in de eerste ronde van de algemene beschouwingen.
Alvorens over te gaan tot het woord te verlenen aan de heren gedeputeerden wil ik mijnerzijds eerst antwoord geven op die punten, die mijn beleid betreffen.
De heer Alders had het over vergunningen.
Señor Alders a puntra pakiko nos no ta duna vergunning mas pa pone fiesta y bende bebida sterki na clubnan cu no tin societeitsvergunning.
Especialmente e ta referi na clubnan cu ta haci deporte, kendenan tin mester di e entradanan aki pa cubri nan gastonan di deporte.
E a splica cu hopi club ta caba na nada pasobra nan no ta haya vergunning pa bende bebida publicamente. Manera Señor Alders mes a bisa caba esaki no ta un asunto di Eiland. Esaki ta cay bao di e vergunningsverordening.
Esaki ta un asunto di Gobierno Central. No ta corecto anto pa duna cuenta tocante asuntonan aki den Eilandsraad pero como cu e ta masha importante pa representantenan di pueblo sabi algo riba tur asunto, cu mucho gusto mi ta cumpli y mi ta dispuesto pa duna un splicacion tocante e asunto aki.
Bon weita, Señor Alders a contesta su mes caba ora cu e a referi na articulo 13 di vergunningsverordening cu ta papia di "zeer bijzondere en tijdelijke gelegenheid".
Pa bende bebida publicamente djies pa haya fondo no ta un "zeer bijzondere" ni un "tijdelijke gelegenheid". Tur club por organisa fiestanan asina tur dia. Ehemplonan di un "zeer bijzondere en tijdelijke gelegenheid" ta un feria, un songfestival of un musicfestival, un evento di deporte internacional, eventonan oficial di carnaval uh biaha pa aña.
Un club of un vereniging manera nos ta bisa den ley pa ta un berdadera club mester existi na promer lugar door di miembronan.
Si bo no por haya miembro pa sostene e club anto bo no tin club.
Si en caso mester di ayudo financiero pa haci deporte anto mester bay cerca Aruba Sport Unie cu ta haya un suma grandi di gobierno tur aña especialmente pa e clubnan cu ta practica deporte.
No mester trata di civilisa deporte cu entrada di benta di alcohol.
Algun club cu no tin clubgebouw kier pone fiesta den clubgebouw di otro club cu si tin societeitsvergunning. Ley no ta permiti esey.
Un di e condicionnan principal di un societeit ta, cu e mester ta un vereniging, un club di miembro, door di miembro y pa miembro so.
Cu otro palabra, un club cu tin societeitsvergunning tin vergunning pa bende bebida na su miembronan y na e introducénan. Ora cu un club, cu no tin societeitsvergunning pidi vergunning pa un fiesta publico y pa bende bebida publicamente den clubgebouw di un otro club e ta pidi mas cu un club lo por haci cu tin societeitsvergunning.
E club cu no tin societeitsvergunning no por bende bebida publicamente.
Awor e club cu no tin societeitsvergunning ta pidi permiso pa tene un fiesta den e club ey y bende bebida publicamente.
Pa bende bebida sterki publicamente bo mester tin un koffiehuisvergunning manera tin na e barnan y na e hotelnan.

Señor Alders ta puntra pakiko ta practica e ley aki asina severamente. Juist pasobra nos no a practica e ley aki asina severamente tur e añanan algun club tabata desvia asina hopi di e reglanan legal cu e asunto aki a bira out of hand, es decir demasiado. Pesey nos a haya nos obliga pa asina drecha e situacion aki. Nos ta duna e hendenan un splikacion cada biaha cu nan pidi un vergunning, nos a hacié vía prensa y tambe nos a manda un carta na Hulandes y na Papiamento y na Ingles pa tur e clubnan aki na Aruba cu tin un societeitsvergunning.
Laga nos corda semper cu clubnan ora nan tene fiesta e idea ta cu e fiesta ta di e miembronan. Club no t'ey pa tene fiesta publico, es decir, fiesta no ta problema pa bebe alcohol, bebida sterki publicamente ta e problema. Pesey tin e lugarnan comercial manera hotel, bar, night-club cu tin un vergunning pa bende bebida sterki publicamente. Sigur ta berdad, manera Señor Alders a bisa, ami tambe ta gusta dal un of mas drinks na e momento dado pero pesey ami ta bay na un lugar publico of e club di cual mi ta miembro.
E fiestanan publico cu tabata worde organisa tabata caba cu hopi club na Aruba pasobra e miembronan no kier a paga contributie mas. Y cu nan rason, pasobra nan ta bay tur fiesta door di djies paga pa entrada. Pakiko nan lo paga anto pa contributie?
Door di stop fiestanan publico, manera un delegacion di clubnan cu a bin cerca mi, a pidi mi, nos a obliga tur hende pa bira miembro di e club cu e ta desea y pa sostene e club na e sistema cu mester ta.
Por lo demas, manera mi a bisa caba, si mester di ayudo pa haci deporte mester toka na porta di Aruba Sport Unie.
Señor Yarzagaray a papia di e asunto di e peliger di trafico riba algun caminda na Aruba. E a menciona entre otro e lorada cu tin na Santa Cruz banda di warda di polis unda berdaderamente tin un situacion hopi peligroso. Mi por participa Señor Yarzagaray cu nos ta na altura di esey y den e plan cu Bestuurscollege tin pa drecha camindanan di Santa Cruz pa Paradera y Piedra Plat nos ta planea pa cambia e caminda ey y saca e lorada, es decir, haci e caminda aki mas street. Mientras tanto tin aya caba borchinan pa avisa hende di peliger. Tambe tin e palonan preto, cora cu blanco pa avisa hende di peliger.
Señor Yarzagaray a propone, of a recomenda autoridad pa pone lusnan di trafico na cuminsamento di Nassaustraat y tambe na Essostation na fin di Nassaustraat. Esey ta un posibilidad berdad y nos ta dispuesto pa cumpli cu esey. Pa studia si ta hustifica pa pone lusnan di trafico ey mester studia e cantidad di trafico cu ta pasa na e punto ey.
Manera e miembronan di Raad ta ripara den e begroting cu nos ta tratando awe tin un suma di f.1.000,-- pidí cumpra "counters" cual lo worde usa pa conta e cantidad di autonan cu ta pasa den henter e comunidad. Ora nos haya e counters nos ta bay haci un estudio pa weita cuanto di e lugarnan ta hustifica pa pone lusnan di trafico. Laga nos no lubida cu e lus di trafico no t'ey so pa cu hende mester warda. Cu lus di trafico bo tin di warda na skina tambe te ora bo weita e lus berde. Lus di trafico ta solamente pa ora trafico ta hopi. Cu hopi mi no kier meen dos of tres ora pa dia, pero constantemente. En todo caso nos lo studia esaki. Francamente bisá e rotonde na Essostation no ta peligroso.
Nos a studia esey, mescos cu cuminsamento di Nassaustraat y nunca a socede accidente ayanan. Parse cu e rotondo ey mes ta regla su mes trafico. Tin lugarnan mas peligroso cu e dos lugarnan aki, por ehempel cuminsamento di e caya banda di La Esperansa of mihor bisa entre La Esperansa y Openbare Werken aki na Playa. Regularmente tin accidente serio ey y esaki ta un lugar cu merece lus di trafico.
Señor de Kort a pidi mi como hefe di Polis si ta posibel pa haci algo cu e muchanan cu ta sinta den caya di Nassaustraat riba e trottoir. E ta referi especialmente na esunnan manera e ta yama nan e "beatniks", cu ta molestia hende y cu ta usa palabranan malo ora cu hende ta pasando.

Mi por bisa cu polis ta pasa hopi den caya di Nassaustraat y nan sabi di e problema aki. Regularmente polis ta tuma medida. Tin biaha cu tin un gang basta grandi y nan no kier tende nan ta haya nan obliga di saca klop contra nan te cu despues tata of mama of tur dos tin cu bin reclama na warda di polis, pasobra polis a mishi cu e muchanan. Nos lo sigui duna atencion na e problema aki den Nassaustraat. Pero mi tin di trece padilanti cu e problema di beatniks of con cu nos kier yama nan, ta un problema internacional. Hopi ciudad den e mundo aki awendia tin e problema aki. Personalmente mi no ta kere cu nos por soluciona e problema aki cu polis. E ta un problema mas bien social. E ta un problema hopi dificil y mi no ta kere cu nos por solucioné cu polis. Esaki ta un problema social cu mester worde soluciona socialmente. Esey kier meen cu ami tin un tarea dificil pero e mayornan ta masha importante tambe. Pues e manera cu nan ta worde lanta na cas. Ey e solucion ta sinta. Y no solamente e mayornan na cas sino tambe e maestronan di school.
Señor Julio Maduro a menciona esey ayera y mi ta haya esey masha corecto pasobra un gran parti di bida di e muchanan ta worde pasá na school. Casi henter dia nan ta pasa na school y e maestronan di school ta esunnan cu mester duna e bon ehempel di siñanan ta con mester ta. Ora cu e maestronan di school mes ta cana rond como beatniks anto sí e problema ta bira masha fastioso. Asina ta mi ta completamente di acuerdo cu Señor Maduro cu aki e maestronan di school tin un tarea masha masha importante y podiser mas importante cu algun di nan ta realisa.
E maestronan di school cu ta comporta nan mes manera beatniks cu barba largo y camisa cora no ta realisa cu door di esey nan ta indica na e muchanan, kendenan semper tin masha respet y ta admira nan maestro di school y ta considera nan como un ehempel, cu nan tambe por.
Señor Leo a menciona e caminda di Paradera, e crusamento dilanti di e panaderia cu tin ayanan. y e a bisa cu e ta un lugar masha peligroso y cu varios desgracia serio a sosede ayanan. Mi por participa Señor Leo cu Dienst voor Openbare Werken ta preparando trabao pa pone trottoir eynan. Dienst voor Openbare Werken ta preparando pa traha trottoir na tur dos banda di e caminda ey pa indica e caminda ey. Tambe nos ta pensando di pone un lus eynan, manera Señor Leo a pidi.
Señor Leo a puntra tambe di ki manera lo por cambia ley pa por permiti na Aruba pelea di gay.
E no ta haya cu esey ta un cos malo y e ta kere cu hopi hende aki na Aruba lo por gosa di e peleanan di gay y turistanan tambe.
No ta na ami pa cambia e ley ey. Alcontrario ta na ami pa aplika e ley manera e ta. Pa cambia e ley ey nos mester ta otro caminda y no aki den.
Mi no ta contra hende cu ta gusta pelea di gay aki na Aruba y mi no ta contra cu hende cu no ta gusta pelea di gay. Unico cos cu mi sa cu si no tin hopi otro manera cu nos por pasa nos tempo bon y diberti nos mes cu e ta asina importante y necesario pa permiti pa pelea di gay.
Señor Leo a menciona cu veneno ta worde usa pa mata cachó y cu e veneno aki ta masha peligroso pasobra e por mata hende tambe.
Tambe e a pidi pa no atrapa cabrito di hende, sino solamente riba caminda grandi.
Tocante veneno di cachó mi por bisa lo siguiente. Mi ta ricibi masha hopi keho, casi tur siman, di hende cu ta cria bestia kendenan tin masha hopi problema cu cachó.
Manera Señor Leo a menciona parse cu scopet no ta yuda. Varios hende cu tin scopet ta reclama cu ta dificil pa tira cachó. Mas bien ta anochi nan ta bin drenta cura di hende y distribi bestianan di hende. Tambe tiramento di cachó tin problema cuné pasobra den praktijk ta resulta cu hopi di e cachonan ey cu ta come bestia di hende no ta cachó wild manera hopi hende ta kere y e por resulta cachó di nos mes cu ta sali anochi bay mata bestia di otro hende. Ora cu nos tira nan bo ta haya bo den trobel cu e doño, e por ta bisiña, e por ta familia of e por ta amigo.

Veneno tin bentaha pa hopi hende cu ta poné den su mes terreno.
Cachó cu come e veneno ey ta haya gana di bebe awa y e ta bay bek na cas di su doño, si e tin doño, y probablemente eynan e ta muri.
Naturalmente e doño di e cachó e ora ey no sabi unda e a come e veneno y e no por reclama na ningun hende. Pesey hopi hende cu tin scopet ta prefera di usa veneno. E tin mas efecto y e ta mata e cachonan mas liher cu si bay sconde pa tira nan anochi.
Ademas pa tira cachó anochi ta masha dificil. Y e veneno ey pór worde cumpra na Veterinaire Dienst y na botica.
Señor Leo a pidi tambe pa no atrapa cabritonan riba Aruba.
Tocante cabrito tambe mi ta haya masha hopi keho. Tur siman mi ta haya hende cu ta bin cerca mi na oficina pa reclama cu cabrito ta come nan matanan. Di parti di polis tambe mi ta haya masha hopi keho cu cabritonan ta crusa caminda y ta pone trafico y bida di hende na peliger.
Pesey tin biaha polis cu ayudo di Veterinaire Dienst ta hayanan mes obliga di tuma medida door di cohe e cabritonan y hiba nan den van.
Pero ki ora cu cohe e cabritonan ey, e doñonan ta bin yora y bin pidi pa no haci esaki mas. Personalmente mi ta haya cu ta masha duele, cu nunca te awe, no por a logra di soluciona e problema di cabrito na Aruba, esey ta incomprensibel pa mi, pasobra economicamente nan no ta hunga ningun rol mas den economia di Aruba. Pa mayoria di hende ta mas bien un hobby, cu no ta costa nada, pasobra nan no ta cuida e bestianan aki.
Nan ta djies laga nan cana, come, hopi biaha riba terreno di otro hende of terreno di gobierno. Si nos mira e isla di Cipre (Ciprus), cu tabatin e mesun problema di cabrito, a cambia bira di un isla seco y mahos na un isla berde y bunita, door di no permiti cabrito mas riba nan isla, cual no ta worde cria riba un terreno encerá. Parse cu e ta un problema dificil pa soluciona na Aruba, aunke ta un man yen di hende, no mas cu cincuenta ta tene bestia na Aruba y cu ta kiek y protesta ki ora cu mishi cu nan bestia, mientras cu un gran mayoria di pueblo ta worde perhudica, te cu peliger di trafico. Tambe e isla su vegetacion y cunuconan no ta haya ningun chens pa desaroya su mes, pa via di cabrito.
Tambe Señor Leo a papia asunto di scopet. E ta bisa cu tin hende cu ta cria bestia y nan scopet ta worde kitá. Entre otro e a menciona di un persona cu nan a kita su scopet y e tin ladron ey banda cu ta horta su bestianan, es ta hende cu ta horta su cabritonan. Si e kier meen cu e persona aki kier usa e scopet pa tira hende cu ta horta su bestianan, anto mi ta contento cu polis a kita e scopet ey for di dje.
Nunca a ser duna permiso pa scopet pa bay tira hende cu né, ni tampoco hende cu ta horta cabrito. E peliger ey ta un di e motibonan cu a haci mi dicidi di limita e cantidad di scopetnan riba Aruba.
Pa cuminsa no ta deseable pa tin tanto arma den un comunidad. Pa di dos a resulta cu e scopetnan aki tin masha poco efecto ariba esun cu kier usé pa tira bestia, manera mi a bisa caba.
Pesey mi ta duna permit solamente na esnan cu ta cria mas cu 50 bestia, si bo tin nan riba un terreno encerá. Pasobra si bo no tin nan riba un terreno encerá, anto nos tin e peliger cu nan ta bay usa e scopet ariba terreno di otro hende. Y ademas tin e posibilidad di en bes di scopet, usa veneno, manera mi a splika caba.
De heer Finck heeft naar voren gebracht, dat de kritiek die door de gedeputeerde van Welvaartszorg werd geuit, ten aanzien van de stand van zaken van de welvaartsprojekten, toen het huidige Bestuurscollege de zaak overnam, dat deze kritiek bijzonder op mij zou slaan, omdat in het vorige Bestuurscollege ik in het bijzonder belast werd en was met het dagelijks beheer over de welvaartsprojekten.
Hij heeft gevraagd of ik hier commentaar op wil geven.
De gevolgtrekking van de heer Finck is heel logisch en was juist naar mijn mening. Ik kan mij indenken hoe hij op deze vraag is gekomen.

Echter moeten wij niet vergeten, dat toen ik belast werd met deze werkzaamheden in het vorige Bestuurscollege, dit niet zozeer was als gezeghebber of voorzitter, maar als lid van het Bestuurscollege. Aangezien het Bestuurscollege als college verantwoordelijk is aan de Raad voor haar beleid, acht ik het ongewenst te meer omdat dit ook andere funkties inhoudt, en mijn funktie onder andere als voorzitter van de Raad en het huidige Bestuurscollege en acht ik het dus niet op zijn plaats dat ik nu het beleid van het Bestuurscollege toen, zou gaan verdedigen of toelichten of een verklaring afgeven. Ik acht het raadzaam om een dergelijke situatie te voorkomen en dan doel ik niet alleen op het vorige Bestuurscollege, maar ik doel ook op ieder Bestuurscollege in de toekomst.
Ik wil wel, naar aanleiding van de vragen van de heer Finck, dit stellen, dat ik gedurende de tijd, dat ik belast was met de dagelijkse leiding van het departement van Welvaartszorg, ik naar mijn weten steeds naar mijn beste kunnen mijn best heb gedaan om de welvaartsplannen te bevorderen en te bespoedigen. Ook kan ik verklaren, dat ik bij de overdracht een schema heb achtergelaten, waarin een volledig beeld wordt gegeven van de stand van zaken op het moment, dat het nieuwe Bestuurscollege de zaak overnam, mijnerzijds heb ik nog steeds medewerking verleend bij deze overdracht om de betrokken gedeputeerde hiermee in te werken.
De heer Finck heeft het ook gehad over de verkeersveiligheid. Ik zou haast willen spreken van de onveiligheid van het verkeer. En de heer Finck en ook andere sprekers, die het over het verkeer hebben gehad, heeft gesteld, dat dit misschien valt onder de minister van justitie en meer een landszaak is, maar dat hij toch dit onder mijn aandacht wil brengen. Ik wil even naar voren brengen, dat de verkeersveiligheid, alszodanig, juist een eilandszaak is.
De wetgeving is 's lands, de uitvoering eilands. Vandaar dat op de eilandsbegroting onder hoofdstuk III staat: Veiligheid. De heer Finck heeft dus zeer terecht deze zaak hier naar voren gebracht en ook de andere sprekers, die het over de verkeersveiligheid hebben gehad, hebben er goed aangedaan, dit in de Eilandsraad naar voren te brengen.
Met andere woorden, verbeteren van wegen, kruispunten, verkeersborden, al deze maatregelen zijn maatregelen, die vallen onder het beleid van het Bestuurscollege. De heer Finck heeft het gehad over de gevaarlijke situatie te Savaneta en vraagt of er een parallelweg kan worden aangelegd, teneinde éénrichting verkeer in de hand te werken.
De situatie te Savaneta is inderdaad zeer gevaarlijk. Het beroerde is, dat daar een hoofdweg loopt praktisch door een bebouwde kom, althans de bevolking heeft zich langs de hoofdweg ontwikkeld en aan weerskanten van de hoofdweg staan dus de huizen.
Een parallelweg langs de zeekant is overwogen geworden, men had dus dit plan.
Het zal zijn namelijk in de aanvrage voor de E.E.G.-eerste fase.
Het probleem echter is tussen Savaneta en San Nicolas, maar vooral Savaneta, dat dit één van de weinige plaatsen is, één van de weinige distrikten, waar het gouvernement geen domeingronden heeft.
Praktisch al deze gronden zijn particulier eigendom.
Ik bedoel daarmee dit dat er enorme bedragen hiermee gemoeid zijn aan grondaankoop. Bij een voorlopige berekening geloof ik, dat er hier tussen de vier a zes honderduizend gulden mee gemoeid is, alleen om de gronden vrij te maken om deze weg aan te leggen en dan heb ik het nog niet eens over het bedrag dat nodig is om de weg zelf aan te leggen.
Wij zullen echter trachten de situatie daar te verbeteren, door om te beginnen, tottoirbanden aan te leggen, daardoor wordt het dus voor het voetverkeer, de voetgangers dus, veiliger. Zij kunnen op het trottoir lopen en lopen dus minder gevaar, dat de auto's de bermen oprijden.

Wij zullen ook de mogelijkheid overwegen van zebrapad, knipperlichten en straatverlichting. Ook overweegt de politie - ik heb hierover namelijk vanmorgen met de commissaris gesproken - om hier de maximum snelheid te verlagen - er wordt hier namelijk op hoge snelheid gereden door deze bebouwde kom - dus zullen bij beginnen met de maximum snelheid te verlagen en door meer intensiever te patrouilleren toe te zien, dat de mensen zich dan ook aan de gestelde maximum snelheid houden.
Aan de commissaris van politie heb ik verzocht om opdracht te geven aan het politiepersoneel om nauwlettend toe te zien op het fout parkeren vooral parkeren op hoeken en op trottoirs en bermen.
Uiteraard zullen ouders die wonen aan een hoofdweg en die kleine kinderen hebben er goed aan doen om van hun kant zoveel mogelijk maatregelen te treffen om hun kinderen te beschermen tegen het snelverkeer.
Het wonen dicht aan een hoofdweg is net als iemand die woont dicht bij een sloot, waar kinderen makkelijk in kunnen vallen.
Ik kan een heleboel maatregelen treffen, maar uiteindelijk zullen de ouders ook, wanneer zij in een dergelijke situatie wonen op hun kinderen moeten letten en zelf ook de nodige maatregelen treffen.
Ik weet dat dit erg moeilijk is, kinderen kun je niet 24 uur in de gaten houden, het blijft dus inderdaad een gevaarlijke zaak.
Dan heeft de heer Finck gevraagd hoe het staat met het verplicht stellen van helmen, valhelmen dus, voor mensen, die op motorfietsen of scooters rijden. Ik kan de heer Finck en de Raad mededelen, dat de commissaris reeds het vorig jaar een voorstel heeft gedaan aan het Bestuurscollege in deze zin. Het Bestuurscollege in principe heeft maanden geleden besloten om tot zo'n wettelijke voorziening te komen.
Wij staan echter, vreemd genoeg voor een juridisch probleem.
Ik weet dat men op Curacao deze wet wel heeft ingevoerd.
Maar ik weet ook, dat in Holland de regering een grondige studie van deze zaak heeft gemaakt en dat zij tot de conclusie is gekomen, dat dit juridisch niet mogelijk is en dat men in Holland nagelaten heeft deze wet in het leven te roepen. Hier doet zich namelijk de vraag voor of wij hier geen inbreuk maken op de vrijheid van de mens.
Dit klinkt misschien heel vreemd, want U zult misschien zeggen, dat het toch in het belang is van de mens zelf, om hen te beschermen, maar als men zo zou redeneren, dan zou men een heleboel wetten kunnen vaststellen om de mensen te beschermen en er zijn echter grenzen, waar op een bepaald moment de mensen zichzelf moeten beschermen en dat niet alles bij de wet geregeld mag worden. Bijvoorbeeld, ik noem hier zomaar een voorbeeld, het zou misschien verstandig zijn, wanneer men een handschoen droeg bij het rijden van een motorfiets, dat moeten zij zelf weten, dat hoeft men niet wettelijk voor te schrijven.
Hetzelfde is het geval met de valhelm.
Ik wil wel duidelijk maken, dat wij nog steeds deze zaak in studie hebben. Wij hebben dus niet definitief besloten om de wet niet in te voeren. Het feit, dat Curacao het wel gedaan heeft is voor ons een punt van overweging om het toch nog te overwegen.
De vertraging in deze zaak is, zoals ik zojuist zei, de juridische vraag is of het toelaatbaar is om een dergelijke bescherming van de mens tegen zichzelf wettelijke vast te leggen.
Señor Maduro tambe a papia tocante di cabrito.
E ta di opinion pa tuma medida contra cabrito, pasobra nan ta distribi propiedad di otro hende. Mayoria di cabrito ta di hende cu no tin terreno di nan mes y ta larga e cabrito-nan cana riba terreno di otro hende. Di mi banda mi ta masha contento cu e palabranan di Señor Maduro. Porfin un hende cu ta back-up e hendenan cu ta keha contra di cabrito y cu ta mucho mas cu e hendenan cu ta tene cabrito.

Lo mi sigui y haci tur loke mi por pa soluciona e problema di cabrito, specialmente kanto di camina grandi unda tin hopi trafico y den barionan unda tin hopi cas y tin hopi hende ta biba y cu ta tene mata. Tur doño di bestia lo haci bon pa di awor padilanti tene nan bestianan den terrenonan encerá y si nan no por tene e bestianan, nan mes no por cria nan, nan no tin placa pa cria bestia, anto mi ta kere cu lo ta mihor cu en bes di laga e bestianan come mata di otro hende anto mihor nan lubida riba tenemento di cabrito.
Señor Maduro tambe a papia tocante di trafico entre otro e camina di Malmok, camina di Noord, cu ta sali riba camina di Tanki Leendert y e a pidi pa weita si por drecha e situacion eynan. Nos lo studia e oportunidad ey y mi por bisa cu ya Bestuurscollege aña pasa a duna orde pa drecha e camina ey, pasobra e ta mucho smal y e ta masha peligroso y Openbare Werken tin orde di Bestuurscollege for di aña pasa y nan ta trahando riba dje pa bin cu un plan pa haci e camina ey mas hancho y menos peligroso. Asina cu e plan aki bin cla nos lo ehecuta e plan aki. Su peticion tocante Dominicanessenstraat tambe ta den e plannan cu ta worde trahá. A lo largo Vondellaan lo worde extendi, e ta sali riba Nassaustraat, despues e ta sigui crusa bay te camina di Noord, kier meen cu nos ta haya un ringweg rond di Playa y ta e bedoeling pa Dominicanessenstraat tambe sali riba e ringweg ey. Lastimamente esey ta un suma di mas o menos f.700.000,-- pa aña so nos begroting ta permiti nos di gasta tur aña pa traha camina. Y como ta deseo di un y tur cu e suma aki worde usa pa tur distriktonan na Aruba cada aña, anto hende por comprende cu, cu f.700.000,-- masha poco por haci cu néle.
Podiser ta bale la pena pa studia e posibilidad di no traha camina tur aña den tur distrikto na Aruba, sino ta pida - pida chikito so por traha cada aña. Loke ta bale la pena ta pa coy un suma grandi pa traha un camina grandi y otro aña traha un otro camina. Pasobra na e manera actual, mi ta kere cu e plan bunita cu mi a caba di splika di djé pa Vondellaan cu Dominicanessenstraat, manera Señor Maduro a pidi lo tuma hopi aña promer cu e ser realisa.
Dokter Dennert heeft naar voren gebracht en onder onze aandacht gebracht het gevaar van een bepaald soort vuurwerk, de zogenaamde Raspa Bill. Hij zou graag zien dat er meer regulerend wordt opgetreden bij het verstrekken van vergunning voor vuurwerk en hij stelt ook voor alleen vergunning te geven voor oudejaarsavond en oudejaarsdag. Ook de heer Chance heeft dit naar voren gebracht. Ik kan de heer Dennert mededelen en ook de heer Chance, dat ik het volkomen met hun eens ben in deze.
Zodra dit geval Raspa Bill, waarvan eenieder dacht dat het het meest ongevaarlijke vuurwerk was, bleek het meest gevaarlijke vuurwerk te zijn, zij het niet als vuurwerk maar als vergift, heb ik de nodige maatregelen genomen. Ik moet echter zeggen dat dit niet makkelijk was, want nogmaals het is niet gevaarlijk als vuurwerk, het is gevaarlijk als vergift, dus eigenlijk zou dat een wet moeten zijn om de mensen te beschermen tegen vergift. Aangezien die niet bestaat, nog niet bestaat, heb ik dus de eilandsverordening voor ontplofbare stoffen, dus ook voor vuurwerk maar toegepast en op grond hiervan alle Raspa Bill laten ophalen in alle winkels op Aruba. Het bleek, dat na de datum, waarop het vuurwerk moest worden ingeleverd er nog een grote hoeveelheid aanwezig, zestienhonderd dozen werden aangekocht in de winkels na de datum van inlevering.
Deze dozen zijn allemaal in beslag genomen, maar ik heb persoonlijk geconstateerd, dat er nog steeds jongelui op Aruba rondlopen met dit vuurwerk. Op de schoen wordt nog tot vandaag met Raspa Bill gespeeld op de speelplaatsen. Ik wil bij deze nogmaals een beroep doen op de ouders en de onderwijzers om hierin op te treden, want wij kunnen wel via de politie alle vuurwerk in beslag nemen, maar het is moeilijk om al deze kinderen te gaan fouilleren.

Ik zou dus zeggen, dat met de krantenberichten, waaruit is gebleken het grote gevaar dat dit bepaald vuurwerk inhoudt, dat dit voor de ouders een aanleiding moet zijn om hier zeer drastisch op te treden. Het is mijn bedoeling om voor het einde van dit jaar bij het verstrekken van vergunning, beter gezegd bij het verlenen van de ontheffing op het verbod om vuurwerk af te steken, om Raspa Bill met name uit te sluiten. Om te voorkomen dat de zakenlieden een teleurstelling krijgen, zal ik dezer dagen via een circulaire nu reeds waarschuwen, dat men niet voor niets geld gaat uitgeven om dit bepaald vuurwerk te bestellen.
Het voorstel van de heer Dennert en ook van de heer Chance om deze ontheffing te verlenen alleen op oudejaarsdag en oudejaarsavond heeft onze aandacht. Ik kan dit stellen, wij hebben twee jaar geleden de termijnen reeds gehalveerd, want vóór twee jaar geleden kon men vuurwerk afsteken gedurende twee weken, dus reeds vóór kerstmis, dat heb ik thans gehalveerd tot de week na kerstmis. Ik moet U zeggen, dat ik inderdaad zeer ernstig overweeg om voortaan ontheffing te verlenen voor oudejaarsavond en oudejaarsdag. Ik geloof, dat het dan voldoende zal zijn, dat iedereen op oudejaarsavond en oudejaarsdag zoveel vuurwerk kan afschieten als hij wil en waarschijnlijk wordt dan het afsteken van vuurwerk interessanter dan ooit te voren.
De heer Dennert heeft ook naar voren gebracht het gevaar en het probleem met betrekking tot de bromfietsen, de racende bromfietsen.
Door de politie wordt hier zeer streng opgetreden. Er worden enorm veel processen-verbaal opgemaakt en vele malen worden deze bromfietsen mee naar de plitiewacht genomen. Wij doen ons best, maar als U weet dat het racen met bromfietsen vooral 's avonds gebeurt en dat de politie 's avonds maar een patrouillewagen heeft voor heel Oranjestad, inclusief Noord, wij hebben 's avonds twee patrouilles, één "pariba di Spaans Lagoen" en een ten westen van Spaans Lagoen, dan zult U wel begrijpen, dat het moeilijk is voor één patrouillewagen voor de ene helft van het eiland en één voor de andere helft om het racen met bromfietsen te kunnen controleren. Wij blijven echter ons best doen. Bovendien verwachten wij volgend jaar uitbreiding van het politiekorps dan wordt het dan ook mogelijk om intensiever te patrouilleren.
Er is dit jaar naar mijn mening, bij deze begrotingsbehandeling, meer dan ooit gesproken over verkeersveiligheid of beter gezegd over de onveiligheid in het verkeer. Dat heb ik zeer op prijs gesteld.
Deze belangstelling, deze aandacht, die verschillende raadsleden naar voren hebben gebracht, is zeer terecht. Want de situatie is ernstiger en het lijkt erop, dat de situatie steeds ernstiger wordt.
Ik wil er wel de aandacht op vestigen, dat wij wel verkeerslichten, verkeersborden, parallelwegen enz., enz. aanbrengen, maar zolang men onvoorzichtig blijft rijden, dan helpen al deze maatregelen niets.
Een van de maatregelen die ik terzake genomen heb, onlangs is, dat men opnieuw een rijexamen moet afleggen, indien het rijbewijs langer dan een jaar vervallen is. Het is interessant te weten, dat 80% van de mensen, die herexamen moeten doen, mensen dus, die al jaren met een rijbewijs op Aruba rijden, zakken voor het rijexamen. En niet alleen voor het theoretische gedeelte. U zult veel klachten horen van mensen die boos zijn, omdat zij na zoveel jaren rijden opnieuw examen moeten doen. Ik krijg dagelijks verzoek van mensen, die vragen om ontheffing van het herexamen. Ik ben echter van plan, vooral gelet op het resultaat van dit herexamen, streng de hand te blijven houden aan deze voorwaarde. Misschien is het interessant om een paar cijfers te vermelden. In 1968 waren 86% van al de verkeersongelukken te wijten aan menselijke tekortkoming. Van de 1361 verkeersongelukken waren 1179 het gevolg van menselijke tekortkomingen, 167 waren het gevolg van drank, 214 omdat men geen voorrang gaf, 172 wegens onoplettendheid, 94 verkeersongelukken waren aanrijdingen op geparkeerd staande auto's,

onder andere die van mij, 64 ongelukken waren het gevolg van links afslaande auto's, terwijl tegenliggers of achterop rijdende auto's naderden, 63 verkeersongelukken bij het achteruitrijden.
Tegenover deze cijfers staat dat 182 van de 1361 ongelukken in 1968 het gevolg waren van andere dan menselijke fouten. Bijvoorbeeld 34 ongevallen wegens slippen, 24 ongelukken wegens overstekende dieren, 22 wegens defekt raken van het voertuig, 6 wegens een wesp in de auto's, (maribomba).
Ten aanzien van de verkeersveiligheid wordt meestal gesproken van de "Three E's".
Dit stelt voor: "Engineering", "Enforcement" en "Education".
Onder enforcement wordt verstaan de controle. Dat is dus de politie, dat is een landsaangelegenheid.
Controle of men de wet nakomt. De beide andere "E"'s, vallen onder het eilandgebied dus "education" en "engineering". Onder "engineering" wordt verstaan het verbeteren van de wegen, kruispunten, aanbrengen van verkeersborden, oversteekplaatsen, streep op wegen, enz., enz. en dat is een eilandszaak. In deze bestaat er een nauwe samenwerking tussen politie en Dienst voor Openbare Werken. De kosten echter zijn zeer, zeer hoog. Onder "education" valt voorlichting aan het publiek, via de televisie, radio en pers. Ook verkeerslessen op scholen. Op vele plaatsen ter wereld bestaat er een verkeerscommissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van de politie, maar ook uit leden van de gemeenschap. Commissies die periodiek bij elkaar komen en ideeën, suggesties en advies naar voren brengen in verband met de verkeersveiligheid.
Ik ben van plan op Aruba een dergelijke commissie in het leven te roepen, dus om zo'n commissie te benoemen.
Ik hoop dat ik hiermede alle punten beantwoord heb, die onder mij ressorteren. Mochten er nog meer punten zijn, waar ik geen antwoord op heb gegeven, dan wil ik dat alsnog doen bij de tweede ronde. Het woord is thans aan de gedeputeerde van Openbare Werken, de heer Guzman Croes.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Masha danki, Señor Presidente, durante e tratamento di e presupuesto mayor di Aruba tur e miembronan di Raad a haci preguntanan, observacionnan, deseos y tambe hopi kritikanan. Ta mi intencion den e primera buelta aki di contesta solamente e preguntanan cu tabata lansa na mi. Tocante e insinuacionnan politica, na e momento aki mi ta laga nan un banda, sí mi ta kere cu ami ta esun cu a haya menos pregunta den e primera buelta en bista cu casi tur e miembronan di Raad durante e tratamento di e presupuesto di Obras Publicas a haci tur pregunta y esey tabata un argumento masha largo. Den e presupuesto mayor masha poco departamento ta resorta bao di mi, pa tal rason mi ta kere cu masha poco pregunta a worde haci.
E promer persona cu a lansa pregunta cu ta concerni mi departamento ta Señor Bruno Werleman, kende a pidi pa traha un camina pa conecta entre Boton y Bringamosa na e districto di Santa Cruz.
Mi por participa Señor Werleman cu ya caba, no mucho tempo pasa Señor Betico Croes a trece esaki na conocemento di Bestuurscollege y esaki ta den estudio preeliminario, pero di antemano mi por bisa cu berdaderamente e terrenonan ta domeingronden. No tin mester di placa pa cumpra e terrenonan aki, pero sí ta tuma hopi tempo pa haya nan atrobe bek, pasobra nan ta na huur y e camina ey ya caba ta planeando riba dje pa na su debido tempo e aparece ariba begroting di Aruba, esey ta costa mas o menos cienticuarenta mil florin. Sinembargo, esaki tin inatencion di nos. Gran parti di oradornan di partido di oposicion mas bien a lansa kritika riba e politica di Bestuurscollege. Hopi otro oradornan no a haci preguntas pero nan a comenta no mas entre otro e respetable miembro di Raad, Señor Yarzagaray, cu a comenta tocante libertad di prensa, of prensa partidario, etc., etc.

Cu esaki mi a comprende claramente kiko Señor Yarzagaray kier a meen y pa comproba esaki mi tin aki un edicion di e corant mentiroso La Prensa, asina boca di pueblo ta yamele, e corant mentiroso aki - mi ta masha contento cu net awor e redactor di e corant aki ta drenta e sala aki - na cabes, cual corant e pueblo no ta lesa, danki Dios, ta poni cu representantenan di pueblo a caba cu presupuesto di Dienst voor Openbare Werken. Mentira di mas grandi cu por ta scirbi akinan, pasobra mayoria di e representantenan di pueblo di Aruba a aproba e presupuesto di Dienst voor Openbare Werken. Esaki ta e mentira di mas grandi cu e corant aki por a publica. A pesar di esey, e corant aki tur cos cu e ta publica ta menos berdad. Ta pesey, Señor Presidente, e pueblo di Aruba unda un cinco, seis cas ta haya copia di e corant ey, nan no ta lesé, ta usa e corant aki pa nan broei puyito, nan ta usé pa pone na paki, unda e galiñanan ta drumi riba dje, pero no pa broei puyito di rasa, cu por resulta mañan na gay di pelea, ma chogogo, cu no ta sirbi pa pelea.
Damas y cabayeros, ta berdaderamente tristo y penoso, ora un corant ta solamente mira un solo banda. Pero nos ta comprende esey, pasobra e corant aki ta pertenece na e doñonan na Curacao di Partido Democraat, cu pa medio di e corant aki kier bruha e pueblo di Aruba, pero mi ta contento cu e pueblo di Aruba no ta guli e pildora aki.
Siguiente orador, Señor Presidente, tabata Señor Efraim de Kort, cu a lansa e pregunta con ta pará cu e bootstallingen y schubtafels na Sabaneta. Es ta e lugar pa mara boto y e lugar pa skama pisca, cu e a yega di papia riba djé, mescos cu tin algun di nan na beachnan banda pabao di Aruba.
Tocante di esaki mi ta kere cu mi colega Tommy Leest lo comenta riba djé, pero mi por bisa cu ya e plannan ta casi cla. Tan pronto cu nan ta den un estadio definitivo mi ta kere Bestuurscollege na su debido tempo lo presenta un proposicion na Eilandsraad pa pidi placa pa traha esakinan na Sabaneta y Pos Chikito, na unda mayoria di e pueblo actualmente ta piscador y mi ta kere cu lo ta masha hustifica cu Raad lo aproba e proposicion aki ora Bestuurscollege presenta esey.
Señor Daniël Leo den promer buelta a elogia e trabao bon di e actual Bestuurscollege, mescos cu hopi miembronan di mi partido y partidonan di combinacion, cu den primera buelta a elogia e trabao incansable di e Bestuurscollege actual di Aruba. Cu esaki mi kier duna gradicimento na tur esnan di partidonan di gobierno y e poconan di partido di oposicion cu a elogia Bestuurscollege den un of otro forma, durante nan discurso den primera buelta durante e tratamento di begroting di Aruba. Ademas Señor Leo a expresa un deseo pa Bestuurscollege tambe tira un bista riba e camina cu ta bay pa Ayo y Ser'i Prikichi, te na e Puente Natural di Aruba. Esey tin nos atencion. Señor Finck no a haci pregunta pero e a constata un hecho cu no ta berdad. E a constata cu e lo tuma retiro sigur-sigur, si e ta pertenece na un partido cu ta kita e homber chikito for di trabao. Si Señor Finck kier berdaderamente meen loke e ta bisa, anto ya ta di hopi tempo caba e mester a tuma retiro for di e partido cu e ta pertenece na djé. No ta mi intencion, ni lo mi no bin cu né tampoco, di cita y menciona nombernan di e hombernan chikito cu a worde retira for di gobierno durante gobernacion di e partido P.P.A., na cual Señor Finck ta pertenece. Ta pesey mi kier a menciona, si berdaderamente Señor Finck kier meen loke e ta bisa, anto e no ta pertenece na e partido di cual actualmente e ta formando parti.
Señor Werleman a pidi solamente apoyo di Bestuurscollege pa entama e proyecto di Holland Town. Tin un comite na San Nicolas cu ta trahando riba un proyecto pa drecha e cayanan di San Nicolas, di tal manera cu visualmente e ta bin bao di nomber di Holland Town.
E comite aki na barios ocasion a bin cerca Bestuurscollege, cerca Gezaghebber, cerca mi y cerca barios otro hendenan pa delibera y haci pregunta en coneccion cu plannan cu nan tin pa presenta na Bestuurscollege.

Y di parti di Bestuurscollege nos ta duna nan tur clase di cooperacion en cuanto e preguntanan cu nan a haci respecto e trabao aki cu nan ta planea pa San Nicolas, cual ami personalmente ta di acuerdo cu néle, pasobra mi ta kere cu ta deber di gobierno pa duna cooperacion ensancha e base economico di San Nicolas, pa trece San Nicolas mas ariba pía, pesey cu mucho gusto nos ta duna nos cooperacion. Despues di a haci hopi pregunta y a haya e contestanan, Bestuurscollege a pidi nan pa nan dirigi un carta oficialmente na e Bestuurscollege di Aruba pa nos por cumins a traha riba esaki oficialmente y nan a priminti esey y esey ta loke nos ta sperando actualmente.
Señor Leo Chance a haci tres pregunta na Bestuurscollege y e a bisa cu e ta spera cu ami mes lo contesta nan. Semper ta mi mes ta contesta riba preguntanan haci na mi, naturalmente nos tin nos conseheronan, mescos ta clase di gobierno na mundo. E conseheronan ta duna nos nan conseho y nos tambe tin nos conseheronan anto pa yuda nos, en caso cu nos lo no por ta completamente cla cu nos contestacionnan.
Bueno tocante e promer pregunta di Señor Chance. E ta bisa cu e ta hopi preocupa cu e situacion na Haven- en Loodsdienst, especialmente e stuurman-motoristnan, cu ta traha warda y nan ta haya un sorto di shift-differential y cu ora e personanan aki ta malo of ta cu vakantie nan no ta haya e shift-differential aki pagá. Mi ta haya cu e pregunta aki ta poco hustifica di parti di Señor Chance y mi por participa Señor Chance cu Bestuurscollege lo tuma esaki den estudio. Probablemente lo nos por bin cu un cambio den esaki, pero esey nos no por bisa awor na e momento aki, pero personalmente mi ta haya cu e preocupacion di Señor Chance tin cierto hustificacion aden.
Tambe Señor Chance ta puntra tocante e continu-toeslag. Señor Chance ta poco preocupa cu esaki. Casualmente den Haven- en Loodsdienst en cuanto locual Señor Chance ta puntra aki, e ta un persona cu ta enbolbi den e continu-toeslag, si acaso esaki realisa anto e ta un di nan cu lo cay bao di regla di continu-toeslag.
Actualmente e continu-toeslag aki no ta worde pagá na ambtenaarnan cu ta traha oranan irregular den Haven & Loodsdienst. Mi ta papiando aki solamente di Haven- & Loodsdienst.
Pero sí mi kier participa Señor Chance cu esaki tambe ta ser tumá na consideracion y e ta actualmente den estudio caba, pero no tin plannan definitivo en cuanto esaki.
Tambe Señor Chance a puntra kiko ta para cu e botonan cu actualmente ta situa na e lugar caminda e zona liber lo bin. Ya caba nos ta preparando, haciendo tur e lugar ey limpi, sigur Señor Max Croes lo comenta riba djéle pero e pregunta di Senor Chance ta kiko lo haci cu e botonan eynan.
Bueno, tur loke nos por bisa ta cu e doño di e botonan ey, na e momento cu nan haya noticia cu nan mester bay for di e lugar ey anto algo mas pabao, na unda gobierno tin terreno, nan por mara nan boto, ta solamente nan lo mester move un tiki mas pabao, na unda tin terreno suficiente na unda tur e botonan ey por keda. Mi kier a participa Señor Chance esey, ariba su pregunta haci na mi, como diputado di Haven- & Loodsdienst.
Tambe Señor Chance a haci preguntanan tocante camina en general y en particular di e districto caminda Señor Chance ta biba.
Ariba e post di begroting pa reparacion di camina nos tin un suma.
E reparacion di e camina aki den su totalidad ta worde mirá riba consideracion di e departamento di Obras Publicas, cual ta e caminanan cu mas ta rekeri reparacion cu urgencia. Y eseynan ta haya promer atencion.
Tambe tin un plan preeliminario pa reconstruccion di camina, no reparacion anto, sino reconstruccion. Nos no tin plan pa reparacion di camina, esey ta ser haci ora e departamento of Bestuurscollege ta constata e urgencia di un reparacion di caminda. E ora ey ta bay un opdracht pa Dienst voor Openbare Werken pa rapara e camina, door di yena buraconan, drechamento di e banda di camina, pa preveni accidente, etc.

E plan preeliminario pa reconstruccion di camina ta basá tambe ariba necesidades, despues yobida grandi, ora un camina keda di tal estado cu e rekerí reconstruccion. Manera nos a haci ultimamente aki den Playa cu algun camina. Y tur hende por mira con bunita Playa a keda awor cu nos ta na gobierno, awor cu e caminanan a worde reconstrui. Esey ta socede door di basha un laag un poco mas diki, pasobra tin lugar cu nos ta usa solamente azeta cu ta worde basha riba e caminanan.
Señor Chance a expresa e deseo pa laga drecha e camina di Rooi Hundo cu ta pasa dilanti di Emanuel-kapel y tambe Weg Fontein.
Mi por bisa Señor Chance cu esaki ta riba plan pa aña 1969 pa nos drecha tur e buraconan di e caminanan ey y basha azeta riba e camina di Rooi Hundo pasando dilanti di Emanuel-kapel.
Nos tin tambe e camina di Seroe Preto, camina di Seroe Blanco y Weg Fontein, cu otro palabra, henter e parti Noord di San Nicolas, e camina mayornan tin nos atencion y mi por participa na Raad, cu na aña 1969 nos lo drecha e buraconan y basha azeta riba tur e caminanan ey, cumpliendo asina cu e deseo di Señor Chance y e deseo di e pueblo di Aruba, en particular deseonan di e pueblo di San Nicolas, bibando na parti panoord di e ciudad di San Nicolas. Mi ta kere cu esaki ta basta claro y cu tur hende ta comprende bon.
Señor Julio Maduro ayera tardi a tira un discurso sobresaliente, mi kier gradicié pa e discurso ey y pa e moda riba cual e a duna su splicacionnan y tambe riba su observacionnan y kritika lansa riba Bestuurscollege. E a puntra entre otro, cu si Arubaanse Voorlichtingsdienst lo por a instrui y indica e pueblo riba su derechonan. Esaki ta un cos cu ya nos a cuminsa cu ne caba. Na varios ocasion e departamento di Informacion Insular a usa e oportunidad di e diezcinco minuut cu e tin pa informa e pueblo riba e diferente puntonan cu e pueblo mester ser di ta informa riba djé. Y mi ta contento cu Arubaanse Voorlichtingsdienst te ainda ta haciendo un bunita trabao, informando e pueblo debidamente riba varios puntonan cu ta di importancia. Sinembargo semper ta keda lugar pa mehoracion. Pa tal motibo mi kier participa Señor Maduro cu su peticion tin mi atencion y di Bestuurscollege y cu mas tanto cu ta posibel nos lo trata na informa e pueblo Arubano tocante e derechonan di e pueblo. Y otro proposicionnan di Señor Julio Maduro tambe nos lo tuma nan na consideracion.
En cuanto su pregunta pa usa mey ora en bes di un cuarto di ora na television na Tele-Aruba, esey naturalmente ta costa placa y pa e aña aki den presupuesto nos tin solamente diezcinco minuut pa cada siman, pero mi ta kere cu lo no ta un mal idea pa nos haya mey ora y si nos por cuminsa cu mey ora na aña 1970 anto lo no ta malo, sinembargo nos lo pensé y si Bestuurscollege den su totalidad bay di acuerdo anto nos lo bin cu un proposicion pa un cambio pa pidi placa adicional na Raad, pasobra loke nos tin awor ta calcula solamente pa diezcinco minuut. Nos lo tuma esey tambe na consideracion, pasobra mi tambe ta kere cu si bo tin mey ora anto lo tin suficiente tempo pa splika un tema elaboradamente, pa di tal manera e pueblo por comprende mas facilmente. Pesey mi ta sinti un poco pa e proposicion di Señor Julio Maduro, pa halsa e tempo di diescinco minuut pa mey ora, pa duna e ambtenaar cu ta bay papia e oportunidad pa henter e pueblo por miré y tendé debidamente.
Mi ta di acuerdo cu e kritika cu a worde lansa en cuanto e nombernan di e caya aki na Aruba, cual nombernan den hopi instancia ta masha straño. Pero, si mi no ta ekiboka, tin un comision cu ta duna conseho na Bestuurscollege tocante e nombernan di caya. E comision ey ultimamente a worde cambia di tal forma cu nos ta pensa, es ta Bestuurscollege ta pensa, cu nan lo bin cu cambionan den nomber di cayanan cu mas ta ayegá na Aruba, no cu ta refleha Europa pero cu lo indica algo mas pega di nos, di tal manera cu nos lo por pronuncia nan mas lihe y cu mas facilidad.

Pasobra berdaderamente tin cayanan na Aruba cu nos hendenan no por pronuncia. Ta masha dificil pa pronuncia algun nomber di caya.
Ta pesey mi ta di acuerdo cu Señor Julio Maduro, Señor Presidente, cu lo ta bon pa nos bin cu nombernan di caya cu ta mas relaciona cu nos aki banda y cu nos lo por pronuncia mihor y comprende mas liher, cu tambe por educa nos a la bes un poco mas mihor.
Tocante su peticion en cuanto asunto di camina, Señor Presidente, mi a duna ya caba un splikacion riba djé.
Señor Virgilio Kock den su primera buelta a lansa un pregunta na e diputado di Openbare Werken. Su pregunta tabata, cuanto marca di auto tin den wagenpark di Dienst voor Openbare Werken.
Mi kier participa Señor Kock cu nos tin 13 marca di auto na Dienst voor Openbare Werken. Esey ta riba loke Señor Kock a puntra, pero pa informacion adicional mi kier menciona cu nos tin: Chevrolet, International, Ford, G.M.C.Austin, Opel, Rambler, Fiat, Corvair, Mercury, Volkswagen, Cadillac y Triumph. Esey ta e marcanan cu nos tin.
Señor Dennert a tira un discúrso ariba sintimento ayera. Ariba e sintimento di Dokter Dennert lo mi no comenta awor, probablemente lo mi comenta riba dje na un otro oportunidad durante tratamento di e begroting, pero al momento mi ta laga esey para un banda.
Berdaderamente e a tene un discurso basta sentimental y e a haci algun pregunta na e otro miembronan di Bestuurscollege. Na mi persona e a haci un solo pregunta. Esey ta, si nos ta aproba discurso di dia trinta di oktober si mi no ta ekiboka, e kier sabi si Bestuurscollege ta aproba e discurso ey. Riba esey e a elabora basta largo y e ta spera cu Bestuurscollege lo no ta sconde pa su responsabilidad. En fin, e a usa mas bien politica y nos tur ta comprende esey, nan t'ey pa politica, nan mester hunga un tiki rol politica, nan mester duna un bon impresion dilanti di e publico cu ta bin scucha aki den. Bueno, nos ta comprende tur eseynan.
Tocante e pregunta haci anto, mi kier bisa, cu ora mi a haya mi tempo liber, mi a puntra, cu si ta bale la pena bolbe reacciona riba preguntanan cu a worde haci den pasado, riba cual contestanan a ser duna caba, pero sinembargo, como cu e a haci un pregunta mi kier participa Señor Dennert anto, cu e opinion di Bestuurscollege, ta e mesun opinion cu Bestuurscollege a participa Raad den su Memorie van Antwoord y tambe a participa Señor Dennert den e carta di contestacion riba preguntanan hací en cuanto un programa di television. Esey ta loke Bestuurscollege a dicidi e tempo ey y esey ta e contesta definitivo di Bestuurscollege di Aruba en cuanto e programa di television di dia trinta di oktober.
Cu esaki, Señor Presidente, mi a yega na fin di e preguntanan hací na mi. Mi ta spera cu mi a contesta nan tur bon y si acaso bin mas pregunta d despues, den segunda buelta cu mucho gusto lo mi contesta nan tambe.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, promer cu mi bay contesta e diferente preguntanan, hací pa diferente miembronan di Raad durante e tratamento di e begroting pa aña 1969, mi tambe lo kier a haci un comentario general, riba diferente charlanan, comentarionan, kritikanan y proposicionnan cu a worde treci adilanti, den e reunion ayera.
Tambe, Señor Presidente, promer cu mi sigui, lo mi a sabi no mas, cu mi ta haya e kamber aki na e momento aki un poco frio di mas.
Kisas nos por a laga hisa e temperatura.
Señor Presidente, durante henter dia di ayera tabatin kritika riba e beleid di Bestuurscollege, kritika riba e hisamento di belasting, kritika riba proyektonan, en fin djey e a pasa pa hungamento di gay, di hungamento di gay e a pasa pa problema di kabrito, despues e a bin riba responsabilidad, etc., etc.

Pesey mi a haya cu e tabata masha interesante, pasobra tabatin diferente topico, diferente opinionnan, diferente casonan y cosnan cu a worde treci padilanti durante e oranan di ayera, cu e diferente miembronan a tumà pa nan trecè padilanti nan diferente comentarionan.
Promer cu mi sigui, Señor Presidente, mi kier remarca aki den, cu e begroting ta e responsabilidad di Raad.
E Raad ta accepta e begroting of no ta accepté, e ta trece cambionan aden e ta laga nan afor, e tà completamente den man di Raad, kiko nan ta haci cu e begroting. Raad ta e representantenan di pueblo, hendenan cu a tuma riba nan mes e responsabilidad pa dirigi destinonan di e isla aki. Asina ta na nan ta keda completamente e responsabilidad di e begroting. Si nan kier hisa gastonan, baha cierto gastonan, pidi mas placa pa esaki of e otro, esey ta completamente na nan. Mi ta kere cu cada un di e representantenan ta conciente di su responsabilidad en cuanto e comunidad di Aruba y mi ta sigur, cu nan sabi tambe, Señor Presidente, di carga e responsabilidad aki.
Tabatin entre otro kritika riba hoofden van dienst. Algun di e kritikanan tabata sano, mi mester bisa, pero tambe tabatin algun cu lo tabata mihor, cu si nan no a worde treci aki den, pasobra den mi opinion no ta bunita cu ta kritika un hende aki den cu no ta presente, a sabiendas cu e persona ey no tin e derecho di por trece su comentario, riba e kritika cu a worde lansa ariba djé. Pesey mi ta spera cu nos lo keda poco mas zakelijk, poco mas "business-like" riba e asuntonan aki. Mi sabi cu den tribuna y den e Raad aki mes, varios hende, hopi mes, pafor di Raad tambe, cu pa e motibo cu mi ta zakelijk, "business-like" den Raad, nan no ta gusta mi moda di proceder y nan ta kritika mi y nan ta bisa cu mi ta mucho "business-like, ma mi no por yuda, Señor Presidente, cu ora cu ta trata di asuntonan asina importante, considerando cu e Raad, ta un di e organisacionnan, un di e cuerponan mas halto di Aruba, den mi concepto mi ta kere cu nos mester keda mas zakelijk y si mi tá gusta ta zakelijk esey ta mi opinion y esey ta mi concepto y mi ta actua di acuerdo cu esey.
Señor Presidente, ayera naturalmente tabatin aki den charlanan y comentarionan, den cual nos por a nota diferencia di opinionnan riba cierto cos. Pa ilustra un rato, Señor Presidente, riba diferencia di opinion, mi kier bisa cu opinion ta un cos personal y cada hende mester sabi di respeta opinion di otro, esey ta un cos masha grandi.
Pa ilustra esey, Señor Presidente, mi kier trece padilanti, por ehempel cu e charlanan, e comentarionan treci pa e honorabel miembro, Señor Julio Maduro en cuanto e problema di cabritò, mi ta comparti e mesun opinion cu Señor Maduro, en cambio e comentarionan treci padilanti pa Señor Daniel Leo en cuanto e hungamento di gay, mi no ta comparti e mesun opinion cu né. Esaki ta unicamente pa duna un splikacion riba diferencia di opinion, Señor Presidente.
Señor Finck, por ehempel, a bin ayera padilanti cu cosnan, cu mi tambe ta di acuerdo cu né, ora cu e a bisa cu si tin un ley of un ley ta existi, anto nos tin cu atene nos na e leynan ey of na e sistemanan ey. Den esey, Señor Presidente, Señor Finck tin absolutamente rason.
Pa ilustra un rato no mas, mi por bisa bo, Señor Presidente, cu si por ehempel tin un ley ta existi di un tal aña, aña 1914, 1918, 1920 y un huez mester pasa sentencia, ta riba e ley ey, a base di e ley existente ey e huez ta pasa sentencia, pero si mester bin un cambio, of si e pueblo ta haya cu e sentencia ey no ta bon haci, anto e ora e pueblo, den su representantenan concerni pa trece cambionan den ley, mester trece e cambio ey tambe, pa e asunto bay di acuerdo cu e situacion manera e ta.
Señor Dennert, manera Señor diputado Guzman Croes, a caba di bisa, a tene un discurso ayera, Señor Presidente, cu en berdad tabata basa riba sintimento.

Mi ta kere, aunke cu politica ta worde hunga aki den, cu un cierto parti en berdad a sali for di profundo di su curason y tabatin un parti tambe, mi por bisa aki den, cu a toca un poco na mi curason. Awor mi no sabi si Señor Dennert a bin cu e cosnan ey pa hunga politica, pero sí mi por bisa, cu riba e punto cu Dokter Dennert a papia, e no a generalisa, sino e a bisa di adilanti tocante un viuda, parce mi, cu tres yiu, mi no sabi drechi con e cos ta sinta den otro, si ta onderstand a worde kita for di djé of a worde nengá na djé. Pero pesey mi ta spera cu e diputado concerni lo papia riba esey, kisas, anto e cu Dokter Dennert lo por entende otro riba un manera amistosa, manera debe ser.
Tabatin tambe, Señor Presidente, hopi kritika riba e foutnan den begroting. Lo mi no bay, manera aña pasa, den detayes, pa trece adilanti tur e foutnan cu tabatin den e begrotingnan anterior, foutnan, cu nos sabi ta presenta den cualkier begroting y den e begroting 1969 probablemente lo tin fout, tikfoutnan, pakiko no, foutnan coriente, diferente fout den pasamento di un post pa otro, sin ser bisá den Memorie van Toelichting. Eseynan ta cosnan, Señor Presidente, cu en berdad no ta trece ningun cambio den e begroting como tal, no ta afecta e begroting na nada, ora nos ta papia di un suma di algun mil florin, eseynan ta foutnan cu no ta afecta e begroting.
Tambe e honorable miembro, Dokter Dennert a papia di "post mortem"-posten, aunke e no a referi na "post meridium"-posten di aña 1967, pero si mi mester a bin cu "P.M.-posten cu ta aparece den e begrotingnan di nan, Señor Presidente, mi ta refiriendo aki na e tempo cu Aruba a haya autonomia, un stapel masha grandi di begroting, cu nos mester di dos, tres hende pa carga nan, pero den tur e stapel ey, Señor Presidente, for di tempo cu nos a haya autonomia te awor, "P.M.-posten ta aparece na cantidad, manera nos ta bisa: "na boshi", na monton, pero eseynan no ta haci ningun efecto riba e begroting, Señor Presidente.
E cos mas principál di un begroting ta pa duna un idea no mas, con mas o menos gobierno ta calcula cu su entradanan lo ta y su salidanan, kier meen anto, cu e parti mas importante di un begroting ta, pa duna Raad e gastonan cu gobierno ta propone pa haci, riba eseynan Raad por duna su kritika, su aprobacion of desaprobacion.
En cuanto e begroting mes, Señor Presidente, a worde papia aki den hopi tocante beleid di Bestuurscollege en cuanto e gastonan cu ta worde calcula y placanan cu lo ta worde malgastá, pero mi por participa Raad, cu ora e wenselijkheidsbegrotingnan worde presenta na Bestuurscollege, Bestuurscollege ta haci tur su posibel pa mengua e gastonan, te na unda cu den opinion nan por a bay. Podiser mas gastonan por a ser rebaha den e begroting, esey ta diferencia di opinion.
Tambe, Señor Presidente, hopi deseonan cu e diferente departamentonan a pone den nan wenselijkheidsbegroting, a worde posponi pa otro aña asina ta den mi opinion sincera nos a trata di corta mas tanto posibel riba e gastonan.
E entradanan, naturalmente, Señor Presidente, entre otro, a worde precalcula (geraamd) riba un modo poco cuidadoso, pa nos no gaña nos mes, y tambe na otro banda, manera bo sabi, Señor Presidente, nos a trata durante e ultimo lunanan aki di a introduci algun belastingnan nobo, pa yuda e finansas, e placa, di e isla di Aruba.
En cuanto e hisamento di belasting, Señor Presidente, atrobe tabatin diferencia di opinion.
Mi no por lubida e famoso 7%, cu e belasting a worde hisá.
Bestuurscollege a presenta na luna di december, ta un idea cu a sali for di mi persona, como diputado di Finansas. Bestuurscollege a bin cu né y presenté na Raad y despues tabatin diferencia di opinion riba esey, cual a resulta cu e proposicion di 7% a para baha bira 4%
En cuanto esaki, Señor Presidente, manera mi a bisa na principio.
E begroting ta responsabilidad di e Raad.

Raad a haya ta bon ora cu diputado di Finansas a presenta e proposicion pa hisa e renta riba achterstallige belasting te cu 7%, Raad tabata di otro opinion, bisando cu esaki tabata halto y nan a bahé na 4%.
Bueno, mi ta respeta Raad, ta su opinion en cuanto esey, pues e responsabilidad di e begroting ta den man di e Raad.
Tambe a worde papia masha hopi cu belasting a subi, pero a la bes cu nan ta papia di hisa belasting, Señor Presidente, atrobe pa demostra e diferencia di opinion cu tin aki den, Señor Presidente, den e asuntonan aki, bo ta tende sonida di subsidie pa dierentuin.
Mesora cu bo ta tende sonida di baha belasting, hisa belasting y nan ta bin tambe cu subsidie pa esaki of esaya, tambe bo ta tende e sonida pa aumenta e post di turismo, especialmente en coneccion cu promocion di turismo. Pues aki nan hopi biaha den Raad bo ta mira, specialmente den tratamento di begroting, tin ironia den e sentido aki.
Esey ta diferencia di opinion.
Señor Dennert ayera a haci un pregunta especifica na Bestuurscollege en cuanto e charla di dia 30 di oktober. Señor diputado Guzman Croes a referi na dje y e a bisa cu e opinion di Bestuurscollege a worde poni den e contestanan na Señor Dennert y tambe den e contestanan riba e preguntanan lansá den e huishoudelijke vergadering, cu a trata riba e begroting di aña 1969.
Señor Dennert a puntra e opinion di Bestuurscollege ariba e contenido di e speech ey. Diputado Guzman Croes a contesta awor ey, cu e opinion di Bestuurscollege ta claramente poni den e Memorie van Antwoord.
Señor Dennert a pone enfasis, laga mi poné asina ey, riba e palabra: "presentatievorm".
En cuanto esey, Señor Presidente, mi persona, como diputado, ta declara aki den, cu si e presentatievorm ta igual na e inhoud, esey ta diferencia di opinion, pero en cuanto e pregunta di Señor Dennert tocante e inhoud di e speech ey e causerie teni dia 30 di oktober, mi ta bisa aki den, Señor Presidente, e speech ey den e manera cu e a worde presenta na television, su contenido tin mi desaprobacion.
Señor Presidente, tambe riba diferente remarcanan cu ta bin den e begroting, especialmente Señor Oduber a basha bombardeo di kritika riba e begroting, cu e begroting no ta sirbi, e ta yen di fout, etc., tiramento di santo den wowo di hende. Diferente otro miembro tambe a papia riba esey. Tambe Dokter Oduber a papia di "free for all".
Cada diputado ta weita cual por trece mas gasto, manipulacion di cifranan, en fin un sin fin di kritika basha riba e begroting.
Claro cu ta su derecho, Señor Presidente, di lansa kritika riba e begroting y tambe ta na su interes pa lansa tal kritikanan.
En cuanto eseynan lo mi contesta Señor Oduber na su debido tiempo, pero promer cu esey mi kier a contesta algun preguntanan cu a worde haci pa diferente otro oradornan den e Raad aki.
Señor Arends a comenta riba e herverdeling di belasting y a haci un suplika na Bestuurscollege pa acerca Landsregering den Gobierno Central, lo mas pronto posibel, pa yega na un areglo en cuanto e herverdeling di belasting. Mi ta sigur cu Señor Arends a lesa e contesta cu Bestuurscollege a duna riba esey, e ta para riba bladzijde 4 di e Memorie van Antwoord di e begroting aki den commissie vergadering y eynan nos ta referi na diferente biahanan, na e cartanan cu Bestuurscollege a dirigi na Gobierno Central pa splika Gobierno Central e necesidad di herverdeling. Tambe den e aanbiedingsbrief di e begroting aki, un comentario a worde haci riba esey y mi ta sigura Señor Arends, cu di mi banda tambe nos lo sigui preta en cuanto e asunto aki di herverdeling di belasting. A la bes, Señor Presidente, mi kier a participa Señor Arends den e cuestion di herverdeling di belasting aki, cu den mi opinion esaki tambe ta un tarea di e comision di autonomia y Señor Arends mes, den su calidad di presidente di e comision di autonomia, e tambe sigur di su

banda mester sigui haci tur esfuerso pa encamina e asunto di herverdeling di belasting aki cu Gobierno Central.
En cuanto e herverdeling di belasting mes, ami anto lo lagéle pa e expertonan dicidi esey, no pasobra mi tin miedo, pero nada mas, pasobra esey ta un asunto cu mester worde bon studia, pa e territorio di Aruba no sali desventahoso den esaki, y peor di loke nos a kere cu e ta. Asina ta, mi ta kere cu ta bon pa laga e personanan cu ta bay studia e asunto aki, studiële bon studia, pa beneficio di e territorio insular di Aruba.
Señor Boekhoudt a puntra ayera cu si un empresa na Corsow tin sucursal na Aruba, ta na Aruba e mester paga belasting. Mi ta supone inkomstenbelasting, winstbelasting, si ta na Aruba e ta pagéle.
Mi por participa Señor Boekhoudt, cu si un empresa asina ey ta registra na Aruba anto ta na Aruba e ta paga belasting, si ta na Corsow anto ta na Corsow e ta pagé. Ma en cuanto inkomstenbelasting y winstbelasting Señor Boekhoudt mes sabi cu esey ta cay bao di e responsabilidad di Gobierno Central.
Señor Apolonio Werleman a pasa remarca pidiendo Bestuurscollege pa zorg pa un cobramento mas efectivo di belastingnan atrasa.
Señor Presidente, esey ya tin atencion di Bestuurscollege y tambe diputado di belasting. Diputado di hisador di belasting y diputado di cobrador di belasting ta esun cu probablemente no ta gosa mucho elogio den Raad pasobra e ta esun cu ta hisa belasting y cobra belasting.
Ayera hecho por derecho tabatin elogio na e diferente diputadonan.
Ami tambe na mi turno a haya elogio, especialmente pa e departamento di Finansas cual a prepara e begroting e aña aki pa e worde presenta na Raad debidamente pero claro mi no ta spera tampoco cu ningun diputado di Finansas lo haya mucho elogio den Raad como cu e ta esun cu ta cobra belasting y ta hisa belasting. E otro diputadonan ta esunnan cu ta bin bien cu proposicionnan cu no ta directamente bao di e diputado di Finansas.
Señor Werleman tambe a papia riba air-conditioning di e Bestuurskantoor na San Nicolas. Entre otro e a referi, cu mescos cu e Ontvangerskantoor na Playa cual recientemente a haya airconditioning, es ta den lugar nobo, pa e Ontvangerskantoor na San Nicolas haya esey tambe.
Mi a puntra e diputado di Personeelszaken, Señor Betico Croes, y e a bisa mi pronto Bestuurscollege lo bin cu un voorstel na Raad pa pidi placa adicional pa e airconditionnan ey.
Tambe Señor Pooi Werleman a papia di un telefooncentrale pa Noord.
Mi ta sigur cu Señor Werleman a lesa den e toelichting den Memorie van Antwoord di begroting di Telefoondienst en cuanto esaki y mi kier a sigura Señor Werleman cu mescos cu aña pasa cu e a pasa e remarca ariba si ta posibel pa e empleadonan na Ontvangerskantoor na Playa stop di traha riba diasabra y cu esey a bira realidad, lo mi sigui discuti cu e hefe di Telefoondienst en cuanto e centrale di Noord.
Naturalmente esaki mester socede ora cu ta hustifica manera ta pará den Memorie van Toelichting cu si yega momento cu Noord mester di un centrale pa telefoon, ta claro cu Noord lo haya su centrale di telefoon.
Señor Julio Maduro a tene un speech largo ayera cu mucho puntonan interesante. Entre otro Señor Julio Maduro a trece padilanti e idea pa un telefoon pa prensa den e edificio aki.
Mi por participa Señor Maduro cu esaki sigur sigur lo tin atencion di Bestuurscollege.
Señor Presidente, Señor Oduber a puntra cu si nos a trata di bin cu un begroting cu ta sluit. Claro mi a bisa esey caba. Nos a trata di bin cu un begroting cu ta sluitend y un begroting cu ta basa riba realidad. Pa cuminsa Bestuurscollege no tin ningun bentaha di presenta na Raad un begroting cu un nadelig saldo halto. Tambe Señor Oduber a bisa cu na un banda entradanan a worde baha y di otro banda gastonan a subi, cu asina nos tin un begroting cu un deficit di f.l.275.000,--.

E a bisa cu e raming di winstbelasting tabata basa poco abao.
Manera mi a bisa caba nos kier reduci gastonan mas tanto posibel.
Den nos aanbiedingsbrief nos ta mira entre otro gastonan di enseñansa cu ta subi aña pa aña.
Cu nos a raam e entradanan masha abao no ta berdad. Nos ta haci nos posibel pa haya mas tanto entrada. Hasta nos a haya nos obliga di trece algun belasting nobo cualnan a worde menciona caba. E raming di winstbelasting ta basá ariba cifranan cu nos a haya di Inspectie di Belasting na Corsow. E raming di winstbelasting den begroting 1968 a resulta mucho halto. Tambe pa e raming ey nos a haya nos cifranan di Corsow.
Tambe Señor Oduber a puntra pa un specificacion di inkomstenbelastingnan durante e aña aki.
Pa grondbelasting te cu 31 di december di e aña aki nos a ricibi f.1.121.800,--. Pa gebruiksbelasting f.275.600,--. Na inkomstenbelasting f.6.750.000,--. Na winstbelasting f.10.320.000,--. Na opcenten riba inkomstenbelasting f.1.300.000,--. Y na opcenten riba winstbelasting f.1.500.000,--. Mi ta kere cu Señor Oduber mes tin e raming den e begroting.
Tambe Señor Oduber a papia riba achterstallige belasting. Mi kier sabi cu den nos Memorie van Antwoord riba pagina 25 nos por lesa cu na oficina di Eilandssekretaris tin un specificacion en cuanto esey.
Señor Oduber a puntra cuanto lening a worde haci na aña 1968.
Na aña 1968 nos por a cera dos lening cu un total di f.1.150.000,--.
Señor Oduber a lansa pregunta en cuanto saldi-reserve kosten post 5.01.01.0.50 y cu aña pasa e no por a haya specificacion pero e anã aki si. Señor Presidente, e contesta ta cu e ramingen di posten 5.01.01.0.50 en 5.01.03.0.50 di begroting 1968 ta calcula riba e cifranan di e ultimo rekening cu ta goedgekeurd, es ta di aña 1960, y ramingen di cifranan y voorlopige rekeningen for di aña 1960 te cu 1967.
Señor Oduber a haci pregunta en cuanto e liquiditeitspositie, prognose pa aña 1969 y con e tabata na aña 1968.
En cuanto esey lo mi kier bisa cu manera Raad sabi cu autorisacion di Raad gobierno por fía te 8 miyon florin pa kasgeld. Na e momento aki mi no por bisa, pero kisas despues nos lo mester bin aki den Raad pa hisa e suma di 8 miyon aki, pero sí mi mester bisa cu lo tabata preferibel pa nos no a papia aki den publicamente di e liquiditeitspositie. Kisas den Raad cerá nos lo por papia riba e liquiditeitspositie ey, pa Raad haya un idea di esey pasobra ningun comercio ta papia abiertamente, publicamente tocante su liquiditeitspositie. Den cas di hende mes esey ta un asunto privá.
Señor Oduber tambe a comenta algo riba logeergastenbelasting.
E a bisa cu e no ta bon y cu e no tabatin preparacion y cu 5% ta halto etc.,etc.
E a lesa tambe un bon pida di un carta cu Aruba Hotel Association a manda pa Bestuurscollege. Pa cuminsa, den e begroting di aña 1969 cu a worde manda na Raad na fin di september eyden caba ta pará en cuanto e proposicion di Bestuurscollege pa hisa e logeergastenbelasting y prensa tanto di Corsow como di Aruba a comenta ariba e proposicion di Bestuurscollege pa bin cu un logeergastenbelasting.
Asina ta, Señor Presidente, mi por bisa Bo cu e carta di e Asociacion di Hotelnan, fecha dia 27 di december a bin aden despues cu Raad ya a aproba e logeergastenbelasting. Mi ta corda, Señor Presidente, cu en cuanto e famoso 7% riba belasting atrasa a bin un telegram aden for di Camera di Comercio y di e Asociacion di Comerciantenan y riba esey Bestuurscollege a reacciona mes ora. Pero den e caso di e logeergastenbelasting ya e carta a bin despues cu e ley a worde acerca caba pa Bestuurscollege. En cuanto e mesun logeergastenbelasting ey ora cu Señor Oduber a puntra tocante e doel ey lo mi kier bisa cu e logeergastenbelasting, cu nos a propone di aumenta ta pa yuda cubri e diferente gastonan cu tin poni den be roting.

Señor Oduber tambe a puntra pa un specificacion y e a referi na e lening di 10 miyon a 6 1/2% y cual ta e condicionnan. E fiansa aki ta pa e onrendabele projekten cu antes a worde fiansá cu rekening courant krediet na Banco di Nederlandse Gemeente.
E condicionnan ta annuiteit 25 aña, interes di 6 1/2% 25 aña.
E promer aflossing tabata promer di januari 1968. E lening a worde sera promer di januari 1967. Dia 31 di december di aña 1966 nan a tuma saldo di onrendabele projekten na Banco di Nederlandse Gemeente y riba esaki nan a pone un interes di 3% cual ta condicion di Hulanda pa eerste fase.
Na e momento ey e total di 10 miyon a worde considera como lening.
Tambe Señor Oduber a puntra riba un post 6.03.01.3.92 - Rente financiering onrendabele projekten. Esaki ta pasobra cu awor e onrendabele projekten ta worde financia cu e fiansa cu mi a caba di menciona.
E interes awor ta worde calcula bao di post - Rente betaling op leningen: 6.03.01.1.92.
Señor Alders a puntra si e f.30.000,-- cu tabata para pa uitbreiding di iluminacion di straatverlichting a worde usá.
E placa aki no a worde usá.
Señor Virgilio Kock a puntra pakiko e raming di e post 2.02.01.1.66, grondbelasting eigendommen, a baha cu mas o menos 200% compara cu aña 1967. E suma di f.216.870,-- pa grondbelasting di aña 1967 no ta un raming sino un rekening cijfer. E aña ey grondbelasting di aña 1966 y 1967 a worde paga.
Señor Kock por a nota cu den e kolom di rekening 1966 no tin ningun suma menciona. Pues e suma ey di f.216.870,-- ta pa dos aña.
Tambe Señor Kock a haci pregunta riba opbrengst di Arubabordjes, post 1.08.06.0.10.
Esey, Señor Presidente, ta e borchinan cu a worde traha poco aña pasa pa sirbi turismo. Nan tabata tin un mata di Divi-divi riba nan y Aruba como isla di turismo. Bo por a pega nan riba bo auto. Si mi no ta kiboka, Señor Presidente, nan tabata bende nan na Ontvangerskantoor pa f.1.,--.
Tambe Señor Kock a haci comentario riba e post di rioolbelasting y rente riba belasting atrasá.
Ta berdad cu e post rioolbelasting ta calcula P.M., pero esey, manera Bestuurscollege a participa caba, lo bira retributie mescos cu nos a propone pero a lo largo e ta 1 per 1.000 riba e balor di e edificio of e cas. Segun mi e post mester keda P.M.
E post di rente riba achterstallige belasting ta calculá, si mi no ta kiboka, f.80.000,-- y mi ta propone na Raad pa laga e post ey keda manera e ta. Kisas e ta un poco halto pero laga nos lagé keda manera e ta pa mira con esaki lo bay. En cambio si Raad ta di opinion pa para ariba pa nos baha e kostennan e responsabilidad ta den man di Raad pa bahé si nan ta haya cu ta bon.
Señor Dennert a haci un pregunta directo en cuanto e logeergastenbelasting y si e ta aftrekbaar for di e winstbelasting y inkomstenbelasting.
Logeergastenbelasting en principio no ta aftrekbaar di winstbelasting y inkomstenbelasting. Si ta posibel den e caso cu e doño di un hotel no por cobra e belasting for di e turista ta un pregunta cu nos no por contesta pasobra heffing di inkomsten- y winstbelasting y pa consecuencia aftrekpostnan y den e caso aki, ta un asunto di Land.
Mi kier a lesa awor aki un concepto a base di e preguntanan cu Señores Dennert y Chance a haci ayera aki den.
De heren Dennert en Chance hebben ook nog enkele opmerkingen gemaakt over Kapitaaldienst, wat mij aanleiding geeft om hier met een wat technische uiteenzetting te komen aandragen, immers de heer Dennert stelde, als ik hem althans goed heb begrepen, dat het saldo begin van het dienstjaar voorkomende op paragraaf 1 van hoofdstuk 7 zou voorstellen het bedrag dat in 1968 nog niet zou zijn uitgegeven op het voor 1968 gevoteerde krediet voor de aanleg van wegen en riolen a f.1.409.000,--

Deze stelling is ten ene male onjuist en teneinde een en andere recht te zetten, wil ik een kort uiteenzetting geven van de inrichting van de kapitaaldienst zoals deze sedert 1968 wordt gehanteerd. De in de kapitaaldienst opgevoerde kredieten worden gefinancierd door bijdrage uit de gewone dienst, uit de reserve- kas- en verrekendienst of uit aangegane kapitaalsleningen. Voor zoverre dit op de eerstgenoemde twee manieren geschiedt wordt de dekking via hoofdstuk 12 ten gunste van de betreffende hoofdstukken gebracht. De dekking via leningen wordt op hoofdstuk 11 opgenomen en kan volgens de bestaande voorschriften niet ten gunste van de hoofdstukken waarop zij betrekking heeft worden gebracht. Derhalve blijven deze hoofdstukken voorkomen met een nadelig saldo, dat echter in de begroting als P.M. wordt opgenomen, opdat in de verzameling aan het einde van de kapitaaldienst tot uitdrukking kan worden gebracht hoeveel het nadelig saldo per hoofdstuk bedraagt waar tegenover voordelig saldo van het hoofdstuk leningen komt te staan en het totaal van de gehele verzameling van saldi aangeeft hoeveel kapitaalskredieten in het verleden ongedekt zijn gebleven. Nu zou gesteld kunnen worden dat in de begroting het saldo per einde van het jaar dan maar tot een reëel bedrag moet worden opgevoerd. Dit is wel mogelijk doch niet vergeten moeten worden dat dit saldo een post is conform de voorschriften thans moeten worden opgenomen in de eerste twee kolommen van verzameling waardoor ieder hoofdstuk in deze verzameling dan verdwijnen.

Een andere mogelijkheid is de saldi geheel weg te laten zoals dit in het verleden geschiedde. Dit heeft echter veel bezwaren, namelijk, dat bij het opmaken van de rekening deze saldi toch te voorschijn komen en er dan formeel geen post bestaat om deze op te voeren.

Het in de rekening opvoeren van deze saldi is dan strikt genomen in strijd met de voorschriften, welke stellen dat in de rekening geen andere posten mogen worden opgenomen, dan in de begroting voorkomen. Voorts wordt weinig gedaan aan overzichten in de niet gedekte kapitaalkredieten uit het verleden, waar dan nog slechts uit de verzameling blijkt, een min of meer toevallige saldo van de kapitaaldienst van de betreffende jaren.

Voorts wordt opgemerkt dat cijfers in de kolom 1968 met name wat betreft saldi begin van het dienstjaar niet overeenkwamen met de betreffende bedragen in de begroting voor 1968. Dit is ook geschied in het belang van de leden van deze Raad, namelijk om zo goed mogelijk voor wat betreft het verleden de werkelijkheid te benaderen.

Nergens in de voorschriften staat met zoveel woorden omschreven dat hier strikt het beginsaldo uit de vorige begroting moet worden opgebracht. Slechts is in het uitvoeringsbesluit bij de comptabiliteitsvoorschriften een model opgenomen waarin de kolom begroot voor het dienstjaar voorkomt. Tussen haakjes, in dit model is ook als vaste post opgenomen de saldi per begin en het einde van het dienstjaar welke post tot en met 1967 in de begroting nooit is voorgekomen. Overigens zou naar mijn mening het strikt formeel opnemen van deze saldi op deze post begroting 1968 toch weer aanmerkingen hebben gehad, omdat dan de saldi per begin van het dienstjaar 1968 niet zouden overeenstemmen met de saldi per einde van het dienstjaar 1967 volgens de rekeningcijfers.

Ten aanzien van het weghalen van bepaalde posten in de kolom begroting 1968 welke wel in de begroting 1968 voorkomen wil ik ook wel toegeven dat dit is geschied. Zelfs wil ik stellen dat dit konsekwent is echter wel met uitzondering van die posten welke van belang zijn voor een goed inzicht van het geheel of van invloed zijn op bepaalde posten van de begroting 1969.

Immers de kapitaaldienst is een verzameling van grotendeels incidentele posten, welke in de eenvoudige begrotingen niet meer terugkeren.

Dit in tegenstelling met de gewone dienst waarin de vorderingen, materiële kosten enz., ieder jaar weerkeren, en waarbij onderlingen vergelijking nuttig en noodzakelijk is. Indien de formeel juiste weg zou worden bewandeld zou de kapitaaldienst driemaal zo uitgebreid worden daar dan voor de jaren 1966, 1967, 1968 en 1969 alle posten zouden worden opgevoerd, waardoor dan voor de duidelijkheid veel te wensen zal overlaten, daar dan driekwart van de bedragen van de huidige begroting niet meer van belang zouden zijn.
In het verleden werden de posten ook niet konsekwent opgevoerd doch slechts werden bedragen van vorige dienstjaren vermeld in zoverre een gelijksoortige post toevallig in de nieuwe begroting ook voorkomt.
Ik ben van mening dat de konsekwentie al dan niet opvoeren van bedragen van vorige dienstjaren in ieder geval beter is dan het totale opvoeren van bepaalde bedragen. Hierbij werd gekozen voor het niet opvoeren, waar het wel opvoeren het geheel zeer onoverzichtelijk maakt.
De heer Chance en de heer Dennert kwamen terug op de beroemde en de beruchte 7 ton van het dienstjaar 1968. Naar aanleiding van de destijds gedane toezegging kan ik stellen dat dit indordaad zo is en dat in de toekomst nog verder zal worden overgegaan tot openbare aanbesteding.
Ten laste van dit veelbesproken krediet zijn thans openbaar aanbesteed en gegund de brug Vondellaan en de brug bij Mahuma, elk met een bedrag van f.295.000,--.
Voorts wordt openbare aanbesteding gehouden voor de door de heer Leo voorgestelde weg en de reconstructie van de weg Oranjestad - Santa Cruz.
Ten slotte kan nog in dit verband worden op ingegaan op de opmerking van de heer Oduber omtrent verhoging voor de post nominale waarde van de afgesloten kapitaalleningen. De absolute hoogte van deze zaak hangt af van het beschikbaar hebben van middelen uit de gewone dienst op de reservedienst en van de hoogte van de bedragen, welke nodig zijn om de door ons College voorgestelde kapitaalswerken en aanschaffingen uit te voeren. Zowel het een als het ander kan van jaar tot jaar aanzienlijk varieren en dus ook de grootte van de leningen welke ons College zal trachten te krijgen.
Esey, Señor Presidente, si mi no ta ekiboka, tabata e contestanan riba e preguntanan, haci den Raad ayera. Masha danki.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en cuanto e departamento di enseñansa y educacion ayera hopi elogio a worde lansá na e na e departamento aki y na mi persona.
Lo mi kier a gradici tur e miembronan y principalmente e miembronan di partidanan di gobierno pa nan elogio.
Sí mi kier a rectifica algo. Tur e elogionan aki no mester tabata duná na mi persona, sino na henter Bestuurscollege unda conhuntamente nos a tuma tur decisionnan na bienestar di educacion.
Tambe na nomber di e ambtenaarnan di enseñansa lo mi kier expresa tambe mi gratitud como nan tambe a haci un bunita trabao y door di nan esfuerso tambe e exito den e departamento aki a worde logra.
Pa parti di oposicion mi kier bisa cu kritika a worde lansá pero e aña aki ta remarkabel cu mayoria di e kritikanan lansá na e departamento di enseñansa tabata kritika constructivo. Hopi sugerencianan a worde trecí padilanti y mi ta contento cu cierto sugerencianan tabata bon trecí padilanti y gustosamente Bestuurscollege lo tene cuenta cu nan y asina nos conhuntamente, partidonan di gobierno cu apoyo di partido di oposicion, por yega na un mayor educacion di nos pueblo locual ta na beneficio di nos comunidad.
Señor Presidente, hopi miembro a pone enfasis ariba educacion. Dia cu e Bestuurscollege aki a sinta su politica tambe tabata pa pone enfasis pa desaroyo economico y social di nos pueblo y pa pone un enfasis grandi riba educacion pasobra nos sabi cu pa un desaroyo y progreso di un pueblo no por haci falta di educacion.

Pesey medidanan a worde tuma y lo mi kier haci un resumen chikito te asina leuw cu mi por corda kikọ a worde haci.
Por ehempel, e cantidad di becanan a ser redobla durante e tempo cu nos gobierno aki a sinta. Pasobra nos sabi cu mandando nos hobennan afor mayan nan lo bin bek y nan lo ta e academiconan y especialistanan y expertonan cu lo yuda nos hiba nos comunidad padilanti.
No solamente e cantidad di becanan a worde redobla sino tambe e suma di becanan a worde adapta na exigencianan di tempo y a worde aumenta, segun e costo di bida na Hulanda a subi.
Tambe e pasashinan liber di educacion cual nos ta yama e "vrije overtochten" a worde aumenta y en coneccion cu esaki e reiskostenverordening a worde cambia pa duna mas hoben mas posibilidad di por aplica di bin na remarca pa haya un pasashi liber pa e por continua cu su estudio den exterior.
Aña pasá tur esfuerso a worde hací pa e 7 schoolnan nobo y e 5 extensionnan cu a worde trahá door di fondo di E.E.G., habri na tempo y cu enseñansa na e schoolnan ey por a tuma lugar debidamente.
Pero na e mesun tempo aña pasa no mas cu maart Bestuurscollege a ricibi noticia for di Minister di Educacion cu e sistema nobo, manera nan ta yamé "mammoethwet", lo worde introduci principiando september.
Tur energía y esfuerso a worde usá pa tambe esaki por a bin na vigor hunto cu tur e trabaonan relaciona cu e schoolnan nobo cu a habri.
Otro punto, otro politica di e gobierno aki tabata cu nos ta conciente cu ta for di nos unico school secundario nos futuro academiconan, futuro expertonan lo resulta pa Aruba y ta pesey tur cooperacion a worde duná na extension y na realisacion di mas facilidades na Colegio Arubano. Te awe ainda nos ta hibando e mesun politica cu tur estudio avansá merece nos mayor atencion. Pesey nos por participa Raad cu muy pronto Bestuurscollege lo acerca Raad tambe pa credito adicional pa e curso di hoofdakte, pa e maestronan por tin nan diploma di hoofdakte. Te awe e maestronan aki mester bay Hulanda pa un aña y cu tur e consecuencianan relaciona cu esey Bestuurscollege a dicidi anto desde aña pasá caba, pero como cu e tempo tabata cortico y e preparacionnan tabata demasiado den un tempo hopi dificil, manera mi a caba di comenta cu tur e schoolnan nobo y extensionnan y e sistema nobo, Bestuurscollege a dicidi pa aplasé pa e aña cu ta bin. A la bes mi kier remarca tambe, Senor Presidente, cu mas studie-opdrachten a worde duná na ambtenaarnan pa bin yuda nos den escases di personanan cualifica cu nos tin den nos departamentonan.
Otro aspecto cu mi mester trece padilanti - hopi di nan a worde puntra y pesey oro ora mi ta bay contesta e varios miembronan di Raad lo mi referi nan na e contestanan den locual mi ta contesta den e introduccion aki - ta cu varios peticion a worde hací na gobierno Antiyano pa aki na Aruba nos por cuminsa, cu nan aprobacion cu un landspsychologische dienst. Manera nos sabi e tempo a yega cu aki na Aruba nos mester di un servicio psycologo. Pasobra no ta solamente e becadonan mester worde getest pero a la bes nos a haya acerca dos school B.L.O. Actualmente nos tin 4 school B.L.O. ariba nos isla.
Promer cu haci e decision grandi cu un hoben mester bay B.L.O., locual ta un paso decisivo den su bida, e hobennan aki mester worde getest y mayor atencion mester worde poní y prestá na e testnan ey.
Mi por a trece un ehempel adilanti unda un hoben na un school unda ami tabata pará na Santa Cruz a worde getest, no door di un psycologo sino door di e cabesante di un B.L.O.-school.
E hoben aki tabata un patiënt pa bay B.L.O. y e hoofd di e lagere school aki a haya cu e mucha aki mester a bay B.L.O.
Despues a resulta cu tabata un ekibokacion pasobra ora cu e hoofd di e B.L.O. a test e mucha e a test é na Hulandes y e mucha no a comprende mucho bon ta kiko e tabata puntré.

Awe nos por a ripara cu e mesun hoben ey a keda na lagere school y awe ya e ta den U.T.S. sin di a keda sinta hamas den su bida.
No solamente pesey, Señor Presidente, pasobra nos mester por dispone na e schoolnan di B.L.O. di un maatschappelijk werker y un psycologo y di un medico pa por guía e hobennan aki y pa por guia e maestronan pa hiba e muchanan den bon caminda.
A la bes nos ta haya tambe cu door di e sistema nobo den e brugklas, promer cu tuma un decision si un hoben no ta decuado pa un di e direccionnan, pa un di e "streamnan" manera nan ta yamé, promer cu degradé por ehempel di H.A.V.O. pa M.A.V.O., un psycologo mester bin check e mucha aki pa por tuma decisionnan corecto.
Tambe, Señor Presidente, promer cu nos duna e ambtenaarnan un studieopdracht nos por tin uso di e servicio psycologico aki. Asina mi por keda menciona hopi puntonan mas.
Nos a trece esaki bao di atencion di e minister concerni y te awe e a keda bao di su atencion y nos no a haya ningun otro ayudo sino ora di testmento di e becadonan y mayoria bes nan tabata cay laat como cu e psycologonan ey ta test nós becadonan ora nan ta cla na Corsow.
Door di esey a socede, no un bes sino varios bes, cu door cu nos ta laat e becadonan no por haya un colocacion na Hulanda. Esaki ta en relacion cu e pregunta di Señor Albertico Arends y nos por bisé anto cu ya nos a spera basta caba y Bestuurscollege tabatin intencion di a presenta e presupuesto aki na Raad pa pone un psycologo na e departamento di Enseñansa pero na ultimo momento unanimamente nos a tuma e decision pa lagé cay pa weita si nos por haya un cooperacion for di gobierno Central atrobe y nos a bolbe scirbi nan un carta pa nan cuminsa cu un landspsychologische dienst na Aruba cual ta sali nos mas barata.
Pero, Señor Presidente, manera mi a bisa, muy pronto Bestuurscollege lo acerca Raad pa pidi credito adicional, despues di a haci un estudio di e costonan, pa nos por tin nos psycologo na e departamento di Enseñansa.
Awor lo sigui cu kiko tabata e planificacion en cuanto construccion di school nobo. For di e segundo fase di e plan di 10 aña a ser destina f.1.500.000,-- Antiyano pa construccion di school nobo.
Bestuurscollege a destina pa traha school nobo of extension di e school technico (L.T.S.) na Playa, extension di Colegio Arubano, e construccion di un school nobo na Macuarima y construccion di un school nobo na Pos Chikito. Pero despues cu su Excelencia Vice-minister president Bakker tabata na Aruba e a bisa nos cu Hulanda ya no ta financia construccionnan di lagere school mas como cu esey mester worde haci for di nos propio presupuesto. E a sugeri nos pa trece un cambio aden y pa nos pidi pa schoolnan avansa. Pa e motibonan ey a la bes tempo cu Minister Bakker tabata na Aruba nos a poné na altura di e situacionnan en cuanto nos enseñansa. E a worde convenci di e situacion precaria y e a priminti cu e school di Macuarima por worde finansá for di un fonde particular.
Awor e miembronan ta puntra kiko ta worde hací cu e school di Tanki Leendert, e U.T.S. y e huishoudschool di Noord.
Señor Presidente, Bestuurscollege a mira esaki padilanti caba y mes ora Bestuurscollege a pidi credito extra pa e school di Pos Chikito, school di Tanki Leendert, e U.T.S. y e huishoudschool na Noord y tambe pa varios extensionnan. Segun nos expertonan, si tur cos bay segun nos plannan, e varios schoolnan aki lo por habri nan porta den curso di otro aña si no tin ningun estorbo den camina.
En breve anto, Señor Presidente, hopi atencion a worde haci pa educacion y hopi preocupacion nos tabatin y pa tal motibo tambe Bestuurscollege mester a reacciona ariba cambionan den e verlofregeling nobo.
Bestuurscollege a trece padilanti cu nos ta preocupa, manera tin rumornan ta core, cu demasiado onderwijzers lo no bay a consecuencia di e verlofregeling nobo.

Pasobra, Señor Presidente, si berdaderamente manera rumornan ta core, nos no por verifiké y nos no ta precisamente na altura. Tin rumornan ta core cu berdaderamente 60 maestro lo bandona Aruba, anto lo mi declara awe tardi cu esey lo ta catastrofal pa nos enseñansa aki na Aruba.
Tambe, Señor Presidente, congregacion di frerenan a tuma e decision cu frerenan dentro di 2 1/2 aña lo bandona Aruba completamente. Di varios miembros, tanto di banda di partidonan di gobierno como pa banda di partido di oposicion gratitud a worde lansa na e pioneronan aki di nos enseñansa y na e pioneronan di cuido di nos hubentud. Aki mi ta kere cu tur e miembronan aki cu a worde eligi pa henter e pueblo di Aruba unanimamente lo kier expresa nan gratitud pa e trabao grandi cu e frerenan aki a haci pa nos pueblo. Cuanto di nos awe no a ricibi educacion di schoolnan di e frerenan aki? Cuanto di nos no a worde guía den nos tempo liber pa e frerenan aki? Pesey, Señor Presidente, tabata un noticia tristo no solamente pa nos, pero pa henter pueblo, pasobra e frerenan aki, na momento cu nan bay lo bin un vasío no solamente den enseñansa pero tambe den henter nos comunidad. Pesey, Señor Albertico Arends lo presenta un mocion despues di e algemene beschouwingen aki cu a worde firmá pa 4 miembro di partidonan di gobierno, entre otro mi persona. Pero mi ta sigur cu e mocion aki por bien worde firmá pa 21 miembro di Raad y cual mocion ta worde mandá den nomber di pueblo di Aruba na e congregacion di frerenan na Hulanda. Si ainda nan no por bin bek ariba nan decision tuma pa frerenan por keda por lo pronto na Aruba y yuda nos cu nos educacion y den e cuido social di nos hubentud.
Señor Presidente, awor lo mi bay trata mas tanto posibel di contesta e preguntanan hací, relacioná cu e departamento cu ta cay bao di mi persona. Señor Albertico Arends a puntra con bin e gunning di e school di Macuarima no a tuma lugar ainda. Señor Presidente, manera mi a caba di splika, Minister Bakker personalmente a duna su apoyo na e proyecto aki y a sugeri nos cu sigur e school aki lo worde financia door di un fondo particular. Tur preparacion di nos banda a worde haci y e destaho publico dia 23 di december ultimo a tuma lugar. Ultimamente nos a haya un carta di gobierno Antiyano pa por lo pronto no contrata e trabao ainda tanten cu nan no a haya e afirmacion por escrito di Hulanda. Bestuurscollege ta en espera di e afirmacion por escrito for di Hulanda.
Tambe Señor Arends a puntra tocante nos propio U.T.S. Mi ta refirié na e introduccion cu mi a caba di tene. Ki esfuersonan mas a worde haci pa mas schoolnan y principalmente pa schoolnan den otro districto? Lo mi kier refirié na mi introduccion.
Tocante e psycólogo tambe mi por refirié na mi introduccion.
Señor Arends a manda un palabra di elogio na adres di Bestuurscollege cu e gastonan di administracion pa schoolbestuurnan priva a worde redoblá. Bestuurscollege a haya mas cu husto, despues di tanto aña cu e schoolbestuurnan particular ta traha y ta administra nan enseñansa di nan schoolnan, cu e suma mester a worde redoblá.
Y ainda mi ta convenci cu e suma cu nan ta bay ricibi despues cu nos a redoblé lo no ta suficiente. Mi por a tuma un ehempel.
E schoolbestuur di frerenan di La Salle tin dos persona encarga cu e administracion di tur e schoolnan cu ta cay bao di nan.
Nan tabata ricibi solamente un florin pa cada alumno, cual tabata mas o menos 41000 a 5.000 pa aña.
Actualmente nan lo ricibi anto ocho a dies mil florin anual y for di esey nan mester paga tur gastonan di administracion y nan mester paga e frerenan cu ta encarga cu e administracion. Nos mester por imagina nos cu si ta f.10.000,-- locual ta mas tanto cu mi por a calcula, no ta suficiente ni pa e sueldo di un persona, corda pa dos persona y tur e otro gastonan di administracion.
Señor Arends a trece padilanti pa Bestuurscollege duna cooperacion na e avond-h.a.v.o., locual Señor Apolonio Werleman tambe a trece padilanti.

Bestuurscollege a ricibi e peticion di e stichting avond-h.a.v.o. cual ta un suma di mas o menos f.10.000 pa aña. Bestuurscollege a manda e peticion aki pa cumpli cu e exigencianan legal, pone bao atencion di e director di e seccion di enseñansa pa nos weita cu e ta cumpli promer rekirensianan y despues Bestuurscollege por tuma esaki den consideracion. Pero tur cos ta favorabel. Manera mi a bisa caba e beleid di partidonan di gobierno ta pa duna tur cooperacion na Enseñansa Secundario.
Si tur factornan ta favorabel Bestuurscollege lo acerca Raad na su debido tempo pa vota credito adicional.
Señor Presidente, Señor Gustavo Adolf Oduber no a papia mucho di enseñansa. Unico cos ta cu e a haci algun remarcanan sarcastico cu e Bestuurscollege ta duna un imagen ironico di un Bestuurscollege. Lo mi kier a puntré anto con segun é e imagen di un Bestuurscollege mester ta?
Tambe Señor Oduber a bisa cu den 18 luna nada constructivo a worde haci pa e pueblo. Mi ta duda cu Señor Oduber tin un distincion, despues di a tendé papia, entre locual ta constructivo o negativo.
Lastimamente Señor Oduber no t'ey.
Mas resumennan a worde haci tocante resumen superficial di proyectonan di Partido Patriotico Arubano. Falta di seriedad, disposicion bochornoso, politica malo contra homber chikito y tur esakinan e a trece padilanti. Mi no ta kere cu ningun hende ta tuma su discurso na serio tendiendo locual e a trece padilanti.
Algo cu e a trece padilanti y cu ta relaciona cu un di mi departamentonan ta e aumentonan di tarifa di taxi y auto-bus. Cierto momento e a bisa cu nos a aumenta e tarifanan di autobus, locual ta cay ariba lomba di pueblo.
Pa Señor Oduber su informacion e tarifanan di autobus no a worde aumenta. E tarifanan di taxi, cual ta refleha mas ariba e turista, pero considerando cu e chauffeurnan di taxi aki tambe tin e derecho di por hiba un bida digno y gana un pan pa cria nan familia, Bestuurscollege a bay di acuerdo pa duna nan un cierto aumento, locual ta completamente hustifica. Bestuurscollege a la bes a forma un comision pa studia un posible revision di e tarifanan pa e chauffeurnan di autobus. Y esey ta den estudio. Mi ta kere cu den poco tempo un decision lo worde tumá.
Tambe Señor Oduber a comenta tocante e proyecto dry-dock. Mi ta kere cu diputado Max Croes lo regla su cuenta pé aki un rato.
Señor Bruno Werleman tambe a papia tocante onderwijs.
E tambe a ripara cu e gastonan di onderwijs a subi considerablemente.
E a pidi Bestuurscollege tambe pa duna opdracht na e hoofden van dienst pa economisa. Mi ta contento cu Señor Bruno Werleman tambe a yega na e conclusion cu e gastonan di onderwijs a subi.
Señor Bruno Werleman a remarca cu na Burgerlijke Stand nan ta traha diasabra y ta propone pa nan tambe cera diasabra. Mi kier a bisa Señor Werleman cu tin un decision di Bestuurscollege cu eilandsdiensten y afdelingen ta liber riba diasabra voor zover de dienst het toelaat, mas tanto cu servicio ta permiti. Pero pa Burgerlijke Stand nos ta mará na e bepalingnan den burgerlijke wetboek cu nos tin obligacion pa duna cierto servicionan. Pa e motibonan ey cierto ambtenaarnan mester traha diasabra.
E a puntra tambe si nan tin derecho riba overtime. Segun articulo 27 di Materieel Ambtenarenrecht diasabra no ta un dienstvrije dag.
Pa su informacion Land ta usa e mesun regeling pa su postkantoor.
Mijnheer de Voorzitter, thans wil ik het geachte lid, de heer Mathew, van antwoord dienen op de door hem gestelde vragen.
De heer Mathew begon met op te merken dat al degenen die met onderwijs belast zijn, waartoe ook de gedeputeerde van Onderwijs behoort en waartoe ook het Bestuurscollege behoort, zich op de hoogte moeten houden van de onderwijs-vernieuwingen zowel binnen als buiten het Koninkrijk.

Ik kan hem de verzekering geven dat ik, zelf onderwijzer zijnde, zeer nauwlettend en met grote belansstelling de ontwikkelingen op gebieden van onderwijsvernieuwing volg.
Betrokkene heeft uitvoerig aandacht besteed aan het onderwijs, een zeer belangeijk onderwerp waarin wij allen geinteresseerd zijn of moeten zijn. Daarom is het voor het Bestuurscollege een voldoening dat de heer Mathew daar zo uitvoerig aandacht aan heeft besteed.
Wij verwachten dan ook alle medewerking van de zijde van de oppositie voor alles dat in het belang is van het onderwijs. Echter hebben wij uit het interessant betoog kunnen afleiden dat de heer Mathew, die al zo lang in deze Raad is en een tijdlang Statenlid en zelfs gedeputeerde geweest is, niet helemaal op de hoogte is van de bevoegdheden van deze Raad en die van de Staten. Zijn hele betoog heeft in de Staten van de Nederlandse Antillen moeten plaats vinden.
Tijdens de huishoudelijke vergadering en in de Memorie van Antwoord hebben wij de heer Mathew er nadrukkelijk opgewezen dat vragen betreffende organisatie van onderwijs aan de Minister van Onderwijs gesteld dienen te worden. Ik wil de heer Mathew niet van onwetendheid betichten. Beschuldigingen die wel eergisteren aan het adres van een collega van mij werden geuit. Maar hoe moeten wij deze houding anders verklaren, Mijnheer de Voorzitter?
Hij behoort toch te weten dat de organisatie van het onderwijs een landsaangelegenheid is en dat slechts de uitvoering binnen de bevoegdheden van de eilandgebieden ligt. Bewust of onbewust heeft de heer Mathew dus kritiek uitgeoefend op het beleid van zijn eigen partijgenoot, de Minister van Onderwijs. In dit geval, echter, Mijnheer de Voorzitter, al zijn wij politieke tegenstanders, neem ik het op voor de Minister van Onderwijs.
Ik zal enkele punten uit het betoog van de heer Mathew aanhalen die alhoewel interessant een beetje verwarrend waren.
Hier en daar sprak de heer Mathew zelfs zichzelf tegen. Onder anderen heeft hij gezegd dat verschillende landen voor één vorm van voortgezet onderwijs kozen terwijl wij weer in navolging van Nederland verschillende vormen hebben gekozen. Niets is minder waar, Mijnheer de Voorzitter. Ook de Nederlandse Antillen hebben in navolging van Nederland maar aangepast aan de plaatselijke omstandigheden voor één systeem voor het voortgezet onderwijs gekozen.
Mijnheer de Voorzitter, al is de onderwijsorganisatie, zoals ik reeds heb opgemerkt en zoals uitvoerig in de Memorie van Antwoord is uitgelegd, een landsaangelegenheid, wil ik de heer Mathew, aangezien mij uit zijn vragen gebleken is dat hij niet juist is voorgelicht, een voorlichting geven van ons nieuw onderwijssysteem.
Met Uw goedkeuring, Mijnheer de Voorzitter, zal ik dan proberen de heer Mathew beter in te lichten.
Het voortgezet onderwijs wordt in de navolgende "streams" verdeeld, te weten algemeen voortgezet onderwijs hetwel onderverdeeld kan worden in het M.A.V.O. met een economische toeristisch administratief onderwijsafdeling, de zogenaamde E.T.A.O. en H.A.V.O.
Het tweede, het beroepsonderwijs, onderverdeeld in het L.B.O., lager beroepsonderwijs, middelbare beroepsonderwijs en het hogere beroepsonderwijs. Ten derde het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, V.W.O. Door onze minister wordt getracht dit in te voeren als enig vorm van voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.
In Nederland wordt dit type van onderwijs verder verdeeld in het "athenaeum" en het "gymnasium".
Onze minister van Onderwijs, partijgenoot van de heer Mathew, wil echter deze verdeling voorkomen en toch, zoals ik reeds zei, het voortgezet onderwijs als een geheel voorbereidend wetenschappelijk onderwijs invoeren, maar met de bepaling of met de mogelijkheid,

dat er verschillende richtingen, dus de klassieke richting, in een bepaald vakken-pakket gekozen kunnen worden.
Door dit systeem krijgen alle leerlingen, in tegenstelling met het oude systeem, de mogelijkheid naar hun capaciteit het hoogste rendement te behalen. Het is niet zo, zoals de heer Mathew meent, dat een leerling die eenmaal, bijvoorbeeld, op de M.A.V.O. zit, verstoken blijft van de mogelijkheid om naar een universiteit of naar het hoger beroepsonderwijs door te stromen. Immers blijft gedurende de tijd dat hij op de M.A.V.O. zit, dat hij over de capaciteiten beschikt voor het met fut volgen van een hogere stream van voortgezet onderwijs dan kan hij ook doorstromen naar een zodanige stream. Hierbij wordt de regel toegepast dat naar een hogere stream zo vlug mogelijk wordt overgegaan en zo laat mogelijk naar een lagere stream. Ik noem hier bijvoorbeeld het H.A.V.O., Mijnheer de Voorzitter.
Verder hebben de leerlingen na het voltooien van het M.A.V.O. ook de mogelijkheid hun studie voort te zetten aan een school voor H.A.V.O. En na het H.A.V.O. evenzo naar het voorbereidend wetenschappelijke onderwijs, V.W.O.
Voor de zogenaamde laagvloeiers welke volgens de Inspectie van Onderwijs op de Antillen veel voorkomen, is het nieuwe systeem een zeer grote verbetering. In het oude systeem waren zij gedoemd om de eerste jaren te blijven zitten. Het gevolg; een geestelijke ontmoediging die er toe leidde dat zij van school afgingen. Nu krijgen zij de mogelijkheid om voortgezet onderwijs te volgen dat aangepast is aan hun leertempo en derhalve geen sprake meer zal zijn van blijven zitten op het moment dat zij zogenaamd opvloeien, de mogelijkheid krijgen door te stromen naar een hoger onderwijs waarvoor zij op dat moment rijp zijn.
Uit het voorgaande blijkt dat de heer Mathew de plank heeft misgeslagen. Enerzijds pleit hij voor een vorm van voortgezet onderwijs, anderzijds pleit hij voor het behoud van meer vormen van het voortgezet onderwijs, namelijk, naast het H.A.V.O. ook het athenaeum.
Ik zie hier geen logica in, Mijnheer de Voorzitter.
Op het ogenblik is het streven van de minister dus zo, naast het H.A.V.O. een vorm van V.W.O. en niet zoals in Nederland naast het H.A.V.O. het gymnasium en het athenaeum, wat te vergelijken is met huidige H.B.S.-b.
Ten aanzien van de wens van de heer Mathew het Zweedse systeem over te nemen kan ik hem mededelen dat het Nederlandse systeem dat hier in zekere mate navolging krijgt, na bestudering van het Zweedse systeem is ingevoerd. Bovendien heeft hij om een rapport van de resultaten van de eerste drie maanden experiment-periode nieuwe systeem gevraagd.
Ik kan hem mededelen dat dit behoort tot de taak van de Inspectie van Onderwijs waar de heer Dominico Tromp werkzaam is.
Maar ik kan hem toezeggen dat ik zijn vraag door zal zenden naar de direkteur van dit departement.
Voorts heeft de heer Mathew gesteld, dat onze kweekschool groter moet worden. Die verzekering kan ik hem geven, zoals ik reeds vermeld heb, dat het beleid van dit Bestuurscollege daarop gericht is, dus om al de scholen voor hoge- en middelbaar onderwijs zal steunen en zal helpen bevorderen.
Ook heeft de heer Mathew gesproken over een massale uittocht van onderwijzers. Wij hebben zo'n gerucht vernomen. Wij hebben een gerucht vernomen dat er een ongerustheid heerst onder het onderwijzend personeel met betrekking tot de nieuwe verlofregeling. Maar van een uittocht is ons niets bekend.
De heer Mathew heeft zijn erkentelijkheid uitgesproken voor de freres en ik sluit mij aan bij zijn woorden. Ik wil hem dan ook bedanken voor de mooie woorden aan het adres van de freres en daarbij zal ik zeker de wens van vele mensen van onze bevolking naar voren gebracht hebben.

De heer Mathew heeft gevraagd of de schrikbarende steiging reeël is.
Er is ontegenzeggelijk sprake van een raming gebaseerd op de realiteit.
Maar het blijft geraamd.
Ook heeft hij gevraagd om een rapport te doen opstellen door deskundigen met betrekking tot de rendabiliteit en efficiency bij het onderwijs. Ik kan hem de toezegging geven zijn verzoek door te sturen aan de direkteur van het departement Inspektie van Onderwijs.
Ook heeft de heer Mathew gevraagd wat de vakantie-regeling inhoudt.
Het Bestuurscollege heeft dit ontwerp onder geheimhouding ontvangen voor commentaar. In verband hiermee en aangezien dit een landsregeling is zal ik hieromtrent geen mededeling doen en ik wil de heer Mathew de suggestie doen zich te wenden tot de betrokken minister.
Señor Presidente, ariba e preguntanan hací door di Señor Caspar Boekhoudt lo siguiente. Señor Boekhoudt a puntra cu si Bestuurscollege no ta pensa di traha buurtcentra den e distriktonan.
Berdaderamente Señor Boekhoudt a trece un bon idea padilanti pero considerando e gastonan cu lo tin relaciona cu esaki Bestuurscollege mester haci un bon estudio promer cu e por duna cualkier contesta den e direccion aki.
Tambe Señor Boekhoudt a puntra ki esfuersonan ta worde haci door di Bestuurscollege pa alivia e situacion preta bao di e personal den enseñansa.
Mi por sigura Señor Boekhoudt cu anuncio a worde poni caba y awor mas cu antes e ta worde poni, no solamente den e vakbladen pero den mayoria di e corantnan grandi na Hulanda.
Tambe Señor Boekhoudt a puntra kiko nos ta haci pa atrae e maestronan Arubiano cu ta trahando na Hulanda. Berdaderamente tin algun maestro Arubiano cu ta trahando na Hulanda pero nan ta trahando pa continua nan estudio den oranan di anochi. Mi ta duné e siguransa cu ora e maestronan Arubiano aki ta cla nan lo tin preferencia den cualkier vacatura cu lo tin.
Señor Caspar Boekhoudt a sugeri Bestuurscollege pa haci mescos cu na Colombia y pa weita cu companíanan lo por yuda cubri gastonan di cierto trainingnan den cursonan technico.
Lo ta bira dificil pa Bestuurscollege pone esaki obligatorio como cu e lo bira un clase di belasting atrobe. Sí ta un bon sugerencia pa nos tuma contacto cu varios companianan grandi pa weita ki posibilidadnan ta existi den e direccion aki.
Tocante e huishoudschool pa pueblo di Noord y pa e school di Tanki Leendert mi por referi Señor Boekhoudt na mi palabra di introduccion.
Awor lo mi bay over na contesta e preguntanan di Señor Jocobo Alders.
Señor Alders a bisa cierto momentò cu no ta 11 miembro sino 11 partido cu ta cla pa spat for di otro, ta forma gobierno.
Señor Presidente, na e distinguido cabayero Señor Alders lo mi kier a bisa cu un barànca potente di 11 cu e mesun ideología ta bale mas cu 15 of 21 miembro di varios agrupacionnan y varios idea.
Señor Alders a expresa tambe palabranan di gratitud na e frerenan de La Salle y mi kier agrega aki, fuera di mi palabranan di introduccion cu mi a tene, cu mi tabatin e honor hunto cu Señor Alders den un comision na ocasion di e hubileo di plata di frerenan den e pueblo di Santa Cruz. Aya henter pueblo di Santa Cruz a demostra na un manera mahestoso nan gratitud pa cu e frerenan.
Mi ta spera tambe cu oro ora e mocion worde trecí padilanti Señor Alders lo respaldé,
Señor Alders a bisa tambe cu Partido Patriotico Arubano su iniciativa tabata e kweekschool. Berdad, Señor Presidente.
Nos ta elogia tur loke ta bon. Nos ta duna Dios loke ta Dios y diablo loke ta di diablo y den e caso aki Partido Patriotico Arubano ta e diablo.

E a puntra si e derde leerkring lo worde ingevoerd e aña aki. Ya cu mi a duné e siguransa ey den mi palabra di introduccion.
E a puntra si tin volledig bevoegde leerkrachten pa e derde leerkring aki. Mi contesta ta sí.
Tin volledig bevoegde leerkrachten pa e derde leerkring aki.
Cuanto placa e derde leerkring aki lo bay costa? Esaki lo bay costa mas o menos 19- pa 20 mil florin.
Cuanto maestro lo bay bandona Aruba durante 1969?
Mi kier a referi Señor Alders na e contesta cu mi a duna Señor Mathew y varios otro miembronan.
Tambe Señor Alders a puntra cuanto maestro a worde atrae aña pasa y cuanto ta na Aruba caba. Siete a worde atrae y siete ta na Aruba caba.
Cuanto tabata e intencion pa atrae? Mi kier a referi Señor Alders na e Memorie van Toelichting di e presupuesto 1968.
Señor Alders a puntra cuanto lo worde atrae e aña aki.
Den principio e cantidad ta poni den e presupuesto di e aña aki y Señor Alders por check den su Memorie van Toelichting cuanto e ta.
Si acaso e no ta suficiente Bestuurscollege lo acerca Raad pa vota credito adicional.
Señor Alders a demostra su preocupacion tocante e lesnan di gymnastiek cu mester tuma lugar na lagere schoolnan pero pa falta di overdekte speelplaats no por tuma lugar.
E a puntra ki intencion Bestuurscollege tin pa overdekte speelplaats pa aña 1969 y cuanto lo worde construí. Pa 1969 lo worde construi un (1) overdekte speelplaats. Bestuurscollege tin intencion pa bin cada aña cu uno of dos overdekte speelplaatsen te ora cu nos - en coneccion cu e sistema nobo tambe - ta cla y cu nos aproba cada districto y cada school cu nan facilidad pa gymnastiek.
Segun Señor Alders na San Nicolas casi no tin ningun sala pa haci gymnastiek y awor te hasta Lago Sport Park no por worde usá mas.
Lo mi primintié cu lo mi tuma contacto cu Aruba Sport Unie pa mira cu Lago Sport Park por worde usá door di e schoolnan.
Bestuurscollege tabatin contacto cu Gobierno Central en cuanto enseñansa, Señor Alders a puntra, y kiko tabata e resultado?
Den esaki mi por bisa Señor Alders cu den esaki Bestuurscollege tabatin masha hopi contacto cu Gobierno Central y tocante e resultado lo mi kier sabi den ki aspecto di enseñansa Señor Alders lo kier sabi e resultado.
Tocante e school-arts y dentista escolar etc., lo mi laga eseynan pa cuenta di mi colega Señor Thomas Leest.
Señor Alders ta referi na e post 2.3.13.0.01. E ta papia tocante di e Surinaamse akten. E kier un declaracion amplio pakiko nan no ta worde erkend y con Bestuurscollege por a tuma e decision pa no paga nan mas y si e decision ta bin di Gobierno Central of di Bestuurscollege.
Aki no ta trata di akten sino aantekening y e aantekening aki nan ta pa gymnastiek, handenarbeid y handwerken. Den diesdos aña di tempo eroneamente Bestuurscollege tabata paga pa e aantekeningnan aki pero den ultimo ana Bestuurscollege a haya un carta di e director di e departamento di Enseñansa cu e aantekeningnan aki no ta worde pagá na Corsow. Nan no ta worde reconoci pa e departamento di Enseñansa di Antiyas Holandes y ni ta worde reconocí ni pagá pa e departamento di Enseñansa di Suriname unda cu nan ta worde hayá.
Pa tal motibo Bestuurscollege a tuma e decision pa no paga e aantekeningnan aki mas.
Señor Alders a referi na post pa sportbeoefening na schoolnan.
E ta sugeri Bestuurscollege pa aumenté di F.15.000,-- te 20.000,--.
Bestuurscollege no por tuma e sugerencia aki over di Señor Alders, como cu desde 1967 ora cu a cuminsa vota placa pa e ambtenaar por haci su trabao en coneccion cu deporte na schoolnan, Bestuurscollege a vota f.15.000,-- y semper na principio bo mester vota un suma halto y semper

e materialnan cu ta worde cumpra lo no dura solamente un aña pero lo dura varios aña. Bestuurscollege ya tabata pensando pa cuminsa reduci pero como cu a bin 7 school nobo y un extension di 5 school Bestuurscollege a dicidi di lagé manera cu e ta.
Tambe Señor Alders a trece padilanti cu e comision di deporte ta existi solamente pa nomber. Mi ta kere cu e kier meen anto cu e comision no ta haci nada. Awor e kier duna e comision un karakter mas oficial. Mi kier a puntra Señor Alders pa ki motibonan?
Pasobra e comision ta existi solamente pa nomber e kier duné un karakter oficial? Por ta Señor Alders por bin den segundo ronde ariba esaki bek pa mi sabi pa ki motibonan y ki bentaha e ta mira den un comision oficial.
Señor Alders a trece padilanti cu considerando cu tin hopi reunionnan ta dura largo y tin hopi hende den tribune. E ta sugeri pa pone un watercooler den e hanchi pafor pa e hendenan por refersca nan garganta.
Señor Presidente, Bestuurscollege mester studia e posibilidad ey pa weita si ta necesario. Sí nos por tumé na consideracion.
Señor Efraim de Kort a trece algun puntonan padilanti y den un di e puntonan ey e a bisa cu e percentahe di yiunan ilegal, manera nos ta bisa na Papiamento "yiu di afor", ta 22%,
Bestuurscollege lo considera pa duna e departamento di informacion opdracht pa duna voorlichting en coneccion cu esaki pa nos por yega na un reduccion di e percentahe aki.
Tambe Señor de Kort a trece padilanti tocante e school di Pos Chikito. Ya mi a duna contesta den mi palabra di introduccion.
Señor Leo a elogia e departamento di Enseñansa y consecuentemente e a elogia Bestuurscollege. Nos ta gradicié pesey.
E a puntra si no ta posibel pa nos tin un school pa pueblo di Ayo, considerando cu e muchanan chikito mester cana hopi of pa bay te Paradera. Señor Presidente, esaki ta un idea hopi simpatico y nos tambe kier mira cu e hobennan por bay school mas cerca di cas cu ta posibel y principalmente e muchanan mas chikito. Pero nos mester studia promer si e school aki lo ta rendabel. Segun mi lo e tin hopi problema technicamente ariba e tereno di enseñansa.
Pero Bestuurscollege lo tumé den estudio.
Tocante su deseo pa introduci e ley di leerplicht, esaki no ta cay bao competencia di nos pa introducié.
Tambe e ta mustra su preocupacion pa mas deporte por worde eherse na schoolnan. Den esaki mi por bisé cu den e sistema nobo di enseñansa lo dedica mas tempo na deporte.
Señor Leo a puntra cu Bestuurscollege no tin intencion pa promove lesnan den landamento na school.
Berdaderamente ami personalmente ta haya esaki di balor grandi y mirando nos posicion geografico hopi di nos hendenan lo busca despues nan fuente di bida den piskeria y lo bal la pena cu nan por landa.
Pero lo tin problemanan practico manera e facilidadnan unda les mester worde duná y tambe otro problemanan di transportacion. Pero en todo caso Bestuurscollege lo considera tur esakinan.
Señor Leo a papia tocante cursonan technico pa personanan menos capacitá. Bestuurscollege ya a cuminsa den e direccion aki y nos por refirié na e school technico na Tarabana cu a habri su porta na september aña pasa.
Señor Leo a constata cu na Aruba tin un escases di kokki y cu nos mester trata di cuminsa cu un curso den e direccion aki.
Señor Presidente, Bestuurscollege ta dunando beca caba pa e estudio aki y nos lo considera cu si e curso pa waiter cu actualmente ta existi, den futuro no por worde cambia cu nos por, aunke ta simpel, cuminsa cu un curso especialisa pa kokki.
Señor Leo a pidi tambe si Bestuurscollege lo kier haci Paradera un districo.

Bestuurscollege lo tuma esaki den estudio pa mira si e posibilidad ey ta existi.
Mijnheer de Voorzitter, thans wil ik overgaan tot beantwoording van enkele vragen gesteld door het geachte raadslid, de heer Finck.
Op een gegeven ogenblik heeft de heer Finck gesteld, dat van de zijde van de partijen, die deze Eilandsregering vormen een bepaalde sfeer gekweekt wordt tegen de Landsregering.
Mijnheer de Voorzitter, de partijen die de Eilandsregering vormen kweken helemaal geen bepaalde sfeer tegen de Landsregering. Het is de Landsregering die een bepaalde sfeer tegen zich kweekt, zoals bijvoorbeeld zonder de wensen van de Arubaanse bevolking in acht te nemen, gingen zij over tot de wijziging van de Eilandenregeling tot centralisatie van bepaalde bevoegdheden. In dit geval wil ik er bij vermelden dat de heer Finck zelf oprichter is van de Partido Patriotico Arubano en dat dit juist in strijd is met het eerste doel van de Partido Patriotico Arubano. Want aanvankelijk was de Partido Patriotico Arubano ook gekant tegen elke centralisatie. Zij wilden meer decentralisatie in de geest van het plan van Poelje. En het schijnt dat de Landsregering in dit geval een bepaalde wijziging in de statuten van de Partido Patriotico Arubano heeft gebracht. Dit was geen politieke kritiek, Mijnheer de Voorzitter, dit was het constateren van een feit.
Bovendien wordt er een zekere sfeer tegen de Centrale Regering gekweekt omdat zij niet bijtijds overleg plegen met de eilandgebieden, wanneer het over bepaalde regelingen gaat, die bepaalde gevolgen hebben voor de eilandgebieden.
Ook heeft de heer Finck naar voren gebracht, dat de vakantieregeling, het ontwerp dus, reeds juni vorig jaar aan het Bestuurscollege werd doorgestuurd. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, hebben wij vorig jaar een copie van een vakantieregeling ter orientatie ontvangen.
Er werd helemaal niet om ons commentaar gevraagd. Pas drie weken geleden heeft de Landsregering ons Bestuurscollege een gewijzigd ontwerp doen toekomen en om ons commentaar gevraagd en dan met een tijdsbepaling erbij van twee weken, een regeling die zij maanden of misschien wel ruim een jaar in studie hadden. Op een gegeven ogenblik zei de heer Finck dat het Bestuurscollege te laat gereageerd had.
Mijnheer de Voorzitter, en zelfs wist hij nog te vertellen, dat de commissie van overleg toen reeds plaats heeft gehad. Bovendien heeft de heer Finck gesteld, dat de minister de beslissing, het standpunt van het Bestuurscollege, misschien pas later heeft gekregen en dat hij het misschien in de krant had moeten lezen.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben dit vrijdag telegrafisch doorgezonden en een dag later, 's avonds pas, verscheen dit nieuws in de krant.
Bovendien werd de vergadering van commissie van overleg vrijdag nog niet afgesloten maar werd maandag voortgezet. Dus wij waren helemaal niet te laat.
Over zijn toespraak over de verkeersveiligheid ben ik het helemaal met hem eens.
Señor Dominico Tromp a puntra ki schoolnan ta worde traha cu placanan for di segundo fase di e plan di mas aña. Mi por referi Señor Tromp na mi palabranan di introduccion.
Tambe Señor Dominico Tromp ta puntra ki planning Bestuurscollege tin pa trahamento di schoolnan. Mi por garantisé cu Bestuurscollege tin un planning. Ya mi a menciona algun puntonan for di e planning cu Bestuurscollege tin. Si Señor Tromp kier den segundo ronde mi por duna e lista enteramente.
Señor Tromp ta puntra tambe cuanto hoben Arubano a bay Scheepvaart school caba y cuanto a haya trabao. Desde september 1966 te awe 27 hoben Arubano a bishita e Zeevaartschool.. Diestres di nan a obtene nan diploma final 5 di nan ta studiando ainda.

Nuebe no a termina nan estudio.
E a puntra cuanto a haya trabao. Di e 13 cu a termina, 11 actualmente ta trahando.
Señor Tromp ta lamenta cu e Plaza Henny Eman ta ridiculo y e ta puntra ki plan Bestuurscollege tin cu e plaza ey. Señor Presidente, mi kier contesta Señor Tromp cu e Plaza Henny Eman no ta ridiculo.
Kisas e bista actualmente no ta bunita y door cu tin hopi mata di kwihi ey ainda tin cierto animalnan ta worde mará na e palonan ey. Pero esey no ta kita nada for di e Plaza Henny Eman, plaza di un luchador grandi pa nos pueblo. Bestuurscollege tin planeá pa traha parti di Bestuurskantoor ey unda cu e raadszaal tambe lo bin.
Ademas nos a tende cu e stichting tin e intencion pa pone dos estatua ey banda, uno di difunto Henny Eman y uno di su yiu, difunto Shon A. Eman. Despues cu tur e plannan aki ta cla mi ta kere cu e bista lo ta mucho mas bunita, y manera debe ser.
Señor Apolonio Werleman tambe a papia tocante di enseñansa.
Mi ta contento cu Señor Apolonio Werleman tambe a trece e punto di e avond-h.a.v.o. padilanti. Mi ta kere cu ya mi a contesta esey caba.
Tocante di e school na Tanki Leendert mi por considera e pregunta ey contestá.
Tocante aire-condicionado den oficina di Eilandsontvanger na San Nicolas, diputado, Caspar Lacle a comenta un rato pasá riba djé y mi por agrega acerca cu e decision di Bestuurscollege a worde tumá pa acerca Raad pa pidi credito adicional.
Señor Werleman a puntra tambe si no a bira tempo pa traha un bestuurskantoor chikito na Santa Cruz. Ya caba tin un oficina ta worde gehuurd door di gobierno y e pueblo di Santa Cruz tin e facilidad di haci nan pagonan na gobierno na e oficina ey. Mes ora cu e situacion financiera di nos territorio insular permiti esey nos lo bin cu e proposicion pa yega na un oficina chikito na Santa Cruz.
Señor Werleman a comenta tocante e stadion di deporte na Santa Cruz. E tereno pa e stadion di deporte ya a worde cumpra y cu ayudo di e departamento di Werkverschaffing e tereno a worde haci limpi y mi ta kere cu Aruba Sport Unie ta planeando pa ki tempo e construccion por cuminsa.
Tambe Señor Apolonio Werleman a papia tocante e baymento di frerenan y mi ta kere cu door di e mocion cu e tambe a firma su deseonan ta worde trecí padilanti.
Un aspecto importante cu Señor Apolonio Werleman a trece padilanti y cu sigur lo tin tur atencion y consideracion di nos Bestuurscollege ta un curso pa welders en coneccion cu e trabaonan cu ta bay habri na Lago. Mi por a bisa anto cu na nos school technico ya tin dos curso caba pa principiantenan y pa esnan cu ya ta avansá. Pero ya Bestuurscollege a pidi Lago pa laga nos sabi, den sektor di trabao nan tin mester di hende pa Bestuurscollege por adapta su cursonan na e necesidadnan.
Mi ta kere cu Bestuurscollege lo tuma paso tan pronto cu e tratamento di e presupuesto aki caba pa weita kiko nos por haci pa e aña aki ainda of dentro di poco luna.
Awor lo mi kier contesta Señor Julio Maduro ariba su preguntanan cu e a haci en coneccion cu mi departamento.
Señor Maduro a papia tocante overtime y e a bisa cu cierto ambtenaarnan tin deber di traha overtime sin cu nan haya pago pé, y con ta para cu e maestronan di school. A base di articulo 3 di Materieel Ambtenarenrecht onderwijzernan no ta cay bao di e reglanan di overtime pa ambtenaar.
Tambe Señor Julio Maduro a comenta, si un onderwijzer na promer lugar t'ey pa gana su pan, pa gana placa of e t'ey na promer lugar como educador. Mi ta kere cu su opinion tabata cu un onderwijzer na promer lugar mester ta un educador.

Mi ta completamente di acuerdo cu Señor Julio Maduro cu un onderwijzer na promer lugar mester ta un educador. E a trece padilanti cu onderwijzernan, cabey largo, camisa cora etc., no ta duna e ehempel necesario manera cu tabata existi antes door di e maestronan bieuw kendenan semper tabata bisti bunita na flus blanco etc.
Señor Presidente, den e tempo moderno aki y den e caso aki mi tambe ta diferencia cu Señor Presidente su opinion en cuestion pasobra un onderwijzer tin un barba of tin un bigote of un pía cabay of cabey largo e por ta un beatnik. Pero ami ta kere cu den e tempo moderno aki y e filosofia moderno e ta basa su mes ariba e libertad personal di cada individuo. Y mi ta kere cu den e caso aki no ta importa cu un onderwijzer por tin barba. Antes mayoria di e bon hendenan tabata cana cu barba largo. Mi no ta kere tampoco cu ta importa si un onderwijzer su cabey ta largo of si e tin bigote of cu e tin un pía-cabey. Mi ta kere cu na promer lugar pa nos tur ta importante cu e onderwijzer door di su bon ehempel, door di su personalidad, ta un bon educador. Mi ta prefera un onderwijzer cu barba cu bon ehempel cu ta educa mi yiunan na un bon manera riba un onderwijzer cu ta bisti bunita, bunita pelá, bunita feitá pero kende ta duna mi yiunan mal ehempel.
Señor Presidente, tocante e planificacion di school na San Nicolas Señor Maduro ta bisa, cu masha precaucion, cu e ta kere cu e por ta mihor. E no ta bisa cu e ta malo pero e por ta mihor. Ami tambe ta di acuerdo cu Señor Maduro. Pero por ta cu Bestuurscollege e tempo di planificacion no por a tene cuenta cu e desaroyo di e poblacion di San Nicolas.
Sí un hecho ta cu na e momento aki, despues cu schoolnan nobo a bin cla cu hopi trabao Bestuurscollege a logra pa yena tur e lokalnan y pa reparti e seccionnan di tal manera cu schoolnan no a keda cu klasnan bashi.
Tocante su comentario pa watercoolers pa schoolnan mi kier a bisé cu ami tambe ta hayé un idea simpatico como cu ami ta haya un cierto momento e criaturanan na school no mester bebe awa cu ta varia di awa low pa awa cayente. Pero considerando e gastonan grandi, no solamente pa cumpra nan pero tambe pa mantenecion, pasobra unda cu tin mucha no tin nada pa wanta, mi ta kere cu e sugerencia di Señor Maduro ta rekeri un estudio profundo.
Señor Maduro a trece padilanti cu e ta haya cu nos Eilandsekretaris mester di un ayudante na Bestuurskantoor. Mi ta completamente di acuerdo, Señor Presidente. Nos tambe ta haya cu nos sekretario di nos territorio insular di Aruba tin trabaonan cu dificilmente e por caba cu nan.
Pero te awe nos no tin ningun reclamo di djé. Semper e tabata dispuesto pa yuda nos y semper e ta haci su trabao na un manera bon y corecto.
Sí Bestuurscollege ta studiando e posibilidad di un reorganisacion na Bestuurskantoor y si na debido tempo bin resultá cu mester di un ambtenaar cualificá pa yuda nos sekretaris nos lo acerca Raad pa credito adicional.
Tocante Señor Maduro su comentario en cuanto e nombernan di cayanan mi ta agrega mi mes na e idea treci padilanti door di diputado Dominico Guzman Croes.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Virgilio Kock vraagt hoeveel leerlingen op de middelbare school zijn en hij wil het hebben, gespecifiseerd per klas. Wij hebben maar één middelbare school en dat is Colegio Arubano.
In de eerste klas zitten er: 70 jongens en 60 meisjes.
In de tweede klas 47 jongens en 52 meisjes. In de derde klas 50 jongens en 36 meisjes. In de vierde klas H.B.S.-a 10 jongens en 11 meisjes.
In de vijfde klas H.B.S.-a 8 jongens en 15 meisjes. In de vierde klas H.B.S.-b 36 jongens en 17 meisjes. In de vijfde klas H.B.S.-b 22 jongens en 10 meisjes.
In de vierde H.A.V.O. 32 jongens en 51 meisjes. In 5-c 19 jongens en 20 meisjes.

In de onderwijzersopleiding eerste leerjaar van de tweede leerkring 10 jongens en 13 meisjes. In de tweede leerjaar van de tweede leerkring 5 jongens en 11 meisjes.
In totaal 309 jongens en 293 meisjes. Samen 602 leerlingen op de Colegio Arubano. Ik hoop dat de heer Virgilio Kock een goed inzicht heeft gekregen niet alleen naar het aantal per klas maar ook naar het aantal meisjes en jongens.
De heer Kock heeft voorts gevraagd hoeveel contracten al getekend zijn met de 20 onderwijzers bedoeld onder post 2.10.04.0.04.
Ik wil de heer Virgilio Kock vragen om de Memorie van Toelichting weer op te slaan en dan zal hij tot de ontdekking komen dat dit het bijzonder onderwijs betreft en dat dit dus door het betrokken schoolbestuur geregeld moet worden.
Deze contracten worden niet gesloten door het Bestuurscollege.
De heer Kcok heeft voorts gevraagd hoeveel onderwijzers waarmee ik contact heb opgenomen in Nederland reeds op Aruba zijn.
Ten eerste heeft hij gevraagd met hoeveel onderwijzers ik contact heb opgenomen. Ik heb contact opgenomen met 10 onderwijzers.
Er zijn thans 4 op Aruba.
Ook heeft de heer Kock gevraagd of het Bestuurscollege volgens post 2.10.05.0.37 al een andere vervanger heeft voor de onderwijzer bij de B.L.O., die Aruba gaat verlaten. Ik wil niet zeggen dat wij precies voor die vacature een onderwijzer hebben maar wel kan ik de heer Kock garanderen dat het voor ons makkelijk genoeg is iemand van het lager onderwijs daar te plaatsen.
Ook heeft de heer Kock naar voren gebracht dat er een ontevredenheid heerst onder het onderwijzend personeel en hij vraagt hoeveel er weggaan. Wij zijn daar niet van op de hoogte. Wij zijn niet van een massale uittocht op de hoogte.
De heer Kock vroeg verder of de overtime van het onderwijzend personeel niet te laag is vergeleken met overtime van een andere ambtenaar.
Ik moet wel toegeven dat dit bedrag oud is, volgens een oude regeling, maar dit zal opnieuw bekeken worden bij de nieuwe bezoldingsregeling. Voorts heeft de heer Kock gevraagd of de tweede administrateur bedoeld is voor de L.T.S. van San Nicolas. Dat is inderdaad het geval.
Hij vroeg of het Bestuurscollege van plan is met een cursus lassen te beginnen. Ik wil hem verwijzen naar het antwoord op de vraag van de heer Apolonio Werleman.
Hij vroeg of het Bestuurscollege de cursus Horecaf-bedrijf wil beginnen. Het Bestuurscollege heeft al een kelner's cursus in het leven geroepen en die voldoet goed. Bovendien verleent het Bestuurscollege jaarlijks beurzen voor de studie aan een hogere hotelvakschool of aan Horecafscholen.
De heer Kock heeft voorts gevraagd of het Bestuurscollege bereid is de Raad rapport te verschaffen over de controle op het geld dat de Aruba Sport Unie krijgt. Hij heeft gevraagd of het gecontroleerd wordt.
Ik wil de heer Kock antwoorden, dat de uitgaven van de Aruba Sport Unie door een particulier accountantskantoor gecontroleerd worden.
Die rapporten worden naar het Bestuurscollege toegezonden die wederom aan een controle door onze Accountantsdienst worden onderworpen.
Ik weet niet over welk jaar de heer Virgilio Kock een rapport wil hebben. Misschien kan hij dat vragen in de tweede ronde en dan zal ik later hierop terugkomen.
Voorts heeft de heer Kock betoogd, dat er meer aan athletiek gedaan moet worden. Laatst hebben wij nog kunnen lezen dat er een bepaald echtpaar Jansen op Aruba is en dat zij de training voor athletiek ter hand zullen nemen maar dit is een aangelegenheid die de Aruba Sport Unie betreft en niet rechtstreeks onder het beleid van het Bestuurscollege valt.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Leo Chance heeft gevraagd of het Bestuurscollege inlichting over de salarisregeling wil geven. In dit stadium kunnen wij nog geen mededelingen omtrent de salarisherziening verschaffen aangezien het nog in studie is. Wel kan ik hem de verzekering geven dat de studie in het eindstadium verkeert.
Wanneer het Bestuurscollege van plan is dit in te voeren? Binnen niet al te lange tijd. Over continu-toeslag en shift-differential voor de stuurman-motoristen heeft de heer Dominico Guzman Croes hem van degelijke antwoorden gediend.
De heer Chance heeft voorts gevraagd wat het Bestuurscollege van plan is met de vacature voor hoofd Algemene Zaken te doen. Hij heeft geinsinueerd dat er bij een bepaalde partij, die het eilandsbestuur steunt er een bepaald voorkeur is. Maar, Mijnheer de Voorzitter, de funktie hoofd Algemene Zaken is op dit ogenblik niet vacant. Wanneer er eenmaal een vacature is zullen wij het, het Bestuurscollege in zijn geheel, zorgen dat de juiste man op de juiste plaats komt.
Het volgende, Mijnheer de Voorzitter, is geen antwoord op een vraag dat de heer Chance naar voren heeft gebracht, maar wel wil ik ook mijn standpunt in deze doen kennen.
De heer Chance heeft aan U gevraagd om de vergunning voor het afsteken vuurwerk slechts op één dag, op oudejaarsdag te verlenen.
Mijnheer de Voorzitter, het is een traditie voor de Arubaanse bevolking dat tijdens de Nieuwjaarsdagen vuurwerk wordt afgestoken en ik wil U hierbij vragen om in deze geen andere maatregelen te nemen dan die maatregelen welke vereist zijn voor de openbare veiligheid.
Tot zover mijn antwoorden in de eerste ronde, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, na promer lugar mi kier a gradici tur nos conseheronan kendenan hunto cu Bo a yuda nos yega na e conceptbegroting nos dilanti cu awe ta worde someti na Raad pa aprobacion. Pesey mi no por comprende di con un of otro miembro di Raad ta acusa un of otro diputado di, loke mi ta supone, por a parece fout den un of otro parti di e begroting. Pasobra si tabata asina, si un of otro fout a aparese den e begroting anto henter Bestuurscollege mester ser culpa pa esaki. Pero mi ta comprende, Señor Presidente, con bon e presupuesto worde presenta, por ehempel manera esun di Water- en Energiebedrijf a worde presenta, toch lo mester tin kritika di parti di oposicion. Ta nan tarea pa kritika. Mi por comprende esey. Pero loke ta fastioso ta kritika un cos cu ya a worde presenta den Raad y cu a worde discuti riba dje ya varios biaha y cu esey di nobo ta worde kritika sin base. Ningun homber, Señor Presidente, ta un cos cu ciencia riba su mes. Ningun di nos por bisa cu nos sabi tur cos. Pesey nos tin nos conseheronan y cu nos ta usa nan saber y experiencia na mayor beneficio di Aruba y su poblacion, y sin aprobacion di e pamflet La Prensa o mihor bisa, no obstante e pamflet La Prensa. Ta parse cu si mi nomber no aparese den La Prensa nan no ta bendé na Aruba. Mi ta contento pa tende cu e ta sirbi pa broei puyito cu né.
Awor mi kier a bay over na contesta miembro Oduber kende tabata kier sabi e huur atrasa di terreno. Esakinan ta pa post 1.02.01.0.36.
E suma ta f.156.537,57, for di aña 1953 pa aña 1968.
Tambe Señor Oduber tabata kier sabi erfpachtsrecht post 1.2.01.0.46.
Esey ta te cu december 1967 f.156.202,59.
Señor Mathew a puntra ke hubo di e proyecto di e hotel di 650 kamber cu mi persona a keda di trece. Varios otro miembro a haci e mesun pregunta. Señor Mathew a puntra si esaki tabata un proyecto particular y si nos tabatin informacion tocante di e personanan y con nan tabata conoci den exterior. Nos tabatin conversacion cu un grupo di interesado cu a yama un conferencia di prensa y a duna di conoce nan intencion di traha un hotel di 650 kamber na Aruba.

No ta Tommy Leest ni Señor Max Croes a bisa cu nos ta bay traha un hotel. Mescos cu ta bin diariamente gruponan y individuonan cu un of otro plan asina nos ta sinta y scucha e personanan aki nan, orá cu nan presenta nan idea y nan intencion pa bin traha un hotel di 650 kamber na Aruba. Nan ta yama un press-conference y nan a bisa cu asina hopi palabra kiko tabata nan intencion pa haci. Awor si socede cu den futuro e bay door, tur hende lo aplaudi e gesto. Si socede cu e no bay door, a la buena, nos a purba. Mi no ta kere, pa usa Señor Osbaldo Croes su palabranan, cu esey ta un berguensa. Toch mi ta haya cu Señor Mathew tabata un poco purá. E por duna nos un poco mas tempo, comokiera cu e ta un hotel di 650 kamber. Un hotel di e magnitud ey seguramente por tuma poco mas tempo cu un hotel di 200 kamber cu Señor Mathew su Bestuurscollege no por a caba cuné. Ta nos mester a tira man den djé pa caba cuné y habié oficialmente.
Señor Julio Maduro y a la bes Señor Osbaldo Croes a puntra kiko nos por haci en cuanto e edificio di e Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg, Señor Croes a remarca cu e stof fini por ta causa cu hende ta bira malo. Den esaki por ta cu Señor Croes tin rason. Lo nos wak kiko por worde hací. Pero segun mi opinion e edificio riba su mes mester worde cambiá. E ta un edificio cu nos a hereda cual mas bien ta pertenece na monumentenzorg.
Señor Maduro a puntra cuanto lo costa pa restoré of por lo menos pa hacié un poco mas mihor pa traha den. E costo di restoracion ta calcula na f.20.000,-- pa f.21.000,--.
Nos lo cuminsa cu e restoracion di e edificio aki mas pronto posibel. E programa di e necesidad pa un edificio pa un Bestuurscollege nobo a worde trahá y e departamento di Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg tambe ta inclui den esaki. Nos a pidi Hulanda ayudo technico pa nan indica un architektenbureau pa traha e bestek. Mi no sabi cuanto tempo esey lo tuma y mi ta spera cu in the meantime e hendenan lo no bira malo aya den. Si Señor Croes ta teme pa su salud, podiser Bestuurscollege gustosamente lo ta dispuesto pa considera un peticion pa overplaatsing di djé na Financiën of na Ontvangerskantoor.
Señor Osbaldo Croes a haya bon di remarca tocante proyectonan cu segun e a fracasá. Ta strana mi, Señor Presidente, cu Señor Croes a lubida cu tambe Partido Patriotico Arubano tabatin algun proyecto cu a fracasa. Ta fresco ainda den mi memoria e cantidad di piña cu a muri. Hydroponics nos a caba di sané. Mi ta contento. Pero tin un mas cu ainda mester worde sana y esey ta Olde Molen cu pueblo ta ricibi f.1,-- péle pa aña.
Señor Caspar Boekhoudt y Señor Daniel Leo a pidi subsidie pa e dierentuin. Mi por participa e cabayeronan cu Bestuurscollege a ricibi un peticion di parti di e organisacion aki y gustosamente nos lo traté despues di ricibi consehonan for di departamento di Veterinaire Dienst Financiën y Domeinbeheer.
Pa contesta Señor Alders su preguntanan tocante Lago Sport Park lo mi kier bisa cu segun mi ta comprende esaki a worde pasá door di Lago na Aruba Sport Unie y asina leuw cu mi sabi ta intencion di Aruba Sport Unie pa tuma e sportcentrum aki mas pronto posibel den uso.
Señor de Kort a trece padilanti cu ta dificil pa haya terreno den erfpacht. E a menciona Sabaneta y Noord. Tanto na Sabaneta como na Noord mester traha caminda den e Verkavelingsplan pa bo duna terreno den erfpacht. Esaki tin atencion di Bestuurscollege caba.
Loke Señor de Kort a proponé pa duna cada ken oportunidad pa traha den un of dos aña di tempo y despues kita e terreno si nan no traha por worde contesta cu den practica esaki ta asina caba.
Señor de Kort ta preocupa cu 22% di e muchanan cu ta nace, ta iligitimo. Ariba esaki mi colega, Senor Betico Croes, a contesta caba.

Señor Leo a puntra si Gezondheidsdienst tin algo contra e asina yamá "Hong Kong griep", y si tin algun caso conocí aki na Aruba di e malesa. Nos no tin vaccion pa e tipo di griep ey. Nos tin algun caso di e griep aki na Aruba, pero masha poco y e departamento di Salubridad publico ta conciente di e problema aki. Mi a comprende cu Señor Leo tin algo di Hong Kong griep.
Mi no a comprende mucho bon for di e betoog di e miembro Dennert ariba pagina 8 di personeelstaat kiko e tabata kier a meen.
Segun mi e personeelstaat, es ta e cantidad di artsen cu ta parece aya riba ta corecto. Mi ta di acuerdo cuné cu ariba pagina 23 e 5 y 6 a worde geswitched. Esey ta fout. Pero e personeelstaat ta bon.
Tambe Señor Leo a puntra si Gezondheidsdienst ta spuit contra muskita, contra malesa cu por bin. Señor Leo probablemente tabata kier meen e asina yamá gele-koortsmuskiet. Mi por contesta ariba esey cu nos tin intencion di cuminsa cu un campaña contra di e sangura aki mas meymey di aña.
Tambe Señor Leo tabata kier sabi si nos por a haci algo pa e ambulance-chauffeurnan cu segun e ta den un schaal mucho abao. Awor cu salaris-herziening lo bay bin mi ta kere cu nos por haci algo den e direccion pa e hendenan aki. Pero mi tabata kier pa e hendenan aki cuminsa haci algo nan mes. Por ehempel cuminsa di bay e curso di E.H.B.O. ya cu awor cu nos tin un arts algemene dienst, por duna e curso aki atrobe.
Tambe Señor Leo tabata kier sabi algo en cuanto e hendenan cu ta biba den cas di gobierno y cu tin entradanan halto, mientras cu tin hopi hende den necesidad y nan no por haya un cas of nan no por bin na remarca pa un cas. Ariba esey mi por contesta cu ya caba e departamento di Maatschappelijke Zorg y Domeinbeheer ta chekiando riba esaki.
Señor Dominico Tromp a puntra cuanto cas di gobierno a worde bendí durante aña 1968. E contesta ta 33.
Tambe Señor Tromp tabata kier sabi tambe en cuanto e achterstallige huren. Te cu dia 31 di december 1968 esaki tabata f.197.862,87.
Señor Tromo ta reclama cu e markthalnan ta den mal condicion. Mi por contesta Señor Tromp cu un calculacion di e gastonan a worde pidí caba ya cu nos tin intencion pa drecha e markthalnan.
Señores de Kort y Chance a puntra tocante casnan chikito pa piscador na Sabaneta y Brazil.
Berdad, Señor Presidente, di parti di Veterinaire Dienst y Domeinbeheer preparacionnan a worde hací pa traha algun di e casnan den e barionan ey. Señor Guzman Croes, diputado di Obras Publicas ya a comenta ariba esaki.
Señor Leo a papia tocante pan y carni venená y cu a consecuencia di esaki algun cacho a muri y tambe algun cabrito. Lo mi mester bisa cu cacho ta come carni pero cabrito sí no. Nos por sigui bisa Señor Leo cu ariba peticion di algun hendenan, manera Señor Presidente tambe a bisa awor ey, e departamento di Veterinaire Dienst a pone carni venená den kunukunan di algun hende cu ta cria bestia, ya cu e bestianan tabata worde destribi pa e cachonan.
De heer Finck heeft gevraagd of hij de overdracht ter inzage kon krijgen van de hydroponics farm. Een dezer dagen zal een brief aan de Raad worden gezonden waarin een en ander uitvoerig zal worden toegelicht.
Señor Presidente, Señor Tromp a puntra con ta pará cu e Sogrea-rapport. Esaki ta un rapport voluminoso di 7 boeki y nos ta kere cu nos mester un par di luna mas pa studié completamente.
E rapport aki ta responsabilidad di tres departamento. Un ta cria di bestia chikito y mata di fruta.
Señor Apolonio Werleman a puntra si no ta tempo pa splits Veterinaire Dienst y forma un departamento apart di agricultura.
Gustosamente nos kier a tene esaki den consideracion.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Kock vroeg of wij reeds antwoord hebben gekregen van het Land op ons verzoek tot verhoging van de door het eiland aan het Land bewezen diensten tot f.100.000,-- door de Gezondheidsdienst. Hierop werd reeds geantwoord.
Ook heeft de heer Virgilio Kock naar voren gebracht dat bij de openbare aanbesteding de levering van p.b.c.-buizen, bij het Water- en Energiebedrijf gegund werd aan een leverancier die een alternatieve aanbieding heeft gedaan. Met betrekking hierop kan ik de heer Kock mededelen, dat bij het Water- en Energiebedrijf in het algemeen alternatieven worden aanvaard, mits deze voldoen aan de technische test.
De heer Kock wenst ook te vernemen hoe de procedure was bij het aanbrengen van airco's in deze raadszaal. Hierop kan ik antwoorden dat gezocht werd naar apparaturen welke reeds op het eiland aanwezig waren en geschikt waren voor dit doel. Hiervoor kwam één merk in aanmerking.
Señor Presidente, mi por a comunica na Señor Alders cu e schoolarts nobo a cuminsa desde 3 di januari. Mi ta completamente di acuerdo cu e orador cu nos mester mas di un schoolarts y mas di un dentista pa school.
Tambe e a puntra cuanto sea un schoolarts o dentista ta costa.
Esaki ta f.20.000,-- pa aña.
Tambe e a puntra cuanto costa un auto ekipa cu atributonan dental,, "dentalcar". Esaki ta f.16.000,--.
Ariba preguntanan di Señor Apolonio Werleman y Señor Yarzagaray mi por contesta cu nos ta terminando e landbouwstation na unda nos tin un criansa di porco pa yuda pueblo cu ta desea esey.
Segun mi rapport Sogrea lo resulta economicamente masha atractivo pa e pueblo. Tambe nos tin un seccion cu ta encarga cu plantamento di mata di fruta. Tin otro matanan cu ta worde usá pa reforestacion.
Ki dia nos por elimina e plaga di cabrito?
Ayera mi tabata masha contento ora mi a tende parti di Señor Maduro su discurso den e direccion pa busca un solucion den e plaga di cabrito. Mi tabata kier a tende for di mas fraccion di Raad kiko nan ta pensa di e problema aki, kiko nan argumentonan ta y si ta posibel duna Bestuurscollege apoyo den ehecucion. Nos tin e medida caba pero esaki a resulta masha dificil pa ehecutéle, segun e ordenansa.
Pasobra cada biaha cu nos purba solamente, ya bo ta haya hende na bo porta y cada bes bo tin cu bolbe desvia di e ordenansa.
Señor Yarzagaray a puntra tocante futuro di aloë.
Den esaki mi por bisa Señor Yarzagaray cu tin proposicion di parti di Veterinaire Dienst en cuanto e aplicacion di esaki y cu esaki ta den estudio na e departamento di Dienst Economische Ontwikkeling.
Señor Alders a informa tocante straatverlichting. E tabata kier sabi cual extension a tuma lugar for di e credito disponibel pa aña 1968.
Ariba esaki Señor Caspar Lacle a dune di comprende un y otro pero mi tin cu corigi esaki pasobra en cuanto e credito, parti di djé a worde usá. Señor Lacle a bisa cu nada no a worde usa, pasobra podiser ainda e declaratie no a yega aki nan. Pero algo di djé a worde usá, esta L.G.Smith Boulevard pa Malmok.
Tambe e credito di f.30.000,-- pa 1969 ta destiná principalmente promer fase pa un extension sistematico y moderno di iluminacion di cayanan pa cual ya un convenio a worde hací.
Señor Julio Maduro a pidi Bestuurscollege pa mas terreno di deporte, futbol rond di e schoolnan. Esaki ya a worde contesta.
Tambe Señor Maduro a para un rato keto riba registracion di medicina na clinicanan di gobierno. Mi por sigura Señor Maduro cu asina pronto cu nos haya un controlerend geneesheer nos ta encargé tambe cu e tarea aki.
Por lo pronto nos lo encarga e arts den algemene dienst pa haci esaki, tantempo.

Tambe Señor Maduro tabata kier sabi si e post E.H.B.O. tabata un subsidie o un tegemoetkoming, Mi mester contesta cu esaki ta un tegemoetkoming.
Riba e pregunta si nos ta haya rapport, tambe mi mester contesta afirmativo, via Gezondheidsdienst.
Señor Maduro a puntra tocante e röntgenapparaat San Nicolas, ki tempo e a worde usá pa promer biaha y ki tempo pa delaster biaha.
Ora e specialistanan interno ta haya necesario. Pa di promer biaha tabata aña pasa.
Si e dos arbeidscontraktantnan ta traha pa AA of Gezondheidsdienst, mester contesta cu e dos personanan aki ta traha pa gobierno como arbeidscontractant cu estrecho cooperacion cu AA.
Tambe Señor Maduro tabata kier sabi si e Bali-pier ta duná na erfpacht, huur of duná asina no mas na Bali-restaurant. E pier aki a worde duná na e compañía Bali na huur te 31 di mei 1973.
En cuanto e huurgrondnan yen yen di sushi y auto bieuw lo mi kier bisa cu ta duel mi di tende esey. Nos por laga Werkverschaffing haci un job aki. Tambe nos por laga polis patruyá cu un poco mas frecuencia e barionan cu tin hopi sushi.
Señor Maduro tabatin algo contra e holor desagradabel di e lagoen y e a surgi pa nos wak kiko por worde haci pa drecha e siutacion aki.
Mi por sigura Señor Maduro cu nos lo wak kiko nos por haci den e direccion aki.
Señor Apolonio Werleman a pidi iluminacion na e curva cu tin na Seroe Alehandro y tambe banda di e school di ofishi di San Nicolas. Mi ta priminti Señor Werleman cu su sugerencianan lo tin nos atencion.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance heeft gevraagd of het niet mogelijk is de buurt van Rooi Congo en Generaal Majoor de Bruinewijk van verlichting te voorzien. Ik kan de heer Chance toezeggen, dat verlichting van bedoelde buurten onze aandacht zal hebben.
Ook vroeg de heer Chance hoe het stond met verlenging van de Lagoweg. Hierop kan ik antwoorden dat diverse grondregelingen reeds zijn getroffen en dat er nog enkele grondzaken te regelen zijn.
Señor Bruno Werleman a puntra con ta pará cu electrificacion di districtonan menos rendabel. Riba e pregunta aki mi por contesta cu Bestuurscollege a duna Elmar orde pa conecta barionan Weg Fontein, Bucuti, Rooi Cochi y Rooi Taki ariba nan net di electiricidad, a base di e contract existente pa districtonan di pafor.
Señor Presidente, tocante turismo lo mi kier bisa cu e grupo di oposicion a imagina nan mes cu un gobierno mester traha solamente cu proyecto cu ta resulta a cargo di presupuesto di territorio insular di Aruba. Henter nan gobernacion tabata basá ariba esey. Mi no sabi pakiko exactamente, tal bes pa sigura cierto posicion, of podiser pa sigura.......

DE VOORZITTER: Mijnheer Leest, let op Uw woorden.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Un gobernacion cu a duna solamente nan partidarionan trabao.
E gobierno actual sabi cu e herencia principal cu e partido di oposicion a laga ta un debe bárbaro, no solamente pa nos yiunan pero pa nos bisaniëtonan tambe mester bin keda paga.
E gobierno actual, sabiendo con responsabilidad pa nan pueblo mester worde hibá ta interesa primeramente pa logra proyectonan y plannan pa nos isla cu no ta rekeri participacion di gobierno directo.
Y aki, Señor Presidente, ta e caminda di confiansa cu pueblo tabatin den nos. Ora un gobierno ta merecedor di confiansa di entidad private hasta cu esakinan ta inverti placa sin mester di participacion di gobierno den proyectonan riba Aruba.

Mi ta corda Bo palabranan, Señor Presidente, na ocasion di ponemento di promer piedra na Holiday Inn Hotel na unda cu Bo a bisa cu Bo ta desea di mira mas proyectonan asina.
E gobierno actual a hereda proyectonan manera hydroponics. Tambe hopi papelnan den administracion di gobierno ta recorda nos riba proyectonan manera Swiss Chalet, etc.
Esakinan ta proyectonan cu ni cu promesa di finansamento parcial di gobierno no por a worde realisa den tempo di gobierno di oposicion.
En cambio awe nos por mira proyectonan manera Divi-Divi Beach Hotel, cu lo habri su porta djies aki. Nos por mira un teatro drive-in pa goso di nos pueblo. Lago a demostra confiansa despues di e cooperacion necesario di nos gobierno y a dicidi di pone nan planta di desulferisacion awor. Esaki ta un proyecto mas grandi cu tur esnan di Partido Patriotico Arubano cu nan a soña. Tur hende por mira con e area di Malmok ta worde desaroya. Aki tambe nos por mira personanan priva haci inversion. Den nan, hopi stranhero.
Señor Presidente, nos mester informa Raad cu conociendo e politica cu oposicion a hiba y lo hiba, francamente bisá nos gobierno no por spera ni e cooperacion ni e diligencia sincero o e tan priminti "loyale oppositie", di e mesun autoridadnan cu e miembronan di oposicion aki ta apoya y cu ta necesario pa realisa proyectonan den cual gobierno di Aruba ta inverti financieramente.
Señor Presidente, e carta cu Señor Oduber a lesa detayadamente, cual e a trata di dramatisa cu e actuacion di un ambasador di mala gana y e no por a convence e Raad aki, cuanto su presentacion tocante e ley di 5% room-tax. E room-tax aki a worde ricibi y tratá door di Bestuurscollege. Mi kier clarifica un posicion den esaki, den e mesun carta cu Señor Oduber a lesa.
"We are therefore not raising any objections to the idea for we recognize the necessity of such tax to help support the promotion of tourism in Aruba".
Anto, Señor Presidente, e organisacion simplemente a expresa nan opinion den e carta aki y ta declara entre otro cu basicamente nan no ta contra e ley. Awor mi kier puntra si ta entidadnan privá ta goberna y si ta nan ta carga responsabilidad dilanti pueblo ora cu no ta existi suficiente fondo y cu mester crea medionan di ingreso.
Si ta opinion di entidadnan priva mester prevale anto tur clase di belasting mester worde kita.
Tambe, Señor Presidente, segun mi e belasting aki lo no a bin nunca of podiser mucho mas despues, si di parti di Gobierno Central a worde duná oido na nos peticion ya pa hopi tempo caba pa bin mihor reparticion di e placanan di belasting.
Tocante e post di promocion di turismo mi mester bisa cu ohala mas fondo por worde poni disponibel. Ohala Bestuurscollege y e departamento concerni por a haya e medionan pa promove turismo mas ainda. Pero e problema ta sinta den hayamento di basta fondo disponibel pa haci esaki. Raad conoce mi opinion tocante e materia aki nan. Tempo cu nos a traté aki den mi a duna di comprende esey.
Tabatin remarcanan haci entre otro pa Señor Apolonio Werleman tocante promocion di turismo for di Venezuela. Mi ta gradici Señor Werleman pa su bon sugerencianan y a la bes mi kier informé, cu mientras cu normalmente e aumento di bishitantenan di Venezuela tur aña tabata socede cu menos cu 1000 persona, e aumento di aña 1967 pa 1968 tabata casi 3.400,-- esta 5.450 te 8.840 hende. Y esaki no ta nada mas cu resultado di un campaña chikito cu a worde hiba hunto cu algun hotelnan ariba nos isla. Semper cu no tin fondo disponibel nos lo haci propaganda cu Venezuela y mas paisnan pa busca na fomenta turismo den paisnan tambe.

Mi ta aprecia e sugerencianan di Señor Werleman y lo tene cuenta cu nan. Tambe Señor Leo a pidi contacto directo cu companíanan di bapor.
E tabata kier pa e promocion di e firmanan aki no cay den mannan di e representantenan Curazoleño. Mi mester informa Señor Leo cu ya pa varios aña ta polisa di gobierno den e departamento di turismo y e departamento di Haven- en Loodsdienst pa bishita personalmente companíanan di bapor pa logra mas di e tempo di bapornan cu ta bin Aruba. E aumento cu nos tin hayando te cu awor aki nan ta indicacion pa nos, cu esaki a logra.
Señor Mathew a haci remarca manera cu ta un gran idea di djé pa busca informacion di personanan cu bin Aruba cu algun plan di hotel.
Esaki no ta nada mas cu un acostumbrada procedura. E ta un di e promer pasonan cu ta worde haci promer cu ningun areglo worde entamá pa Bestuurscollege.
Tocante e deseo di Señor Leo, Señor Presidente, pa nos hotelnan di turismo haci mas uso di artistanan local, musiconan, mi mester participa cu gobierno no por impone un reglamento asina.
Mi no kier gaba, Señor Presidente, pero mi persona y e director di turismo a papia e asunto aki amistosamente cu e gerentenan di e diferente hotelnan y nos ta weita cu mas y mas musiconan di Aruba ta haya chens na e hotel.
E remarca di Señor Domi Tromp tocante e ferry-boat cu Venezuela, pa mi ta otro ehempel di e cooperacion necesario berdad cu nos gobierno insular no ta haya sí di e autoridadnan cu e partida di e mesun oposicion, e mesun partida di Señor Domi Tromp, ta apoya.
Sin e cooperacion ey ta dudoso cu cierto conbenionan por worde haci pa cu e ferry-boat. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: En hiermee wordt de vergadering geschorst voor een half uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, zoals te verwachten was, zijn er van verschillende zijden op- en aanmerkingen gemaakt over de toename in de gewone dienst van de begroting.
De fraktieleider van de Partido Patriotico Arubano, gevolgd door de heren Finck en Osbaldo Croes, hebben op deze toename gewezen en hebben deze toename gekwalificeerd als geldverkwisting.
Mijnheer de Voorzitter, van enkele van hen is het voor mij een vreemd geluid. Immers een begroting van een gemeenschap moet van jaar tot jaar kunnen toenemen naar gelang de verplichtingen van het bestuur der gemeenschap ook toenemen. Zo heeft men kunnen zien dat sinds 1951 tot en met heden de eilandelijke begroting is gestegen van f.11.000.000 tot f.35.000.000,--.
Gedurende deze periode van 17 jaar heeft de Partido Patriotico Arubano de eer gehad gedurende 12 jaar aan het bewind te zijn geweest en het grootste gedeelte van de verhoging is dus te kenmerken door het beleid, dat de Partido Patriotico Arubano heeft gevoerd. Indien iedere stijging in de begroting als geldverkwisting wordt geklassificeerd, Mijnheer de Voorzitter, dan heeft het bewind van de Partido Patriotico Arubano het record geslagen wat geldverkwisting betreft.
Meer dan dat, Mijnheer de Voorzitter, indien deze periode van 17 jaar slechts gekenmerkt wordt door geldverkwisting dan heeft onze autonomie gefaald, want deze toename heeft zich voltrokken gedurende onze autonome tijdperk.

Dit wil zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat de Partido Patriotico Arubano, dus de geldverkwisters, onze begroting tot deze crisis heeft opgejaagd en dat de Partido Patriotico Arubano dus heeft gefaald in haar financieel beleid over de jaren.
Mijnheer de Voorzitter, ook werd in verband met deze geldverkwisting gewezen op de afwezigheid van enig beleid van het Bestuurscollege. Deze begroting werd geklassificeerd als een fotocopie van begrotingen van voorgaande jaren.
Een begroting is nu eenmaal een status beeld van het beleid.
De samenstelling van onze begroting is gebonden aan comptabiliteitsregelen, die in ettelijke jaren niet zijn veranderd. Binnen de bladzijden van de begroting is het soms moeilijk om het beleid van het Bestuurscollege te kunnen aflezen.
Het beleid, Mijnheer de Voorzitter, van een Bestuurscollege, speciaal dit Bestuurscollege, is echter te zien in het dagelijks leven.
Het beleid van dit Bestuurscollege wordt gevoeld als een stroming onder alle lagen van de bevolking. Sinds in 1967 toen dit Bestuurscollege is opgetreden onder bewind van "Cambio", heeft men kunnen zien dat er werkelijk iets is gebeurd. Verandering is opgetreden, en ten goede.
Mijnheer de Voorzitter, het beleid van het Bestuurscollege heeft men vandaag kunnen zien hier in deze zaal terwijl de hiervoorgaande gedeputeerden de vragen beantwoorden. Hieruit spreekt beleid van het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, ik neem aan dat de heren van oppositie dit tot hun teleurstelling en misschien tot hun misnoegen hebben kunnen waarnemen.
Het beleid van dit Bestuurscollege, om nu onze zaak de revue te laten passeren zoals de heer Dennert van zijn kant van ons beleid heeft gezegd kenmerkt zich door haar democratisch beleid, maar tezelfdertijd, Mijnheer de Voorzitter, een gunstiger beleid, een beleid dat niet heeft geschroomd zich aan de moeilijkheden aan te passen en onpopulaire maatregelen te treffen indien deze nodig waren voor het algemeen belang van van Aruba. Ons Bestuurscollege is vastberaden en zichtbaar.
Ons beleid kenmerkt zich door een zekere stijl, welke zoek was gedurende het beleid van het vorige Bestuurscollege.
Nog belangrijker, Mijnheer de Voorzitter. Ons beleid is vertrouwenwekkend onder alle lagen van de bevolking. In heel de Nederlandse Antillen en het Koninkrijk der Nederlanden heeft het optreden van dit Bestuurscollege vertrouwen gewekt, niet in de laatste plaats, door haar continuiteit.
Mijnheer de Voorzitter, toen wij in 1967 in het Bestuurscollege traden had het eilandsbestuur op verschillende punten, op verschillende gebieden, met verschillende instanties afspraken gemaakt en verbintenissen aangegaan. Door de continuiteit dat ons soms wordt kwalijk genomen hebben wij deze verbintenissen, deze afspraken, gehonoreerd, zelfs wanneer wij er niet mee eens waren en zelfs wanneer wij bemerkten dat er ernstige beleidsfouten zijn.
Wij hebben slechts gevraagd, aan degenen die zich beriepen op zekere afspraken en verbintenissen, om hun beweringen waar te maken.
En wij hebben die aanvaard. Wij hebben een beleid van continuiteit aangenomen omdat wij dachten dat dit het beste was in deze gemeenschap en dat hierdoor het gevoel van rechtszekerheid van vele mensen zou worden bevredigd. Wij hebben ook consideratie gehad voor het feit dat wij leven in een gemeeschap die bestaat op vertrouwen. Wij hebben vertrouwen gegeven en daardoor hebben wij ook vertrouwen kunnen verwekken.
Mijnheer de Voorzitter, met aandacht heb ik geluisterd naar de verschillende sprekers in deze zaal en het is voor mij een genoegen, dat alle leden van deze Raad van hun recht gebruik hebben gemaakt om hun hart uit te storten.

Met bijzonder aandacht heb ik geluisterd naar de woorden van de heer Finck, een oudgediende in deze Raad. Samen met de heer Werleman is de heer Finck de persoon die van het begin van onze autonome tijdbestek in deze Raad heeft gezeten. De heer Finck heeft zich in wijze bewoordingen uitgelaten over sommige aspekten van het beleid.
De heer Finck heeft gesproken met een zekere politieke rijpheid.
Dat doet er niet toe dat hij misschien door zijn vlugheid mij iets in de schoenen heeft geschoven dat niet waar is.
De heer Finck heeft het gerektificeerd, maar nog niet volledig.
Hij heeft het met een compliment willen doen, door te stellen, dat wanneer hij het woord combinatiekringen hoort, dat hij automatisch aan mijn persoon denkt. Maar zelfs zo was het niet gesteld in de krant.
In de krant was gesteld van de zijde van de combinatie.
De heer Finck heeft gewezen op het belang van het volgen van de spelregels. Inderdaad, ik ben het volkomen met hem eens.
Soms worden de spelregels overtreden. In een wedstrijd overtreden soms beide partijen soms spelregels en zij worden gestraft met verlies van punten. Van de plaats waarop de heer Finck sprak, heb ik niet anders verwacht dan dat hij de zaak eenzijdig zou bekijken en inderdaad eenzijdig heeft hij ons beschuldigd van het overtreden van spelregels.
Hij doelde hier op het uitblijven van adviezen wanneer de Landsregering ons om advies vroeg. Inderdaad is het een paar keren gebeurd dat bij verschillende omstandigheden niet direkt kon worden gereageerd op zulke verzoeken. Maar aan de andere kant is het ook gebeurd dat bij belangrijke zaken de Landsregering het eilandgebied totaal onkundig heeft gelaten van haar beslissingen en op veranderingen in haar beleid.
Het is verschillende keren gebeurd dat bij bespreking van een dergelijk onderwerp, wij lang hebben moeten wachten en helemaal in het duister hebben moeten verkeren ten aanzien van de intentie van de Landsregering.
Ik zal later nog concreter hierop terugkomen. Echter, wanneer spelregels zouden overtreden zijn, dan moet dat niet betekenen, dat dit invloed moet hebben op de achting die men moet hebben tegenover andere instanties. Zoals er gisteren één hier zat, die vandaag toevallig niet zit, die begon te stellen dat hij geen geloof zal hechten aan de antwoorden op de vragen die hij de gedeputeerde gaat stellen, en die de gedeputeerde nog niet eens heeft geantwoord en dat hij stelde dat de gedeputeerde liegt, met zovele woorden en dat hij aanbeveelt dat de gedeputeerde zich beter op de hoogte gaat stellen en hem ook aanvalt in zijn persoonlijke overtuiging.
Ik heb niet kunnen begrijpen hoe U dit hebt kunnen laten passeren, want in dit geval betrof het iemand die in het dagelijks leven een ondergeschikt is van de gedeputeerde. Zolang kan er geen sprake zijn van parlementair fatsoen. En zeker kan er dus aan aanmaningen of aanwijzingen voor behoorlijk bestuur geen gehoor worden gegeven indien deze afkomstig zijn van mensen die zich zo gedragen.
Mijnheer de Voorzitter, de verschillende sprekers hebben vragen gesteld ten aanzien van drie van de diensten waarmee ik in het bijzonder ben belast en ik zal thans overgaan tot beantwoording van deze vragen.
Ik zal beginnen met de Luchthaven. Ik zal proberen om alle sprekers te beantwoorden in de taal waarin zij hebben gesproken.
Señor Presidente, Señor Finck y Señor Oduber tabatin kritika ariba e aankomsthal actual na vliegveld.
Señor Finck ta hayé masha mahos, incomodo y inacceptabel.
Señor Oduber ta papia hasta di un "cura di baca". Señor Presidente, mi tambe ta di acuerdo cu e facilidadnan temporario aki no ta satisface nos deseo. Na un dado momento, den curso di aña pasa, a bira necesario pa separa e facilidadnan di yegada na vliegveld y e facilidadnan di salida en bista di e schema di avionnan.
E ora, purá, purá, nos a traha un aankomsthal di emergencia.

Señor Presidente, ariba e presupuesto pa e aña aki, bao post 4.07.04.0.74 di kapitaaldienst tin un suma di f.7.900,-- calcula pa embeyesimento di e aankomsthal aki. E trabao lo cuminsa tan pronto cu e presupuesto worde aproba. Aunke cu e situacion tabata apremiante nos no a considera huicioso pa cuminsa cune promer cu nos haya aprobacion di Raad pasobra nos sí ta kere den e principio di decencia parlamentaria di laga Raad aproba debidamente e sumanan riba begroting promer cu nos cuminsa cu ehecucion di obranan.
Señor Presidente, cu Señor Finck no a cay riba e post di begroting aki, mi por comprende. Cu Señor Oduber tin kritika ariba stationsgebouw, esey sí mi no por comprende. Esey ta duro pa mi accepta.
Señor Oduber cu a cualifica e Bestuurscollege aki di asina tanto inactividad. E a sinta 4 aña como diputado y e no a mira e curá di baca.
Durante e 4 añanan cu Señor Oduber a sinta como diputado e proyecto tabata andando caba pero e no tabata traha pa cabé.
Señor Presidente, e archivonan di gobierno a mustra cu dia 15 di mei 1962 Bestuurscollege a duna opdracht na e mesun ingenieursbureau pa cuminsa desaroya e plannan pa un stationsgebouw. Esey tabata dia 15 di mei 1962, cuater aña promer cu Señor Oduber a bira diputado.
Señor Oduber su antesesornan a ricibi e plannan, nan a repasa nan, nan a rechasa nan tambe y manda nan bek pa architektenbureau, promer cu e a bira diputado. Dia 13 di november 1963, a penas algun luna sintá como diputado, e plannan a worde definitivamente aprobá.
E plannan a worde definitivamente aprobá na principio di e cuater aña di administracion di Señor Oduber como diputado den Bestuurscollege.
Y si nos no a pone man na obra, Señor Presidente, esaki lo no a worde traha nunca. Anto e mes Señor Oduber aki cu parse dia promer di juli 1967 a bay completamente blanco di mente, ta bin zundra cu nos tin "cura di baca" pariba aya na vliegveld.
Tocante e stationsgebouw lo mi tin mas di bisa mas despues como resultado di preguntanan di algun otro miembronan.
Señores Osbaldo Croes y Julio Maduro a haci remarca tocante e oficina di Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg.
Señor Leest di Domeinbeheer a contesta e preguntanan aki caba.
Sinembargo como diputado di e departamento aki mi a tuma bon nota di e situacion deplorabel den cual e edificio aki ta.
Mi ta satisfecho cu e solucion cu nos tin ta un solucion solamente temporario y pa un tempo cortico. Mi ta imagina mi mes cu nos lo mester sigui busca un solucion permanente pa e situacion aki.
En coneccion cu esaki mi kier referi na e erfuersonan cu Bestuurscollege a haci pa muda diferente dienstnan cu tabata den casnan particular, pa Bestuurskantoor. Esaki tabata e caso cu Domeinbeheer, Dienst Economische Ontwikkeling y Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten.
E tendencia aki seguramente lo sigui y mi ta sigur cu Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg na debida tempo lo haya acomodacion den e centraal Bestuurskantoor nobo cual e Bestuurscollege aki ta preparando.
De heer Dennert heeft een opmerking gemaakt over een salarispost van Hoofd Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg.die niet P.M. zou zijn geraamd. Ik heb het nagegaan en inderdaad bij hoofd Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg, die op non-actief is, staat een streep. De streep moet als P.M. worden beschouwd. Deze streep heeft al jaren gestaan. Indien in deze situatie verandering komt zullen wij in ieder geval suppletoire krediet beschikbaar moeten stellen en wij zullen geen enkel bezwaar hebben om de Raad te benaderen indien de betrokken functionaris terug wil komen of moet komen.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Kock heeft nog een vraag gesteld, namelijk waarom bij de centrale leiding post 2.09.01.0.01 van Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg een bode en een commies-a zijn toegevoegd.

Mijnheer de Voorzitter, de commies-a vervangt thans het waarnemend hoofd bij afwezigheid. Hij kan dus beschouwd worden als een waarnemer. De bode werd vroeger geraamd voor 50% bij Maatschappelijke Zorg en 50% bij Arbeidszaken, aangezien de kosten van de leiding over de hele dienst centraal worden geraamd en deze bode werkzaamheden verricht voor beide afdelingen is het nu ook centraal geraamd.
Señor Bruno Werleman a puntra tocante e enbolbimento di gobierno den casonan di calamidad. E a referi na un caso na Pos Chikito of Sabana Basora unda mas cu un aña pasá un hoos a ranka un dak di un cas y te ainda e cas ey ta pará mescos, sin drecha.
Señor Presidente, den casonan di calamidad gobierno ta depende ariba iniciativa particular primeramente. Organisacionnan cu obheto caritativa manera Lions, Winkel Society, Rotary. Den caso cu iniciativa particular faya gobierno por considera di nombra un comision pa duna asistencia. Esaki a yega di socede varios biaha, manera e caso di candela den Village, pero gobierno ta prefera cu iniciativa particular ta tuma over. Tambe, Señor Presidente, ta hopi dificil pa, principalmente den e caso aki, cu ta concerni un cas, gobierno tuma e iniciativa pa yuda, podiser hasta e persona enbolbi., e doño mes, nunca a acudi cerca gobierno pa yudansa.
Mijnheer de Voorzitter, dan hebben de heren Mathew, Chance en Daniël Leo gesproken over de lay-off crisis bij de Lago. Zij willen weten welke stappen het Bestuurscollege heeft genomen in deze. Of er besprekingen met de Lago zijn geweest ten aanzien van deze lay-off politiek. Inderdaad werd in de loop van het jaar de Lago benaderd over de lay-off politiek, wij hebben onze bezorgdheid over uitgesproken toen bekend werd dat er mensen zouden worden afgevloeid. Via de Landsregering werd tweemaal contact opgenomen met de Lago ten aanzien van deze politiek. Wat is nu het geval? Zoals in de Memorie van Antwoord is gesteld, ontkent de Lago ten stelligste, dat zij nog een lay-off politiek heeft. In ieder geval zegt de Lago, wij weten geen "forced lay-off programm". Het is wel zo dat mensen iedere dag de dienst verlaten. Maar deze mensen verlaten de dienst volgens een "mutual accord"-systeem. Het "mutual-accord"-systeem werkt op deze wijze. Iemand wordt aangezegd dat hij van werkkring wordt veranderd en hij wordt aangeboden om die werkkring aan te nemen tegen een lagere bezoldiging. In de meeste gevallen weigeren deze mensen en zij vragen vrijwillig ontslag aan.
Maar hoe het ook gaat, Mijnheer de Voorzitter, een feit is, dat zij weggaan. Juridisch gesproken kunnen wij hier niets tegen doen, want deze mensen nemen uit eigen vrije wil ontslag. Het ontslag spruit voort uit een wederzijdse wilsovereenstemming.
Als wij hiertegen willen, of zouden willen optreden - nota bene, wij missen de bevoegdheid om dit te doen - dan is het net zo, als wanneer wij zouden willen optreden tegen trouwlustigen, die ook een overeenkomst op basis van wederzijdse wilsovereenkomst aangaan.
Of wij zouden willen optreden tegen menen, die zich willen scheiden, want dat is ook een wederzijdse wilsovereenstemming.
In deze bepaalde gevallen wordt een familieverband aangegaan of verbroken in het ander geval wordt een dienstbetrekking verbroken, maar het principe is juridisch hetzelfde.
Dus juridisch is er niet tegen in te brengen. Verder heb ik een vraag gesteld, Mijnheer de Voorzitter, of het Bestuurscollege voorzieningen heeft getroffen om de mensen die van de Lago worden afgevloeid, op te vangen. Speciale voorzieningen hiervoor heeft het Bestuurscollege niet getroffen en niet hoeven te treffen. Zoals in de Memorie van Antwoord is toegelicht, verwacht het Bestuurscollege dat gedurende dit jaar of misschien de eerste helft van het volgend jaar de permanente werkgelegenheid die resulteert van de projekten, die op het ogenblik in uitvoering zijn, 650 mensen zal bedragen.

Ik spreek dus over de permanente werkgelegenheid, terwijl het welbekend is dat de tijdelijke werkgelegenheid gedurende de eerstkomende twee, tot drie jaren, meer dan 2000 mensen zal bedragen. Lago heeft gegarandeerd, dat alleen al bij haar ontzwavelingsprojekt 2000 mensen zullen worden aangenomen en in dienst zullen zijn gedurende de constructieperiode. En, Mijnheer de Voorzitter, de permanente werkgelegenheid van 650 mensen waarover ik sprak neemt nog niet in acht de uitvoering van verschillende ontwikkelingsprojekten, die blijvende werkgelegenheid zullen scheppen.
Dan heeft de heer Mathew nog gevraagd, of 2000 mensen tegelijk in dienst zullen zijn. Hierop kan ontkennend geantwoord worden, want alleen bij de "peak" zullen er 2000 mensen in dienst zijn, dat betekent echter niet dat zij tegelijk in dienst zullen zijn bij de Lago.
Verder, of er mensen zullen worden ingevoerd uit het buitenland.
Deze vrijheid om gekwalificeerde werkkrachten te kunnen aantrekken uit het buitenland, was een eis van de Lago om tot deze investering over te gaan. Dus inderdaad zal de invoering van buitenlandse werkkrachten het geval zijn.
De heer Mathew vroeg hoeveel. Het aantal is nog niet bekend bij het Bestuurscollege. Ik vrees, dat het zelfs nog niet bij de Lago bekend is. Dan vraagt hij tenslotte, met het oog op het ontzwavelingsprojekt hoe de 200 nieuwe werkplaatsen bij de Lago zullen worden gecreëerd.
Mijnheer de Voorzitter, dit is een zeer netelige vraag, een vraag waar de Lago ook nog niet op heeft geantwoord, niet aan de Landsregering en ook niet aan ons.
Het is mijn persoonlijke mening dat die 200 nieuwe werkplaatsen zullen worden gecreëerd volgens de toestand, die heerst wanneer het ontzwavelingsprojekt klaar is. Dat neem ik logischerwijs aan, tenminste.
Señores Werleman y Kock a papia tocante e posibilidad di un curso pa weldernan.
E diputado di Enseñansa, Señor Betico Croes, a contesta caba detayadamente riba dje. Mi kier bisa acerca cu Bestuurscollege ta en principio di acuerdo pa cuminsa cu un curso asina. E problema te awor aki pa un curso di welding, ta e costo halto pa e materialnan cu ta worde usá pa duna les den welding. Di dos e duracion di e curso aki, pasobra hende no ta bira welder den curso di tres, cuater siman, pero despues di practico durante hopi aña, y di tres e nivel ariba cual e curso aki mester worde hibá. Bestuurscollege ta considera diferente posibilidades pa por realisa e proyecto aki, entre otro, nos a mira cu riba e meerjarenprojektenlijst ta aparece un suma di 11 miyon y mey florin pa vakcentra pa volwassenen, esta vakopleiding pa volwassenen.
Kier meen anto cu un tal curso lo por worde subsidia for di e ontwikkelingsgelden.
Awor lo mi kier papia riba e division di Maatschappelijke Zorg.
Mijnheer de Voorzitter, bij de bespreking van dienst voor Maatschappelijke Zorg heeft de heer Dennert wel het hoogste woord gevoerd.
De heer Mathew heeft ook zijn bezorgdheid uitgesproken over de situatie bij deze dienst.
De heer Dennert sprak zelfs van een epidemie van intrekking van kaarten voor vrije geneeskundige behandeling bij deze dienst gedurende de laatste tijd.
In de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, terwille van een goede en begripvolle gedachtenwisseling wil ik stellen, dat er dit jaar nog geen kaarten zijn ingetrokken. Er zijn wel negen kaarten niet verlengd, maar niet ingetrokken. Intrekking van kaarten zonder meer is zelfs voor mij wat moeilijk om te bepalen hoe wij dat precies moeten doen.

Er zijn namelijk drie soorten kaarten betrekking hebbende op de vrije geneeskundige behandeling: wij hebben op de 1ste plaats, de V-kaart, die tot 31 december, door iedereen, die zich ziek voelde, of ziek waande, kon worden afgehaald om naar de dokter te gaan, dan hebben wij de S-kaart die geldt voor één bepaald ziektegeval en dan hebben wij de N-kaart, beter genoemd de gezinskaart, voor chronische ziekten of voor erg noodlijdende gezinnen. Welke van deze kaarten heeft de heer Dennert op het oog? Mijnheer de Voorzitter, ik zal een beetje in detailles afdalen, misschien dat naar aanleiding van wat ik thans ga stellen, de heer Dennert dan in de gelegenheid zal zijn zich in de tweede ronde nog nader te preciseren. Op het ogenblik vindt er een hercontrole plaats bij de dienst Maatschappelijke Zorg, ten aanzien van deze kaarten, zoals gebruikelijk bij het begin van het jaar. Deze hercontrole heeft geleid tot het niet-verlengen van verschillende kaarten. Dat wil niet zeggen, dat zij nog niet zullen worden toegekend. Een S-kaart kan misschien niet verlengd worden omdat er geen behoefte meer aan is, of het vervalt automatisch bij het aflopen van de ziekte. Een N-kaart wordt gewoonlijk door het Bestuurscollege ingetrokken, wanneer hier blijkt, dat de economische omstandigheden zodanig zijn veranderd, dat een N-kaart niet langer nodig is. Ook doet zich tegelijkertijd - en dit compliceert het geval,- een wijziging in de procedure voor. Zoals ik reeds heb gezegd, was het tot 31 december van het vorig jaar, zo, dat iedereen, die zich ziek voelde of waande, naar deze dienst kon stappen, een kaart in ontvangst nemen en daarmee naar een distriktarts gaan, die hem of haar dan gratis consulteerde, de nodige medicamenten voorschreef of naar een specialist verwees of in geval van zwangerschap, naar de vroedvrouw.
Een volgende stap was dan het opstellen van een confidentieel sociaal rapport door de rapportrice. Dit rapport wordt dan met advies aangeboden aan het Bestuurscollege en indien het Bestuurscollege beslist dat er gronden zijn om de kaart toe te staan, dan wordt nagegaan of de kosten kunnen worden ingevorderd. Indien het Bestuurscollege toewijzend beslist, dan wordt overgegaan tot de afgifte van een S-kaart voor bepaalde ziektegevallen en een N-kaart. Aan de achterkant van de V-kaart in drie talen, dat acceptatie van deze kaart inhoudt, dat betrokkene om vrije geneeskundige behandeling heeft verzocht. Wordt het verzoek afgewezen, dan zal de Eilandsontvanger de kosten verhalen.
In de loop der jaren is veel gaan mankeren aan dit systeem. Het werd een bron van misbruik. U kunt zich voorstellen, dat iedereen die zich ziek voelde gewoon een kaart kon komen halen om naar de dokter te gaan.
In de tweede plaats werd het een kredietsysteem, want degene die zich ziek voelde, die kon een kaart halen, naar de dokter gaan en hij hoefde niet te betalen, dan tot maanden later, wanneer het Bestuurscollege op het geval besliste. In de derde plaats, Mijnheer de Voorzitter, in geval van afwijzing veroorzaakt dit systeem grote administratieve moeilijkheden bij de afdeling Financien en de Eilandsontvanger.
Het is niet doenlijk soms om een bedrag van vier gulden of vijf gulden te innen, eerst via aanmaning, dan via dwangschriften, het is een ondoenlijk werk. Daarom hebben wij naar wegen gezocht om de situatie wat te kunnen temperen. Maar belangrijker is, Mijnheer de Voorzitter, dit systeem veroorzaakte dat het Bestuurscollege geen volledig beeld kon hebben op haar beleid. Want indien diensten heden worden verstrekt en na anderhalf jaar daarvoor moet worden betaald en in vele gevallen niet eens betaald kan worden, dus indien wij vandaag gratis medische behandeling toestaan en er wordt pas over een jaar beslist dat het verzoek werkelijk is toegewezen, dan kan het op zekere ogenblik gebeuren, dat wij geen overzicht hebben op onze begroting, dat wij geen begrotingsbewaking kunnen toepassen op deze posten en daarom zijn wij naar wegen gaan omzien om dit systeem meer te beperken tot de realiteit en per 1 januari werd een systeem ingevoerd, waarbij iemand die ziek is,

zoals gebruikelijk een aanvraagformulier kan afhalen bij het Bevolkingsbureau, daarmee naar de dienst Maatschappelijke Zorg gaan; hier vraagt men een V-kaart aan.
Het rapport wordt eerst gestuurd naar het Bestuurscollege voor beslissing, indien het een geval is, dat men kan wachten. Indien het een geval is waarbij men beweert, dat er urgentie bij is, dan wordt de betreffende persoon verwezen naar de arts in algemene dienst, tot nu toe, die dan stelt dat medische behandeling werkelijk urgent is.
Bij de verklaring van de arts in algemene dienst, tot nu toe, het kan misschien in de toekomst de controlerend geneesheer worden, dat iemand werkelijk medische behandeling nodig heeft, wordt zonder vragen een V-kaart afgegeven. Indien dit niet nodig is, dan moet het Bestuurscollege beslissen op grond van de richtlijnen, of een V-kaart nodig is.
Ten aanzien van de S-kaarten en de N-kaarten is er op het ogenblik geen verandering gekomen in het beleid. Een andere reden waarom het niet verlengen van kaarten, dus van W.G.B.-kaarten in opspraak is gekomen is dit feit, Mijnheer de Voorzitter, per 1 januari vorig jaar was er een achterstand van 4365 rapporten bij deze dienst, die in de afgelopen jaren niet waren afgewerkt.
Dus hiermee begon het jaar, Gedurende het jaar worden 5432 rapporten ontvangen. Per 31 december was de achterstand afgewerkt en waren op 12 na dus 5420 rapporten afgewerkt.
Dit houdt in, Mijnheer de Voorzitter, dat in een jaar tijd een beslissing op 9785 verzoeken voor vrije geneeskundige behandeling werd genomen, telkens.
Dit is een zeer hoog getal. Indien bijna tienduizend beslissingen zijn genomen en men wil een reëel beleid voeren, dan is het ook niet verrassend dat misschien zesduizend van deze verzoeken zijn afgewezen op normale gronden. Dit gebeurde haast nooit, dat op zo'n groot volume een beslissing werd genomen.
Nu tegenover de duizenden afwijzingen, staan ook duizenden toewijzingen, waarover wijselijk niet wordt gesproken.
Om U een duidelijk beeld te geven van de werkzaamheden van deze afdeling wil ik er nog bij vermelden, dat gedurende het jaar driehonderd vijf en vijftig aanvragen voor onderstand zijn binnengekomen en dat er driehonderd en veertig waren afgehandeld op 31 december. Voor tandheelkundige behandeling werden driehonderd acht en dertig aanvragen ontvangen en werden er tweehonderd en een en veertig afgehandeld. Kosteloze begrafenissen, vier en dertig binnengekomen, acht en twintig afgehandeld.
Vrije verloskundige behandelingen zes en negentig binnengekomen, twee en negentig afgehandeld. Opname in gestichten, vijf en vijftig binnengekomen, zes en veertig afgehandeld.
Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding hiervan moge ik opmerken, dat de uiterlijke kentekenen van bezorgdheid wel degelijk, grote proporties mogen hebben bij de bevolking, doch met de belangrijke factoren die ik hier naar voren heb gebracht, is de wezenlijke grondslag, die door dokter Dennert hier naar voren werd gebracht, verwezen naar het rijk der fabelen.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Dennert heeft ook vragen gesteld over de richtlijnen, die in acht worden genomen bij het nemen van beslissingen ten aanzien van deze kaarten. Mijnheer de Voorzitter, wij hebben hier duidelijk gesteld in de Memorie van Antwoord, dat deze beslissingen, beleidsbeslissingen van het Bestuurscollege zijn. Maar om de heer Dennert enig inzichtte geven van wat wij overwegen bij het nemen van deze beslissingen, wil ik stellen, dat op de allereerste plaats het algemene beginsel is, dat on- en minvermogenden recht hebben op vrije geneeskundige behandeling. In de eerste plaats wordt een vergelijking gemaakt tussen de inkomsten en de uitgaven.

Dikwijls worden de uitgaven aan de noodzakelijkheid daarvan getoetst. Dan wordt ook in acht genomen grootte van het gezin, de grootte van de medische kosten en de duur van de ziekte. Het kan zijn dat een gezin met een inkomen van f.50,-- met vier kinderen geen S-kaart voor gewone ziekte krijgt, omdat te zijner tijd deze toewijzing misschien moeilijkheden zal kunnen opbrengen. Maar indien bij hetzelfde gezin een ziektekosten gemoeid is van zeg maar f.200,--, dan krijgt zo'n gezin wel een S-kaart toegewezen.
Mijnheer de Voorzitter, men kan niet altijd alles geloven wat gesteld wordt, hoe dramatisch het ook zij.
Een interessante nood, die ik hier naar voren wil brengen is wat ik onlangs heb vernomen, een vluchtig onderzoek heeft uitgewezen, dat 30% van onze onderstandtrekkers schulden hebben bij de Volkskredietbank. En dat 60% van de mensen, die een N-kaart bezat, ook schulden hebben bij dezelfde instantie.
Señor Alders a referi na e dienst Sociale Zorg como dienst A-sociale Zorg. Señor Alders a haci esaki sarcasticamente.
Lo mi kier a encera un kritika riba e dienst aki, es ta e modo di proceder na e dienst aki. Pero lo mi kier duna Señor Alders e siguransa cu e dienst aki ta haci a-sociale zorg tambe, en berdad, si Señor Alders kier pone mas atencion riba e definicion di esaki.
Señor Alders a reclama tocante un caso di onderstand, cual a sigui worde paga apesar di cu Bestuurscollege a nenga esey. Mi no tabata na altura di esey, Señor Presidente, pero un investigacion di mi a demostra cu en berdad tin un caso asina cu a worde discubri algun dia pasa y mi a worde duná siguransa cu Bestuurscollege oficialmente a worde poni na altura por escrito na e momento aki. Esaki a socede door di un error cual na promer lugar a bin door di e cantidad di trabaonan, un diesmil rapport cu a worde afgehandeld durante e aña y na di dos lugar pasobra ainda e administracion y pagamento di onderstand ta encarga na diferente persona. Pa elimina sorto di errornan asina ey nos kier centralisa tanto e pagamento di e onderstandnan como e administracion y responsabilidad den un solo persona.
De heer Mathew heeft een geval aangehaald, dat hij enkele maanden geleden ons onder de aandacht heeft gebracht. Het betrof hier een dame, die een S-kaart bezat, doch wiens S-kaart zou zijn weggenomen.
De heer Mathew stelt verder, dat deze dame nog steeds niet in het bezit is van een S-kaart, of enig andere kaart. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, heb ik dit geval verder opgenomen. Voor de betreffende ziekte waren de kosten verbonden over de f.600,--. Ik ben ervan overtuigd, dat deze dame deze kosten niet kan dragen. Ik heb betrokkenen geadviseerd om een nieuw verzoek in te dienen waarop gunstig zou worden beschikt. Het kan zijn, Mijnheer de Voorzitter, dat deze dame nog geen kaart heeft, maar zij lijdt er geen enkel nadeel onder, zij bezat vroeger een S-kaart, voor een bepaald ziektegeval. Is zij niet ziek, dan heeft zij ook geen kaart nodig.
Señor Werleman a pidi pa un tratamento mas considera ora ta trata di hendenan bieuw y hendenan mankaron. Pa e hendenan aki no tin nodo di bin na oficina pa busca un kaarchi y tambe pa nan kaarchi worde extendi automaticamente.
Señor Presidente, ta asina cu tur on- en minvermogenden cu ta riba edad di 60 aña por haya un N-kaart zonder meer, cu ta duna nan derecho ariba tur sorto di tratamento liber. Tambe esey ta bay pa hendenan mankaron, pasobra e malesa ey ta un malesa cu ta dura hopi of no ta cura propiamente,nunca, asina ta cu no ta bale la pena pa duna un S-kaart. Bo ta duna nan un N-kaart di biaha y scapa hopi dolor di cabes. Asina ta e trato considerá aki ya nan ta hayéle.
Pa di dos lugar, no ta necesario pa e hendenan aki acudi personalmente na oficina pa nan haya e kaarchi.

Den practico ta asina cu miembronan di nan familia, tambe conocinan ta asisti nan den esey. Y ora cu e informacionnan cu e hendenan aki cu for di nan bon curason ta asisti e bieuwnan y e invalidonan, no ta suficiente, anto semper bay nos ta laga un raportrice busca e informacionnan cu ta falta. Promer cu mi abandona e contestacion tocante e preguntanan riba e dienst aki mi kier trece padilanti, cu Señor Alders a trece padilanti un remarca tocante e caso den cual Bestuurscollege kier a nombra un ambtenaar como rekenplichtig ambtenaar y e tabatin kritika tocante e asunto aki.

Señor Presidente, mi ta desea di declara, cu e decision di e Bestuurscollege aki tabata puramente basá: in het belang van de dienst.

Esey kier meen cu aunke cu por tabatin foutnan den e procedure e belang ey ta keda existi y esey ta e unico consideracion di Bestuurscollege.

Señor Presidente, diferente miembronan di oposicion a papia tocante e herencia di plannan pa desaroyo economico cu nan lo a laga atras, pa e Bestuurscollege aki. Tur di nan ta bisa cu ta nan plannan nos ta ehecuta. Tur ta bisa cu ta nan a traha. En efecto, manera mi a mustra riba e caso di e stationsgebouw, tin cantidad di ehempel y lo mi bin cu algun mas despues, cu e hechonan ta mustra cu no ta asina.

Pero laga nos laga esey para un banda awor pa un momento.

Señor Presidente, desde antayera nochi Partido Patriotico Arubano no tin ningun plan mas. Antayera nochi, ora cu e lider di oposicion na un dado momento a confundi y probablemente a rabia, su fraccion den su total a vota contra e begroting di Administratie-bureau Ontwikkelingsprojekten. Den e begroting aki tin tur e plannan di proyectonan cu Partido Patriotico Arubano ta gaba cu nan. Tin te hasta urgente werken di aña 1960 - 1961.

Fabrica di awa, por ehempel, e planta di coriente, te ainda nan tin un post aki den. Kier meen anto cu den un solo momento di locura y confusion Partido Patriotico Arubano a caba cu su argumentonan. Partido Patriotico Arubano no tin plan mas di proyecto desde ayera nochi. Tur cos a caba door di e grupo aki cu awendia ta representa Partido Patriotico Arubano.

Señor Presidente, na un ocasion anterior mi a remarca, cu ta sombra di Partido Patriotico Arubano a keda. En berdad te hasta e sombra awor aki ta desapareciendo. Mi ta sigur cu e ilustre lider difunto di Partido Patriotico Arubano, Don Juan Irausquin, felis memoria, antayera nochi lo mester bira den graf, ora bao di lederasco di Señor Gustavo Oduber, Partido Patriotico Arubano a vota contra e proyectonan. Partido Patriotico Arubano a lagé na caya. Mi ta sigur cu e gran Arubiano aki su espirito y su pensamento ta awe cu nos aki den na banda di e grupo di gobierno y no banda di esnan banda pariba ey.

Señor Presidente, cu esaki mi ta kere cu mi a desbarata cu e mythe cu Partido Patriotico Arubano lo tabata tin algun plan.

Sí, Señor Presidente, tabatin algun hende den Partido Patriotico Arubano cu a traha na debida manera pa Aruba, pero ya esey awe no ta existi mas y esey ta indica pakiko awe tin un cambio.

Tambe, Señor Presidente, nos mester weita e hecho cu cierto plannan Partido Patriotico Arubano of mihor bisá, cu cierto plannan di e Bestuurscollege anterior, pasobra mi ta bay splika atrobe pakiko Partido Patriotico Arubano no tin derecho di reclama nan, ta worde sigui, pa nos, manera mi a bisa ya caba na Hulandes, continua cu un cierto continuidad. Den e afan pa cria e confiansa den e gobierno nobo, cual lo mester sinta hopi aña ainda, aki na Aruba, nos ta honra e compromisonan y convenionan cu a worde haci door di e gobierno anterior tal y cuando ainda nan mester worde honrá.

Anto, Señor Presidente, tur e presentacionnan di e oradornan di banda di pariba ey, cuminsando cu e presentacion a la Don Quijote cu su molinanan di biento cu e lider di fraccion a duna no ta impresiona nos.

Tampoco su declaracion cu e Bestuurscollege aki no a trece e plannan mas cerca di realisacion. Lo e nota diferente aki un momento mas.
Señor Presidente, promer cu mi sigui cu descripcion di e proyectonan aki, mi ta desea di aclarea un punto. Y esey ta e punto cu a ser treci padilanti door di Señor Finck.
Mi ta kere cu ta prudente pa mi conteste na Hulandes, ya cu e a papia na Hulandes, pasobra ya mi a nota cu como mi ta papia Papiamento y e ta papia Hulandes e ta verdraai hopi di mi palabranan, no opzettelijk pero onbewust.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck heeft gesteld, dat in het vorige Bestuurscollege U de welvaartszorg behartigde en dat indien, zoals ik eerder heb gesteld, een onoverzichtelijke boel werd overgenomen op 1 juni, dit Uw schuld zou zijn. Mijnheer de Voorzitter, ik ben het met U eens, dat U de belangen behartigde onder verantwoordelijkheid van het Bestuurscollege. Hoe competent Uw behartiging van deze belangen waren, men kan de verantwoordelijkheid van een zeker falen van het vorige Bestuurscollege niet wegschuiven. Ik heb niet gesteld dat er een onoverzichtelijke boel werd overgenomen, wel heb ik gesteld, dat er veel meer had moeten gebeuren, dat niet gebeurd was. Mijnheer de Voorzitter, ik heb het volste vertrouwen in de wijze waarop U gedurende zovele jaren de belangen van dit eilandgebied hebt behartigd. En nu spreek ik van 10 jaar geleden, beginnende in het jaar 1959, toen U gedeputeerde was, belast met Financiën en alles wat de welvaart van het eilandgebied te maken had. Gedurende deze jaren heb ik U leren kennen als een harde werker en een overtuigende strijder voor de belangen van Aruba en ik kan het ook begrijpen, dat in hun onkunde en onmacht het vorige Bestuurscollege niets anders kon doen dan U aanwijzen om de welvaartsbelangen van dit eilandgebied te behartigen. Ook ik heb waardering voor de wijze waarop U dit hebt gedaan en ik kan hier verklaren, dat bij de overname de steun van de heer Gezaghebber onontbeerlijk voor mij was geweest en dat ik grote waarde hecht aan zijn waardevolle adviezen gedurende mijn inwerkperiode.
Echter, Mijnheer de Voorzitter, ik kan begrijpen dat de voorzitter van het Bestuurscollege, voorzitter van de Eilandsraad, en plaatselijk hoofd van Politie en vertegenwoordiger van de Landsregering en vertegenwoordiger van de Kroon de handen vol heeft en niet die aandacht kan wijden aan specifiek eilandelijke belangen waartoe anderen zijn geroepen.
Mijnheer de Voorzitter, de heren Oduber en Finck hebben aanmerkingen gemaakt, dat de verwezenlijking van projekten zo lang uitblijven.
Zij hebben hun twijfel uitgesproken over wat er het laatste jaar wel is gebeurd. Bij de behandeling van de begroting van de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten heb ik reeds gesteld, dat gedurende het afgelopen jaar dit Bestuurscollege goedkeuring heeft gekregen voor liefst drie projekten. Het zijn: rioolwaterzuiveringsinstallatie, de vrije zone, uitbreiding van de water fabriek.
Ieder ogenblik wordt echter de goedkeuring van het vierde verwacht.
De officieuze goedkeuring hebben wij reeds, de officiele goedkeuring wordt ieder moment verwacht. Dit betreft de bouw van de school te Macuarima. Een groot aantal projekten wacht nog op goedkeuring.
Sommigen zijn maanden geleden reeds ingediend en nog steeds hebben wij niets vernomen van de stand van zaken. Voor zover nodig zal ik terugkomen op de projekten, die nog op goedkeuring wachten.
Verder wil ik de heer Oduber verwijzen naar de Memorie van Antwoord, waarbij melding wordt gemaakt van particuliere projekten, want het zijn niet alleen de meerjarenplan-projekten waaraan dit Bestuurscollege gedurende het afgelopen jaar heeft gewerkt, maar ook een groot aantal particuliere projekten: eerst en vooral het droogdokprojekt, waarop ik later terug zal komen.

Señor Presidente, mi no a laga di reacciona riba e remarca di Señor Oduber cu si e gobierno aki keda anto Aruba lo bay bek den e epoca di corta aloë y piki watapana.
Señor Presidente, mirando e envidia contra e gobierno aki, mi ta kere cu en realidad Señor Oduber kier mira e palabranan aki.
Mihor mira Aruba den epoca di corta aloë y piki watapana cu otro mester goberna. Mi no ta duda ningun momento cu Señor Oduber kier meen esaki na serio. Y tambe tin otro motibo pakiko mi ta kere, Señor Presidente.
Pasobra ta den atmosfera di corta aloë y piki watapana Señor Oduber por florece mihor. Y bin na su derecho.
Señor Presidente, Señor Oduber y Señor Julio Maduro a haci remarca tocante di reduccion di e suma pa promocion di turismo. Mi kier trece padilanti, cu e suma cu nan ta referi na djé, ta solamente un parti di e suma total di e presupuesto di turismo, pero den su totalidad e presupuesto di turismo mes ta subi.
Tambe manera mi a bisa na un ocasión anterior, no mester weita e bevordering di turismo solamente ariba e post di turismo pero en su general por ehempel, awor ey tabatin un pregunta tocante "Aruba-bordjes" esaki mes ta un caso cu indirectamente ta pa promove turismo.
E esfuersonan pa traha mas hotel esey ta gastonan grandi pa promocion di turismo. Trahamento di caminanan nobo, desaroyo di Malmok, desaroyo di verkavelingsplan Eagle-beach, tur esaki finalmente ta contribui na e desaroyo di turismo. Ademas, Señor Presidente, no ta pasobra otro paisnan, otro isla ta gasta mas placa pa haci propaganda pa turismo nos tambe mester haci mescos. Por ta cu nos tin mester menos.
Nos ta den e situacion favorabel cu varios hotelnan grandi contribui na nos propaganda, lineanan aerea ta contribui na nos propaganda.
Y segun ta bin mas hotel, mi ta kere cu nan mester carga un parti mas grandi di e gasto pa promove Aruba, pasobra si Aruba ta bay bon como un sitio turistico, nan tambe lo haci mas negoshi. Directamente ta den nan interes. Hasta lo no ta husto pa gobierno di Aruba sigui gasta placa di belasting pa promove turismo anto pa e hotelnan gana placa.
Mi no ta kere cu esey lo ta e idea. Mijnheer de Voorzitter, op een gegeven ogenblik gedurende zijn betoog heeft de heer Mathew zich afgevraagd of het nog wel zin had om met voorstellen te komen in deze Raad.
Mijnheer de Voorzitter, concrete voorstellen, welgefundeerde voorstellen zijn altijd welkom, hebben altijd hun nut.
Echter, Mijnheer de Voorzitter, vraag ik mij af, gezien de houding van de oppositie-partij, zijn partij, gedurende deze Raadsvergadering aangenomen, of het wel zin heeft om dat te beantwoorden.
Señor Presidente, tabatin tambe un cantidad di comocion tocante un carta cu Aruba Hotel Association lo a manda pa Bestuurscollege.
Parcialmente e situacion a worde rectifica tambe, pero mi kier bisa acerca, riba un pregunta di Señor Caspar Boekhoudt, cu en berdad e carta aki a worde trata caba. E carta ta fechá 27 di december y si mi no ta kiboka e a worde trata dia 31 di december. Asina ta cu e insinuacion cu Bestuurscollege lo no tabata na altura di e carta aki ta completamente infunda. Awor, Señor Presidente, Señor Oduber tabata asina balente pa lesa e carta. Awor mi ta desafia Señor Oduber pa lesa e contesta, cu tambe ta existi. Papiando tocante e manera cu e impuesto ariba e hotelnan a worde introduci Señor Oduber ta bisa cu esaki ta crea un impresion masha tristo di nos gobernantenan. Alcontrario, Señor Presidente, esaki ta crea un impresion di firmesa. Nos a considera cu e medida aki tabata necesario y cu awor aki ta mas apropia pa nos introducié, cu un aña of dos aña for di awor y nos a introduci e médida inmediatamente. Awor ta straño cu e medida aki cu a worde anuncia lunanan padilanti, lo no tabata conoci cerca Aruba Hotel Association.
Mi ta puntra mi mes, ta con por ta posibel, nan no ta lesa corant?
Nan no tin conseheronan huridico, cu ta conseha nan riba tur medidanan cu ta bin?

Nan no ta biba den e comunidad, di cual nan ta un parti integral? Nan no sabi kiko ta pasa rond di nan? Desicionnan cu ta afecta directamente nan negoshi, nan interesnan y interesnan di nan accionistanan?
Señor Presidente, aki na Aruba, segun mi, Hotel Association a slip up y no eilandsbestuur.
Señor Presidente, Señor Oduber a puntra mas leuw con a para cu e tal hotel di 650 kamber?
Tambe Señor Mathew y Señor Chance a comenta riba esey.
Señor Leest a contesta riba esey caba apropiadamente y mi ta kere cu si un grupo cu a keda 12 aña na poder no por mas cu un y mitar hotel, esun otro mitar di e doscien kamber nan a laga pa nos completé, anto ta cu ki derecho nan ta haci informacion tocante esun di 650 kamber.
Señor Presidente, mi kier puntra Señor Oduber con a para cu Swiss Chalet.
Señor Oduber y Señor Osbaldo Croes a haci preguntanan tocante Hotel Americana, cual ami lo a anuncia. Ta berdad, Señor Presidente, pa un corto periodo tabata parse cu e grupo aki no tabatin interes mas, pero den e ultimo dianan aki e grupo mes a comunica cu nos atrobe y a demostra su interes, riba cual nos a invita nan pa bin Aruba pa somete nan proposicion. Awor mi kier sigura Señor Oduber y su fraccion cu tur e hotelnan pa cual nan ta asina tanto preocupa, tanto esun di 650 kamber como Americana y un gran parti di e hotelnan, en cuanto cu nos playanan precioso por carga hotel, ainda tin tur posibilidad di worde realisa, pasobra nos gobernacion ta den presente, di nan ta pertenece na pasado.
Señor Presidente, Señor Oduber a puntra tambe den un remarca tocante e restant-kredieten di eerste fase, cu si ta berdad cu Bestuurscollege tabatin bespreking cu minister Bakker y kiko resultadonan tabata di e bespreking aki. Señor Presidente, mi ta bay menciona solamente algun punto anto for di esey Señor Oduber por conclui pa su mes cu e Bestuurscollege aki no ta inactivo, pero sumamente activo y dinamico, di manera cu nos ta presenta nos proposicionnan y nos ta logra decisionnan concreto.
Na promer lugar e proyecto di hospital. Na e momento cu su Excelencia tabata aki e proyecto ey tabata un momento pará. Nos mester a duna opdracht na e architekt pa sigui werk uit e plan, pero pa esey nos mester tabatin e aprobacion di Europese Ontwikkelingsfonds.
E uitwerking di e plannan ta tuma seis luna, e trabao ta pendiente di e decision y splikando minister Bakker e situacion, e di cu nos: dal bay, duna e opdracht. Al momento, al instante e a tuma su decision.
Esey ta un logro positivo. Nos a splikéle cu nos tin un problema cu e fonds, a pesar cu e ta hopi voor, pero nan kier sabi pakiko e edificio bieuw di hospital San Pedro lo worde usá, si acaso cu bin un hospital nobo. Nan no kier pa e edificio bay perdi.
Minister Bakker a bisa nos: Manera boso ta pensa ta bon, hacié un cas pa hende bieuw. Nos ta percura pa finansamento. Bisa nan anto cu ta pa tal motibo e ta worde usá. Resultado positivo. Nos a puntré cuanto tempo lo dura promer cu nos haya decision definitivo di Hulanda pa e proyecto. E a contesta firmemente: tan pronto cu Europese Ontwikkelingsfonds aprobé, nos ta haya nos goedkeuring oficial. No tin mester di papia mas.
Asina nos ta run nos asuntonan. Mi por comprende cu Señor Oduber ta poco asombrá. Algun siman promer cu e bishita di su Excelencia nos a presenta un programa pa construccion di school. Pa falta di no sabi mihor, nos a inclui dos lagere scholen den e lista. Su Excelencia a mustra nos cu ya Gobierno Hulandes no ta financia pa lagere scholen, pero pa schoolnan specialisa. Un di nan ta un proyecto masha urgente.
Su excelencia a bisa nos: bij wijze van zeer hoge uitzondering boso por financié for di e post: niet-commerciele projekten van sociale en culturele aard. Si boso ta paga 25% nos ta paga 75%. Right there and then nos a haci un deal. Otro mas resultado positivo. Ora nos a cuminsa papia cu su Excellencia tocante e dokprojekt, mes un ora e a tuma un actitud poco skerpi, pa expresa nos mes suavemente.

Pero den curso di combersacion nos a contesta tur su preguntanan satisfactoriamente, nos a conté detayadamente con e proyecto ta sinta den otro. Su Excelencia su mente a habri y e a bisa nos, cu nan lo considera e proyecto riba su meritonan na e momento cu e worde presenta na Hulanda. Mes ora nos a combini riba un werkwijze, cual werkwijze a worde sigui. Parti di e werkwijze cu nos a combini riba dié a worde ehecuta durante nos biaha pa Londen, es ta Señor diputado Dominico Guzman Croes y mi persona y awor aki ta asina leuw cu segun e werkwijze cu nos ta sigui e proyecto a worde presenta na Gobierno Hulandes via Gobierno Antiyano.
Basta tempo pasa un señor a acerca nos cu un proyecto di ferryboat. Esaki tabata director di un compania hulandes y tabatin un bon proposicion. Un ferryboat cu lo no beneficia Aruba so, pero Antiyas en general. Aruba tabata sumamente interesa den e proyecto aki, pero no tabatin avance, un caminda e cos tabata pega. Nos a discuti e asunto cu su Excelencia. Accion rapido. E proyecto di ferryboat ta anda tambe. Mas importante. Nos a worde teni den completo obscuridad tocante e afsluiting di e onrendabele projekten eerste fase. Nos a haya un cantidad di carta di Landsregering, bisando nos: corda bon, 31 december ta afsluitingsdag pa onrendabele projekten. Kiko e tabata nifica nos no tabata sabi. Nos a informa na Corsow, nos a informa na e instancia aki nos ta haya un splicacion, nos ta informa cerca un otro, nos ta haya un otro splikacion. Minister Bakker a saca nos for di tur duda, e a bisa nos: boso no preocupa, ta un clausula tin asina, nos mester sera nos boekinan, placanan cu tin ey riba nos ta pase pa tweede fase. Cla ta. Señor Presidente, mi tin idea cu ni den e cuater aña di su ternura como diputado di Finansas, Señor Oduber no a presencia sorto di actividadnan asina aki, manera den nos metodo di decision.
Señor Presidente, awor nos ta papia di e proyectonan cu tabata pendiente, wardando aprobacion. Tres di nan ta aproba caba y nos ta sperando riba e aprobacion pa e jachthaven y e proyecto bouwrijp maken volkswoningbouw. Ademas di e resultadonan concreto y positivo aki e mero hecho di a sinta na mesa y a conferencia, a papia y comprende cu un autoridad halto di reino Hulandes ya tabata un logro grandi pa e Bestuurscollege aki. Un logro, cual indudablemente ta na beneficio di Aruba.
Señor Presidente, Señor Osbaldo Croes a papia tocante e plannan di Bestuurscollege pasá. Ya nos a splika caba cu Bestuurscollege pasa no tabatin plan, plannan a caba ayera nochi. E a papia tambe na un manera poco beligerante tocante e proyecto di drydock e speransa cu podiser e miembronan di Bestuurscollege a fija den e proyecto aki.
Señor Presidente, nos ta convenci cu e ta un bon proyecto. Nos a duna un toelichting en extenso den e Memorie van Antwoord y mi ta bolbe bin bek riba algun detaye mas. Pero, Señor Presidente, kiko ta di e cantidad di proyectonan cu su Bestuurscollege a priminti y cu nunca a bin y cu nunca mas lo bin. Por ehempel: kiko a para cu e fabrica di cement? Kiko a para cu fosfaat-winning? Electrolyse-fabriek?
Fabrica di salo? Fabrica di plastic? Last but not least, e petroleo? E petroleo cu nos lo tabatin den cantidad y abundancia?
Señor Presidente, tur esakinan ta preguntanan cu ta keda habrí.
Despues, Señor Presidente, como si fuera pa tapa e ripara, pa cubri e inactividad di e Bestuurscollege anterior, Señor Osbaldo Croes, a bisa cu no ta nada cu un proyecto fracasa, no ta berguensa, si pa motibo di situacion economico cu ta cambia no ta hustifica pa traha un cierto proyecto. Nos tur ta conciente di esey, Señor Presidente, cuanto biaha nos a cuminsa un plan pa un proyecto y den cuater, cinco minuut nos ta cohe tur papel, kibra benta afor.
E no ta tragico: Pero, Señor Presidente, Señor Croes ta midi cu un solo bara, pa P.P.A. por, pero otro no tin derecho di esey.

Pa otro, asina cu un cos a faya na nan man, pa nan sí ta un berguensa, pa nan ta ripara. Señor Presidente, nos sabi cu no ta asina. Nos ta haya cu ta un honor, pa nos usa nos bon huzgamento manera nan ta bisa, nos, "good judgement" pa escoge loke ta bon y rechasa loke ta malo y e honor di mas grandi cu nos tin ta di drecha algun di e proyectonan malsano cu Partido Patriotico Arubano a laga atras.
Señor Croes ta puntra a lo largo con a para cu e proyectonan particular, mi no sabi cual proyectonan e kier meen, pero mi por bisa cu tin varios proyecto particular ta andando awor, pa cual mi no tin e libertad di duna informacion, nan no ta proyectonan particular cu ta worde financia door di otro hende, for di placa di otro hende nan ta dispone di nan iniciativanan y nos solamente ta apoya y yudanan unda ta necesario cu facilidad cu gobierno ta brinda. Si e tin cualkier proyecto en particular na mente, laga e specifica y en cuanto lo ta posibel lo mi duna e detayenan.
Señor Presidente, Señor Boekhoudt a puntra ki tempo por spera e ehecucion di e proyecto di hospital y stationsgebouw. Ehecucion di stationsgebouw nos por speré por fin, durante curso di e aña aki, si tur cos bay bon. E ehecucion di e hospital ainda no ta na bista.
Awor, Señor Presidente, na principio mi a menciona con e proyecto di stationsgebouw a worde encaminá, promer cu e Bestuurscollege anterior a tuma over, es ta promer cu aña 1963. Y ainda e no ta realisa.
Mi kier menciona solamente un motibo aki den cu ta forma e colmo di inactividad na parti di e mesunnan cu ta acusa nos di ta inactivo y cu ta pronk cu nan trabao.
Señor Presidente, na un dado momento tabatin un tardansa di 13 luna, solamente pasobra Gobierno Central y Gobierno Insular no ta comunica bon cu otro, nan no ta papia cu otro. Un gran parti di e periodo aki tabata entre e Bestuurscollege di e mesun partido aki y nan mes Gobierno Central.
Señor Presidente, dia 27 di oktober 1966 for Brussel a bin noticia, cu e stationsgebouw manera e specificacionnan tabata no tabata acceptabel, cu e mester worde parti, e specificacionnan mester worde parti den seis parti. Esey tabata 27 di oktober 1966.
Bestuurscollege di Aruba ta tende di esaki y ta haya confirmacion di esaki por escrito, dia 21 di november 1967, esey ta pasobra a bin un Bestuurscollege nobo, cu a tuma interes pa puntra, sino podiser te awe ainda nos no tabata sabi. Diestres luna di tardansa cu tur plan, cu tur papel poní un banda. Esaki ta prestacion di e gobierno di e Bestuurscollege, cu Señor Oduber y su co-miembronan ta pone como ehempel.
Señor Presidente, ami lo no kier usa ningun expresion beligerante, pero si e partido ey mester bin na mando atrobe anto nos ta bay bek na e epoca peor cu esun cu Señor Oduber a menciona.
Señor Presidente, Señor Caspar Boekhoudt a puntra si e suma total di e indicatievenlijst lo bin pa Aruba. E indicatievenlijst ta inclui proyectonan, cu en principio ta acceptabel pa gobierno Hulandes.
Grandemente nos por bisa cu e suma cu tin ariba e indicatievenlijst ta doble mas tanto, en totalidad anto cu e suma cu Hulanda a haci disponibel. Asina ta cu for di e indicatievenlijst mester traha un prioriteitslijst di e proyectonan cu ta riba e lista indicativo y cu gobierno insular ta considera cu tin mayor preferencia.
Y e Bestuurscollege aki en berdad a traha un prioriteitslijst, cual ta inclui un suma na schenking di f.16.992.000,-- na zachte lening di f.5.200.000,-- y na harde lening f.9.615.000,--, sumando asina na un total di f.31.807.000,--. Esaki ta proyectonan especifico riba e lista di Aruba. Ora cu nos a manda e prioriteitslijst aden, nos a pidi gobierno Central pa declara si e suma aki por keda reserva pa Aruba.
Riba esaki nos no a haya contesta ainda. Pero nos ta asumi cu esey lo ta e caso. Ademas, Señor Presidente, tin algun proyectonan ariba e lista di Land, cualnan tin betrekking riba Aruba.

Pues cerca e suma aki nos mester agrega pa loke ta destina pa Aruba un suma di f.570.000,-- pa landbouw, f.141.000,-- pa visserij y f.475.000,-- pa bestrijding di gele-koorts muskiet. Tene na cuenta cu e suma ultimo aki ta florin hulandes. E total aki anto mester worde agrega cerca e suma total di e indicatievenlijst. Ademas tin proyectonan di Land pa cual ningun suma ta specifica pa Aruba pero cu algun indirecto otro indirectamente Aruba lo comparti, esey ta por ehempel e radar-projekt, un proyecto di volksgezondheid, otro pa voorbereidingskosten di proyecto di opleiding-centra pa volwassenen.
Señor Boekhoudt a puntra cuanto Curacao ta haya. Mi ta kere cu e pregunta aki por worde contesta directamente. Un gran parti lo depende tambe di cuanto diligencia e eilandgebieden ta usa pa prepara y somete e proyectonan.
Señor Boekhoudt ta pidi un splikacion di landsprojektnan.
E landsprojektnan ta inclui proyectonan ariba cual un estudio conhunto pa henter Antiyas ta forma e base. Por ehempel pa desaroyo di piskeria un rapport a ser traha door di expertonan y e rapport aki a worde traha pa henter Antiyas y ta worde gesponserd door di Gobierno Antiyano, asina ta cu e proyecto di piskeria a base di e rapport lo worde ehecuta conhuntamente. Mescos ta aplica pa agricultura y criansa di bestia.
Señor Boekhoudt a puntra en conclusion si Gobierno Hulandes a pone placa disponibel pa trahamento di buurtcentra.
Señor Presidente, ta asina cu e fondonan cu ta poni disponibel pa trahamento di buurtcentra ta cay ariba e post cu ta disponibel pa niet-commerciële projekten van sociale en culturele aard. No ta idea cu gobierno directamente ta bay traha e buurtcentra, pero sí gobierno gustosamente lo apoya y duna tur clase di asistencia na e iniciativa particular, na stichtingen por ehempel, cu ta encarga nan mes cu trahamento di buurtcentra. Den ultimo simannan nos a haya muestra di interes di dos districto di Aruba, es ta Brazil y Noord, cu ta interesa den trahamento di buurtcentra. Si nan plannan realisa e buurtcentra aki lo worde finansa a base di 25% di nan propio contribuicion y e restante di 75% lo ser realisa pa medio di schenking for di Hulanda.
Señor Leo a puntra si ta posibel pa tuma medida contra exportacion di capital. E ta haya cu ta huicioso pa companíanan cu ta gana placa aki na Aruba of na Antiyas inverti e fondonan aki pa progreso di e lugarnan aki. Esaki ta un asunto cu ta cay bao di competencia di Gobierno Central. Ta asina awor aki cu pa exportacion di capital tin mester di un vergunning di deviezencommissie. E vergunning aki casi semper ta worde duná. Y nos ta adverti na invertidornan aki na Antiyas y en particular na Aruba, cu nan no tin dificultad pa exporta nan propio capital, es ta nan ganashi. Y esey mester keda pa nos un "sellingpoint" pa nos economisch beleid. Awor pa companíanan di aseguro cu no ta exporta nan capital tin un regla pa un polis di diesmil dollars of mas, nan tin mester di un vergunning tambe.
Bao di e montante ey nan ta liber. Sinembargo Gobierno Central a reconoce e problemanan rond di e deviezencontrole den e epoca aki y a instituí un comision cu lo mester bin cu recomendacionnan completamente nobo al respecto.
Señor Presidente, Señor Chance a puntra si Bestuurscollege a conferencia cu Lago tocante e plannan di hotel di Lago. Diferente bes tabatin contracto entre miembronan di Bestuurscollege y miembronan di gerencia di Lago tocante e plannan aki. Oficialmente solamente Bestuurscollege a ricibi un rapport di Lago, un "economic feasibility study"cu ta demostra cu un proyecto lo ta un hotel di 200 kamber cu un golfcourse di 18 holes den e territorio di Seroe Colorado, lo ta un proyecto rendabel y comercial. Lago ta pone su mes riba e standpunt cu nan lo no sigui desaroya e proyecto tan tempo cu Aruminco no desisti di su plannan pa un dia explota fosfaat na Seroe Colorado.

En turno, Señor Presidente, nos a bay asina leuw, di ofrece Lago of di sigura Lago cu eilandgebied lo no duna ningun ontheffing di acuerdo cu Hinderverordening na ningun companía pa explota fosfaat, tan tempo cu esaki no por socede "stofvrij", manera ta e miedo di Lago.
Segun nos, nos a duna tur proteccion posibel. Mi ta kere cu lo no ta mucho huicioso di parti di un gobierno pa desisti completamente di plan. nan pa cualkier explota rikesanan di su suelo en cambio pa, por ehempel, un hotel. Sí nos kier duna tur sorto di garantia. Pero pa condena completamente e seis miyon ton di fosfaat, cu tin na Seroe Colorado, manera e estudio hací a demostra cu tin, esey no tá un beleid huicioso pa desisti completamente di explotéle.
Señor Presidente, anto awor mi ta pasa pa e dokprojekt, locual ta concerni e preguntanan haci door di Señores Oduber, Osbaldo Croes y Chance.
Mi ta cuminsa cu Señor Osbaldo Croes su remarca, tocante punto 12 di nos Memorie van Antwoord.
Punto 12 ta bisa: "De voor S.E.K.A. verrichte marktstudie is neergelegd in een rapport dat inmiddels aan de Regering is aangeboden ter aanbieding aan Nederland. De conclusie van deze marktanalyse is, dat de dokprojekten op Aruba en Curacao eerder elkaar zullen aanvullen dan tegenwerken; er is ruimschoots emplooi voor beide bedrijven.
Een rentabiliteitsprognose is nog niet aan het Bestuurscollege overgelegd. Door S.E.K.A. wordt eerst een principiële uitspraak omtrent de financiering afgewacht. Overigens moet erop worden gewezen, dat het bedrijf een particulier projekt zal zijn zonder financiële deelname van de overheid en dat de rentabiliteit van dat bedrijf derhalve slecht indirekt van belang is voor het eilandgebied".
Señor Presidente, Señor Croes a sali for di e punto di bista, podiser e esey ta bin na e imperfeccion den su refleccion na Papiamento, cu Bestuurscollege no ta paga suficiente peso, presta suficiente atencion na esaki. Leuw for di esey, Señor Presidente, nos no a bisa cu nos no tin interes, pero nos interes ta indirecto den e rentabiliteitsprognose di e droogdok mes, pasobra ningun momento e iniciadornan a papia cu eilandgebied tocante financiering di e droogdok mes, cu su walfaciliteiten.
Mijnheer de Voorzitter, ik vind het enigszins jammer, dat de heer Chance vanavond niet aanwezig kan zijn wegens ziekte, ik wens hem spoedige beterschap. Wie weet of hij nog aanwezig zal kunnen zijn bij het laatste gedeelte van deze behandeling van de begroting. De heer Chance was nog niet helemaal voldaan met de antwoorden op de 12 vragen, die gedurende de huishoudelijke vergadering naar voren zijn gebracht en hij heeft nog om enkele aanvullende gegevens gevraagd. Zo vroeg hij ten aanzien van vraag 1, dat hij gaarne de naam van de griekse scheepvaart maatschappij en de griekse luchtvaart maatschappij, met wie de S.E.K.A. bindingen zou hebben. Ik geloof dat dit nog vrij prematuur is, want de S.E.K.A. is een onafhankelijke maatschappij. Commerciële bindingen met andere bedrijven, zusterorganisaties, gaan ons feitelijk niets aan. Al onze afspraken, onze besprekingen waren geweest met de S.E.K.A., wij hebben ons verstaan met de president-direkteur, de heer Nicos J. Vardinoyannis en hij is de persoon die voor ons van belang is en ik acht mij ontslagen om verder in te gaan op de bindingen met griekse scheep- en luchtvaartmaatschappijen.
Verder heeft hij gevraagd welke grote griekse reder met dit projekt verbonden is, of dit Onassis was of Yarkos. Ik ken alleen maar de heer Nicos Vardinoyannis en zijn assistenten. Of die andere grote griekse reders er belang bij hebben neem ik niet aan. Wie zij zijn, kan ik niet met stelligheid zeggen.
Ten aanzien van vraag 5 vraagt de heer Chance wat voor verdere garanties deze heeft gesteld. Hier wordt gesteld, dat indien de S.E.K.A. later mocht besluiten het drijvend droogdok weg te slepen, dit een verlies zou betekenen van $.4.5 miljoen aan investeringen van de S.E.K.A. aan walfaciliteiten.

Afgezien daarvan wordt door het Bestuurscollege nog een aantal garanties overwogen, waaromtrent in dit stadium van de onderhandelingen echter geen mededelingen kunnen worden gedaan. De laatste zinsnede is nog steeds van kracht. Bovendien, Mijnheer de Voorzitter, wordt hier gesteld, dat er garanties worden overwogen. Het is nog steeds te prematuur om deze garanties reeds te stellen.
De heer Chance had aangenomen dat wij hierover hadden gesproken gedurende onze besprekingen in Londen. Deze hele aangelegenheid kwam niet ter sprake omdat het prematuur was.
Ten aanzien van punt 11, heeft de heer Chance zijn twijfel geuit, ten aanzien van de geloofwaardigheid van het gestelde. Er staat hier namelijk dat een der gedeputeerde zijn opwachting heeft gemaakt bij de gevolmachtigde minister. Een bespreking met minister Bakker heeft niet plaatsgevonden.
De heer Chance stelt, dat in de krantenberichten heeft gestaan, dat er een bespreking heeft plaatsgevonden. Nu weet hij niet welke versie hij moet geloven. Mijnheer de Voorzitter, volgens mij is dit stuk, wat hier gesteld staat, de officiële versie.
Ten aanzien van punt 12, verandert de heer Chance meteen van standpunt. Hier hecht hij wel geloof aan wat het Bestuurscollege stelt. Dit is voor hem het evangelie. Wanneer hier wordt gesteld dat er geen aanleidingen zijn dat de Landsregering dit projekt tegen werkt.
De heer Chance bracht naar voren, dat hij buiten in de pamfletten heeft gelezen, dat de Landsregering hier tegen zou zijn.
Ineens, Mijnheer de Voorzitter, verlaat hij zijn standpunt en gelooft hij de kranten niet, hij gelooft de pamfletten niet, hij gelooft dit.
De heer Chance is vrij om te geloven wat hij wil. Tenslotte heeft de heer Chance vragen gesteld omtrent het industrieterrein van San Nicolas.
Ik wil stellen, dat de goedkeuring van dit projekt nog steeds bij de Nederlandse Regering aanhangig is en dat ik, om dezelfde redenen gesteld in de Memorie van Toelichting, op dit ogenblik geen verder commentaar kan leveren hierop.
Señor Presidente, en conclusion mi kier gradici tur e miembronan di Raad, cu a tuma parti den e deliberacionnan y cu a expresa nan mes den terminonan constructivo na direccion di e Bestuurscollege aki.
En cuanto cu mi a ricibi elogio pa mi trabao tambe hunto cu e otro diputadonan mi ta gradici e miembronan pa nan confiansa.
Tambe tabatin hopi kritika destructivo, Señor Presidente, pero esey tabata di spera especialmente ora cu un Bestuurscollege ta worde marcá cu un beleid asina positivo progresivo y energetico, manera mi a splika na Hulandes den mi introduccion ta comprendibel cu di cierto bandanan lo ta reina gran envidia, specialmente esnan cu a worde pisá y a sali mucho liher. Señor Presidente, mi ta spera cu e aña cu ta bin aki, e Bestuurscollege aki lo por sigui dedica su esfuersonan pa bienestar di Aruba, aun mas hopi persistencia y perseveransa y cu e lo logra tur su doelstellingen no obstante e contratiempo cu ta worde poni door di hopi banda. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, primeramente un palabra di gradicimento na nomber di fraccion di Arubaanse Volks Partij pa e contestanan corecto y zakelijk cu Señor Presidente a duna ariba e diferente preguntanan cu a worde haci. Mi ta sigur cu henter e Raad a keda satisfecho cu e contestanan aki.
Tambe, Señor Presidente, mi ta contento cu categoricamente Señor Presidente a trece padilanti cu vergunning pa clubnan pone fiesta, baile y bende alcohol no tin nada di haci cu Bestuurscollege. Ora mi bisa Bestuurscollege mi kier meen especialmente e diputadonan.

Mi ta masha contento cu esaki pasobra tin hopi hende cu pa mala fé of pa cualkier otro motibo ta cana rond tirando culpa di tur e cuenta di vergunning aki riba e diputadonan. Door di haci e declaracion aki, Señor Presidente, esaki a contraaresta y a desmenti tur e propagandanan aki. Señor Presidente, mi mester yama Bo danki pa e declaracion aki. Tambe mi ta di acuerdo cu e peticion di Señores Boekhoudt y Leo pa pidi Bestuurscollege yuda stichting Dierentuin. Manera Señor Leo a bisa tin hopi bestia den e dierentuin aki y algun di e animalnan cu tin ey den a worde obtení cu hopi esfuerso pasobra tin tipo di animal den e dierentuin aki cu no ta facil pa haya. Pesey un biaha mas mi kier haci un suplica riba nos Bestuurscollege pa nan busca un forma pa duna un man den esaki. Y conociendo Bestuurscollege mi ta sigur cu nan lo hacié. Señor Presidente, nos tur por a weita cu algun tempo pasa e departamento di Eilandsontvanger a pasa den un edificio nobo. Un palabra di elogio na e diputado concerni pasobra realmente esaki ta un edificio cu ta duna realse na nos. Pero mi kier a sugeri e diputado aki si e por weita e posibilidad cu e parti di e edificio cu ta worde usa door di e publico cu ta bin paga awa of telefoon por worde airecondicioná na bentaha di e publico.
Biniendo bek ariba mi discurso den promer ronde mi a toca e punto di herverdeling. E diputado di Finansas den su contesta den promer ronde a referi mi na Memorie van Antwoord. Mi a lesa e Memorie van Antwoord en coneccion cu herverdeling y mi a lesé bon. E ta cuminsa riba pagina 24 y e ta caba riba pagina 25. Pero e motibo cu mi a mishi cuné of cu mi a trece padilanti den promer ronde, manera mi a bisa, ta en coneccion cu e gastonan di educacion cu dia pa dia ta bira mas hopi.
Un di e otro motibonan cu mi a trece padilanti, Señor Presidente, ta en coneccion cu e sumanan cu ta worde produci aki na Aruba, sumanan cu a worde trecí padilanti door di Señor Yarzagaray, lider di fraccion di Arubaanse Volks Partij den Staten, caminda Señor Yarzagaray cu cifranan real a demostra cu di e entradanan cu ta worde produci aki na Aruba door di accijnzen, inkomst- y winstbelasting, cual sumanan ta monta na un total di f.26.000.000,--, f.11.500.000,-- ta bay pa Land.
Cu otras palabras, Señor Presidente, si cada un florin cu e belastingnan aki produci 43.2 cent ta bay pa Corsow. Esaki ta sin conta e otro belastingnan cu tambe ta worde produci na Aruba. Mi kier menciona algun: casinorechten, zegelrechten, deviezen en proviezen. Esakinan tambe ta monta na sumanan basta grandi. For di e sumanan aki, sumanan cu ta worde produci aki na Aruba, e isla di Aruba no ta haya ningun cent di nan. Y si nos pone nan hunto cu e f.11.500.000,-- cu ya ta bay pa Corsow, nos ta yega na un suma basta halto. Esey ta e motibo pakiko mi a trece e topico di herverdeling dilanti den promer ronde.
Tambe riba pagina 25 di e Memorie van Antwoord mi a lesa e contesta riba un pregunta cu mi a haci den huishoudelijke vergadering.
Mi pregunta tabata si Bestuurscollege sabi cu den pasado deurwaardernan no por a cumpli cu nan trabao den cierto periodo di tempo.
E contesta cu mi a haya ta cu Bestuurscollege no sabi nada di esaki. Señor Presidente, no kere cu e preguntanan aki cu mi a haci ta pa hunga politico. Mi a haci e preguntanan aki pasobra mi a worde acerca en coneccion cu e caso aki y mi tin fecha y informacionnan necesario cu ta indika cu sí e cos aki a pasa. Pesey mi no ta completamente satisfecho cu e contesta cu mi a haya. Mi pregunta den huishoudelijke vergadering tabata si durante un cierto periodo promer cu eleccion na aña 1966 e deurwaardernan a haya instruccion pa no parti ningun dwangschrift. Ami ta kere cu nan á haya instruccion, pa motibo cu na luna di april 1966 e cos aki a cuminsa core. E deurwaardernan a haci un verzoekschrift na Bestuurscollege pidiendo voorschot. Promer tabata uno. Mi tin e fecha, si e diputado ta interesa den e verzoekschrift.

Mi tiné pasobra mi tabatin contacto cu mas cu uno di e deurwaardernan aki y for di nan mi a haya hopi informacion. Dia 28 di april un verzoekschrift a worde haci pa voorschot. Na luna di mei di aña 1966, dia 23 di mei, e deurwaarder aki a haya su voorschot. Dia 10 di mei tabatin un peticion conhuntamente di deurwaardernan tambe pidiendo voorschot.
Dia 25 di mei - tur esakinan ta aña 1966 - tabatin otro verzoekschrift caminda nan ta protesta cu e voorschot cu nan a haya nan mester paga interes riba djé, y cu nan ta haya cu e no tabata husto. E no tabata husto pa motibo cu nan ta bisa cu nan por a hiba ningun dwangschrift basá riba instruccionnan cu nan a haya y cu nan tabata obligá di a keda sin presenta e dwangschriftnan aki.
Tambe den nan verzoekschrift nan ta bisa "om redenen aan Uw College bekend".
Mi no kier bay mas diep den esaki. Mi tin mas informacion pero mi kier reserva esaki. Pero lo mi desea sí, basá riba contesta cu Bestuurscollege no ta al coriente di esaki, di sabi cuanto dwangschrift a worde entrega durante e periodo april, mei y juni 1966. Cuanto a worde entrega durante e mes periodo aki na aña 1967 y tambe di 1968.
Señor Presidente, ya cu esaki ta mi segundo ronde mi no por laga esaki pasa sin dirigi algun palabra na nos Bestuurscollege.
Primeramente mi kier a gradici diputado Betico Croes pa su toezeggingnan cu e a duna mi riba e diferente proposicionnan y ideanan cu mi a trece adilanti den promer ronde. Manera mi a bisa den promer ronde e ta haciendo un bon trabao. Señor Presidente, diputado Betico Croes ta na cabes di un departamento basta grandi, un departamento cu ta exigi casi 1/3 parti di nos presupuesto. Departamento di Enseñansa ta un di e departamentonan di masha importancia pa cualkier país of isla.
E departamento di Enseñansa ta e departamento cual ta responsabel pa futuro di Aruba pasobra aki tur nos dokternan, techniconan, tur esnan cu ta sigui estudionan avansa ta haya base necesario pa nan por continua nan estudio den exterior sea na Europa of na Merca y especialisa den ramo cu mas ta atrae nan. Un prueba di esaki ta cu nos por mira aki den Raad dokter di medicina, dentista, maestro di school, sociólogo, etc., etc. Y mi ta sigur cu tur esunnan menciona a ricibi nan educacion primaria aki na Aruba.
Un palabra di elogio ta bay na Señor Croes tambe pa e bon trabao cu e ta haciendo pa promove deporte na Aruba. Esaki tambe ta un departamento di masha necesidad pa nos pueblo y nos hubentud. Pasobra ta masha conoci cu un pais cu ta haci hopi deporte ta un país sano.
E otro departamento, biblioteca publica; bao di su direccion a drenta den servicio e bibliobus. E sistema aki a haya un ricibimento entusiastico for di pueblo di Aruba y a resulta un exito completo. E bon trabaonan aki, hací bao di su direccion merece un palabra di gradicimento, no solo den nomber di e miembronan di Raad cu ta sostene e gobierno aki sino tambe na nomber di henter pueblo di Aruba cu ta haci bon uso di e servicio aki.
Nos diputado di Obras Publicas, Señor Dominico Guzman Croes, ta esun cu mas a worde ataka durante e debatenen di begroting. Pero, Señor Presidente, nos conoce Señor Dominico Croes bon. Pé tambe un palabra di elogio pa e manera briliante cu e tabata sabi di defende su departamentonan. Pé tambe nos palabra di gradicimento.
Nos diputado di Finansas tin un trabao hopi pisá maske cu hopi biaha su trabaonan no ta refleha pafor. E minimum cos cu pasa, cualkier cuenta di belasting - tiro cuné. Pero nos ta reconoce cu nos compañero di partido, Señor Caspar Lacle, ta haciendo un bon trabao. Manera mi a bisa un di e bunita trabaonan ta e edificio nobo di Eilandsontvanger. Pé tambe un palabra di elogio y mi ta spera cu e lo sigui den e mes caminda aki.

Nos diputado Señor Leest ta haciendo un trabao excelente y door di su esfuersonan y dinamismo awe nos ta mira construccion di Holiday Inn.
Ni maske kende ni kiko nan bisa esaki ta un trabao grandi di Señor Leest.
Nos ta weita Holiday Inn ta bay full speed y mi ta sigur cu durante e aña aki lo e worde inaugura. Nos ta weita cu bao bon guía di Señor Leest y fruto di su trabaonan turistanan ta aumentando día pa día no solamente for di Merca sino tambe for di otro paísnan y en especial Venezuela.
Otro bon y gran trabao di nos compañero diputado Leest cu ya nos ta weita su frutonan directo ta e gestionnan cu e a haci pa trece "Chandris Line". Ya nos a weita e bapor "Romantica" mas di un biaha caba na Aruba.
Y Señor Presidente, cu e kritikanan cu ta worde lansa riba Señor Leest nan kier purba di desvia atencion for di e bon trabaonan cu Señor Leest ta haciendo. Pero mi ta sigur cu nan no por logra pasobra pruebanan ta papia pa nan mes.
Na departamento di Water- en Energiebedrijf, Señor Presidente, nos dinamico diputado ta haciendo un trabao masha bon.
Manera mi a bisa produccion di awa a subi masha masha hopi.
Electricidad ta aumentando tur día. Tambe cu su cooperacion awe nos por weita un H.T.S.'er Arubiano na cabes di e departamento di produccion di awa. E H.T.S.-'er aki a haci un trabao excelente. Y pa e motibo aki lo mi kier pidi un biaha mas, Señor Leest, sigui den e direccion aki.
Bo ta bayendo masha masha bon. Mi kier yama Señor Leest danki y mi ta sigur, conociendo Señor Leest, semper lo e sabi di usa conocimento, experiencia y capacidad di nos hendenan local pa asina nos por yuda tur esnan cu a sigui un estudio mas avansa pa nan por tuma rienda di e diferente departamentonan aki na Aruba. Un palabra di elogio tambe pa e bunita oficina di Domeinbeheer cu a worde instala ultimamente.
Mi ta kere cu tur hende mester ta orguyoso di e oficina aki pasobra realmente e ta un adorna pa e edificio di Bestuurskantoor. Pesey na nomber fraccion di Arubaanse Volks Partij y hasta mi por bisa na nomber di e representantenan di Union Nacional Arubano/Partido Independiente Arubano/ Partido Revolucionario di Obrero aki den nos kier yama Señor Leest pabien pa su bon trabao y agradicië'le den nomber di pueblo di Aruba pa e bon resultadonan na beneficio di su isla.
Señor Presidente, nos diputado di Welvaartszorg, despues cu nos a caba di tendé awor ey, tin poco mas di agrega. E ta digno di elogio.
Ta birando poco laat, Señor Presidente, pesey mi no kier bay mucho den detayes y lo mi ser mas cortico. Pero laga nos tuma un ehempel na luchthaven. Luchthaven tin un aumento grandi di entrada y tambe den e dienst aki nos lo weita 4 hende local a worde emplea y cu nan tambe, manera mi a bisa en coneccion cu Water- en Energiebedrijf, door di nan trabao, bon y efectivo, a demostra cu nan por ocupa e puestonan aki. Y tambe door di emplea nan un rebaha grandi a worde haci den e gastonan di e departamento aki.
Tambe un apelacion a worde haci pa e salon di yegada di e pasaheronan na Beatrix Vliegveld. Tabatin hopi kritika riba esaki pero esaki ta un cos temporario y manera nos diputado a bisa pronto esaki lo worde modernisa y e lo worde embeyesé pa asina e pasaheronan cu yega haya servicio bon y rapido.
Na departamento di Dienst Arbeidszaken Maatschappelijke Zorg hopi trabao mester a worde haci pa por a trece orden den cas.
Señor Presidente, dia cu diputado Max Croes a tuma e departamento aki over tabatin un atraso indescribibel y danki na su dinamismo y trabao esakinan por a worde alivia y cu awor hendenan cu tin mester di servicio di e departamento aki por haya un decision mas rapido riba nan peticion.
Tambe pa e diputado aki nos elogio. Y manera cariñosamente nos ta yamé mi kier bisa, claro cu permiso di Señor Presidente, Max, mi ta spera cu bo actuacion dinamico cu bo a demostra den pasado lo continua na beneficio di bo Aruba.

Last but not least, maske cu Bo mes no ta ocupa un puesto politico un palabra di gradicimento pa Señor Presidente mes den su capacidad di Voorzitter di Bestuurscollege pa e cooperacion cu e diputadonan a ricibi di Señor Presidente. Conociendo Señor Presidente mi ta sigur cu nan lo por sigui conta cu e cooperacion aki.
Na nos Bestuurscollege den su totalidad un biaha mas pabien pa boso bon trabao. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, na promer lugar lo mi kier duna un palabra di aprecio na diputado Lacle pa e cifranan cu mi a pidi den primera buelta. Papiando di e post 1.02.01.0.36 y 1.02.01.0.46 respectivamente huur di terreno y awa, derecho di erfpacht mi kier a puntra si Bestuurscollege no ta di opinion cu mas pronto posibel mester tuma medida efectivo pa yuda cubri e saldonan negativo cu ta achterstallig. Ki medidanan Bestuurscollege ta pensa di inicia y ehecuta pa e asuntonan aki?
Den su splikacion tocante e saldonan di post 5.01.01.0.50 y 5.01.03.0.50 mi kier comenta lo siguiente pa mi por haya un splikacion di kiko a pasa cu e sumanan aki a cambia y pakiko. Pa cual destino e placa aki of e diferencia a worde usá?
Si mi lesa den e notulennan di tratamento di presupuesto di 1968 riba pagina 6 - 266 mi ta lesa lo siguiente como contesta di e diputado. "Beginsaldi Financieringsfonds en andere saldi. Het is mogelijk dat deze of enkele andere saldi in de kolom 1965, 1966 en 1967 niet geheel juist zijn opgenomen. Ik kan de Raad echter de verzekering geven dat nadat wij de Raad alle toegezegde voorstellen in begrotingswijziging van oude dienstjaren hebben voorgelegd, deze saldi juist zullen blijken te zijn". Señor Presidente, awe e diputado mes ta mustra cu e saldonan aki juist no ta corecto segun e presupuesto di 1969.
Mi ta puntra mi mes con nos por duna creencia na palabranan y siguransanan comprometedor en lo futuro.
"Promocion di Turismo".
Representacionnan di Aruba na exterior riba e terreno turistico, Señor Presidente, ta laga inmensamente hopi di desea, por lo muy menos den un representacion, cual por resulta den futuro di ta esun di mas importante. Pero permiti mi un rato promer, pa mi lesa for di e memoranda di contesta di Bestuurscollege un pasahe bao turismo cu ta bisa: "ook de suggestie, gedaan dezerzijds, om plaatselijk opgeleide krachten op de diverse vertegenwoordigingen in het buitenland te werk te stellen, zal in nadere overweging worden genomen". Esaki pa e record di e notulennan aki.
Tambe ta worde priminti, segun e mes un memoranda aki, cu Bestuurscollege lo studia e consecuencianan financiero pa establece representantes of representacionnan na Caracas y Canada.
Mi ta spera cu muy pronto nos lo por haya algo concreto y efectivo di Bestuurscollege pa nos por realisa e necesario representacionnan aki.
Señor Presidente, ki tempo e contract cu e representante na Merca lo caba y pa cuanto tempo e a worde firma ultimo biaha?
Representante di Gobierno Insular di Aruba, segun informacion di Bestuurscollege, na Puerto Rico ta e firma Mike Segarra Inc.
Mi ta reitera, Señor Presidente, segun Bestuurscollege pasobra den un incalculable cantidad di ocasion, esaki no a worde demostra o peor ainda, Aruba a ser perhudica.
Ehemplos - un error di cortesia indudablemente o probablemente tabata e hecho cu durante e recien bishita di entre otro miembronan di Staten di Aruba na Puerto Rico, un bishita oficial, na ningun momento of instante nan a ripara cu e representacion aki ta ni existi.
Esey por tin un excusa.

Pero e proximo ehempel ta deplorabel y censurable den un forma maximo. Di e dia, na november 1968, cu e linea aerea Caribair, cu oficina principal na San Juan Puerto Rico, a haya permiso di Gobierno Mericano pa bula cu nan avion riba Aruba for di San Juan, te cu dia 11 di januari ultimo pasado, nos alegado representante na Puerto Rico no tabatin e sentido di responsabilidad, tampoco e interes aparentemente, ni e decencia pa manda un felicitacion, corda pa acerca e compania Caribair pa duna tur material di propaganda, folders, posters, y demas multiple informaciones cu e tin na su disposicion pa cumpli cu su tarea di representacion. Esaki no ta decires, Señor Presidente, sino informacion personal cu mi a haya di directiva di Caribair. Esaki ta suficientemente serio y bergonzoso, pa mi haci un apelacion fuerte na Bestuurscollege pa investiga e caso aki den su profundidad. Si en caso e hecho cu e alegado representante tambe ta representa un otro compañía di avion cu ta concuri cu Caribair a influenciá y a causá e actitud pasivo aki di e representante, anto di awor caba, lo mi kier recomenda un cambio urgente di e representante aki na Puerto Rico.
Mi kier puntra - por ta cu e diputado di Turismo si ta worde carga riba teblachi, y esaki ta bira su wowo? Of ta ciega e ta ciegué?
Interesante tabata e idea di colega Maduro pa revisa e asunto di nombramento di caya.
Di nos parti tampoco e sistema den cual esaki ta worde hiba, ta satisfactorio, es mas, no ta cabe duda cu algun di e señornan den e comision aki sa di nos historia y cultura y nos tradicionnan, pero tirando bista riba e nombernan cu ta worde duná - mi ta spera cu den proximo buelta Señor Maduro lo bin cu un proposicion concreto riba e asunto aki.
Mi ta pensa den direccion cu siendo cu ta den Raad aki e descontento a worde expresa, cu den un forma of otro dicho proposicion lo duna e representantenan aki e mayoria den e recomendacion di e comision en cuanto nombramento di caya y cualkier otro tarea cu ta cay bao di e comision aki.
Permiti mi, Señor Presidente, haci algun pregunta concreto na e colegio di gobernacion na e momento aki.
Riba pagina 4 nos ta haya bao post 1.01.02.1.73 un post di f.70.000,-- calculá pa e aña aki pa vervolgingskosten. Is het de bedoeling van het Bestuurscollege om de invordering van de belastingen drastisch ter hand te nemen?
Riba e post cu ta siguiéle tin un suma di f.84.000,-- compara cu f.25.000,-- aña pasá. Mi ta puntra mi mes, e calculo aki ta realistico? Si e ta, pakiko?Pagina 9, post 2.01.05.0.61. Pakiko e literatura cu ta worde calcula ta worde calcula mas di mitar bao di esun di aña pasa na f.600,--?
Pagina 11, post 2.01.05.1.58, voorlichtingsmateriaal. Waar is de grote verhoging specifiek aan te wijten vergeleken met het jaar 1968 en 1967?
Pagina 13, post vergoeding voor huurbeëindiging van ongebouwde eigendommen. Esaki ta f.1.500,-- compara cu f.500,-- aña pasá.
Pakiko? Ki ta e politica di Bestuurscollege den e caso aki? Mi ta lesa pagina 14 di Memorie van Toelichting. Post 2.02.01.1.65 - "Onderhoud en vergoeding voor huurbeëindiging van ongebouwde eigendommen.
Het komt voor dat vrij lange tijd is gemoeid met het vrijmaken van gronden, die nodig zijn voor wegenaanleg, en dergelijke.
Echter dient de beschikking over deze gronden te worden verkregen voordat voor de betreffende werken krediet is gevoteerd".
Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, is dit het beleid van het college? Zo ja, waarom zijn dan verleden jaar bij begroting 1968 kredieten gevoteerd op voorstel van het Bestuurscollege voor wegen waarvan, zo ver wij zijn ingelicht, de grondzaken of vrijmaken van gronden niet van te voren waren geregeld? Is dit wel juist?

Pagina 25, post 2.04.04.0.79, bestrijding van besmettelijke ziekten.
Over 1968, volgens de Memorie van Antwoord, is uitgetrokken f.29.000,-- voor verpleging van t.b.c.-patienten. Waarom wordt dit dit jaar meer dan verdubbeld? Of is er misschien ergens een epidemie?
Pagina 41, post 2.06.01.0.73, vergoeding van de Dienst voor Openbare Werken wegens kosten van bouw- en woningtoezicht. Esaki a subi cu f.19.000,--. Pakiko? Mas control ta worde ehecuta of e frecuencia di construccion a subi?
Pagina 107, post 2.12.01.0.64, interest op kasgelden. Kan het Bestuurscollege de Raad inlichten hoeveel betaald werd over 1968?
Señor Presidente, 5% logeergastenbelasting.
Si nos sigui den e direccion aki no tin nodo di trece mas un post pa promocion di turismo pasobra bo no tin turismo.
5% logeergastenbelasting.
Cu rason diputado di Financiën ta informa nos cu e carta di A.H.A. a yega na Bestuurscollege su conocemento despues cu Raad a aproba e belasting aki.
Logicamente, Señor Presidente, pasobra esaki a worde informa na e hotelnan, despues cu Raad a aprobé, cual ta algun dia despues.
Es decir, si Bestuurscollege tabata conciente y tabata conoce e aspecto turistico un poco, nan por a informa e hotelnan aki, cu, en caso cu Raad aprobé, e belasting aki lo bin na vigor, pero por lo muy menos desde september 1968 - aunke sea un cuatro luna promer, y no bin reclamá awe cu nan por a lesé den corant. Unda e ironia ta keda?
Un diputado ta yama corant mentiroso, un rato atras no uno sino dos diputado ta bisa cu e informacion aki por a worde lesá den corant.
Muestra ý prueba palpante y irevocabel di e diferencia di opinion y falta di coordinacion cu mi a referi né, den primera buelta.
Hasta diputado Leest ta hinca su "dos placa" di palabra aden, lesando un pida di e carta cual mi ta ripiti:
"We are therefore not raising any objection to the idea for we recognize the necessity of such tax to help support the promotion of tourism in Aruba". Aki nos ta mira cu prueba di expertonan riba e terreno aki, cu dia nos fraccion a propone pa usa e logeergastenbelasting aki, en caso cu Bestuurscollege ta persisti na pasé pa e post "promocion di turismo" pero e kritikanan constructivo aki tampoco Bestuurscollege a haya bon di sigui. Awe diputado Leest mes ta lesa un parti caminda nos ta worde incondicionalmente apoya den e proposicion cu e tempo di pasamento di e belasting aki door di Raad, nos a trece padilanti, cual tampoco a worde accepta. Aña 1967 tabatin revision di tarifa di inkomstenbelasting. Fuera di esey 10% di opcenten a worde poni riba inkomstenbelasting door di e gobierno actual cuminsando 1 januari 1968.
Señor Presidente, cu e cifranan cu diputado C. Lacle a duna den primera buelta, pa cualnan mi ta agradecido, mi ta deduci cu si na aña 1968, te cu december 31, a worde ricibi f.6.750.000,-- esaki ta exactamente f.750.000,-- mas cu loke aña pasa a worde calcula di lo ta a penas f.6.000.000,-- na post 1.11.01.0.63.
Na e tempo cu Bestuurscollege a trata e presupuesto aki y a mandé pa Raad, sin e momento ey tabata sabedor di e hecho constata awor aki, nan a calcula cu e post 1.11.01.0.63 lo a subi pa 1969 cu 1/2 miyon florin,, nos por lesa esaki comparando cifras den begroting 1969 pagina 102.
Cu esey mi ta deduci cu e f.750.000,-- extra en realidad ricibi na 1968, mas e f.500.000,-- cu Bestuurscollege mes a calcula di aumento den entrada compara cu 1968, e post aki, en realidad, mester ta f.7.250.000, es decir un aumento di f.1.250.000,-- na entrada pa Gobierno Insular di Aruba extra di loke nan a calcula den e begroting aki riba loke Bestuurscollege ta menciona.
Mas leuw e post 1.11.02.1.63 opcenten op inkomstenbelasting ta representa 25% di e post 1.11.01.0.63, es ta 1.812.500,- florin, locual ta 337.500 mas na entrada cu loke Bestuurscollege ta calcula den su presupuesto pa 1969.

Señor Presidente, cuanto ta f.1.250.000,-- plus f.337.500,--?
No menos ni mas cu 1.587.500,-- florin extra cu saliendo for di informacion cu Bestuurscollege a duna, nos a haya como conclusion.
Tocante e liquiditeitspositie di Eilandgebied Aruba, gustosamente mi kier sigui e sugerencia di diputado Lacle pa trate den un reunion aparte.
Señor Presidente, contestando comentarionan di diputado Max Croes riba kritika lansá riba mi persona y tambe durante cu mi tabata diputado, lo mi kier a comenta y purba di ser mas corto posibel.
Mi comentario ta esaki: Unda e raadslid Max Croes tabata e tempo, cu segun e ta bisa, e anterior Bestuurscollege no a trata nada y especialmente mi persona no a realisa entre otro un vliegveldgebouw adicion drechi?
Eynan caminda colega Arends ta sintá, cu tur su bos halto cu e tin awe, aparentemente mudo e tempo, cu tur su alegado dinamismo di awendia,, paralisá, cu tur su kritika awor riba e colegio anterior hincá den su coro-coro - e tempo tabata e momento pa papia, di un manera constructivo of keda boca será y si mi memoria ta corda bon, e tabata mayormente "met een mond vol tanden", pasobra si e a purba habri su boca su assistent fraktieleider lo a dal é un elboog den su stoma.
Pero, contrario na su actitud pasivo y hasta podiser desinteresá, awe mi persona y nos fraccion, ta kritika tur-tur loke nos no ta haya bon, ne momento adecuado y actual y mi ta bolbe ripiti, "loke tin na edificio di vliegveld ta keda parse un curá di baca".
Si nos a vota contra e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten, Señor Presidente, no ta pasobra nos ta contra ni kier elimina e proyectonan aki. Si nos lesa den notulen di reunion di tratamento di presupuesto di 1968. Pagina 6 - 83 tin mas ariba poní bao no. 10: Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van Adminis-Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten voor het dienstjaar 1968.
Na final di e pagina nos ta weita cu "het ontwerp wordt in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen".
Si diputado Max Croes no sabi ta kendenan ta e 9 cu a vota contra lagé busca su notulen di aña pasá.
Es decir, aña pasa tambe nos a vota contra e presupuesto aki y mi no a tende ningun comentario riba "cu nos ta contra nos mes proyecto", pero e aña aki nos ta haya un presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten cu e mesun proyectonan.
Ki agresividad, ki perseverancia, ki dinamismo, Señor Presidente, pa nan por a copia un presupuesto di un aña (1968) y cambie pone 1969 riba djé.
No, Señor Presidente, nos a vota contra atrobe, pa weita kiko e alegado activo y creativo Bestuurscollege aki lo trece otro aña, en caso cu nan laga e proyectonan di Partido Patriotico Arubano afór, nan lo trece riba presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten, mi tin un presentimiento, cu pa promer biaha den historia di e Raad aki e presupuesto di Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten lo bin cu paginanan bashi, bashi, bashi, ni cu P.M., Señor Presidente.
Mi ta ripiti palabra di diputado Max Croes, Señor Presidente "si ta pa otro goberna, mihor nos bay bek den era di corta aloë y piki watapana", Señor Presidente, unda interes di Aruba a keda?
Unda e progreso economico cu nan ta bisa di ta traha tanto pé, a bay?
Unda e dinamismo cu nan ta alega di tin asina hopi di djé ta scondi?
Of, esaki ta sintóma irremediable di loke ta worde yamá "machtzucht", antoho un deseo profundo y incambiabel pa poderio, un ansha pa keda manda.
Cu bos resonante, pasobra Señor Presidente e bos di diputado Max Croes ta resonante, aunke cu hopi biaha den su discurso e nervionan den e curpa cu mester acoplá nan actividad promer cu e bos sali ta sufri di kortsluiting.
Cu bos resonante diputado Max Croes ta puntra con a para cu e proyecto di hotel Swiss Chalet.

Señor Presidente, desde 1 juli 1967 mi no ta diputado mas, aunke ora ta trata di interes di Aruba, mi ta dispuesto pa duna mi completo cooperacion personal, hasta na e Bestuurscollege aki.
Pero pakiko, Señor Presidente, e no ta leun na su robes y puntra cu bos suave, e diputado Señor Thomas Leest, riba e proyecto aki, pasobra té nan a weita na Telearuba, cu varios miembros, entre nan e difunto president di e directiva di e companía Swiss Chalet ta gaba cu bos halto, mi no sabi si ta cu of sin kortsluiting, pasobra tin biaha mi ta duda cu tin ningun sluiting cu: "dentro di poco tempo nos gobierno (es decir e actual Bestuurscollege) lo trece otro hotel pa Aruba, e hotel di Swiss Chalet, di cual nos televidentes por weita algun dirigente sintá cu mi aki", haciendo un propaganda enorme pa e actual Bestuurscollege, anto hasta e a siña un di nan bisa algun palabra na Papiamento.
Señor Presidente, nos no tin mester di Radio Rochela ni Tito Martinez na Telearuba. Esey ta un parti, sigur-sigur positivo, cu nos diputadonan mes ta zorg pé.
En berdad, pa mi termina cu palabranan di e dinamico diputado Maximo Croes, "aki banda ta reina un envidia", nos ningun no por hunga comedia asina bon. Un pueblo ta califica su gobierno pa e impresion cu e gobierno crea den nan bista. Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER B.R.WERLEMAN</u>: Señor Presidente, lo mi ta masha corto den segundo ronde. Lo mi kier cuminsa bisa cu durante Señor Presidente su discurso awe merdia en cuanto e observacion di fiestanan Señor Presidente a haci e remarca cu pa ayudo e clubnan mester dirigi nan mes na Aruba Sport Unie. Esey ta berdad. Nos sabi cu tur aña gobierno di Aruba ta pone un suma disponibel ariba begroting pa yuda promove deporte na Aruba.
E aña aki nan a pone f.100.000,-- pa yuda Aruba Sport Unie.
Nos sabi cu e placa aki ta worde bon usa, entre otro pa yuda e clubnan. Pero nos sabi tambe masha bon di e famoso A.S.U.-olympiade cu tin tur aña. Nos sabi cu durante e dos simannan ey cu Aruba Sport Unie ta tene su olympiade Aruba Sport Unie ta perde cantidad di placa cunéle y asina no ta keda placa pa yuda e otro clubnan. Pesey lo ta bon si Bestuurscollege studia e posibilidad pa duna Aruba Sport Unie mas placa pa deporte pa Aruba, pasobra loke nan ta haya no ta suficiente. Mas o menos 20- pa 25% ta worde benta afor durante dos siman di olympiade.
Señor Presidente, ayera Señor Efraim de Kort a trece e punto adilanti tocante e onwettige geboortenan. Ami tambe kier papia algo ariba djéle. Nos ta weita cu dia pa dia e onwettige geboortenan ey ta subi tremendamente. Hasta aña pasa un baby a nace for di un mama cu ni sikiera a alcansa e edad di 15 aña. Nos ta weita cu eseynan ta pasa semper bay pasobra nan ta bin na kantoor (Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister) pa duna aangifte. Na e mes momento cu nan bin duna aangifte di geboorte, nan ta pidi un formulario pa haya karchi di dokter of yudansa financiero cada dos siman. Tin bes e tata di e muchanan ey ta traha y e ora ey gobierno por verhaal e placa ey ariba e tata. Pero mayoria bes nan no ta traha y kende ta bay paga e placa ey?
Esey ta e pagadornan di belasting. Nan mester paga tanto pa dokter como pa hospital. Pesey lo ta bon si gobierno cuminsa educa pueblo pa asina por yega na un stop, aunke cu esey nunca por socede pero sikiera por rebaha e onwettige geboortenan aki. Pasobra día pa día esey ta subi enormemente. Den promer ronde Señor Apolonio Werleman a papia tocante airconditioning di hulpbestuurskantoor na San Nicolas.
Nos tur sabi cu kantoor di gobierno mester ta representabel cu airco pasobra ta pueblo ta bin den djé tur día.
Pero, Señor Presidente, si nos tira un bista aki bao na oficina di Burgerlijke Stand y Bevolkingsregister esey tambe ta oficina di gobierno cual ta worde hopi bishita y tin un cantidad grandi di personanan ta traha den djé.

Pero e situacion ta deplorabel. Ta haci un calor inmenso eyden y asina tur ora bay stof ta drenta eyden y ta molestia tanto e trahadornan como e publico. Nos ta weita cu e aña aki ariba begroting a worde poni un suma di f.17.000,-- pa ponemento di airco tanto den kantoor di Bevolking en Burgerlijke Stand como den Eilandsraadszaal. Nos ta weita cu Eilandsraadszaal a haya airconditioning pero segun nos a worde informa di e f.17.000,-- ey por lo menos f.15.000,--, a bay caba. Awor lo mi kier suplica Señor Presidente pa tene na cuenta cu ora cu yega na tratamento di e punto di agenda ey nos ta bin cu un proposicion pa halsa e suma ey na e post y pa asina e kantoor aki bao tambe por haya airco.
Den e contestanan cu nos a haya awe tardi Señor Max Croes a menciona entre otro con e dunamento di karchi liber ta bay. Papiando riba karchi liber nos ta weita cu a yega e momento cu mester bin un cambio den e situacion. Pasobra awor aki ta asina cu cada biaha cu un hende mester di un karchi di dokter e mester bay oficina di Dienst Arbeidszaken Maatschappelijke Zorg y di eynan nan ta mande oficina di Bevolking pa busca un formulario. Cu e formulario ey cual ta contene tur informacion necesario e tin di bay bek na Dienst Arbeidszaken Maatschappelijke Zorg. Esey riba su mes no ta nada pasobra gobierno mester tur sorto di informacion promer cu e por yuda un hende. Pero e cos ta birando un wega. Si despues di un siman of despues di dos dia mes e persona ey mester di un karchi atrobe anto e ora ey e mester bay Bevolking atrobe pa busca informacion. Pa ilustra esey mi por bisa cu for di dia 2 di januari pa dia 20 di januari 1969 durante 13 dia di trabao 392 mester a bay oficina di Bevolking pa busca formulario pa karchi di dokter. Esey ta un promedio di 30 pa dia. E cos ta birando asina cu e empleadonan di loket na e momento cu nan ta weita un persona biniendo for di direccion di "Vogelhuis Angelica" ya nan ta saca su karchi pasobra nan sabi caba cu e persona ey ta un cliente fiho di nos. Pesey mi kier suplica Señor Presidente y e diputado concerni pa studia e posibilidad pa pone un fin na esey pa si en caso nan tin un formulario caba no manda e persona ey dos of tres biaha na kantoor pa busca un otro formulario.
Chek riba djé si su adres a cambia. Hende na Aruba no ta cambia adres asina liher. Pesey mi ta spera cu por yega na un solucion den esey.
Te asina leuw, Señor Presidente. Masha danki.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik mijn dank betuigen aan de heren gedeputeerden voor de antwoorden op de door mij gestelde vragen.
Ik moet ook mijn dank zeggen voor de toezeggingen die gedaan zijn in verband met hetgeen door mij naar voren is gebracht. Ik ben ook blij, Mijnheer de Voorzitter, om bij monde van de heer gedeputeerde van Onderwijs te vernemen dat dit jaar daadwerkelijk een aanvang zal worden gemaakt met de derde leerkring. Verder is het voor mij verheugend om te horen dat de uittocht van leerkrachten het Bestuurscollege niet bekend is en ik wil persoonlijk de hoop uitspreken dat het inderdaad maar een gerucht is.
Mijnheer de Voorzitter, verder heeft de gedeputeerde in zijn betoog naar voren gebracht dat ik met betrekking tot hetgeen ik gisteren naar voren heb gebracht de plank missloeg. Dit kan best zo zijn, Mijnheer de Voorzitter. Het is ook best mogelijk dat ik zeer onduidelijk spreek.
Het is ook best mogelijk dat het betoog van mij zeer verwarrend was. Dit neem ik de gedeputeerde niet kwalijk. De heer gedeputeerde probeert op een zeer, ik zou haast zeggen vreemde wijze hetgeen ik naar voren gebracht heb bespottelijk te maken. Mijnheer de Voorzitter, wij kennen de gedeputeerde van Onderwijs. Men kan niets anders van hem verwachten. De heer gedeputeerde krijgt een stuk in zijn hand en dat stuk gaat hij voorlezen. Wij hebben gemerkt dat hij ook een paar keer er over gestruikeld heeft. Waarom?

Ik kan geen moment aannemen dat hetgeen hij zonet voorlas van zijn adviseur afkomstig is. De heer gedeputeerde moest nog even proberen, hem kennende, om een politieke draai aan mijn woorden te geven.
Mijnheer de Voorzitter, ik zal nog even herhalen hetgeen ik gisteren naar voren gebracht had in verband met de E.T.A.O. Ik had hetvolgende gesteld. Ik heb laatst gelezen dat volgens de Inspectie 30% van de leerlingen in de M.A.V.O.-brugklassen op de Antillen - dat is 30% van ongeveer 800 leerlingen - zou kunnen overgaan naar de E.T.A.O.
Dit is een nieuw gestichte schooltype. Na drie maanden reeds vindt doorstroming naar beneden plaats. Van een doorstroming naar boven is niets over gerept. Dit heb ik gisteren gezegd, Mijnheer de Voorzitter. Nu zal ik er aan toevoegen, wij kunnen het blijvenzittensysteem uitbannen als wij dit systeem volgen. Maar van rendement-verhoging is geen sprake. Het gaat tegenwoordig in het moderne onderwijs net zo goed als in de moderne industrie om kwaliteit en produktieverhoging.
Wij kunnen met dit nieuw systeem alleen van verbetering spreken wanneer de M.A.V.O. meer en kwalitatief betere leerlingen met minder oponthoud de eindstreep laat halen dan de oude mulo.
De heer Gruppelaar had ook gezegd, doorstromen naar boven zoveel mogelijk en naar beneden zo weinig mogelijk.
Verder heeft de gedeputeerde gezegd dat het hele betoog van de heer Mathew eigenlijk in de Staten thuis hoort. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik zit niet in de Staten. Ik zit hier in de Eilandsraad. Het is ook bekend, dat alles, wat dit Bestuurscollege niet convinieert in de schoenen van de minister of van de Centrale Regering wordt geschoven. Wij hier in deze Raad hebben niets met de minister te maken, Mijnheer de Voorzitter. Wij hebben degelijk met het Bestuurscollege te maken en volgens mij is het ook de taak van het Bestuurscollege om datgene, dat hier naar voren gebracht wordt en wat het Bestuurscollege dan van mening is, dat het de minister regardeert om juist deze punten onder de aandacht van de minister te brengen en daarna de Raad omstandig over de antwoorden van de minister in te lichten.
Mijnheer de Voorzitter, over athénaeaeum of atheneáeum wil ik zeggen dat in het Engelse Parlement men zou zeggen, what's in a name.
Wij kunnen lang en breed over deze modernisering van de onderwijssystemen praten maar zelfs de grootste deskundigen op onderwijskundig gebied zijn het met elkaar hierover niet eens. Mij wordt in de schoenen geschoven als zou ik voorstaander zijn van één soort van voortgezet onderwijs. Dit is niet waar, Mijnheer de Voorzitter, dit heb ik geen enkel moment gesteld. Ik heb juist voor de zo groot mogelijk differentie zitten pleiten en mijn hele schriftelijke bijdrage bij het algemeen verslag getuigt juist hiervan. Daar heb ik uitvoerig gesproken over het Antilliaanse systeem, over de Amerikaanse high school en dat dit juist een sterk gedifferentieerd soort onderwijs is. Ik heb zelfs voorgesteld of het niet mogelijk zou zijn om enkele deskundigen van ons naar de Verenigde Staten te sturen ten einde aldaar hun systeem te bestuderen.
Mijnheer de Voorzitter, laatst stond er een artikel in één van de Nederlandse kranten en daarin stond uitdrukkelijk dat men in Nederland is gaan beseffen dat men nu ongeveer 25 jaar op de Amerikanen achter zijn op het gebied van onderwijs. Dit stel ik niet, Mijnheer de Voorzitter, dit zeggen de ingewijden, onder andere, professor de Hoop.
Verder heeft de gedeputeerde gezegd dat de vraag van de heer Mathew met betrekking tot een rapport hoort bij de Inspectie en hij heeft tevens gezegd dat hij zal zorgen dat mijn vragen bij de Inspectie doorgestuurd worden. Bij voorbaat mijn hartelijke dank voor deze toezegging. Maar ik hoop echter dat ik niet al te lang op de antwoorden zal hoeven te wachten.
Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij dat U niet bereid bent om een uiteenzetting te geven over de stand van zaken bij de overdracht.

Aan de ene kant kan ik het wel begrijpen en achteraf ben ik het wel volkomen met U eens maar ik vind het wel toch heel erg jammer, want ik geloof wel dat zo'n uiteenzetting door U zeer verhelderend zou kunnen werken. Mijnheer de Voorzitter, niettemin zou ik graag het Bestuurscollege willen verzoeken of het mogelijk zou zijn de leden van de Raad een fotocopie te sturen van de lijst die U dan bij de overdracht gelaten hebt voor de betrokken gedeputeerde.
Mijnheer de Voorzitter, over de projekten gesproken wil ik zeggen dat ook ik de mening ben toegedaan, net als mijn fraktieleider, dat er weinig gedaan is in de laatste 18 maanden. Ik geloof wel, dat de heer gedeputeerde het ook volkomen met ons eens is. Ik kan mij nog herinneren in 1967 dat U voor handel en voor de pers een hele uiteenzetting gegeven had in de conference-room van het Aruba Caribbean Hotel. Later hebt U het nog een keer gedaan voor de heren diensthoofden. Dus toen de heer Croes stelde dat niets gedaan werd vroeg ik mij af wie de heer Croes probeerde voor de gek te houden. Zichzelf? De heer Croes heeft gezegd: "ons beleid kenmerkt zich door de democratie". Hij had moeten stellen door despotisme. Verder zegt hij: "mijn beleid is vertrouwendwekkend". Hij had moeten stellen, mijn beleid kenmerkt zich door vrees.
Verder had hij het over de continuiteit. Hij had in plaats van continuiteit moeten stellen stagnatie. Verder had de heer Croes het over rechtszekerheid. Ik vraag mij af of dit Bestuurscollege over rechtszekerheid kan praten. Ik had juist de indruk gekregen dat dit Bestuurscollege de rechtszekerheid helemaal niet nauw neemt.
Mijnheer de Voorzitter, dit College heeft zich gehaat gemaakt bij de bevolking. Juist door haar wijze van optreden tegen de kleine man. Ik ben ervan overtuigd, Mijnheer de Voorzitter, dat dit College bij de volgende verkiezing de rekening met rente krijgt gepresenteerd.
De heer Croes had het ook over de "zure druiven" en dat zijn partij, althans de partijen die het College vormen, nog heel erg lang aan het bewind zullen blijven. Ik hoop het voor de heer Croes maar als de heer Croes zijn oor even te luisteren legt, dan zal hij zeer zeker wel tot bezinning komen. Hij zal ongetwijfeld op andere gedachten komen.
Ja, maar het is toch eenmaal zo. Sommige mensen lijden aan halucinaties. Er zijn andere die lijden aan illusies en er zijn weer anderen die lijden aan achtervolgingswaanzin en zo kan ik doorgaan.
Over de lay-off-politiek gesproken wil ik stellen dat ik dit verschillende malen naar voren heb gebracht omdat ik besef, en met mij mijn fraktie, dat dit ongetwijfeld zijn weerslag vindt in de Arubaanse gemeenschap.
Het is jammer dat ik de heer Croes niet goed heb kunnen volgen vanwege het geraas hier achter mijn oor maar ik meen dat hij gezegd heeft dat er 650 aan permanente werkplaatsen, om zijn eigen woorden te gebruiken, zullen komen. Ik weet het niet, Mijnheer de Voorzitter, maar ik heb de heer Croes niet goed kunnen volgen. Mijnheer de Voorzitter, het is een bekend feit, zoals ik gisteren reeds gesteld heb, dat de Lago in de loop van 1969 en 1970 ongeveer 800 mensen zal doen afvloeien.
De heer Croes had het over 650.
Als van die 800, 650 een plaats krijgen dan zullen er toch nog 150 overblijven, die geen werk zullen hebben, wat doen wij met deze werklozen? Zullen er andere mogelijkheden zijn of worden gecreëerd om deze mensen op te vangen?
Het is wel een trieste zaak, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

<u>DE HEER O.CROES</u>: Señor Presidente, mi kier gradici Bestuurscollege pa e contestanan den promer ronde, pero mi tin di bisa cu mi no ta completamente satisfecho cu tur e contestanan. Mi ta keda para riba mi punta di bista cu den e presupuesto aki postnan a ser hisa barbaramente y cu den hopi instancia por a haci un mihor bezuinigingsbeleid pa rebaha hopi di e gastonan innecesario.

Mi ta contento di tende for di Bo, Señor Presidente, cu hopi atencion ta worde poni na e asunto di verkeersveiligheid, principalmente pa e seccion di e carretera di San Nicolas pa Sabaneta. Mi ta uni mi mes na e palabranan di Señor Finck, añadiendo cu en berdad e pida camina ey ta hopi peligroso y cu pronto, muy pronto algo definitivo mester worde haci pa drecha e situacion eynan.
Señor Presidente, en cuanto e asunto di kitamento for di trabao di e homber chikitonan y cu esey ta a consekwencia di nan color politica, mi mester bisa, cu e contesta cu mi a haya aki riba no por convence mi cu e cuenta no ta manera mi a presenté.
Mi ta bolbe bisa cu tabata tin un ola di kitamento di hendenan for di trabao, den hopi instancia, unda e mesun hendenan ey mester a ser tuma bek na trabao riba indicacion di Huez. Despues di e eleccionnan nos por a mira hopi di tal ehemplonan ey. Na e departamento unda mi ta traha tabatin un caso di mandamento di un persona cas, e caso di Mirto de Kort, cual kitamento ta netamente basá riba color politica, un Arubiano propio cu a ser inhustamente manda cas. Y asina tin hopi mas caso, mi por menciona Curiel, Young y Zara.
Tocante e asunto di e charla tení pa un empleado di departamento di Informacion na television mi a puntra kiko Bestuurscollege ta pensa di e asunto. Mi a haya como contesta, cu e punta di bista di Bestuurs-college a ser estableci den nan carta cu nan a manda pa Raad.
E rason pakiko mi a bolbe trece esaki adilanti ta pa motibo cu e carta no ta duna nada coherente di parti di Bestuurscollege. Cu tur e contestacion di Bestuurscollege te aindo nos ta mes leuw den e asunto aki. Bestuurscollege a declara di no tabata na altura di tal, e hefe di e departamento di Informacion a nenga di tin algo di haci cu e charla ey ta keda anto cu e ambtenaar di Voorlichtingsdienst ey a tuma riba su mes pa tene un tal charla.
Señor Presidente, mi a papia den promer ronde tocante e situacion na e departamento di Arbeidszaken y Maatschappelijke Zorg. Mi a bisa cu e situacion eynan ta poco saludabel pa esnan cu ta traha eynan, pa motibo di e stof di kalki cu ta cay for di e muraya y cu esey ta haci e hendenan eyden malo. Mi ta contento di tende cu Bestuurscollege ta di acuerdo cu e situacion di e edificio ey mester worde drecha.
Mi kier a pone enfasis sinembargo riba e frase: "lo mas pronto posibel". Bestuurscollege por laga haci un estudio pa cuminsa remedia e situacion. Segun calculacion e gastonan di reparacion lo monta na mas o menos f.20.000,--.
Señor Diputado Leest a bisa cu l'e acudi na Hulanda pa ayudo technico, mi kier pidié pa haci su esfuerso pa realisa tur eseynan cu hopi prontitud, pasobra no ta solamente mi salud mi ta pensa riba djé, manera Señor Leest kier a insinua, pero e situacion aki ta malo pa tur e 20 empleadonan cu ta traha eynan.
Señor Presidente, mi ta gradici Bo pa Bo contesta en cuanto e asunto di e "plaga di cabrito". Bo a bisa cu e problema ey ta mas dificil pa soluciona cu hende ta kere, pero cu e asunto aki tin Bo plena atencion.
Señor Presidente tocante e onderstandtrekkers.
Na un cierto momento e diputado concerni a bisa cu 30% di e hendenan cu ta haya onderstand pagá tin debenan pendiente na Volkskredietbank. Mi no kier bisa redondamente cu esey no ta asina, pero sí mi ta duda cu e percentahe lo ta asina halto. Esaki tambe a la bes ta demostra cu en berdad nos mester haci un estudio den e asunto di onderstand, pa weita si nos por trecé mas di acuerdo cu e situacion actual.
Si e onderstand no ta yega pa cubri e necesidadnan mas esencial di bida anto ta Bestuurscollege su obligacion di haci un estudio di esey pa weita kiko por haci y con esaki por worde remedia.
Señor Presidente, nos tin entendi cu ta intencion di e congregacion di frerenan pa bandona Aruba, lastimamente.

Pero, Señor Presidente, tin rumores ta core cu esaki lo ta e caso eu e soeurnan tambe. Bestuurscollege lo por bisa nos cu si ta berdad cu e soeurnan tambe tin intencion di abandona Aruba den un futuro cercano.
Señor Presidente, ariba waf nos tin un kiosk, cu ta conoci como "Information booth" pa e turistanan. Segun su nomber, l'e t'ey pa duna informacion na turistanan pero mi a ripara cu nunca e ta habri.
Mi kier sabi si e kiosk aki ta worde usa ainda. Si e no ta worde usá mas, pakiko anto?
Señor Presidente, en cuanto e herverdeling di belastinggelden, cu manera ta worde bisá cu e mayoria parti ta bay pa Corsow of sea Gobierno Central. Claro nos ta voor pa un revision di e partimento di placanan di belasting, pero di otro banda nos lo mester realisa, cu un gran parti di placa, cu ta bay pa Land, Gobierno Central, ta ser aplica pa diferente landsdiensten, cu ta presta servicio aki na Aruba tambe na e publico Arubano, manera Politie-korps, rechterlijke macht, Aduana, Radiodienst etc.
Tambe nos tin, aunke no situa na Aruba, pero di cual Aruba tambe ta beneficia, manera Rustoord, Scherpenheuvel etc.
Riba terreno cultural tambe e placa aki ta worde usa na bienestar general di nos comunidad.
Un biaha mas mi ta realisa cu e placa cu ta worde reparti entre Gobierno Central y territorio insular por ser haci di un manera cu mester ta mas favorabel pa nos isla y mi kier duna mi apoyo pa un reparticion mas husto di e placanan cu ta bin for di nos belastingnan.
Señor Presidente, en coneccion cu e reorganisacion di e departamento di Maatschappelijke Zorg mi kier a pidi Bestuurscollege si ta posibel pa Raad por a haya inzage di e rapport di Drs. de Raad.
Señor Presidente, den promer ronde a worde papia di e percentahe halto di "onwettige kinderen" cu tin aki na Aruba. Di parti di e diputado di Bevolkingregister & Burgerlijke Stand a ser bisá cu Bestuurscollege lo encarga Departamento Insular di Informacion pa prepara programanan pa duna un mihor voorlichting na e publico pa weita si nos por yega na reducion di e percentahe aki. Mi ta aplaudi e sugerencia ey di Bestuurscollege y mi ta spera cu esaki lo ta un "challenge" pa e departamento di Informacion pa haci un bon trabao di voorlichting den e direccion ey.
Señor Presidente, cu esaki mi a yega na fin di mi observacionnan den e ronde aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, mi ta agradecido pa e contestanan cu mi por a haya di e miembronan di nos Bestuurscollege, duná na un manera cla y corecto.
Señor Presidente, promer mi continuá mi tin di bisa algo relacioná cu prensa. Varios bes, Señor Presidente, nos a ripara cu e prensa local den hopi ocasion ta duna un relato di acontecimento na un manera cu no ta basá 100% ariba hechos y tambe na un manera cu ta demostra cierto falta di respeto pa cu nos Bestuurscollege. Mi kier haci un apelacion na e prensa local pa duna un presentacion di hechos na un manera neutral sin tendencia partidario, manera nos por ripara hopi bes, especialmente di un diario, cu manera Senor diputado Guzman Croes a bisa, ta masha poco lesá den pueblo y cual diario pueblo ta usa pa broei puyito.
Señor Presidente, en coneccion cu un estudio relacioná cu e deseo pa mas autonomia pa nos isla un comision a ser nombra.
Mi kier a puntra, Señor Presidente, con leuw e comision di autonomia aki a yega cu nan estudio y kiko nos lo por tende di e trabao di e comision ey.
Señor Presidente, mi kier a pidi Bestuurscollege pa studia e posibilidad pa pronto por traha un central di telefon pa Noord. Mi no tin un idea di e costo di un instalacion asina, podiser Bestuurscollege por duna nos e cifra di e costonan di un tal instalacion.

Tambe lo mi kier a sabi cuanto peticion tin actualmente pendiente pa instalacion di telefon na casnan na Noord, es ta cuanto hende te awor a pidi pa haya telefon na cas na Noord.
Señor Presidente, pa facilita e habitantenan di Noord en cuanto pagamento di recibonan di awa, di belasting etc, mi kier a pidi Bestuurscollege pa studia e posibilidad pa habri un hulp-ontvangerskantoor na Noord, na unda riba cierto dianan e hendenan lo por haci nan pagonan na gobierno sin cu nan tin mester di bin te Playa pa esey.
Nos tin actualmente e facilidad ey na San Nicolas y na Santa Cruz y mi ta huzga cu ta husto pa nos por a trece e facilidad ey tambe pa districto di Noord.
Den e ultimo dianan aki mi por a nota cu tabatin tardamento na Ontvangerskantoor na Playa en cuanto pagamento di cuentanan, manera recibo di awa, belastingnan etc. Mi tabata kier a sabi, Señor Presidente, kiko a causa e tardansa ey, si ta pa falta di personal, anto laga Bestuurscollege pone mas empleado pa atende publico, pasobra tin bes un hende ta perde casi mitar dia pa motibo di pagamento di cuenta na oficina di Ontvanger. Pesey mi ta pidi Bestuurscollege pa haci un investigacion pa drecha e asunto, pa e pagamento di cuentanan na e oficina ey bay mas eficiente y cu menos perdemento di tempo.
Señor Presidente, ta hopi tempo caba nos ta tende tocante e trahamento di un schaftlokaal pa e hendenan cu ta traha na waf. Aña pasa mi a tende cu e asunto ta casi cla y cu pronto e lokaal ey lo bin pa e trahadornan di waf. Lo tabatin algun areglo ainda pa haci entre scheepvaartsmaatschappij y gobierno. Mi tabata kier sabi con ta para cu e trahamento di e schaftlokaal aki y con a para cu e areglo cu tabata pendiente ainda.
Señor Presidente, cu esaki mi ta termina den e di dos rond aki y mi kier ripiti un bes mas cu gustosamente mi ta duna mi apoyo na e presupuesto aki y mi kier haci un apelacion na tur e miembronan aki den pa haci mescos. Na nos Bestuurscollege un bes mas un palabra di elogio y pabien pa un trabao bon haci. Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER J.A.C.ALDERS</u>: Señor Presidente na promer lugar mi kier gradici Bo y e miembronan di Bestuurscollege pa e contestanan cu mi a haya riba mi varios preguntanan y observacionnan den promer ronde di tratamento di e begroting aki. Sinembargo, e contestanan no a satisface mi cièn por ciento. Tin hopi di nan cu mi no ta di acuerdo cu e diputado concerni.
Di parti di e varios miembronan cu ta sostene e gobierno actual nos por a tende un monton di frase di elogio y pabien pa miembronan di Bestuurscollege cu lo a haci un trabao asina sublime den forma di e presupuesto aki, cual segun mi, no mas ta un ripiticion di e presupuesto anterior, cu algun cambio chikito, aki y aya, pero cual no ta refleha ningun adelanto pa nos pueblo Arubano. Mi no por laga di remarca, cu den e lofredenan tabatin un sonido di un grafrede, como si fuera palabranan di despedida pa e diputadonan.
Señor Presidente, en coneccion cu e asunto di dunamento di vergunning pa vuurwapen mi kier a trece adilanti cu no obstante e regulacion severo cu a ser entroduci door di Señor Gezaghebber, toch tin casonan unda vergunningnan a ser duná den e caso specifico aki vergunningnan na personanan, kendenan ta causa preocupacion pa hendenan den e vencidad y cu lo ta bon si Señor Gezaghebber laga haci un investigacion den e asunto aki. Ta trata di vergunningnan duna na cierto familianan na Brazil Weg Seroe Preto.
Tambe, Señor Presidente, tin e caso na unda un club a haci un peticion pa un fiesta di club, di acuerdo cu e stipulacionnan vigente, pa miembronan di e club y cual peticion a ser nenga.
Den promer ronde Señor Presidente a duna un splikacion pakiko no ta permiti clubnan tene fiesta publico mas y mi por bay di acuerdo cu esey.

En berdad tabatin varios clubnan cu tabata haci abuso di e ocasion, pero mi no ta mira e base pa nenga permiso pa un fiesta di club, ora cu ta pa miembronan y nan introducidonan.
Señor Presidente, nos ta den e ambiente carnavalesco actualmente y como cu e cos aki a bira ya un tradicion aki na Aruba, cual ta atrae hopi turistanan pa nos isla, mi kier a pidi, aunke mi tin entendi cu esey ya ta den consideracion, pa duna e dialuna despues di e parada grandi di carnaval liber pa e hendenan cu a participa den e parada y a celebra nan carnaval manera carnaval debe ser celebra, haya un oportunidad di sosega y bin poco bey atrobe despues di e diadomingo di carnaval ey.
Señor Presidente, den cierto ocasion dos diputado ta contradeci ora mi a puntra tocante di e credito cu tabata tin disponibel pa straatverlichting pa aña 1968.
Mi a puntra kiko di e credito ey a ser usa pa extencion di straatverlichting. Di diputado Casper Lacle mi a haya un contesta y di diputado Tommy Leest un otro contesta. Mi kier sabi awor categoricamente con e asunto aki ta den otro. E post pa iluminacion di caya a ser usá caba, tin un saldo, e mester ser usá ainda?
Mi ta spera di por haya un contesta cla riba e punto aki.
Señor Presidente, nos tin aki na Aruba e schoolnan conoci como B.L.O., bijzonder lager onderwijs, cual den boca di pueblo malamente ta worde yamá, "domme school", school pa mucha bobo. E concepto aki den mente di pueblo no por ta mas erroneo, pasobra e school aki ta especificamente pa muchanan cu pa un of otro motibo no ta apto pa sigui e enseñansa normal. Un mayor cu tin un yiu cu pa un of otro handicap mental no por sigui enseñansa normal y kendenan ta resisti e oportunidad cu tin actualmente pa laga e mucha sigui su enseñansa na un B.L.O., simplemente pa motibo di e concepto erroneo di "domme school" ta perhudica no solamente e yiu sino su mes tambe, pasobra e ta priva e mucha di un oportunidad di por toch desaroya su mes di un manera particular.
Lo mi kier a sugeri na Bestuurscollege pa, si ta posibel pa medio di Voorlichtingsdienst, duna un splikacion na pueblo kiko ta e obheto di un B.L.O.-school, pa e mayornan principalmente comprende e balor grandi di un tal school pa nan yiunan cu di un of otro manera no por sigui e enseñansa normal.
Señor Presidente, nos ta manda nos yiunan school pa haya un bon educacion y bon enseñansa pa asina nan por ta prepara pa accepta nan lugar den nos comunidad despues, pero mi mester bisa, Señor Presidente, como maestro di school, cu e promer intentonan pa realisa e dos factornan ey educacion y enseñansa ta keda responsabilidad di e mayornan. Educacion primeramente ta e gran responsabilidad di mayornan. Tin un dicho ta bisa: educacion ta cuminsa na cas. Mayornan, hunto cu e educadornan na schoolnan tin e responsabilidad conhunto pa educacion y enseñansa di e muchanan y no manera ta hopi bes e concepto cu ta maestro tin e responsabilidad pa educacion di e mucha, e responsabilidad ey mester ser comparti door di tanto e maestro di school como e mayornan, na promer lugar.
Señor Presidente, nos responsabilidad no ta solamente na school y na cas pero e responsabilidad ta sigui tambe ora e hoben no ta na school ni na cas, es ta den su oranan di ocío, su tempo liber. Mester tin posibilidad pa acohenan y presenta na nan ocupacionnan pa yena nan tempo liber.
Den e direccion aki mi ta pensando riba e buurtcentrum, manera tin actualmente den varios districto na Corsow.
Mi kier a sugeri na Bestuurscollege, pa studia e posibilidad, hunto cu e diferente parochieraadnan, pa traha buurtcentra, na unda hendenan por bay pa utilisa nan tempo liber na un manera sano y util.
Señor Presidente, awor cu nos tin oficialmente afsluiting di e opleiding pa onderwijzer, mihor conoci como hoofdakte-opleiding den 3e leerkring, mi kier puntra Bestuurscollege si nos tin suficiente volledig bevoegde leerkrachten pa tal opleiding.

Señor Presidente, den su contestacion den promer ronde e diputado concerni a bisa cu lo bin un overdekte speelplaats den aña 1969.
Mi kier a puntra e Señor diputado na unda nan ta pensa di traha e overdekte speelplaats ey. A la bes mi mester observa cu no ta solamente un school mester di overdekte speelplaats, pero ta varios schoolnan tin mester di esey. Tin plannan pa traha overdekte speelplaatsen pa tur e schoolnan? Tin hopi schoolnan cu ta carece di facilidadnan pa gymnastiek, tin intencion pa remedia e situacion aki? Manera mi a bisa den promer ronde na San Nicolas por ehempel no tin sala pa haci gymnastiek y te hasta e facilidad di Lago Sport Park no por worde usá mas.
Gymnastiek ta un punto masha importante den e desaroyo fisico di e muchanan y consekwentemente mi ta pidi atencion di Bestuurscollege pa esey.
Den promer ronde mi a puntra si Bestuurscollege tin contacto cu Gobierno Central en cuanto enseñansa. E diputado concerni a puntra den su contestacion den promer ronde, den cual aspecto di enseñansa mi kier sabi e resultado. Lo mi ta desea di sabi tocante e contacto cu a worde haci cu Gobierno Central en coneccion cu e situacion financiera di enseñansa
Señor Presidente, den promer ronde mi a pidi si ta posibel pa duna e sportcommissie, cual actualmente, manera mi a bisa ta un comision cu ta existi solamente riba papel, un caracter oficial.
E Señor diputado concerni a puntra den su contestacion den promer ronde si mi por duna e motibonan pakiko lo mi kier a mira e comision ey haya un caracter oficial y ki bentaha mi ta mira den esey.
Mi por bisa e Señor diputado concerni cu e motibonan y e bentahanan ta simplemente cu e ora ey e comision lo bira "mondig", lo e tin peso den su decisionnan. Mi ta supone cu Señor Betico Croes, kende, manera mi a bisa ta un persona deportivo, lo por comprende e bentahanan cu lo tin door di esey.
Señor Presidente, permiti mi pasa awor pa e parti politica den e contestanan haci den promer ronde.
Señor Max Croes, den e parti politica, cu e a trece den su discurso ayera nochi unda cu keto bay e a bisa Partido Patriotico Arubano 12 aña na mando, 12 aña, 12 aña etc.
Señor Max Croes kende tin 10 aña aki den como miembro di Raad - segun mi por a tende di un persona - a lubida cu 4 aña largo Partido Patriotico Arubano a traha den un Bestuurscollege hunto cu Union Nacional Arubano na cual partida Señor Max Croes ta colga na nan rabo na e momento aki.
Esaki ta djies pa aclarea cu e disco pega di "12 aña largo" no ta berdad.
Kisas Señor Max Croes a lubida, Señor Presidente, pero esaki ta djies pa refersca su memoria. Cuatro aña largo Union Nacional Arubano a traha hunto cu Partido Patriotico Arubano y actualmente Señor Max Croes ta colga na nan rabo y un biaha conhuntamente nan a presentá un lista.
Tambe Señor Max Croes a bisa cu Su Excelencia Minister Bakker a duna nos Bestuurscollege o.k. cu esaki y o.k. cu esaya, "morto e ta" p'aki y cla e ta p'aya.
Señor Presidente, ora cu tin deliberacionnan di un gobierno di un territorio insular y Gobierno Hulandes semper esaki ta pasa via Gobierno Central pa motibo cu Gobierno Hulandes ta reconoce Gobierno Central.
Kisas Minister Bakker den un conbersacion priva por bisa un ke otro na cualkier di nos pero esey no ta nifica cu ta cosnan oficialmente.
Algo oficial cu ta bin di Gobierno Hulandes mester pasa via Gobierno Central anto e ora ey e dienstreisjesnan ta cuminsa na Corsow unda cu deliberacionnan entre e diputadonan aki ta tuma lugar entre nan cu nos ministernan cu tanto nan ta ataka como esaki y esaya. Esaki ta djies pa nos no hera den e proceder oficialmente entre un plan resulta pa un Bestuurscollege cual mester worde afgehandeld den e caminda corecto, es ta via Gobierno Central y e minister cual ta concerni mas tanto e asuntonan di placa kende ta nada menos cu Su Excelencia Minister Jossy Tromp, lider di Partido Patriotico Arubano.

E mesun asunto Señor Max Croes a trece padilanti tocante di e school di Macuarima y su Excelencia Minister Bakker lo a bisa "dal bay".
Señor Presidente, segun mi tin entendi Bestuurscollege a haya un telegram oficial for di Gobierno Central cu e toezegging a worde haci door di Gobierno Hulandes.
Señor Presidente, mi kier a haci algun pregunta na e asunto di dok como cu mi no a comprende mucho bon den e discurso di Señor Max Croes en cuanto di e pregunta di Señor Leo Chance, kende awe nochi ta ausente, cual tambe ta interesa mi hopi - es ta cual luchtvaartmaatschappij of zeevaartsmaatschappij tin relacion cu e compañía S.E.K.A.
Segun mi tin entendi Señor Max Croes a contesta cu esaki ta un asunto privá di S.E.K.A. y e no por duna detaye riba djé.
Ta straño cu una bes cu hopi miyones di dolares ta worde inverti den e proyecto aki, principalmente en coneccion cu extension of drechamento di e haaf di Barcadera, nos no por haya sabi cual ta e companíanan cu tin relacion cu e compañía S.E.K.A. Ta poco straño. Kisas Señor Max Croes por bin bek y duna un splikacion mas detayá tocante di esaki.
E punto mas doloroso cual a ser treci padilanti aki den ta e asunto di e charla di television. Señor Presidente, esaki ta pa informacion di algun miembro di Raad y Bestuurscollege. Mi persona ta masha interesa den e charlanan aki y mi tin mas o menos 6 ora di tape di tur charla desde e promer charla cu a worde tení.
Si mi no ta kiboka e promer ta e charla unda Señor Leest ta papia di e kapa vegetal di Aruba, hasta e ultimo charla cu excepcion di esun di ayera cu nos tabata sinta aki den. Mi no sabi si tabatin charla tampoco.
Señor Presidente, ta straño cu e contestanan di Bestuurscollege no ta asina corecto manera nos a spera, pa motibo cu unda cu a worde puntra un cos, algo distinto ta worde contesta. Señor Presidente, cuanto biaha nos a tende aki den cu un fout ta humano. Y si un falta ta humano pakiko principalmente e diputado concerni, Señor Dominico Guzman Croes, no por a duna un splikacion mas concreto y mas corecto ariba e pregunta cu a worde haci? Esaki no ta pa ataka Señor Guzman Croes pero toch un cierto falta di responsabilidad pa cu un miembro di Raad ta haci un pregunta di tal cos y otro cos ta worde contestá.
Di otro banda nos ta haya cu su colega Señor Caspar Lacle ta duna un contesta unda cu e ta bisa positivamente cu e ta distancia su mes completamente for di e contenido, no di e presentatievorm, di e charla aki. Oficialmente, hefe di e departamento ey, Señor Efraim de Kort - y hasta e charla ey tambe mi tin riba tape - a bisa positivamente, cu si é tabata na altura di e charla esaki lo no a pasa.
Señor Presidente, dos miembro di e mesun partido, uno ta hefe di e departamento y e otro ta un diputado di un gobierno, ta distancia nan mes oficialmente di e tan afamado charla di television.
Straño, Señor Presidente, cu Bo no ta haya reaccion di parti di combinacion kende tambe ta responsabel pa motibo cu Servicio Informativo di Gobierno ta e portabos di e gobierno y combinacion tambe ta tuma parti den e gobierno aki y ningun clase di reaccion a worde duná riba esey.
Mi ta comprende cu pa e Bestuurscollege aki esaki ta algo masha doloroso. Mi por comprende esey. Pero pa ser franco, si un pregunta ta worde haci riba cierto cos, mester duna contesta riba e cierto cos ey y no trata di desvía e pueblo, door di ta trata di papia di presentatievorm.
Señor Presidente, esaki no tin nada di haci cu presentatievorm.
Nos a puntra si Bestuurscollege ta di acuerdo cu e contenido di e charla ey. Hasta a bay mas aleuw unda cu Bestuurscollege a duna di conoce tambe cu e mesun charla ey cu lo a ser pasa na radio no a bay door pasobra e hefe di e departamento aki a bisa cu esaki no ta pasa. Consekwentemente e a bisa na television, oficialmente, cu si e tabata na altura di esey e charla ey lo no a pasa na television tampoco.

Señor Presidente, mi ta spera cu e caso aki lo worde aclarea debidamente pa nos haya un contesta serio ariba djé pa nos no keda draai rond y busca modo di salba e tiki cuero di cara, mi ta spera cu e t'ey ainda, di e Bestuurscollege aki. Por lo pronto masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, na promer lugar lo mi kier haci uso di e oportunidad aki pa gradici Bo pa e promesanan cu Bo a haci na e proposicion di mi den promer ronde, es ta e situacion di trafico aki na Aruba y especialmente aki na Playa. Mas aleuw ainda Bo a splika riba un verkeercommissie, locual di nos banda nos ta kere cu un verkeercommissie consistiendo di e diferente representantenan den nos comunidad hunto cu autoridadnan lo por bin hunto pa studia e problemanan di trafico cu ta existi y asina yega na conclusionnan concreto pa e seguridad di trafico aki na Aruba cual nos ta weita e consekwencianan diariamente. Cu e promesanan aki mi ta kere cu ya den un corto periodo, un of dos luna, nos lo por tin tur e proposicionnan y e trafico reglá cu lusnan pa asina trece un alivio pa e conductornan aki na Playa.
Señor Presidente, den promer ronde mi a papia basta largo y mi a trece hopi punto padilanti riba cual puntonan e diputadonan concerni, Señor Max Croes, Señor Leest y Señor Dominico Guzman Croes a comenta ampliamente ariba nan. Esakinan ta sugerencianan y plannan cu ta concreto pa e pueblo caminda cu e responsabilidad di e representantenan aki cu ta sinta den e gobierno ta keda - es ta pa hiba un pueblo padilanti door di planea awe y weita pa e futuro di tur e ciudadanonan di Aruba ta sigura. Mi no por laga di haci comentario ariba locual nos coleganan den oposicion - almomento ta laat caba, madruga di dia 23 di januari, esaki ta un fecha masha conocí na Venezuela, es ta e dia cu nan a derota Perez Jimenez - a trece padilanti.
Señor Presidente, segun mi por a constata pa boca di lider di fraccion di Partido Patriotico Arubano, Señor Dolfi Oduber, kende pa varios ora a hiba un discurso cu masha hopi briyo y enfasis pero bashi sin nada concreto, e contenido di oposicion di Partido Patriotico Arubano ta laga hopi di desea den e presupuesto aki.
E motibo pakiko mi ta constata esaki ta lo siguiente. Fraccion di Partido Patriotico Arubano a lubida pueblo completamente y a concentra ful nan batayon riba 11 homber cu ta representa pueblo di Aruba. Kritikanan a worde lansa sin base pero den e oranan despues di 40 ora hopi hende a lubida kiko a worde papiá y e lenganan a bruha y di hopi di nan no solamente e lenganan a bruha sino e opinion tambe a bruha. Y mi ta contento cu e no ta e opinion pero e sintimento di mi amigonan cu ta sinti pa Aruba cu sea sintá na banda robes, a dicidi finalmente di ta di acuerdo cu e doctrina, e programa y e sintimento di e pueblo Arubano cu palabra. Pero mi kier weité cu hecho. Señor Osbaldo Croes un cierto momento a bin pa admiti cu nos compañero Caspar y Señor Albertico Arends y nos cu a hiba discurso den e presupuesto aki cierto momento a trece pruebanan padilanti di e necesidad di Aruba en cuanto e finansas y en cuanto reparticion di placa.
Mi ta contento cu Señor Croes y tambe Señor Alders, finalmente, awor den madruga, a cuminsa pensa manera nos y ta di acuerdo cu nos.
Pero mi kier weitéle como un hecho. Pasobra Señor Croes a bisa cu e ta constata un preocupacion ariba cierto departamentonan den Gobierno Central, entre otro Rustoord, Douane, Prision, etc., etc. y tur e lugarnan ey cu ta estableci centralisa.
Mi ta sinti na Señor Croes su palabranan cu un cambio ta bin manera nos a priminti, pa Aruba por haya mas di bisa den asunto di su placa.
Mi ta apoya Señor Croes cu su esfuerso pasobra nos ta colega no solamente den Raad, manera e a bisa, sino tambe den Staten di Antiyas.
Y nos ta spera cu na Corsow como colega aki na Aruba nos por para schouder na schouder y bringa pa trece e cambionan necesario pa Aruba haya mas derecho den su mes cas.

E unico cos constructivo cu a sali for di banda di Partido Patriotico Arubano pa boca di Señor Croes ta e apoyo pa mas autonomia pa Aruba. E a admiti cu Aruba mester di autonomia y cu mester haci un estudio grandi di e situacion aki pero esaki no ta coresponde cu e accionnan cu Partido Patriotico Arubano ta hiba. Accionnan por ehempel door di baha for di e comision di autonomia. Si nan ta sinti pa un cos, keda den comision di autonomia y demostra e derecho y e libertad. Nan mester demostra e deseo cu Aruba mester traha péle.
Pa boca di Señor Dolfi Oduber e pueblo a worde lubida completamente. Nos no a tende ningun proposicion cu ta yuda pueblo di Aruba. Den un presupuesto ta un costumber parlamentario y ta e derecho di un representante di cuminsa haci un inventario di un comunidad manera Aruba pa cuminsa constata kiko ta e problemanan social economico cu e comunidad tin. Con nos ta pará den nos situacion financiero?
Con nos ta pará den nos asuntonan di desempleo. Ariba desempleo y ariba problemanan cu Aruba mester confronta cuné nada no a worde bisá ni pa e lider di fraccion di Partido Patriotico Arubano, Señor Dolfi Oduber ni door di Partido Patriotico Arubano. Kritikanan di incapacidad di Bestuurscollege, kritikanan cu vliegveld ta un cura di baca, tur e cosnan ey a worde bentá den nos cara. Pero mi kier a bisa cu e curá di baca nos a hayé, pasobra Señor Oduber tabata diputado y e no a haci nada, es ta planea padilanti. Awe nos por bisa cu nos tin un vliegveld grandi y nobo caminda nos por bisa cu e turismo cu nan ta kritika tanto por a mehora basta. Turismo ta worde weitá solamente den e punto di bista comercial segun Señor Oduber.
Di comercio mi no kier papia mucho pasobra Señor Oduber tin cierto interes, mi no kier bisa "personal", den turismo.
Mi por comprende completamente cu Señor Oduber su debate aki den ta turismo. Señor Oduber a papia entre otro ariba representancionnan cu nos tin afor y awe e a kritika nan cu nan no ta sirbi. Mi ta contento di constata esaki pasobra si nan no ta sirbi nos no a pone nan ey, Señor Presidente. Ta Señor Oduber mes su gobierno, Partido Patriotico Arubano, a pone e representante aki cu awe e mes ta kritika su mes accion.
Señor Presidente, en cuanto Caribair esaki ta un punto importante y mi ta kere cu si tin cu haci un pregunta aki den na Bestuurscollege en cuanto e avionnan cu tin cu baha ariba Aruba. Y como nos ta manteniendo e luchthaven aki ta nos deber di sabi cual ta e lineanan cu ta bin Aruba. Nos por a lesa den corant cu Pan American a stop di bula ariba Aruba of na Antiyas. Mi kier sabi kiko Bestuurscollege sabi di e asunto aki. Caribair ta bin Antiyas. Caribair ta bin Aruba. Ken ta haya agencia di Caribair mi no sabi. Pero mi a tende e zonida aki di Señor Oduber y e mester ta mas na altura di e biahenan aereo.
Señor Presidente, cu gusto lo mi kier haya un splikacion ariba e avionnan aki cu ta yega Aruba. Pa cuanto tempo nan lo bin y kiko lo ta nan destino. Pasobra e decisionnan aki ta importante pa desaroyo di Aruba.
Señor Oduber a papia tambe di begroting y e a menciona 07.06.08.0.10 pero ningun proposicion concreto. Nada. E no a bisa cu Ayo mester di un school of Sabaneta mester di un cos of Santa Cruz mester di tal cos. Esey ta bo derecho como representante y como lider di fraccion.
Ora bo ta representa y bo ta papia politica, ta bo deber. Nos como gobierno por accepta proposicionnan serio. Conhuntamente nos por vota hunto. Pero si nos haci un resumen di locual a pasa den e 1.1/2 aña nos por conta e biahanan cu nan a lanta core bay y e biahanan cu nan a vota contra. Nan a vota contra pa duna bonus na e trahadornan.
Nan a vota contra Werkverschaffing. Nan a vota contra tur loke a bin aki den. Nan a bin cu un proposicion, hisa mas belasting ariba fuel-oil na vliegveld. Nos no por a bay cu esey pasobra ya nos a establece nos prijs. Esey tabata un voorstel cu P.P.A. a trece aki den pa hisa en bes di 2 cent of 3 cent riba liter, pa doblé.

Despues di un estudio grandi e proposicion di Bestuurscollege mester a worde accepta pa nos. Pa no accepta un belasting halto Señor Oduber kier a impone ariba avionnan cu ta yega laat. Esey no ta traha pa interes di Aruba.
Tambe Señor Oduber a papia di kortsluiting. Si e kier meen e begroting mi no sabi. Kortsluiting segun mi ta comprende ta un terminologia di elektricidad y ora tin kortsluiting e fusenan tambe ta bula y Señor Oduber a kere sigur cu e tabata na Warawara.
Tocante logeerbelasting masha hopi yoramento y objeccion a worde haci pasobra 5% a worde poni ariba e cuartonan di hotel caminda pueblo Arubano ta compremete pa paga debenan cu e hotelnan aki a worde traha cuné, caminda cu pueblo Arubano mester haya un beneficio for di e hotelnan aki y asina tambe cubri nan gasto.
Pero en cuanto esaki kritika a bin masha hopi pasobra e placa aki ta keda pa Aruba. Aki ta tegen pa Aruba haya placa y na Corsow voor, vota bay pa belasting subi. Esey ta politica Señor Presidente, kritika di falta di poderacion mencionando nos personanan aki den como miembro di Raad. Nos ta consisti di un partida cu tin democracía den djé.
Ora cu ami no ta di acuerdo cu cierto cos mi tin e libertad di bisa cu mi no ta cuné y mi tin e libertad di bisa cu mi ta apoyé.
Esey no ta e caso y esey no ta conoci den sistema di gobernacion di Partido Patriotico Arubano pasobra si bo no ta gusta bo no tin opinion propio y ta out bo ta. Esaki no ta nos sistema di goberna. Nos ta cuminsa apliké den nos pa nos cada un tin nos opinion propio.
Asina e pueblo tambe tin opinion propio. Y weitando cu Señor Oduber no a trece nada na interes di e pueblo mi ta kere cu pueblo di Partido Patriotico Arubano ta pober pasobra den e begroting aki ningun proposicionnan constructivo no a worde hací na bienestar di e pueblo.
Señor Alders a bay asina leuw, mas leuw ainda cu e discurso di television di Señor Holmo Henriquez y e a propone pa saca Aruba for di Reinado. E a bisa cu nos no tin nada di haci cu Minister Bakker sino Gobierno Central. Kier meen cu Aruba ya a worde exclui caba for di Reinado Hulandes. E a bruha cu e a bisa esey pero esey ta su sintimento si e kier ta for di Reinado. Nos no kier bay asina leuw.
Nos kier solamente pa Aruba haya su derecho. Si Señor Alders tabata den comision di autonomia e proposicion lo a bin, sali for di Reinado. Esey tabata e proposicion cu probablemente e lo a bin cuné den e commissie, pero e a core bay.
Señor Presidente, mi por keda ripiti pasobra den un presupuesto nos por papia di locual a pasa y nos por papia di locual ta bay pasa.
Pero pa tur e proposicion aki pa pueblo mi ta weita e programa di Partido Patriotico Arubano 1967 - 1971, caminda cu ta worde papia di e accionnan di Partido Patriotico Arubano ariba terreno social.
Accionnan di Partido Patriotico Arubano ariba terreno social ta skirbi aki den. Punto 12 - Intensificacion di esfuersonan pa alivia e situacion di desempleo. Asina cu e aprobacion definitivo bin for di Hulanda Gobierno di Aruba lo tin un fondo di 8 miyon florin pa cuminsa contra desempleo. Esaki ta scirbí cu asina hopi palabra den nan programa riba pagina 8. Pesey mi ta comprende awe nochi cu bruhando e asunto, atakando nos partida y nos hendenan nan kier desvia nos di nan programanan y di nan hechonan y nan promesanan na e pueblo.
Señor Alders a bisa cu Gobierno Central ta dicidi y e kier sabi cu Partido Patriotico Arubano tin minister den Gobierno Central y hasta di finansas. Mi no ta kere cu no ta mucho trabao pa realisa e puntonan di programa aki cu 8 miyon florin pa desempleo. Pero pa 20 mil florin aki na Aruba pa poco hende pa Werkverschaffing, Partido Patriotico Arubano a vota contra. Mi ta puntra mi mes si e politica aki ta consecuente. Mi ta puntra mi mes si en berdad Partido Patriotico Arubano tin bon intencion cu Aruba.

Señor Osbaldo Croes a bisa cu pueblo ta loco pa Partido Patriotico Arubano bin na poder y toch awe despues di 40 ora nan no a papia nada pa pueblo. Ta con pueblo kier pa un grupo manera Partido Patriotico Arubano bin na poder? Nan ta contento cu Partido Patriotico Arubano a core bay baha na awa. Pueblo di Aruba tabata kier e gobierno cu nos tin actualmente. Pueblo di Aruba ta comprende kiko ta e programa, kiko ta e lucha di pueblo Arubano. Esey ta bisá, pasobra drentando den e gobierno aki nos a cuminsa caba pa pone e fundeshi atrobe. Nos a bolbe bek pa lanté y pa pidi mas derecho pa Aruba y mas autonomia y asina nos a cuminsa traha y nos kier pa Partido Patriotico Arubano, esunnan di buena fé manera Señor Osbaldo Croes a demostra, yuda nos traha pa Aruba, yuda nos combati desempleo, yuda nos combati e problemanan social cu tin ariba Aruba. Pero no bin menciona cu esaki a worde kita of esey no ta bon of e aircondition di e oficina ey tin stof, etc., eseynan no tin nada di haci cu pueblo. Eseynan ta argumentonan di mucha. Pueblo kier pa boso bin cu e 8 miyon florin aki pa mayan nos tur por bisa, trabao di Partido Patriotico Arubano. Riba esey nos lo vota hunto cu bosonan. Esey ta haci politiek. Pero awe nos ta sinta molestia tur e hoofden van dienst kendenan ta cansa ya cu ta 2.10 or di madruga.
Di dialuna nan ta sinta aki den pa scucha algo constructivo di banda di Partido Patriotico Arubano pero nan no ta trece nada. Sigur sigur nos lo vota hunto cu nan. Nada constructivo, Señor Presidente.
Esey ta tur e politica cu nos a constata.
Den e Memorie van Antwoord, Señor Presidente, nos por a weita diferente preguntanan worde haci pa nos hendenan na e diputadonan.
E contestanan a bin y nos por a tende palabranan di Señor Albertico Arends, lider di fraccion aki den, haciendo preguntanan na e diputadonan cu no a worde clarifica pa e haya un splikacion mas extenso ariba esakinan. Esaki ta democracía. Esaki ta gobernâ. Cada homber ta vota segun su consenshi y segun su opinion. E por expresa su mes libremente.
Pero si un homber di Partido Patriotico Arubano mester lanta den Raad puntra nan Bestuurscollege un cuestion, nan lo a hibé den cuarto zundré y suté, trecé bek anto e ora ey e mester a baha cabes. Esey a pasa tempo cu un diputado a worde vota aki den cu nan no a accepté y despues Partido Patriotico Arubano a vota pé. Esey ta politica di Partido Patriotico Arubano y tristemente nan ta out awe.
Pero nan no ta out completamente pasobra den Partido Patriotico Arubano tin algun hende inteligente. Manera mi ta weita Señor Oduber ta haciendo tur su esfuerso pa scapa e barco cu ta yen di burado y comí di houtluis y bayendo fondo y Señor Capitan Oduber ta wanta e barco duro. Pero e salbabidanan ta aki banda. Nos ta yen di salbabida aki y ki ora cu e barco di Partido Patriotico Arubano pasa algo nada no ta pasa cu boso. No tene miedo pasobra nos no ta menasa ningun hende.
Señor Presidente, yegando na fin di e begroting aki mi kier duna tur e diputadonan un palabra di gradicimento pa nan contestanan satisfactorio cu a worde duna den e Raad aki. Triste ta cu e diputadonan aki no a worde puntrá preguntanan manera cuanto hende tin desempleá.
Cuanto trabao tin den pueblo y na unda e concentracion di empleo ta keda? Cuanto hende tin cu ta busca trabao y den ki cualificacion nan ta? Esey ta politica. Esey ta duna cada representante un idea con nos ta pará den nos pueblo. Pero mi ta spera cu Señor de Kort, miembro di Raad, den su informacionnan na television lo por duna detaye na pueblo sin cu ta Partido Patriotico Arubano a puntrélé pasobra nan no a puntra nada. Esey mi ta kere ta un trabao cu nos tin cu haci tambe.
Last but nos least mi observacion en cuanto di prensa. Mi no ta contra prensa, Señor Presidente. Ningun momento. Mi sabi, pasobra di experiencia mi a siña kiko ta prensa. Promer cu mi a drenta politica mi tabata lider di obrero. Nos a lucha aki na Aruba pa obreronan por a organisa y awe nochi mes nos por a weita cu tin strike na hotel y polis no a hiba ningun hende sera.

Pero, Señor Presidente, durante e tempo ey mi a siña conoce con prensa ta pensa varios biaha - no prensa solamente sino esunnan cu ta guía e prensa. E no ta un historia tanto bunita. Laga nos no bay ripiti historia. Pero locual mi kier pone pa e prensa ta net contrario.
Mi kier pa prensa haya mas libertad. Mi kier pa prensa ta mas objectivo pasobra prensa manera nos tin aki na Antiyas, mi no ta menciona tur prensa pero mi por menciona un prensa manera Señor Dominico Guzman Croes a menciona cu doñonan di e corantnan aki ta hendenan grandi cu tin placa y ta monopolisá e corantnan aki. Tin interes personal den e declaracionnan cu ta worde haci na Aruba. Tin interes pa proteha nan mes. E cuerponan ta forsa y menasa e redaktornan di e prensa aki y nan ta gana un pan y pa biba di dia pa dia mester somete nan mes na e instruccionnan aki pa asina reporta loke nan doñonan kier, no loke ta worde publika ni loke ta worde bisá.
Mi por a constata den un prensa cu mi a bisa cu na Dienst Openbare Werken nan ta hunga domino of ta bay pisca. Mi a papia aki den y 40 ora a pasa y ningun momento mi a menciona cu na Dienst Openbare Werken nan ta hunga domino of nan ta bay pisca.
Si mi no ta kiboka Señor Chance a menciona esaki pero mi persona no a menciona esaki ningun momento. Y si mi a mencioné mi ta aproba e prensa cu a haci e remarcanan aki. Esakinan ta e sistema cu nan ta drey e cos rond di pueblo. Y si Señor Oduber ta bin aki den pa ataka Bestuurscollege sin base y lubidando riba pueblo, keriendo cu nan prensa ta pensa riba pueblo nan ta kiboka. Net diferente cu nan a haci nan ta kiboka pasobra e pueblo no ta worde gaña mas awendia. Pueblo sabi esactamente kiko ta pasando. Y pesey mi a haci un remarca en cuanto prensa pa duné mas libertad den reportahe.
Señor Presidente, segun mi tin entendi hospital aki na Aruba ta bay over pa hisa prijsnan atrobe di e kambernan.
En cuanto esaki lo mi kier sabi mas o menos kiko ta tumando lugar. Si nos wak e begroting aki nos ta contribui como f.600.000,-- na e hospitalnan aki pa onderstand, pa hendenan onvermogen, pa remedi, etc., etc. Y nos cu ta un gran contribuidor di esaki tin mas derecho di sabi detayes en cuanto esaki y kiko ta hustifica den esaki.
Senor Presidente, Señor Betico Croes, diputado di Enseñansa a papia masha elocuente ariba e sistema di educacion. Aña pasa durante presupuesto mi a menciona un school pa Ayo te zesde klas. E biaha aki nos a bin te di dos klas. E motibo pakiko nos a puntra esaki ta pa sabi - nos ta papia pa henter Aruba su pueblonan, esey ta deber di Partido Patriotico Arubano - y mi ta contento di tende for di Señor Betico Croes cu esaki lo worde tuma den estudio. Ayo ta un pueblo cu pa añanan largo nada a worde haci. Ayo ta un pueblo caminda cu nos ta hiba turista pa weita Boca Mahos y pa weita Natural Bridge. Ayo ta un pueblo mi ta kere cu tin menos problema social aki na Aruba. Ayo ta un pueblo firme y un pueblo constructivo y sano. Pesey laga nos tira un bista riba nan camindanan y tambe un buurtcentrum si ta posibel pa duna e hendenan aki un bida social den nan bario pasobra Ayo ta un pueblo masha bon. Pesey mi ta spera cu Bestuurscollege lo tuma esaki den consideracion y cu pronto nos lo por haci algo pa Ayo.
En cuanto Luchthaven mi kier haci un solo remarca mas tocante e storage, store-room, cu tin aya. Segun mi ta comprende for di algun instancianan di trafico na luchthaven, varios warda ta worde pagá door di companíanan di avion pa e trabao aki pasobra no tin lugar pa warda e cosnan aki. Esakinan ta situacionnan di companíanan exterior cu nos ta responsabel pa e isla aki y mester duna cierto servicio. Y si tin un storage pa warda e carganan cu ta yega bon sigura, no tin mester di bewaking cual ta costa companíanan hopi placa. Pa bo paga f.40,-- pa bewaking di un caha di f.5,-- pa día no ta husto. Mi no ta contra pa bewaking haya placa pero bewaking tin su trabao pa haci.

Pero nos no por crea un problema cu por worde soluciona. Nos idea di haya placa, segun gobernacion, no ta asina.
Señor Presidente, concluyendo mi discurso awe nochi mi kier duna tur e hoofden van dienst y e adviseurnan, tur esnan cu a compaña nos for di dialuna, un palabra di gradicimento y un palabra tambe di despensa si nos por a haci algun error of un kritiko cu no ta na su lugar.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M.DE KORT: Señor Presidente, gustosamente lo mi kier a haci uso di e palabra aki den tweede ronde pa duna algun comentario mas riba e contestanan cu mi por a haya.
Primeramente mi ta aplaudi e gesto cu e departamento tin intencion di rebaha e kilometrahe maximo den e seccion poblá na Sabaneta.
Pero e mester worde controla tambe estrictamente. Actualmente e situacion ta tal cu a pesar di cu e kilometrahe maximo por ta para 60 kilometer, si nos para dilanti warda di polis na Sabaneta diabierna, diasabra of diadomingo anochi despues di 11'or for di cada 100 auto cu pasa sigur sigur 90 di nan ta riba 100. Y di cada 100 cu pasa sigur sigur 75 di nan ta burachi.
Bayendo bek riba e asunto di erfpacht lastimamente mi no a haya un contesta pa loke mi a pidi. Probablemente e diputado lo a comprende mi malo. Mi a comenta cu tin hopi terreno di erfpacht cu a pesar di cu tin diferente regulacion cu mester completa construccion den 6 luna di tempo e verordening aki no a ser ehecuta debidamente. E diputado concerni a contesta mi cu ya ta existi un verordening pero no ta esey mi a puntra. Mi sabi cu e verordening ta existi. Mi a pidi pa un ehecucion di e verordening, locual mi ta casi sigur actualmente no ta worde ehecuta debidamente. En cuanto esaki mi kier a tuma e libertad di haci algun pregunta tocante e bario residencial di Malmok. Lo mi kier sabi cuanto lot tin habri na e momento aki ainda. Cuanto di nan a worde duná caba na erfpacht pero no ta construi ainda? Cuanto di nan a worde duná di cu e periodo cu nan a hayé pa awor a surpasa 6 luna caba?
Señor Presidente, en cuanto e discurso di honorabel diputado Betico Croes un ratito pasa tocante Horecaf mi kier algun informacion adicional. E actual lider di curso di training pa servicio hotelero, Señor Salati, a yega di tene discusion cu e diputado concerni tocante establecimento di un school pa entrena e muchanan riba terreno hotelero.
Entre otro e a bin cu un sugerencia cual sin duda segun mi opinion personal lo ta na beneficio di nos hobennan y tambe di e promocion turistica pa Aruba. Lo mi kier a tende di e diputado concerni kiko ta su opinion tocante e proposicion mencioná y tambe duné e sugerencia pa, si ta posibel, emplea e persona menciona aki den departamento di Educacion di territorio insular.
Cambiando e topico un rato mi kier a pasa brevemente riba un trabao masha bunita cu e departamento di Werkverschaffing a haci den districto di Sabaneta. Berdaderamente nan a traha un centro turistico na Sabaneta cu ta masha bunita. Pero actualmente e situacion ta asina cu ta casi imposibel pa un hende decente bay cu su familia na e lugar ey pa motibo di e peleanan constante cu ta tuma lugar na e sitio menciona.
Lo mi kier a pidi e diputado concerni si ta posibel pa usa e hendenan di Werkverschaffing tambe como watch-man pa tene toezicht riba e lugar ayanan. Si ta posibel laga nan para watch-man cu un bon boelpes den man.
Señor Presidente, mi no por laga di bin bek riba e muchanan cu ta nace ilegitimo aki na Aruba.
Francamente bisá e comentario cu mi a haya di diputado Betico Croes a desilusiona mi. E diputado a contesta mi cu Bestuurscollege lo duna Voorlichtingsdienst opdracht pa pone poco programa na television.
Lo mi kier a puntra e diputado cu si tal programanan worde poni na television si e ta convencí cu e percentahe di 22% lo baha.

Ami ta kere cu si e baha lo e baha te cu 21.1/2 y no menos.
Señor Presidente, mi kier tira un bista un rato riba begrotingspost 2.09.03.4.49 - Vergoeding voor verloskundige hulp f.3.000,--. Begrotingspost 2.09.03.8.49 - Verzorging voor gebrekkige kinderen, f.60.000,--. Begrotingspost 2.09.03.9.49 - Geldelijke ondersteuning aan behoeftigen, f.350.000,--. Begrotingspost 2.09.04.1.49 - Verzorging van kinderen, f.268.000,--. Total f.681.000,--. Binti mucha den "Casa Cuna", 65 den "Imeldahof", 49 na Scherpenheuvel, San Fernando, Santa Rosa na Corsow, subsidie na "Te Aworo".
Señor Presidente, berdaderamente mi ta puntra mi mes si no ta existi un corolation positivo entre e percentahe 22% di mucha ilegitimo y e begrotingspostnan cu mi a caba di menciona.
Constantemente cuido social ta aumenta. Argumento pa duna mas placa ta cu e demanda ta existi pero nunca ainda nos no a tene e problema na su raís, manera cu mester worde tení.
Mi no ta convenci cu duna Voorlichtingsdienst opdracht pa pone programa na television lo rebaha e percentahe. Lo mi kier a puntra e diputado concerni cu den su opinion por ta existi un corolation positivo entre e begrotingspostnan cu mi a menciona y e percentahe di 22% pa muchanan ilegitimo. Mi ta kere mas bien cu si nos kier berdaderamente combati e problemanan social existente nos lo por usa capacidad di nos sociale werkernan sin duda mucho mas mihor cu e a worde usá te na e momento aki. Mi no por accepta pa un sociale werker of un sociale werkster su trabao ta consisti di bishita un famiya wak si nan tin television, wak si nan tin radio etc. etc. y traha un rapport wak si nan por haya onderstand. Mi ta kere cu e sociale werkernan aki por worde mas bien usa pa dirigi y conseha e familia y e asunto di wak si tin radio of television laga e klerknan hacié.
Den nos biblioteca publico nos lo por modernisé seguramente masha hopi y pone un poco boeki cu ta trata e topico di sex aden. Mi no ta descredita e hefe di e biblioteca pasobra e homber aki sinceramente a haci un trabao sublime. Pero cu e ta un tiki conservativo ta un feit. Kende cu drenta e biblioteca lo ripara esey.
Tambe ayudo lo por worde pidi di e distriktartsnan pa coopera y conseha e personanan cu constantemente ta bishitando nan en coneccion cu probable dunamento di lus.
Señor Presidente, den promer ronde mi kier a haci algun pregunta na Gezondheidsdienst tambe pero cu tanto papel mi dilanti mi a bruha den nan y mi a lagé un banda. Cu Bo permiso lo mi kier a haci e preguntanan awor aki toch. Ta lo siguiente. Riba begrotingspost 2.04.04.0.79 - Bestrijding besmettelijke ziekten. Den Memorie van Antwoord, riba pagina 28 ta para un specificacion di e diferente malesanan. Entre otro bestrijding geslachtsziekten, f.4.000,--. Riba esaki mi tabata kier algun informacion adicional. Lo mi kier a sabi con e malesa aki ta worde besmet. Si tin cifranan obtenibel riba cantidad di e diferente malesanan. Cu otro palabra cual ta e diferente malesanan cu a worde raporta y cuanto caso a worde raporta. Si e diputado concerni no por duna mi e contesta awor lo mi apresia di hayé por escrito despues tambe.
Tocante e diferente comentarionan cu a bin di parti di oposicion no ta mi intencion di bay contesta tur loke a worde bisa pero toch mi ta haya necesario pa mi haci un declaracion.
Tocante loke Señor Osbaldo Croes por a insinuá di mi persona lo mi kier a lagé sabi cu mi no tin intencion di bay den un discusion cuné na e nivel ey pero na e momento cu e ta dispuesto pa topa cu mi na un nivel un tiki mas halto, cu mil amor.
Tambe mi a expresa mi sincero deseo den eerste ronde pa Bo accepta un renombracion como Teniente Gobernador di Aruba pa e proximo 6 añanan.
Lastimamente y a pesar cu e persona no ta aki, Señor Chance a haya ta bon di bin cu otro remarkenan sarcastico por cierto.

Por ta berdad cu Bo a sali for di e boezem di Partido Patriotico Arubano manera Señor Chance a bisa. Esey no ta importante pa mi.
Pero pa su informacion, Señor Dennert, Señor Finck, Señor Domi Tromp nan tur a sali for di e boezem di Arubaanse Volks Partij. Mas aleuw lo mi no bisa cu Partido Patriotico Arubano a sali for di den boezem di Arubaanse Volks Partij pero cu e componentenan di Partido Patriotico Arubano a worde expulsa di Arubaanse Volks Partij.
Generalisando, Señor Presidente, sin duda Bestuurscollege merece un pluimpje pa e bon trabao cu nan a haci.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ami lo ta masha corto. Manera Señor Presidente por a ripara cu desde ayera tardi mi no por a presencia e reunion aki pa motibo di, mi ta kere, Hong Kong griep. Mi no ta sigur ainda. Pero mi a worde informa cu Sr.Leest a bisa cu nan no tin remedi pele. Pesey mi a drenta awor aki. Ta pafor mi mester a keda.
Pero Señor Presidente, mi kier agradeci tur e diputadonan cu por a contesta mi. Señor Boekhoudt a nota tur e contestanan pa mi.
Mi ta satisfecho. Podiser tin algun cu mi no ta di acuerdo cuné pero en todo caso lo mi no bay discuti ariba djéle.
Den e contestanan di Señor Presidente tambe tin algun cu mi no ta di acuerdo cuné pero lo mi no bay den discusion pasobra e curpa no ta mucho bon. Sí lo mi kier duna un palabra di gradicimento y di elogio na tur e diputadonan cu a haci tur nan posibel den e begrotingsbehandeling akinan. Nan a duna nan contestanan na un manera satisfactorio.
Mi ta kere cu nos tin di bisa, cu cu poder di Dios, nos lo weita nan sinta den Raad aki nan pa hopi aña mas y asina Aruba lo progresa den e añanan venidero enormemente.
Asina ta sin exepcion di ningun diputado un bes mas danki pa tur cos cu boso por a haci aña pasá y e aña aki y cu forsa di Dios nos lo sigui traha na bienestar di Aruba. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil beginnen om zowel U als de andere heren gedeputeerden te bedanken voor hun reactie op hetgeen ik gezegd heb enkele dagen geleden.
Ik ben toen uitvoerig ingegaan op de samenwerking en de samenstelling van het Koninkrijk. Ik wens niet meer hierover te spreken in de tweede ronde. Ik moet U zeggen dat ik zeer tevreden ben over de wijze waarop de heer gedeputeerde van Onderwijs hierop gereageerd heeft, echter minder tevreden over de wijze waarop de heer Max Croes geantwoord heeft. Maar ik geloof dat wij elkander begrepen hebben en ik hoop dat wij elkander begrijpen nú en dat wij niet veel meer tijd zullen geven aan dit onderwerp.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben zeer dankbaar, maar meer nog ben ik blij dat U vanmorgen antwoord hebt willen geven naar aanleiding van mijn vraag of U bereid bent om in Uw hoedanigheid van oud-lid van het Bestuurscollege belast met de welvaartsprojekten te willen antwoorden, hoe de zaak door U overgegeven werd aan dit nieuw Bestuurscollege.
U hebt zelfs meer verteld dan ik verwacht had en daarom ben ik blij.
Het spijt mij echter dat de heer Max Croes ergens dit kleine spel niet goed gespeeld heeft. Inderdaad heeft de heer Max Croes gezegd dat de zaak onoverzichtelijk overgedragen werd aan dit Bestuurscollge.
De heer Croes is van mening dat hij gezegd zou hebben, dat er niet genoeg gedaan was. Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij de notulen van deze vergadering ontvangen, zal deze zaak niet meer belangrijk zijn, maar toch wil ik U verzoeken om de tape toch even vast te houden mocht de notulen anders blijken. Ik weet zeker en met mij velen, dat de heer Max Croes wel gezegd heeft dat de zaak onoverzichtelijk werd overgedragen aan hem.

Ik begrijp dat het enigszins pijnlijk is voor hem dat U daar zit en dat U zegt dat U de zaak met een goede lijst hebt achtergelaten, een heel overzichtelijk schema en dat U Uw medewerking als oud-lid aan de gedeputeerden getoond hebt hoe verder gewerkt moest worden.
Ik begrijp dat de heer Max Croes moeilijk kan toegeven. Het is eenmaal een feit, een realiteit dat hij moet aanvaarden en daarom ben ik blij dat deze zaak ook opgelost is en misschien dat er een eind hieraan gekomen is.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer de heer Max Croes zegt - eerst begint hij te vertellen hoe goed U gewerkt hebt en dat U heel veel goeds hebt gedaan en dat U the right man in the right place was en dat er helemaal niet te klagen is over hetgeen U gedaan hebt gedurende vier jaar als lid van het Bestuurscollege belast met zekere werkzaamheden en dan laat hij plotseling een ander geluid horen wanneer hij zegt dat hij begrijpt dat U niet alle tijd had, gezien de verschillende funkties die U bekleedt, namelijk vertegenwoordiger van de Regering, vertegenwoordiger van de Kroon, Voorzitter van de Eilandsraad, Gezaghebber hoofd van de Politie en dat U dus geen tijd hebt voor specifiek eilandelijke belangen waartoe anderen wel zijn geroepen.
Mijnheer de Voorzitter, dan houdt indirekt toch in dat U niet al te goed gedaan hebt, althans volgens deze mededeling. Maar wij zijn van mening dat U dit perfect gedaan hebt.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet te veel herhalen wat ik gezegd heb vanmorgen, alleen heb ik niet gehoord dat er reactie gekomen is van geen van de gedeputeerden hoe het feitelijk komt dat wij in de Amigoe di Aruba konden lezen dat een stemming heeft plaats gehad over een voorstel of over een onderwerp in de vergadering van het Bestuurscollege. Het is niet erg, Mijnheer de Voorzitter, maar ik wil het alleen maar aanhalen indien er vergeten zou zijn om hierover te praten.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil als laatste hier de gedeputeerde van Onderwijs antwoorden maar alvorens daartoe over te gaan wil ik even nog dit opmerken.
De heer Yarzagaray heeft hier een zeer theatraal betoog gehouden waarop wij feitelijk niet hoeven in te gaan, want veel inhoud had het betoog niet. Ik wil alleen maar zeggen dat de heer Yarzagaray hier enkele onwaarheden verteld heeft, namelijk dat wij gestemd zouden hebben tegen een verzoek van het Bestuurscollege om gelden op te brengen ten behoeve van de Werkverschaffing. Het tegendeel is waar, Mijnheer de Voorzitter. Wij hebben juist gesteld bij het laatste voorstel van het Bestuurscollege om het bedrag van 2 ton te verhogen, maar de frakties aan de overkant zijn hierop niet ingegaan.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil wel zeggen dat ik zeker eens ben met de heer Julio Maduro wat betreft de naam San Nicolas te veranderen in een andere naam. Het is toevallig "Holland Town", maar ik zie de noodzaak en het belang hiervan niet in. Men is nu eenmaal gewend te zeggen San Nicolas en nu horen wij plotseling spreken over "Holland Town".
Mijnheer de Voorzitter, alvorens ik eindig wil ik het even over het onderwijs hebben. Ik moet U zeggen, dat, als ik de wijze waarop de gedeputeerde van Onderwijs deze zaak aanpakte en ons geantwoord heeft, vergeleken met een tijdje geleden, toen hij er pas was, dan moet ik zeggen dat ik blij ben dat ik in deze mijnheer nu een prettige gesprek partner heb gevonden want de heer gedeputeerde van Onderwijs heeft deze zaken zeer prettig behandeld en beantwoord. Ik hoop dat het zo altijd blijft. De gedeputeerde is diep in de zaak ingegaan over het onderwijs en ik zie dat er problemen zijn voor het voeren van een behoorlijk beleid voor het onderwijs. Op de eerste plaats is het een zeer dure afdeling. Verder heeft de gedeputeerde gesproken over enkele moeilijkheden waarmee hij te kampen heeft, onder anderen, aantrekken van een psycholoog.

Waarschijnlijk, volgens geruchten zullen vele onderwijzers misschien hun ontslag nemen en het eiland verlaten, omdat zij zich niet zullen kunnen verenigen met de nieuwe vakantieregeling. Ik begrijp al deze moeilijkheden, Mijnheer de Voorzitter. Van mijn kant wil ik U de garantie geven, dat bij elk voorstel dat hier ter tafel gebracht zal worden door de heer gedeputeerde van Onderwijs over verbetering van deze situatie, hij op mijn steun kan rekenen. Wij weten niet wat de vakantieregeling inhoudt. Ik heb het nog niet ingezien en ik krijg het ook niet zover om het in te zien.
Het Statencollege zal het vandaag of morgen gaan behandelen. Maar ik vraag mij af, als het zo mocht zijn dat de vakantieregeling reden zou zijn dat de onderwijzers weg zouden gaan, zou het niet mogelijk zijn dat het eilandsbestuur een extra vakantie aan deze mensen kan toekennen. Ik denk bijvoorbeeld hieraan. Toen het voor de Landsregering indertijd moeilijk was om rechters uit Nederland aan te trekken hebben zij een toekenning gegeven van f.250,-- per maand boven hun maandsalaris.
Nu vraag ik mij af, als het eilandsbestuur aan de onderwijzers minstens dát geeft wat de wet straks voorschrijft of misschien welke mogelijkheid bestaat om de onderwijzers nog een tijdje hier te houden, althans zo lang wij hen nodig hebben.
Wat betreft busvervoer, Mijnheer de Voorzitter, is het al jaren zo.
Het is niet alleen met dit Bestuurscollege, dat er hier moeilijkheden zijn bij het verstrekken van kaarten voor vrije busvervoer voor de schoolkinderen. Ik zou de heer gedeputeerde van Onderwijs willen vragen of het niet mogelijk is om een vastomlijnde gedragslijn vast te stellen, ik denk aan een soort grafiek, waarin dus verwerkt is, de grootte van het gezin, het inkomen van het gezin gebaseerd op het voorgaande jaar om dan aan de hand van zo'n grafiek kaarten toe te kennen aan de schoolkinderen, Mijnheer de Voorzitter, dit is precies het werk van de sociale werkers. Die moeten dus thuis gaan om te informeren precies hoeveel op dat moment het inkomen is van het gezin en hoe groot het gezin op dat moment is. Het kan zijn dat een sociaal werker vandaag gaat en het gezin bestaat uit drie kinderen en over drie maanden zijn er misschien 4 kinderen en over een jaar misschien 5 kinderen.Daarom zou ik willen verzoeken om dus een basis te willen nemen en een grafiek vast te stellen aan de hand van het inkomen van het vorig jaar en van het gezinsgrootte van het vorig jaar. Dan hebben wij een sociale werker misschien minder nodig om dat werk te doen en kan deze persoon nuttiger werk verrichten.
Wat betreft de invoering van het nieuwe onderwijssysteem, de zogenaamde "Mammoethwet", moet ik U zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat ik verheugd was toen ik hoorde dat Aruba ook direkt overgegaan is om deze nieuwe schoolwet te adopteren. Ik heb mij persoonlijk veel hierover laten voorlichten door deskundigen, ondermeer door de Direkteur van het departement van Onderwijs zelf en ook door andere mensen, en ik kan U zeggen, dat ik als leek die niet veel af weet van onderwijs, alhoewel ik er zeer in geinteresseerd ben, heel blij ben. En ik geloof dat dit een heel groot voordeel zal zijn voor de kinderen.
In het bijzonder denk ik aan hetgeen de gedeputeerde van Onderwijs gezegd heeft, dat zittenblijven voor een kind een geestelijke ontmoediging is. Dat is zo, Mijnheer de Voorzitter. Nu is er praktisch geen sprake meer van blijven zitten. Het kind kan dan op hetzelfde niveau blijven. Het kan dadelijk weer doorgaan en voor dit kind is het zeer prettig en ook dit kind kan, misschien een ietsje langer dan een andere, ook het hoogste bereiken.
Mijnheer de Voorzitter, ook die extra kosten die hieraan verbonden zullen zijn later, zullen onze goedkeuring wegdragen.
Mijnheer de Voorzitter, als laatste punt wil ik U dankzeggen voor de toezeggingen die U gedaan hebt voor verbetering van het onveilig verkeer op Aruba.

Maar ik hoop dat U speciaal Sabaneta ernstig en spoedig ter hand zal nemen en eventueel alvorens U die maatregelen neemt, binnenwegen te gebruiken voor eenrichting verkeer. Het is wel even lastig voor de automobilisten maar wij moeten voorkomen dat er straks hier ongelukken gebeuren. Aan de andere kant ben ik het met U eens dat ook de mensen ervoor moeten zorgen om hun kinderen beter te leren de straat over te steken. Want ook in de stad heb je dit, Mijnheer de Voorzitter.
En het typische is dat juist in de straten in Oranjestad waar de meeste politie-agenten wonen, de meeste kinderen op straat zijn.
Dus ik geloof wel dat de ouders ook veel schuld hieraan hebben.
Wat de helmen betreft kan ik het met U eens zijn - ik ga mij hierin niet verdiepen omdat ik geen jurist ben en ik heb er ook geen verstand van-dat U deze zaak zal blijven onderzoeken en zien of het mogelijk is, dat die wettelijk wordt voorgeschreven. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, e orador promer cu mi, Señor Finck, a termina su discurso haciendo algun pregunta tocante enseñansa
Di mi banda mi kier a cuminsa pa comenta y pa haci algun pregunta tocante enseñansa y educacion.
Primeramente mi kier a observa, mescos cu algun miembro di otro banda y tambe di nos fraccion, e biaha aki pa duna toch un cierto elogio na nos diputado di Enseñansa kende e biaha aki pa promer bes a demostra aki den Raad di sabi di expresa su mes na un manera zakelijk y franco sin cu e bay den exageracion riba terreno di chauvinismo.
Mi ta contento cu nos actual diputado di Enseñansa a yega asina leuw di por haci esey pasobra semper nan ta bisa, "de ervaring is de beste leermeester". Experiencia ta e mihor maestro. Y mi ta contento cu e a yega asina leuw cu door di experiencia e ta haciendo asina aki, Señor Presidente. Den boca di pueblo nan ta bisa, "por fin e scamanan a baha".
Señor Presidente, mi ta contento di tende di nos diputado di Enseñansa cu muy pronto Bestuurscollege ta pensa di bin cu e curso di derde leerkring, e curso di hoofdakte nieuwe stijl. E a bisa tambe cu probablemente e curso aki lo bay costa gobierno insular di Aruba mas o menos f.20.000,--. Kisas e sabi tambe, Señor Presidente, cu actualmente na departamento di Enseñansa di Gobierno Central nos ta dunando un curso di hoofdakte y den e caso aki hoofdakte oude stijl y mi sabi cu na e departamento ey nos a haci hopi esfuerso y cu hopi dolor di cabes nos a logra haya diferente maestronan pa duna e curso di hoofdakte nieuwe stijl. Pesey mi kier a puntra nos diputado di Enseñansa si tabatin caba conbersacion cu e maestronan y si nan ta dispuesto pa duna e curso aki di hoofdakte nieuwe stijl.
Tambe lo mi kier sabi si e grupo di interesadonan ta suficiente pa bin cu un semehante curso asina.
Señor Presidente, loke algun orador promer cu mi ya a menciona caba ta e problema cu tin na San Nicolas, es ta cu na San Nicolas e schoolnan no tin ni un gymnastiekzaal. Si mi memoria no ta faya mi, mi ta corda cu dos of tres aña pasá Bestuurscollege a pone un suma disponibel, mas o menos f.5.000,-- pa e tempo ey, pa ekipa e clubgebouw di Santa Cecilia y cambié den un gymnastiekzaal na unda nos muchanan por a bay haci gymnastiek. Mi kier a puntra nos diputado di Enseñansa si ainda e clubgebouw aki ta worde usá como gymnastiekzaal.
Tambe mi kier a puntré si ta posibel cu Bestuurscollege por a studia e posibilidad como cu toch na San Nicolas mayoria di e schoolnan ta den e mesun becindario, pa pone sikiera un gymnastiekzaal di cual e schoolnan di San Nicolas por haci uso di djé. Señor Presidente, for di boca di nos diputado di Enseñansa mi a tende cu e suma di f.15.000,-- cual ta disponibel pa deporte na nos schoolnan, ta poco halto, segun Bestuurscollege.

Te hasta Bestuurscollege a pensa cu nan por rebaha e suma aki un poco si no tabata pa e schoolnan nobo cu a habri aña pasá na september y pesey nan a mantene e f.15.000,--.
Di mi banda mi ta haya cu ta husto pa e aña aki en todo caso pa mantene e suma aki di f.15.000,-- y nos tin cu weita si ta posibel pa otro aña aumenta e suma aki te na f.25.000,-- pasobra mi ta haya cu e ambtenaar na departamento di Enseñansa kende ta encarga cu deporte ta haciendo masha bon trabao y gracias na su bon trabao aña pasa nos tabatin pa promer biaha un encuentro deportivo interinsular - un sportontmoeting entre Corsow y Aruba. Mi ta spera cu esaki lo sigui y ta mas cu husto cu otro ana nos aumenta e suma aki pa asina nos por cumpra mas material y paga e gastonan cu ta bin acerca pa tal equipment.
Señor Presidente, nos diputado di Enseñansa den su contesta a bisa cu Bestuurscollege actual tin un planning, un lista di e diferente schoolnan cu ta worde traha muy pronto ariba Aruba. Mi kier a pidié si no ta mucho molester si e por a lesa pa mi e diferente schoolnan cu lo bin y e tipo di school cu lo bin den futuro cercano.
Tambe lo mi kier tende for di boca di nos diputado di Enseñansa cuanto discipulo di Aruba nos tin actualmente na M.M.S. di Corsow.
Señor Presidente, for di boca di nos diputado di Domeinbeheer mi a tende cu actualmente e suma di huurnan atrasá di nos casnan di gobierno ta suma na casi f.200.000,--. Mi kier puntra Bestuurscollege con Bestuurscollege ta pensa pa haya e placa aki, pasobra mi no ta haya husto cu mayoria di e hendenan cu ta paga casnan di gobierno ta paga nan huur regularmente toch tin un grupo cu straight bay ta keda den e casnan sin paga huur.
Tambe mi a tende for di boca di diputado Leest cu muy pronto nan lo cuminsa cu reparacion di nos markthallen. Si nos pasa ey banda y tira un bista, nos ta ripara cu e lugarnan aki ta den mal condicion.
Tambe, Señor Presidente, tur parti di mundo si bo ta afor di ciudad bayendo den direccion di ciudad bo ta ripara cu e entrada di e ciudad mas parti nan ta bunita dorna sea cu mata of iluminacion. Pero aki, Señor Presidente, ora nos turistanan ta baha na waf y nan bin cana e pida ey pa yega na centro na Playa mi ta haya cu e pida ey cu nan tin cu cana ta un pida no mucho atractivo. E no tin un bista atractivo pa nos turistanan. Pesey mi kier a pidi atencion di Bestuurscollege pa mira si tin e posibilidad pa haci e entrada di Oranjestad mas atractivo sea cu bo laga limpia e lugarnan un poco mas of sea bo pidi e doñonan di casnan comercial pa nan verf nan lugarnan un tiki mas bunita of en todo caso busca un manera pa pone algun mata mas pa haci un bista mas atractivo.
Tambe mi kier a informa, y si mi no ta kiboka promer cu mi Señor Osbaldo Croes tambe a informa tocante di djé, kiko a para cu e kiosk cu nos tin na waf. E ta worde usá of e t'ey djies pa t'ey numa?
Señor Presidente, den promer ronde mi a haci un observacion y tambe pregunta tocante e borchi cu tin riba caya na Bestuurskantoor y riba cual ta scirbi cu letter asina grandi Plaza Henny Eman. Mi kier a informa un biaha mas, Señor Presidente, pasobra di boca di diputado Betico Croes mi a tende cu un stichting tin planea pa pone dos estatua - es ta un pa difunto Henny Eman y un pa difunto Cornelis Albert Eman. Si ta asina, Señor Presidente, anto ta mas cu husto cu mayan mes nos ta laga cambia e nomber di e plaza ey y pone gewoon Plaza Eman.
Pa ultimo lo mi kier a sabi di Bestuurscollege cuanto persona tin actualmente registra na Arbeidszaken sin trabao.
Di e personanan ey cuanto di nan ta personanan cu no tin ningun clase di ofishi, cuanto di nan ta peon?
Te aki, Señor Presidente, den segunda buelta.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, lo mi trata di ta masha cortico e biaha aki. Na promer lugar lo mi kier gradici e diputadonan pa nan contestanan, especialmente Señor Betico Croes. Mi a tuma bon nota. E a priminti mi cu lo bay bin e avond-h.a.v.o. y tambe e school di Tanki Leendert y tambe cu e lo studia e asunto di Ayo.
Tambe su informacion tocante e training pa welders y otro ofishinan kisas lo ta necesario en bista cu e proyectonan grandi cu lo bin muy pronto.
Señor Presidente, mi a tende di miembro Alders algo di "kluitje in het riet". Señor Presidente, mi a tende caba cu algo ta worde haci y nos tin curso di anochi na A.T.S. y Bestuurscollege cu ta basta leuw caba pa desaroya e curso di welder. Kisas pa algun di e asuntonan cu e persona aki a trece padilanti nan por mandé cu un kluitje in het riet. Pero no cu e training di welders pasobra si esaki no worde cumpli cuné e asunto aki lo venga su mes despues.
Señor Presidente, mi no ta gusta papia riba loke algun personanan ta papia aki den pero Señor Alders a expresa su mes na un manera basta grocero, segun mi, pa cu Señor Max Croes.
Mi a spera mihor di un educador.
Señor Presidente, mi a ripara den e discursonan teni especialmente di algun di e miembronan di Partido Patriotico Arubano, cu nan a bin cu hopi cos negativo. Si nan a bin cu kritika constructivo nos lo a accepta nan. Nan a bin cu hopi cos cu pesimismo y palabranan, manera como si fuera, tur e departamentonan tin "free for all".
Señor Presidente, mi ta comprende cu Señor Oduber, lider di fraccion di Partido Patriotico Arubano, ta gusta di pinta malo tur loke Bestuurscollege haci. Den 18 luna e ta spera cu Bestuurscollege por haci milagro caba. Nos no ta exigi esey di Bestuurscollege. Mester comprende cu nan a cuminsa den un periodo cu nan mester a train nan mes. Nan a haya trabao atrasá. Awor nos ta 18 luna mas leuw y toch nos ta weita algun resultado. Pa cuminsa ta algo di aplaudi mes cu Bestuurscollege aki por a sigui cu hopi di e proyectonan cu tabata andando, no proyectonan di Bestuurscollege cu a baha es ta Bestuurscollege di 1963 - 1967 pasobra nan no a haci nada. Partido Patriotico Arubano, especialmente difunto Juancho Irausquin a haci algo pa laga cierto plannan pero no e Bestuurscollege cu a baha. Nos por a cualifica e Bestuurscollege ey, mi no kier yama nan floho, como di "slow motion". Nan tabata consisti di algun hende cu algun biaha nan no tabata bay nan kantoor mas. Y e ultimo tempo ey nan no a haci nada at all y pueblo a castiga nan y a baha nan.
Esey ta prueba cu nan a faya.
Señor Presidente, mi ta comprende cu awe lider di fraccion di Partido Patriotico Arubano ta jaloers pasobra e tempo ey nan a kere cu e situacion lo a bira teribel despues di aña 1967 y cu e gobierno aki lo no sirbi at all pa e asunto. Pa bisa berdad, aña 1968 no tabata un aña asina favorabel. Nos tur sabi cu cos no tabata asina bon. Pero nan no a spera cu cos lo por a drecha. Pero, Señor Presidente, sea cu suerte of kiko, cos ta drecha. Y esaki no ta debi solamente na suerte.
E ta debi tambe na actividadnan y na cierto accionnan y na trabaonan di e diputadonan.
Señor Presidente, mi ta contento cu Bestuurscollege kier logra sana entre otro hydroponics farm cu tabata un debe grandi. Esaki ta algo positivo cu a worde lográ.
Señor Presidente, tambe Señor Max Croes a menciona varios proyectonan cu e Bestuurscollege anterior a entama y cu nos a yuda e Bestuurscollege bieuw caba nan Hotel Sheraton; Holiday Inn a bin.
Mi no ta kere cu esey tambe ta e trabao di e Bestuurscollege bieuw y tin mas cos, manera e Linea Chandris, e baporcito cu ta bin aki y plannan cu ta bin ainda di e compañía aki. Tin hopi cos cu, manera nos ta bisa, ta den estadio di planeamento y cu ta bin.

Tambe nos ta mira cu den e tempo aki tin hopi inversionnan di industrianan priva, di Lago especialmente, cual ta trece hopi mas rebibamento. Pesey mi ta kere cu e aña aki nos por drenta e aña cu un cierto optimismo. Cos ta drechando. Mi ta comprende cu di otro banda nan ta busca di pinta e cos mas preto posibel, esey ta nan bon derecho, pero mi ta kere cu e pueblo ta conciente y nos tur cu ta habri nos wowo berdaderamente, ta weita cu cos ta drecha poco-poco, e ta tuma tempo, pero mescos cu un bapor grandi, e ta tuma tempo pa e draai, pero una bes cu e a draai e ta tuma un rumbo directo bon y mi ta spera cu e Bestuurscollege aki lo sigui traha cu e dinamismo, cu e smaak di traha, pasobra berdaderamente e hendenan aki ta dedica nan tempo na trahamento, nan no ta manera e hendenan di e Bestuurscollege cu a baha, esun di aña 1963 - 1967, kendenan no tabata traha, ta pesey mes nan no por a logra nada, simplemente pasobra nan no tabata traha. Esakinan ta traha, nan ta haci algo.
Nan ta acusa nos hendenan aki, cu nan ta biaha hopi, Señor Presidente, tin algo robes cu esey? E Bestuurscollege nobo cu a sinta, si e kier haci algo e mester move, e no por keda sintá tras di e lessenaar ey y spera cu tur hende ta bin cerca nan. Tin bes mester haci contacto aki, aya. Mester bay busca contacto di nobo cu e instancianan cu cual e Bestuurscollege bieuw tabatin contacto cu nan. Bo mester renoba e contactonan ey y contacto personal tin biaha ta hopi mas mihor cu tur otro. Y pesey mi ta contento cu nan ta move. Y laga mi bisa bon cla, maske nan a biaha poco e no a costà asina tanto compara cu loke e Bestuurscollege bieuw a gasta. Mi a haci un calculacion segun mi, di acuerdo cu e datonan cu nos a haya e Bestuurscollege anterior a gasta f.45.000,-- esaki a gasta solamente f.10.000,-- total. Señor Presidente, loke nan a logra mi ta sigur cu ta hustifica tambe e suma aki y tur nan actividadnan cu nan a haci. Señor Presidente, pesey di un banda mi mester bisa e Bestuurscollege pa nan sigui riba e bon camina aki, no worry cu e kritikanan cu nan ta haya, sigui traha. Si hende bay worry cu kritika y no traha, no ta logra nada. Asina ta, dal bay y laga nos weita kiko nos por haci ainda mas pa e desaroyo di Aruba. Nos ta den bon camina, mi ta sigur. Nos mester sigui traha. Y ta pesey especialmente mi ta contento cu nan no ta sinta keto, nan ta busca unda cu por pa move. Tocante e proyecto di drydock nan ta bisa banda di pariba: sí, boso a bay te aya banda y boso no a logra nada. Nos ta trahando manera Señor Osbaldo Croes a bisa. Nos no por worde acusa cu no a purba y nos ta purbando te ainda y mi ta spera cu e tambe di su banda, na Staten e lo yuda nos, pasobra e ta den Gobierno Central y nos no ta. Asina ta e tambe lo por haci su parti, pa nos por logra e proyecto aki mas pronto posibel. Aunke nos mester bisa cu un proyecto grandi asina bo no ta logré den dos luna, kisas ni den dos aña. Podiser ta mas ainda. Tambe mi a discubri algo masha comico awe nochi den tratamento di begroting, es ta cu e fratieleider di Partido Patriotico Arubano den un rato asina e a discubri con por haci e begroting aki klop. E a bisa un post aki cu 1.200.000,-- un otro post cu trescienmil y pico y mesora e a bisa aki nos tin 1 miyon y cincocienmil y mi no sa cuanto mas di entrada y cu claramente e begroting lo klop. Señor Presidente, mi ta calcula cu si mi mester bay tras di palabra di Señor Oduber na un banda y na e otro banda, di e conseheronan di Bestuurscollege cu a studia tur e asunto aki y a haci nan calculacion, segun mi ta mas cu tres persona nan ta, anto mi ta kere cu mas bien mi mester bay tras di e expertonan aki y bisa cu ta nan a haci un bon trabao y loke Señor Oduber a haci ta djies e a hunga magico e a goochel poco cu e cifranan aki y e a logra y mi por hasta join cu loke e a bisa: e ta: todo en broma y nada en serio.
Señor Presidente, mi tambe por haci hopi pregunta manera Señor Finck a haci na bo personalmente tocante con bo ta pensa di e Bestuurscollege aki y e otro, pero esey mi no tą haya mucho elegante.

Loke Señor Finck a haci mi no ta kere cu ta di mucho etica, pa pone un pregunta asina aki directamente na Bo y pone Bo den un spot asina. Mi no ta kere cu tal cos ta pas aki den, Abo ta e presidente di e Raad aki, tambe bo ta presidente di e Bestuurscollege aki, Bo tin hopi mas puesto y Abo so no tabatin completa responsabilidad den e asuntonan cu bo a trata. Pesey mi no a haya e cos ey mucho elegante.
Masha danki.

DE HEER J.MADURO: Señor Presidente, si ayera mi a cuminsa cu e cosnan malo, of kritika, awe mi kier cuminsa cu e cosnan mas agradabel.
Mi kier cuminsa pa gradici Bo pa e informacionnan cu nos a haya for di Bo, aunke cu no ta tur ora nos ta keda mes contento of mes satisfecho cu e contestanan. Mi ta contento di tende, di sabi, cu Bo a tuma medidanan cu e cuestion di "raspa bill" y otronan, mi tin un temor solamente tiramento di klap y donderbos, tin masha hopi hende cu ta gusta nan y un man yen di abusador y mi ta spera cu e abusador lo no forsa Bo man pa kita tiramento di klapchi pa nos. Mi tambe ta gusta tira klapchi. Pero ya, e deseo di mayoria ta conta den un systema democratico.
Pero asina tambe "tambu" a bay, Poco-poco loke ta parti di nos tradicion ta caba, pasobra modernismo ta caba cuné. Cu e skopetnan, etc., of mihor bisá, permitnan pa skopet ta worde duna mas poco tambe, mi ta contento. Mi ta spera cu esaki ta encera tur arma di fuego, revolver tambe, por ehempel, cayon, afin.
Señor Presidente, ayera nochi y na mas cu un ocasion mi a tende esaki y mi ta menciona esaki awe, pa mi trece solamente un cierto punto adilanti. Pasobra hopi biaha e partido cu mi ta representa, (e ta chikito por cierto) y tambe e otro partidonan di e grupo cu ta forma e coalicion cu ta tene gobierno na poder, lo no ta bon y cu nos lo ta discrimina. Pero, ki ora nos ta discrimina? Ayera nochi y na mas cu un otro ocasion mi a tende cu bo ta estranhero, cu bo ta un Sabaan, cu Bo ta manda aki den. Mi ta contento cu ta Bo ta sinta ey como nos voorzitter. Por ta nunca lo mi nenga, cu Bo ta nací na Saba. Mi a siña conoce Bo hopi aña pasá, como un Arubiano, no pasobra Bo papa ta Arubiano sino pasobra Bo sintimento ta Arubiano. Bo trabao na Aruba ta Arubiano. Si encaso Bo ta estranhero, mas honor y gloria na Bo, cu Bo ta traha pa e pueblo di Aruba. Si Bo ta Arubiano y mi ta considera Bo Arubiano, mi ta sinti mi honrá di ta Bo compatriota.
Cuanto bes aki den lo Bo no a contene Bo mes, tanto di risa como di rabia y mi ta admira Bo pasenshi costoso, Dios duna Bo forsa hopi aña mas pa yuda nos pa e isla di nos. Y lo mi desea, por ta bieuw caba y cu cab i blanco ainda por ta nos por topa y combersa di e dianan cu Bo tabata Gezaghebber aki, voorzitter di Eilandsraad y mas aun e añanan cu Bo a cuminsa hoben aki, como diputado, como minister. Tambe lo mi bisa esaki, pa kita tur clase di duda, si acaso algun hende ta benta aki den, cu cualkier intencion, cu bo a sali for di filanan di Partido Patriotico Arubano e no mester molestia Bo, ni ningun hende, pasobra pa e añanan, cu Bo tabata aki den, cuanto biaha mi tabata aki, no como miembro di Raad, sino como bon bishitante, espectador, mi por a aprecia cu Bo a sabi di tene Bo mes na un altura afor di e politica partidario cu ta worde hungá aki den.
Señor Presidente, naturalmente cu mi tin algun punto chikito pa trece padilanti. Hopi a worde papia aki di belasting. Mi no ta bay molestia bo aki den, ni e otro coleganan, door di drenta den detayes di belasting. Esaki a hisa belasting, esaya a hisa belasting. Pero ni un no ta specifica y tin asina tanto tipo di belasting: inkomstenbelasting, gebruiksbelasting, winstbelasting, grondbelasting, ay, asina hopi.
Pero ami kier para un rato keto na dos belasting. E dos belastingnan cu ami ta considera inmoral. Un di nan ta e gebruiksbelasting. Un biaha caba aki, den e Raad aki, mi a trece padilanti pakiko mi ta consideré inmoral.

Mi ta consideré inmoral, pasobra un persona ta traha, e ta paga su belasting, e ta cumpra un terreno, e ta paga su overdrachtsbelasting, e ta cumpra material, e belasting riba eseynan, invoerrechten, é ta pagé, e negoshante no ta pagé pé, e ta worde doorberekend riba djé.
Promer cu e kier sigui cu trabao e mester paga trahador, e ta paga nan A.O.V. y e ta paga nan aseguro. Por fin, ora e casita ta cla, e ta worde calcula den su inkomen, pa haci su inkomen mas halto. Pa e motibonan aki, mi ta hayé un belasting inmoral. E successierechten mi ta haya mas inmoral ainda, pasobra mi papá, bo papá, nos papánan den añanan a priva nan mes di hopi cos, ora nan por a bebe nan cen na rom tambe, no, pero nan a cumpra un cunucu y a traha un casita y ora e a cay muri, fuera di cu e a paga tur su inkomstenbelastingen, gebruiksbelasting, grondbelastingen, afin, noem maar wat, riba loke ta toka nos, nos tin di partié cu gobierno tambe, kende no a haci nada, sino solamente cobré belasting semper bay. Por ta cu gobierno no a traha nada na su beneficio, ni un riool dilanti porta, ni a percura pa electricidad ni awa, awor sí nan ta bin cobra belasting. Mi ta haya e dosnan aki, belastingnan inmoral.
Otronan por pensa di e belastingnan ey con cu nan ta haya bon. Pero un di esunnan cu mas ta molestia mi, no pasobra e ta inmoral, pasobra e no ta inmoral, ta e casinorechten. Isla di Aruba a hinca su mes den debe, isla di Aruba, ya sea Partido Patriotico Arubano of Combinacion a trece hotel, esey no ta al tanto, con cu a tira pushi riba cachó nos a haya hotel. Nos placa di begroting, di belasting a traha hotel, nos a haci tur clase di cos, anto e unico parti cu ta paga, cu ta e casino, eynan regering ta hisa belasting. Mi ta kere cu aki sí e libertad di autonomia e libertad y igualdad a yega na su fin. Ya cu nos ta igual, tuma mitar duna mi mitar. Te ey pa belasting, aunke cu esun belasting imponi riba hotelnan tambe ta hinca mi cuero ora cu nan ta bisa cu esey no ta necesario. Pero afin, lagé bay.
Tocante educacion, na ningun momento ayera tabata mi intencion di ofende, menos insulta, menos tacha e maestronan di algo. Mi a constata un hecho, mi no a acusa nan di nada. Mi a trece un comparashon y mi a trece mi concepto di loke ta modales di educacion, pasobra mi a haya prueba awe nochi. Mi no sabi con abo ta pensa, con e otronan ta pensa, ma segun mi cu bon modales no tin nada di haci cu sistema bieuw ni modernismo.
Cu bo tin respet pa hende mas bieuw cu bo, mi ta kere cu esey no ta berguensa, ni cu e ta moderno ni bieuw, ni anticuado. Cu bo tin respet pa otro hende nan palabra y opinion mi no ta kere cu e tin nada di haci cu modernismo, ni cu filosofia tampoco. Segun mi esey ta gewoon: bon modales. Cual di boso ta bay lomba sunu tras di morto, cual maestro ta hacié.
Ta cuestion di bon modales cu bo ta bisti bo paña decente y hiba e hende na su ultimo lugar di sociego y asina mustra bo respet.
Mi no ta supone cu ningun hende ta bay na manga di camisa bay bishita Gezaghebber den su oficina. Ta cuestion di bon modales. A pesar, e paña no ta haci e hende, no. Pero e ta distingui e hende. Mi no tin nada contra barba, pasobra Hesu-Cristo, nos Señor, semper mi a weita riba protret cu barba, pero naturalmente tin Barabas y Hudas Iskariota tambe.
Toke chikito. Cu esaki mi ta pidi e Señor diputado di Enseñansa especialmente, no cu mi tin mester di contesta, mi kier haci un remarca.
Por ehempel, un ambtenaar cu tuma su ontslag y e tin derecho ariba su verlof, di digamos seis luna. E ta haya su seis luna pagá, di luna en luna. Pero si e bin bek den dienst, e camina y cabuya di Calvario ta cuminsa pé. Sinembargo aña pasa un schooljuffrouw, mi no ta menciona su nomber, bo ta raay despues, a kita y a tuma su vakantie. Dia 5 di februari su vakantie ta caba y dia 6 e ta cuminsa traha atrobe. Mi ta contento pé, pero mi ta hayé un inhusticia pa e otronan, especialmente ambtenaarnan. Mi ta contento di tende cu e curso pa hoofdakte lo tin posibilidad aki na Aruba, a pesar di cu mi tin un krenchi duele.

No pa nada en particular, pasobra mi ta di acuerdo pa e enseñansa ey florece mas y mas na Aruba, esey ta un di mi deseo realmente y ferviente. Pero toch, e personanan cu a bay Hulanda pa nan hoofdakte nan ta siña conoce otro ambiente, otro hendenan, nan narrowmindedness nan ta perdé. Nan ta haya un bista mas amplio riba cosnan di bida.
Hopi di chauvinismo ta sali afor. Esey ta un di e motibonan cu mi tin un poco duele cu e enseñansa ey ta posibel akinan mes awor. Es ta e oportunidad pa e muchanan sali, desaroya nan mes mentalmente.
Pero si e costonan ta prohibitivo, mi por comprende.
Promer cu mi kita for di educacion, mi tin un remarca ainda. Tin diferencia enorme y tin biaha nos no ta miré, entre enseñansa y educacion den mi concepto. Enseñansa no ta nada mas cu un training. Train bo ta train un hende. Educacion ta esun mas hundo.
Tocante esey mi a papia ayera, cu educacion ta cuminsa na cas, e bon modalesnan, e polish, cu ta duna e ultimo briyo, cu ta duné su gloss. Esun cu bo ta siña na cas, cu ta siña bo respeta otro hende y opinion di otro hende, no ta e training normal cu bo a siña solamente loke bo a siña, pa adapté den un situacion. Mi kier sabi cu nos mester tene nan dos for di otro. Pasobra aki den mes, mi a tende masha hopi enseñansa, masha hopi training, pero mi a weita masha poco educacion.
Señor Presidente, tambe mi ta contento di tende cu Bestuurscollege no ta na altura di tanto onderwijzers cu ta pensa di bay. Mi ta contento di tende esey, pasobra lo mi ta gustoso di tende cu tur mucha, manera mi a bisa ayera, irespecto di nacionalidad, color, rasa y credo haya un bon enseñansa. Tene esaki bon na bista, pasobra tin hopi rumores.
Y aki na Aruba rumornan tin biaha ta mas berdad cu loke nan ta pensa.
Awor mi a tende tambe y mi mes ta un cu a pidi tambe, lugar pa deporte pa e muchanan, pero despues cu mi a sinta calcula un rato, nos ta duna zwemles y otro sorto di lichamelijke oefeningen, gymnastiek etc., nan ta haya les den verkeer, etc., pero mi ta puntra mi mes si lo ta keda tempo pa otro cos, pasobra tin otro cosnan tambe cu nan lo mester siña, mi ta supone. Mi a sinta calcula un rato pasobra mi tin un yiu na school. Mi a calcula cu e ta bay tres dia di seis ora y un cuarto y si mi ta calcula bon ta un total di diesocho ora tres cuarto, e ta bay dos dia di cuater ora en total ocho ora, dunando un total pa siman di bintiseis y tres cuarto ora. Y awor si nos mester hinka nan cu tur otro sorto di cos den e oranan aki, anto mi ta puntra mi mes cuanto ora ta keda pa enseñansa propio. No cu mi ta contra nada, alcontrario, mi ta apoya tur loke nan ta siña e muchanan aki, siña subi den palo, landa, siña nan con ta kita pa un auto, ki ora ta para pa un bus, tur esakinan, pero cuanto ora ta keda pa nan siña "the three "R's"?
Te ey pa educacion. Mi ta bin awor un rato pa Maatschappelijke Zorg.
Cu mi no a papia ayera di dje ta debi na cierto etica, cu ami a impone ariba mi mes, pasobra mi ta traha eynan. Pero sí, mi mester bisa esaki, cu hopi hende ta kere loke nan ta kere di bon of di malo cu ta worde bisá. Ora cu mi a menciona cu e edificio ta den mal estado, mi kier a MEEN cu e ta den mal estado, mi no kier a meen cu lapi e ta yega, mi kier a meen cu e ta den un estado di tal forma, cu hasta e ta bira poco peligroso.
Naturalmente no tin cen. Sí tin cen algun camina y aki mi ta pidi especialmente atencion di e diputado di Domeinbeheer. TIN placa, si nos kier. Tin varios casnan cu nos tin cu ambtenaarnan ta biba aden. Tabatin un tempo cu mester a facilita nan e cas ey sino nan no tabata bin. Awe si bo kita e cas ey for di nan, nan no ta bay.
Pasobra hopi di nan, mayoria parti ta gana un sueldo suficiente, cu nan por traha of huur un cas. Alcontrario, ey nan ta mustra cu nan ta stima Aruba, door di laga Aruba usa su propiedadnan pa e haya placa pa traha un edificio pa Arbeidszaken y Maatschappelijke Zorg. Of laga Arbeidszaken y Maatschappelijke Zorg bay na unda Ontvanger tabata.

Nos a papia aki den di e era di watapana, di mest, di weso, di lana y segun mi e edificio ey ta bringa pa mantene, no pasobra e ta bon pa monumentenzorg, sino pasobra e ta mará na un cierto nomber ilustre di antaño. Y pesey nan ta mantené. Ami ta bisa cu e ta un simbolo di miseria. Segun mi ora un edificio no tin uso mas pa gobierno, anto gobierno no mester tené. Pasobra si ami tin un casita bieuw y mi kier mantené, ta di mi e ta, pero gobierno no tin nada; gobierno ta solamente usa placa di pueblo pa pueblo, na beneficio di pueblo.
Y mi ta kere cu si bendc algun di e casnan aki, benta e cos bieuw aki abao y laga un di nos architektnan, aki den mes nos tin un, tira un bista rond nos ta yega na tres, laga nan traha un plan pa traha e edificio, por ta na e mes lugar, un edificio anto cu ta digno di e isla y pa duna mihor servicio. Al fin al cabo, gobierno debe su pueblo un cierto cantidad di servicio y tambe cierto cantidad di respet pasobra si bo drenta den e edificio aki y bo ta haya cinco señora sinta na un fila, cada un ta conta storia di nan cas, eseynan ta cosnan priva, cosnan cu mester tin un camina unda nan por trece nan asunto padilanti na un modo mas privá, pasobra al fin al cabo ta bida particular di cada hende, storia di cierto circumstancianan familiar ta ser trata aki den. Y e edificio aki no tin e facilidad ey. Y manera mi a bisa caba, no tabata mi intencion pa bin bek ariba dje, pasobra pa mi e ta un poco penoso.
Mi a papia tambe tocante straatverlichting, pero mi ta comprende cu debi cu no tin placa, mi no a preocupa mi.
Mi a tende cu nos ta purba di haya un controlerend geneesheer. Aki mi ta laga tende un zonido, no di alarma, nó, pero sí mi kier hala atencion di Bestuurscollege, cu un dokter asina no mester resorta bao di Gezondheidsdienst, e mester resorta, segun mi, directamente bao di e diputado of bao Bestuurscollege, pasobra su trabao ta controla y con e por bay controla e hefe, pesey mi ta kere cu e controlerend geneesheer no mester resorta bao di e departamento ey pero directamente bao di diputado of Bestuurscollege.
Anto mi ta bin na e punto di prensa. Mi tambe a raska prensa un tiki ayera, no hopi. No ta mi intencion pa papia duro, pa no molestia nan. Sí ta mi intencion di bisa esaki. Aki den hopi biaha nos ta acusa varios prensa, pasobra nos ta bao di mala impresioh, cu tin loke nos ta yama prensa liber. No ta existi prensa liber na Aruba, ni na Antiyas.
E prensa liber cu ami conoce ta e dos corantnan mas bendí na Aruba, of mas parti na Aruba. Nan ta asina liber cu nan tin suerte. Ami lo no bisa nó lesa ningun corant, ami lo bisa lesa tur corant. Pasobra ta door di nan frutanan bo ta conoce nan. Y si un dia un hende ta bisa mi cu Juan ta malo, Juan ta malo, un dia mi mester puntra mi mes si Juan no ta masha bon. Pesey mi no kier papia hopi. Pero sí mi kier bisa esaki.
Den e ultimo dos añanan varios di nos, especialmente ami, ta worde ataka door di nan. Pero si bo mester habri un La Prensa di aña 1950, bo por haya nan na Sr. Hartog, bo lo mira cuanto nan tabata gaba mi persona. Tambe mi por bisa cu mayan mi por haya e palabranan di elogio di mas bunita cu La Prensa a yega di scirbi den tur su añanan di existencia y tur loke mi tin di haci ta vota pa e mocion di desconfiansa cu Partido Patriotico Arubano tin planea pa bin cuné.
Señor Finck a bisa ayera cu e lo bandona e partida si cierto accionnan tuma lugar. Ami lo no tenéle na su palabra pasobra nos tur por ekiboka nos especialmente despues di hopi aña den politica. E tin hopi cos mas importante pa pensa. Mi ta sigur cu Señor Finck a ekiboké.
Dokter Dennert tambe a bay den e mesun direccion. Pero si Señor Osbaldo Croes no a papia di un hende awe lo mi no a papia nada pasobra ta cosnan cu mester a worde dera hopi tempo caba. Mi no ta tuma su desafío, no pasobra mi no por, sino pasobra mi no ta weita e necesidad. Mi ta bay conta sí, no un historia, sino un hecho y si e miembronan di Raad desea di expresa nan deseonan despues di e reunion mi ta laga traha fotocopie y manda un copia pa cada miembro.

Dia 8 di februari 1961 Bestuurscollege a tuma un decision pa kita un ambtenaar met terugwerkende kracht pa día promer di februari 1960. Tur esey mi ta accepta. Cu e mesun fecha di 8 di februari ta nombré den tijdelijke dienst y cu e mesun fecha ta duné e fecha cu e ta worde ontslagen. E persona aki, miembro di e partida na poder ta bay cerca su diputado pa spliké cu e cos aki ta sclama venganza na cielo y cu e ta miembro di partida cu ta manda.. Anyway con cu subi baha e a yega na ambtenarenrechter. Ora cu e a bay ambtenarenrechter, e abogado, Señor Hartong, ta bin cu un carta y despues e a bay cu su abogado na diputado di Personeelszaken y e ta confirma cu e cos aki a socede. Cuatro dia despues e abogado a yamé y a bisé cu ta duele pero awor Bestuurscollege no ta bay wory mas cu bo pasobra e tempo a pasa. E persona aki a casa entre tanto. Ta un hende muher. E tempo ey no tabatin materieel ambtenarenrecht sino un otro cu tabata bisa "aan de vrouwelijke ambtenaar die in het huwelijk treedt kan eervol ontslag worden verleend". E no ta bisa "moet". Nan no tabatin ni e decencia di zeg é op. Nan a kité cu terugwerkende kracht. Nan a nombré contra su gusto den tijdelijke dienst. Nan a robé parti di su vakantie. Nan a haci hecho di hochi cuné. Bestuurscollege e tempo ey tabata Gezaghebber, difunto Freddy Beaujon, e Sekretaris Kerstens, e diputadonan Bubuchi de Cuba, Frans Wernet, E.O.Petronis y Señor Oscar Henriquez.
Ta duel mi cu mi mester bisa pero e persona aki ta mi señora.
Señor Presidente, ta duel mi cu mi mester trece esaki dilanti.
Tin mas caso asina pero mi no ta bay menciona nan. Pesey mi a bisa awor ey cu mi no ta tene Señor Finck na su palabra pasobra probablemente e no ta recorda esaki pero e sabi di djé sí. Y mi mester bisa acerca tambe cu é ta un di nan cu a simpatisá cuné e tempo ey.
Señor Presidente, naturalmente no ta mi intencion pa ataka ningun hende aki. Mi sabi di casonan unda cu miembronan di Eilandsraad, y nan mester tin berguensa di e hecho, ta bay na ambtenaarnan chikito y purba saca informacion for di nan sabiendo cu si e personanan worde atrapa nan ta core e risico di haya un waarschuwing, un par di siman na cas of nan por perde nan trabao. Y ora cu nan saca nan informacion di e ambtenaarnan chikito cu nan por usa pa bin cuné den Raad y despues ora e ambtenaar chikito acusa nan, nan no ta papia cu e a worde forsá.
Tin hopi otro cos cu mi por papia riba djé. Por ehempel nos por papia di planificacion. Un ta bisa cu ta di gobierno aki, otro ta bisa cu ta di gobierno aya. Mi ta corda cu na aña 1955, ora mi tambe tabatin e dicha di ta diputado pa algun tempo tabatin un planificacion bao di e nomber bestemmingsplan.
Awor mi kier bin un rato riba e gastonan di Gobierno Central.
Señor Presidente, mi kier puntra mi mes pakiko nos ta ciega nos mes den un solo forma di goberna. Nos mester laga nos pensamento pasa riba un sorto di federacion unda cu Staten t'ey pa traha su leynan pero cada isla ta enforsa nan mes, cu excepcion por ta di un dos cos manera, p.e. Rechterlijke Macht. E cos aki ta masha posibel. Ningun di nos nunca a laga nos pensamento pasa riba djé? Nos tur cu ta profesa tanto amor pa Aruba. Tin mas di 40 miya di awa entre Aruba cu Corsow y tin hopi otro diferencia manera mentalidad etc. Pero pakiko, manera mi a bisa awor ey nos no por pensa riba un federacion unda cu e poder legislativo ta traha su leynan, cu e minimo di personal ta haci e cosnan aki y cu cada isla ta ehecuta e leynan. Asina ta, no gaña nos mes y bringa aki den. Ban pone man na obra. Mi a tende un miembro pasa riba otro miembro pasobra e a core bay of si e a kibra cu un comision. Mi no ta kere cu esey ta e caminda corecto. Mi ta kere cu e camina corecto ta cu ora un persona haci un error e ta purba di convencé di su error y no bringa. Mi ta kere, por ehempel, cu e causa Arubano di autonomia ta husto pasobra mi ta Arubiano pero no Arubiano di antayera, pasobra mi familia ta bay bek te 200 - 300 aña pasá.

Mi ta kere cu mester tin un solucion pa e problema aki pero mi no ta kere cu mi ta yuda e situacion door di bringa cu mi ruman. Mi ta kere sí di defende loke mi ta kere den djé. No ta pasobra un persona tin un otro opinion cu mi mester dalé. "The man convinced against his will is of the same opinion". Pesey mi ta bisa, especialmente pasobra e dianan cu ami lo tin den Raad aki ta conta, cu mi kier haci un apelacion awe mainta riba cada un di e miembronan aki si realmente nos ta stima e pida baranca aki, esunnan cu a nace aki y esunnan cu no a nace aki pero ta profesa di ta stimé mustra cu nos ta stimé realmente. Asina ta riba loke ta concerna e krenchi isla aki laga nos bin hunto y haci algo pa e pueblo aki cu nos ta profesa di ta stimé.
Awe mainta a worde menciona e cuestion di overtime. Mi a haci un pregunta riba overtime en general ayera en coneccion di e maestronan. Tin reglanan pa overtime. Mi no ta contra ningun hende pa haya overtime. Mi a bisa cu e reglamentonan no ta permiti cu un ambtenaar cu ta gana mas di un cierto cantidad haya overtime. Si un error a worde haci anto nos mester sana y rectifica e error. Mi no kier ningun contesta. Mi ta pidi sí pa sané.
Señor Alders, ta duel mi cu mi mester menciona nomber, a bisa cu nos ta ataka Gobierno Central. Kende ta esun cu a para bisa awe madruga cu Gobierno Central ta dicidi pa nos?
Señor Presidente, mi a tende e diputado di Gezondheidsdienst declara, lo mi no bisa categoricamente, cu no tin vaccine na Aruba contra Hongkong griep. Pero mi sabi di un caso di un doño di negoshi den Nassaustraat ta paga un cierto medico f.10,-- pa shot di vaccine contra Honkong griep. No ta necesario pero si Señor Presidente, of Bestuurscollege of Raad kier mi por duna e nombernan y día y nomber di e dokter. Mi no ta contra e dokter pero mi ta bisa esaki na interes di salubridad publico.
Lo mi kier bin bek un rato riba e asunto di Gobierno Central. Si Gobierno Central ta chek tur cos promer cu nos haya nan pakiko anto discuti.
Nos 11 por bin bati martiw y dal bay. Pa termina, Señor Presidente, lo mi kier bisa cu lo siguiente ta un di e cosnan cu mas a duel mi pasobra e a obliga mi di haci algo cu nunca mi a desea di haci of di bisa.
Señor Maximo Croes, diputado, ta worde ataka, por ta hasta cu rason, cu mi ta colga na rabo di Union Nacional Arubano. Mi ta haya esaki un insolencia y pesey mi a papia hopi di educacion y di enseñansa pa purba mustra e diferencia. Ami tambe por papia aki den cu tempo cu nos a lanta Union Nacional Arubano Jossy Tromp no tabata t'ey. Tempo cu Partido Patriotico Arubano a lanta aunke cu mi no tabata di e promer olanan, mi a bin den segunda ola, Jossy Tromp no tabata "van de partij". Ta duel mi cu Señor Alders no ta aki den awor aki pero mi por bisé despues tambe cu mi a lanta un otro partida cu yama Partido Revolucionario di Obrero.
Señor Presidente, mi ta termina awor aki dunando un palabra di gratitud na tur diputado. Segun mi tur di nan a haci trabao, por ta no net manera mi tabata kier. Francamente mi a desea di nan hopi mas. Nos tur ta desea hopi pero nos mester contenta nos cu poco.
Tambe mi kier hala atencion di e diputadonan pasobra ora nos ta papia di Bestuurscollege nos mester corda cu no solamente e 5 diputadonan ta den Bestuurscollege. E Voorzitter tambe ta forma parti.
E sekretaris tambe ta forma parti, pasobra e ta firma tambe. Ora nos ta elogia nos tin cu elogia e hendenan aki tambe kendenan sí ta haci nan best pa e barco sigui nabega. Te aki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, mi a ripara cu tin hende den e sala aki a costumbra di keda lanta asina laat pasobra cu ful briyo discursonan largo ta worde tení. Mi discurso lo ta masha corto pasobra ami no ta costumbra di keda lanta asina laat.
Un palabra di gratitud pa e contestanan riba mi preguntanan haci den promer buelta ayera nochi duná pa e diputadonan Laclé, Leest, Croes, Croes y Croes. Danki pa nan esfuerso.

Si mi analisa e contestanan mi por a nota primeramente, Señor Croes di Volksontwikkeling a bisa, cu di e 10 maestronan di school cu kendenan e a papia na Hulanda durante su bishita na Hulanda cuatro ta na Aruba. Pa bisa francamente esey ta algo bastante na acuerdo di mi, pasobra mi a spera menos. Mi a spera un of dos. Pesey mi a papia un poco optimistico over di e suerte di Señor Croes y mi a haya poco deseo pa spera mas. Promer cu mi sigui mi kier puntra pa cuanto aña nan contract a worde trahá. Mi pensamento henter ora ta riba e 6 cu no a bin.
Mi no ta desea cu nan a haya un mal impresion di Aruba of di e problemanan cu ta existi na Aruba y su gobierno. Nan a laga sabi pakiko nan no tabata kier bin? Ohala nan bin, pasobra e situacion di futuro di nos muchanan ta birando día pa día mas desfavorabel. E mes diputado Croes a puntra mi cual rapport Aruba Sport Unie mi ta referi né.
Mi contesta ta esun di 1968. Algo cu sí mi kier agrega ta cu teniendo na consideracion cu Aruba Sport Unie a haya Lago Sport Park e momento ta oportuno awor pa puntra si e suma di f.100.000,-- por worde hisá cu a lo menos 30%. Mi kier sabi opinion di Bestuurscollege promer cu mi tuma algun decision den e direccion aki.
Hoofdstuk 5 di begroting en cuanto e aanbestedingnan mi a haya masha straño cu Water- en Energiebedrijf kier traha cu alternativanan sin ni worry mes. Un comerciante ta haci tur su esfuerso pa traha un bon prijs, scirbi carta na otro lugarnan, haci gasto adicional den su negoshi y diripiente un decision desfavorabel ta worde tuma péle cu si bo tira un bon bista riba djé e cos ta inhusto. Segun mi informacionnan e comerciantenan aki no tin gana mas di duna prijs mas pasobra un otro comerciante ta duna un prijs mas abao cu un producto cu ta menos di calidad, cu ta scirbí den e specificacionnan. Esaki ta un oportunidad pa Bestuurscollege mustra su poder y actua manera un Bestuurscollege mester actua y drecha e asunto aki.
Mi ta desea Bestuurscollege hopi exito y mi ta pidi tambe cu ora tempo yega cu e cos aki ta cla pa nan laga nos sabi.
Mi kier para un ratito na e post 4.07.01.0.88 di Kapitaaldienst unda mi a ripara tur e camindanan cu ta planea pa e aña venidero.
Si mi no ta mal informa mi ta kere cu den añanan pasado riba un of otro begroting e caminda tras di e boulevard na Eagle Beach, es ta tras di e actual Pova-gebouw tabata poni ariba e presupuesto.
Riba parti di e caminda aki casnan lo worde construi. E caminda aki nunca a worde trahá y podiser nunca e lo worde trahá. Pesey mi kier haya informacion ariba e caminda aki. Podiser e motibo ta cu e hospital nobo no a worde traha ainda of destina ainda pasobra e caminda aki tin coneccion cu e caminda di hospital nobo.
Mi kier termina cu un remarca cu Señor Yarzagaray a haci poco rato pasá. Señor Yarzagaray, kende semper mi a considera como un persona cu common sense, a laga mi na caya.
E a grita na bos halto cu di nos banda nos no a bin cu proposicionnan sano manera traha un school aki, traha un caminda aya etc.
Esey ta un expresion anticuado.
Promer aya un reunion di presupuesto ta worde trata asina.
Señor Presidente ta habri e reunion tur miembronan ta pidi cosnan links en rechts y Señor Presidente ta sera e reunion.
Tin biaha 99% di e cosnan cu nan ta pidi den e reunion di presupuesto ta den e presupuesto. E diputado concerni ta priminti cu e lo haci tur su esfuerso pa haci loke e respetado miembro di Raad a pidi.
Antayera, ayera, y awe mi a ripara cu clase di procedimiento ainda ta tuma lugar. E mesun politiek di antes. Mi a tende di traha un central na Noord. Pero Señor Presidente, esaki ta poni cu letter grandi den presupuesto. Tin hopi mas ehempel tambe pero mi por consola Señor Yarzagaray y su colegananan cu den artikelsgewijze behandeling nos lo bin cu hopi proposicionnan constructivo y positivo pasobra eynan ta e momento adecuado pa puntra of pidi algo.

Mi ta sperá cu Señor Yarzagaray lo para ariba su palabra y manera e a bisa awor ey, conhuntamente, schouder na schouder, nos lo vota cu otro.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik mijn dank uitspreken aan U en de overige leden van het Bestuurscollege voor de antwoorden, voor zover ik die gehad heb en die zij mij gisteren hebben gegeven.
Ook wil ik mijn verwondering uitspreken over de personen in de publieke tribune, die het volgehouden hebben om tot nu toe deze vergadering te blijven bijwonen. Ik wil mijn respect betonen aan de adviseurs van het Bestuurscollege en aan de pers, die op dit late uur nog hun plicht doen.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil beginnen met te zeggen dat ik met grote belangstelling geluisterd heb naar hetgeen de heer Julio Maduro, zowel in de eerste als in de tweede ronde, naar voren heeft gebracht.
Ik moet zeggen, dat ik op vele gebieden met hem eens ben, maar op andere gebieden weer niet. Hetzelfde heeft hij gezegd van ons.
Ik ben het geheel eens met de heer Julio Maduro als hij het heeft over de geiten-plaag op Aruba. Zijn woorden wil ik dan ook bij deze de mijne maken.
Ik ben het volkomen eens met de heer Maduro wanneer hij stelt dat de controlerende geneesheer niet onder Gezondheidsdienst moet vallen.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik ben het niet eens met de heer Maduro als hij zijn goedkeuring uitspreekt over de beroemde causerie, waar zoveel mensen het vanavond over gehad hebben. Ik ben het ook niet eens, of liever gezegd, ik vind het niet elegant van de heer Maduro dat hij tot tweemaal toe in deze Raad dingen gezegd heeft van mensen die hem niet in deze Raad op gelijk niveau van antwoord kunnen dienen, namelijk datgene wat betreft de adviseurs en datgene wat betreft de leider van de Partido Patriotico Arubano, de heer Jossy Tromp.
De heer Maduro heeft tot twee maal toe een redevoering gehouden die ik als filosofisch zou willen betitelen.
Hij moet zich wel wachten, om niet, zoals de grote filosoof Rousseau eens gezegdheeft, te moeten zeggen: "Luister naar mijn woorden maar kijk niet naar mijn daden".
Mijnheer de Voorzitter, ik moet zeggen, met verwondering, maar ook met stijgende verbazing, heb ik naar de redevoering van de heer Max Croes, vooral het begin, geluisterd. Hetgeen de heer Max Croes naar voren gebracht heeft is lijnrecht in tegenstelling aan hetgeen ik gezegd had. Alleen meen ik, Mijnheer de Voorzitter, dat, waar ik voorbeelden naar voren heb gebracht over het beleid van het Bestuurscollege, dat ik zo erg gekritiseerd heb, hij, meen ik geen voorbeelden en bewijzen naar voren gebracht heeft over het beleid van het Bestuurscollege.
Dit zijn de dingen, die inherent zijn aan de politiek. Daarom zeg ik ook dat ik met een zekere verwondering geluisterd heb naar de rede van de heer Max Croes.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben bijzonder verheugd van U gehoord te hebben, dat U maatregelen tegen het vuurwerk afschieten overweegt en ook over de maatregelen, die men denkt te nemen in verband met het onveilig verkeer.
Ik moet er wel mijn spijt over uitspreken dat de politie slecht een patrouille heeft 's nachts ten westen van de brug en slechts één patrouille heeft 's nachts ten oosten van de brug. Hopelijk kan daar verbetering inkomen.
Mijnheer de Voorzitter, over hetgeen de gedeputeerde Dominico Guzman Croes gezegd heeft ten aanzien van de beroemde causerie wil ik even op ingaan. Mijnheer de Voorzitter, ik wil a priori stellen dat wanneer ik hier weer op in wil gaan, dat dit niet een persoonlijke zaak is, want velen denken misschien dat dit een persoonlijke zaak is.
Mijnheer de Voorzitter, dit is een principiële zaak, waar ik dan ook een principieel en korrekt antwoord op wens.

De heer gedeputeerde heeft vastgehouden aan wat het Bestuurscollege in de Memorie van Antwoord heeft gesteld, dus dat de presentatie-vorm van voorgenoemde causerie de goedkeuring van het Bestuurscollege niet kan wegdragen. Mijnheer de Voorzitter, ik heb gevraagd wat men dan onder presentatie-vorm verstaat, maar ik heb daar geen antwoord op gekregen en ik hoop dit in de tweede ronde wel te krijgen.
Ik heb al gezegd, dat het antwoord, dat het Bestuurscollege gegeven heeft in de Memorie van Antwoord en waaraan de gedeputeerde vasthoudt, geen antwoord is. Volgens artikel 62 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen moet het Bestuurscollege voor zijn beleid verantwoording afleggen aan de Eilandsraad. "Zijn leden", zegt het artikel, "geven te dien aanzien zowel gezamenlijk, als persoonlijk alle, door de Raad verlangde inlichting". Ik wens daarom ook, Mijnheer de Voorzitter, om op deze vraag, die ik gesteld heb principieel een correct antwoord te ontvangen.
De heer Finck heeft het gehad over het spel en de spelregels.
Gedeputeerde Croes en de heer Julio Maduro waren het met hem eens.
Ik hoop dat zij het Bestuurscollege kunnen overtuigen dat het hier ook spelregels betreft en dat ik hier principieel een correct antwoord wens van het Bestuurscollege. Want, Mijnheer de Voorzitter, in deze causerie zijn er, om niet te zeggen beledigingen, maar toch wel onheuse insituaties en beweringen gemaakt aan het adres van de Nederlandse Regering en van Nederland. Ik wil dus weten of de inhoud van deze causerie de goedkeuring van het Bestuurscollege kan wegdragen, ja of nee!
Ik wil nog even ingaan op de woorden van gedeputeerde Max Croes toen hij vertelde over het onderhoud met Minister Bakker. Als deze woorden waar zijn dan vraag ik mij af hoe een causerie van dergelijke inhoud dan te verklaren is met de woorden, die gedeputeerde Max Croes vanavond hier geuit heeft.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben de gedeputeerde Lacle bijzonder dankbaar voor het antwoord, dat hij mij gegeven heeft omtrent de vragen die ik gesteld heb en omtrent de beweringen die ik geuit heb.
In zijn uitstekend opgesteld antwoord heeft de gedeputeerde het eigenlijk steeds meer gehad dat bepaalde dingen, die ik gekritiseerd heb, gebeurd zijn ter willen van de duidelijkheid, ter wille van een inzicht, dat wij zouden kunnen krijgen in de begroting. De gedeputeerde heeft gezegd, dat wanneer er verkeerde saldi zijn opgeschreven dit misschien waar is, maar het is voor het inzicht van de leden.
De gedeputeerde heeft ook gezegd, "zouden de juiste getallen opgenomen zijn in de kolommen begroting 1968 dan zouden zij verschillend zijn met rekeningcijfers en dat zou weer aanleiding geven tot opmerkingen van de leden van deze Raad.
Mijnheer de Voorzitter, het laatste is natuurlijk waar. De heer Oduber heeft het hier vandaag uitgebreid over gehad onder andere bij de begroting Water- en Energiebedrijf.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, rekeningcijfers zijn echte cijfers. Begrotingcijfers zijn geen echte cijfers. Dat zijn ramingen.
Er zijn, zoals de gedeputeerde gezegd heeft geen voorschriften hiervoor. In het model staat niet, dat er een kolom voor de begroting van 1968 of het voor voorgaande dienstjaar dan moet worden opgenomen. Maar ik ben toch van mening dat wanneer dit gedaan wordt, dit naar waarheid gedaan wordt - en dát heb ik ook gesteld - en eerlijkheid en dat dit gedaan wordt zoals het gedaan werd in de begroting van het voorafgaande jaar. Dus in dit geval begroting 1968. Mijnheer de Voorzitter, wij hebben de begroting 1968 behandeld in de openbare vergadering in maart vorig jaar en wij hebben aan de hand van die cijfers, die daar staan op- en aanmerkingen gemaakt.
Mijnheer de Voorzitter, het is volgens mij noodzakelijk, dat dezelfde cijfers daar blijven staan want er staat immers begroting 1968.
Ik vind dat een logische redenering.

Misschien is het niet logisch, Mijnheer de Voorzitter, maar voor mij wel want het is de enige manier waarop ik althans een inzicht kan krijgen tussen het verschil met het vorig jaar en nu en met de geraamde cijfers. Wanneer je een cijfer voor een jaar raamt dan moet je ook het volgend jaar vertellen wat je geraamd hebt, precies hetzelfde en niet het verschil. Dat is dus wat ik bedoeld heb.
Over de post bij de Kapitaaldienst, dat is een moeilijke zaak.
Ik moet zeggen, dat, zoals het hier voor mij ligt ik niet anders kan, dan tot de conclussie komen, dat Openbare Werken voor Wegendienst niet dat bedrag gehad heeft wat begroot was voor Dienst voor Openbare Werken.
Ik weet wel dat het bedrag-saldo per begin van het dienstjaar, saldo per eind van het dienstjaar, ook geraamde bedragen zijn.
Maar in ieder geval moet ik er iets van afleiden. En wat ik er van afleid, is dat dus bij Dienst voor Openbare Werken al deze bedragen allemaal overgeboekt worden naar post 8.02 van Gewone Dienst Dienst voor Openbare Werken.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben nog een zin vergeten uit het betoog van de heer Laclé. "Als de beginsaldi correct worden opgenomen dan verliest men het inzicht". Het is steeds maar inzicht en duidelijkheid.
Die "duidelijkheid" is mij zoek bij deze redenering.
Nu komen wij op een ander onderwerp waar dus in andere zin bijzonder veel gesproken werd vanavond. Ik wil het hebben over de logeergastenbelasting. Ik heb gevraagd of de logeergastenbelasting waarbij de hotels, N.V.'s de belasting niet willen verhalen op de bestaande contrakten en of die aftrekbaar is. De gedeputeerde heeft mij geantwoord dat dit een landszaak is. Ik geloof het ook, Mijnheer de Voorzitter. Inderdaad. Land bepaalt wat je wel of niet mag aftrekken, de Inspectie der belastingen.
Ik heb ook in de eerste ronde uitdrukkelijk gezegd, dat wij deze wet in het leven geroepen hebben. Ik heb mijzelf dus ook mede ingesloten want aan hetgeen ik nu ga zeggen, ben ik ook mede schuldig.
Volgens mij, Mijnheer de Voorzitter, is deze belasting te allen tijde aftrekbaar van de winst. Artikel 1 van deze wet zegt, "Onder de naam van logeergastenbelasting wordt ter bestrijding van de voor het eilandgebied blijvende of komende kosten voor bevordering van vreemdelingenverkeer een belasting geheven van hen, die als logeergasten vertoeven in een op het eilandgebied Aruba gevestigd hotel of logement".
Artikel III zegt: De belasting is verschuldigd door degenen, die hotel- of logementsruimte ter beschikking stellen van logeergasten".
Dus, Mijnheer de Voorzitter, de belasting wordt geheven van de toerist, maar de belastingschuldige is de hotelhouder, hetzij een persoon of een N.V. Nu vraag ik mij af, als een hotelhouder deze belasting niet kan, of niet wil, door berekenen aan een toerist dan blijft hij dus de belastingschuldige. Als een toerist hier komt, dan vraagt hij wanneer hij weggaat: hoeveel ben ik U schuldig.
Dan zegt de hotelhouder: f.100,-- + 5% logeergastenbelasting.
Dus f.105,--. Dan zegt deze toerist, ik betaal f.100, maar ik betaal die f.5,-- niet, want jij bent de belastingschuldige. Welke wet zal deze toerist verplichten om deze belasting te betalen?
Als hij vertrekt vanuit zijn hotel dan kan het hotel niet een deurwaarder achter hem sturen omdat hij nog schulden heeft.
De hotelhouder is schuldig. Hij is de belastingschuldige.
Natuurlijk - en dan wil ik refereren naar hetgeen de heer Leest gezegd heeft - zijn particuliere instellingen niet verantwoordelijk voor de inkomsten van het eilandgebied. Hij heeft gelijk. Ik kan verkeerd zijn, maar ik wilde dit naar voren brengen alleen maar opdat dit goed bestudeerd kon worden. Alleen als het hotel zegt tegen iemand die komt, je betaalt f.30,-- plus belasting, dan is die iemand dus gebonden aan de belasting.

Als hij dat niet analiseert dan zie ik niet hoe hij dat van die toerist betaald kan krijgen. Ik beveel dan ook aan deze wet die ik mede geholpen heb in het leven te roepen, weer goed te bestuderen.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de gedeputeerde Leest bedanken voor de mooie kaart die ik heb ontvangen.
De heer Leest heeft mij niet op al mijn vragen geantwoord.
Misschien doet hij dat wel in de tweede ronde. Hij heeft wel een bijzondere opmerking gemaakt. De heer Leest heeft gezegd, de oppositiepartij heeft een enorme schuld in geld achtergelaten.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan hier niet zo maar over oordelen.
Het kan zijn dat er inderdaad op het ogenblik een grote schuldenlast drukt op het eilandgebied Aruba. Ik weet niet of deze schuldenlast vergroot is of niet. Maar, Mijnheer de Voorzitter, het zijn deze schulden, die achtergelaten zijn, die vandaag de dag zoveel doen, opdat de inkomsten van het eilandgebied groter zullen worden.
Het zijn de projekten, die deze partij heeft gebracht waardoor meer mensen werkgelegenheid hebben gekregen en de inkomsten van de mensen en daardoor ook de inkomsten van het eilandgebied, groter zijn geworden. Mochten zij niet groter geworden zijn, dan hebben zij in elk geval het eiland behoed voor een achteruitgang aan inkomsten.
Daarom zijn deze schulden aangegaan. Dat was een wijs beleid.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb van de heer Max Croes, toen ik gesproken had over het toewijzen van vrije geneeskundige behandeling een bijzonder uitgebreid antwoord gehad. De heer Croes vroeg mij op wat voor soort kaarten ik doelde. Ik geloof niet, dat dat van belang is.
Het gaat hier in het algemeen. Het zullen dus meestal zijn aanvragen voor het verkrijgen van vrije geneeskundige behandeling.
De uitleg, die de heer Croes gegeven had was bijzonder duidelijk, maar deze duidelijkheid neemt niets af van wat ik gesteld heb over deze zaak. De heer Croes heeft gezegd dat iedereen boven de 60 jaar die on- of minvermogend is een vrije kaart krijgt.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb hier bij mij een fotocopie van een afwijzing van een N-kaart, althans van een verzoek voor vrije geneeskundige behandeling. Ik zal geen naam noemen, Mijnheer de Voorzitter, want het is nooit mooi om iemands armoede aan het daglicht bloot te stellen. Ik wil wel, indien de heer Croes dat wenst, deze naam aan hem persoonlijk geven, zodat hij dit kan uitzoeken.
Het betreft hier een gewezen werkman van Dienst voor Openbare Werken, die alshetware gepensioneerd is.
Hij is meer dan 60 jaar oud. Hij heeft een inkomen van f.40,-- per maand aan pensioen van de Overheid en omdat hij niets anders heeft, heeft hij f.64,-- per maand nood-ouderdomsvoorziening. Deze man met zijn vrouw, hij is nog kreupel ook, heeft een inkomen van f.104,--.
Aan deze man werd op 14 mei 1968, toen hij dus al gepensioneerd was, toen hij dus boven de 60 jaar was, vrije geneeskundige behandeling geweigerd. Dit is een voorbeeld met bewijzen. Misschien wil een bode dit even aan de heer Max Croes geven opdat hij dit kan onderzoeken.
De heer Max Croes heeft ook gezegd dat het duidelijk is gesteld in de Memorie van Antwoord dat het toewijzen van een verzoek voor vrije geneeskundige behandeling een beleidsbeslissing is van het Bestuurscollege. Ik heb gelezen wat er in de Memorie van Antwoord staat, "de eisen voor vrije geneeskundige behandeling wordt samengevat bij de on- of minvermogendheid van de verzoeken, die wettelijk ter beoordeling staat van het Bestuurscollge". Mijnheer de Voorzitter, ik ben het niet eens met de heer Croes in deze en ik zal daarom ook na de algemene beschouwingen met een motie hierover komen.
Mijnheer de Voorzitter, tot zover al hetgene wat ik te zeggen had in de tweede ronde. U zult er naar verlangen, dat ik eindig maar heel eventjes dit nog.

Señor Presidente, promer cu mi caba mi kier a bisa algun palabra na Papiamento pasobra rara bes den mi bida mi a tende un discurso asina bruhá manera Señor Yarzagaray a tira awe nochi,
Señor Yarzagaray a bisa tur sorto di cos bruhá eyden.
E a bisa tur sorto di cos cu no ta berdad cu mi no ta kere cu ta bale la pena pa contesté. Sinembargo mi kier a bisa sí cu mi ta admira e manera con e a bira e berdad aki den y con e a bira palabra di otro hende. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Thans gaat het Bestuurscollege over tot beantwoording van de vragen in de tweede ronde.
Alvorens het woord aan de gedeputeerden te geven wil ik mijnerzijds mijn welgemeende dank zeggen voor de woorden van waardering jegens mijn persoon als Voorzitter, geuit door verschillende leden in de Raad.
Diputado Betico Croes a toca e punto di e onderwijzernan. E a menciona cu e no ta di acuerdo cu Señor Maduro ni cu mi persona.
E ta haya cu mundo ta cambia y hende ta cambia y awendia e onderwijzernan ta worde considera mas bien riba libertad personal, cu riba bistimento.
Mi ta comprende esey y mi no tin nada contra esey di mi banda. Pa evita mal comprendemento mi kier splika cu di mi banda mi no tin nada contra e sintimento di libertad personal. Alcontrario. Pero fuera di libertad personal. con ta pará cu e obligacionnan personal y e debernan personal? Libertad personal no mester inclui cu bo por molestia hende riba caya manera algun mucha ta haci den Nassaustraat, manera Señor de Kort a menciona. Mi no tin nada contra hende cu kier caná cu barba largo y bigote of cabey largo of camisa color straño manera algun onderwijzer ta haci, basta cu esaki no ta un expresion of un sintoma di un mentalidad di libertad completo, cu bo ta propaganda pa kibra tur reglanan di un sociedad normal sin propagandá tambe e responsabilidadnan cu nos tur tin den un comunidad di hende civilisá.
Tocante vuurwerk Señor Croes a pidi mi pa considera e tradicion bieuw y pa tene cuenta mas bien cu openbare veiligheid. Esaki mes ta un di e aspectonan enbolbi. Aunke nos a haci e periodo di permiso di vuurwerk un siman en bes di dos siman, manera e tabata antes sinembargo nos ta weita cu tin problema. Durante e siman entre Pasco y Aña Bieuw vuurwerk a worde tirá den Nassaustraat y varios otro caya durante oranan di compras. Nos a ricibi masha hopi keho di hende local, comprador y tambe turista cu a haya masha hopi molester di tiramento di vuurwerk den oranan di compras den cayanan aki na Aruba.
Un mucha a worde kima malamente canando den Nassaustraat riba trottoir pa via di un donderboos cu a worde tirá for di un auto cu tabata pasando. Vuurwerk tabata worde tirá for di den auto te den porta di pacus y vuurwerk tabata worde tirá for di trottoir den auto cu tabata pasando tambe. Esaki a worde hací net den e high season ora cu tin hopi hende ta haci compras; hende di aki y hende di afor. Entre Pasco y Aña Nobo e cayanan di compras ta bira sumamente peligroso (openbare veiligheid).
Y fuera di peliger mi no ta menciona ainda e susto vooral pa hendenan muher pa bay shop durante e dianan ey. Y manera mi a bisa caba den eerste ronde, cu tur aprecio pa tradicion, mi lo no mishi cu tradicion di tira vuurwerk, cuanto cu nos kier y cuanto cu nos por Aña Bieuw anochi, pero sí mi ta pensa seriamente di haci e periodo mas cortico y permiti vuurwerk y aña aki solamente entre e dia di Aña Bieuw, Aña Bieuw anochi y posiblemente Aña Nobo tambe.
Na Señor Alders mi kier haci e promesa cu lo mi laga investiga e asunto di 6 a 7 vergunning pa scopet cu ta duná na un cierto familia na Brazil, na Weg Seroe Blanco y cu tin algun hende ey ta preocupa. Asina ta lo mi pidi polis pa haci un investigacion serio di esaki.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, cu asombro mi a ricibi hopi elogio for di parti di oposicion como cu nan a remarca cu mi a haci historia pa purba papia zakelijk y contesta e preguntanan zakelijk. Di otro banda elogio a bolbe worde lansa na Bestuurscollege pa e bon trabao cu Bestuurscollege ta haci y un bes mas nos ta agradecido na e miembronan ey.
Señor Alders a cuminsa remarca cu mi persona a haci historia.
Pero Señor Alders a lubida cu e diputadonan tin ultimo palabra.
Sinembargo no ta mi intencion, considerando e ora laat aki, di bay haci demasiado politica. Un cierto miembro a remarca cu e scamanan a baha. Señor Presidente, berdaderamente despues cu mi a drenta politica nobo-nobo mi tabata considera mi oponentenan politica mi enemigonan politico y tambe casi enemigonan personal Pero despues cu nos a pasa tanto reunionnan laat, despues cu nos a mira cu reunionnan largo ta worde teni pa trata un presupuesto na beneficio di nos comunidad, mi a ripara cu mi ideanan tabata erroneo. E personanan cu ta nos oponentenan politica, nos enemigonan politico, no mester ta nos enemigonan personal. Nan tambe ta hende, tatanan di familia cu ta sacrifica nan hogar y nan salud pa bin trata e presupuesto aki, cu cual, cu aprobacion di Raad Bestuurscollege por bay dirigi Aruba cuné.
No lubida cu nos ta keda oponentenan of enemigonan politica y nos ideologia politica ta diferencia basta hopi. Manera nos sabi ami como miembro di Arubaanse Volks Partij y otro miembronan tambe hopi biaha pa nos mes oponentenan politica ta worde blasfemia cu nos ta haci na discriminacion. Te hasta e no-Arubianonan a worde spantá cu na momento cu Arubaanse Volks Partij mester bini na mando tur no-Arubianonan ta worde sacá for di Aruba. Nada ta menos berdad, Señor Presidente.
Cual no-Arubiano a worde saca for di Aruba? Alcontrario.
Mas expertonan no-Arubiano, por ehempel di Hulanda a worde buscá pa yuda nos pa hiba un bon administracion na beneficio di nos pueblo.
Ki orguyo ta pa nos di weita hendenan, hopi di nos conseheronan cu a abandona nan pais pa bin yuda nos pa administracion di nos gobierno.
Y awe nan ta hunto cu nos te den oranan di madruga sin por descansa y nan ta sacrificando nan mes pa yuda nos hiba nos pueblo padilanti.
Pesey mi kier a bisa cu nos ta diferencia hopi politicamente como cu nos politica y nos ideal ta berdaderamente pa mas autonomia, mas decentralisacion, na unda yiunan di tera tin e posibilidad pa duna nan e previlegio. Señor Presidente, lo mi bay purba contesta tur e preguntanan cu a worde lansá na mi departamentonan.
Señor Oduber a trece padilanti cu promer cos cu Bestuurscollege a haci despues cu nan a sinta ta hisa opcenten.
Señor Presidente, mi no ta kere cu ya nos mester contesta esaki sino door di su bon pull cu e tin den Gobierno Central lo mi kier a sugerié pa trata di apura herverdeling di belastinggelden y gustosamente nos lo ta dispuesto na e momento ey pa baha e opcenten.
Señor Bruno Werleman a bolbe comenta den segundo ronde riba e f.100.000 cu Aruba Sport Unie ta haya for di gobierno. Tambe Señor Bruno Werleman ta comenta cu e olympiade anual di Aruba Sport Unie ta un fracaso financiero como cu tur aña nan ta perde placa cuné.
Pesey e ta pidi aumento di f.100.000. Mi ta kere cu e perdemento di placa door di Aruba Sport Unie-olympiade no ta un argumento pa nos bay aumenta e f.100.000,--. Mi ta kere cu ta mihor pa Aruba Sport Unie considera pa stop di perde placa cu e A.S.U.-olympiade en bes di usa esaki como un argumento pa nos aumenta e f.100.000,--.
Sí nos por bisa cu awor cu Lago Sport Park a worde tuma door di Aruba Sport Unie y despues cu Lago no ta contribui mas na e mantenecion y explotacion di Lago Sport Park nos por bay considera y studia e posibilidad di aumenta e f.100.000,-- aki.

Señor Bruno Werleman a pidi pa gobierno cuminsa educa e pueblo pa baha e percentahe di onwettige kinderen. Nos ta mira cu hopi atencion a worde prestá na nos departamento di Enseñansa y Educacion y mi ta kere cu si Señor Bruno Werleman duna su apoyo y su voto pa e presupuesto aki anto nos lo por mira cu mas atencion lo worde dedica na educacion cu kisas lo resulta den e bahamento di e percentahe di e cantidad di muchanan ilegal.
Señor Werleman a sigui comenta ariba oficina di Burgerlijke Stand y cu ta haci calor y cu e a tende cu awor cu e aircondition di e sala di Raad aki ta cla no a resta placa pa pone aircondition na oficina di Burgerlijke Stand. Señor Presidente, mi ta completamente di acuerdo cu Señor Bruno Werleman cu na oficina di Burgerlijke Stand ta haci calor y continuamente ta bao stof. Pero na e momento aki nos no ta completamente na altura kiko e gastonan di ponemento di aircondition aki den a costa. Pero nos lo bay mira mes ora despues di e presupuesto aki cuanto e gastonan ta y si acaso cu falta placa nos lo acerca Raad mas pronto cu ta posibel. En todo caso si Señor Bruno Werleman su fraccion vota pa e presupuesto aki anto nan ta vota pa pone aircondition den oficina di Burgerlijke Stand como cu esey ta pará den Memorie van Antwoord tambe.
Mijnheer de Voorzitter, aan de heer Mathew wil ik nogmaals stellen dat ik zakelijk probeer te zijn niettemin moet men rekening houden met het feit, dat al zijn wij geen persoonlijke vijanden wij toch politieke tegenstanders zijn en naarmate men vragen stelt, kan men de antwoorden op dezelfde manier verwachten.
De heer Mathew heeft betoogd, dat ik de zaken heb omgedraaid en dat ik helemaal niet geantwoord heb zoals hij zijn vragen heeft gesteld.
Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Mathew plank misgeslagen heeft is een feit, Ik zal de heer Mathew even duidelijk maken, waarom hij de plank misgeslagen heeft. De heer Mathew heeft in de eerste ronde voor e één vorm van voortgezet onderwijs gepleit.
De taperecorder zal uitwijzen, dat het waar is.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, stel eens voor dat de heer Mathew dat niet gedaan heeft maar wel gepleit heeft voor meer differentiatie dan had hij toch die ene vorm niet moeten terughalen want dat was juist goed. De heer Mathew heeft zelfs naar voren gebracht, dat hij in navolging van de Verenigde Staten, het voortgezet onderwijs hier op Aruba zo zou willen zien. De high school is maar één vorm met differentiatie. Maar nu heeft de heer Mathew gezegd, dat hij niet om één vorm heeft gekozen maar om differentiatie. Mijnheer de Voorzitter, aan de heer Mathew wil ik zeggen dat wij misschein langs elkaar heen spreken.
Het is zo, dat dit systeem in navolging van Zweden en van de Verenigde Staten één systeem is, dat meer differentiatie-mogelijkheden biedt. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wel had de heer Mathew niet voor de athenaeum moeten pleiten want zelfs in Nederland had men de athenaeum willen afschaffen. Maar ex-minister Cals heeft dat niet door kunnen krijgen vanwege de historische groei van de athenaeum, van de H.B.S. en van de gymnasium. Maar hier op de Antillen, Uw partijgenoot, de Minister van Onderwijs heeft gemeend dat wij het hier wel kunnen doen. Hier op de Antillen krijgt men dus de zuivere vorm van de mamoethwet in die zin dat ook het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs maar één vorm is, maar met differentiatie-mogelijkheden voor de klassieke richtingen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik zal het de heer Mathew niet kwalijk nemen. Misschien voelde hij zich op de tenen getrapt en hij heeft zijn repliek in de tweede ronde iets scherper gesteld, dan ik verwacht had.
Tevens heeft de heer Mathew gesteld, dat wat ik voorlas niet van mij was maar van mijn adviseur. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, ik krijg adviezen van mijn adviseur.

Daarom hebben wij hier een batterij van adviseurs. Maar dat wil niet zeggen, dat alles wat ik voorlas van mijn adviseur was. Bovendien heb ik begrepen wat ik voorgelezen heb en ik zou datzelfde betoog, hetzij met andere woorden, weer kunnen houden maar ik zal het nu laten, gezien het late uur.

Dat de heer Kruppelaar volgens de heer Mathew gezegd heeft, dat zoveel mogelijk naar boven en zo weinig mogelijk naar beneden doorgestroomd moet worden, moet ik zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat ik betwijfel, de heer Kruppelaar kennende, een deskundige op dit terrein - ik kan zelf sterker zeggen - ik ben er zeker van, dat de heer Kruppelaar dit nooit gezegd kan hebben.

De heer Kruppelaar zou wel gezegd kunnen hebben zo vlug mogelijk naar boven doorstromen en zo laat mogelijk naar beneden. Maar zou hij toch wel zoveel mogelijk gebruikt hebben dan zou hij erbij verteld hebben voor zover de kinderen, de betrokkenen er de capaciteiten voor hebben.

De heer Mathew had het ook over het punt van 30% van de leerlingen van de M.A.V.O., die naar de E.T.A.O. zullen degraderen.

Mijnheer de Voorzitter, misschien heeft de heer Mathew het niet goed gelezen. De E.T.A.O. is nog niet ingevoerd. Dat zal ingevoerd worden. Er heeft dus al een selectie plaats gehad. Die leerlingen zitten in de brugklas en nu blijkt er dat een bepaalde groep niet geschikt is voor de M.A.V.O. Dat wil dus zeggen, dat op het ogenblik veel leerlingen in de brugklas zitten, die niet eigenlijk in de M.A.V.O.-brugklassen thuishoren maar in een E.T.A.O.-brugklas.

Daarom wil ik naar voren brengen dat deze 30% maar eenmalig is bij de invoering van de nieuwe richting, de E.T.A.O.

Ook heeft de heer Mathew gesteld dat wanneer iets ons niet convinieert, om zijn eigen woorden te gebruiken, wij het dan in de schoenen van de minister en de Centrale Regering schuiven.

Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat dit de heer Mathew niet convinieert om ditzelfde betoog aan zijn partijgenoot, de Minister van Onderwijs, te richten. Want dan zal hij zeker op zijn plaats gezet worden of misschien zal hij wel van het tegendeel overtuigd worden door de Minister van Onderwijs.

Voorts heeft de heer Mathew naar voren gebracht, dat het de taak van het Bestuurscollege is om wat de Minister van Onderwijs regardeert, onder zijn aandacht te brengen. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege zal alles wat in het belang van Aruba is onder de aandacht van de minister brengen. Maar dat wil niet zeggen dat het Bestuurscollege daartoe verplicht is. Bovendien kan elke burger vragen stellen aan de minister.

De heer Mathew heeft naar voren gebracht dat men in Nederland ongeveer 25 jaar ten achter ligt op het gebied van onderwijs vergeleken met de Verenigde Staten. Op de door dit raadslid naar vorengebracht stelling wat betreft het 25 jaar ten achter zijn van Nederland vergeleken met de Verenigde Staten wil ik niet verder op ingaan.

Doch, Mijnheer de Voorzitter, dit is toch geen argument om kritiek op dit nieuwe systeem uit te oefenen. Waarschijnlijk was het oude systeem wel ten achter op de Verenigde Staten, maar dit is toch geen argument om dit nieuwe systeem niet in te voeren.

Aan het eind van zijn betoog heeft de heer Mathew zijn dank uitgesproken voor het doorsturen van zijn verzoek. Dat zullen wij inderdaad en waarschijnlijk volgende week al, naar voren brengen.

Ik heb volgende week een onderhoud met de minister. Ik ben hierin ook persoonlijk geinteresseerd, hoe de resultaten voor de eerste drie maanden zullen zijn.

Señor Osbaldo Croes a trece algun punto padilanti pero mas tanto puntonan politica y na e momento aki mi no ta desea di drenta den politica.

Mi kier caba cu e preguntanan aki pa nos por mira un fin na e tratamento di e presupuesto aki. Si e a puntra for di cual fondo particular e school di Macuarima ta worde financiá.
Mi ta kere cu e diputado di Desaroyo Economico a duna un contesta adecuado, es ta for di e fonds pa "niet commerciële projekten van sociaal-culturele aard".
Cu soeurnan tambe tin idea di bandona Aruba lo mi kier bisa cu ta mi deseo cu no. Ya nos a worde basta desilusioná y decepcioná door di e noticia cu frerenan lo bay laga Aruba. Ta mi sincero deseo cu nos lo no worde castiga cu un noticia tristo asina den tan corto termino.
Señor Casper Boekhoudt a trece e cuestion di e comision di autonomia padilanti. En coneccion cu esaki, manera mi a bisa den un reunion anterior mi kier bolbe haci e pregunta na e comision di autonomia cu si acaso nan mester di mas experto for di Hulanda cu por traha henter dia riba e proposicionnan aki, si acaso nan mester di ambtenaar di nos gobierno, si acaso nan mester di ayudo, anto acerca Bestuurscollege, pasobra ta nos politica pa yuda pa nos cumpli cu un di e puntonan di nos programa.
Señor Alders a trece padilanti cu e miembronan di gobierno ta teniendo un grafrede, palabra di despedida pa e diputadonan.
Nos no por bisa cu esaki ta un palabra di despedida sino un palabra di elogio pa e presupuesto aki. Y mi ta sigur cu Senor Alders lo apoya e presupuesto aki y cu e lo ta completamente di acuerdo cu e presupuesto aki.
Tocante su discurso en cuanto educacion, mi ta di acuerdo cu varios di su puntonan. Cierto momento e a bisa cu e ta spera cu ami tabata sincero den mi discurso. Mayoria di bes mi ta sincero den mi discurso.
Señor Presidente, tambe e a aboga pa nos introduci e B.L.O. na pueblo pa e worde acceptá. Gustosamente e proposicion aki lo worde tumá y nos lo pidi e hefe di Departamento di Informacion pa duna mas informacion tocante di e school di e enseñansa aki.
Tambe e ta duda cu lo bin suficiente volledig bevoegde leerkrachten pa e derde leerkring.
Señor Presidente, solamente un leerkracht acerca lo mester bin.
A la bes mi kier a agrega cu pa algun vacatura tin como 60 aplicante pa nos enseñansa secundario. Y muy probablemente pa promer biaha den historia di nos enseñansa secundario nos lo tin un personal cu tin e diplomanan rekeri.
Unda e overdekte speelplaats ta bin? E ta bin na Macuarima hunto cu e school nobo. Contacto lo worde tuma cu Aruba Sport Unie pa Lago Sport Park worde usa door di e schoolnan. Esey mi a bisa Señor Alders den promer rond caba.
Pa trahamento di local den Lago Sport Park pa usa pa gymnastiek, tambe e sugerencia ey lo worde hací na e directiva di Aruba Sport Unie.
En cuanto Señor Alders su pregunta, ki contact a worde haci cu Gobierno Central en coneccion cu e situacion financiera. Varios contact a worde haci por escrito pero ningun contesta te awe no a worde duna na Bestuurscollege.
Señor Yarzagaray a papia den segundo ronde di e school di Ayo. Nos lo tené na consideracion.
Señor de Kort a papia tocante establecimento di un school pa personalnan di hotel.
Berdaderamente mi persona tabatin contacto cu Señor Salati tocante esaki. Señor de Kort a puntra kiko ta e opinion di e proposicion di Señor Salati y e a pidi pa pone Raad na altura ta kiko ta e proposicion di Señor Salati. Señor Presidente, vocalmente Señor Salati a pone mi na altura cu e lo kier train e waiternan pa koki y pa sirbi e clientenan den un restaurante y a la bes nan lo bende cuminda y e entrada lo ta pa gobierno. Esaki tin varios aspecto cuné y mi a pidié pa mande por escrito pa nos laga nos expertonan studiéle.

Señor de Kort a pidi tambe pa emplea Señor Salati den Departamento di Enseñansa. Mi por garantisa Señor de Kort cu Bestuurscollege lo acerca Raad muy pronto pa firma un contract di 6 luna pa Señor Salati y despues di 6 luna nos por tuma e decision kiko mas nos lo bay haci.
De heer Finck heeft de suggestie gedaan dat het Bestuurscollege moet beginnen met een gedragslijn voor gratis busvervoer naar grootte van het inkomen en naar het aantal kinderen. Ik kan de heer Finck de verzekering geven dat deze regeling al bestaat. Het wordt naar grootte van het gezin en naar het inkomen van het voorafgaande jaar verleend.
Ik ben blij te horen, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Finck veel voordeel ziet in het nieuwe systeem van het onderwijs.
Señor Tromp tambe a dirigi elogio na nos Bestuurscollege y na mi persona.
Señor Tromp a puntra cu lo tin maestronan suficiente pa e hoofdakte nobo.
Mi ta refirié na e contesta cu mi a duna Señor Jacobo Alders.
En cuanto su pregunta si e clubgebouw Santa Cecilia ta worde usá como gymzaal y si te ainda e ta worde usá, ni mi ni mi consehero por confirma esaki. Nos lo bay haci un investigacion tocante esaki.
Señor Tromp ta aboga pa nos wanta e f.15.000,-- por lo pronto y si ta posibel pa aumente te f.25.000,-- pa otro aña.
Nos lo tuma esaki na consideracion pa mira promer kiko lo ta e gastonan di e aña aki y con leuw e ta necesario
Señor Tromp a pidi mi si mi por a lesa e planning di e school.
Si Señor Tromp kier lo mi duné un copia di e planning y e ora ey lo mi no mester lesa tur e plannan grandi di Bestuurscollege.
Cuanto hoben di Aruba tin na M.M.S. na Corsow? Tampoco nos no por duné e cifranan corecto. Nos lo laga Señor Dominico Tromp sabi esaki despues.
Señor Kock a puntra si e por haya un accountantsrapport tocante e gastonan di Aruba Sport Unie y si e tabata kier esun di aña 1968.
Nos Accountantsdienst no a ricibi e accountantsrapport 1968 ainda.
Na su debido tempo lo mi percura pa Señor Kock haya e rapport aki.
Señor Kock ta pidi si e f.100.000,-- por worde aumentá.
Mi kier a referi Señor Kock na mi contesta na Señor Bruno Werleman.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE</u>: Señor Presidente, na mi ultimo oportunidad den e tratamento di e presupuesto aki den e segunda buelta lo mi kier gradici tur esnan cu a elogia Bestuurscollege pa e bon trabao cu nan a haci.
Masha poco pregunta a worde hací.
Mi kier bisa Señor Casper Boekhoudt cu Bestuurscollege a nombra un comision pa studia e posibilidad pa traha un lugar di come pa e hendenan ariba waf. Tan pronto cu e comision entrega e rapport aki na Bestuurscollege, Bestuurscollege lo por bin cu un rapport na Raad en cuanto trahamento di e lugar aki.
Señor Kock a puntra tocante un posible caminda cu tabatin planeá tras di e actual P.O.V.A.-club. Mi kier participa Señor Kock cu nunca tabatin plan asina. Esey no ta conoci pa mi.
Tocante pregunta di Dokter Oduber pakiko e postnan di Voorlichtingsdienst a subi di tal forma y e a referi na post 2.01.05.0.61. Akinan mi por participa cu pa motibo cu e abonamento riba A.N.P. a worde erroneamente lubida e credito pa esaki lo worde poni pa medio di afschrijving y overschrijving.
Ariba e otro pregunta di Señor Oduber tocante post 2.01.05.0.58 pakiko e a monta na cinco mil y pico florin, lo mi kier participa Señor Oduber cu pa motibo cu e edicion di informacion di Servicio di Informacion nos ta pensa di haciéle cu mas frecuencia na 1969.
Pa tal motibo e gastonan a subi, es ta di papel y tambe di e stampia pa manda nan afor 1969. Pakiko e parti di material pa fotografia a subi? Esey ta en bista cu nos mester cumpra film pa e film-camera cu tin riba begroting.

Ora e begroting ta aproba nos ta cumpréle y asina lo saca poco film.
Esey ta suma na un total di e f.5.000,-- cu Señor Oduber a referi na djé.
Como cu awe tabatin hopi papiamento tocante hendenan cu nos gobierno a kita inhustamente y Señor Croes a menciona nomber di un tal Curiel, un tal Young y un tal Señor Zara cu lo a worde kitá, ami lo kier bisa cu e señores ey nunca a worde kitá for di trabao.
Si mi por participa cu durante Gobernacion di Partido Patriotico Arubano hopi hende a worde kitá inhustamente. Aki ta djies algun di nan.
Pa cuminsa: Leo Croes tabata traha na Bevolking y e a worde kitá inhustamente. Simon Croes, opzichter na Dienst voor Openbare Werken di Paradera. Señor Guy Eman di Dienst voor Openbare Werken a worde kitá politicamente y inhustamente. Poco tempo despues su yiu muher a worde kitá. Hasta e a baha e trapi di Bestuurskantoor na yoramento. E a worde kitá politicamente y inhustamente. Señor Floreano Ruiz di Dienst voor Openbare Werken a worde kitá inhustamente. Eustacio Tromp, malo den hospital a haya noticia cu e a worde kitá for di Dienst voor Openbare Werken, inhustamente. Juli Geerman di Pos Chikito a worde kitá politicamente for di Dienst voor Openbare Werken. Obi Orman di Madiki a worde retirá pa motibonan politica for di Dienst voor Openbare Werken. Jacobo Laclé, di Rooi Afor, un homber bon conocí a worde retirá politicamente for di Dienst voor Openbare Werken. Maxi Odor cu tur hende conoce a worde retirá politicamente for di gobierno y despues di esey e Gezaghebber interino a haya un par di mokete for di djé. Juan Bautista Tromp, muy conocí na Aruba a worde retirá politicamente for di gobierno. Victoriano Britten a worde traslada pa Bonairo. E no a accepta esey y e a tuma su retiro pa motibonan politica. Capi Wever, ciudadano bon conoci pa pueblo di Santa Cruz, retirá politicamente y inhustamente for di Dienst voor Openbare Werken. Jan Pas, un homber bon conoci na Aruba a worde kitá inhustamente y politicamente pa Partido Patriotico Arubano durante su gobernacion for di Dienst voor Openbare Werken.
Den servicio di Gobierno Central e ilustre cabayero, Hefe di Polis, Mr. Willemsen, tur hende ta corda esey. Bernardo Marchena, douane na Playa retirá politicamente pa gobierno di Partido Patriotico Arubano. Victor Orman tabata traha na douane, bibá awor na Brazil a worde retirá politicamente for di gobierno di Partido Patriotico Arubano. Poypi Lacle tabata traha na Voogdijraad a worde retirá politicamente for di gobierno. Señor Doorsen di Polis a worde retirá politicamente for di gobierno. Yiu muher di difunto Guy Eman, Valerie Eman, a worde retirá politicamente durante gobernacion di Partido Patriotico Arubano.
E tabata e persona cu a baha yorando, ora e a tende cu e no por traha mas na gobierno. Esakinan ta solamente algun cu mi por a corda riba nan awor,-pero si nos bay kantoor nos por haya hopi mas.
Pa refresca memoria, Carlton Lejuez, hopi conocí na Aruba a worde retirá politicamente for di gobierno di Partido Patriotico Arubano. Betty Ruiz di Landsradiodienst a worde retirá politicamente door di gobierno di Partido Patriotico Arubano. Nanichi Zeppenveldt, nomber conocí pa nos partida a worde kita politicamente door di gobernacion di Partido Patriotico Arubano. Edwina Orman, un juffrouw cu tabata traha na Dienst voor Openbare Werken pero pa motibo cu no tabata pertenece na partido di P.P.A. e a worde kitá politicamente for di gobierno.
Cu excepcion di algun cu mi a menciona casi tur ta Arubiano.
Tur esakinan a worde retira politicamente pasobra e tempo ey nan no tabata simpatisa Partido Patriotico Arubano durante su gobernacion.
Naturalmente hopi di e hobennan aki no ta culpabel pa esaki pero e a keda marca den historia di Partido Patriotico Arubano, cu Partido Patriotico Arubano durante su gobernacion a retira hopi hende politicamente for di gobierno.
Y mi ta sigur cu aki den tin hende cu a tuma parti na aprobacion di e retironan di varios di e nombernan cu mi a menciona.

Ora nos ta papia di retira un of otro hende nos mester realisa y nos mester comprende cu nan a haci hopi peor di loke e mes miembronan aki ta pensa cu e gobierno actual ta haciendo. Esakinan ta solamente pa ref esca memoria di Señor Osbaldo Croes cu tanto boca grandi, despues di 12'or, cu e a haya e oportunidad, a dirigi palabra acusando gobierno di A.V.P-Combinacion cu nos ta haci accionnan di inhusticia, kitando hendenan for di trabao sin rason. Pero Señor Croes y su coleganan partidario por a tende e nombernan cu mi a lesa y si nan kier bay mas leuw ainda di haci un investigacion cu loke mi a bisa ta berdad, eseynan ta keda comproba den archivonan di gobierno. Si acaso Señor Osbaldo Croes ta desea lo mi laga haci un investigacion mas profundo di mas hende kendenan a worde retira durante gobernacion di P.P.A. pa rasonnan politica. Esaki ta solamente poco di nan cu mi por a haya despues cu Señor Osbaldo Croes a papia. Mi a colecta tur e nombernan aki for di mi mes partidarionan. Pero si nos bay bek den archivonan di gobierno ey nos ta mira e cantidad grandi di personanan cu a worde retira pa rasonnan politica. Pesey ora mi a papia den promer buelta durante tratamento di e hoofdbegroting mi a bisa cu hamas lo mi por accepta e declaracion di Señor Finck cu e lo tuma retiro for di un partido si e partido ey ta retira hende for di gobierno pa rasonnan politica. Ademas durante tratamento di presupuesto 1969 hopi representantenan di partidanan di oposicion a haya cu ta bon di kritika Gobierno Insular na un manera baho y na un manera inhusto. Hopi di nan a comenta riba beleid di e gobierno actual. Tambe varios miembronan di oposicion a referi na pamfletanan di partida di A.V.P. como si fuera cu nos lo a menciona den pamfleta algun cosnan y cu no a resulta ta berdad. Pero pa refresca memoria di Señor Osbaldo Croes kende a comenta ariba e punto aki lo mi kier bisa Señor Osbaldo Croes cu den nos posicion nos tin diferente pamfletanan di Partido Pátriotico Arubano.
Y den hopi di nan nos por a lesa con e partida aki a gaña e pueblo ariba proyectonan cu nan a participa na pueblo di Aruba y cu nunca a worde realisa. Esaki ta solamente pa refresca memoria di e digno representante aki y tambe pa refresca memoria di e otronan cu temponan aya nan tabata pertenece na Partido Patriotico Arubano.
Señornan di Partido Patriotico Arubano no ta corda e dia cu Partido Patriotico Arubano a saca un pamfleta bisando pueblo di Aruba cu un fabrica grandi di cement lo bin Aruba y cu centenares di hende lo a haya trabao. Esey no a worde realisa nunca. Señor Osbaldo Croes no ta corda e tempo cu un corant di Partido Patriotico Arubano a worde publica na unda e partida aki ta participa pueblo di Aruba cu den cercano futuro no tin mester di importa hugo di piña mas pasobra Aruba mes lo bay exporta y pueblo lo consumi suficiente hugo y lo no ta necesario mas pa pueblo cumpra juice for di exterior como ya e fábrica lo produci suficiente hugo pa henter Aruba y Antiyas bebe.
Señor Presidente, ni un mata di piña no a keda.
Nan mes a caba cu tur e piñanan cu tabatin na Aruba.
Señor Osbaldo Croes no ta corda e tempo cu su partida a saca un pamfleta participando e pueblo cu muy pronto Aruba lo worde enrikesí cu un compañía cu ta saca petroleo crudo for di den suelo di Aruba. Esey a sali cu masha propaganda, cu masha entusiasmo y cu masha publicacion pa medio di television. Te ainda nos no por a mira ningun druppel di petroleo crudo sali for di den suelo di Aruba.
Asina mi por sigui menciona centenaresnan di promesanan cu a worde hací y publicá den corant door di partida di P.P.A. na puebló di Aruba. Tambe e famoso proyecto di salu y cu henter Antiyas lo no tin mester di importa salu mas, pasobra fabrica di salu ta bin y e lo duna miles di hende trabao y Aruba lo biba den progreso y prosperidad.
E proyecto di fosfaat tambe a worde publica pa medio di pamfleta di P.P.A. y esey tambe lo ta un compañía cu lo duna masha tanto hende trabao y lo alivia e situacion di desempleo na isla di Aruba.

Tambe e famoso fabrica di plastico a sali den un corant di double size y Partido Patriotico Arubano a anuncia na pueblo di Aruba y Antiyas cu Aruba lo haya un fabrica di plastic y cu Aruba lo no tin mester di importa ningun articulo mas di plastic como ya cu Aruba lo haya su mes fabrica di plastic y tambe cu centenares di yiunan di pueblo di Aruba lo haya trabao den e famoso fabrica di plastic aki. Esaki nunca a worde realisa.
Asina ta, Señor Presidente, pakiko tira culpa riba un gobierno cu apenas tin 18 luna na mando haciendo tur sorto di sacrificio y poniendo tur su energia ariba e solo ideal, es ta pa traha pa progreso di Aruba? Pakiko tira kritika riba un partida pasobra cierto promesanan no a worde realisá? Mi ta comprende cu tin biaha bo ta haci comunicacion pa establece un of otro fabrica pero na fin di cuenta tin biaha pa mala suerte e no ta worde realisa. Pesey mi kier a refresca memoria di Señor Osbaldo Croes y otro miembronan di su partida, cu Partido Patriotico Arubano ta esun cu a gana e promer prijs den gañamento di pueblo di Aruba.
Pasobra tur esakinan pa medio di radio, pamfleta y tur clase di propaganda pueblo di Aruba lo worde malamente gaña ariba e promesanan falso aki. Te aki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ami tambe kier a extende palabranan di gratitud na e diferente miembronan di Raad kendenan den e segunda buelta a bolbe bin cu palabranan di elogio na Bestuurscollege.
Señor Arends a bin cu un bunita proposicion cu si e parti di Ontvangerskantoor na Playa por worde airecondicioná, especialmente e parti unda e publico ta para pa paga nan cuentanan. Mi por sigura Señor Arends cu sigur-sigur Bestuurscollege lo tuma esaki na consideracion y nos lo haci tur nos posibel pa mira si esaki lo por worde ehecuta.
Señor Boekhoudt tabatin algun pregunta tocante e posibilidad di traha un central di telefoon na Noord. Tambe e a puntra cuanto un central asina lo por costa. Tambe e tabata kier sabi cuanto ta e cantidad di personanan cu peticionnan pendiente pa coneccion telefonica na pueblo di Noord.
En cuanto esaki mi ta kere cu den e Memorie van Antwoord di e contestanan na e miembronan ya Bestuurscollege a splika algo riba esey.
Pero mi kier a participa Señor Boekhoudt cu si e kier a pasa lo mi haci un entrevista breve pa asina e por papia mas extenso riba e problema aki cu e hefe di Telefoondienst. Pasobra mi por participa Señor Boekhoudt cu na mi oficina y naturalmente na oficina di e hefe di Telefoondienst tin un proyecto di 3 aña pa servicio telefonico na Aruba. Señor Boekhoudt hasta por haya esey pa lesa y for di esey e por haya un mihor idea exactamente pakiko, na e momento aki, no ta posibel economicamente pa traha un central na Noord. Eyden ta worde splika claramente e tempo cu populacion di Noord lo por haya un central pa telefoon.
Tambe Señor Boekhoudt a haci e sugerencia pa un oficina na Noord caminda pueblo di Noord por paga belasting, awa, etc. Cu esaki tambe mi kier a participa Señor Boekhoudt cu Bestuurscollege lo tuma esaki na consideracion y nos lo laga e personanan enbolbi den e asunto aki haci un investigacion pa despues nos laga Señor Boekhoudt sabi na ki tempo tal edificio lo por bin.
Tambe Señor Boekhoudt a papia cu den ultimo dianan aki tabatin poco tardamento na Ontvangerskantoor na Playa en cuanto pagamento di cuentanan. E motibo pa esaki ta cu un machine tabata dañá pa hopi día.
Pesey e tardansa den atendemento di publico basta rapido a tuma lugar. Pero ya e situacion aki a worde alivia y nos ta spera cu lo no bin mas kritika di parti di e publico. E dificultad aki a worde publica den corantnan local, es ta tocante e tardansa durante e ultimo dianan na Ontvangerskantoor.

Señor Presidente, Señor Oduber manera semper den tratamento di begroting sa gusta bin cu postnan y haci preguntanan riba diferente postnan pa mira con e por haci e begroting sluit, Señor Presidente.
Mi sabi cu Dokter Oduber tin profesion di dentista y mi ta respeté pero tambe e tin un hobby di coba den begrotingnan bieuw.
Tambe e ta un bon "showman".
Riba post 5.01.01.0.50 y 5.01.03.0.50 Señor Oduber a puntra pakiko e sumanan aki a cambia for di esunnan di aña 1968.
E ta bisa cu den notulen di begrotingsbespreking di aña 1968 ta pará cu e sumanan aki ta corecto.
Y awor kiko nos mester kere. En berdad mi a bisa e tempo aya cu locual ta pará den e notulen tocante e balansnan den e kolomnan 1965, 1966, 1967 ta berdad. Sinembargo nos tin di haci un rectificacion chikito en cuanto e encabesamento di e punto aki den notulen comokiera cu aki mester worde usá otro balansnan na cuminsamento di aña.
Naturalmente Señor Oduber tambe lo a haya esaki logico pa motibo cu e aña 1967 a sera dia 30 di juni 1968 y durante tratamento di presupuesto na maart y april 1968 sigur ningun fíamento definitivo por tabata e caso tocante e balansnan na fin di aña 1967.
Na momento cu Señor Oduber tabata repasa e pargraafnan concerni e por a observa tambe cu e diferencianan cu e kier meen a worde participa den aña 1967 y manera e sabi masha bon esakinan ta trata di postnan cu te na fin di aña por worde fihá.
Tocante post 1.01.02.0.73 - vervolgingskosten, Señor Oduber ta puntra si ta intencion di Bestuurscollege pa tuma medidanan poco mas extricto pa trece e placanan aden. E a puntra si ta pesey e post aki a worde usá.
E cifranan di voorlopige rekening aña 1967 ya caba ta duna un entrada di mas o menos f.68.000,--. Basá riba e sucesonan di entrada di 1968 nos por raam pa 1969 f.70.000,--.
Riba pagina 4, post 1.01.02.2.73, rente wegens belastingvorderingen.
E raming a worde aumenta en coneccion cu e verhoging di interes riba achterstallige belastingschulden.
Awor cu e aumento di interes no a bay door manera nos a propone kisas e raming lo ta un poco halto. Pero si e raming aki berdad resulta halto kier meen cu entradanan di belastingnan lo ta mas pa motibo cu e hendenan e ora ey ta paga nan belasting atrasa en bes di paga interes.
Riba pagina 9, e post di literatuur pa voorlichting y voorlichtingsmateriaal ya e diputado di Voorlichtingsdienst a papia riba esey.
Riba pagina 12, huur van gronden en erfpachtsrechten.
Tocante e belastingnan aki atrasá lo mi kier a gradici Señor Oduber pa e hecho cu e ta hala atencion di Bestuurscollege pa tuma medidanan mas efectivo pa cobra e sumanan atrasá. Cu esaki Señor Oduber ta demostra claramente cu e ta conciente di e responsabilidad y conciente di e situacion financiera actual di e gobierno.
Riba pagina 13 - Vergoeding voor huurbeëindiging van ongebouwde eigendommen. Tocante e diferencia cu Señor Oduber ta papia di djéle diputado Leest lo duna comentario ariba esaki.
Tambe Señor Leest lo duna contesta riba e post riba pagina 25, bestrijding van besmettelijke ziekten.
Riba pagina 41 - post 2.06.01.0.73 - Vergoeding aan D.O.W. wegens kosten van bouw- en woningtoezicht.
E ta puntra pakiko e post a subi f.19.000,--. E gastonan aki a subi pa motibo di aumento di gastonan di personeel; promoties, aanstelling di un tekenaar, sociale lasten y algemene kosten mas halto.
Pagina 102 - Algemene dekkingsmiddelen.
Señor Oduber a bisa cu na aña 1967 e tarifanan di inkomstenbelasting a subi y tambe 10 opcenten a bin acerca. E raming pa inkomstenbelasting 1969 ta f.6.500.000,--. E suma berdadero ricibi den aña 1968 tabata f.6.700.000,--. Pues segun Señor Oduber e raming pa 1969 por worde usá te f.7.200.000,--.

Ora cu e begroting di aña 1969 a worde traha entradanan tabata mustra cu un cálculo di f.6.000.000,-- pa aña 1969 ta realistico.
Pa motibo cu den futuro nos lo pone mas atencion na cobramento di belasting y esaki Señor Oduber mes a bisa cu e mester worde hací pa mehora e situacion financiera. Nos a dicidi di subi e raming te na f.6.500.000.
Cu awor ta resulta cu over di henter aña 1968 a worde ricibi f.6.700.000 na inkomstenbelasting nos no por a mira esaki padilanti y nos no ta kere cu lo ta realistico pa basa e raming di inkomstenbelasting 1969 riba e cifra. E total di tur e belastingnan di e dos paragraafnan aki cu a worde ricibi na aña 1968, ta f.450.000,-- menos cu e raming di 1968.
Pesey nos no ta mira e posibilidad pa hisa e raming aki.
Riba pagina 107 post 2.12.01.0.64 Señor Oduber ta puntra si Bestuurscollege por a bisa cuanto rente riba e kas geld a worde pagá na 1968.
E informacion aki ta imposibel pa mi duna awor.
Si Señor Oduber ta interesa, gustosamente nos lo duna Raad e informacion aki despues.
Het betoog van de heer Dennert dat mijn opmerkingen inzake de kapitaaldienst niet duidelijk zijn, is mij niet geheel duidelijk. Naar mijn mening haalt de heer Dennert een aantal dingen door elkaar.
Ik heb namelijk gesproken over het al of niet opvoeren van bedragen in de kolom begroting 1968 en voorlopige rekeningen 1967 en 1966 en over de wijze van opneming en het doel van de saldi begin en einde van het dienstjaar. Daar de heer Dennert in de tweede ronde terugkwam op de aanleg van wegen en riolen en uit het opnemen van een saldo toch weer de conclussie trekt dat deze aanleg slechts in zeer beperkte mate zou zijn uitgevoerd, wil ik nogmaals trachten van een en ander een korte uitleg te geven. Daarbij wil ik nogmaals uitdrukkelijk vastleggen dat mijn betoog in de eerste ronde drie onderwerpen betrof welke in zekere zin onafhankelijk van elkaar moeten worden beschouwd, te weten de post aanleg wegen en riolen, de saldi begin en eind dienstjaar en het opnemen van bedragen in de kolommen van vorige dienstjaren.
De post aanleg wegen en riolen staat in de kolom 1968 voor hetzelfde bedrag opgenomen als in de begroting 1968.
Uit de begroting 1969 staat in geen geval in hoeverre deze renten al of niet zijn uitgegeven. Dit is in vorige begrotingen ook nooit het geval geweest. Overgeschoten kredieten van 1968 worden aan het einde van het dienstjaar per eilandsbesluit naar het volgende dienstjaar overgebracht onder mededeling hiervan, onderaan.
Eerst dan kan de Raad kennisnemen van het overgebleven krediet, waaruit dan de mate van uitvoering blijft.
Wat betreft de andere twee punten wil ik slechts nogmaals verwijzen naar het feit dat de saldi en het al of niet opnemen van bedragen in de kolom 1968, 1967 en 1966 onafhankelijk van elkaar moeten worden gezien.
Indien de heer Dennert mijn opmerkingen in de eerste ronde nogmaals nog niet duidelijk vindt, zal nú één en ander hem duidelijk zijn.
En cuanto e cuestion di herverdeling di belasting di cual diferente hendenan a papia di djéle ami tambe kier a bisa algo di djé.
Esey ta un punto di suma importancia.
Tanto Bestuurscollege a acerca Landsregering riba djéle, comision di autonomia a acerca Landsregering riba djéle, e Raad aki mes y tambe miembronan di Staten di Aruba. Eseynan tabata mi comentarionan di tweede ronde. Señor Presidente, masha danki.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier a cuminsa pa contesta miembro Arends kende a pidi Bestuurscollege pa yuda dierentuin. Mi kier a sigura Señor Arends cu tan pronto e exploitatieregeling ser entrega na Bestuurscollege lo nos huzga pa duna nan un of otro ayudo.
Señor Oduber tabatin pregunta ariba post 1.02.01.0.36 - huur van grond en water.
Tambe riba post 1.02.01.0.46 - erfpachtsrecht.
Señor Oduber a puntra ki medida Bestuurscollege ta pensa pa tuma pa elimina e saldo negativo aki. Bestuurscollege tin pensá di tuma e siguiente medidanan pa elimina e saldo negativo aki.
Vervallen verklaring erfpachtsrecht y huur di e terenonan ariba locual no ta construi. Cobransa pa medio di intermediacion hudicial.
Tambe Señor Oduber a puntra ariba post 2.02.01.1.65. Ariba esaki mi por contesta cu ta mas cu logico cu bo no por traha un caminda sin cu tur e asuntonan di tereno ta regla.
Bestuurscollege mester haci terenonan necesario liber promer cu un caminda por worde vota pa construction. Bao di e circumstancianan y politica di Raad mes, generalmente esaki no por worde ehecuta pasobra ta Raad mes a pone caminda riba presupuesto. Pa e obheto ey a worde poni un suma di f.53.000,-- riba kapitaaldienst pa cumpra terenonan cu ta situa den e camindanan proyectá.
Señor Oduber tabatin pregunta riba post 2.04.04.0.79 - bestrijding van besmettelijke ziekten. E tabata kier sabi pakiko e post aki a subi casi mitar di loke e tabata antes. E motibo ta, y esaki nos por weité den begroting mes ora nos ripara cu e rekeningcijfers di aña 1966 ta suma f.69.582,-- y e cifranan di aña 1967 ta suma na f.85.084,-- mientras cu e calculacion pa e añanan tabata f.50.000,--.
Pero aña 1968 tambe a worde calcula ariba f.50.000,-- pasobra rekening di 1966 no tabata conocí.
Señor Presidente, pregunta y remarca di Señor Oduber tocante e contract cu representacion na Merca por worde contesta di lo siguiente manera.
E contract cu representacion na Merca ta worde será cada aña terminando semper na luna di mei.
Tocante ponemento di hende local na representacionnan na exterior mi mester informa cu esaki ta un asunto di e firmanan cu ta representa nos actualmente. E sugerencia aki no ta resulta mucho facil den practica ya cu si nos gobierno impone un empleado sin mas esaki por resulta na estorbacion di e responsabilidad di e firma cu cual e contract a worde será.
Actualmente tin algun estudiante di Aruba na Hulanda na e Wetenschappelijke Instituut voor Toerisme na Breda. Cu esakinan nos isla lo por haya tambe mas persona prepara cu podiser despues di cierto training local por worde considera pa reenforsa representacionnan na exterior. Nos mester corda cu pa un hende local e mester tuma algun tempo pa conoce e mercado den exterior.
Señor Presidente, ta facil pa pidi representacionnan na Caracas.
Nos gobierno tambe ta desea esaki. Pero mientras cu nos no tin fondo pa financia e gastonan pa oficinanan di representacionnan den exterior nos no por haci nada. Bestuurscollege tambe ta anhela di tin Aruba representá den tur skina mundial pero nos mester keda practico tambe.
E acusacionnan na direccion di e representacion na San Juan, Puerto Rico lo worde investiga y lo mi informa Bestuurscollege, cual ta e instancia cu ta sera contract pa gobierno, por actua di acuerdo.
Señor Presidente, Señor Oduber no a grita mucho cos ora cu e a bisa cu te hasta diputado Leest ta hinca un dos placa di palabra y a lesa parti di e carta di Aruba Hotel Association.
Señor Presidente, den tur argumento mi ta trata na keda cabayero y tambe den mi expresionnan. Pesey mi no por comprende cu Señor Oduber a usa e palabra te hasta.

E hecho cu e carta di e Asociacion Hotelera ta expresa e necesidad y deseo pa dedica un room-tax pa promocion di turismo no ta cambia nada pa nos. E overweging di e ley aki ta bisa claramente e mesun deseo di e Asociacion Hotelera for di e momento cu e ley a worde proyecta caba.
Señor Presidente, ta berdad cu apenas poco tempo despues cu e Bestuurscollege aki a sinta nos a ricibi bishita di e president di e companía di Swiss Chalet. E meneer aki, awe difunto, a pidi pa papia cu nos tocante su proyecto. Estando na Aruba e a pidi pa worde presentá dilanti television. Señor Presidente, decencia y educacion ta exigi pa nos complace cu e peticion. Pesey nos a aparece na Television. Pero no ta manera oposicion lo kier laga pasa cu e simple presentacion aki na television lo a haci e proyecto aki algo di e gobierno actual. Ta purba mi a purba e proyecto asi yamá Swiss Chalet. Otro prueba di nos buena fé.
Señor Presidente, di parti di Señor Osbaldo Croes mi a haya remarcanan en cuanto algun di mi observacionnan. E a bisa cu e cosnan cu mi a trece padilanti ta cosnan di su partida. Den mi contestacion den promer buelta mi a usa e cosnan aki simplemente pa ilustra e hechò cu e gobierno actual ta merecedor di elogio y cu nan ta gosando di e confiansa di entidadnan privá. Casonan cu mi a menciona ta pruebanan palpable di evidencia di e gobierno actual. Mi no ta hera pa duna cooperacion na interesadonan cu por resulta beneficioso pa nos isla.
Pa mi e casonan cu mi a sita ta indicacion cu nos gobierno ta trahando y cu exito. Riba e pregunta di e mesun orador y tambe di Señor Domi Tromp cu si e information booth cu nos tin aya bao ta worde usá mi mester contesta sí. Semper ora e bapornan caba di traka y e pasaheronan ta baha, e oficina aki ta worde habrí door di un of dos empleado di Oficina di Turista. Nan ta para cla pa duna informacionnan na nos bishitantenan di tur parti di mundo. Experiencia a mustra, sinembargo, Señor Presidente, cu no ta necesario pa mantene e oficina aki habri despues cu e pasaheronan a baha y bay na nan diferente destinacionnan. Pesey e empleadonan no ta keda eynan. Nan ta bay bek na oficina di turismo. Señor Osbaldo Croes mester comprende cu ora cu no tin bapor den haaf e lugar no ta habri.
Señor Yarzagaray a puntra cual ta e companíanan cu ta sirbi Aruba cu transporte aereo. Esakinan ta A.L.M., K.L.M., Trans Caribbean, Pan American, Viasa, Linea Aeropostal Venezolana y Aerocondor.
En coneccion cu e buelonan di Pan American mester worde observa cu té na e fecha aki e decision definitivo pa parti di Gobierno Americano no a cay. Buelonan di Caribair lo depende riba e decision tocante Pan Am. Pa tal motibo intinerario di Caribair no ta conoci ainda.
Señor Yarzagaray a puntra si e prijs di kamber na hospital lo bolbe subi. Esaki no ta conoci pa nos, Señor Presidente.
Señor Alders, den su segunda buelta, a remarca tocante mi informacion riba iluminacion, unda mi a bisa cu iluminacion di caminda di cruz L.G.Smith Boulevard, Dienst voor Openbare Werken y Malmok.
Señor Presidente, mi kier a informa Señor Alders cu for di credito di f.30.000,-- Bestuurscollege a duna orden na Elmar pa ilumina tur kruispunten cu tin ariba L.G.Smith Boulevard, cuminsando for di Dienst voor Openbare Werken te hasta Basi Ruti. Pa e iluminacion aki y tambe pa camindanan di trafico den bebouwde kom e gastonan lo ta f.20.000,--.
Tocante e credito di f.30.000,-- pa aña 1969 mi a duna Señor Alders contesta caba, es ta cu esaki ta destiná pa un promer paso pa un extension sistematico y moderno pa ilumina cayanan pa cual ya nos tin un convenio cu Elmar.
Señor de Kort a puntra si e verordening di dunamento di erfpacht no ta ser ehecuta debidamente. E verordening di dunamento di erfpacht ta worde ehecuta debidamente. Ta berdad cu construccion mester cuminsa dentro di 6 luna despues cu e erfpacht a worde duna. Pero no ta obligatorio pa cancela erfpacht si e 6 luna a pasa y construccion no a cuminsa ainda.

Bestuurscollege ta duna e erfpachtersnan chens pa prepara e construccion uno te dos aña, manera Señor de Kort mes a propone.
En cuanto e parselanan di Malmok mi por bisa cu tin un cuatro parsela cu no a worde pidi ainda. Tur e otro parselanan a worde duná na erfpacht of a worde pidí. Tin 6 parsela cu a worde duna riba cual 5 construccion no a cuminsa ainda. Regularmente ta worde controla si e erfpachternan ta tene nan na e condicion bao di cual erfpacht ta worde duná.
Y si tin motibo Bestuurscollege ta tuma medidanan apropiá.
E miembro tabata kier sabi mas tocante e post bestrijding besmettelijke ziekte. E tabata kier un splikacion di e f.400,--. Segun mi esey ta un kibocacion. E mester ta f.4.000,--. Orador tabata kier sabi con e malesanan aki ta worde combatí. Tratamento tur 14 dia, localisa geslachtziekte y tratamento gratis door di dokternan di gobierno.
Cual ta e malesanan cu a worde raporta y cuanto? Tur den e categoria aki.
Señor Tromp a puntra kiko Bestuurscollege ta pensa di haci pa cobra achterstallig huur di volkswoningen.
Pa diferente personanan cu ta atrasa den pagamento di huur ta worde hací un areglo pa asina rebaha e atraso den huur. Esnan cu no ta coopera pa haci un areglo, medidanan por worde tuma contra nan y ta worde tuma.
Señor Tromp ta pidi pa haci entrada di Oranjestad den vecindario di waf mas atractivo. Mi ta gradici Señor Tromp pa e sugerencia aki y Bestuurscollege lo tumé na consideracion.
Señor Presidente, Señor Maduro a expresa su opinion cu segun e e controlerend geneesheer mester ta directamente bao di e diputado of Bestuurscollege y no bao di e hefe di e departamento di Gezondheidsdienst.
Esaki ta un cos cu nos lo mester bay studia y wak con nos por bay haci esaki.
Señor Presidente, aunke cu esaki no tabata un pregunta sino mas bien un remarca hací pa Señor Maduro mi mester duna algun informacion tocante e vaccine contra e así yamá "Hongkong-griep".
Informacion di Gezondheidsdienst a duna mi di comprende cu na Aruba tin dos tipo di griep: Australie-griep y Hongkong-griep.
Te na december tabata obtenibel na Aruba un cantidad chikito di e vaccine cu ta yuda contra Australie-griep, pero e no ta yuda contra Hongkong-griep. Na december ainda no tabatin casonan di Hongkong-griep aki. E patiëntnan cu tabata pidi pa haci examinacion contra Hongkong-griep tabata worde informa door di dokternan cu ainda no tabatin vaccine pero cu nan por worde vaccina contra otro tipo di griep. E casonan di vaccinacion tabata contra griep en general y no tin efecto riba Hongkong-griep. E vaccinenan contra griep en general ta caro y e prijs di f.10,-- ta parse normal. Masha danki, Senor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, atrobe e logeergastenbelasting a worde trecí padilanti y e biaha aki hasta Bestuurscollege a worde reprocha di e faya como cu Bestuurscollege no a informa e hotelnan tocante e belasting. Señor Presidente, ta ridiculo pa un instancia oficial di gobierno mester ta informa otro instancianan particular tocante nan obligacionnan. Tempo cu Bestuurscollege anterior y e actual Bestuurscollege a hisa opcentennan nos no a manda un carta pa tur ciudadano y bisa nan cu nos ta hisa opcenten.
Nos ta asumi cu den e mundo moderno tin suficiente medio di comunicacion pa pueblo por sabi kiko ta bay socede. Manera mi a trece padilanti den promer ronde mi ta kere cu un organisacion manera Aruba Hotel Association cu ta opera aki na Aruba y cu ta parti di e comunidad mester tene su mes na altura di e desaroyonan cu ta afecta su negoshi. Señor Presidente, Señor Oduber no a keda mucho contento cu e kritika cu ami a lanta ariba su Bestuurscollege anterior, es ta e inactividad di nan cu e promocion di e proyecto di Stationsgebouw.

Señor Oduber a haya bon di referi na mi actuacion e tempo den oposicion y cu voz mes resonante cu esun di e a kritika cu e tempo ey tabata tempo pa kritika. Señor Presidente, ta humano cu ni maske kiko hende haci nunca algo ta bon y semper ta keda algun remarca.
Cu igual derecho mi por bolbe bisa Señor Oduber cu e tempo cu e tabata sintá den Bestuurscollege, e tempo tabata tempo pa actua.
Y si e no a actua e tempo, siendo cu e tabatin e oportunidad, awe e no tin derecho di papia.
Mi ta masha agradecido na Señor Oduber cu e a refresca mi memoria cu no ta desde antayera Partido Patriotico Arubano ta contra tur su mes proyectonan pero cu ya esaki ta desde aña pasá. Si Señor Oduber ta comprende cu e begroting di A.B.O. tin e mesun proyectonan di aña pasá anto mi ta kere cu esey ta pa motibo di e ora laat of e ora tempran.
Señor Werleman a trece bao di atencion di Bestuurscollege e cantidad di trabao cu e numeroso aplikacionnan pa tratamento liber di dokter ta trece pa Bevolkingsbureau y e ta cita cu entre dia dos di januari y dia 20 di januari 392 a aplica pa un formulario.
Señor Presidente, departamento di Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg ta conciente di e problema aki. Sinembargo no ta asina cu Señor Werleman a bisa cu cada biaha di nobo cu e hendenan ta pidi karchi di dokter nan mester busca un formulario.
Ta asina cu nan mester busca un formulario pa cada sorto di verzoek cu nan haci. Un persona cu pidi un karchi pa vrije geneeskundige behandeling awe y cu tin mester di vrije geneeskundige behandeling otro siman no tin mester di bolbe bek pa e formulario. Sí e tin mester di bolbe bek, si otro siman e haci por ehempel aplikacion pa onderstand.
Mijnheer de Voorzitter, dan heeft de heer Mathew zijn zienswijze uitgesproken over mijn betoog over het beleid van dit Bestuurscollege.
Ik wil hier alleen maar stellen dat op een gegeven ogenblik de heer Mathew mij in de schoenen heeft geschoven dat ik heb gesproken over mijn beleid. Waarschijnlijk heeft de heer Mathew dat verkeerd gehoord. Dat was geen ogenblik het geval. Ik heb geen beleid hier. Het beleid is van het Bestuurscollege.
Dan stelt de heer Mathew dat er 2000 werklozen zijn op het eiland en hij vraagt zich af wat het Bestuurscollege van plan is te doen en dat het antwoord van het Bestuurscollege niet bevredigend is omdat wij geen speciale voorzieningen hebben getroffen voor deze mensen.
De heer Dominico Tromp vraagt naderhand hoeveel werklozen er zijn ingeschreven bij Dienst Arbeidszaken, en hoeveel van deze mensen ongeschoold zijn. Het antwoord is 578 en hiermede heb ik tevens de heer Mathew geantwoord. Hieruit blijkt dat er geen 2000 werklozen zijn.
Het grootste gedeelte van deze ingeschreven werklozen zijn niet geschoold. Het juiste aantal is op het ogenblik moeilijk weer te geven.
Dan had de heer Mathew het weer over die bejaarde dame. Ik heb uitgelegd, Mijnheer de Voorzitter, dat erhier sprake was van een S-kaart voor een bepaald ziektegeval. Alhoewel deze dame oud is heeft zij op het ogenblik geen behoefte aan een S-kaart. Mocht zij wel behoefte aan hebben dan kan zij dat te allen tijde aanvragen en ik ben ervan overtuigd dat er gunstig over zal worden beslist.
Señor Osbaldo Croes a trece padilanti e carta di ontslag di un ambtenaar de Kort despues di su proeftijd. E caso aki ya un biaha a worde discuti den Raad y mi kier bolbe bisa cu e ambtenaar aki a worde ontslagen, pasobra despues di su proeftijd a resulta cu e no ta cualifica.
Tambe Señor Osbaldo Croes a kritika mi punto di bista tocante e beleid. E no ta hayé democratico, locual ta su bon derecho. Pero mi ta haya cu una bes un grupo di homber grandi ta traha hunto cu e pleno derecho di por bisa loke nan ta haya ta bon y expresa nan opinion libremente.cual ta e caso den e Raad aki, anto Bestuurscollege ta hibando un beleid democratico.

Ningun di e otro oradornan no a kritika mi punto di bista. Nan no a bay aden ariba e otro atributonan di e beleid cu mi a presenta.
Señor Osbaldo Croes a bisa cu ta imposibel cu for di 30% di e onderstandtrekkers tin debe na Volkskredietbank. E' a haci algun otro remarca en cuanto esaki. Señor Presidente, e cifranan cu mi a menciona, e 30%, tabata algun nota interesante pa demostra cu e problema no ta asina grave manera ta worde trecí padilanti door di Dokter Dennert. En berdad tin 502 hende na e momento aki cu ta haya onderstand pero e gemiddelde di 1955 tabata 1099, dobel cantidad, 1966 1281, aña di eleccion y 1967, 642.
Mi ta particularmente contento cu Señor Osbaldo Croes a demostra atencion cu e proyecto di dry-dock. Segun mi ta comprende for di su discusion e ta satisfecho cu e informacion cu e a haya te awor.
Mi ta spera y confia cu nos lo por logra convence Señor Croes y su fraccion cu esaki ta un proyecto cu balé la pena pa Aruba y cu a lo menos den e caso aki nos lo por haya nan apoyo positivo.
Señor Croes a puntra tambe si e rapport di de Raad por worde poní ter inzage. Den e caso aki no ta existi contrariedad.
Señor Alders a haci mencion di e kritika pisá cu tabatin ariba Bestuurscollege. Di kritika pisá mi no a ripara nada.
Mi a ripara sí un esfuerso pa kritika. Pero manera e esfuerso aki a worde hací mi no ta kere cu e lo tin ningun efecto den e caso aki.
Señor Alders a puntra tocante buurtcentrum. Mi a contesta e pregunta aki caba den promer ronde. E unico aspecto tocante buurtcentrum cu mi no a contesta den promer ronde y cu Señor Alders a trece padilanti ta en berdad originalmente buurtcentrum tabata parece riba e projektenlijst di Aruba na un suma di un miyon florin. Pero awor aki e buurtcentrum no ta riba indicatievenlijst. Nan no ta forma parti di e Meerjarenplan pero nan ta incorpora den e fondo special pa "niet commerciële projekten van sociale culturele aard".
Señor Alders ta duda cu e caso di onderstand cual ten onrechte a worde uitbetaald durante algun luna por ta basa ariba un error.
Señor Alders ta liber pa forma su mes conclusion.
Mi ta kere cu Señor Julio Maduro a clarifica caba e asunto di colgamento na rabo politico.
En cuanto cu Union Nacional Arubano di algun forma of otro ta haya un sumpiña den bista di Señor Alders anto mi por duna Señor Alders e siguransa cu loke mi sabi e mester ta agradecido cu alomenos durante un periodo di 4 aña Union Nacional Arubano a mustra sú partida con pa goberna.
Señor Alders a ripiti e pregunta haci pa Señor Chance tocante compañía di aviacion y esun di bapor S.E.K.A.
Manera mi a bisa den promer ronde no ta haci al caso cual e ta.
Pa nos no ta haci al caso si Lago ta afilia cu Creole ni cu Esso International di Colombia. Esey ta Lago su derecho.
Un punto interesante a worde trecí padilanti door di Señor Yarzagaray kende a mustra e programa di Partido Patriotico Arubano y a recorda nos aki den riba e promesa cu 8 miyon florin lo worde poni disponibel. pa combati desempleo. Esaki ta un promesa positivo hací y nunca mas nos no a tende nada di djé. Pero awor aki mi por declara cu e placa ey cu tabata di bin for di Hulanda, es ta e 8 miyon, a worde afgewezen door di Hulanda. E no a worde haya un proyecto acceptabel y como tal e punto ey di programa di Partido Patriotico Arubano a cay.
Asina ta nos por mira cu no ta otro partidanan solamente tin ora no ta logra nan doelstellingnan. Partido Patriotico Arubano tambe a faya y ta fayando y Señor Yarzagaray a papia tambe tocante e opslagfaciliteiten na vliegveld. Hopi biaha en berdad tin hopi carga plamá over di tur e lugar. Esey ta bin pasobra cu e edificio no ta bastante grandi mas.

Ya caba pa basta aña e edificio aki a resulta hopi chikito y ta asina transportacion di carga pa aire a aumenta tremendo durante e ultimo añanan. Asina pronto cu e stationsgebouw nobo ta cla e situacion deplorabel aki lo worde coregí.
Señor de Kort a puntra si ta posibel pa pone watchman di Werkverschaffing na e atraccion turistico cu tin na Sabaneta. Señor Presidente, esaki ta imposibel pasobra esaki ta concerna terreno publico y mi no tin ningun obheto ey pa cuida.
Tambe Señor de Kort a cita algun begrotingsposten di Dienst Arbeidszaken Maatschappelijke Zorg y e a puntra si tin algun relacion positivo entre e begrotingsposten aki y nacimentonan ilegitimo. Mi por declara cu asina leuw cu nos sabi esey no ta e caso.
Mijnheer de Voorzitter, dan heeft de heer Dennert gesteld dat in zijn betoog over het beleid van dit Bestuurscollege hij voorbeelden heeft genoemd terwijl ik dat niet heb gedaan. Mijnheer de Voorzitter, niet alleen ik, maar ook mijn andere vier collega's hebben door de presentatievorm de antwoorden van hun beleid voorbeelden ten over gegeven.
Mijnheer de Voorzitter, het heeft mij erg gespeten dat het betoog omtrent de kaarten voor vrije geneeskundige behandeling waarmee de heer Dennert zo vooruitstrevend was begonnen, is geindigd in een zeer trieste anticlimax namelijk de presentatie van één enkele kaart en van één enkel geval, dat afgewezen zou zijn.
Mijnheer de Voorzitter, dit betreft een zeer bijzonder geval.
Betrokkene heeft op 4 april 1967 een aanvraag ingediend. Hij kreeg een afwijzend antwoord op 7 mei 1968, 13 maanden later. Dit is één geval dat niet meer in behandeling kon worden genomen vanwege de grote achterstand. Dit betreft één geval dat tesamen met ongeveer 1500 andere werden afgewezen. Staande de vergadering kan ik niet nagaan of het inderdaad iemand betreft die vroeger bij de Dienst Openbare Werken heeft gewerkt of dat het iemand betreft die ouder is dan 60 jaar.
Deze persoon, indien er weer een aanvrage wordt ingediend komt zeer zeker in aanmerking. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Thans is aan de orde de motie van de heer Arends.
De heer Arends heeft nu de gelegenheid zijn motie in te dienen en voor zover nodig te motiveren.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, manera mi a anuncia den promer ronde lo mi kier trece awor aki mi mocion cual ta bisa lo siguiente:

M.O.T I E

De Arubaanse Eilandsraad, heden de 23ste januari 1969 in een voltallige openbare vergadering bijeen;

Kennis genomen hebbende van het Besluit, dat de Broeders van de Christelijke Scholen, algemeen bekend als de Freres de la Salle, binnen twee en een half jaar tijd ons eiland zullen verlaten;

O V E R W E G E N D E

- dat dit bericht door een grote meerderheid van de Arubaanse bevolking met grote ontsteltenis is ontvangen en wel om de volgende redenen:
- dat de Freres de La Salle gedurende ongeveer 30 jaren op Aruba zowel op het terrein van onderwijs als op sociaal-cultureel gebied, in het bijzonder de jeugdzorg, in hoge mate in het algemeen belang van Aruba zich verdienstelijk hebben gemaakt;
- dat alhoewel steeds meer eigen krachten in het Arubaanse onderwijs worden ingezet, door het vertrek van deze freres een leegte zal ontstaan, waarin nog niet kan worden voorzien;

- dat daarom gaarne op deze freres een beroep wordt gedaan om vooralsnog Aruba niet te verlaten en hun werkzaamheden in het algemeen belang van ons eiland voort te zetten;

B E S L U I T

1. de Provinciaal van de Broeders van de Christelijke Scholen te verzoeken het daarheen te willen leiden, dat op bovenvermeld besluit wordt teruggekomen en bedoelde Freres in de gelegenheid worden gesteld hun werkzaamheden alhier vooralsnog voort te zetten;
2. Afschrift dezes te zenden aan: a. de Bisschop van het Bisdom Willemstad;

   b. De Minister van Onderwijs van de Nederlandse Antillen;

   c. De directeur van het kabinet van Onderwijs;

   d. de Inspecteur van het onderwijs op Aruba;

   e. de Freres de La Salle, Alhier.

en gaat over tot de orde van de dag.

Cu esaki, Señor Presidente, nos no unicamente ta trata di busca un forma pa e frerenan sigui coopera den e educacion di nos hubentud pero cu esaki nos ta demostra nos aprecio pa e trabaonan cu nan a haci pa tanto aña y cu lo duel nos masha hopi si nan laga nos isla.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Ik constateer, dat deze motie door de heer A.M.Arends ingediend, ondersteund wordt door de heren A.Werleman, J.Maduro en G.F.Croes. Zijn er leden die het woord willen voeren over deze motie?

DE HEER J.U.MADURO: Señor Presidente, mi no ta kere cu ta necesario pa bisa mucho. Solamente mi kier bisa cu desde cu e frerenan a bin Aruba nan a haci hopi trabao na bienestar di nos comunidad.
Y den un tempo manera esaki, especialmente riba tereno di educacion di yiunan di pueblo, mirando cu mi no a tende ningun voz durante di tratamento di tur e begrotingnan aki - ami tabata aki como miembro of mirón - contra educacion mi ta accepta sin mas cu tur aki den lo no tin ningun motibo pa no accepta esaki. Mi ta kere cu nos tur debe na nos hubentud tur clase di esfuerso pa logra retene nos educacion na un nivel halto. Mi ta combida un y tur pa no haci e reunion aki mucho largo mas.
E satisfaccion solamente di por a sirbi educacion y hubentud di pueblo di Aruba ta suficiente pa nos accepta e mocion.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, como un di e personanan cu a firma e mocion aki mi kier a bisa cu si e worde accepta unanimamente ohala cu e por tin efecto pa e frerenan por keda na Aruba. Si acaso mes cu nan no bin bek riba nan decision, anto en todo caso nos Raad a demostra nos gratitud na nan pa medio di e mocion aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, na diferente ocasion durante e presupuesto aki varios miembro di nos fraccion a expresa sintimentonan manera entre otro e mocion aki ta encera y mi por termina door di bisa cu no solamente nos ta spera cu e mocion aki lo ta un muestra di nos gratitud pa e frerenan pero sinceramente ta opinion di e fraccion aki cu e lo tin un efecto positivo riba nan decision.

DE VOORZITTER: Wenst iemand nog het woord? Zo niet, wenst iemand hoofdelijke stemming? Zo niet, dan is deze motie aangenomen zonder hoofdelijke stemming.

Dan heb ik begrepen dat de heer Dennert een motie wil indienen waartoe hij thans de gelegenheid heeft.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik heb de eer aan de Raad de volgende motie aan te bieden.

M O T I E

De Eilandsraad van het Eilandgebied Aruba, in vergadering bijeen op heden, de 23ste januari 1969:

O V E R W E G E N D E

a. dat de "Verordening van den 11den maart 1968, inzake de dienst der geneeskundigen werkzaam bij de gezondheidsdiensten der eilandgebieden" (P.B. 1918, No. 13, zoals gewijzigd en nader gewijzigd), onder artikel 8 bepaalt dat als on- en minvermogend worden beschouwd:
   1. zij, die niet in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f.600,-- 's-jaars;
   2. zij, die in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f.800,-- 's-jaars;

b. dat ieder weldenkend mens bij het lezen van de hierboven genoemde plafondinkomens zich zal realiseren dat deze vijftig jaar geleden vastgestelde bedragen niet langer passen in de huidige omstandigheden;

c. dat in december 1968 de belastingvrije inkomensgrens weer werd gewijzigd door belastingsocialisering (P.B. 1968 No. 196) en vastgesteld op f.3000,--;

d. dat het voor de hand ligt om ook de omschrijving wie als on- en minvermogend in de zin van artikel 8 van P.B. 1918 No. 13 moeten worden beschouwd, te herzien en aan de hierboven genoemde belastingsocialisering aan te passen;

e. dat het tevens van eminent belang is deze herziening in een eilandsverordening vast te stellen, waardoor de minder bedeelde leden van onze gemeenschap weten zullen waar zij recht op hebben en niet overgeleverd zullen zijn aan willekeur;

f. dat artikel 18bis van P.B. 1918 No. 13 het volgende bepaalt: "De in artikel 8 tweede lid genoemde bedragen kunnen voor ieder eilandgebied bij eilandsverordening worden gewijzigd";

g. dat uit het voorafgaande blijkt dat de Centrale Wetgever zich ervan bewust was dat de thans geldende bedragen zeer laag gesteld waren maar dat hij als Centrale Wetgever enkel delegatie kan verlenen tot wijziging van deze bedragen, daar hij anders de eilandelijke autonomie zou aanraken;

h. dat naar analogie van de in december l.l. doorgevoerde socialisering der inkomstenbelasting, het tweede lid van artikel 8 van P.B. 1918 No 13 voor het eilandgebied Aruba ware te doen luiden;
lste) zij, die niet in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f.3.000,-- 's-jaars;
2de) zij, die in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f.3.600,-- 's-jaars;

B E S L U I T

ten eerste:
de bestaande tekst van het tweede lid van artikel 8 van P.B. 1918 No. 13 te wijzigen en te doen luiden als volgt:
Als on- of minvermogend worden beschouwd:
1) zij, die niet in gezinsverband leven en een inkomen hebben beneden de f.3.000,-- 's-jaars;
2) zij, die in gezindsverband leven en een inkomen hebben beneden de f.3.600,-- 's-jaars;

ten tweede
het Bestuurscollege uit te nodigen een ontwerp eilandsverordening behelsende voorgenoemde wijzigingen op zeer korte termijn bij de Eilandsraad in te dienen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Mijnheer de Voorzitter, zoals ik reeds gezegd heb stelt het Bestuurscollege in de Memorie van Antwoord, "de eisen voor vrije geneeskundige behandeling worden samengevat in de on- en minvermogendheid van de verzoeken die wettelijk ter beoordeling staat van het Bestuurscollege". Het Bestuurscollege voegt daarbij aan toe P.B. 1918 No. 13.
Mijnheer de Voorzitter, gedeputeerde Max Croes heeft gezegd dat het duidelijk gesteld is in de Memorie van Antwoord, dat het toekennen van kaarten voor vrije geneeskundige behandeling een beleidsbeslissing is van het Bestuurscollege. Ik heb toen gezegd dat ik er niet mee eens, was, want dit is niet ter beoordeling van het Bestuurscollege.
Dit is ter beoordeling van de Eilandsraad. Deze landsverordening P.B. 1918 No. 13 zegt in artikel 18 bis immers, "de in artikel 8 tweede lid genoemde bedragen zullen voor ieder eilandgebied in eilandsverordening worden gewijzigd". Dus de Eilandsraad heeft te bepalen wie on- of minvermogend is. En er wordt dus in deze wet ook duidelijk gesteld wie dat is, namelijk in artikel 8. Maar de bedragen zijn geen bedragen, die meer reëel zijn in deze tijd. Nu is het zo, dat wij dus gaarne wettelijk bij eilandsverordening vastgesteld hadden willen zien wie als on- of minvermogend genoemd kan worden.
Dit, Mijnheer de Voorzitter, opdat een ieder weet, zoals gesteld in de motie, waar hij recht op zou hebben. Nu is het zo, dat een ieder die minder dan f.600,-- per jaar verdient als hij ongehuwd is en minder dan f.800,-- per jaar verdient als hij gehuwd is recht heeft op vrije geneeskundige behandeling. Deze bedragen, dat kunt U wel begrijpen, Mijnheer de Voorzitter, zijn niet meer reëel in deze tijd en daarom is het onze wens dat dit vastgelegd kan worden en dat deze bedragen veranderd worden en wel naar analogie van de belastingsocialisering die plaats gehad heeft december laatst leden.
Daar is namelijk gesteld, dat iemand die minder dan f.3.000,-- verdient geen belasting hoeft te betalen. Er zijn mensen die werken en minder verdienen dan f.3.000,-- per jaar. Deze mensen zijn wel verzekerd bij de Sociale Verzekeringsbank. Deze mensen komen natuurlijk niet in aanmerking voor vrije geneeskundige behandeling.

Dat is ook helemaal mijn bedoeling niet. Dit gaat dus om degenen die geen enkele verzekering hebben, Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat ik hiermee kan volstaan op dit moment. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Ik constateer dat deze motie ingediend door de heer H.R. Dennert wordt ondersteund door de Raadsleden G.A.Oduber en J.A.C.Alders.
Alvorens verder te gaan wilde ik het volgende naar voren brengen.
In het besluit van deze motie staat ten eerste de bestaande tekst te wijzigen en te doen luiden als volgt: "ten tweede, het Bestuurscollege uit te nodigen een ontwerp eilandsverordening hiervoor in te dienen".
Ik zou de indieneren de ondersteuners in overweging willen geven en willen adviseren, om in het eerste gedeelte in te passen de woorden: "dat het gewenst, danwel noodzakelijk wordt geacht de tekst van het tweede lid te wijzigen en te doen luiden". Want zoals het nu luidt dan besluit U het te wijzigen en dat kan dus niet bij een besluit. Hiervoor moet juist - en dat hebt U zeer terecht gezien en gesteld in de tweede gedeelte - een eilandsverordening komen. Dus in plaats van in het eerste gedeelte de besluiten te wijzigen wilde ik voorstellen de door mij zojuist genoemde woorden in te passen.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik heb daar niets op tegen.

DE VOORZITTER: Alvorens de algemene beschouwingen te openen over deze motie wil ik even vragen of misschien het betrokken lid van het Bestuurscollege het standpunt van het Bestuurscollege naar voren wil brengen in deze.
Het Bestuurscollege wordt enigszins overvallen door deze motie en misschien ook andere heren in de Raad. Het is ons niet mogelijk om zo snel de consekwenties te overzien. Misschien zijn die er niet, maar wij willen ons toch even beraden. De vergadering wordt dus voor 10 minuten geschorst.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de geschorste vergadering.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik moet echt zeggen dat het Bestuurscollege hiermee enigszins werd overvallen.
Wat tijd betreft is het voor ons niet mogelijk de financiële en juridische consekwenties hiervan naar voren te brengen. Daarom zou ik, namens het Bestuurscollege, als compromis willen voorstellen dat het tweede lid van het besluit wordt veranderd om te lezen, "het Bestuurscollege uit te nodigen de mogelijkheid van een wijziging als bovenbedoeld in studie te nemen en op korte termijn de Raad van advies te dienen".
In deze zin kunnen wij ons met de motie verenigen.

DE VOORZITTER: Hoe staat de indiener van de motie tegenover dit voorstel?

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp dat deze motie het Bestuurscollege inderdaad overvalt. Er zijn hier technische zaken die men niet bestudeerd heeft. Ik heb ze wel bestudeerd maar ik zal toch het Bestuurscollege niet kunnen overtuigen. De wijziging die het Bestuurscollege voorstelt, de mogelijkheid van een wijziging als bovenbedoeld in studie te nemen en op zeer korte termijn, zo zou ik het willen stellen, zeer korte termijn de Raad van advies te dienen.
Mijnheer de Voorzitter, deze wijziging wil ik overnemen. Ik wil wel het Bestuurscollege op het hart drukken dat ik gaarne haar advies binnen zeer korte tijd zou willen zien. Ik wil gaarne vernemen binnen hoeveel tijd het Bestuurscollege denkt haar advies te willen uitbrengen aan de Raad.

Ten tiende: dat door het Bestuurscollege ondanks het gestelde in artikel 62 van de E.R.N.A. telkens weer geweigerd werd om een concreet en correct antwoord te geven;

B E S L U I T

Zijn afkeuring uit te spreken over de inhoud van bovengenoemde causerie en gaat over tot de orde van de dag.

DE HEER G.F.CROES: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Mijnheer de Voorzitter, kunnen wij over een motie beslissen, wanneer waarschijnlijk vele leden niet eens iets over de inhoud van die televisie-toespraak weten?

DE VOORZITTER: Ik geloof niet, dat dit een punt van orde is.
Het staat de leden vrij of zij willen beslissen of niet. Ik weet niet welke leden op de hoogte zijn van deze causerie of niet.
Dit heeft niets te maken met Uw punt van orde. Of een lid hierop beslissen kan omdat hij op de hoogte is of niet zal ieder lid voor zichzelf moeten beoordelen.
Dat kan ik moeilijk beoordelen. Ik wil wel even vragen of het Bestuurscollege misschien er prijs op stelt haar standpunt te bepalen of wil men zonder meer overgaan tot algemene beschouwingen in de eerste ronde.

Het Bestuurscollege wil zich gaarne beraden over deze motie en in verband daarmee wordt de vergadering voor 10 minuten geschorst.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de geschorste vergadering.

DE VOORZITTER: Gedeputeerde Guzman Croes zal het standpunt van het Bestuurscollege mededelen, ten aanzien van de onderhavige motie.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en coneccion cu e mocion di Señor Dennert y respaldá pa Señores Oduber y Osbaldo Croes Bestuurscollege a delibera ariba esaki den e corto periodo cu nos tabatin pa delibera riba djéle y Bestuurscollege su punto di bista en cuanto esaki ta cu en bista cu Bestuurscollege ta haya cu Raad aki a ser informa debidamente tocante e pregunta di Señor Dennert durante tratamento di begroting aki y a base di e consideracionnan poni den e mocion aki Bestuurscollege no ta bay di acuerdo cu e mocion aki.
Y mi ta spera cu mayoria di Raad tampoco no ta bay di acuerdo cu e mocion aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, mi ta kere cu punto di bista den e asunto aki ta bien conocí no solamente aki den Raad sino den henter e pueblo. Ki ora cu nos haya un programa di e manera ey instigando e pueblo y insultando un parti di e pueblo mi ta contra esaki.
Ya mi a duna mi opinion cu mi ta contra djé. Bestuurscollege a respalda mi opinion den e asunto aki. E overwegingnan cu Señor Dennert ta duna cu Bestuurscollege no kier duna un contesta corecto ta completamente for di su lugar. Tambe mirando cu Señor Dennert ta busca pa saca un poco hugo politico cu esaki mi ta kere cu ta bien conoci cu nos lo rechasa e proposicion di Señor Dennert. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, manera nos a tende berdaderamente Bestuurscollege a duna su opinion un biaha caba. Dokter Dennert ta bin cu politiek. Nos no ta bay den e clase di politiek aki.

DE HEER M. CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, oorspronkelijk stond het woord "zeer" niet in het amendement door mij voorgesteld. Echter wil ik het graag er in voegen. Ik wil de heer Dennert toezeggen dat in dit geval "zeer korte termijn" als één maand kan worden beschouwd.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik dank de heer Croes voor zijn bijzonder listig antwoord en ik accepteer deze wijziging.

DE VOORZITTER: Zijn er leden die het woord wensen te voeren over deze motie zoals geamendeerd? Zo niet, zijn er leden die hoofdelijke stemming verlangen? Zo niet dan is deze motie zoals gewijzigd aangenomen zonder hoofdelijke stemming.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, in verband met het feit dat ik ondanks zeer vele keren gevraagd heb of het Bestuurscollege een antwoord wil geven op mijn vraag of de inhoud van de beruchte causerie 30 oktober 1968 via Telearuba de goedkeuring van het Bestuurscollege draagt en daar ik geen bevredigend antwoord heb gekregen wil ik de volgende motie aan de Eilandsraad voorleggen.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb er maar één copie van. Ik heb dit dus pas kunnen opstellen toen het mij duidelijk was dat hier geen antwoord op kon komen. Ik wil het dus voorlezen en bij U indienen.
De motie wordt ondersteund door de heer Osbaldo Croes en de heer G.A. Oduber. Mijnheer de Voorzitter, de motie luidt als volgt:

De Eilandsraad van het Eilandgebied Aruba op heden 23 januari 1969 in vergadering bijeen:

O V E R W E G E N D E

Ten eerste: dat op 30 oktober 1968 via Telearuba in het programma van de Arubaanse Voorlichtingsdienst een causerie werd gehouden door een ambtenaar werkzaam bij bovengenoemde dienst;

Ten tweede: dat bovengenoemde dienst formeel altijd namens, althans onder verantwoordelijkheid van het Bestuurscollege naar buiten optreedt;

Ten derde: dat in bovengenoemde causerie vele onheuse insinuaties en beweringen aan het adres van Nederland en de Nederlandse Regering werden geuit;

Ten vierde: dat het hoofd van het Arubaanse Voorlichtingsdienst in een volgende uitzending van bovengenoemde dienst via Telearuba zich uitdrukkelijk heeft gedistancieerd van bovengenoemde causerie;

Ten vijfde: dat zowel schriftelijk als in huishoudelijke en openbare vergaderingen van de Eilandsraad de pertinente vraag gesteld werd of de inhoud van bovengenoemdecauserie de goedkeuring van het Bestuurscollege kan wegdragen;

Ten zesde: dat het Bestuurscollege steeds weer hierop geantwoord heeft dat de presentatievorm van bovenbedoelde causerie haar goedkeuring niet kan wegdragen;

Ten zevende: dat het woord presentatievorm een andere betekenis heeft dan het woord inhoud;

Ten achte: dat bovengenoemde causerie het beleid vertegenwoordigt van het Bestuurscollege;

Ten negende: dat volgens artikel 62 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen het Bestuurscollege voor haar beleid verantwoording verschuldigd is aan de Eilandsraad en aan zijn leden te dien aanzien zowel gezamenlijk als persoonlijk alle door de Raad verlangde inlichtingen moet geven;

Bestuurscollege a duna su standpunt y nos ta apoyé. Pesey nos no ta haya necesario pa vota pa e mocion aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, mi no kier papia masha hopi riba e asunto aki pasobra segun mi e ta masha claro. Parse cu tin hende cu no kier comprende esey. Sinembargo mi kier pa Eilandsraad duna anto un opinion riba e asunto aki. Si Eilandsraad no kier tuma e decision ey esey lo duel mi. Podiser no ta prudente pa papia riba lo siguiente, pero Señor Betico Croes a remarca cu podiser no ta tur miembro di Raad tin conocemento di e contenido di e charla locual nos ta tratando aki. Sinembargo, Señor Presidente, mi mester remarca cu esey ta un cos masha straño. E ta un cos cu a bruha masha tera aki nan y e tabatin publicidad masha hopi. Señor Presidente, awor ey nos a accepta unanimamente un mocion unda ta bisa, "De Arubaanse Eilandsraad kennis genomen hebbende van het besluit dat de broeders van de Christelijke scholen algemeen bekend als Freres de La Salle binnen 2 1/2 jaar het eiland zullen verlaten". Ami no a mira e besluit ey, Señor Presidente, pero mi a tende di dje sí. E tabata pará den corant y tur caminda.
Sinembargo, Senor Presidente, mi no ta bay papia mucho mas riba e cos aki. Mi kier pa Eilandsraad duna su opinion riba e mocion aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ta posibel pa Senor Dennert ripiti e ultimo zin un biaha mas. Mi no a tende bon.

DE HEER H.R.DENNERT: Mi kier pa Eilandsraad duna su opinion riba e mocion aki.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ami sí no ta mira necesidad pa duné, como cu Bestuurscollege, cu ta verantwoordelijk pa e beleid di e dienst, ya a duné. Tambe fuera di esey Señor Hubert Dennert a declara na mi den Sheraton Hotel cu e no ta interesa den contesta, ta conflicto e kier crea. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, ta duel mi cu Señor de Kort a bin bek den segundo ronde cu un argumentacion sin fundeshi.
Señor de Kort mester proba loke e a bisa awor ey.
Señor de Kort no mester haci declaracionnan cu ta en contra di su mes.
Pasobra, Señor Presidente, Señor de Kort a bisa cu e ta contento cu e contesta di Bestuurscollege.
Ariba esey tur e asunto aki ta bay. E contesta di Bestuurscollege no ta corecto. E palabra "contenido" y e palabra "forma di presentacion" ta palabranan diferente. Si hende no kier mira esey ta nan cuenta, Señor Presidente. Pero nan tá palabra diferente. Si ta necesario pa nos bay nombra un comision pa mira kiko e palabra ey kier meen na Hulandes, es ta " inhoud" y "presentatievorm", nos ta dispuesto. Señor Presidente, aki no tin duda pa un hende cu sabi leza y scirbi. Pesey mi ta mantene e mocion aki y mi ta spera cu e lo worde aproba door di Eilandsraad. Masha danki.

DE VOORZITTER: Hiermede zijn wij gekomen aan het einde van de tweede ronde. Wenst iemand hoofdelijke stemming op deze motie?

De heer A.M.Arends wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Gestemd wordt over de motie zoals ingediend door de heer H.R.Dennert, ondersteund door de leden O.Croes en G.A.Oduber.

De motie wordt verworpen met 10 stemmen tegen en 9 stemmen vóór.

Tegen stemden de leden: E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C. Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, D.I.Leo, M.Croes en A.M.Arends.

Vóór stemden de leden: E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, V.Kock, O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: Wij zijn thans gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen over de hoofdbegroting en gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.
Met goedvinden van de Raad zullen wij dit bladzijde per bladzijde doen. Wanneer één van U een post willen behandelen, dan hoor ik dat wel.

Artikel 1. Titel A. Gewone Dienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 en 20.

Bladzijde 21. Hoofdstuk III, Paragraaf 5: Overige taken; Post 2.03.05.0.79: Taximeters.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, aña pasá durante tratamento di presupuesto mi a puntra si tur taxi tabata tin taximeter. Sr. Betico Croes a contesta mi cu no ta tur taxi tin taximeter. Awor mi kier sabi si durante e aña cu a pasa Bestuurscollege a percura pa e resto di taxinan haya taximeter? Tambe mi kier sabi si Dienst Openbare Werken a bestel meter caba pa e 10 taxinan cu a bini acerca. Masha Danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, berdaderamente durante tratamento di presupuesto anja pasá Sr. Bruno Werleman a puntra si tur taxi tabata tin un taximeter y mi a contesta tabata cu nó. Pero awor cu nos a aumenta e cantidad di taxi e escases di taximeter a bira mas grandi y dentra di muy poco tempo nos lo acerca Raad pa vota credito adicional pa un cantidad di taximeter mas.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta spera sí, cu esaki lo no tarda mucho mas, promer cu e worde hací, pasobra ta bon e turista cu tin cu paga e tarifa, cu e a core, e mes weita cuanto e tin cu paga. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos ta wardando riba aprobacion di Raad y muy pronto nos lo acerca Raad pa nos haya aprobacion pa nos bestel e taximeternan y asina cumpli cu e deseonan di sr. Bruno Werleman, cu a trece esaki padilanti.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 21.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 en 36.

Bladzijde 37: Hoofdstuk IV. Paragraaf 8: Reiniging van straten, ophalen van vuil. Post: 2.04.12.0.73.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag van het Bestuurscollege willen vernemen hoe het staat met de studie over het innen van reinigingsrechten, zoals werd toegezegd bij de behandeling van de begroting voor 1968?

DE HEER D.G.CROES,GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, como resultado di e estudio aki Bestuurscollege a dicidi di no propone Raad e cambio aki.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, como diputado Guzman Croes a papia di un estudio, mi kier a pidié pa nos haya un copia di e rapport aki y di e estudio cu lo a worde hací. Si nos no por haya un copia, anto por lo menos poné ter inzage na Sekretarie.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Cu mucho gusto nos lo duna Sr. Oduber un copia di esaki, Señor Presidente.

Bestuurscollege a duna su standpunt y nos ta apoyé. Pesey nos no ta haya necesario pa vota pa e mocion aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, mi no kier papia masha hopi riba e asunto aki pasobra segun mi e ta masha claro. Parse cu tin hende cu no kier comprende esey. Sinembargo mi kier pa Eilandsraad duna anto un opinion riba e asunto aki. Si Eilandsraad no kier tuma e decision ey esey lo duel mi. Podiser no ta prudente pa papia riba lo siguiente, pero Señor Betico Croes a remarca cu podiser no ta tur miembro di Raad tin conocemento di e contenido di e charla locual nos ta tratando aki. Sinembargo, Señor Presidente, mi mester remarca cu esey ta un cos masha straño. E ta un cos cu a bruha masha tera aki nan y e tabatin publicidad masha hopi. Señor Presidente, awor ey nos a accepta unanimamente un mocion unda ta bisa, "De Arubaanse Eilandsraad kennis genomen hebbende van het besluit dat de broeders van de Christelijke scholen algemeen bekend als Freres de La Salle binnen 2 1/2 jaar het eiland zullen verlaten". Ami no a mira e besluit ey, Señor Presidente, pero mi a tende di dje sí. E tabata pará den corant y tur caminda.
Sinembargo, Senor Presidente, mi no ta bay papia mucho mas riba e cos aki. Mi kier pa Eilandsraad duna su opinion riba e mocion aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ta posibel pa Senor Dennert ripiti e ultimo zin un biaha mas. Mi no a tende bon.

DE HEER H.R.DENNERT: Mi kier pa Eilandsraad duna su opinion riba e mocion aki.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ami sí no ta mira necesidad pa duné, como cu Bestuurscollege, cu ta verantwoordelijk pa e beleid di e dienst, ya a duné. Tambe fuera di esey Señor Hubert Dennert a declara na mi den Sheraton Hotel cu e no ta interesa den contesta, ta conflicto e kier crea. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, ta duel mi cu Señor de Kort a bin bek den segundo ronde cu un argumentacion sin fundeshi.
Señor de Kort mester proba loke e a bisa awor ey.
Señor de Kort no mester haci declaracionnan cu ta en contra di su mes.
Pasobra, Señor Presidente, Señor de Kort a bisa cu e ta contento cu e contesta di Bestuurscollege.
Ariba esey tur e asunto aki ta bay. E contesta di Bestuurscollege no ta corecto. E palabra "contenido" y e palabra "forma di presentacion" ta palabranan diferente. Si hende no kier mira esey ta nan cuenta, Señor Presidente. Pero nan tá palabra diferente. Si ta necesario pa nos bay nombra un comision pa mira kiko e palabra ey kier meen na Hulandes, es ta " inhoud" y "presentatievorm", nos ta dispuesto. Señor Presidente, aki no tin duda pa un hende cu sabi leza y scirbi. Peséy mi ta mantene e mocion aki y mi ta spera cu e lo worde aproba door di Eilandsraad. Masha danki.

DE VOORZITTER: Hiermede zijn wij gekomen aan het einde van de tweede ronde. Wenst iemand hoofdelijke stemming op deze motie?

De heer A.M.Arends wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Gestemd wordt over de motie zoals ingediend door de heer H.R.Dennert, ondersteund door de leden O.Croes en G.A.Oduber.

De motie wordt verworpen met 10 stemmen tegen en 9 stemmen vóór.

Tegen stemden de leden: E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C. Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, D.I.Leo, M.Croes en A.M.Arends.

Vóór stemden de leden: E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, V.Kock, O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: Wij zijn thans gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen over de hoofdbegroting en gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.
Met goedvinden van de Raad zullen wij dit bladzijde per bladzijde doen. Wanneer één van U een post willen behandelen, dan hoor ik dat wel.

Artikel 1. Titel A. Gewone Dienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 en 20.

Bladzijde 21. Hoofdstuk III, Paragraaf 5: Overige taken; Post 2.03.05.0.79: Taximeters.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, aña pasá durante tratamento di presupuesto mi a puntra si tur taxi tabata tin taximeter. Sr. Betico Croes a contesta mi cu no ta tur taxi tin taximeter. Awor mi kier sabi si durante e aña cu a pasa Bestuurscollege a percura pa e resto di taxinan haya taximeter? Tambe mi kier sabi si Dienst Openbare Werken a bestel meter caba pa e 10 taxinan cu a bini acerca. Masha Danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, berdaderamente durante tratamento di presupuesto anja pasá Sr. Bruno Werleman a puntra si tur taxi tabata tin un taximeter y mi a contesta tabata cu nó. Pero awor cu nos a aumenta e cantidad di taxi e escases di taximeter a bira mas grandi y dentra di muy poco tempo nos lo acerca Raad pa vota credito adicional pa un cantidad di taximeter mas.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta spera sí, cu esaki lo no tarda mucho mas, promer cu e worde hací, pasobra ta bon e turista cu tin cu paga e tarifa, cu e a core, e mes weita cuanto e tin cu paga. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos ta wardando riba aprobacion di Raad y muy pronto nos lo acerca Raad pa nos haya aprobacion pa nos bestel e taximeternan y asina cumpli cu e deseonan di sr. Bruno Werleman, cu a trece esaki padilanti.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 21.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 en 36.

Bladzijde 37: Hoofdstuk IV. Paragraaf 8: Reiniging van straten, ophalen van vuil. Post: 2.04.12.0.73.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag van het Bestuurscollege willen vernemen hoe het staat met de studie over het innen van reinigingsrechten, zoals werd toegezegd bij de behandeling van de begroting voor 1968?

DE HEER D.G.CROES,GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, como resultado di e estudio aki Bestuurscollege a dicidi di no propone Raad e cambio aki.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, como diputado Guzman Croes a papia di un estudio, mi kier a pidié pa nos haya un copia di e rapport aki y di e estudio cu lo a worde hací. Si nos no por haya un copia, anto por lo menos poné ter inzage na Sekretarie.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Cu mucho gusto nos lo duna Sr. Oduber un copia di esaki, Señor Presidente.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 37.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 38.

Bladzijde 39: Hoofdstuk V. Paragraaf 1: Watervoorziening. Post 2.05.01.0.73: Uitkering aan het Water- & Energiebedrijf wegens nadelig exploitatiesaldo.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, e cifranan realistico manera nos a tende di diputado Tommy Leest a resulta di ta f.300.000,-- menos cu e saldo negativo di W.E.B., cual a worde calculá den begroting 1968. Es decir cu e post aki di hoofdbegroting: 2.05.01.0.73 lo worde, segun realismo di un begroting, bahá na 1968 cu mas o menos f.300.000,--. Tin dos manera cu e suma aki por worde utilisá of hinká den un presupuesto. Di promer, e post 2.05.01.0.73 ta worde bahá, siendo resultado di e post correspondiente di e presupuesto di W.E.B. Di e forma aki e saldo negativo di e presupuesto principal di 1968 ta worde mengua cu f.300.000,--, locual nos a purba di mustra Bestuurscollege aña pasá, pero cu otro posibilidad.
Di dos, via un saldo-boeking di e añanan anterior como reserve extra pa e presupuesto di 1969. Es mas, tambe a worde bisá den voz di diputado Leest, cu e cifranan di presupuesto di 1969 a worde basá riba e presupuesto di 1968. Kier meen cu siguiendo e palabranan aki y consecuentemente, cu esaki den e presupuesto di 1969 nos lo por conta incondicionalmente cu resultado di f.300.000,-- den sentido favorable pa e presupuesto di W.E.B., locual atrobe tin e consecuencia cu e suma calculá den e presupuesto 1969 por worde bahá cu f.300.000,--. Mi kier puntra con Bestuurscollege ta pensa di usa e besparing aki. Si mi no ta ekiboka tin 3 manera den esaki; di promer: óf no baha e suma ki di presupuesto 1969 riba e post 999.90, menguando e saldo negativo di W.E.B. Di dos, óf baha e saldo negativo di presupuesto principal di 1969 cu f.300.000,--. Di tres, ya caba pa presupuesto di 1970 Bestuurscollege por conta cu f.300.000,--, cu nan no tabata sabi di djé. Mi pregunta ta, cual dos di e cinco solucionnan aki lo worde preferá na W.E.B., Señor Presidente?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, despues di a scucha e elocuente discurso di sr. Oduber, mi kier ser masha cortico. Bestuurscollege no ta dispuesto na tuma ningun di e consideracionnan cu sr. Oduber a trece padilanti, pa rasonnan di e splikacionnan, cu mi a duna antayera nochi. Nos no ta dispuesto na cambia e sumanan. Nos ta pidi pa mantene nan manera nan ta. Y nos ta spera di haya sr. Oduber su cooperacion den esaki, maske pa un biaha.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi no ta comprende e remarca di diputado Leest, pasobra e ta bisa cu e a splika antayera nochi. Sí e a splica antayera nochi, anto lo mi no a molestia e cabayero aki y hacié e pregunta na e momento aki. Mi a lesa 5 posibilidad y na mi oponion 2 di e 5 posibilidadnan aki mester duna un solucion. Y mi kier sabi den ki direccion Bestuurscollege ta pensa di hiba e suma di f.300.000,--, cu ta for di boca di diputado Leest mes mi a tendéle. Asina ta mi ta pidi un contesta concreto riba mi pregunta.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e f.300.000,-- no t' ey ainda, e mester bin resulta ainda. Te asina leuw mi por contesta sr. Oduber.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en cuanto e suma cu sr. Oduber ta referi n'é, mi mester bisa cu e cambio no por bini den hoofdbegroting, ya cu begroting di W.E.B. ta aproba caba.

DE VOORZITTER: Hiermede zijn wij gekomen aan het einde van de tweede ronde van deze begrotingspost.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 39.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 40 en 41.

Bladzijde 42. Hoofdstuk VII. Verkeer en Vervoer: Paragraaf 1: Wegen en riolen; post 1.07.03.0.55: Riool-belasting.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik zie, dat deze post P.M. geraamd is. Wat zijn de verwachtingen hiervan? Is het Bestuurscollege voornemens een retributie in te schakelen?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e retributie ya ta vastgesteld caba. E ta één per mille riba e balor di e edificio. Naturalmente, esunnan cu ta aangesloten riba e sistema di riolering di Gobierno.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, si ta asina, mi ta sigur cu diputado Lacle lo por duna mi un idea cuanto nan ta verwacht di tin como ontvangsten riba e post aki.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mi por duna un raming entre 8 á 10 mil florin.

Idem: Post 1.07.03.0.55: Loodsgelden.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, al in 1967 is deze raming overschreden. Dit is weer een typisch voorbeeld van geflatteerde raming. Gaan wij achteruit in het aantal schepen, die hier aandoen, na al die reizen van onze geachte gedeputeerde van toerisme hebben plaats gevonden? Waarom is deze raming zo laag?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e raming a worde poní cu masha cuidao, pasobra si nos ripara e rekening 1967 nos por constata cu e raming aki mes ta hopi halto, compará cu esun di 1966. Pesey nos a raam e na f.1.200.000,--.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 42.
Zonder beraadslaging en hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 en 58.

Bladzijde 59. Hoofdstuk VIII: Economische Aangelegenheden. Paragraaf 1: Uitvoer Landbouwwerken. Post 2.08.01.1.60: Benodigdheden en tractorhuur.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, deze post wordt geraamd op f.27.000,--, dus f.12.000,-- hoger dan de raming van 1968. In de Memorie van Toelichting staat: "voor noodzakelijke werkzaamheden en dammen is minimaal een krediet nodig van f.25.000,--". Ik vraag mij af welke noodzakelijke werkzaamheden en welke dammen?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de verhoging van deze raming is te wijten aan het feit, dat dit jaar meer dammen zullen worden gebouwd. De dammen, die reparaties behoeven vallen ook hieronder.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik heb gevraagd wélke noodzakelijke werkzaamheden en wélke dammen. Ik wil weten waar op het eiland deze werkzaamheden plaatsvinden en wat voor soort werkzaamheden?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de bestaande dammen die uitdieping en andere reparatie-werkzaamheden behoeven, zullen dat dit jaar ook krijgen. In de buitendistrikten hebben meer mensen gevraagd om dammen en wij willen hen graag tegemoetkomen en hierin voorzien.

Idem. Paragraaf 1: Nutriculture Farm; Post 2.08.01.3.60: Exploitatiekosten.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik kan beginnen met te stellen, dat ik aanneem, dat de overdracht plaats heeft gevonden per 31 december 1968 of per 1 januari 1969. Zijn er enige kosten hieraan verbonden, doe alsnog door het eilandgebied betaald moeten worden? Zo ja, welke en hoe groot per post en dan het totaal van de nog ten laste van het eilandgebied te betalen schulden van de farm tot 31 december 1968.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is inderdaad zo, dat er nog uitstaande rekeningen op Aruminco NV zijn, namelijk waterrekeningen over 1967 en 1968 tot een totaalbedrag per december 1968 van f.75.952.20. Wij verwachten dat er binnenkort andere kosten zullen zijn. Bijvoorbeeld elektriciteit.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, alhoewel de toelichting niet meer van toepassing is - de situatie is sindsdien gewijzigd - stelt het Bestuurscollege er prijs op om het bedrag van f.15.000,-- te handhaven voor exploitatiekosten, die op dienstjaar 1969 worden verantwoord.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 59.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 60, 61, 62, 63, 64, 65 en 66.

Bladzijde 67. Hoofdstuk VIII: Economische Aangelegenheden. Paragraaf 6. Post 2.08.06.1.96: Bevordering van toerisme.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, hopi a worde papiá caba door di varios oradornan di otro banda. Gobierno a gasta miyones di florin cu trahamento di hotel, caminda etc, cientos di miles na drechamento di tiendanan,restaurantnan, facilidadnan di transporte etc. Hopi a worde inverti na turismo door di entidadnan di caracter particular. Esfuersonan personal y colectivo y di parti di gobierno a worde inverti den turismo, cual no por worde calculá na cifras. Pesey considerando e hecho cu nos ta hayando más hotel acerca e aña aki, mi kier haci Raad e proposicion pa bienestar di turismo y pa no lagé muri, pa subi e post aki na f.350.000,--. Cu gusto lo mi kier a tende comentario di algun miembro di Bestuurscollege.

DE HEER A.WERLEMAN: Si nos ripara e voorlopige cijfers di e añanan anterior nos ta weita cu den tempo di gloria di Partido Patriotico Arubano tampoco nan Bestuurscollege a pone asina tanto y parse cu nan no tabata tin mester di asina tanto. Mi ta calcula pa un zuinig beleid nos mester usa e placa aki na un manera bon. Aunke cu aña 1968 tabata tin f.315.800,-- , e biaha aki tin f.284.300,--. Nos ta kere cu esey ta bastante e biaha aki. Si mester mas mi no ta kere cu miembro Oduber lo tin algo contra pa vota mas despues.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, en cuanto e post aki y e voorstel di sr. Oduber, lo mi kier a puntra sr Oduber pakiko e ta bin cu un voorstel di f.350.000,--. Si e por specifica detayadamente e gastonan, cu ta monta na f.350.000,--, cu prueba, anto cu gusto nos lo por considera su voorstel.

DE VOORZITTER: Mijnheer Oduber, wordt Uw amendement-voorstel ondersteund?

De heer V.Kock en de heer E.R.Finck ondersteunen het voorstel van de heer G.A.Oduber.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e proposicion manera e ta worde hací door de sr. Oduber, cu no ta meen nada di djé, no por worde tuma na consideracion door di Bestuurscollege. Sr. Oduber ta masha sarcastico, tambe den su proposicion. Sabiendo cu e no ta meen nada di djé, mi kier pa e indica di unda e aumento aki mester sali. Pasobra si bo hisa e post aki, anto mester baha otro. Pero mi kier sigura sr. Oduber, si por si acaso ta bay tin mester mas placa pa promove turismo, anto nos ta bin na Raad pa Raad mes aproba esey.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, contrario na loke sr. Leest, diputado, a bisa, mi kier meen tur loke mi a bisa tocante di e post ey y mi no ta kere cu mi a hacié na un manera sarcastico. No ta awor aki mi ta papiando di desaroyo di turismo. Mi a papia hopi tocante di esey den e begroting aki, aunke hopi pregunta no a worde contestá.
Sr. Yarzagaray ta pidi mi pa detaya e aumento di f.285.000,-- pa f.350.000,--. Si nos lesa e Memorie van Antwoord di Bestuurscollege nos ta weita cu na reclame campagne solamente e post aki a worde bahá f.25.000,--. Mi kier cuminsa pa pone esey como parti di e specificacion. Nos ta sigui lesa cu "overige uitgaven" mester a worde reduci na mitar te f.10.000,--. Mi kier pone esaki tambe acerca, esey ta anto f.35.000,--, haciendo e total di f.320.000,--. Si sr. Yarzagaray ta willing pa bahé na f.320.000,--, mi ta eens cu n'e. Pero mi a pone f.350.000,--, pasobra mi ta sigur cu e departamento di turismo, cu ta asina activo, lo por bien usa e f.30.000,-- pa promocion adecuado di nos turismo.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, pa hisa e suma aki ta masha bunita y podiser ni esey ta yega. Lo bo tin mester di mitar miyon anto. Mi no ta comprende e argumento di sr. Oduber pa djies hisa e suma pa f.350.000,--. Segun mi Bestuurscollege a basa su mes mas o menos riba e rekening di 1967 y 1968 y pa economisa Bestuurscollege a bah'é. Manera mi a bisa, si nos mester di mas nos por aproba esey semper.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, ta stranja mi cu sr. Oduber ta bin papia di "overige kosten" ta f.10.000,-- y otro observacionnan cu e a haci riba e presupuesto aki. E specificacion duná den Memorie van Toelichting y si nos kier ta responsable y si sr. Oduber kier apoya un begroting manera nos tin, e mester pidi specificacion di e costo adicional aki pa worde rebaha aki den. En cuanto esaki, sr. Oduber ta tira den bashi, pasobra di un banda e ta contradeci su mes y e no por specifica detayadamente pakiko e kier haci esaki.
Asina ta, mi ta kere cu e wega aki tin un tiki triki cu n'é y mi ta comprende sr. Oduber su trikinan completamente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, de veras mi no tin nada mas di bisa en cuanto e proposicion cu a bini di banda di oposicion. Mi tin cu ripiti cu si aki 6 of 7 luna nos mester di mas placa pa cualkier onderdeel nos por bin Raad pa aproba sumanan adicional.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, sr. Werleman a bisa cu den e añanan anterior e montantenan aki tabata menos. Pero podise sr. Werleman no ta tene cuenta cu mas hotel, mas facilidad, mas transportacion a bin Aruba, mas bo tin di inverti den promocion di turismo.
Diputado Leest a puntra den promenronde di unda ta saka e placa pa e aumento aki. Wel, nos ta sak'é for di e mesun buraco unda ta saka f.1.270.000,- di deficit, cu tin den e begroting aki.
En cuanto e argumento sin base di sr, Yarzagaray, na unda e ta bisa di ta conoce mi trikinan y manipulacion of algo por estilo, loke mi kier contesté riba esey ta: "Zoals de waard is zo vertrouwt hij zijn gasten".

De heer G.A.Oduber wenst hoofdelijke stemming.

Het amendement-voorstel, gedaan door de heer G.A.Oduber, wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 9 stemmen vóór.

Tegen stemden de leden: D.I.Leo, M.Croes, A.M.Arends, E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C.Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G. Croes en C.E.Lacle.

Vóór stemden de leden: D.Tromp, D.C.Mathew, J.A.C.Alders, E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, V.Kock en O.Croes.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 67.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97 en 98.

Bladzijde 99. Hoofdstuk X: Volksontwikkeling en Opvoeding. Paragraaf 12, Overige taken met betrekking tot de culturele vorming. Post 2.10.20.3.46: Subsidies: Korps Vrijwillige Hulpverlening.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, e post aki ta worde geraamd na f.480,--. Si mi no ta ekiboka aña pasá na tratamento di begroting a worde dicidi di duna un subsidie na balor di f.500,-- y no f.480,--. Mi por saka esaki for di e notulen, riba pagina 315.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, manera mi a bisa den algemene beschouwing, esaki ta un di e pruebanan cu hopi promesa ta ser hací den e Raad aki, no promesanan di campagna, cu no ta worde cumplí cu n'é. Pa f.20,-- solamente, Señor Presidente. f.500,-- a ser priminti na Korps Vrijwillige Hulpverlening. Esaki no ta mentira, esaki ta un hecho. Y si no ta asina, anto sr. Daniel Leo por proba esaki.

DE HEER DANIEL LEO: Señor Presidente, ta mi persona mes a pidi pa hasié di f.480,-- pa f.500,--.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag het volgende opmerken bij deze post. Ik heb vandaag een grote discussie gevoerd met de gedeputeerde van Financien over een technische zaak van de begroting. Hier hebben wij dan weer zo'n geval, Mijnheer de Voorzitter. Bij begroting 1968 staat een streep. Maar die begrotingspost is staande de vergadering gewijzigd vorig jaar en daar moet staan het bedrag f.500,--. Dat is wat ik bedoel, wanneer ik hier opmerkingen maak in dit verband. Zo krijgt ik dus geen inzicht. Of moet ik weer zeggen, dat dit maskeren is.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Berdaderamente aña pasá Raad a dicidi di raam f.500,-- pa e aña 1968. Como den e subsidie pa Community Brass Band y pa otronan, manera esun aki, y como cu e suma di f.480,-- ta normal pa e cierto agrupacionnan ey, Bestuurscollege a dicidi atrobe di raam e pa f.480,00, pa e aña aki. Fuera di esey lo mi kier a agrega cu e placa mester worde pagá segun e subsidie-verordening y e Korps Vrijwillige Hulpverlening mester leg over promer nan exploitatie-verlies. Asina ta f.500,-- of f.480,--, no ta haci ningun diferencia. Señor Presidente, Bestuurscollege ta lagé manera e ta na f.480,--.

DE VOORZITTER: Ik wil alleen maar de aandacht erop vestigen, dat voor die f.20,-- wijziging, eventueel een heel groot aantal posten in deze begroting zouden moeten worden gewijzigd. Al de totale bedragen zouden moeten worden gewijzigd.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, Bo a bisa cu si acaso e f.20,-- worde opgevoerd, e ora ey mester cambia hopi cifras. Pero

aña pasá, manera nos a tende for di diputado Betico Croes, f.480,-- a worde poní pa Brass Band y e no a haya esey. E korps aki á haya f.500,-- y mi no ta mira pakiko, alsnog, nos no por cambié.
Fuera di esaki, e uitgave aki, segun notulen di aña pasá, ta hoort thuis riba hoofdstuk III y no hoofdstuk X. Pero e aña aki ainda e no a worde cambia. Pesey, alsnog mi kier weita cu e suma aki ta worde aumentá te cu f.500,--. Y tambe cu e post aki pasa pa hoofdstuk III.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, ami ta considera e proposicion di sr. Werleman, como un proposicion serio, pasobra si nos tabata esunnan cu a propone of si ta algo cu a sali for di un di e miembronan di oposicion lo mi por comprende cu Bestuurscollege lo stroba esaki. Pero ta tristo cu sr. Daniel Leo, apoyador di partido di Gobierno, tin cu come un sla awe mainta pa un simple f.20,--. Un simplesa di f.20,-- ta worde nenga, siendo cu staande de vergadering, aña pasá nos a vota f.500,-- p'é. Segun mi akinan tin un cierto miedo y manera mi a bisa caba probablemente lo tin condicionnan poní pa no cambia ni cuater placa riba e presupuesto aki.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, esaki ta un grupo cu ta yuda voluntariamente polis. Di e banda aki ya mi a haya toezegging di haya nan cooperacion cu nan lo yuda cu e diferencia. Pero sí lo mi tabata desea pa ora begroting worde trahá, pa mas atencion worde poní riba cosnan asina, pabra berdad ta cu aña pasá e tabata votá pa f.500.--. Pero ya cu mi ta haya e cooperacion di e banda aki pa e f.20,--, mi no ta accepté, pero mi a bisa pa duné na e penningmeester di e grupo. Es ta duné f.20,-- pa no tin cambio den begroting. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Bestuurscollege concientemente a raam f.480,-- pa aña 1969 y Bestuurscollege no a haya ningun argumento pa trece cualkier cambio den e suma, cu nos a raam pa e aña aki.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Mi ta weita cu e proposicion pa hisa e suma aki hacié f.500,-- no ta cay den bon tera ni cu Bestuurscollege ni cu sr. Daniel Leo. Pero mi por bisa sí cu e f.20,-- ey por yuda hopi. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier bisa sr. Werleman cu e f.20,-- ey no ta haci ningun diferencia como cu e f.500,-- di aña pasá tampoco no a worde pagá ainda y kizas lo no worde pagá, como cu e Korps Vrijwillige Hulpverlening no a presenta nan rekening demonstrando nan exploitatie-verlies. Asina ta e f.20,-- aki no ta haci ningun diferencia.

DE VOORZITTER: Mijnheer Werleman, **handhaaft U uw amendement-voorstel?**

DE HEER B.R.WERLEMAN: Natuurlijk, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund?

De heren J.A.C.Alders en G.A.Oduber ondersteunen het voorstel van de heer B.R.Werleman.

De heer E.M. de Kort wenst hoofdelijke stemming.

Het amendementsvoorstel van de heer B.R.Werleman wordt verworpen met 10 stemmen tegen en 9 stemmen vóór.

Tegen stemden de leden: E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C. Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, C.E.Lacle, D.I.Leo en M.Croes.

Vóór stemden de leden: H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, V.Kock, O. Croes, D.Tromp, D.C.Mathew, J.A.C.Alders en E.R.Finck.

Idem. Paragraaf 11: Lichamelijke Opvoeding en Sport;
Post 2.10.19.0.82: Bevordering van de sportbeoefening op scholen.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Den discurso di diputado Betico Croes tocante bevordering di sportbeoefening op scholen Bestuurscollege no tabata kier a accepta e proposicion pa hisé te na f.20.000,--. Awor aki mi kier puntra si Bestuurscollege ta mantene locual e a bisa den algemene beschouwingen.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ya mi a duna suficiente motibonan caba pakiko Bestuurscollege no ta bay di acuerdo cu e proposicion di sr. Jacobo Alders.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, sigur sr. Betico Croes a duna suficiente motibo, pero lastima tur sin base. Danki, Señor Presidente.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 99.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109 en 110.

Titel B - Kapitaaldienst

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 2.

Bladzijde 3. Hoofdstuk I: Algemeen Beheer. Paragraaf 2: Post 4.01.05.0.59: Dienst Openbare Werken. Kapitaalverstrekking aan de Dienst van Openbare Werken.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik ben van mening, dat deze post verhoogd dient te worden met f.65.130,--, zoals vermeld op post 8 van de begroting voor Dienst Openbare Werken.

DE VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor 5 minuten, zodat het Bestuurscollege zich hierop kan beraden.

De Voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, manera mi a bisa awe caba, sr. Oduber en berdad a coba den e begroting. Ta berdad cu esaki ta un fout. E suma di materiele activa aki lo worde poní den e hoofdbegroting pa asina haci e total f.729.330,--.

DE HEER G.A.ODUBER: Por fin un di e diputadonan a demostra cu nan tambe sa haci fout. Mi ta spera cu e otronan lo sigui su ehemplo. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Deze wijziging brengt met zich mede een wijziging van andere totale bedragen van dit hoofdstuk en ook in het eindsaldo. Ik wil vragen of de Raad akkoord gaat met alle corresponderende wijzigingen, die het gevolg zijn van deze wijziging?

De Raad heeft geen bezwaren tegen het voorstel van de Voorzitter ten aanzien van de wijzigingen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 3.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 en 33.

Titel C - Reserve-, Kas- en Verrekendienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 en 12.

Bladzijde 13. Hoofdstuk II: Paragraaf 4 - Opgenomen waarborgsommen. Post 6.02.04.0.91: Aflossing van opgenomen waarborgsommen.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, e diputado concerní por a bisa mi kiko e waarborgsom ta representa?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, como cu e hendenan cu ta huur e casnan mester pone un waarborg promer y tambe e muchanan cu ta bay technische school mester pone un waarborgsom promer cu pagamento di boeki e post aki ta P.M.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 13.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 en 22. Artikel 1, 2 en 3.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming op het ontwerp in zijn geheel?

De heer J.A.C.Alders wenst hoofdelijke stemming op het ontwerp in zijn geheel.

Het ontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 11 stemmen vóór en 9 stemmen tegen.

Vóór stemden de leden: E.M. de Kort, A.Werleman, G.F.Croes, J.Maduro, C. Yarzagaray, C.B.Boekhoudt, D.G.Croes, C.E.Laclé, D.I.Leo, M.Croes en A.M. Arends.

Tegen stemden de leden: E.R.Finck, H.R.Dennert, B.R.Werleman, G.A.Oduber, V.Kock, O.Croes, D.Tromp, D.C.Mathew en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: De heren adviseurs wil ik bij deze, ook namens het Bestuurscollege, bedanken voor hun bijstand gedurende de afgelopen drie en een halve dag en de heren leden van de Raad wil ik bedanken voor hun medewerking en hun positieve bijdrage voor het aannemen van de begroting voor 1969. Dan wens ik U allen verder een goede morgen en een goede DAGrust. Hiermee sluit ik deze openbare vergadering.

De Voorzitter sluit de vergadering om 9.25 v.m. op 23 januari 1969.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ....

De Voorzitter,

De Sekretaris,